Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
Ontario Council of University Libraries

http://www.archive.org/details/memoarer03hoch

RUTGER FREDRIK HOCHSCHILDS MEMOARER

Rutger Fredrik Hochschilds Memoarer

UTGIFNA AF

HENRIK SCHÜCK

TREDJE DELEN.

STOCKHOLM, HUGO GEBERS FÖRLAG

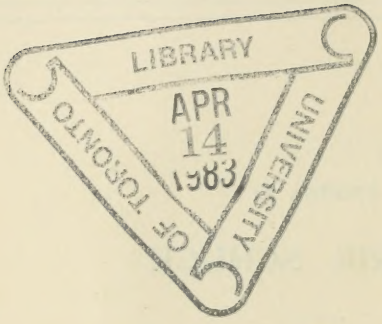

d.3

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1909.

FÖRSTA KAPITLET.

Så snart konung Gustaf III var död 1792 den 28 mars kl. 55 minuter till 11 förmiddagen och eden af härtigarna och de i yttre rummet närvarande för den unge konungen aflagd, begåfvo härtigarna sig till den unge konungen, omfamnade honom och kysste hans hand. Monarken utropades och den aflidne konungens testamente blef uti kungl. hofrätten öppnadt samt till trycket skyndsammeligen befordradt. Dock det sista testamentet undantaget, hvilket väl i hofrätten upplästes, men till dess innehåll ej fattades af någon. Det återtogs af riksdrotset och upplästes genast med de öfriga i regeringen, därvid expeditionssekreteraren Lagerbring förde protokollet. Statssekreteraren Schröderheim blef hörd öfver konungens sista stunder och afgaf sin berättelse, men den sista codicillen till testamentet tog härtigen till sig och lät genom riksdrotset uttaga det utur hofrättens protokoll samt annullera det till vidare värkställighet. Därtill rådde general Klingspor, som redan sista dagarna af konungens lefnad fått Armfelts förtroende, att en sådan ändring var å bane samt då underrättat konungen därom och nu var ansvarig för militären. Armfelt uteslöts ifrån konseljen, och baron Taube, som ansåg sig bibehållen, var med Armfelts uteslutande ej missnöjd. Alla stater aflade tro och huldhetseden så fort som möjligt var. Alla säkerhetsmått blefvo vidtagna uti denna ohyggliga tiden, då den ena medborgaren knappast vågade tala och se vid den andra. Härtigen såsom ensam regent emottog nu styrelsen. Om hans dispositioner var man genast villrådig.

Den 30 mars blef konungens döda kropp öppnad. Man fann, enligt den tryckta berättelsen, skottet vara causa mortis; det blef uttaget, och jag har sett det, innan det, uti guldask inlagdt, blef uti kungl. räntekammaren förvaradt. Samma dag befriades öfversten baron Gyllengranat vid artilleriet ifrån arresten och följande dagen blefvo baronerna Kuck och Sjöblad samt stallmästaren Stael med flere på misstankar häktade ställda på fria fötter. Om konungens bisättning blefvo vanliga anstalter vidtagna.

Härtigen ansåg franska spektaklets upphäfvande såsom nation behagligt, hvarför de därtill hörande personer blefvo förafskedade. Han visade genast en föresats att förena alla sinnen och att återföra adeln till kungen, hvilket äfven uti detta ögonblick var lätt att vinna. Den stränghet, hvarmed undersökningen om högmålet blifvit följd, syntes mildrad, äfvensom baron Armfelts kredit lutade till sitt fall. Han hade under sin sällsynta gunstlingstid vid så många tillfällen förolämpat härtigen, och hans faveur hade för konungen och riket haft så olyckliga följder, att det icke var oväntadt att se hans fall. Härtigen syntes däremot gifva baron Taube sitt förtroende, som, ehuru en älskare af despotism och hos salig konungen väl ansedd, icke dess mindre var Armfelts afsagda fiende.

Polismästaren Liljensparre, hvilken den senare tiden af konungens regering var uti särdeles onåd, erhöll däremot härtigens förtroende och blef på en gång oppositionens starka stöd. Men härtigen, ovan vid styrelsen, till hvilken konungen aldrig lämnade honom det ringaste tillträde eller om ärenderna någon upplysning, saknade omkring sig någon uppriktig vän, den han kunde lämna sitt förtroende och finna råd hos. Uti kammarherre Reuterholm, som konungen aldrig tålte, ägde härtigen en sådan; han var i Neapel och en express blef genast skickad efter honom. Emellertid visade härtigen mycket förtroende åt statssekreteraren Schröderheim, gaf honom de nådigaste försäkringar och hörde honom vid flera tillfällen, men samme härtig, som uti kriget var en hjälte, var nu i början rädd och villrådig. Baron Taube tillstyrkte härtigen att, i likhet med hvad konungen varit sinnad göra, nämna expeditionssekreteraren Lagerbring till stats-

sekreterare vid krigsärenderna. Detta värkställes den 6 april, då Carlson vistades på landet, och härtigen nämnde honom till president uti Vasa hofrätt samt Lagerbring efterträdde honom till statssekreterare. Den förre ansåg sitt utnämnande som en disgrace, och man befarade, att Lagerbring ej länge skulle hålla sig uppe.

Grefve Muncks sak med de falska Fahnehjelmarne tog allt mera och mera för honom ett äfventyrligt utseende. Han begärde att därom få tala med härtigen, men förgäfves, hvarför han den 11 april uti uppretadt sinne gick till riksdrotset och sade honom, att emedan grefven såg, att man ville hafva sak med honom, så ville han därtill gifva en tillräcklig anledning. Han anmodade därför drotset att säga härtigen, att grefven erkände sig vara fader till konungen. Riksdrotset, förskräckt öfver en sådan förmätenhet, underrättade härtigen därom, som samma afton lät arrestera grefve Munck uti sitt hus, på det sätt att öfverstelöjtnanten Wright, hans anhörig, förordnades att bevaka honom. Emellertid hölls följande dagen en konselj uti närvaro af riksdrotset och baron Taube hos härtigen, då Lagerbring förde protokollet. Grefve Munck erkände alltsammans, men på föreställning återkallade det; bekände sig hafva gjort de falska Fahnehjelmarna, på det sätt att han uti konungens namn låtit hos en kapten mecanicus Apelquist förfärdiga stämplarna samt hos fru Vougt hemligen trycka sedlarna, hvilka en kungl. sekreterare Ullholm påskrifvit; alla i så måtto oskyldiga, att saken blifvit af grefven förd såsom uti konungens namn. Af dessa sedlar voro 90,000 förfärdigade, men endast 47,000 utgifna och resten uti grefvens förvar tillfinnandes. Slutet på alla dessa ohyggligheter var, att grefven fick afsked ifrån presidentämbetet i kammarrevisionen samt behålla arrendet af Ultuna kungsgård, som gifver honom 1,500 r. Hans öfriga tillgångar deponerades hos lagman Håkansson till ett emot de falska Fahnehjelmarna svarande värde, för hvilkas inlösen en peremptorisk tid blef förelagd, då grefven skulle återfå öfverskottet. Han fördes till gränsen af öfverstelöjtnant Wright och grefvens broder, baron Munck, varandes grefvens förbindelse att icke utom riket bruka svenska ordnar, utan efter någon tid låta kungöra, det han var död samt sedan

uppehålla sig uti Italien med sin mätress, mamsell Bassi, som bortreste några dagar efter honom, hvilken resa skedde den 26 april. Med grefve Munck började således de förändringar man väntade sig. Man undrade i allmänhet, att han blef så lindrigt handterad, men beskaffenheten af hans brott, isynnerhet det han själf angifvit, fordrade att draga ett täckelse öfver alltsammans, ehuru utländska avisor omtalade mycket däraf.

Den 18 april utfärdades konungens dom öfver konungamördaren Ankarström och exkutionen började den 19 samt dödsdomen värkställdes den 27. Under alla exekutionsdagarna var baron Armfelt närvarande och åtnjöt af den lidandes plågor ett ljufligt nöje, då han tillika förnedrade sitt ämbete. Han tillstadde, att hvita gardet under exekutionen på Nytorget begick oordentligheter. Han skref anonyma bref till härtigen, till polismästaren och de hos fångarna vakthafvande officerarna med sin egen hand; skrämde till strånghet, angaf oskyldiga personer samt visade uti allt sitt uppförande ett barnsligt oförstånd; talade oförsiktigheter, explicerade sig emellanåt med härtigen och föll åter tillbaka uti sina brottsliga svagheter samt hastade sitt fall. Hvita gardet kunde härtigen ej längre anförtro honom samt utsåg därtill öfverste Liljehorn, broder till den brottslige, men hvilken förre uti alla tider varit väl ansedd hos härtigen, som förtrodde detta åt general Klingspor och statssekreteraren Lagerbring, hvilken senare hastade sig att, emot sin åt härtigen gifna parol, yppa detta för Armfelt, hvaraf likväl värkställigheten ej hindrades, men härtigen blef däraf öfvertygad om Lagerbrings egenskaper.

Härtigen, som nu ömsom lät styra sig af baron Taube och äfven någon gång af Håkansson, antog den förres förslag att återkalla general Toll, hvilken sedan 1788 icke fått visa sig vid hofvet. Detta skulle vara en man, som i anseende till sin fiendskap emot Armfelt var tjänlig att nyttja till hans störtande. Han återkallades således till allmän förundran och anlände den 11 maj, då Armfelt emellertid låtit tillbjuda [honom] att bo uti öfverståthållarehuset, hvilket general Toll äfven antog. Denne mannen, hvars skarpsinnighet och intriger föranlåtit till 1786 års riksdag samt 1788 års krig, borde

hafva förtjänt att vara i execration. Hans regeringslystnad och despotism var ej minskad. Han gjorde sin fred med Armfelt och denne med Taube samt alla tillsammans ville förmå härtigen att följa salig konungens principer, taga del i de franska affärerna och fullborda det började arbetet att i grund förstöra landet. Därtill hörde äfven yttersta stränghet emot fångarna och förföljelse af allt hvad till oppositionen hörde, men i dessa ämnen vunno de icke sitt ändamål. Emellertid beslöts, att presidenten grefve Horn skulle ifrån krigskollegium afskedas och Toll som ordförande förordnas och tillika blifva ledamot i allmänna beredningen.

Uti hopp om en förestående förändring såg man åtskilliga uti konungens tid afhållna personer åter infinna sig vid hofvet. Ibland dem blef äfven en kapten Feodor Aminoff återkallad till gardet, därifrån konungen utan någon laglig anledning 1789 skiljde honom. Icke dess mindre talade man om nödvändigheten att inrätta ett censorsämbete, till förekommande att inga otillbörliga tankar genom trycket finge utspridas, och var censuren af alla politiska och militäriska arbeten under tiden lämnad till polismästaren.

Den 11 maj utfärdades hofrättens tryckta dom uti högmålet, och den 14 maj gick konungens begrafning för sig med all den prakt, som kunde åstadkommas. Märkvärdigt var, att uti en samma förmiddag hållen konselj blef enkedrottningens stat uppgjord, därvid general Taube och lagman Håkansson gjorde alla möjliga svårigheter, af den förste till och med oanständiga. Riksrådet baron Fredrik Sparre hade blifvit enkedrottningens öfverste marskalk.

De, som till de besläktade hofven skulle föra notifikationer, blefvo nu utnämnda: general Klingspor till Ryssland, general Strömfelt till Danmark samt generalen grefve Wachtmeister till Berlin.

Maj 16. Franska chargé d'affaires Verninac de S:t Maur anlände att aflösa den förra härvarande chargé d'affaires chevalier Gaussen. Den förstnämnde, sänd af det nu uti Frankrike rådande jacobinerpartiet, blef ej emottagen, utan tillsvidare af polisen observerad. Han hade ett bref till general Taube, därå utanskriften var grefve Taube, minister för utrikesärenderna. Detta bref blef ouppbrutet återlämnadt, emedan samma

titulatur ej passade, och genom denna undanflykt vann man tiden. Härtigen fortfor att vara försiktig i sitt uppförande, sökte ännu intet förtroende med sina förra vänner, af hvilka riksrådet Fredrik Sparre och baron Bonde började genom hans förbehållsamhet att blifva modfälda. Man väntade baron Reuterholm med otålighet, men härtigen själf nämnde aldrig hans namn, och om man frågade efter honom, förebar härtigen okunnighet. Emellertid värkställde härtigen, hvad konungen ärnat göra med utnämnande af befallningsman på Stockholms slott, därtill kammarjunkaren De Besche blef förordnad; äfven väl nämndes Claes Peyron, förut nyttjad i finanserna, till minister i Hamburg. Man gissade baron Armfelts fall vara nära förestående med fleres, men med visshet kunde intet sägas.

Juni 4. Blef regeringsrådet Zibet förordnad till statssekreterare vid utrikes expedition, hvilken syssla ej på flera år varit tillsatt och till hvilket utnämnande general Taube var orsaken.

Juni 12. Utflyttade hofvet till Drottningholm. Societeten var talrik och ibland de befalda såg man grefve Brahe samt hans grefvinna och baron Lantingshausen samt hans grefvinna. Härtigen synes allt mera och mera nalkas till den högre adeln och utplåna minnet af de händelser, som sedan 1789 års riksdag skilt dem ifrån hofvet. Baron Armfelt fortfor icke dess mindre att visa sig missnöjd med de författningar, som vidtagas. Han sökte förena sig med konungens guvernör grefve Gyldenstolpe, och ehuru många avancer denne senare af den förre erfarit, var deras förening snart gjord. Härtigen hade likväl gifvit grefve Gyldenstolpe excellens värdighet samt tillökt hans lön med 1,500 r., men detta oaktadt gillade han icke härtigens system. Riksdrotset fogade sig därefter och hade äfven af härtigen erhållit 1,200 r. årlig tillökning. Schröderheim tillstyrkte härtigen att kalla grefve Gyldenstolpe uti konseljen, hvilket ock skedde vid en justitiekonselj, men blef sedermera ej fortsatt.

Juni 16. Var allmänna klagodagen, och hade härtigen efter Schröderheims råd förut låtit flytta böndagarna ifrån söndagen till lördagarna att tillfredsställa allmogen, af hvilken

anledning äfven ringningen blef inställd dagen efter begrafningen.

Juni 17. Ryska ambassadören grefve Stackelberg hade audiens på Drottningholm och var äfven bjuden att där tillbringa sommaren. På grund af de särskilda bref konungen skrifvit till kejsarinnan öfver Wereläfreden, yrkade Stackelberg, det härtigen skulle deltaga uti operationerna emot Frankrike, men härtigen, som i denna delen tog råd af sig, emot baron Taubes tillstyrkan, svarade, att då kejsarinnan icke genom subsidiers afgifvande uppfyllt förbindelsen af Wereläfreden på sin sida, ansåg ock härtigen henne icke äga någon rättighet att af Sverige fordra hjälptrupper. Stackelberg invände däremot, att subsidierna skulle ofördröjligen följa och denna ursäkt därigenom undanrödjas, men härtigen svarade, att han emottagit ett rike, som efter ett öfverståndet krig var i en svår belägenhet, att vår handel genom ett fredsbrott med Frankrike hade mycket att lida, att han var den unge konungen vid dess tillträde till regeringen ansvarig för sin styrelse och att han uti en sådan ställning ej kunde blanda sig uti de franska oroligheterna, därtill han af Wereläfreden icke häller fann någon förbindelse. Öfver detta svar var isynnerhet baron Armfelt upprörd. Det blef nu bekant, att han var pensionerad af Ryssland, att han gifvit grefve Stackelberg försäkringar uti konungens namn, till hvilka han icke fanns auktoriserad. Och grefve Stackelberg sade åt Zibet: que bientôt baron d'Armfelt ne trouvera pas une feuille, sous laquelle il peut se cacher. Baron Armfelt, som förlorat befälet öfver hvita gardesregementet, hvilket blifvit lämnat till Liljehorn, hade ock den 15 rest till Värmland, att med det regementet hålla möte samt begärt och erhållit härtigens tillstånd att besöka utrikes hälsovatten. Man ansåg han återkomst osäker, och anledningar blefvo snart flere att förmoda hans eloignerande.

Juli 4. Ändtligen anlände kammarherren baron Reuterholm. Han hade blifvit utnämnd till öfverkammarherre hos drottningen, men man kunde nogsamt sluta, att detta ämbete ej länge af honom skulle innehafvas. Han blef ock den 8 förordnad till president i kammarrevisionen, och ifrån hans hemkomst datera sig de hufvudsakliga förändringarna, som hädan-

efter uti styrelsen visa sig. Han var af det patriotiska partiet, genom frimurareförbindelser härtigen ifrån längre tider nära tillgifven, hade haft en god uppfostan, den han stadgat genom utrikes resor, mycken böjelse till vården af allmänna ärender, men ingen erfarenhet, emedan kungen uti allmänna värf aldrig nyttjat honom. Att genom sina råd styra Sveriges rike är således hans lärospån. Med honom var förenad förre svenske ambassadören i Paris Stael von Holstein, som med ett lyckligt utseende förenade de grundsatser i regeringsärender, dem han inhämtat af sin svärfader, den namnkunnige Necker, men hans långvariga vistelse uti Frankrike gjorde, att han här i landet var en främling och om Sverige icke ens ägde de allmännaste notioner. Därnäst öfverste Bonde, som nu blef öfverstekammarjunkare, en ung man med politiskt sinnelag, utan kunskaper och utan erfarenhet samt sträfvande att vinna det förra under utöfvande af det senare. Dessa togo med sig riksrådet Fredrik Sparre, hvilken med Reuterholm och Bonde alltid varit ansedd för härtigens vän. Riksrådet Sparre hade ett godt hjärta, mycken aménité, den höflighet och den ton, som grefve Tessin ägde, hvilken uppfödt honom, men ägde intet något stort och skapande förstånd. De trenne förstnämnde utmärktes vid hofvet under namn af Triumviratet, och grefve Stackelberg, hvars ton blef mer och mer kritisk, kallade dem Les quatre facardins.

Juli 10. Baron Reuterholm fann, att intet till landets upphjälpande kunde företagas med de personer, som vid konungens död voro uti administrationen: de borde bortskickas och andra pålitliga blifva uti deras ställe antagna. Således afgjordes i dag, att när baron Armfelt bortreser, skall man följande dagen nämna underståthållaren Ahlman till vice president uti Vasa hofrätt och polismästaren Liljensparre till underståthållare samt ej mer låta Armfelt tillträda öfverståthållareämbetet, och var fråga att förordna honom till generalguvernör i Pommern, hvarpå likväl tviflades.

I dag öfverlämnade borgerskapets deputerade till den kungl. familjen en öfver salig konungens hemkomst ifrån Spa slagen medalj, och vid samma tillfälle tackade borgerskapets officerare för deras erhållna konfirmationsfullmakter,

hvilket var en onödighet, till beviljande hvaraf härtigen blifvit förledd af baron Armfelt.

Juli 12. Beslöts att återupplifva rikskanslärsämbetet samt därigenom skilja baron Taube ifrån utrikesaffärerna, tillika med statssekreteraren Franc. Till rikskanslär kallades riksrådet Fredrik Sparre och till hofkanslär förre envoyén i Warschau Lars von Engeström.

Juli 14. Öfverlämnades den öfver salig konungen slagna medaljen till enkedrottningen på Ulriksdal.

Juli 15. Baron Armfelt reste ifrån Drottningholm sjövägen till Fittja och så vidare till Spa. För att ställa honom tillfreds hade härtigen gifvit fröken Rudenskiöld en survivance resolution på den pension af 666 r. 32 sk., som hennes moder riksrådinnan Rudenskiöld innehafver. Baron Armfelt, som hos konungen trodde sig förmärka någon oro öfver hans bortresa, nyttjade tillfället af en promenad uti trädgården att säga konungen, »om eders maj:t befaller ett ord, så reser jag icke, emedan jag icke tar order af någon annan än eders maj:t», men det blef förgäfves. Baron Armfelt hade den förargelsen att samma dag finna tryckfrihetsförordningen utfärdad, hvilken baron Reuterholm skrifvit i koncept, men härtigen med egen hand renskrifvit samt först lämnade till statssekreteraren Schröderheim att expediera, som svarade, att sådant tillhör justitierevisionen, hvarifrån förordningen äfven genom statssekreteraren Rosenblad (då revisionssekreterare) expedierades. Gifve Gud, att denna förordning icke måtte för bittida vara utgifven! En frihet af det slaget står med säkerhetsakten uti ingen slags förening. Gårdagen hade man oro öfver någon förment anstalt med fångarnas ofredande. Polisen trodde sig hafva upptäckt, att man ärnade låta lämna kungen suppliker uti händerna, då han skulle fara till vetenskapsakademien, och att fångarna om aftonen skulle insulteras, men intet hände. Några personer infunno sig vid Riddarholmsbron, dit man låtit draga en kanon. Dessa blefvo till plikt sakfälda, för det de förolämpat vakten, och därmed afstannade detta, som man tillskref baron Armfelt och hans anhang.

Juli 16. Blef underståthållaren Ahlman vice president i

Vasa hofrätt och polismästaren Liljensparre underståthållare i hans ställe samt unga Liljensparre polismästare.

Juli 19. Erhöll prosten Nordin order att begifva sig till sitt pastorat Skellefteå uti Norrland. Han var fullmäktig i banken och ledamot af allmänna beredningen, en nedrigt sinnad man med stora historiska kunskaper, dem han hos salig konungen illa användt att uppfylla honom med misstankar och gifva alla de upplysningar, hvarigenom enväldet kunde styrkas på adelns och nationens bekostnad. Nordin hatades af alla, till och med sitt eget parti.

Juli 26. Förafskedades kabinettssekreteraren Ehrenström med bibehållande af sin lön 300 r. till pension. Han var af lika beskaffenhet med den föregående, hade före kriget följt med Göran Sprengtporten till Ryssland, förvandlades där till konungens spion, stal Sprengtportens papper, rymde med dem till Finland och blef kabinettssekreterare.

Juli 27. Herr Bonde blef öfverstekammarjunkare och ledamot i tulldirektionen samt erhöll 1,666 r. 32 sk. för dessa förrättningar. General Toll och statssekreteraren Lagerbring begärde och erhöllo audiens, då den förre fick ordet och sade, att de på någon tid förmärkt sig hos härtigen äga mindre förtroende; att om så vore, ville [de] nedlägga sina ämbeten, emedan ärenderna skulle lida, då förtroendet icke vore oinskränkt. De voro öfvertygade om sina oskulder och borde ej misstänkas att kunna tillhöra oppositionen, emedan de förr ej haft med detta parti att göra och mindre kunde få det nu, då detta parti saknade all styrka. Härtigen svarade dem, att han icke antog deras demissioner, att han väl torde haft anledning att beklaga sig öfver dem, men att deras uppförande var deras bästa justifikation.

Hofkanslärn von Engeström beredde statssekreteraren på en förestående flyttning samt proponerade honom ett län, hvarmed Schröderheim förklarade sig nöjd i förmodan, att härtigen ej lämnade honom utan omtanke för sina vilkor. Schröderheim hörde ej till dem, som i anledning af kungens sista lefnadsår borde renvoyeras för en då ägande betydenhet. Hans brefväxling med konungen hade gjort honom mycken heder, och härtigen hade många gånger försäkrat honom om det behof han vore af Schröderheims talanger samt gifvit

honom det nådigaste löfte, att om han ville tjäna under minderårigheten, skulle härtigen sedermera försäkra hans sort. Men allt detta var förgäfves. Man ville sätta statssekreterareämbetet på en mera sekundär fot, och Schröderheims förtjänster lågo uti vägen, hvarför han måste bort.

Juli 28. Grefve Ribbing berättade uti sitt fängelse, att när baron Gustaf Macklean i april var i Stockholm i afsikt att bereda Ribbings flykt eller nåd, ansågs sådant omöjligt; men att baron Rutger Macklean ifrån Skåne skrifvit, det man i detta landet borde agera med penningar; att skånska adeln gjorde i sådant afseende stora sammanskott till att frälsa fångarnas lif och att baron Gustaf Macklean i anseende därtill åter börjat operera, köpt polismästaren Liljensparre, gifvit honom 20,000 r., dem han emottagit under förevändning att därmed stilla folket, och att de andra fångarna således hade att tacka grefve Ribbing för det hopp de nu ägde. Att något af detta är sant, är ovedersägligt, ty den benägenhet, Liljensparre hyste och numera offentligen förklarade för fångarna, kan väl tillskrifvas hans böjelse att följa den disposition, som råder hos härtigen, men har ej blifvit så värkande utan pengar. Dessutom är ovedersägligt, att regeringen först tilllade Liljensparre de 4,000 r., hvilka utlofvades såsom belöning uti konungamordet, och sedan 6,000 r. att därmed underhålla den allmänna stillheten.

Augusti 1. Uti ett bref till hofkanslärn begärde biskop Wallquist underrättelse, om härtigen åstundade Wallquists demission, då han genast ville gifva den, hoppandes att vid sina innehafvande förmåner blifva bibehållen; men erhöll till svar, att om han förlorat något af hvad hans företrädare biskop Osander åtnjutit, ville härtigen förhjälpa honom därtill, men de 700 r., biskopen åtnjutit af lappmarkecklesiastikfonden, kunde han icke behålla, emedan de medlen nu skola till deras rätta behof användas. Detta gaf sedan anledning till det tryckta cirkuläret ang. indragandet af ecklesiastikexpeditionen.

Augusti 9. Landshöfding Ehrenbill i Upsala blef president i statskontoret och statssekreteraren Schröderheim landshöfding i Upsala. Detta förra gjordes endast för det senares skull, emedan Ehrenbill till detta presidentämbete ej i någon måtto passade. Schröderheim fick af härtigen ett

egenhändigt, långt och ganska nådigt bref; man betalte ock hans skuld med 3,000 r. samt gaf honom 5,000 r. på en gång, såsom utgörande beloppet af en pension, den han skulle annars uti fyra år uppbära. Till hans successor var kommerserådet Lagerheim utsedd, hvilket hans vänner försäkrade han ej skulle emottaga såsom icke hans yrke.

Augusti 10. Högsta domstolen afgjorde högmålet på sätt tryckta domen utvisar.

Augusti 13. Högsta domstolen justerade sitt beslut.

Augusti 15. Uti konselj på Drottningholm afgjorde härtigen högmålet, som ses af den tryckta akten. Man gaf där kungen en förtjänst, som han icke ägde. Han tänkte aldrig förr på sin död än samma morgon han dog. Då såg han ej härtigen och hade aldrig under hela sjukdomen funnit sig allena med honom. De, som omgåfvo konungen beständigt, hade icke hört honom fälla någon utlåtelse i detta ämnet, annat än hvad Liljehorn angår, om hvilken han andra dagen af sjukdomen yttrade sig åt baron Armfelt och flere, att intet ondt skulle honom hända, hvilket ock på slottet offentligen omtalades. Emellertid tog man ett parti, som ej kan klandras, utan att tillika neka konungen ett ädelmod och en förlåtelse, hvilken man med allt skäl bort vänta hos en döende kristen. Ribbing och Ehrensvärd foro kl. 7 om aftonen med Liljensparre uti en hyrvagn till Liljeholmen, där deras vagn väntade dem. Horn och Liljehorn foro kl. 11 om aftonen, alla hade officerare med sig och pass under främmande namn. Ingen nyfiken inställde sig vid deras afresa eller oroade dem. Deras egna samveten oroa dem uti deras lefnad. Ribbings moder, riksrådinnan af det namnet, och hennes förra amant, numera vän, öfversten baron Gustaf Macklean följa dem åt, och de blifva boende i Schweiz för alltid (som likväl ej blef af. Både Macklean och grefvinnan lefde och dogo på Ström, och Ribbing lefver ännu i Paris 1822 och är där gift).* De äro välmående. Horn lär ännu ej äga annat, än hvad hans fader gifver honom. Ehrensvärd lefver tills vidare af Ribbings välgärningar, och Liljehorn har ej annat än hvad hans broder, öfversten vid Götagardet, kan honom meddela.

Augusti 16. I dag affärdades de fångar, som skola sitta

* Parentesen är afskrifvarens tillägg.

på fästningar. I allmänhet var nästan ibland alla klasser af folk, den högre adeln undantagen, ett missnöje öfver den lindriga medfart, som de i högmålet inblandade undergått. Man tror ock, att detta missnöje länge bibehålles; äfven bland soldaterna förmärktes sådant.

Håkanssons förafskedande är hardt nära.

Augusti 17. Enkedrottningen begärde till öfverstemarskalk baron Wachtmeister, tillförene guvernör hos konungen. Härtigen biföll detta genast, gjorde Wachtmeister till excellens, hvarom bref till honom genast afgick. Man hade trott, att han skulle blifva öfverståthållare eller återfå guvernörskapet, men härtigen har till honom något gammalt agg, som ej så snart skall kunna öfvervinnas.

Augusti 20. Kommerserådet Lagerheim blef ledamot i allmänna beredningen. Uppå honom räknar man vid rikshushållningens förbättrande. Han uppgaf äfven förslag att göra revisionssekreteraren Rosenblad till statssekreterare vid inrikesärendena samt assessorn uti Vasa hofrätt Lode till revisionssekreterare och att föreslå justitiekanslärsämbetet, hvilket genast blef bifallet och antaget.

Augusti 21. Härtigen syntes allt mer och mer fatta kärlek för fröken Malin Rudenskiöld, som varit mätress åt baron Armfelt. Denna kärlek blef mycket bekymrande i anseende till de följder den kunde hafva. Baron Reuterholm gjorde däremot de allra allvarsammaste föreställningar. Härtigen lofvade att lämna henne, men höll ej ord, blef ledsen vid affärerna och trifdes ej om aftnarna med sina vanliga förtrogna, utan sökte societeten.

Augusti 26. Uti närvaro af rikskanslären, hofkanslären och baron Reuterholm uppläste kommerserådet Lagerheim för härtigen sitt projekt till statsvärkets reglerande. Detta tillstyrkte upphäfvandet af finansexpeditionen och att alla rikets penningeärenden skulle gå genom statskontoret samt de öfriga målen höra till kammarexpeditionen. Detta förslag var starkt skrifvet, innehållande alla de medel, hvarigenom regenten binder sig vid förvaltningen af rikets penningar. En statsberedning blef föreslagen, hvartill Lagerheim uppgaf ledamöter, som blott voro arbetande, men för öfrigt okända personer; han åsyftade därmedelst en räfst på de förra finansministrarna

i synnerhet grefve Ruuth och lagman Håkansson, ty Liljencrantz var uti förtroendet om saken och hade intet att frukta. Håkansson erhöll i afton en biljett från hofkanslärn på härtigens befallning, som förkunnade honom sitt afsked, men att han skulle förblifva uti beredningen, till dess härtigen fann någon lägenhet att belöna honom. Statssekreteraren Lagerbring skickar sig ej efter tiden och skall bort samt krigsrådet Numers i hans ställe befordras.

Augusti 22. Den nervsjuka, hvaraf konungen redan uti tvänne år varit besvärad, tilltager. Han hade häftiga skratt eller elakt lynne, benägenhet till gråta, mycken blek hy med mera. I dag var om hans tillstånd en konsultation af läkare uti närvaro af härtigen, riksdrotset, rikskanslärn och grefve Gyllenstolpe.

Augusti 26. Genom en surprise af drotset och grefve Ruuth hade härtigen kallat hofrättsrådet Rosbeck till ledamot uti beredningen. I dag ditkallades, på baron Reuterholms tillstyrkan, kyrkoherden i Maria, doktor Petrejus, en gammal mössa, som beredt Hästesko och Ankarström till döden. Han skulle få ett rum i beredningen att därigenom trösta presteståndet. Däremot skola grefve Ruuth och general Toll affärdas, emedan deras principer ej stå till att förena med de nu rådande.

Augusti 30. Statssekreteraren Lagerbring blef landshöfding uti Nyköping, krigsrådet Numers efter honom statssekreterare, Låstbom landshöfding i Heinola, kabinettssekreteraren Silfversparre lagman efter Låstbom och baron Rosenhane kabinettssekreterare. Lagerbring for genast till Drottningholm, surprenerade härtigen allena, anhöll som en nåd att blifva krigsråd efter Numers och erhöll härtigens löfte därom.

September 1. Men sedan Reuterholm blef härom underrättad, förföll det gifna löftet och Lagerbring ålades att emottaga landshöfdingämbetet eller begära afsked. Han vidtog det förra och fick ett års permission. Det är en man, som utan talanger, med mycken egenkärlek, falskhet och elakt hjärta gjort hastig lycka genom sin vänskap med general Toll.

September 2. Låstbom i förtviflan begär afsked, pension eller tjänstledighet; får ingendera.

September 5. Grefve Ruuth tror, att någon förändring uti

administrationen förestår; att Reuterholm tager mer för sig än han kan uträtta. Med fröken Rudenskiöld har härtigen några dagar synts kallsinnig.

September 6. Statsutredningen började sitt arbete och första sammankomst.

September 7. Grefve Ruuth blef generalguvernör i Pommern och excellens. Baron Armfelt minister vid de italienska hofven samt baron Rålamb ståthållare på Drottningholm.

Jakobinismen visade sig allt mera och mera; ett utkommande blad, kalladt Patrioten, kringspridde sådana principer, och baron Staël och hofkanslärn Engeström togo offentligen parti med franska revolutionen.

September 11. Fröken Rudenskiöld for från Drottningholm med grefvinnan Wrede.

September 11. På härtigens befallning sköts lejonet på Djurgården, som kostade årligen 360 r. och för hela tiden kostat 4,666 r. 33 sk. Det var sjukt och ansågs för odugligt att uppstoppa för Upsala akademis räkning; men patron Grill fick det, lät uppstoppa det på Söderfors, hvarest det ännu visas.

September 12. Vid stranden nedanför Drottningholms slott står en gammal pil, om hvilken traditionen innehåller, att så snart en gren blåser af, skall ett dödsfall hända inom kungl. familjen. I dag afblåste en gren under ett starkt stormväder. Konungen sade i anledning häraf till sin kavaljer, baron Mörner: få se om någon af oss dör inom året, i annat fall skall jag bedja farbror låta borthugga detta gamla träd. Baron Mörner förestälde, att det borde vara skedt längesedan. Förliden sommar hände detsamma, och salig kungen smickrade sig med hopp om drottningens död och kunde allra minst förese sin egen.

8, 10, 13 september. Uppå Stenborgs teater hade några unga officerare tagit sig för att göra oordningar. För den 8:de blefvo arresterade på deras kamrar grefvarna Meyerfelt och Löwenhjelm samt baron Höpken. Order blefvo gifna, att officerare ej fingo gå utan uniform. Den 10:de skulle andra officerare hämna de förres oförrätt och fortsätta oväsendet. Majoren vid hvita gardet Peyron blef då arresterad. Underståthållaren Liljensparre fick då tillfälle att visa en stor importance uti detta lappri och utmålade detta som en början

till något äfventyrligt. Han förestälde nödvändigheten att gifva honom ett större anseende och han erhöll

September 15 vice presidents rang samt förordnades att under ledigheten förestå öfverståthållareämbetet. Det förra hade baron Axelson haft uti sin tid, det senare var en svaghet, därtill Liljensparre förledde vederbörande, inbillande sig, att öfverståthållareämbetet sedan ej skulle på annat sätt återställas.

I allmänhet röjes en svaghet uti styrelsen. Baron Reuterholm, som egentligen är den, hvars råd härtigen följer, saknar erfarenhet, känner få personer, är mycket difficile och egenkär samt färdig att lätt fatta intryck, som han ej af några skäl låter undanrödja. Då svårigheter möta och ej allt vill gå efter önskan, blifver han rådlös, nyttjar små medel samt visar en vankelmodighet, som ej anstår en statsman. Alla de, som ej blindt antaga hans principer, böra därför eloigneras att förekomma deras kritik; ibland dem är general Toll. Att få sak med honom, ville baron Reuterholm, att någon som är i hans familier ville angifva honom, hvilket sig ingen ville åtaga.

September 15. Emellertid hade härtigen en explikation med general Toll, hvilken åter lofvade det bästa, men härtigen ledsnade vid det jämna arbetet och söker hälst societeten.

September 16. De franska ärendena börja här väcka uppmärksamhet, och den ryska flottan, som ligger uti sundet, är äfven oroande i anseende till dess okända destination. Statssekreteraren Zibet är icke häller sådan man vill hafva honom; han anses hafva förtroende med grefve Stackelberg och bör i sådant afseende flyttas. Uti konseljerna fortfor general Toll att föra en persiflerande ton, som gör missnöje. Härtigen har åter upplifvat lagkommissionen, och en skogskommission skall sättas. Riksmarskalken grefve Oxenstjerna är ankommen. Han synes ganska afundsjuk öfver rikskanslärsämbetet, som ej blifvit honom tillbudet. Vid hofvet är mycket missnöje öfver Liljensparres upphöjelse, hvilken allt hoffolket tillförene ansett med förakt.

September 19. En konstituerad officer vid arméns flotta, benämd Eskilsson, hade hållit anstötligt och djärft tal samt blef uti förra veckan befald att inom 24 timmar resa utur staden, men lydde intet, utan fortfor att hålla hotande tal. Den 16 befalde härtigen statssekreteraren Cronstedt att skaffa

Eskilsson utur staden, och 17 kom Eskilsson till Cronstedt och betygade sin förundran, att man ville hafva honom utur staden, då han likväl kunde uti Småland samla bönder och komma manstark tillbaka. Detta lät Cronstedt falla, men Liljensparre blef underrättad därom och berättade sådant för härtigen i dag, som befalde general Klingspor att tillsäga Cronstedt arrest uti sina rum och att Eskilsson genast med tjänliga medel skulle föras till Karlskrona. Detta hölls tämligen tyst, att Cronstedt var arresterad, och att sådant händt en statssekreterare hade man tillförene aldrig hört. Förre öfveramiralen, grefve Ehrensvärd, väntas inom 3 dagar, och då entledigas Cronstedt ifrån statssekreterareämbetet.

Konungen har starka anfall af sin nervsjuka med häftiga skratt, dem han förgäfves bjuder till att hålla tillbaka, är mycket blek och har ögonen förstälda.

September 21. Liljensparre intog öfverståthållarestolen och höll på rådhuset ett tal, som en tillträdande öfverståthållare, hvilket hos borgerskapet uppväckte mycket missnöje, befarande, att ämbetet skulle i hans händer förblifva.

September 22. Öfveramiralen grefve Ehrensvärd ankom med kontreamiralen Modée; den förre var utsedd att emottaga amiralitetet som generalamiral, hvarmed statssekreteraren Cronstedts ämbete försvinner och den senare eller Modée att blifva öfverståthållare. Modée var ej känd för några sådana egenskaper, som gifva anledning att förmoda det han kan blifva värksam.

September 27. General Toll blir minister i Warschau, hvilken beskickning återupplifvas, att dymedelst skilja honom ifrån ärendena. Ryska ambassadören har i anledning af härifrån komna besvär öfver honom fått en varning att föra en mindre kritisk ton.

Underståthållaren Liljensparre, som fått härtigens löfte, att öfverståthållareämbetet icke skulle blifva tillsatt, var nu öfver Modées utnämnande högeligen förbittrad. Grefvinnan Armfelt åter hade inflyttat uti öfverståthållarehuset, sedan hon af ett allmänt rykte var underrättad, att hennes man icke mera innehade ämbetet. Hon blef tillsagd att utflytta och intaga de rum uti slottet, henne tillkom såsom statsfru.

General Klingspor blifver ordförande i krigskollegiet efter

general Toll, men får ej behålla generaladjutantsämbetet, som då lämnas till öfversten grefve Schwerin. Baron Stjerneld, märkvärdig sedan 1789 års riksdag, blef öfverkammarherre hos drottningen.

September 28. General Toll emottog beskickningen till Warschau. Baron Reuterholm inbillade sig, att Toll var dupe af saken och ansåg beskickningen angelägen, men det var ej så. Tollen är en man, som inser driffjädern och reser, emedan han icke har förmögenhet nog att lämna sin tjänst, hvilket blifver en nödvändighet, i fall han undandrager sig resan. Emot Låstbom anställes en rättegång i anseende till en gränsinspektor vid Eda, en skans, hvilken tulldirektionen afsatt ifrån tjänsten uppå en skrifven tillsägelse ifrån Låstbom på konungens befallning, som Låstbom likväl ej kan bevisa sig hafva erhållit.

Härtigen hade uti ett särskildt bref till kejsarinnan erbjudit henne en sådan enskild brefväxling, som den hon fört med konungen samt mycket utbredt sig öfver den härvarande ryske generalen Diwofs förtjänster, hvarmed afsikten var att få honom till ambassadör i stället för Stackelberg. Uti ankommet bref undanrödjer kejsarinnan anledning till den enskilda korrespondensen, visar sitt missnöje med tryckfrihetsförändringen, som till hennes gränser utsprider ett ondt, talar om den separata fredsartikeln i Werelä, hvilken lofvade hjälptrupper emot Frankrike, då kejsarinnan gåfve subsidier, men dem hon nu förmodade, att andra makter kunde med mera nytta för Sverige tillbjuda, hvarå allusion var på Frankrike, emedan man här tror, att den franske jacobinen och chargé d'affaires Verninac gjort sådana anbud.

Öfverståthållarelönen är fastställd till 4,000 r., generalamiralens till 7,000 r. Dessa stora löner orsakade i allmänheten missnöje, emedan de ej öfverensstämde med den hushållning man i öfrigt ville synas åsyfta.

Oktober 3. Inflyttade enkedrottningen från Ulriksdal.

Oktober 5. Med de ministeriella brefven ankom ett från Bryssel och grefve Fersen i chiffre till förre kabinettssekreteraren nu lagman Silfversparre, hvilket bref man lät dechiffrera och fann det innehålla en varning till Silfversparre att ej taga afsked, utan hålla sig till general Taube, som vet

hvad nu och framdeles skall ske, samt i öfrigt lita på grefve Fersens vänskap. Detta gjorde mycken uppmärksamhet. Man fordrade en förklaring af Silfversparre, men man satte sig ej i besittning af hans papper, och detta förföll som mycket annat.

Konungens guvernör, grefve Gyldenstolpe, började blifva alltmera och mera odräglig för de styrande. Man önskade sig ett tillfälle att kunna flytta honom. Statssekreteraren Zibet hade ock en kritisk ton och fick varning.

Oktober 7. Var härtigens dag, då konungen gaf härtigen ett spektakel uti konungens rum, det första man gifvit sedan konungens död. Det var ledsamt och alla vid elakt lynne. Drottningen kom ned till supén och fälde tårar, då hon passerade genom de efter konungens död oförändrade rummen. Drottningen tog ryska ambassadören grefve Stackelberg bredvid sig. Man fruktade, att baron Armfelt skulle komma tillbaka, ehuru man visste, att Stackelberg afrådt honom därifrån. Ifrån denna supé hade grefve Gyldenstolpe uteslutit några af de nu nyligen nämnda ämbetsmännen, hvaraf följden sedan blef, att grefve Gyldenstolpe måste sedan uppsända listan på dem, som dagligen blifva bjudna att spisa med konungen. Major Peyron blef fri ifrån sin arrest med order att begifva sig till Stralsund och där göra tjänst. Grefve Meyerfelt erhöll äfven befallning att inom 24 timmar begifva sig till sin hemort.

Oktober 8. Ryska ambassadören lämnade härtigen ett egenhändigt bref ifrån kejsarinnan, som var svar å det, härtigen skrifvit i anledning af det förr omtalta brefvet. Hon talar däruti mycket om fördelen af alliansen emellan Ryssland och Sverige, mycket om kungens person och det intresse hon därutinnan tager. Hade kanske trott, att de personer salig kungen nyttjat, kunnat vara härtigen tjänliga; men då han därom dömer annorlunda, acquiesceras hon därvid, hälst dessa personer äro henne inconnus och étrangers. Det vore väl icke utan, att folk gjort sig tjänstaktiga till att sätta missförstånd emellan dem, men det gör på henne intet intryck. Man visade detta bref, på det att ibland vederbörande skulle blifva bekant det ringa värde, kejsarinnan satte på de renvoyerade.

Oktober 11. Härtigen är ganska nöjd med de allierades framgång uti Frankrike. Härtigen hatar jakobinismen, är upp-

rörd af tryckfrihetens missbruk, med hvilken Liljensparre skrämmer honom, hälst denne nu ej har något annat att göra sig angelägen med. Baron Reuterholm tager detta illa. Han har funnit härtigen färdig att åter upphäfva tryckfriheten.

Ifrån baron Armfelt är svar kommet, att han emottager sin beskickning till Italien, men begär tvänne månaders permission till sin hälsas skötande, som beviljas. Prinsessan reser till Rom, hvarom tidning i dag ankommit.

Oktober 16. På kuren förliden söndag blef konungen anfallen af sitt konvulsiva skratt uti ett moment, då han kallade polske ministern, grefve Potocki att tala vid honom. Det gjorde mycken uppmärksamhet och föranlät en konsultation i dag emellan Akrell, Beck, Schulzenheim och Rung, hvilkas tankar om sjukdomen voro olika.

Oktober 17. Härtiginnans regler hafva tvänne månader uteblifvit. Hon önskar sig hafvande, men det förra äfventyret orsakar, att man icke bör gifva henne hopp. Det är emellertid säkert, att härtigen förleden sommar legat hos sin gemål på Drottningholm. Emellertid omtalas detta tillståndet nog allmänt, och då det inträffar efter 18 års giftermål, under konungens minorennitet och sjukdom, gifver det anledning till många gissningar.

Oktober 19. Fru Roos börjar åter hafva syner, önskar tryckfrihet, äfven i religionen, omtalar oraklet i Delfi och Hippokrates med mera, som styrker en upprörd inbillning. Sedan landshöfding Schröderheim flyttat till Upsala, skall han vända sig till baron Reuterholm. Härtigen har ingen fruktan för kejsarinnan, men icke häller något förtroende. Hon föreställer sig troubler uti landet, men litar på sin goda afsikt och förklarar sig vara sinnad att föra sakerna med rättvisa utan politisk finhet.

Baron Schultz skrifver ifrån Regensburg, att man torde fordra af Sverige kontingent för riksarméns uppsättande, men får till svar, att man i händelse af allvar, väl icke undandrager sig; dock var man benägen uppsätta denna kontingent med penningar och förmodar, att Hannover, Pfaltz och Zweibrücken torde undandraga sig.

Oktober 24. Kl. 4 om morgonen fick härtiginnan missfall uti närvaro af härtigens läkare, lifmedikus Hedenberg, och barnmorskan fru Bold. Förmiddagen nedkom till härtiginnan konungen, enkedrottningen och alla statsfruarna. Uti de senares närvaro ankom härtigen, som med all ömhet sökte trösta härtiginnan, sörjande och sade till henne: Consolez-vous, ma chère, c'est à refaire. Detta är nu ett taleämne för hela staden.

Oktober 26. Presidenten baron Kurck blef president i kammarkollegium och grefve Meyerfelt erhöll excellenstiteln. Man tillbjöd generalen baron Klingspor att blifva ordförande i krigskollegium med vilkor, att han skulle afsäga sig generalguvernementet, men detta antager han ej, skrifver till baron Reuterholm och talar om sina rättmätiga pretentioner. — Doktor Philipson, auktor till Patrioten, blef tilltalad uti hofrätten för en införd afhandling om kronors ärftlighet och om monarkiers skada. Tryckfriheten nyttja rojalisterna som ett vapen emot härtigen och det rådande systemet. Man upplyses allt mer och mer om det förhastande, då denna frihet blef så obetänkt lämnad uti en tid, när alla missbruk däraf anses lofgifna. Man berättade, att operan skall öppnas den 1 november på konungens dag, hvilket klandras. Man finner oanständigt, att en fête gifves på ett ställe, där konungens fader blifvit mördad; fastmer hade man önskat, att härtigen häraf tagit en billig anledning till detta spektakels upphörande, hvars kostnad är vida ansenligare, än detta landets medel kan tillåta.

November 1. På konungens dag erhöll riksrådet Emanuel De Geer den pension af 1,000 r., som grefve Bjelke lämnat. En förordning utgafs ang. kronskjutsens betalande lika med annan skjuts samt att förbrytare emot brännvinsförbudet frigifvas. Detta var att vinna allmogen. Konungen fick en dejeuner på Karlberg, såg kadetterna mönstras. Opera om aftonen och sedan supé hos härtiginnan. Härtigen hade bevistat repetitionerna, hvilket man fann af honom oväntadt. Hans gamla böjelse för grefvinnan Augusta Löwenhjelm syntes åter upplifvas, men förgäfves. Han lät utesluta fröken Rudenskiöld från supén hos härtiginnan i afton, oansedt att därom gjordes påminnelse.

November 3. Öfverståthållaren Modée ankom. Öfversten, grefve Schwerin blir generalmajor och får käppen eller som vill säga detsamma generaladjutantssysslan.

November 6. Öppnades krigsbefälet af härtigen i Riddaresalen. Officerarna, som härtigen vill således väl bemöta, äro ej så lätt förda. De visa redan någon motsträfvighet. Baron Reuterholm är hög, uppblåst af sitt möderne eller Gyldenstjernska namnet, egenkär och envis, låter aldrig rätta sig, oansedt sådant ofta behöfves. Han handterar härtigen med en stränghet, som uppväcker förundran. Nekar honom alla rekreationer, predikar ett oafbrutet arbetande, grundad uppå erkänsla öfver försynens vård, som bevarat härtigen. Man är osäker, huru länge härtigen kan fördraga ett så pedantiskt ok.

November 7. Sedan de franska sakerna tagit en likaså oväntad som olycklig utgång, reser franska generalen d'Escars härifrån, sedan han uppehållit sig för de franske prinsarnas räkning. I går afton har han sagt vid spanska ministerns bord, att han ägde ett bref till general Toll, som skulle orsaka uppskof i hans resa. Detta berättade polska ministern för rikskanslärn, hvaraf orsakades bekymmer, att ryska ministern kunde hafva något för sig samt vilja nyttja Tolls biträde. Man misstänker denne ambassadör för oroliga stämplingar, påstår, att han ser folk om nätterna samt utdelar penningar. Allt detta är gissningar utan anledning. Administrationen är svag i Stockholm. Reuterholm, som styrer allt, har ingen erfarenhet, känner ganska få personer, fattar snart intryck, dem han behåller, låter skrämma sig och blir contradictoir. Härtigen öfverlämnar sig helt och hållet åt honom, har mycken böjelse att göra godt, men ingen kunskap i styrelsen, hvilken han aldrig väntat se i sina händer.

November 8. Härtigen undertecknar order för grefve Schwerin att vara generaladjutant, hvilket väl icke var ämnadt förrän krigsbefälet åtskildes, men hvartill man nu blifvit föranlåten, sedan krigsbefälet förklarat dess missnöje öfver general Klingspor, som man skyller att genom ogrundade berättelser skada befälet hos härtigen. I går har härtigen erhållit ett anonymt bref, skrifvet med en preststil och innehöll de fasligaste beskyllningar emot härtigen själf, adeln samt särdeles baron Reuterholm, hvilken senare blifvit däraf så skrämd, att han

nästan är rådlös, anser en konspiration färdig att utbryta samt förmår härtigen genast befalla Liljensparre att uppsöka auktorn, som måste blifva en möjlig sak, emedan brefvet ankommit med posten.

Förre ambassadören vid franska hofvet, baron Staël, uti hjärtat jacobinismen tillgifven och som haft ingen del i hvad som händt sedan Reuterholms hemkomst, gör sig nu färdig att resa härifrån, som säges till sin svärfader Necker uti Schweiz, men efter all anledning till Paris, och blifver frågan hos europeiska makter att erkänna Frankrike för republik, så torde Sverige vara ibland de förste, som gör sådant.

November 10. Härtigen installerade öfverståthållaren Modée uti ämbetet, hvaröfver protokollet är tryckt. Liljensparre, som öfver denna befordran blifvit alldeles upprörd, skulle tillfredsställas med en gulddosa och erhålla en tjänlig förmaning att gå öfverståthållaren vänligen tillhanda. Men för det närvarande fann man ej någon gulddosa, nog vacker att gifva honom. Baron Reuterholm är öfvertygad, att denne Liljensparre är en bof, farlig uti alla afseenden, men vågar ej utstöta honom, utan förlitar sig på Guds försyn.

November 22. Öfverstemarskalken hos hennes maj:t enkedrottningen, baron Wachtmeister ankom. Han hade vid 1789 års riksdag gjort sig en stor reputation, är en i botten hederlig karl och vältänkande man, men saknar den underbyggnad i kunskaper, som vinnes genom god uppfostran. Ifrån de allmänna ärendena lärer ock Reuterholm afhålla honom.

November 23. Hofkanslären utvärkade, att hans bror kanslirådet Jacob von Engeström blef flyttad från Vaxholmen till Upsala slott, och ett särskildt bref ifrån revisionssekreteraren Lode, som förestod justitiekanslärsämbetet, till landshöfdingen i Upsala, underrättade denne senare därom, att Engeström borde uti Upsala stad äga frihet att gå hvart han vill, hvilket gör en elak värkan på allmänheten och därvarande ungdom.

November 28. Genom postgången har man upptäckt, att prosten Widén var auktor till det anonyma bref, som härtigen erhöll. Vice stadsfiskalen Teuchler, med order från Liljensparre och utan all öfverståthållarens medvetenhet, blef afsänd till Linköping att begära handräckning af landshöfding-

ämbetet samt lyckades att få Widén ertappad, fann konceptet till brefvet och förde honom under bevakning till Stockholm, där han blef ställd under aktion i hofrätten samt arresterad på rådhuset. Af brefvet kringspriddes genast afskrifter. Många funno hans anföranden icke så ogrundade, ehuru de ogillade sättet, hvarmed han betjänat sig. Man tillade, att om han endast angripit härtigen och skonat Reuterholm, hade man icke frågat efter honom. De klokare funno bäst, om man föraktat alltsammans och blott åtnöjt sig med att känna auktorn, hälst allt hopp är här förgäfves att finna några medbrottslingar. Allmogen i Östergötland synes benägen att taga parti med Widén. Man utsprider, att om en adelsman gjort sådant, hade man sett igenom fingrarna därmed och åberopar ett sådant exempel med en baron Jägersköld, som om konungen och härtigen hållit förgripligt tal, men på den senares befallning blifvit frigifven.

December 2. Ändtligen afreste baron Staël. Hans förtroende med baron Reuterholm var äckligt för dem, som sågo det. De kysstes, kramade händerna, hviskade, allt på de frånvarandes bekostnad. Baron Bonde var blifven missnöjd, syntes hålla sig till grefve Ruuth och Ehrensvärd. Dessa gjorde på baron Reuterholms kredit ett hårdt anfall. Han var för några dagar opasslig, då grefve Ruuth öfvertalade härtigen att komma till öfverståthållaren Modée om aftonen och där uti Ehrensvärds närvaro läste ett af doktor Krook författadt finansprojekt med upplysningar af Ehrensvärd, hvilka voro proponerade härtigen att antaga. Ämnet var öfver härtigens urskillning, som tog papperet till sig, kommunicerade med Reuterholm, hvilken, förskräckt öfver tillbudet, lämnade projektet, tillät Lagerheim att vederlägga detsamma, som skedde. Emellan Reuterholm och Ehrensvärd föreföll i dag en explikation, där Reuterholm anklagade honom för otacksamhet och obeständighet samt tog hans löfte att icke blanda sig uti andra ämnen än sådana, som värkligen tillhöra den detalj, honom blifvit anförtrodd. Grefve Ehrensvärd var ock af den tanken, att Widén borde förklaras galen och hans sak icke vidare fullföljas uti en så upprörd tid som denna, men Reuterholm var ej af den tanken, utan ansåg fastmera nödigt, att han borde straffas.

Uti Upsala tilltog frihetsandan ibland studerande ungdomen; flere af de studerande antogo brokiga kokarder, dem landshöfdingeämbetet förmådde dem att aflägga.

December 7. Om aftonen, då baron Reuterholm skulle fara till slottet, Kyrkobrinken uppåt, blef hans vagn påkörd af en ofvanför backen kommande hyrvagn med den hastighet, att tistelstången inträngde genom Reuterholms vagn samt stötte honom för bröstet, då i detsamma den brast sönder. Stöten var ej farlig, men nog att tillskynda honom en kontusion. Han fördes först till slottet, blef där åderlåten samt sedan hemförd och fick en häftig feber. Detta gjorde mycken sensation, man ansåg fara vara å färde, och i den händelse något kom honom vid, kunde man icke förutse, hvad vändning möjligtvis sakerna kunde taga,

December 10. Krigsbefälet gaf en stor måltid på Börsen, men härtigen var opasslig af flussfeber och kunde ej bevista denna högtidlighet, där härtig Fredrik var. Vaktparaden blef indragen på inre borggården, emedan härtigen där kunde se densamma från sina fönster.

December 17. Uti Stockholm äro faktioner; man påstår, att här äro klubbar, där folk samlas uti olofliga afsikter, där jacobinismen predikas samt förgripliga tal hållas mot regeringen. Liljensparre underhåller dessa berättelser och gör dem för härtigen allt mer och mer betänkliga. Saken är likväl den, att emot Liljensparre, hvilkens förföljelseanda jäst öfver all höfvan och som uti sitt elaka lynne emot öfverståthållaren söker alla tillfällen att emot honom uppvigla ämnen, hvarigenom Modées aktning skulle förfalla och angelägenheten af Liljensparre tilltaga. Emellertid är nu ett starkt parti mot honom, och man har vetat att få Reuterholm öfvertygad om denne mannens skadlighet, hvilken man äfven misstänker hafva tagit penningar af ryska ministern till underhållande af oroligheter. Ena dagen försäkrar han vid sitt hufvud, att allmänna stillheten skall bibehållas, om han får råda, en annan gång gör han det äfventyrligt. Han föreställer härtigen, att julmarknaden ej måtte blifva på borggården till undvikande af folksamling inom borgen, omtalar mycken jäsning, men kan ej namngifva någon person som anstiftare.

Den under finska kriget oskyldigt olycklige general Kaulbars erhöll 1,200 r årlig pension af Saris boställsrevenue, som genom general Leyonhjelms död hemfallit kronan. Äfven erhöll öfversten baron Sebastian Lejonhufvud pension, sedan han vid krigets början nödgats taga afsked. Baron Reuterholms kredit är hotad under hans fortfarande sjukdom. Grefve Ruuth m. fl. göra starka anfall på honom. Han däremot skrifver dagligen biljetter till härtigen, styrker till ståndaktighet och allvarsamhet. Det har varit fråga att öka solden för regementena, men det har befunnits för graverande för staten. I går erhöll Liljensparre en gulddosa med härtigens chiffer uti briljanter. Den kostade 450 rdr.

December 21. Ett protokoll, hållet denna dagen på Stockholms rådhus, är tryckt och innehåller ett slags kritik på rådman Oldenburgs uteslutande ifrån stadsmajorsförslaget, hvilket öfverståthållaren Modée tillät att ske på rådhuset, hvarför man sedan höll honom elak räkning.

Thorild hade utgifvit en bok om allmänna förståndets frihet. Denna bok blef konfiskerad såsom innehållande förgripliga utlåtelser. Auktor stämdes till, hofrätten tills i morgon. Liljensparre uppvaknade, påstod, att uti detta arbete var början till allvarsamma oroligheter, att tygmästaren Ehrenström vid artilleriet haft samkväm hos sig om nätterna m. m. Häraf följde befallning till Låstbom att genast begifva sig till Värmland, där han hade egendom, till Lagerbring att fara till sitt län Nyköping och till stabsadjutanten Pollet att inom 24 timmar vara på vägen till Stralsund, men hvad denne senare beträffar, fann man sig emot aftonen böra belöna honom med en generaladjutants fullmakt af flygeln. Ehrenström tillsades att resa utur staden, och uppgjordes ett ackord för honom. Allt detta utan någon bevislig anledning emot någon, utan att någon var angifven eller att det kunde styrkas med ringaste uppgift, att dessa personer med Thorild äga gemenskap.

December 22. Utkom en kungörelse uti härtigens eget namn, skrifven af Lode, hvilken, då den innehöll härtigens tänkesätt relativt till lille konungen, äfven skulle ställa allmänheten tillfreds. Order blefvo gifna till regementena, att då 7 skott lossades, vara färdiga på deras allarmplatser, hvil-

ket gaf anledningar till många gissningar uti allmänheten. Thorild blef af hofrätten arresterad, och eftermiddagen uppkallades hela hofrätten till härtigen, då han aflämnade sitt förseglade testamente att dymedelst undanrödja alla de planer, som möjligen kunde grunda sig på hans frånfälle under minderårigheten. Då Thorild nedfördes ifrån hofrätten, ropade en hop välklädt folk: »Lefve Thorild» samt följde honom till stadshuset och fortsatte samma rop. Som nu Reuterholm ser, att tryckfrihetsförordningen ej är gjord för detta landet, så kommer den till att ändras samt blifva satt på auktorns och boktryckarens gemensamma räkning.

December 25. Publicerades den nya tryckfrihetsförordningen och med detsamma baron Reuterholms fall uti publiken, som man nu ansåg för svag och skrämd. Liljensparre orsakade båda delarna. Man tror att han till att fånga härtigen nyttjat en magisk kraft. På hofrättens tillsägelse blef Thorild nu flyttad ifrån stadshuset, under rådhuset, där han njöt bättre rum, fick penna och bläck.

December 30. Liljensparre varnar härtigen för flera supéer och sällskap såsom äfventyrliga i anseende till de försåt, man vill sätta emot honom; lika varningar har grefve Gyldenstolpe erhållit för konungen, ehuru dessa varit anonyma. Man var således benägen att inställa den supé, hvilken kungen vanligen gifver nyårsafton, men som dock kommer att gå för sig. Härtigen blifver allt mer och mer öfvertygad därom, att Liljensparre bedrager och förför honom blott i afsikt att göra sig nödvändig. Baron Reuterholm gör detsamma samt fruktar, att Liljensparre är bestucken af ryske ministern, önskar sig emot honom en bevist angifvelse, likasom sådant med en så beskaffad man var en möjlig sak. Man beslutar, att Liljensparre skall bort, men man är nog svag att frukta honom. Det synes som baron Stjerneld kommer sig mer och mer i favören.

ANDRA KAPITLET.

1793. Januari 2. Liljensparre har yrkat, att doktor Philipson, som är auktor till skriften Patrioten skall bortsändas, men han har haft företräde hos härtigen och förklarat sig. Härtigen har sagt åt De Besche, att han var benägen till skilja Liljensparre ifrån Stockholm, endast man visste, hvartill han kunde användas.

Januari 6. Synes det vara mer och mer klart, att Liljensparre skall flyttas. Statskommisarien Ekman har fått order att efterse, hvad tillgångar som kunna medgifva en pension för honom. Man är hotad, att den 10 januari något torde förefalla. Landshöfding Schröderheim, som är här ifrån Upsala, gifver många anledningar, att man är sinnad bibehålla honom, men det kan icke vara baron Reuterholms allvar, som är prevenerad mot alla dem, som tjänt salig konungen. Schröderheim har fått order att ej tillåta Jacob von Engeström, som är insatt på Upsala slott, att gå ut i staden, utan värkligen hålla sig inom rummen.

Man arbetar på en förening emellan grefve Ruuth och Reuterholm till jacobinismens hämmande, men deras förening är ogrundad.

Januari 5. En kapten De Frese vid hvita gardet hade ett slagsmål med tvänne fabrikörer Obarius och Hongelin. Detta anmäldes för Liljensparre, som den

6 januari bjöd till att förlika saken, hvarföre De Frese ville gifva 200 r. Men de andra fabrikörerna nekade Hongelin att ingå i denna förlikning och hotade att slå honom sönder och samman, ifall han antog densamma.

Januari 7. Skulle saken om eftermiddagen komma före uti polisen, då flera fabrikörer samlat sitt folk och stannat

utanför polishuset, flera nyfikna skockade sig till dessa [och] voro redan öfver 200 personer, innan Liljensparre rapporterade denna oordning. Härtigen nedskickade sin adjutant, ryttmästaren Aminoff att skilja folket, men de bemötte honom ganska ohöfligt samt yrkade kapten Freses arresterande, som emellertid utkommit en annan väg samt var uti corps de gardet. Emellertid beordrades dragonvakten att skilja folket, men förgäfves. De begåfvo sig därpå in på borggården och nedanför härtigens trappa uti korridoren. Några få gingo upp uti härtigens drabantsal. Ibland de talande utmärkte sig en bankrutterad köpman vid namn Ebel, en handelsbetjänt Justi och en dylik vid namn Bergman. Härtigen nedsände generaladjutanten grefve Schwerin att tala med folket, och honom viste de höflighet, men begärde härtigens skriftliga parole, att Frese skulle arresteras, hvilket Schwerin ej kunde lofva. Öfverståthållaren nedkom, men blef ohöfligt emottagen; han tillstyrkte Freses arresterande, som den enda möjlighet att stilla folket. Emellertid ankom en skvadron af dragonerna, som hastigt blefvo efterskickade och hvilka bjödo till att med godo skilja folket, men ännu fåfängt. Dess antal syntes dock minskas. De begärde att få uppsända en deputation till härtigen, hvilken hittills haft mycken köld, men nu befalde att dragonerna med fällda sablar skulle skilja folket. Detta tillstyrkte äfven baron Reuterholm, men de närvarande dragonofficerarna Åkerhjelm och Wright jämte grefve Schwerin gjorde föreställningar häremot och önskade att få bruka lindrigare medel. Emellertid redo dragonerna uti gångarna under kyrkan och vid köket, och en af dem påstod sig hafva hört ett skott lossas samt att en kula farit honom förbi, hvarför han hastat sig till det stället, men hästen stupade och dragonen sprang in uti folkhopen utan att ertappa någon. Ingen af officerarna hörde detta skottet, och de påstodo äfven, att skott ej blef lossadt. Folket åtskildes ändtligen, och en eskort af 16 dragoner beordrades att beledsaga konungen ifrån operahuset till slottet. Man ansåg detta genast för en anlagd plan, som hade något större föremål. Revisionssekreteraren Lode blef justitiekanslär, och man gjorde allt till att kungöra, att sådant skett med riksdrotsets samtycke samt goda vilja, som hittills förestått detta ämbete.

Januari 8. Uti slottsrätten blef fastställdt, att kapten Frese skulle arresteras. Mycket folk var samladt utanför slottsrätten, och då Frese skulle afföras, ropades hurra.

Widén blef af hofrätten dömd att mista lifvet och Thorild att fjorton dagar sitta på vatten och bröd. De gå till kungen, men Reuterholm finner Thorilds dom för lindrig, hvarför han låter advokatfiskalen uti hofrätten besvära sig däröfver. I anseende till gårdagsuppträdet blef beslutet att i konungens namn utfärda en kungörelse, som genom trumslag skulle uppläsas. Liljensparre påstod, att denna bort, såsom vid revolutioner, genom härold under vanlig eskort publiceras. Detta råd kostade Liljensparres fall. Om härtigen var ett paskill anslaget på slottet. Detta skulle Liljensparre uppläsa uti Lodes närvaro. Emot slutet innehöll detta paskill starka utlåtelser emot Liljensparre själf, då han sade sig hafva ondt i ögonen samt ej kunna läsa längre. Lode tog då papperet och läste. När Liljensparre utgick, sade härtigen: »Så länge saken angick mig, läste Liljensparre med hög röst, men förlorade målet, då frågan blef om honom.»

Januari 9. Liljensparre blef kallad till rikskanslären och fick veta härtigens befallning, att han var skild vid underståthållareämbetet med 2,400 r. årlig pension, till dess han erhåller ett emot samma lön svarande ämbete. Han skulle ofördröjligen begifva sig till Stralsund att med en honom tillställd instruktion hafva uppmärksamhet på de franska emigranterna, som till Pommern kunna ankomma. Hans son polismästaren blef assessor i Vasa hofrätt med bibehållande af den lön 1,100 r. han som polismästare åtnjutit. Däremot förordnades revisionssekreteraren Nibelius till underståthållare samt vice advokatfiskalen i Svea hofrätt Norlin till polismästare. Man hade ändtligen determinerat härtigen till detta beslut, beledsagadt af en så oanständig belöning, då denne Liljensparre var den illparigaste, egennyttigaste och nedrigaste man detta tidehvarf framalstrat. Hans son var en stilla och beskedlig ungdom af 25 års ålder, alldeles otjänlig till polismästare och inträder nu i hofrätten med större lön än vicepresidenten därstädes samt på många af betjäningens bekostnad.

Baron Stjerneld var den, som hastade Liljensparres fall på

det sättet, att han satt innanför det rummet, där baron Reuterholm hade samtal med Liljensparre, samt efteråt beviste Reuterholm, att allt hvad Liljensparre sagt var uppdiktadt. Stjerneld gaf ock förslag på Nibelius, som antogs.

Auktorn till Patrioten, doktor Philipson, blef af justitiekanslern Lode tillsagd att resa utur landet. Detta gjorde mycken oro och kommer ej till värkställighet. Härtigen lät i dag komma för sig tvänne bryggare Westman och talade med dem om allmänna rons bibehållande, den man ansåg dem benägna att förstöra. Detta var en svaghet, hvaraf de ej kunde annat än ibland sina medbröder göra sig betydande.

Januari 10. På många ställen uti staden voro paskiller anslagna öfver Liljensparre. Några sutto ännu kvar kl. 12 förmiddagen, afskrefvos och lästes af de förbigående. Han var [uti] en allmän execration, och man [kan] uti detta landet ej påminna sig ett så välförtjänt hat.

Januari 12. Upplästes på rådhuset härtigens bref om allmänna lugnet. Det var skrifvet af baron Reuterholm och blef genast tryckt, är svagt i alla hänseenden, allra svagast, då härtigen berömmer sig af att hafva gjort en ofrälse underståthållare. Borgerskapet, oaktadt allt dess inskränkta begrepp, flatnade öfver innehållet.

Reuterholm misskännes af sitt eget folk. De önska han ville lämna styrelsen, den han ej är vuxen, och de smickra sig därmed. Baron Stjerneld har i sådant afseende skrifvit ett bref till härtigen, men de smickra sig förgäfves. Härtigen älskar ej regeringen. Det är hans fulla allvar att lämna den, då majorenniteten infaller. Han är glad att hafva funnit någon, som vill åtaga sig bördan, och då han kastat densamma på baron Reuterholm, är det med fullkomlig föresats att bibehålla honom därvid. Med adeln börjar ock härtigen att blifva missnöjd. Ibland dem äro många benägna för jacobinismen, och senast har på en egendom uti Södermanland, tillhörig generalen Fredrik Ehrensvärd, hans son druckit med bönderna frihetens och jämlikhetens skål, utlofvande att som en annan Dumouriez i maj månad föra allmogen till Stockholm. Man är ej säker från ryska sidan, men fruktar demonstrationer i vår, då det befaras, att kejsarinnan fordrar

Reuterholms bortsändande samt att salig konungens sista tillägg till testamentet efterlefves med Armfelts uteslutande, emedan man erkänner, att härtigens personliga ovänskap till honom kan göra detta uteslutande giltigt.

Det utsprides, att ryska härvarande ambassadören underhåller klubbar samt utdelar penningar, men det är osant. Advokatfiskalsämbetet uti hofrätten har nu fått befallning att besvära sig af Thorilds dom. Grefve Ruuth har ännu ej gjort sin räkning, men erhållit traktamente såsom generalguvernör i Pommern, ifrån den dag furst Hessenstein lämnade det ämbetet.

Januari 14. I dag reste Liljensparre. Pojkarna på gatan ropade åt honom, och glädjen var allmän öfver hans affärd. Han hade utvärkat sig ett bref till pommerska regeringen att blifva antagen såsom en man, hvilken tjänt salig konungen väl. Äfven var han försedd med ett rekommendationsbref till presidenten Klinckowström ifrån rikskanslären.

Januari 15. Magistraten och borgerskapet uppvaktade härtigen samt tackade för brefvet om underståthållarens utnämnande.

Januari 17. Baron Stjerneld reste bort på 14 dagar att bevisa, det han icke har någon del i allmänna styrelsen eller benägenhet att blanda sig däruti. Liljensparres resa synes bidraga till det allmänna lugnets återställande. Uti Telge och vid Pihlkrog har han af allmogen blifvit illa bemött.

Januari 19. Benägenheten hos de styrande till räddhåga gör, att de äfven befara elaka följder af den stillhet, som här några dagar varit rådande. Handelsbetjänten Justi, som med en afsigkommen grosshandlare Ebel är arresterad för sista oväsendet, har af en guldsmed fått sig tillhanda 10 r. och en guldring med begäran, att han skulle hålla enahanda tal. Man gjorde däraf åtskilliga slutsatser. Värre var, att grefve Gyldenstolpe anmält hos härtigen, det en gammal hofbetjänt sagt grefven, att man traktade efter konungens lif. I anledning häraf beslöts i går afton, att lifregementet skulle inmarschera, hvilket skedde med sådan hemlighet, att hvarken generaladjutanten grefve Schwerin eller adjutanten vid regementet Adlersparre därom ägde någon kunskap, utan härtigen afsände sin handsekreterare och auditör vid regementet

till Upsala med marschorder. Att icke besvära borgerskapet med inkvartering beslöts, att truppen förlägges på Haga och Drottningholm.

Uti hatet mot grefve Ruuth går man så långt, att man tillvitar honom, att han skall understödt oväsendet den 17 med penningar.

Januari 17, 22. Till allmän förundran inmarscherade lifregementet och inkvarterades på ofvannämnda ställen, men ombyttes vakter med dragonerna samt enkedrottningens regemente.

Emellertid upptäckes intet, hvarken genom undersökning eller espionage. Fem dragoner hade låtit traktera sig af Stackelbergs drängar. De förra fingo 50 prygel. I morgon är den dagen, då grefve Ruuth får inkomma med sin redogörelse.

Januari 24. Grefve Ruuth begärde anstånd med sin slutliga räkning till den 9 februari, som beviljades i anledning af hans skäl, att intet allt så hastigt kan utredas. Öfverste Stedingk är ifråga att blifva generaladjutant. Lifregementets dragoner införväntas, och då allt är i ordning, skall man säga orsaken därtill vara grefve Gyldenstolpes angifvelse. Ryska ambassadören är vid elakt humör och underhålles därutinnan genom de tidningar, hvarmed han dagligen oroas om det misstroende, man har till honom, men i allmänhet börjar ett elakt lynne blifva rådande. Man erfar allt mer och mer, att härtigen själf intet förmår, att han blindvis låter styra sig af Reuterholm och dennes skicklighet till rikssty-relsen blifver allt mer och mer tvetydig.

Januari 25. Ankom lifregementets dragoner.

Januari 26. Af alla militäriska anstalter tager sig folket anledning att gissa till åtskilligt, man fruktar arresteringar och förmodar, att hvita gardet skall reformeras.

Angående grefve Ruuth har härtigen sagt vid sin supé åt någon, att grefven uti allt icke lärer kunna göra reda för sig.

Baron Bonde är alldeles ifrån affärerna, berömmer sig äfven däraf, under det han ökar hopen af dem, som klandra hans gamla vän Reuterholms styrelse. Bonde är likväl icke

den, som bör föra rodret, ty han är utan uppfostran och utan kunskaper.

Januari 28. Härtigens dag. Var ett litet spektakel och en liten högtidlighet på Karlberg för kadetterna. Därefter dramatiskt spektakel på operahuset och en stor supé hos konungen. Härtigen syntes hafva något bekymmer öfver de till Stackelberg ankomna ryska kurirer, som man befarade hafva något afseende på ett förment turkiskt anfall emot Ryssland. Efter supén tillsade härtigen öfverste Aminoff att med tvänne andra finska öfverstar resa till Finland, emedan omständigheterna fordrade, det en och hvar är på sin post, men orsaken var, att Aminoff är måg till grefve Ruuth och tillåter sig starka propos i anledning af sin svärfaders sak, hvarföre han måste bortskickas. General Klingspor förestår samma öde, oansedt allt hans bemödande att hålla sig väl med härtigen. Han kan icke utplåna ur Reuterholms minne, att han hos salig konungen varit väl anskrifven, som orsakar i alla klasser ett uteslutande. Baron Liewen och öfverste Stedingk blefvo generaladjutanter, den förre oansedt han tagit afsked; den senare afsändes i morgon till Ryssland uti ett hemligt ärende, men hemligheten är icke bättre bevarad än att man vet, det han är chargerad att utvärka Rysslands bifall för oss att blifva neutrala uti det allmänna kriget emot Frankrike samt att anföra besvär emot Stackelberg och anhålla, att han måtte utbytas emot någon annan.

Februari 1. Grefve Schwerin lämnade generaladjutantskäppen, och gafs den åt öfversten vid gardet, baron Cederström. Schwerin var en konsidererad man, explicerade sig starkt med härtigen om allmänna ärendena och i synnerhet om Reuterholm, reste samma dag till sin egendom. Krigskommittén består nu af härtig Fredrik och baron Cederström, hvilket måtte förebåda en evig fred.

Februari 2. Husarerna äro beordrade hit ifrån Skåne att aflösa lifregementet. De lära komma medio mars.

Februari 4. Man befarar, att de mot Frankrike koaliserade makterna torde fordra vårt biträde, hvilket man framför allt vill undvika. Man fortfar att utsprida rykten om ryska ambassadören, såsom att han låter besticka hvita gardet, att unge Stackelberg frågat sin mätress m:lle Löf, om hon ville

fara till Ryssland, emedan de skola resa, sedan saken är förbi, med flera orimligheter.

Statssekreteraren Zibet, som i början af regeringen var förordnad efter baron Taubes tillstyrkande, hade haft den olyckan att misshaga baron Reuterholm och ännu mera hofkanslären von Engeström. Man var betänkt att bortskicka honom, men fann sig i förlägenhet om stället, i synnerhet som Zibet, ehuru ifrig rojalist, ej kunde föras till 1789 års händelser, emedan han aldrig var nyttjad af salig konungen uti affärer. Ändtligen valde man att sända honom till Pommern att reglera räkenskaperna, på samma sätt som under Gäfleriksdagen det skedde med grefve Cronstedt. Rikskanslärn förkunnade detta åt Zibet, som endast anhöll att innan sin afresa få tala med härtigen.

Februari 7. Grefve Ruuth har nu inlämnat sin räkning, som slutar utan balans. Han talar utur en hög ton och gör sig ganska säker. Man har ock fört honom på listan att resa till jubileum, till hvilket man tager alla möjliga försiktighetsmått, hälst somnambuler, dem man äfven nu börjar höra, sagt dem vara hotade med försåt, hvarför alla tidsfördrif inställas, som därtill kunna gifva anledning, däribland en älgjakt, som varit påtänkt.

Rikskanslärn har erhållit 5,000 r. årlig tillökning på sin lön och hofkanslären Engeström 3 års uppbärande af sitt minister appointement, sådant han åtnjöt det i Warschau.

Februari 8. Ankom tidningar, att Ludvig XVI blifvit af sina rasande undersåtar mördad. Uti De Besches rum på slottet var en bal den aftonen anställd. Man proponerade härtigen att låta inställa densamma, men han förebar kl. 4, att tiden var för kort, att balen var anställd för konungens hälsa, utan annan pretention. På balen syntes härtigen med baron Reuterholm. Damerna gräto och dansade, men de styrande herrarna viste ingen särdeles affektation.

Februari 10. Ministrarna, som med alla andra utlänningar afhöllo sig från balen, säga högt, att de finna den oanständig. Härtigen är ock med den ganska missnöjd och önskar förgäfves, att den kunde glömmas.

I dag anlades sorg efter konungen af Frankrike på 6 veckor. Statssekreteraren Zibet hade i går audiens hos

härtigen och erhöll hans löfte, att ingen fråga vidare skulle blifva om hans resa till Pommern, men man tviflar, att härtigen förmår hålla detta löfte, emedan rikskanslärn, hofkanslärn och baron Reuterholm icke kunna föredraga Zibet och den öfvervikt hans snille har öfver deras. Klingspors resa till Finland skall värkställas om några dagar.

Statsutredningen fortfar att tala högt om grefve Ruuths balans, den man anser gå till 25 tunnor guld, oansedt han för sina växeloperationer erhållit salig konungens decharge.

Februari 17. Härtigens löfte till Zibet var förgäfves. Han skall likafullt resa, och man arbetar hemligen i kabinettet på hans imaginära instruktion. Man befarar med bekymmer en förestående armering. På kejsarens begäran är beviljadt, att pommerska kontingenten aflämnas uti penningar. Frågan synes böra blifva, om pommerska kammaren eller statskontoret skall betala densamma, men det blef ålagdt den förra, oansedt Pommern redan utgjort uti penningar utöfver hvad den är skyldig prestera.

Februari 21. Konungen bevistade inkognito med härtigen och härtiginnan den själamässa, som uti katolska kapellet var anställd öfver Louis XVI. Lecteur Dechamp höll däröfver en discours. Om grefve Ruuth fortfars att tala om uti en lika ton.

Statsutredningens betänkande öfver hofvets hushållning är tryckt, hvaröfver konungen yttrat sitt missnöje och frågat efter auktorn; då man nämnt honom kommerserådet Lagerheim, har han sagt sig skola hafva honom i minnet. Hofvets depenser allt räknadt, jämte garnisonsregementerna och dragonerna, kosta 580,000 r. årligen.

Februari 23. Krigskonseljen utgöres nu af härtig Fredrik och öfversten baron Bror Cederström, hvilka ingendera gjort sig kända för kunskaper eller erfarenhet.

Februari 24. Hernösands konsistorium, som efter prosten Nordins tankar författat ett anstötligt svar uti frågan om ecklesiastikexpeditionens indragande, erhöll nu order att icke infinna sig vid jubileum. Denna befallning mötte dem uti Gäfle uti samma dagar, där Nordin för ett år sedan var så betydande.

Härtigen, som i sig själf hatar den franska despotismen, hade af konungens kammartjänare Robert blifvit frågad, om han gillade, att alla härvarande fransoser underskrefvo en skrift, hvarigenom de visade sin fasa för de franska gudlösheterna, och sedan härtigen därtill lämnat sitt bifall, blef en sådan skrift undertecknad af St. Priest, chevalier Gaussen samt en mängd franska domestiker vid hofven och hos ministrarna; allt utan baron Reuterholms medvetande, som icke förr fick kunskap därom, än då tvänne personer beklagade sig, att man velat tvinga dem till underskriften. Baron Reuterholm utmålade då denna anstalt för härtigen med sådana färger, att han blef nödsakad återtaga papperet ifrån Robert samt förstöra det, och till att undvika, att fransoserna icke skulle få någon anledning att beklaga sig, blef äfven Dechamp förbjuden att utlämna någon kopia af sitt tal vid mässan öfver Louis XVI. Man tror, att Frankrike förklarar Ryssland krig.

Februari 27. Efter utredningens betänkande är spannmålsdirektionen upphäfd, hvarmed besparing skulle åsyftas, men är uti sig själf icke annat än ett ombyte af ledamöter. Likaledes blef en kommitté förordnad att utarbeta en öfverflödsförordning. En kommitté om kaserners inrättande och en stor kommitté till landthushållningens upphjälpande.

Februari 28. Ifrån Upsala ankom berättelse, att tillståndet vore sjukligt. Härtigen affärdade en kurir att härom få närmare underrättelse. Man önskar en orsak, som kan dispensera från resan. Baron Reuterholm, som medföljde, gjorde sig sjuk af räddhåga. Man tog alla försiktighetsmått. Härtigen yttrade ock sitt bekymmer öfver de allmänna ärendena. Rikskanslären lämnade före sin afresa själf åt statssekreteraren Zibet order att resa till Pommern, innan härtigen återkom med instruktionen. Zibet skref genast till härtigen ett vackert bref med mycken styrka, därutinnan han anhöll, att hans exil måtte förvandlas uti ett tillstånd att vistas på sin gård uti Skåne.

Mars 4. Uti slottsgångarna voro sedlar utkastade, hvarpå fanns tecknadt Jacob 5. v. 1. Man upptäckte, att de kommo från en sectarius och gjorde ej vidare afseende därpå. —

Mars 5. Neutraliteten är besluten, men de handlande skola höras, om de äro benägna att erlägga lika afgifter, som under förra kriget betalades för konvojen. Man vet, att en beskickning är under vägen ifrån Frankrike med förfrågan till Danmark och Norge, om de under detta kriget vilja vara med eller mot Frankrike, men denna beskickning skall afvändas.

Mars 8. Jubeldagen. Härtiginnan for kl. 7 om morgonen inkognito till Upsala, bevistade uti en särskild loge ceremonien och återfor till Stockholm.

Mars 9. Kl. $^1/_2$ 10 om morgonen. Kyrkan var illa upplyst, ceremonierna ledsamma, mycken uppmärksamhet på det minsta, allt som en värklig fara förestod. Vid placeringen i kyrkan var någon embarras af trängsel, då man genast befarade ett utbrott, men ingen olycka hände. Under jubileum emottog härtigen den dagliga rapporten, dock ej, i anseende till tiden, med sin vanliga precision. Om middagarna voro främmande bjudna och af vanlig oförsiktighet endast unga adelsmän. Om aftnarna var konsert och supé samt de tvänne sista kvällarna voro äfven biskoparna, ehuru ofrälse, bjudna. Härtigen var ovänlig och desobligeant emot alla utom vid tiggarecourerna samt en deputation af studerande, hvilken han begick den oförsiktigheten att emottaga på grefve Leyonstedts anmälan och äfven lofva dem protektion för deras så kallade konvent. Baron Reuterholm gjorde sig osmaklig för alla. Vid doktorernas utnämnande visades mycken väld; särdeles orsakade Tollessons upphöjelse missnöje.

En engelsk löjtnant vid namn Baring kom i sällskap med sin syster, pastorns hustru vid tyska kyrkan. Insvept i en blå kappa beså han processionen, nalkades nära dem, som buro himmelen samt blef misstänkt för baron Bonde, som trodde sig märka något under kappan. Man allarmerade sig grufveligen däröfver, och det blef rapporteradt för landshöfdingen, som kände Baring och snart ställde oroligheterna till rätta. En student talade med vice korpralen Adlersparre om jämlikheten samt frågade, huruvida härtigen kände densamma. Det blef rapporteradt. Fem pojkar sjöngo en frihetsvisa på Kungsängsgatan, då man trodde en revolution vara å färde samt ville utdela skarpa skott, hvilket blef förekommet. I

afton kom konungen och härtigen till staden, blefvo vid tullen emottagna af gula gardet, som ville draga vagnen, hvilket konungen undanbad sig uti utsökta termer, bevistade därefter operan kl. 7, hvilket man fann underligt, emedan en då nyligen utkommen förordning om sabbatens firande hade förklarat, att helgdagen ingick kl. 7 föregående afton.

Mars 11. Uti Upsala lefver en gammal fru vid namn Porath, som uppnått en ålder af 114 år samt således där bevistat det förra jubileumet.

Statssekreteraren Zibet reser ej till Pommern, utan förlitar sig på det gifna löftet att blifva fri från en sådan resa, hvilken han sig ock vidare undanbeder samt blottställer sig för följderna.

Hufvudsakligaste anmärkningen emot grefve Ruuth består i, att [på] konungens kvittenser, som han äger, är namnet skrifvet ofvanföre och kvitterade inunder med grefve Ruuths egen stil, men sådant har i alla tider i statskontoret varit bruket med konungens samt den kungl. familjens kvittenser. Man tillåter sig väl att säga sakta, att det kan vara ganska osäkert, huruvida salig konungen skrifvit en del af dessa kvittenser, men bevisningen af en sådan misstanke vill ingen åtaga sig.

Mars 12. Ledamöterna uti högsta rätten samt allmänna beredningen blefvo ändrade och nya ledamöter på ett år konstituerade. Vid utnämnande häraf hades endast afseende på sådana, som af baron Reuterholm voro kända och med honom besläktade eller af hans ännu tillgifna rekommenderade. Härtigen hade åt flera lofvat och tillbjudit platser uti dessa värk, men som allt åsidosattes; detta vet jag af desto säkrare erfarenhet, som både härtigen och baron Reuterholm lät säga mig, att jag skulle placeras i allmänna beredningen, men hvilket ej blef hållet, som bättre var.

Mars 13. Aktrisen m:lle Löf erhöll 1,500 r. pension af operamedlen under föregifvande, att hon varit salig konungens mätress; en osanning af egen natur, som man ock aldrig satt på den herrens räkning; men rätta motivet var, att härtigen började lefva med henne, hvilket dåvarande befallningsmannen på Stockholms slott De Besche beredde, som

ock uti samma vefva fick ståthållaretitel samt tillstånd att afstå sitt majorsboställe till kronan vid Östgöta kavalleri emot 10,000 r., hvilket allt gjorde en elak värkan.

Baron d'Albedyhll, hvilken sedan ryska flottan skulle brännas i Köpenhamn, aldrig kunnat blifva något, är nu förordnad till kansliråd med 600 r. om året.

Mars 16. Statssekreteraren Zibet hade uti ett senare bref till härtigen ytterligare anhållit att blifva befriad ifrån resan till Pommern och därutinnan anfört sina orsaker, hvarföre han ej kunde emottaga den honom uppdragna beskickningen, allt underdånigt och väl skrifvet, men i dag inställde sig hos Zibet hofkanslären von Engeström och återlämnade hans till härtigen aflåtna bref och memorial med tillsägelse, att härtigen ej kunde emottaga någondera, ej häller ändra sitt beslut, utan att Zibet hade att afresa till Pommern. Han värkställer likväl ej denna resa, utan tager förr afsked.

Mars 21. Härtigen befaller landshöfdingen i Gäfle, grefve Cronstedt, att rikssalen, som nyttjades i Gäfle, skall nedrifvas samt föras till Stockholm och nyttjas till någon annan byggnad. Borgerskapet protesterar däremot, uppvisade baron Nordins bref på konungens befallning af innehåll, att rikssalen blifvit skänkt till borgerskapet, att de voro sinnade att underhålla densamma, och om virke felade i Stockholm, ville de hälldre skicka annat. Detta blef illa ansedt, ytterligare befallning afgick om värkställigheten, och huset skulle här inredas på Kungsholmen till stall åt dragonhästar.

S. D. Ankom tidning, att ryska ambassadören, grefve Stackelberg, ändtligen blifvit rappellerad och i stället en grefve Romanzoff utnämnd; denne senare var icke särdeles väl känd och torde ej vara vunnet på bytet.

Mars 22. Intogs konungen uti frimurarekapitlet och varade ceremonien till kl. 5 om morgonen. Härtigen syntes underrätta honom om alltsammans. Baron Reuterholm höll ett tal, som väckte åtlöje och angick mest honom själf och hans bror.

Mars 25. Ankom rapport, att studenterna i Lund ofredat de adliga studerande vid deras sammankomst, och

Mars 30 ansåg man detta hafva ett sammanhang med ett studentoväsende i Upsala, som man trodde icke vara utan

ett hemligt förstånd med Rosenstein, hvarföre han var illa anskrifven. Ambassadören Staël uppehåller sig i Paris, som det berättas, utan tillstånd, och sade härtigen åt grefve Ruuth, att sådant kunde kosta Staël hufvudet, men man fiskar uti grumligt vatten, och det är svårt att hålla hemligt, det Staël smickrar det i Paris rådande partiet samt ville bereda Sverige där en motvikt emot Ryssland, om fransoserna vinna den framgång nu synes dem bebådas.

Zibet skrifver ett ämbetsmemorial, som han lämnar till riksdrotset och innehåller han skäl, hvarför han, som dessutom sjuk, ej kan resa till Pommern. Detta lämnas åter till rikskanslärn, som skriftligen låter Zibet veta, att han kan resa så långsamt han behagar, men Zibet anhåller om härtigens skriftliga utslag.

Konvoj för handelsskepp beslutas, men utredningen går långsamt.

April 2. Generalmajoren Piper förordnas till president i krigskollegium. Genom statsutredningens förslag förlorar general Klingspor 500 r. i passevolanskassan och 600 r. personelt arvode vid finska generalguvernementet.

Tidningen ankom, att franska generalen Dumouriez efter en förlorad batalj vid Löwen gått öfver till de allierade och vore nu i begrepp med dem att marschera direkt på Paris samt återställa ordningen därstädes. Denna nyhet gjorde mycken uppmärksamhet. Man undersökte ej möjligheten, utan trodde genast hvad som berättades.

April 6. Zibet erhöll ändtligen protokoll, hållet inför konungen den 5 april, som afslog alla hans petita, [samt] ålade honom resa till Pommern.

April 7. De Besche, med hvilken härtigen talar hos m:lle Löf, berättar, det härtigen sagt sig missnöjd med Rosenstein, Rosenblad och Engeström, hvarför de skola renvoyeras, att äfven Reuterholm ledsnade honom och att han skulle få resa utrikes, när årstiden sådant tillät. Det förra kan låta sig göra, men det senare är ej i härtigens makt att värkställa.

April 12. Envoyén Nolcken i London är nämnd till president i Jönköpings hofrätt. Zibet erhöll afsked ifrån sin statssekreteraretjänst och ålades att göra regeringsrådstjänst uti Pommern.

General Pechlin har åter begärt tillstånd att få vistas på sin gård, men det blef afslaget.

Kapten Frese, som blef dömd af slottsrätten för upptåget före jul, har begärt konungens nåd, men härtigen skärpte straffet och degraderade honom till gemen soldat på 3 månader.

April 18. Som en följd af den sista tidningen från Frankrike, afsändes major Reutersvärd som kurir till grefve Fersen i Bryssel att ackreditera honom till att genast lyckönska drottningen i Frankrike, i händelse kontrarevolutionen därstädes lyckas. Regeringens contenance är ganska förställd, svag och bekymransvärd. Man har inbillat sig här, att Dumouriez skulle framtränga till Amsterdam, och då hade Staël order att erkänna republiken, hvaremot vi skulle få subsidier. De främmande ministrarna påstå sig kunna leda hela denna operation i bevis.

April 20. Uti en biljett till härtigens förste stallmästare, baron Nolcken, begär Zibet att före sin afresa få uppvakta härtigen, men får ett negativt svar.

April 26. Justitiekanslärn Lode infann sig på härtigens befallning hos Zibet med befallning, att som hans hälsa numera vore återställd, så hade han till att begifva sig ifrån staden. Under åberopande af medborgerliga rättigheter och det mera fick justitiekanslärn höra starka sanningar.

April 30 afreste Zibet till Skåne.

Maj 15. Stod konungens examen uti närvaro af högsta rätten, allmänna beredningen samt deputerade ifrån kollegierna jämte de härvarande konungens faddrar. Hans kunskaper och hans sätt att förklara dem var särdeles tillfredsställande.

På denna tiden har intet synnerligt förefallit. Baron Reuterholm fortfar att med en despotisk makt styra härtigen och riket. Han blifver mer och mer förhatlig och man finner honom odrägligare än Armfelt någonsin var. Reuterholm är äfven mera betydande än denne, emedan salig konungen hade vett och vilja, men härtigen har lämnat allt till sin favorit. Oansedt härtigen någon gång själf nödgas erkänna, det grofva misstag ske, äger han icke styrka att i den minsta omständighet sätta sig emot Reuterholm. Härti-

gen roar sig att skapa och omskapa militären, i synnerhet de härvarande garnisonsregementerna samt lifregementet. Nya uniformer, prydnader med mera upptaga hans tid och kosta officerarna pengar. I allmänhet är missnöjet bekymrande. De gamla patrioterna finna i despotismen och invärtes hushållningen ingen annan ändring, än att de medel, som uti konungens tid vändes till fåfängliga onödigheter ifrån sina rätta ändamål, nu slösas till annat lika onyttigt. Spektaklen fortsättas med större kostnad, domäner utdelas åt baron Reuterholms kreatur, statsbristen tilltager; allt visar blott enskild äregirighet, högmod och hämnd. De förra rojalisterna sakna kungen och blifva jakobinismen tillgifna samt falla från en ytterlighet in i en annan. I landsorterna är missnöjet stort. Man väntar på minorennitetens slut att åter få beklaga sig.

Uti Upsala har härtigen förbjudit studenternas sammankomster, hvaröfver de hos härtigen och konsistorium beklagat sig, underskrifvet af 300 studenter. De låta trycka sina handlingar, innehållande ej det ringaste anstötligt eller förgripligt. 4 professorer och 200 studenter gåfvo boktryckaren caution för äfventyret. Härtigen lät befalla exemplarens konfiskation, om tryckningen var fullbordad, men studenterna fingo kunskap därom och läto trycka sista arket öfver natten samt utdelade exemplaren den 1 nov. om morgonen, innan ännu konsistoriets förbud utkom. En prest erhöll 300 expl. och en annan 300. Ärkebiskopen undfick af härtigen en allvarsam skrapa uti handbref, och Reuterholm vill anställa en aktion emot alla deltagande.

I anledning af statsutredningens betänkande lät härtigen genom cirkulär till alla landshöfdingar uppmuntra alla dem, som ännu icke deltagit uti brännvinsbevillningen, att därutinnan nu ingå, då rikets behof gjorde detta understöd nödvändigt. Man räknar, att för de återstående hemmanen skall detta göra 45,000 r. och brefvet till landshöfdingarna är så skrifvet, som skulle rikets välfärd af denna sak bero. Den kommitté, som blef satt till öfverflödets hämmande, har längesedan afgifvit sitt betänkande, men oansedt härtigen vid tvänne tillfällen låtit genom trycket kungöra, att en författning mot öfverflöd vore till vänta, lämnas detta ärende orördt och tyckes förfalla. Statsutred-

ningens betänkande — så väl angående misshushållningen på kungsgårdarna samt onyttan och kostnaden genom de inrättade ståthållareämbetena som ock angående en förbättrad hushållning vid amiralitetet, felande instruktion för det onödiga generalamiralsämbetet och de ansenliga summor, som uti denna gren af styrelsen förslösas — tog härtigen till sig och lämnade obesvarad. Men inrättade i det stället ett nytt befäl för en division af arméns flotta i Finland och kreerade ett nytt ämbete, kalladt: amiralen af blå flaggan, hvarmed öfverste Stedingk belönades för sin beskickning till Ryssland om ambassadören Stackelbergs rappell. Den högre adeln eller de, som vid 1789 års riksdag gjorde sig till offer för patriotismen och höra till grefve Axel Fersens samt baron Wachtmeisters vänner, äro icke mera betydande. Dessa hafva alla för baron Reuterholm ett värkligt förakt och erkänna hos honom hvarken kunskap eller erfarenhet. Reuterholm återigen, uppblåst öfver sin medgång och herravälde öfver regenten, tager icke råd ifrån någon annan än sin egen inbilskhet, söker väl att återgifva adeln i allmänhet det anseende den förlorat, men upptager i synnerhet sina egna släktingar och anhöriga, som i ärendena insättas oaktadt den utmärktaste okunnighet. Villrådig om medlen och ostadig i besluten, faller styrelsen uti ett medömkansvärdt förakt, och fara är, att icke folket, uttröttadt af fruktlösa ombyten, en gång faller uti ytterligheter, som nu förstöra Frankrike.

Maj 14. Hölls med konungen offentlig examen, enligt [Gustaf III:s] förordnande uti dess testamente. Konungens kunskaper, omdöme och urskillning, voro med all oväldighet att säga, vida öfver hans ålder. Konungens tidsfördrif denna tiden hafva varit att uti den matsalen, som kallas hvita hafvet, låta belägra och försvara en fästning, försvara dörren till rummet eller annat dylikt, därvid unge officerare varit honom behjälplige. Med hans informator, kanslirådet Rosenstein, är baron Reuterholm missnöjd, tillskrifvande honom de i Upsala förefallna händelser, hvarmed dylika i Lund timade ville anses hafva gemenskap. Emot innehållet af konungens testamente kan man likväl icke licentiera Rosenstein.

Maj 17. Man hade någon tid omtalat, att Reuterholm skulle få excellenstitel och blifva rikskanliråd. Till båda delarna har

han dock nekat, såsom icke smickrande hans ambition, hvilken vore inskränkt inom den gränsen, att vara nyttig under härtigens regering och sedan retirera sig. Icke desto mindre blef han i dag excellens, och att han ej allena skulle med denna värdighet benådas, utnämndes äfven öfverstekammarherren grefve Nils Posse, generalen grefve Fredrik Posse och presidenten i kammarkollegium frih. Kurck till samma höga värdighet. Grefve Nils Posse, som icke hörer till nuvarande uppsättningen, undanbad sig excellensvärdigheten med fullt allvar, hälst han därigenom förlorade 400 r. årligen, som hans grefvinna åtnjutit, men allt var förgäfves, och man ansåg nödvändigt, att grefve Posse, som innehade det förnämsta ämbetet inom hofvet samt därstädes tjänt längre än någon af de öfriga, skulle först emottaga en värdighet, hvilken baron Reuterholm ville äga, ehuru han blott en kort tid varit drottningens öfverkammarherre och sedan knapt ett år president i kammarrevisionen. I allmänhet fann man ganska svagt, att Reuterholm ville så tidigt lysa med den äretitel och gifva sig att öka den afund, han sig redan ådragit. Dessa tillika med andra hederstitlar äro fallna i det förakt, att de icke gifva någon relief. Folket har upplysning och urskillning nog att döma, det värkliga förtjänster är det enda, som ger aktning, då allt annat är en inbillad fåfänga.

Med öfverstelöjtnanten i armén och majoren vid lifregementet Silfversköld var härtigen missnöjd. Han gjordes till landshöfding i Värmland, och af kronans disponerade hemman tilldelades honom indelt lön till ett värde af 2,000 r. årligen. Förra stallmästaren Stockenström, en släkting till ståthållaren De Besche, har gjort sig en fordran af lifkosackernas uppsättande under kriget af 9,000 r., oansedt denna osediga och illa artade yngling veterligen aldrig ägt så många daler kpmt. Icke desto mindre utvärkade De Besche hos härtigen på en af Stockenström under edlig förbindelse underskrifven räkning utan andra verifikationer, att honom beviljades af utredningen 2,000 r. och af salig konungens casette såsom en dess skuld 7,000 r. — Till politiborgmästare i Stockholm utnämndes borgmästaren Wallin, som var talman vid riksdagen i Gäfle, öfver hvilket utnämnande man mycket förundrades, men garfvaren Westin hade genom justitiekanslären Lode

gjort Wallins fred med baron Reuterholm, bevisande, att han under Gäfleriksdagen emot sin öfvertygelse måste handla, tvungen af enskildta behof och omständigheter.

Redan 1791 uti juli månad har borgerskapets femtio äldste beslutat att öfver den då aflidne öfverståthållaren riksrådet Karl Sparre slå en medalj, hvartill stämplarna ock genast blefvo förfärdigade, men medaljen blef icke färdig, förrän jag nu dref hos borgerskapet denna sak till värkställighet. Den föreställer på ena sidan baron Sparres bild med inskrift af hans titel och på den andra en lagerkrans med orden: factis animoque mereris, nedanföre: post mortem, MDCCXCI, urbis amor.

Brodern, nuvarande rikskanslären, äger ingen betydenhet och kan intet uträtta.

Maj 20. Förre öfversten Montgomery, som fått tillstånd att hemkomma från Barthelemy, var nu anländ. Han begärde att blifva presenterad för härtigen, att återfå sitt svärdskommendörsband och att hans process måtte återupptagas, emedan han ville bevisa, att han olagligen blifvit dömd. Men man lät honom känna, att dessa påståenden ej kunde honom beviljas; han yrkade dem icke desto mindre, anförande, att han icke ville begagna sig af den grace han fått, om detta honom icke accorderades. Han reste emellertid till sin hustru på en egendom Lindholmen i Upland. Grefve Lejonstedt var död i Amerika.

Maj 21. Baron Reuterholm fann sig icke såsom excellens kunna bibehålla sin plats i tulldirektionen, men väl emottaga arvodet. Han lämnade således platsen åt baron Rålamb, som tillika blef förordnad att uti serafimergillet uppfylla riksrådet Dübens plats, till dess konungen kan återställa densamma.

Maj 22. Statsutredningens betänkande slutar sig med en statsbrist för innevarande år af 1,300,000 r. oberäknadt riksskulden, som är 2,000 tunnor guld. När nu de förfallna utbetalningarna innehållas, som väl tåla att uppskjutas, stannar ändock statsbristen vid 400,000 r. för detta år. Till extra dispositionsmedel var enligt 1778 års stat konungen beviljadt 50,000 r., men de senare åren har han under denna rubrik upptagit 100,000 r. Härtigen har däremot 1792 i denna vägen an-

vändt 250,000 r. samt detta år till den 1 november 51,000 r. Statsutredningen föreslår en grundlig hushållning i alla delar, indragning af allt umbärligt. Betänkandet är af kommerserådet Lagerheim grundligen och väl skrifvet, men baron Reuterholm är missnöjd med hela inrättningen och de torra sanningar där sägas. Han vet ej, hvad han vill; hans vänner tro honom af högmod hafva förlorat hufvudet.

Maj 23. Åter ett militäriskt ombyte. Den härvarande bataljonen af enkedrottningens regemente förenas med lifregementets infanteri och ökas med 2:ne kompanier, till hvilkas underhållande man tager vakanta rotar af regementena i armén, då sådana vakanser i armén förefalla. Emellertid skall statskontoret förskjuta kostnaden.

Juni 3. Härtigen utförde de på Ladugårdsgärdet kamperade regementena med all den militäriska prakt, som möjligen kunde upptänkas. Lägret varar till månadens slut, hvarefter härtigen med konungen reser till Skåne och återkommer den 6 augusti. Emellertid tros, att en regering blir förordnad. Ledamöterna skola blifva härtig Fredrik, som skall bo på Bellevue, baronerna Kurck och Reuterholm samt justitiekanslären Lode. Det torde vara osäkert, om rikskanslären kommer i regeringen. Slår det fel, så är hans period förbi. Man tror, att kejsarinnan pensionerar Lode och genom honom bereder rikskanslärens fall, att känna grefve Stackelbergs rapell. En del gissa en förestående riksdag och en revolution under ryskt beskydd.

Juni 4. Att kejsarinnan talat utur en hög ton i anseende till vår politiska ställning och neutralitet, är alldeles säkert, äfvensom det, att hon utrustar en myckenhet kanonbåtar under förevändning till att föra trupper till Svensksund, men hvarmed rätta ändamålet möjligen kan vara annorlunda.

Juni 6. I dag berättas som ett allmänt rykte, att kejsarinnan gjort demonstrationer, som fordrat, det vi skola rusta. Order äro gifna till alla skeppsvarfven, att alla timmermän skola till holmen och arbeta på kanonslupar med flera sådana anstalter. Af dessa anstalter har ryktet sin upprinnelse, men saken i sig själf torde icke vara af annan vikt, än att härtigen befalt en exercis med arméns flotta, därtill kanonsluparna fordras, vid hvilket anstaltande man icke brukat nog försiktighet.

Efter lägrets slut skall härtigen med konungen resa till Skåne och Göteborg samt återkomma den 6 augusti till Drottningholm. Härtiginnan skall tillbringa juli månad i Medevi.

Juni 8. Ifrån Ryssland äro tidningar ankomna, att 20,000 man marscherat åt trakten af Nyslott, att under förr anförd pretext mycket skärgårdsfartyg rustas. Namnen på regementen samt befälhafvare har svenska ambassadören hitskickat med en återkommen generalkonsul Gahn, och i Petersburg talas om förestående krig med Sverige. Det armeras i Reval. Uti Vereläfreden är ingen artikel, som förbinder Sverige att agera emot Frankrike, hvarest revolutionen då redan var börjad, men emellan konungen och kejsarinnan har varit en korrespondens, därunder konungen åtagit sig att gå med sin armé till Frankrike, emot det att konungen af Spanien skulle gifva 4 millioner piaster. Vid härtigens tillträde till regeringen reklamerade kejsarinnan detta, men som Spanien då vägrade att betala dessa subsidier, så undandrog sig härtigen deltagandet i franska affärerna, därtill han ej ägde moyens. Kejsarinnan syntes ock bifalla detta, men då konungen i Frankrike den 10 augusti blef arresterad, började hon äfven att fordra vårt biträde, hvarifrån man drog sig så godt man kunde, till dess konungen i Frankrike mördades. Då fordrade kejsarinnan, att ingen neutralitet till detta olyckliga landet finge gälla, och som vi yrkade, att vår handel fordrade neutralitet i anseende till alla de krigande makterna, så uppkom däraf detta missförstånd.

Här armeras i tysthet och utan att vilja synas.

Öfversten vid arméns flotta baron Lagerbjelke har låtit genom aviser sammankalla flottans officerare, och som det syntes göra uppmärksamhet, måste kungörelsen förklaras. Emellertid äro vederbörande ganska bekymrade, och jag vet säkert, att man icke förrän om en månad tror sig kunna säga, huru detta går, [och om man skall] kunna förekomma faran.

Vår kontingent för Pommern är icke gifven till riksarmén, och uti Stettin säges, att konungen i Preussen på anmodan af kurfursten i Sachsen skall låta en exekutionsarmé gå till Rügen. Krigsryktet har kommit till Ladugårdsgärdet, och soldaterna visa sig emellan ingen benägenhet till krig.

Juni 12. Rikskanslärn har gjort sin fred med baron Reuterholm. Den regering, som omtalades, äger nu icke rum. Härtigen tager på resan med sig statssekreteraren för inrikesärendena och har lämnat ett förseglad papper, att öppnas i den oförmodade händelse något oroligt skulle tima. Krigsryktet afstannar mer och mer.

Juni 20. Lägret fortfar med all önsklig framgång, men vädret är elakt.

Juni 29. Konungen har kamperat sedan den 24, och i dag inmarscherade regementena, anförda af härtigen, som ärnar hålla sådant läger alla år, ehuru kostnaden var 25,000 r.

Från Skåne äro tidningarna oroande, missnöjet är stort; där och på flera ställen omtalas en förestående riksdag såsom oundviklig. Man befarar, att ett sådant rykte kan hafva sammanhang med utrikes intriger, och man är ändå icke nog säker för Ryssland. Emellertid har Reuterholm förmått härtigen att genom ett cirkulär till landshöfdingarna vederlägga sådana rykten samt därjämte göra en målning af det goda, han gjort detta landet. Det förra har aldrig haft den värkan, man med dylika försök åsyftat, och det senare är mycket för bittida.

Envoyén Nolcken, som blifvit utnämnd till president i Göta hofrätt, har undanbedt sig detta ämbete och anhållit om en pension att med den få lefva i England.

Juli 3. Reser konungen med härtigen, och samma morgon stod kungörelsen om regeringen införd i Dagligt Allehanda. Ledamöterna äro härtig Fredrik, riksdrotset, rikskanslären, presidenten baron Kurck och baron Reuterholm. Af dessa var riksdrotset i Skåne och baron Kurck sjuk af podager. Så väl rikskanslärn som baron Kurck hade gjort alla möjliga föreställningar emot denna regering, och som Reuterholm ej kunde vederlägga dem, så låtsade han vara af samma tanke, till dess kungörelsen nu utkom.

I går publicerades det förr omtalta cirkuläret till landshöfdingarna, hvilket vittnar om räddhåga och svaghet, skrifvet med Reuterholms uppblåsta stil, osmakligt att läsa och falskt till dess innehåll.

Under konungens frånvaro bor härtig Fredrik på Bellevue och baron Reuterholm på gamla Haga eller där salig konun-

gens helgedom var. Detta senare anses för en violence, ehuru grefve Gyldenstolpe låtit öfvertala sig att förmå konungen till [att] begära denna förmån af härtigen för Reuterholm. Dennes högmod och äregirighet ha numera ingen gräns, men åstadkomma i det allmänna mera förakt än afund.

Juli 5. Reste härtiginnan till Medevi. En portugisisk minister var ankommen: Don Souza. En sådan hade man ej sett i Sverige på 150 år. Han hade audiens hos den kungl. familjen innan deras afresa.

Baron Reuterholms missnöje fortfar emot hofkanslärn von Engeström och statssekreteraren Rosenblad och von Numers, särdeles emot den förre, som inom kort torde bortskickas.

Juli 13. Utflyttade enkedrottningen till Ulriksdal.

Juli 14. Hofkanslärn von Engeström bereder sig på att blifva minister i London och tror, att han kommer att resa innan hösten. England visar oss ett slags vänskap och en lord Spencer skall vara nämnd till minister härstädes. Hofkanslärn smickrar sig, att hans ämbete icke blifver bortgifvet, men man tror, att envoyén von Asp blir rapellerad ifrån Konstantinopel och förmodligen utsedd till hofkanslär. Det uppdagas, att riksdrotset var hufvudorsaken till Zibets renvoi, sedan drotset anmälde hos rikskanslärn en rendez-vous, den Zibet haft hos honom med ryska ambassadören och hvilken hade något särdeles utseende. En magister Kierrulf har uti Köpenhamn låtit på svenska trycka en satir öfver härtigen och baron Reuterholm, som är ganska stark. Man har velat reklamera auktorn, men vid närmare eftersinnande torde man afstå därifrån.

Juli 20. Konungens resa aflöper i all stillhet, inga fester, inga högtidligheter; någon gång dansas och därmed väl.

Juli 25. Uti Kristianstad hade landshöfdingen baron Wrangel så förordnat inkvarteringen, att konungen skulle bo i hans hus och härtigen uti öfversten baron Blixtens hus, men härtigen tog konungen med sig uti det senare huset, dit den redan församlade kuren måste under fult väder begifva sig. Öfverstelöjtnant Lindercrona, som hos salig konungen varit lifpage, gick in uti hvita rummet, men härtigen lät tillsäga honom att därifrån afhålla sig. Förre landshöfdingen uti Kristianstad, baron Gabriel Sparre, inställde sig på kuren

med länets uniform samt generalmajors epåletter, hvilka senare härtigen lät tillsäga honom att aftaga, hvaraf man mycket förundrades, emedan det dels syntes tillkomma baron Sparre att bära dessa epåletter, dels borde han såsom rikskanslärens bror icke befara en så obehaglig obehaglighet.

Juli 26. Man börjar omtala, att landshöfding Schröderheim är utsedd till hofkanslär, men detta synes ej hafva någon grund, emedan Reuterholm svårligen lärer kunna taga på sig att återkalla uti affärerna en man, hvilkens kunskap och snille kunna blifva honom farliga. Reuterholm fortfar att vara misantrop, att plåga sig och andra samt önska slut på sin regering, hatad uti orterna och i Stockholm af alla partier och söker ej göra sig behaglig för någon människa. Af den till öfverflöd tillförordnade regeringen har man ej sett annat tryckt än ett privilegium för en auktor på en öfversättning.

Augusti 1. Sedan ryska flottan nu kommit på Köpenhamns redd, så har den härvarande ryska chargé d'affaires i dag lämnat till rikskanslären en not, som innehåller kejsarens åstundan att till vinnande af ett ändtligt slut på de franska affärerna, intet svenskt eller danskt skepp må föra några varor till Frankrike af hvad slag, utan allt undantag, de ock vara må. Kejsarinnan tviflar icke på konungens i Sverige benägenhet att härutinnan gå henne, emot Europas gemensamma fiende, tillmötes. Detta blir vid härtigens hemkomst ett viktigt öfverläggningsämne.

Augusti 4. Konungen besåg slussvärken vid Strömsholm och ankom till Västerås sent om aftonen.

Augusti 5. Åkerkom konungen till staden. Den empressement saknades, som man tillförene sett vid dylika tillfällen. Polisen hade köpt några nakna pojkar, hvilka sprungo omkring vagnen, där konungen och härtigen åkte, samt ropade hurra, men allmänheten teg stilla. Vid tullporten infann sig öfverståthållaren med magistraten samt borgerskapets femtio äldste. Vid slottstrappan stod den nu upphörande regeringen. Öfverståthållaren hade hos härtig Fredrik anmält borgerskapets för honom yttrade önskan att göra högtidligheter samt fått till svar, att konungen och regenten före deras afresa undanbedt sig sådant, ifall fråga skulle uppkomma.

Borgerskapet, som nu ej är sinnadt att göra någon fête, yttrade ock nu sitt missnöje däröfver, att öfverståthållaren brukat deras namn utan någon af dem gifven anledning, och var det ej utan svårighet man fick dem att icke offentligen tala om den saken. — Härtigen är missnöjd med den i sig själf onyttiga Vauxhalls-inrättning, som baron Bror Cederström och öfverståthållaren påfunnit i Kungsträdgården. Hans missnöje med hofkanslärn von Engeström och kanslirådet Rosenstein fortfar. Han yttrar ock benägenhet emot sådana af de i början renvoyerade, som utan delaktighet i kriget och 1789 års riksdag blefvo åt Reuterholms mjältsjuka uppoffrade. Men hvad han i Reuterholms frånvaro säger, är ändå obetydligt.

Statsutredningen synes småningom förlora härtigens förtroende. Konungen och härtigen åto middag på Ekolsund, där härtigen med sinnesrörelse påminde sig framfarna tider. De åto aftonvard (eller goûter) på Stäket hos grefve De la Gardie och hvilade åter på Järfva hos landshöfding Schröderheim samt anlände till staden efter kl. 8, där supé var hos härtig Fredrik.

Augusti 6. Sedan hela kungl. familjen passerat dagen på Ulriksdal hos drottningen, så skedde flyttningen till Drottningholm.

Oktober 5. Egna angelägenheter ha icke lämnat mig rådrum att på någon tid fortsätta denna journal. Intet särdeles märkligt har förefallit, som under en viss dag nödvändigt bör antecknas, hvarför jag nu i allmänhet vill föra mig till minnes, att efter härtigens hemkomst synas de berättelser han dels fått under resan, dels blifvit baron Reuterholm själf meddelade om det allmänna missnöjet, hafva på den senare gjort det intryck, att han åter vill nalkas det så kallade salig konungens folk, som icke vid 1789 års riksdag eller eljes med någon särdeles activité sig utmärkt. I sammanhang härmed låter man grefve Ruuths sak falla, lämnar statsutredningen värklös samt vidtager alla mått att ådagalägga afsky för jakobinerna, hvilka synas göra stora framsteg. Hofkanslärn Engeström bortreste. Ingen hofkanslär förordnades i hans ställe, utan sekreteraren grefve Barck blef statssekreterare för utrikesexpeditionen och skulle därjämte föreståkonferenserna med ministrarna, när rikskanslären var

hindrad. Grefve Barck, en ung och oförfaren, men välmenande man, fick 2,000 r. årlig lön. — Låstbom fick på begäran afsked ifrån Heinola län, hvilket däremot gafs åt hofrättsrådet uti Wasa grefve Oxenstjerna för att därmed blidka hans broder riksmarskalken.

Landshöfdingen i Upsala, statssekreteraren Schröderheim fick en lettre de retenue på landshöfdingeämbetet på 12,000 r. emot dess försäkran att vara vederbörande tillgifven samt om salig konungens sista stunder gifva en så sannfärdig samt underskrifven berättelse, som i alla händelser kan lända till en justifikation. — Von Asp blir kvar i Konstantinopel.

På ryska hofvets påstående i anseende till Frankrike blef med all höflighet svaradt i samma ton, som denna var, att man ställer sig neutralitetsförfattningarna i det nogaste till efterrättelse, och som årstiden snart gör all handel omöjlig samt engelska kapare hålla sjön ren, så har därvid förblifvit. Ryska ambassadören, grefve Romanzoff, väntas i höst. Vid hofvet klagar man öfver ledsnad. Baron Reuterholm finner dissipationer nödvändiga, och man bereder en fête den 7 oktober vid härtigens födelsedag. Man hade äfven tänkt på en sådan vid prinsessans återkomst, men hon förblifver öfver vintern uti Quedlinburg, dels för egen hushållning och dels för det hennes palais härstädes ej är färdigt.

Under allt detta fortfara finanserna att vara uti det mest delabrerade tillstånd. Utbetalningarna i statskontoret uppskjutas eller gå med största svårighet, agio är 19 à 20 procent mellan banko och rg.—kursen på Hamburg 58 sk. Tullinkomsterna, på hvilka man räknade efter ett medium, hade redan detta år stigit 350,000 r. under den kalkulerade summan, kontributionernas indrifvande gick ganska trögt och statskontoret fann sig uti en sådan ställning, att utbetalningarna ej utan uppskof samt äfven då med största svårighet kunna värkställas. Utan hopp att dessa bekymmer kunna med tiden lindras, visa sig fast mer anledningar till deras ökande. De medel, statsutredningen såsom de enda möjliga till rikets upprätthållande föreslår, voro grundade på nödiga indragningar samt den strängaste hushållning; båda delarna numera obehagliga, hvarför baron Reuterholm ångrar, att han någonsin inrättat berörde statsutredning, uti hvilken han

numera ej ser annat än ett tvång på regenten, som skall slutligen föranleda till ständernas sammankallande, hvilket man framför allt vill undvika, emedan man med mycken anledning fruktar, det en riksdag blefve bullersam samt för konstitutionen bestämdt högst äfventyrlig. Kommerserådet Lagerheim, som gifvit planen till statsutredningen och endast så till sägandes utför densamma, blef nu illa ansedd; de därifrån kommande betänkandena blifva dels obesvarade, dels afslagna.

Statsförslaget för innevarande år blef ej afgjordt förrän i september månad, hvaraf mycken oordning uppkom i statskontoret.

Svenska folkets kärlek till ombyte synes visa sig allt mer och mer. En del, förledde af baron Reuterholms språk strax vid början af hans faveur, hafva just väntat en riksdag under minorenniteten samt säkerhetsaktens upphäfvande jämte vissa ändringar uti 1772 års regeringsform. Ibland dessa var äfven Lagerheim och med honom hela den förra oppositionen, hvilkens tillgifvenhet för Reuterholm förvandlat sig uti hat, så snart han med kärlek för sin despotism ändrat sina principer. En del åter eller det så kallade salig konungens folk äro säkerhetsakten tillgifna såsom en förmur emot adeln. Men den öfriga eller kanske största delen af nationen skulle önska sig gå uti fransosernas fotspår samt utan begrepp om följderna förvandla riket uti en republik. Under allt detta är Rysslands tilltagande makt och uppmärksamhet fästad på oss samt tillåter icke det minsta afsteg ifrån konungens testamente, och ingen undrar således, att baron Reuterholm finner sig hafva tagit vatten öfver hufvudet samt ej vet, hvart han skall vända sig; hans högmod, egenkärlek och oklokhet ha ock lagt en god grund till detta landets vidare olycka. Som finanserna äro vida öfver hans förstånd, så hörer han äfven alla de förslagsmakare, hvilka i den vägen inställa sig med mera och mindre orimligheter. Man är tvungen att räkna ibland dem förre finansministern, riksrådet baron Liljencrantz. Han har gifvit åtskilliga projekter, omöjliga till deras värkställighet, återtagna, öfversedda, men ej förbättrade. Man är uti sådan ställning beredd att styra kurs och agio med ett nytt utrikes lån, om sådant kan erhållas, men detta skulle

ej hjälpa längre än den korta tid sådant lån indrages, hvarefter genom ökadt intresse saken förvärras, obemäldt konungens löfte vid riksdagen i Gäfle att icke med något nytt lån öka riksskulden. Utan beslut, utan kredit i nationen, utan medel att kunna eller ens vilja förvärfva sig den, måste man således blott tänka på sig själf och sitt eget upprätthållande samt afbida händelserna och slutligen efter allt mitt utseende falla uti Rysslands våld. Emellertid bjuder man till skingra sitt bekymmer genom nöjen och

Oktober 7 firades på Drottningholm härtigens födelsedag med fêter, illuminationer, spektakel och det mera.

Tryckfriheten, hvilken lika med mycket annat utfärdades af obetänksam oklokhet, har nu de följder, man bort vänta. Journalister tillåta sig reflexioner öfver regeringsärenden, hvilket misshagar. En assessor Lenngren, som recenserat i dagbladet Stockholmsposten Rosensteins i Vetenskapsakademien hållna tal öfver upplysningen, blef en månad efter recensionen anklagad i hofrätten. Bladet fick ett nytt värde och Lenngren slapp saklös. Allt svaghet och oförstånd.

Fjärde böndagen förvandlas till en allmän tacksägelsedag, och en med baron Reuterholms andliga vältalighet författad kungörelse utkom och klandrades.

Anmaningen till ett allmänt antagande af brännvinsbevillningen hade ej bättre öde. Flera possessionater och invånare i orterna nekade och beledsagade sina svar med starka uttryck.

Oktober 8. Fêten på Drottningholm blef störd af en ovanlig storm, som hindrade illuminationen. Man spelte en öfversatt pjäs, kallad »Den stormiga aftonen», hvilken alldeles passade med ovädret. Ett divertissement hade statssekreteraren Schröderheim författat. Justitiekanslärn Lode har varit afsänd till Upsala att underrätta sig om tillståndet därstädes samt i synnerhet att utforska auktorn till ett paskill, i manuskript kalladt Polyphême, hvarest härtigen och baron Reuterholm skola vara illa handterade, men auktorn förblef okänd.

Oktober 15. Härtiginnans dag firades på Drottningholm, dock ej med den högtidlighet som härtigens. Af slussvaktmästarens försummelse hände, att broluckan på Tranebergsbron på morgonstunden fanns vara bortblåst och således pas-

sagen till Drottningholm hindrad, däraf man å sistnämnda ställe hade någon oro, befarandes, att detta kunde förebåda en anläggning, men om aftonen kom bron åter tillrätta utan annan olägenhet, än att de från Stockholm farande nödgades taga vägen öfver Bällsta bro. Som härtigens hushållning bespares och allt går på kungens bekostnad under vistandet på Drottningholm, så är det orsaken, hvarför hofvet därstädes uppehåller sig till den 1 november. Härtigens hofhållning är besvärad med mycken gäld och behöfver denna besparingstid. Statskontoret fortfar att befinna sig uti en brydsam ställning, den det är sinnadt att skriftligen hos regeringen anmäla.

Ryska kejsarinnan undandrager sig att vidare till Sverige utbetala de i sista fredsfördraget utlofvade subsidierna, hvaröfver föreställningar väl äro gjorda till ryska hofvet, men förgäfves. Kejsarinnan anser vår köld uti de franska sakerna såsom en orsak att icke betala subsidier.

Uppå frågan om brännvinsarrendet hafva många possessionater varit vidriga, men i synnerhet har en baron Rappe föreställt, att riket genom god hushållning kunde bärga sig förutan något vidare undersåtares kontribuerande samt med tillämpningen af flera härtigens författningar önskat, att ministrarna ej ville framkomma med nya förslag, hvilka tillförene störtat Frankrike m. m. Justitiekanslären fick befallning att låta tilltala baron Rappe, men hvilken befallning sedermera efter nogare öfvervägande blef återkallad. Grefve Klas Lewenhaupt hade äfven nekat och motiverat sitt svar. På honom är härtigen särdeles förtörnad, såsom i allmänhet på adeln af oppositionen, hvilken härtigen icke utan skäl anser för otacksam, då man besinnar härtigens uppförande i kungamordssaken, hvilket uppförande ofelbart frälsade hela adeln från ofrälsets bitterhet.

Oktober 23. Statssekreterare Zibets förföljelse är ännu icke slutad. Han har salig konungens fullmakt att vara regeringsråd uti Pommern med 1,200 r. lön samt 600 r. pension, när han ginge utur tjänst. Då han förleden vinter tog afsked, förmodade han att få begagna sig af denna pension, och som utur all tjänst ärnade han uppehålla sig i Stockholm denna vinter, men på härtigens befallning erhöll han bref ifrån statssekreteraren grefve Barck att begifva sig till Pommern, och

då han undanbad sig det, såsom varande utur tjänst, så fick pommerska kammaren befallning att till honom hvarken utbetala lön, ej häller pension.

Oktober 28. Statsutredningens upplösning förestår, sedan den afslutat de inkomna staterna. Man finner allt mera och mera, huru man om denna utredning misstagit sig och att den långt ifrån att tjäna till ändamålet gjort en vidrig värkan samt utspridt till allmänheten kunskapen om statsvärkets belägenhet. Man är således missnöjd med saken och personerna. När nu denna utredning upphör, börjar ropet, att man icke velat begagna sig af de hjälpmedel, utredningen föreslagit; hjälpmedel, som utmärkas hvarken af nyhet eller förstånd, utan inskränkas inom det vanliga förslaget: sparsamhet och indragning — medel, hvilkas solidité äfven så litet kunna bestridas, som de för det närvarande äro tillräckliga att hjälpa statskontoret utur dess bekymmer, huru 1794 års stat skall regleras. Därom synes ännu intet vara afgjordt, hälst baron Reuterholm icke är benägen att anförtro detta åt någon statskommission, hvilken vanligen förrättat denna reglering.

Oktober 29. Kommersekollegium har till konungen inkommit med en klagovisa öfver rikets tillstånd, växelkursens höjd, som nu är 57 sk. på Hamburg och 12 pr. agio samt agio emellan banko och riksgälds 22 pr. Kollegium finner svårt att afhjälpa detta utan en konserterad makt, hvilket ord, betecknande riksens ständer, ej är välkommet. Emellertid föreslår kollegium flera palliativer, som dels vederlägga sig själfva, dels icke skulle bidraga till något ändamål. Det är riksrådet baron Liljencrantz' förslag, hvilken synes vilja inblanda sig i ärendena, men finnes nu gammal och tanklös, hvarför man ej är benägen att höra honom. Kollegium [har] ingått häruti för att visa, det kollegium med någon uppmärksamhet följt dessa kollegium tillhörande ärenden. Detta betänkande hålles ganska hemligt och är icke uppläst i någon konselj, utan lämnadt till justitiekanslärn Lode, som åter plöjer med kommerserådet Lagerheims kalf samt låtit honom författa anmärkningen därvid.

Oktober 31. Ankom hofvet till staden ifrån Drottningholm.

November 1. Firades konungens födelsedag med invigningen af nya dramatiska teatern uti gamla Arsenalshuset.

(som kostade 25,000 r.), hvarest ett drama uppfördes: »Den svartsjuke neapolitanaren», hvilket salig konungen själf skrifvit och man funnit ibland hans papper. Därefter var hos härtigen stor supé och bal; härtigens stora trappa var illuminerad. Borgerskapets officerare hade samlat sig dels på Träsket, dels på Klas på Hörnet, hvarest mycket åts och dracks. De ville därmed visa, att de icke voro jakobiner och att man gjort dem orätt, då man i aviserna officialiter låtit införa utur en engelsk tidning anmärkningar i anledning af ett i franska konventet hållet tal öfver jakobinismen. Däremot hade de ej firat härtigens dag, utan låtit den i stillhet förbigå.

November 5. Ankom tidningen om det å enkedrottningen af Frankrike begångna grufliga mord af hennes kannibaliska undersåtar, hvilket i synnerhet vid hofvet gjorde en särdeles bestörtning.

November 6. Ett litet spektakel var anställdt hos härtigen, men det blef inställdt lika med operan. Den kungl. familjen superade hos drottningen, där allt var ledsamt i anledning af gårdagens ohyggligheter. Märkeligt är, att denna sista styggelsen gjorde vid hofvet mer sensation än då konungen i Frankrike mördades. I allmänheten syntes flera anse detta med köld, hvilket är en följd af den tilltagande jakobinismen. I ärendena synes intet avancera och vid statsvärket samt finanserna visar sig ingen slags aktivitet. Baron Reuterholm har varit opasslig sedan inflyttningen från Drottningholm.

November 18. Ryska ambassadören grefve Romanzoff, som i går sjöledes anlände med en fregatt och en kutter, har i dag stigit i land. Denne har tillförene varit minister i Berlin, där han nära brouillerat hofven, beskrifves såsom en storsint och häftig man, och blifver nu tillseendes, hvad han företager sig. Man omtalar, att de allierade hofven ytterligare fortfara till att yrka ett närmare deltagande af Sverige och Danmark uti de franska sakerna.

November 19. Kommersekollegium hade för det under den 29 oktober omtalade betänkandet blifvit af baron Reuterholm ganska illa ansedt och liknadt med de föreställningar, som gjordes konungen i Frankrike af parlamenten eller lika som 1768 års revolution, då kollegierna ville förmå regeringen till ständernas sammankallande. Riksdrotset jämte baron Kurck höllo väl före, att presidenten i kollegiet kunde före-

ställas, det han uti ett så viktigt mål ägt att saken muntligen föreställa och icke genom betänkande gifva den en äfventyrlig publicitet, men baron Reuterholms tanke var efter vanligheten rådande, och justiekanslären befaldes att i dag begifva sig till kommersekollegium samt allvarsamligen förehålla kollegiiet obehörigheten [i] betänkandet, hvilken skrapa förut var hos härtigen justerad, äfvensom justitiekanslärn af kollegiet fordrade och med sig borttog kollegiets inneliggande exemplar af betänkandet samt befalde, att protokollet, som rödjer öfverläggningarna, skulle borttagas och förstöras. Om kollegiets betänkande i någon måtto liknade franska parlamentens föreställningar, så liknade äfven denna stränghet alldeles de beskickningar, som vid dylika tillfällen blefvo parlamenten gjorda.

I Sverige har man ännu aldrig tillförene hört, att kollegiernas akter blifvit på regeringens befallning förstörda. Kommerserådet Printzsköld, hvilken ansågs missnöjd, sedan han licentierades ifrån spannmålsdirektionen, blef vid detta tillfälle äfven flyttad från handels- till justitiedivisionen af den anledning, att han tillika var preses i hallrätten, för hvilken orsak han likväl placerades uti handelsdepartementet, då han blef förordnad till kommerseråd.

November 24. Hade ryska ambassadören audiens. Tvänne subalterner vid gardet, hvilka försummade sig, då de skulle för honom gå uti gevär, blefvo på en månad arresterade.

November 25. Blef en subalternofficer af götagardet arresterad för samma orsak. Ambassadören har gjort svårighet att göra första visiten hos excellenserna, men på erhållen öfvertygelse, det alla ambassadörer gjort sådant tillförene, så bekvämade han sig att skicka dem kort. Han säger sig ej älska trakasserier, utan vilja undvika dem i det längsta. I landsorterna fortfar missnöjet, förenadt med en tilltagande oförtjänt afund emot adeln och ett särdeles förakt för administrationen; af allt ondt uti regeringen, det äfventyrligaste.

December 2. Man vet, att kommerserådet baron Josias Cederhjelm haft med härtigen åtskilligt samtal, och man tror, att finansernas handhafvande blifver denne Cederhjelm uppdragit. Det är ostridigt en man af särdeles godt förstånd, skarpsinnig och full med kunskaper, men i längre tider känd för ett elakt hjärta, en öfverdrifven snålhet och en skamlös

egennytta, vacklande emellan partierna, trodd af ingen, sedan han bedragit alla. Det var ett olyckligt val, som genom den misskredit, det medför, icke annat kan än orsaka en ännu större misskredit till regeringen, hvilken genom en tilltagande jakobinism ändock undermineras. En i Sverige erkänd fransk missionär är generalkonsuln Delisle, hvilken residerar i Göteborg för handelsärenden och här tolereras, oansedt hans behof om sin tjänst, [och som] gjort för den nedriga franska saken hvad han kunnat. Denne är nu uti Stockholm och emottages uti de borgerliga hus, där han tillförene varit känd. Man tror hans hemliga ärenden vara att för några hufvudmän af det nu i Frankrike varande partiet, som ändå tvifla om systemets upprätthållande, söka tillfälle att här placera deras penningar uti allmänna fonder. Är hans afsikt sådan, så torde den icke uti våra behof misslyckas. Ryska ambassadörens instruktioner skola vara pacifika. Hittills har han ej visat annat och icke genast gjort något åtal på det beskydd, som gifves ofvannämnda generalkonsul. Det är icke utan, att Ryssland anser med missnöje den neutralitet, som Sverige och Danmark iakttaga och hvilken medförer, att åtskilliga behof uti Frankrike underhållas, som åter bidraga till krigets förlängande. Men Ryssland har icke dess mindre betänkande att om dessa ämnen tala utur en hög ton, minst att vilja forcera härtigen till deltagande uti det allmänna kriget, emedan sådant svårligen kunde ske utan en riksdag, och som Ryssland tror, att ett revolutionsfrö i Sverige är förvaradt, hvilket endast felas tillfälle till att uppväxa, så vill icke Ryssland gifva tillfälle till ett nytt anfall mot kungamakten, skadligt för den allmänna saken, utan häldre lämna det till framtiden, hälst Ryssland skulle i annat fall nödsakas att med makt soutenera sin proposition, hvilket för det närvarande icke med dess plan öfverensstämmer.

Ett prospektus är på franska utkommet öfver svenska affärerna till ett arbete, som man tror baron Armfelt vara författare till. Denna prospektus är bitter och elak i högsta måtto. Ett paskill var i går morse anslaget på slottet och Lejonporten, ställdt emot härtigen och svagheten af hans styrelse, men som samma paskill utmärkte baronerna Wachtmeister och Stjerneld att vara härtigens favoriter, så styrker det okunnigheten hos den äreförgätne författaren.

December 4. Det har bekräftat sig, att baron Cederhjelm utan särskild titel är antagen till arbetande uti finansen. Ett bref är ankommet till statskontoret att till honom månatligen utbetala 63 r. 16 sk. — ovanligt, att antaga ämbetsmän på månad. Man får nu se, hvad nya dårskaper detta föder af sig.

December 6. Polismästaren Norlin blef förordnad till lagman i Torneå med bibehållande af 800 r. af sin polismästarelön. Efter honom förordnades sekreteraren vid ståthållareämbetet på Drottningholm Ullholm till polismästare. Detta gjorde en mera allmän sensation än det besynnerliga valet af Cederhjelm. Norlin var en älskad och skicklig karl, vuxen sin tjänst uti behörig ordning, men han kunde ej genom en nedrig espionage göra sig angelägen eller beljuga och baktala människor. Man fann honom således för trankil till det ämbetet; man ansåg lugnet i hufvudstaden dölja någon farlig eld under askan, som borde upptäckas, och därtill skulle nu Ullholm äga förmåga. Han rekommenderades af baron Rålamb, som åter har ett särdeles förtroende hos Reuterholm. Hvart vill detta taga vägen? Rålamb, utan allt naturligt vett, endast känd för sin råhet och okunnighet har ock influence i affärerna. Ullholm hade 1781 bestulit presteståndets enke- och pupillkassa, hvars ombud han var, rymde till Norge, återkom på lejd och blef af en särdeles händelse förskonad för en nedrig dom; dref sedermera kring gatorna och blef upptagen af grefve Munck såsom sekreterare vid ståthållareämbetet på Drottningholm, var hos honom väl anskrifven och sades äfven nyttjad vid förfärdigandet af de falska Fahnehjelmska sedlarna, hvilken rättegång dock sedermera blifvit nedlagd. En sådan man, föraktad af allmänheten, skall nu styra densamma. Om föraktets och missnöjets tilltagande är en daglig repetition.

December 8. Polismästarens utnämnande anses som ett memento mori för öfverståthållaren; man gissar, att han icke länge får behålla sin plats, och till hans efterträdare designerar en del baron Rålamb, en annan del åter landshöfdingen i Kalmar Anckarsvärd. Denne senare ifrån sista kriget så väl känd, är en likaså klok man som denne förre är svag. Förmodligen blifver ingendera. Det synes äfven, att Reuterholm, ledsen vid de svårigheter, som åtfölja regementsbördan,

bereder sin utländska resa till våren. Detta är i alla skiften åtminstone det försiktigaste. Af Cederhjelms operationer förmärkas intet. Man vet endast, att Göransson är med i rådslagen, en projektmakare, känd af ett tryckt finansförslag.

December 16. Emot klockan 12 om natten arresterades hoffröken hos prinsessan, Magdalena Rudenskiöld, och vid samma tid öfverstelöjtnanten vid karelska dragonerna, Joh. August Sandels, afskedade majoren baron Lilje, förre kabinettssekreteraren Ehrenström, dess broder, förre tygmästaren vid artilleriet Ehrenström samt källarmästaren på operakällaren Forster.

En konspiration berättas vara upptäckt, hvars hufvudman är baron Armfelt, som dock nu vistas uti Italien och hvarmed afsikten skulle vara att mörda härtigen och förklara konungen för myndig.

Gärningen skulle värkställas af en vid namn Mineur, som tillförene varit kammartjänare hos baron Armfelt. Man skall genom bref och säkra bevis kunna öfvertyga om alltsammans, hvarförutan en major vid namn Bratt haft de sammansvurnes förtroende samt yppat anläggningen. Härtigen befalde allt sitt folk denna natten vara kvar på slottet, satte på sig ett harnesk under kläderna, lät uppbåda sina drabanter samt fördubblade vakterna.

December 17. Riksdrotset berättar hofrätten in pleno, att en konspiration emot det kungl. huset varit å bane, men blifvit upptäckt; att samma mål nu undersökes i polisen samt skall sedermera komma till hofrätten. I allmänhet omtalas denna sammansättning med föraktligt åtlöje. De namngifna personerna äro så nedriga och så illa kända, att ingen med dem velat hafva någon slags gemenskap. Emellertid finnes ibland dem kungl. sekreteraren Ehrenström, som ehuru vanhedrad han är, likväl äger ett godt hufvud och om hvilken man icke bör tro, att han ingått uti en så orimlig plan som den, att blott med dessa personer göra en revolution. Det är således till befara, att dessa blott varit värktyg åt en högre makt och att baron Armfelt väl ifrån Italien kunnat tramera anläggningen, men nödvändigt väntar sig understöd här hemma. Man befruktar således, att Ryssland härtill kan bidraga och att personer af anseende äro i förtroendet. Man har anmärkt,

att ryska ambassadören i dag på morgonstunden varit hos konungens guvernör, grefve Gyldenstolpe. Emellertid upptäckes ej mera för allmänheten.

December 18. Fröken Rudenskiöld, som varit Armfelts mätress, har fört brefväxling med honom uti chiffre, men dock så, att allt varit skrifvet en claire utan namn. En sådan chiffre är snart läst genom konnexion af sakerna. Ett bref af den 26 november skall isynnerhet vara upplysande. Dessa bref äro i Hamburg öppnade och i afskrift hitskickade. Man säger, att statssekreteraren Franc misstänkes samt äfven begärt afsked från öfverpostdirektörsämbetet, hvilket han innehafver. Mineur skall i dag vara arresterad. I öfrigt iakttages den yttersta hemlighet.

December 19. Generaladjutanten baron Bror Cederström är nu sjuk, däraf publiken tagit sig anledning att anse honom misstänkt. Emellertid betalte statskontoret i går till honom 300 r. till särskild disposition, ett säkert bevis på hans oskuld. Han sjuknade ock 1792 af alteration öfver konungamordet. På generalordern äro samma försiktighetsanstalter förordnade som vanligen vid oroligheter.

December 21. Innan någon arresterades ha tvänne hofrättens ledamöter af härtigen fått upplysning om saken och dessa funnit det vara causa arresti. I dag förhördes fröken Rudenskiöld uti polisen, dit hon fördes uti hyrvagn med tvänne officerare. Äfven är en underofficer vid namn Holm häktad. Statssekreteraren Franc, hvars relation med baron Armfelt är misstänkt, har begärt och erhållit tvänne månaders permission ifrån öfverpostdirektörstjänsten. Regeringen, säker att icke hafva misstagit sig, är likväl ganska brydd för följderna af denna sammansättning. Den 17 lämnade härtigen först konungen underrättelse om konspirationen, innan han yppade den för grefve Gyldenstolpe, med hvilken han först sedermera därom talade. Om aftonen sattes drabanter för dörren till konungens sängkammare, hvarom grefven icke häller prevenerades, hvilka anstalter väcka misstanke.

December 31. Uti konspirationssaken är intet sedermera för allmänheten upptäckt, hvarför den ock börjar allt mer och mer att förlora allt intresse. Man införde väl uti Dagligt Allehanda, utan auktorisation af någon underskrift, en till-

fredsställande annons; men den var författad uti så lindriga termer, att däraf ej kunde slutas till något. En köpmansbetjänt från Göteborg vid namn Signeul, känd för en rasande jakobin, är arresterad hos garfvaren Burströms enka på Ladugårdslandet, hvilken är öfverståthållarens syster, och man berättar, att Signeul vore den, som skulle värkställa gärningen, men äfven detta är osäkert. Fröken Rudenskiöld har tvänne gånger skrifvit till härtigen, och det sista brefvet förmodas innehålla någon tillfredsställande bekännelse. Redan den dagen har hon ock erhållit några smärre friheter, som styrka någon relachement uti bevakningen. Mycket plågad af nervsjuka, har hon haft konvulsiva anfall, begärt sin vanliga läkare, lifmedikus Fröling, men ej erhållit honom, utan har asessor Odhelius blifvit beordrad att besöka henne. De öfriga fångarna hafva ännu intet bekänt, och ingen är flyttad till gamla kungshuset, där likväl rum är inredt för dem alla. Till konungen af Neapel har härtigen skrifvit om Armfelts arresterande; hvad värkan det kan hafva, vet man ännu inte, men därom är likväl mycket tvifvel. Armfelt är ganska väl med konungen af Neapel. Emot innehållet af sina instruktioner har han hela tiden varit mer de koaliserade hofvens än vår minister, äger således i Neapel en konsideration, som väl kan orsaka, att han blifver ansedd som en illustre disgracié samt i tid underrättad och reser. Ibland alla de papper man genomgått, har man ej funnit något rörande konspirationen, men hos Armfelts förre kammartjänare Mineur har man öfverkommit en mängd Armfelts enskildta papper af högsta vikt för honom, såsom salig konungens bref, general Igelströms och fleres bref vid fredsslutet, åtskilliga papper i allmänna ärender, som på särskilda ställen bort vara aflämnade och ändtligen angående riksdagen i Gäfle samt de personer, hvilka häktades för konungamordet, hvaribland äfven voro grosshandlaren Björkman tillhöriga, men honom frånstulna papper, hvilka nu återställdes. — Hofrätten skulle såsom förliden gårdag börja med undersökningen, men det är uppskjutet till den 13:de, förmodligen i afvaktan af de tidningar, posten dessförinnan kan bibringa. Revisionssekreteraren Kihlgren är förordnad att förestå öfverpostdirektörssysslan, hvilken statssekreteraren Franc förmodligen ej åter-

får och till hvars designerade efterträdare man nämner baron Rosenhane. Franc nämnes väl icke såsom delaktig uti konspirationen, men som den där befordrat en misstänkt brefväxling samt själf på administrationens bekostnad fört med baron Armfelt en brottslig korrespondens. Med sista posten ankom ett bref från Armfelt till Franc, hvilket lämnades till härtigen, som lät kalla Franc att uppbryta och läsa brefvet. Dess innehåll gaf tillkänna, att det var svar på ett af Franc skrifvet, i öfrigt en försmädlig persiflage med öknamn på alla i administrationen jämte härtigen deltagande, och vid hvilket tillfälle Francs kontenance uthärdat ett hårdt prof, I dag berättas med visshet, att de koaliserade hofvens pretentioner, förenade med de anledningar, man i komplotten funnit, orsakat, det härtigen den 25 beslutit kalla ständerna till den 8 mars. De, som värkligen se affärerna, anse detta lika omöjligt som äfventyrligt.

TREDJE KAPITLET.

1794. Januari 3. Om aftonen kl. 9 flyttades fröken Rudenskiöld till gamla kungshuset och den flygeln, som är under kammarkollegium. Tvänne rum voro för henne inredda. Uti det yttre hålla 6 man och 1 underofficer af lifregementsbrigaden vakt. Uti det andra äro tvänne officerare med den fångna, som intet ögonblick får lämnas allena. Bevakningen är således ganska sträng. Den 7 skulle hofrätten börja undersökningen på den division, där hofrättsrådet Hellmansson är ordförande. Det påstås, att flera sexterner äro skrifna i polisen med de fångnes bekännelser, af hvilka dock en eller annan kan finnas oskyldig, såsom tygmästaren Ehrenström. Men de öfriga skola förvinnas. Landshöfdingen Lagerbring är tillsagd att ej lämna staden, emedan det är anledning till hans hörande. Fröken Rudenskiölds rum äro kalla och elaka. Hemligheten skall upphöra, sedan hofrätten fått saken om händer.

Det berättas, att ståthållaren De Besche skall få indendencen om konungens hus med de ämbetsmäns uteslutande, som därvid hittills lagt handen. Det förtroende, härtigen fattat för De Besche, är obegripligt, så i anseende till mannens kunskaper som dess tänkesätt.

Januari 7. Som fröken Rudenskiöld sjuknat, så blef i dag intet åtgjordt i hofrätten. Hennes rum befordra hennes sjuklighet; icke desto mindre har man fråntagit henne böcker och allt fruntimmersarbete. Officerarna hafva erhållit order att ej tala vid henne ett ord och ej svara på det hon talar; allt i afsikt att förmå henne till bekännelse, hvilken således är ogjord.

Man berättar, att Signeul bekänt, att han velat skjuta härtigen och det i grund af sina jakobinska grundsatser, utan sammanhang med konspirationen.

Januari 8. Den ifrån Köpenhamn hit ankommande spanske ministern grefve Musquitz' hofmästare blef uti Södertelje af den därvarande piketen och polisbetjäningen ansedd misstänkt, och oansedt sina bref och pass med kronskjuts hitförd till justitiekanslern, hvilken genast såg misstaget och rättade det. Det är märkeligt, att justitiekanslern har nu denna detalj om allmänna säkerheten, hvilken alltid tillhört öfverståthållaren. Detta är dock ej af misstroende till hans tänkesätt, men till hans skicklighet. Man börjar berätta, att någon del af lifregementet skall hitkomma.

Januari 12. Man väntar en italiensk abbé, hitskickad från baron Armfelt, och det är orsaken, hvarför man misstagit sig på spanske ministerns hofmästare, hvartill felande urskillning var orsaken. Uti Telge är vakthafvande underofficeren Segerstorm, som under kriget för sitt uppförande blef af Fredrikshofskrigsrätten dömd från lifvet, men benådad. Fröken Rudenskiöld har skrifvit till baron Armfelt, att grefve Bunge varit hos henne och talat åtskilligt, innehållande kritik på administrationen. Grefve Bunge blef i anledning häraf kallad till justitiekanslern samt frågad, om han erkände detta, hvartill grefven naturligtvis nekade. Detta är kanske att gå nog långt till väga med undersökningar, som betyda intet i själfva värket. Justitiekanslern har hastigt sjuknat, hvarför undersökningen måste till hans återställande uppskjutas, därtill man synes desto mera benägen, som baron Armfelts ankommande bref skola gifva anledning till flera efterspaningar. Med ett ord: intet avancerar och landet uppfylles med osanningar. I dag ankom en extra post från svenska chargé d'affaires von Ehrenheim i Köpenhamn med berättelse, att Toulon blifvit återtaget af fransoserna, hvilket gjorde en stor uppmärksamhet.

Januari 14. Åter nytt buller, dragonvakten fördubblad samt en vakt etablerad vid gamla kungshuset liksom 1792. Alla försiktighetsmått vidtagna att hindra fröken Rudenskiölds flykt. Härtigen med sin konselj har vakat till kl. 3 i natt. En löjtnant Morman har på parterren på operahuset i går

afton hört 4 karlar säga, att de skulle taga ut fröken Rudenskiöld utan hinder af bevakningen.

Under statssekreteraren Francs kuvert är ett bref anländt från baron Armfelt till fröken och däruti ett fjärdedels blad rent papper, följaktligen skrifvet med mystiskt bläck. Sedan man gjort det läsligt, har man funnit nya anledningar till inquietuder. Dröjsmålet, hvarför ej saken förekommer i hofrätten, förmenas vara däraf, att man icke är nöjd med Hellmansons division, som nu sitter.

Januari 16. Samma bevakning, som 1792 iakttogs, följes äfven nu vid Kungshuset. Vakten är 36 man. Patruller börja vid skymningen; en öfverste af dagen visiterar allt med noggrannhet. Det säges nu, att fröken Rudenskiöld är hafvande. Bref från Armfelt ankomma och man lämnar dem åt henne att dechiffra. De sista tidningarna från honom äro af den 7 december.

Januari 19. Till en allmän förundran kungjordes förordningen emot yppighet och öfverflöd. Det är mer än ett helt år sedan kommittén, som hade detta under utarbetning, utgifvit projektet. Nu, då alla baron Cederhjelms funnos falska och otillräckliga, föll man åter på den tanken att vidtaga denna utväg och dymedelst göra något, som kunde anses godt samt draga allmänhetens nog deltagande uppmärksamhet ifrån den så kallade konspirationssaken. Torsdagen den 16 hade härtigen fastställt förordningen uti en konselj utan protokoll. Kommitténs betänkande ändrades uti några obetydliga punkter. Fredagen begaf statssekreteraren Rosenblad sig till tryckeriet, inläste boktryckaren, och hemligheten blef således bevarad. Fruntimren anse sig särdeles förfördelade, och härtiginnan har i afton gjort härtigen förebråelser, dem han med en sträng allvarsamhet besvarat, uppmuntrad af de tacksägelser officerarna gifvit honom, som genom förordningen undvika mycken kostnad. I går hade härtigen meddelat konungen förordningens innehåll, hvarmed konungen visat sig särdeles nöjd, och då härtigen sagt honom, att han sådant oaktadt kunde efter sin vana nyttja kaffe till frukost, har konungen svarat, att sådant ej kunde ske utan hans domestikers medvetenhet och att han ej ville gifva ett elakt efter-

döme, utan lade alldeles bort kaffe, hvarmed i konungens hof början sker i morgon.

Januari 26. Vakten hos fröken Rudenskiöld är förändrad, så att 6 andra officerare af armén aflöst de förut vakthafvande.

Januari 30, 31. Hade fröken Rudenskiöld förhör i hofrätten. Hon passerade genom hofrättens kansli och kunde således ej ses af någon. Förhöret hålles ganska hemligt, men man vet, att hofrätten ej finner saken så brottslig som den blifvit rubricerad. Klaven till chiffren, hvarmed brefven blifvit skrifna, är uppbränd, och således gifver hon äfven denna chiffre hvad förklaring hon finner nödig, har i öfrigt présence d'esprit och i sitt uppförande en anständig vördnad.

Februari 3. Åter förhör och ingen närmare upplysning. Man vill inse, att i händelse något förhastande orsakat arresteringen och det allvarsamma steget emot baron Armfelt, så blifver man föranlåten undersöka hans ministeriella uppförande samt därutinnan finna, att han sökt brouillera Sverige och Ryssland och åstadkomma krig. Denna utväg blifver utan tvifvel den äfventyrligaste.

Februari 4. Uti ett bref till fröken Rudenskiöld skrifver baron Armfelt, att man kunde med säkerhet räkna på öfverste Aminoff, måg till generalguvernören grefve Ruuth, och att Aminoff kunde disponera sin svärfader, när det behöfdes. Detta bref upplyser ock vidare, att värkställigheten af en konspiration ej skulle följa förrän våren. Härtigen har skrifvit till grefve Ruuth att låta honom döma, om Aminoff kunde vidare förblifva uti tjänst, samt begärt hans afskedsmemorial. Baron Palmquist, som har order att hämta baron Armfelt, har skrifvit under den 30 december från Genua, att han den 1 januari skall gå till Neapel, hvilken resa skulle vara gjord på trenne dagar, hvaraf man slutar, att underrättelse om Armfelt kan ankomma om några dagar. Fröken Rudenskiöld skall nu kunna öfvertygas om brottslighet, men de flera med henne arresterade synas svårt att med bevisning åtkomma. — — Statskontoret har erhållit konungens bref att innehålla tillsvidare utbetalandet af baron Armfelts traktamente och pension samt endast godtgöra honom det till 1793 års slut. Detta utgjorde 7,000 r. banko och 4,200 r. smt. Mineur är i dag

flyttad till Smedjegården, ehuru ännu icke förhörd, men detta anses såsom hofrättens fängelse.

Februari 6. Landshöfdingen Lagerbring och kungl. sekreteraren Ehrenström hafva i dag varit före uti hofrätten; denne senare, uppförd utur arresten, har förklarat sig med mycken fintlighet; den förre, mindre besvärad, har dock ej med den skicklighet förstått att reda sig. Ambassadören Staël är uti Sverige. Hvad som föranledt hans ankomst är besynnerligt. Man tror honom blifva hofkansler.

Februari 8. Den i går ankomna posten, som ej medfört några tidningar om baron Armfelt, har likväl från Hamburg medfört, att den ifrån Armfelt afsände fransosen La Source blifvit där på regeringens rekvisition arresterad och hans medförande bref hitsända, med hvilka bref man nu är sysselsatt. Dessa bref skola blifva [för]åtskilliga personer förfördelande. La Source var förut komediant, känd under namnet l'amateur.

Februari 13. En lika hemlighet fortfar att betäcka den stora saken. Landshöfdingen Schröderheim är ifrån Upsala efterskrifven att höras uti hofrätten. Anledningen därtill är obetydlig; den härrör af hvad fröken Rudenskiöld och statssekreteraren Franc uti särskilda ämnen skrifvit om Schröderheim och utlåtelser han skall hafva fält. Detta har en så vida skild egenskap ifrån någon slags konspiration, att det visar en särdeles ovänlighet, då Schröderheim därmed oroas, och vill man så härutinnan som i mycket annat endast inse en slags höghet hos baron Reuterholm att humiliera dem, hvilkas välfärd han nu har uti sina händer, men hvarigenom han beklagligen ökar antalet af sina fiender och gifver på samhällets bekostnad den demokratiska andan en ny styrka. Schröderheim är lika med riksdrotset på mångfaldiga ställen nämnd uti Armfelts bref, men alltid på ett föraktligt och anstötligt sätt. Fröken Rudenskiöld, som fortfar att förklara allt, endast syftande på baron Reuterholms fall utur härtigens favör, förmås nu genom hårdare fängelse till bekännelse; detta vill säga, att alla bekvämligheter henne fråntagas, lika med alla tidsfördrif, att hon skall högt i alla officerarnas närvaro tala med sina läkare, och mera dylikt. Af större betydenhet synes vara, att ibland La Sources papper funnits baron

Armfelts bref till ryska kejsarinnan, därutinnan han underrättar henne om sin revolutionsplan och begär 25,000 man i vår att utföra densamma. Detta gifver saken ett rätt kriminelt utseende. La Source skall hitföras ifrån Hamburg. Grefve Gyldenstolpe är på många ställen i brefväxlingen nämnd, men man torde ej finna rådligt att uti egenskap af konungens guvernör kalla honom till hofrätten.

Februari 23. Härtigen har tvänne dagar varit opasslig, och i dag blef kuren afsagd hos konungen, som var förut fastställd. Härtigen är vid elakt lynne. Baron Reuterholm har emot vanan varit hos honom till kl. 2. Man vet, att baron Armfelt ej är ertappad. Bref ifrån Genua af den 25 januari, ankomna med senaste posten, berätta tidningarna om arresteringarna härstädes, dit anlända den 13 januari, men att baron Palmquist med fregatten till Armfelts afhämtande ännu den 25 var kvar i Genua. Tidningen har ock således förr hunnit till Neapel, än någon anstalt om Armfelts arresterande var vidtagen, hvilken därför haft tid att sätta sin person i säkerhet, men hvarom berättelserna ännu äro osäkra. En del tro honom vara rest till Malta, en del åter, att han iklädt sig en rysk generalsuniform och flyttat till ryska ministerns hus. Följderna af allt detta är ej att beräkna.

Februari 24. I dag är Schröderheim konfronterad uti hofrätten med fröken Rudenskiöld. Frågorna voro af största obetydlighet och hon rättade sin berättelse i likhet med hvad Schröderheim berättat.

Denne senare har ock skrifvit ett bref till baron Armfelt, som ej afgått, utan den 17 december fanns ibland fröken Rudenskiölds papper. Detta bref, öfver hvars innehåll han äfven är hörd, är i ingen måtto kriminelt, utan vittnar blott om en viss förtrolighet. Schröderheims brott består således däruti, att han velat menagera sig Armfelt i händelse af hans återkomst och således visat en duplicité emot det nu rådande väldet. Han har emellertid i dag erhållit hofrättens tillstånd att återresa till Upsala och vidtaga sitt ämbete. Statssekreteraren Franc har i dag ock varit till förhör. Hans sak skall vara af svårare utseende. Ibland annat skall Armfelt skrifvit till honom och fröken Rudenskiöld, att han kunde låta dem veta ganska intressant om Ryssland, men ej om det gemena Sverige, dock höll han försiktigast att det icke med-

dela. Det oskrifna papper, som förr är nämndt att hafva funnits i ett bref till Franc, har man förgäfves sökt att göra läsligt. Det har varit fråga om Francs arresterande.

Februari 27. Ett af major Peyron till sin syster, generalkonsuln Martineaus enka, skrifvet bref dat. Neapel den 20 januari är intercepteradt. Detta bref, skrifvet dels uti chiffre, dels en clair, visar tydliga spår till en komplott, men ehuru polismästaren i dag genomgått hennes papper utan att finna spår till chiffren, har man likväl ännu ej gjort något vidare bruk däraf, och är hela denna processen en fortfarande obegriplighet.

Mars 1. Hofrätten har efter hållen konklav resolverat, att baron Armfelt skall stämmas, och cirkulärer äro afgångna till alla ministrar, äfven som stämningen skall kungöras i alla avisor lika med hvad uti akt togs med Sprengtporten; om processens fortgång höres emellertid intet.

Mars 2. Tvänne ledamöter i högsta rätten och 2:ne i beredningen äro ombytta. Uti valet igenkännes samma anda som förra gången.

Mars 7. I dag berättas, att öfverstelöjtnant Sandels blifvit afskickad, utan att för någon domstol hafva varit hörd och efter en tre månaders arrest. Detta gör uti publiken en elak värkan, ehuru Sandels för sig själf var en föraktad person. Uti den i dag ankomna tyska Altonaiska Avisan är ett försvar infördt af baron Armfelt, dat. Neapel den 5 februari, till sitt innehåll ganska specieust för dem, som känna sammanhanget vid konungens död; för den mot Armfelt anstälda rättegången är det ock ledsamt, att han först hunnit skrifva i allmänna papperen, innan något af regeringen emot honom emanerat. Förmodligen är originalet skrifvet på fransyska, men i öfversättning från tyskan lyder det sålunda:

Baron Gustaf Mauritz Armfelt har vid genomläsandet af de berättelser, som de allmänna tidningarna innehålla angående en uti Sverige upptäckt konspiration, igenkänt det trolösa sätt, hvarmed man visat den afsikt att emot hans kända tänkesätt och allmänt bekanta statssanningar bereda hans undergång och angripa hans heder. Baron Armfelt har med afsky ansett de principer, hvilka störa folkens ro och regeringarnas säkerhet, och sådana principer blifva honom alltid afskyvärda. Genom en stor furstes val, som låtit honom njuta glansen af sin vänskap och det ärofullaste förtroende, blef baron Armfelt i nåd upptagen och befordrad. Baron Armfelt skall ock till sitt sista ögonblick begråta denne furste samt

enligt dess sista vilja förblifva dess familj trogen. Efter Gustafs död gjorde han gärna förlust af den andel uti statens förvaltning, som konungen lämnat honom, och såg med fullkomlig tillfredsställelse regeringen odelt öfvergå till en furstes händer, som genom sin födsel och sina talanger var värdig att föra den. Baron Armfelt förebar ingen resa till Italien, mindre uppehöll han sig nära för att bereda oroligheter och begagna sig af dem. — Om han emottog en beskickning till de italienska hofven, gjorde han det blott af hörsamhet för sitt hofs befallning och att visa publicum, det minnet af hans förra ställning icke afhöll honom till att uppoffra sin ärelystnad åt sina skyldigheter. Han har ovänner, emedan han försvarat sin herres ära och makt; han har dem, emedan han gjort människor godt, och han skall möta dem med sin karaktär samt den styrka och det mod, som följa oskulden. Neapel den 5 februari 1794. G. M, Armfelt.

Armfelt var ännu den 10 februari i Neapel och uti bref af den 28 januari till sin kommissionär kapten Uggla begär han kreditiv på 4,000 r. att uppvisa på åtskilliga orter, hvilket bevisar, det han mediterat en resa vid detta kreditivets erhållande. Han anser sig således säker i Neapel, men kreditivet kommer ej, emedan han här har ingen kredit, då hans gäldbundna tillstånd är allmänt bekant och stiger till 80,000 r., hvaremot hans egendom ej svarar.

Mars 10. I dag är hofrättens utfärdade stämning mot baron Armfelt införd i avisan. Den är i vaga termer och målet icke rubriceradt med den stränghet, man borde vänta.

Mars 12. Baron Palmquist, som med linieskeppet Tapperheten skulle i Neapel hämta baron Armfelt, har af storm lidit ett sådant haveri, att skeppet med svårighet kommit till Livorno, där reparationskostnaden tros stiga till 20,000 r. Med en barkass har han rest till Neapel, anmält sig hos regeringen om handräckning till Armfelts arresterande, som ock blifvit honom för syns skull beviljadt, samt poster satta för Armfelts port; Palmquist har äfven haft samtal med honom, men följande dagen, då Armfelt skulle bortföras, var han ej i huset vidare till finnandes. Palmquist for då med oförrättadt ärende tillbaka och misstänkes här att ej annorlunda hafva velat utföra sitt värf. Armfelt är icke desto mindre kvar i Neapel, protegerad af drottningen, men Armfelts grefvinna och barn förljudas med Prinsessan Menschikoff hafva rest till Petersburg. Armfelts utskickade och länge väntade La Source är ankommen samt aflämnad hos polisen, där han förhördes i justitiekanslerens

närvaro och insattes i det rum, som Sandels lämnat, men intet vidare kommer till allmänhetens kunskap, som allt mera och mera styrkes i den tanken, att detta var præcipiteradt. Det säges, att Baron Axel Reuterholm, bror till presidenten, skall blifva president i Jönköpings hofrätt, sedan Baron Nolcken ej vill emottaga detta ämbete.

Mars 18. Armfelts grefvinna och prinsessan Menschikoff åtföljdes af major Peyron från Neapel och hafva efter sista tidningarna passerat Milano. Armfelt, som i Neapel ej gjorde hemlighet däraf, att han uti Ryssland sökte tjänst, begaf sig äfven dit med en major Brändström. Prinsessan Menschikoff har uti Neapel pantsatt sina juveler att skaffa Armfelt penningar. Under allt detta och då Armfelt för högmålsbrott är sub reatu, anländer hit hans generella fullmakt för kapten Uggla att sälja hans fasta egendomar, hvilket regeringen tillåter, som tyckes visa en särdeles motsägelse. La Source forfar att vara häktad, men efter all anledning vet han intet. Af mera betydenhet synes vara, att förre franske ambassadören Stael, efter ett kort vistande här hemma, begifvit sig till Köpenhamn, hvaraf man slutar till någon underhandling med danska hofvet. Man vet, att de allierade makterna äska ett positivt svar om Sveriges och Danmarks förhållande mot Frankrike, hvilket ock yrkas af Sverige, och man befarar, att härifrån kan proponeras, att Sverige med Danmark sammansätter sig till göra en diversion för turkens bästa emot Ryssland, i händelse krig utbrister emellan dessa makter.

Mars 27. Uti avisorna är i dag införd en berättelse om Armfelts konspiration, hvilken ej innehåller något nytt, mindre något omständligt. Man läser likväl med förundran, att Armfelt haft förstånd med en utrikes makt och där väntade beskydd, i händelse hans anslag skulle misslyckas. Utrikes makter få således en anledning att fråga, hvilken makt härmed menas, och ett fält kan öppnas för de mest äfventyrliga följder. Detta hade kunnat undvikas med en försiktigare stil, hälst vår belägenhet ingalunda är den att reta våra fiender. Den emellan Sverige och Danmark under arbete varande alliansen torde icke undfalla Rysslands uppmärksamhet, som äfven däraf kan taga sig tillfälle att söka explicationer. Statsutredningens ledamöter äro på det sätt belönta, att kommerserådet Lagerheim blifvit vice president i statskontoret efter Lagerstråhle, som fått afsked, samt krigskommissarien Widegrén stats-

kommissarie. Uti ingen tid, icke ens under kriget, ha utbetalningarna i statskontoret gått med den svårighet som nu, och ingen anledning är till förvänta förbättring, hälst hushållning blott består i ord, men ej i värket, och extra depenser förefalla, hvilka medtaga de ordinära medlen. Blott till byggnaden vid krigsakademien på Karlberg är för detta år anslaget 30,000 r. Märklig är den värkan, som den i tidningarna om Armfelt införda kungörelsen medfört, emedan härtigen och Reuterholm samt hans få tillgifna anse den väl träffad, och det så kallade ryska partiet äfven däröfver ej underlåter att betyga sin fägnad.

Mars 30. Härtigen, som sedan den 17 december icke varit ute till fots, promenerade i går omkring nya brobyggnaden, prinsessans palais och Kastenhof, förkylde sig och sjuknade i dag med feber, så sent att couren, som var utsatt hos konungen, ej kunde afsägas, utan måste gå för sig. I går äro ordres gifna till arméns flotta härstädes samt likaledes afgångna till Finland att armera skärgårdsfartygen, äfvensom bagaregesäller till sistnämda ort blifvit afskickade. Detta väcker oro ibland allmänheten, men regeringen säger lika med brefvet till statskontoret om kostnadens bestridande, att detta blott är för exercitiens skull. Vår kända brist borde likväl hindra slika mindre nödiga kostnader, om icke det skälet vore mera gällande, att denna armering är en nödig demonstration för vår allians med Danmark samt i anseende därtill, att Ryssland äfven förljudes armera. Man gläder sig öfver Europas politiska ställning och tror, att förståndet emellan Ryssland, Preussen och Österrike icke är det bästa, hvartill kommer turkens obenägenhet för Ryssland och hvaraf skulle följa, att vi intet hafva något af vår mäktiga granne att befara. Baron Brors Cederström, som nu styrer uti militärärenden och hvilkens okunnighet hittills varit erkänd, har föreslagit en passevolanskommitté, där frågan är att genom indragning af 30 man på hvart indelt kompani i armén få en stor summa till bestrida exercitieläger. Att komma till ändamålet skola kassationsmönstringar anställas, hvilket ej utan allmogens kännbara missnöje kan aflöpa.

April 1. Härtigen fortfar att hafva en reumatisk feber, som anses obetydlig.

April 2. Öfverstelöjtnanten Ehrenström, som i Armfeltska konspirationen arresterades den 17 december förlidet år, är nu frigifven, utan att vid hofrätten vara förhörd eller erhållit någon upp-

rättelse. La Source fortfar att vara arresterad, ehuru han fått tillstånd att se grosshandlaren Schön i arresten, hvilken nyttjat honom som kommissionär. La Sources brott är, att ett bref funnits från Armfelt till honom af innehåll, att han skulle besöka de personer, som redan äro tilltalade samt vidare följa deras föreskrift, hvaraf man vill sluta, att La Source vet något, men han är nästan förtviflad och vet förmodligen intet. Arméns flotta armeras på alla stationer, därjämte i Karlskrona 3 linjeskepp samt 6 fregatter. Ryska ambassadören afsände i dag sin sekreterare till Petersburg såsom kurir, sedan i går och i natt 2:ne kurirer anländt ifrån vår ambassadör därstädes. Detta bevisar ofelbart någon betydande jäsning. England talar äfven utur en hög ton och borttager alla våra skepp, som kunna tros destinerade till Frankrike.

April 9. Hofrätten blef kallad morgonstunden kl. 7 att sammanträda in pleno kl. 9 Emot 11 såg man riksdrotsets vagn uppköra till slottet in fiochi. Man visste, att en konselj var hos härtigen i konungens öfvervaro, och man trodde, att konungen skulle uppkomma i hofrätten, men emot kl. 1 uppkom riksdrotset i hofrätten, beledsagad af justitiekansleren, och hvad då vid öppna dörrar passerade, blir tryckt i morgondagens allmänna papper. Konungens guvernör grefve Gyldenstolpe följde konungen till konseljrummet samt stannade utanför. Konungen underrättades om den delaktighet grefven hade i Armfelts konspiration och hvarom grefvens flere bref vittnade, samt hvaraf en följd blef, att grefven skulle skiljas från konungens person. Kungen hade därvid ej att påminna, men ville icke vara tillstädes, när sådant grefven kungjordes, hvarför konungen gick in i härtigens inre rum, där han grät och visade mycken sensibilité. Grefven inkallades då uti konseljen, då härtigen visade honom originalerna till de af grefven skrifna brefven med frågan, om han igenkände dem. Grefven svarade, att stilen nog liknade hans, men att han därföre icke kunde veta, om så var. Härtigen fortfor då, att brefven kunde jämföras med flera grefvens bref, men att det torde göra tillfyllest, om ett och annat bref upplästes, som skedde, då grefven erkände sig hafva skrifvit dem, men i bästa afsikt, enligt sin öfvertygelse och sitt samvete, som vore rent. Härtigen fortfor då att föreställa grefven ovärdigheten af hans förhållande, samt att han ej vidare kunde hos konungen kvarblifva, hvarmed grefven bortgick, och konungen återkom. Grefven arresterades i sina rum, men efter en timma sades honom, att han vore fri ifrån

bevakning och finge se hvilken han ville, men skulle inom tre dagar lämna staden. Hans måg öfverstekammarherren baron Stierneld fick dock tillstånd att föra honom till sig i sin vagn, men eftermiddagen syntes grefven gående på gatorna, som man fann underligt. — Konungen, återkommen i konseljen, kastade sig om härtigens hals, försäkrande honom om sin uppriktiga och ömma vänskap, önskande, det alla voro så öfvertygade om härtigens tänkesätt som han, och då han ej kunde annat än med afsky se grefvens förhållande, hade han dock för honom samma ömhet som för andra olyckliga, önskande, det härtigen ej ville låta grefven något vidare ondt vederfaras. Kungen har ock sagt härtigen, att förleden höst hade grefven velat förmå kungen att underskrifva ett till Armfelt ställdt bref, som kungen vägrat, samt för härtigen då genast yppat, att fröken Rudenskiöld vid samma tid velat lämna konungen i händer 2:ne ifrån Armfelt skrifna bref, dem kungen icke velat emottaga, utan bedt henne gifva sin guvernör; att grefven vid flera tillfällen föreställt konungen, det härtigen traktade efter hans lif och hans tron, att hans säkerhet endast bestod uti grefvens vaksamhet, som därföre ej lämnade honom, med mindre grefvens son, konungens kaval-jer, äfven under hans läsetimmar var närvarande. Detta allt, som kungen vid särskilda tillfällen omtalat för härtigen, gaf nu kungen en delaktighet i angifvelsen, hvilken konungen ej af någon hård medfart ville finna beledsagad. Det blef emellertid beslutadt, att ett bref till hofrätten skulle afgå, innehållande grefvens brott och anledningen att lämna honom under lagen, om ej konungens förord emellankommit; därtill ock hörer å härtigens sida, att grefven varit konung Adolf Fredriks och hans gemåls vän och deras dagliga umgänge, tjänat i hofvet sedan den tiden, sett kung Gustaf III och hans syskon födas samt ändtligen såsom oföränderlig blifvit nämd i konungens testamente. Efter middagen hördes kungl. sekreteraren Ehrenström i hofrätten, svimmade, när han fick se sina originalbref och ibland dem ett, därutinnan han säger sig hafva förvarat sina papper på Waxholmen, där fadern var kommendant. Efter någon svårighet anviste han stället, och man afskickade bud, som hämtade dem. Baron Armfelt har ökat sin brottslighet med den afskyvärda nedrigheten att förvara alla sina papper till bevis emot de personer, som varit hans medbrottsliga. Försynens rättvisa har slagit honom med blindhet till eget och deras rättmätiga straff. Dessa papper, till en stor mängd inlagda i en

koffert, äro af Armfelt paqueterade och indelta; [på] de bref, som ej varit undertecknade, har han på konvoluten uppgifvit författaren samt på dem alla orten, hvarifrån de kommit och hvar han fått dem. Dessa voro förvarade af Armfelt i tredje mans hand, men genom legationssekreteraren Lagersvärd och svenske agenten i Rom Piranesi ertappade, hvilken operation kostat 17,000 r. och var det värd. Kofferten hitkom den 29 mars, och man har sedan gått genom den. Kejsarinnan har desavouerat alltsammans och förbudit Armfelt att vistas inom hennes stater. Han skall ännu uppehålla sig uti Neapel på ett lustslott samt i hemlighet protegeras af drottningen. Som allt säges blifva tryckt, är det ej värdt att uppehålla sig vid berättelsen, utan finner jag i tryckta akterna lakuner, så skall jag fylla dem utur minnet. — I dag erinrade sig rikskansleren att låta borgerskapet uppvakta härtigen och lyckönska, hvilket blef väl taget samt värkställes i öfvermorgon.

April 10. Allmänheten förskräckes öfver vederstyggligheten af planen, de förra royalisterna skämmas och taga det parti att anse saken gröfre än den af 1792. Beslutet med grefve Gyldenstolpe är i så måtto ändradt, att intet bref afgår till hofrätten, att han på intet ställe nämnes eller något om honom af trycket utgifves. Detta är illa gjordt. Allmänheten dömer däraf antingen till förföljelse eller till blygsel att straffa och benåda en förnäm man, af hvilket begrepp lagarne lida. Gårdagsbeslutet var vida bättre. — Härtigen blifver själf konungens guvernör för den återstående tiden, och under honom förste kavaljeren baron Mörner. Detta är i allt afseende klokt och bespar staten en utgift, hälst grefve Gyldenstolpe behåller hela sin appointement 3,500 r.

April 11. Afsändes löjtnant Hellvig kurir till Stralsund att hämta öfverste Aminoff, som är mycket besvärad och förmenas redan vara arresterad. Tidningar äro, att grefvinnan Armfelt passerat Wien, varit uti förlägenhet om penningar samt fortsatt resan till Lifland öfver Polen. Armfelt skall ännu uppehålla sig uti Neapel och vistas på ett trenne mil ifrån staden beläget slott, där drottningen drager försorg om honom. Den allmänna rösten är, att öfverstemarskalken baron Wachtmeister bort blifva konungens guvernör. Han var ej behaglig för baron Reuterholm, som ansåg den konsideration afundsvärd, hvilken Wachtmeister vid 1789 års riksdag med så mycken rättvisa erhöll, och med härtigen hade Wachtmeister redan vid karusellerna haft några mindre anledningar till missförstånd. Att

undvika all kritik, då Wachtmeister ej ville nämnas, vidtog härtigen nu det bästa rådet och blef själf vid guvernörsämbetet.

April 11. Grefve Gyldenstolpes uppförande att gå på gatorna var obetänkt och hade anseende af en bravade. I dag har han fått tillsägelse att hålla sig inne i sina rum och att innan måndagen vara bortrest; i annat fall blefve han arresterad. Man lät honom underskrifva ett erkännande af sitt brott och af härtigens nåd. Ett lika erkännande tog man af mågen friherre Stierneld och sonen, kavaljeren hos konungen, grefve Gyldenstolpe. Man blef bekymrad öfver publikens fortfarande ton om grefven och uppförandet med honom, och torde man blifva föranlåten att härom något genom trycket meddela. — Baron Armfelt lärer blifva den sista, som underrättas att hans papper blifvit borttagna. Man skall brukat den behändighet att eftergöra hans sigill och borttaga papper ifrån deras förvaringsställe, fylla rummet med makulatur samt återförsegla detsamma. — Efter vanligheten nämnas flera personer såsom komplicer, i anledning af de relationer de dels kunnat hafva med baron Armfelt, dels med förra hofvet. Detta uppdagas ej med skäl, förr än rättegången blir mera framskriden. En baron Palmstierna, som varit behjälplig att förvara Ehrenströms papper, är arresterad på Waxholm. Flera rum för arrestanter tillredas på gamla Kungshuset.

April 13. Grefve Gyldenstolpe afreste middagstiden och spisade på Liljeholmen samt for vidare till Södermanland och baron Lennart Ribbing, hans släktinge, men grefvens fortfarande oförsiktighet, förenad med publikens rop har orsakat att konseljprotokollet om honom blifver tryckt i morgon, som ock

April 14 var infördt i allmänna tidningarna. Där står dock ej det grefven gifna löftet om lönens behållande, hvilket till sin verkställighet äfven nu skall vara osäkert. Hofrätten fortfar med undersökningen före och efter middagen, men sysselsätter sig blott med papperens läsning och det vid lyckta dörrar. Af trycket är intet ännu utkommet, och är man icke än viss, om akterna skola särskildt utgifvas eller i sammanhang med protokollerna, efter som de där inflyta. Med dessa bekymmer blanda sig ock de utrikes. England fortfar att uppbringa alla våra skepp, ehvad last de ock hafva. Danmark skall ej vilja ingå med oss en så vidsträckt traktat, sådan som baron Stael är autoriserad att föreslå. Grefve Bernstorff är för försiktig att vilja gifva anledning till krig. Han projekterar att med

en beväpnad makt, äfven emot England, göra vår handel fredad; men då detta kan hafva äfventyrliga följder, är man ock osäker, hvad Ryssland vid den minsta gifna anledning kan föra i skölden.

April 14. Ibland baron Armfelts bref finnas äfven bref ifrån riksmarskalken grefve Oxenstierna samt landshöfdingen Schröderheim, fulla med sarkasmer och försmädelser emot nuvarande administrationen, dock utan att vittna om någon medvetenhet uti konspirationen. Den förre har skrifvit till härtigen rent af och bedt om förlåtelse, däraf man väntar en lycklig följd. Den senare åter eller Schröderheim, som icke är af så stor härkomst eller så högt besläktad, blifver ej häller sparad; justitiekansleren påstår, att han till förklarings afgifvande skall inkallas, hvilket torde ske fjärde dag påsk. Baron Armfelts bref till grefve Rasumoffsky, då kejsarinnan ej ville med allvar antaga Armfelts anbud, är ock funnet samt innehåller mycken försmädelse på kejsarinnans räkning. Detta bref med alla de öfriga, som till saken höra, äro af härtigen sända till kejsarinnan, de svenska öfversatta på fransyska, och alla bevittnade af riksdrotset med några andra kända män. Härtigen har ock därvid fogat ett egenhändigt bref, därutinnan han ber kejsarinnan själf döma om Armfelts afsikter; huru han af hämndgirighet och regeringslystnad velat kasta sitt fädernesland uti yttersta våda samt bryta det förtroende, som varit kejsarinnan och härtigen emellan. Härtigen lämnar kejsarinnan att inse, huru de äro sinnade, som kalla sig sal. konungens folk, då de likväl alla, till andra ämbeten flyttade, blifvit öfverhopade med penningar och välgärningar, som ändå ej förmått stilla deras upprörda sinnen. Han önskar sig slutligen bibehållandet af hennes vänskap och framför allt, att den ömhet, hon så lifligen yttrat för den unge konungen, måtte oförändrad bibehållas, och kunde hon af Armfelts om henne skrifna bref finna hans tänkesätt, då han icke vann sitt ändamål.

April 16. Samlades på börsen de flesta här i staden varande förmögne personer af frälse och ofrälse jämte flera andra mindre eller alldeles icke förmögne, och öppnades en subskription till flottans utrustande, i anseende till det intrång, de i krig invecklade sjömakter, särdeles England, tillfoga vår handel. Af 100 närvarande tecknade 51 till en summa öfver 32,000 r. Deputerade blefvo valda att gå uti vidare författning; de lära ock i morgon skola anmäla saken hos härtigen samt efter hans erhållna tillstånd göra insamlingen allmän öfver hela riket. Detta är efter Danmarks exempel

och anses af regeringen med välbehag; huruvida den erforderliga summan omkring 400,000 r. kan åstadkommas, därom skall tiden vittna.

April 17. Vid en middagsmåltid hos rikskansleren utdelades till samtlige ministrarna tryckta exemplar af den emellan Sverige och Danmark slutade alliansen, å hvilken ryske ambassadören i synnerhet syntes göra uppmärksamhet. Af en händelse hade engelska ministern lord Spencer ej blifvit bjuden, hvarför rikskansleren gjorde honom visit, och saken bilades. Denne lord Spencer har blifvit minister i Berlin, dit han oförtöfvadt reser.

April 24. Kl. emot 7 om aftonen afled riksrådet grefve Axel Fersen vid 75 års ålder efter en långsam sjukdom, samlad under hans fängelse på Fredrikshof 1789. Han var en af de största män, Sverige framalstrat, och hans lefnad är bland de märkvärdigaste.

April 25. Landshöfding Schröderheim, som i anseende till hans ibland Armfelts papper funna bref blifvit hitkallad, är i dag åter förhörd i hofrätten. Ingen medvetenhet i konspirationen röjes, utan blott enskildt missnöje, särdeles den 29 mars 1793, då brefvet skrefs. Blifver ej detta tryckt, skall jag längre fram upptaga innehållet. Han fick ock resa — men erhåller afsked med ackord, hvilket ock väntar landshöfding Lagerbring samt Franc utan ackord. Landshöfding Rayalin är entledigad från sitt intendentskap öfver stora flottan, som i stället är uppdraget en kommitté under amiral Pukes ordförande. I dag har varit en extra konselj i konungens närvaro, därvid blifvit lästa handlingarna angående grefve Munck samt beslutadt, att i nästa kapitel orden skall tagas ifrån honom och ifrån baron Armfelt. I hofrätten fortfara förhören; fröken Rudenskiöld och Ehrenström hafva allt bekänt, den förra råkat i samvetsånger, erkänt sig hafva avorterat ett foster med mera dylikt. Aminoff har, efter ankomna tidningar, rymt, innan han hann arresteras; man tror, att sådant skett med tillstånd för hans svärfader grefve Ruuths skull, hvilkens sorg man ej velat öka, sedan hans egna affärer synas i kammarrätten taga en mindre fördelaktig ställning, varande där i går beslutadt, att hans egendomar under rättegången beläggas med sekvester de non abalienando.

April 28 om natten ankom under bevakning förre öfversten vid Björneborgs regemente Johan Fredrik Aminoff samt blef på gamla Kungshuset insatt. Order att arrestera honom voro gångna till svärfadren, grefve Ruuth, som öfverkommendant, hvilken genom

kommendanten general Pollett lät med all försiktighet värkställa den och såg icke själf Aminoff ifrån den stunden. Förut hade grefve Ruuth erhållit ett bref ifrån härtigen med underrättelse, att Aminoff ej under härtigens regering finge sätta sin fot inom Sverige, och att han väl finge vistas i Pommern; dock skulle grefven vid äfventyr af sitt ämbete vara ansvarig för hans uppförande. En sådan borgen kunde grefven ej ingå samt ansåg detta som en varning att låta Aminoff lämna riket, hvarför hans resa ock var utställd till 2:dra dagen efter de emellankomna orderna om hans arresterande.

April 29 erhöll landshöfding Schröderheim på begäran afsked med tillstånd att på grund af en lettre de retenue, härtigen förleden höst gifvit honom, få ackordera samt erhöll af kammarrådet Wetterstedt 14,600 r. Ehuru ansenlig denna summa är, fordras dock det mesta till betalande af Schröderheims gäld, och hans uppehälle för hans återstående dagar blir tämligen. Många intressera sig för honom, särdeles de af gamla hofvet. Han är ett af vår tids yppersta snillen och förenar därmed en sällsynt amabilité uti societeten.

Maj 2. Armfelt har lemnat Italien och passerat Wien, där han uppehållit sig 24 timmar samt hvarest vår minister baron Fredrik Nolcken för sent vidtagit anstalter att låta arrestera honom. Man är missnöjd med Nolcken, och han tros säkert blifva rappellerad. Armfelt troddes taga vägen till Ryssland genom Polen, men det säges, dock utan visshet, att han återvändt till Italien, sedan han fått veta osäkerheten för resande i anseende till det i Polen utbrutna inbördes kriget. Hans oförsiktighet och hans öde torde orsaka, att han ertappas. — Landshöfding Lagerbring är i hofrätten förhörd och får återresa till sitt län tills vidare. Man är egentligen bekymrad angående de papper, han kan hafva uti sin vård och särdeles ett sal. konungens sista, ehuru öfverflödiga, förordnande, att grefve Gyldenstolpe och kanslirådet von Rosenstein skulle förblifva vid konungens uppfostran, hvilket står i konungens testamente. Lagerbring har nekat sig hafva dessa papper, men dock måst fram med detta, hvaraf man slutar, att han måtte hafva flera. Han förde protokollet i regeringen den dagen konungen dog och kunde hafva tagit afskrift af hvad därstädes då passerade. Dessutom hade han konungens förtroende uti krigsärenden samt kan af den grund hafva förvarat åtskilligt. Riksmarskalken grefve Oxenstiernas korrespondens kommer väl ej för hofrätten, men honom

lärer lemnas ett års tjänstledighet att sköta sin hustrus hälsa, och sedan torde han entledigas från riksmarskalksämbetet. Uti ett extra ordenskapitel, som hölls den 27 april, lades för konungen handlingarna angående grefve Munck, hans afgifna förbindelser att bortlägga orden, hans bekännelse af Fahnehielmska sedelförfalskningen med mera och beslöts, att orden honom fråntages, hvarom cirkulär afgår till ministrarna vid alla utrikes hof.

Maj 6. Denna dagens utländska avisor innehålla, att baron Armfelt nära Wien skulle blifvit gripen; sanningen af denna tidning står till afbida. Regeringen har därom ingen underrättelse, men posten ifrån Wien går på 2:ne vägar, af hvilka ministeriella bref taga den längsta.

Maj 7. Sedan kammarrevisionen låtit sekvestrera all grefve Ruuths egendom de non abalienando, så är samma egendom upptecknad samt värderad så väl i Sverige som Pommern, hvilket processuale gör en stor uppmärksamhet. Den lettre de retenue, Wetterstedt erhållit på Upsala län för 14,600 r. innehåller, att i händelse någon skicklig person vid yppande ledighet sig ej anmäler, skall statskontoret betala summan, en oerhörd sak! Ryttmästaren vid lifregementet grefve Rosen, som nyligen erhöll hofmarskalks fullmakt, har för 20,000 r. köpt Malmöhus län af landshöfding Thott samt med 5,000 r. betalt fardagsåret. Schröderheim har gifvit ifrån sig en edlig förbindelse, att intet protokoll blef hållet öfver de expeditioner, som utfärdades den 29 mars 1792, då konungen dog, och ej häller någon afskrift eller koncept taget till dessa expeditioner. Man börjar således att med Schröderheim hafva något medlidande och omtalar äfven en pension för honom, sedan processen blifver slutad. Många förändringar förestå, egentligen af Reuterholms och Lodes enskilda hat, hämndgirighet och predilektioner. Således torde Lode själf inom kort ledsna vid justitiekanslersämbetet samt blifva president i Vasa hofrätt, då hofrättsrådet därstädes Hisinger blifver justitiekansler. Landshöfdingen därstädes Tandefelt skall afsättas jämte landshöfding Willebrand i Åbo samt flera.

Maj 7. Uti Svenska Akademien upplästes af riksmarskalken grefve Oxenstierna hans författade äreminne öfver konung Gustaf III. Konungen jämte härtiginnan och härtigen voro närvarande tillika med en så talrik samling åhörare, som kunde rymmas. Man anmärkte, att hofvet icke var klädt uti sorg — en ovanlighet så mycket större, som vid parentationen öfver enskilda personer det alltid är uti akt tagit, att de närvarande släktingarna äro sorgklädda.

Maj 8. Major Peyron vid Göta gardet, som för någon tid sedan jämte en major Brändström rest till Italien och baron Armfelt, har blifvit skild vid kronans tjänst; detsamma har händt Brändström och väntar kapten Rehausen vid Svea gardet samt majoren Brelin, den förre tjänstgörande vid missionen i Haag och den senare i Lissabon, men bägge misstänkta för något förstånd med Armfelt. Kammarherren hos enkedrottningen grefve Gyllenborg, som tillika är sekreterare vid kabinettet, har blifvit skild vid denna senare syssla, icke för någon delaktighet i Armfeltska saken, icke häller för fel i tjänsten, utan för något oförsiktigt yttrande, som man velat tyda som anhängighet till jacobinism, som denna tiden var ibland ungt folk mera allmänt. — Den under 7 i denna månad omtalta af Schröderheim afgifna förbindelsen är till sitt innehåll och sitt ändamål märkvärdig. Den förmår, att utom förordnandet om regeringen, utrikes affärerna och konungens utropande samt hans uppfostran jämte Armfelts öfverståthållarefullmakt, är, med Schröderheims kontrasignation, intet konungens dödsdag expedieradt; att konungen underskref detta med den svårighet, som orsakades af smärtan och plågorna. Utom öfverståthållare-fullmakten intygas äfven, att intet koncept eller afskrift finnes tagen af dessa expeditioner, ej häller något protokoll fördt öfver dem. Öfverståthållare-fullmakten blef genast gällande, men de andra papperen förstörda. Det om konungens uppfostran hade stannat hos Lagerbring, som den dagen förde protokollet i regeringen, hvilket protokoll med härtigens namn finnes påtecknadt, men nu af härtigen sattes i fråga. Lagerbring, som i början förklarat sig ej hafva något papper, har sedermera måst vidkännas, att han äger det om konungens uppfostran jämte protokollet och äfven aflemnat detsamma, hvarigenom han misstänkes att hafva ännu flere papper i sin vård och synbarligen felat i sin skyldighet, då han vid afträdandet af sitt ämbete i kansliet icke tillika aflämnade de därtill hörande papperna. Detta, som för sin grannlaga natur ej kan pröfvas i hofrätten, är dock tillräckligt att frånkänna honom allt förtroende; men då det synes af någon importance, att förordnandet om regeringen och de utrikes affärerna icke till deras varelse någonsin skulle sättas i fråga, tyckes det ock vara underligt, att man genom det af Schröderheim begärda intygandet velat hafva förvaradt, det sådana förordnanden värkligen varit till.

Maj 14. Piranesi, som förut hade titel af agent, är upphöjd till

minister i Kyrkostaten, hvilket vittnar om hans tjänstfärdighet uti Armfeltska saken. Denne Piranesi är kopparstickare och handlar med estamper, men särdeles älskad af påfven, hvilken likt svaga människor lefver hälst med sin valetaille samt genom sina kammartjänare gjort Piranesis bekantskap. Uti hans tjänstaktighet emot baron Armfelt blandar sig ock en särskild hämnd, emedan Armfelt under konungens vistande i Rom 1784 ej särdeles väl handterade honom, därtill Piranesis okunnighet ofta gaf anledning.

Maj 15. En för detta fransysk komediant benämnd Baptiste, nu öfver 70 år gammal (och hvilken här uppehöll sig af en pension, hvilken hans hustru erhöll, då hon 1764 på Drottningholm först tillsade, att elden var lös i komedihuset), hade, sedan han för bristande uppehälle för någon tid sedan lemnade Frankrike, talat som jacobin, däråa man i anseende till hans ålder och obetydlighet ej syntes göra särdeles afseende; men med flere fransoser hälsade han på baron Cederström, som passerade, hvilken ej hälsade på dem tillbaka och hvaraf Baptiste fick anledning att göra några jacobinska reflexioner, dem Cederström hörde samt anmälde — hvaraf följden blef, att Baptiste i dag med en polisbetjänt affärdades öfver gränsen. Det synes föga lönande att på denne obetydlige främling stadga ett exempel, då Gudi klagadt så många svenska jacobiner finnas, att de ej utan saknad kunna deporteras. — Kammarherren hos enkedrottningen grefve Gyllenborg, som tillika var andre sekreteraren uti kabinettet, är skild ifrån sistnämnda beställning, ej för någon uti tjänsten begången indiskretion, men för sina frihetsprinciper, dem han oförsiktigt yttrat. Landshöfding Lagerbring har fått tillsägelse att taga afsked emot 8,000 r., dem major Gyllenadler vid lifregementet skall betala. Lagerbring har gjort svårighet, men förgäfves. — Konungen stod i dag examen och utan allt smicker visade förundransvärda insikter samt gjorde all heder åt sin undervisning.

Maj 22. Riksmarskalken grefve Oxenstierna har nu, efter en på tillsägelse gjord begäran, erhållit tjänstfrihet under föregifvande att sköta sin frus hälsa, och är öfverkammarherren grefve Posse förordnad att tills vidare förrätta riksmarskalksämbetet. Det ankommer nu på tiden, när grefve Oxenstierna åter tillträder sitt kall. Envoyéen uti Wien baron Nolcken blir ofelbart rappellerad. Ibland Armfelts bref finnas äfven bref af honom, som ehuru icke utmärkande medvetenhet i konspirationen, åtminstone vittna om missnöje

för regeringen och en förment protektion hos kejsarinnan i händelse af motgång. Ryske ambassadören döljer ej sitt missnöje däröfver, att kejsarinnans namn så ofta inflyter i de tryckta protokollerna och har äfven därom talat med rikskansleren. Man har ock fruktat hans begäran att direkte vilja konferera med härtigen och gå rikskansleren förbi, hvilket varit anledning att befara, men ej kommit till värkställighet.

Maj 24. Korrespondensen emellan baron Armfelt och hans medbrottslingar är tryckt och utdelas jämte en medföljande berättelse om tisdag; detta är gjordt till allmänhetens hastigare upplysande än genom hofrättens undersökningsprotokoller, som går långsamt. Generalen baron Taube är svårligen besvärad uti saken, och uti en konselj har varit fråga att handla med honom som med grefve Gyldenstolpe, men hans liaision med Sofi Fersen, gift med grefve Adolf Piper, hvilken grefvinna är härtiginnans favorit, har förekommit alla vidare elaka följder för honom, och blifver han således menagerad. — Ryske ambassadören har uti en konferens med rikskansleren yttrat kejsarinnans åstundan, att han konfererade med härtigen själf i likhet med hvad kejsarinnan ofta tillåter svenske ambassadören baron Stedingk, äfvensom han besvärat sig däröfver, att kejsarinnans namn ofta förekommer och nämnes uti tryckta protokoll. Till det senare har man svarat, att de brottslige tillåta sig nämna henne och att sådant för sakens gemensamma sammanhang desto mindre kan uteslutas, som deras brottslighet just därigenom ökas samt kejsarinnan själf önskat publicitet af deras förhållande; hvad det förra angår, söker man att esquivera något utlåtande däröfver, hälst man däraf för affärerna befarade ledsamma följder. Man tyckes ej hafva något hat till statssekreteraren Schröderheim, men han får dock icke på någon tid uppvakta härtigen till förekommande af all uppmärksamhet. — Den polska härvarande, men för detta rappellerade envoyéen Potocky har fått des lettres de recréance från hufvudmännen för de i Polen nu rådande insurgenterna, hvilka dock ej förr kunna här emottagas, än dessas sak vunnit något bestånd; han är af ett tvetydigt utseende.

Maj 26. I denna dagens avisa är en belöning af 4,000 r. utlofvad till den, som levererar baron Armfelt lefvande i Sverige eller till konungens ministrar på utrikes orter. Han berättas nu öfver Holland hafva rest till England, hvarifrån vanligtvis ingen utlämnas, utan endast, då ett allieradt hof sådant begär, erhåller af ministären

tillsägelse att lemna landet. Uti denna kungörelse är neapolitanska hofvet icke sparadt, men på fransyska är utgifven en svenska hofvets deklaration till det neapolitanska, som i ganska stränga ordalag föreställer det sistnämndas ovärdiga förhållande i Armfeltska saken samt den uppenbara väld, det visat att beskydda denne förrädare. Denna deklaration, som talar om en eklatant satisfaktion, som förbjuder alla ministrar att traitera med det hofvet och befaller alla svenskar att begifva sig ifrån det landet, vore en krigsprovokation, om rikena gränsade närmare. Vår handel med Sicilien är obetydlig, men vår frakthandel i Medelhafvet kan häraf lida, utom den uppmärksamhet det i Europa åstadkommer.

Juni 1. Var cour hos konungen, där man med förundran saknade ryske ambassadören samt hela hans mission. Detta, som ej kunnat hända af en blott tillfällighet, troddes förebåda något elakt lynne hos den mäktiga grannen.

Juni 3 utmarscherade härtigen med trupperna till Ladugårdsgärdet. Baron Bror Cederström hade låtit införa en marsch efter 100 steg i minuten, som nu nyttjades och synbarligen fatiguerade folket samt kom dem i oordning. Man börjar sätta större värde på ambassadörens uteblifvande vid sista couren. Man säger honom missnöjd därmed, att Armfelts till kejsarinnan ställda bref blifvit tryckta, och omtalar, att ambassadören bereder sin afresa; man säger ock, att baron Armfelt uppehåller sig uti Lifland på grefve Stackelbergs gods. Om så vore, hade det intet godt till betyda. Emellertid hviskas härom mycket vid hofvet, och som objekterna alltid blifva större genom faran, så säges äfven, att kejsarinnan armerar.

Juni 4. Konungen flyttade i går till Haga att där blifva boende under lägret. I dag anlägges sorg vid hofvet efter den mördade prinsessan Elisabeth i Frankrike.

Juni 5. Ryske ambassadören har föreburit, att opasslighet hindrade honom till bevista couren, hvarför han ock afsagt sig att i dag med de andra ministrarna fara till Svartsjö; men orsaken är egentligen hans missnöje, att Armfelts ohöfliga bref om honom blifvit tryckt. De Besche, som hittills underligen bibehållit sig uti härtigens nåd, synes nu något falla, och det har varit fråga, att han skulle förlora hofexpeditionen, sedan han värkligen förledt härtigen att till ett konsistorium gifva en föreskrift för en ung hofpredikant, som sedermera funnits så oförtjänt, att samma expedition genom en annan expedition från härtigen måst ändras. I dag är

general Taube hörd uti hofrätten i anseende till hvad brefven om honom innehålla. Detta har ej skett utan mycken föregången öfverläggning, emedan man ansett generalen nog humilierad genom brefvens tryckning, men den kontradiktion, som härigenom uppstått med de flere i brefväxlingen nämnda har öfverväldigat all konsideration. — Fröken Rudenskiöld har gifvit någon senare upplysning, som skall vara af betydenhet, men därför ännu måste hållas hemlig; denna tros dock hafva gifvit anledning till den kungörelse, som

Juni 6 finnes införd i dagbladen angående uppmärksamhet på ankommande resande.

Juni 8. Berättas, att major Piper och kapten Wulfcrona blifvit afsända till Warschau att försäkra sig om general Tolls person; en hofjunkare Sparrsköld, under Armfelts tid sysslоman vid Dramatiska teatern, hade tillåtit sig att uti ett bref till Armfelt som något löjligt berätta en audiens, den han haft hos härtigen. Denne kunde ej tilltalas i hofrätten, men han undfick en skrapa af justitiekansleren, med tillsägelse att lemna hufvudstaden. Signeul, som uti början af rättegången arresterades och på hvilkens person man satte ett stort värde, är ändtligen förhörd i hofrätten, där han begärt att veta sin angifvare, därtill man uppgifvit kammarherre Drufwa, men denne vill ej fortfara uti sin i anseende till Signeul hos polismästaren gjorda angifvelse, utan söker, i brist af bevis, leda det ifrån sig.

Juni 10. I anledning af gårdagens ryska post berättas, att baron Armfelt varit i Petersburg, men på begäran om hans utlemnande har följt det svar, att han icke var där. Sådan är de härvarande ministrarnes berättelse. — Att ministären här är missnöjd med den ryska är säkert.

Juni 15. Grefve Måns Stenbock, som varit i Petersburg att komplimentera till storfurstens giftermål, är återkommen. Han har därstädes haft flera enskilda audienser hos kejsarinnan i anledning af hemliga ärender, hvarmed han blifvit af härtigen chargerad, men kejsarinnan har slutligen låtit honom förstå, att hon var besvärad af hans besök. Baron Armfelts varelse i Petersburg är en sanning på sätt som under den 10. berättas. Till statskontoret har bref ankommit, att general Tolls ministeriella appointement upphört, sedan han blifvit rappellerad. Uti bref funna ibland Armfelts papper har fröken yppat, att hon varit hafvande, att hon avorterat med mera; och som lifmedicus Fröling varit hennes läkare, så är

han hörd hos justietiekansleren, men utom det han visat, att medel till avortera äro charlataneri, har han förklarat sig ej finna en läkare förbunden att yppa en sak, som varit honom i hemlighet anförtrodd. Man tror, att regeringen kan vara benägen tillåta domstolen upptaga detta nedriga af frökens enskilda lefnad. — Tryckfriheten fortfar att utan uppmärksamhet missbrukas. Häradshöfding Blix har tryckt 2:dra delen af sin Åkerbrukshistoria, som är ett pasquill mot sal. konungen. I svensk öfversättning läses franska konstitutionen, som sedan alla exemplar voro försålda, blef förbjuden och de i boklådan osålda 5 exemplar konfiskerade.

Juni 16. Artilleriregementet är fördeladt i 4 regementen, 1 i Stockholm, Göteborg, Finland och Skåne. — Svenska officerare, som varit i engelsk tjänst, äro afskedade, så snart konventionen emellan Sverige och Danmark blef bekant, hvilken i England gör stort missnöje. Man vill ock tro, att kejsarinnan, när ryska flottan utlöper, torde vilja påstå, det svenska och danska eskadern skall förblifva i Östersjön. Ryske ambassadören kastar eld och lågor öfver hvad i Armfeltska korrespondensen är tryckt angående honom och kejsarinnan samt gör ingen hemlighet däraf, att han däröfver beklagat sig.

Juni 17. Grefve Stenbock har funnit kejsarinnan oförändrad till kropps- och sinnets styrka. De polska oroligheterna gjorde i Petersburg ingen särdeles uppmärksamhet, och lynnet emot Sverige var ej det bästa. Storfursten, sträng och sanguinaire samt elak man och far, var ej älskad, då hans äldste son däremot är allmänt älskad. Grefvinnan Armfelt med sina barn och tjänstefolk väntades till Petersburg, hvaraf åtskilligt slutades till hennes mans vistande och om hvilken ännu här säges, att han hemligen uppehåller sig i Petersburg.

Juni 19 gjorde advokatfiskalen påstående emot fröken Rudenskiöld, Ehrenström och Aminoff om högra handen, lif, ära och gods; de åhörde detta kallsinnigt och hofrätten förordnade actores officiosi dem till biträde. S. d. hade den nyligen ankomne spanske ministern herr Musquitz audiens hos konungen och härtigen, hvilken förre roar sig att på kampementsplatsen kommendera lifbataljonen af gardet, och man är förundrad öfver hans manliga röst samt kunskap. En löjtnant König undervisar honom i taktiken och reglementet.

Juni 22. Det säges, att konungen efter lägret skall resa till

Karlskrona och bese flottan, men andra vilja gissa, att härtigen förer honom till Dalarna att visa det folket den unge monarken och den aktning man hyser för honom.

Juni 26. Ankom baron Palmquist under bevakning från Göteborg, dit han fört skeppet Tapperheten och sedan orderna om hans arresterande ej förut mött honom; han fördes på högvakten och flyttades sedan uti en lindrig arrest på Riddarholmen att dömas af generalkrigsrätten; man tror, att han slipper med tjänstens förlust och att ingen trahison med Armfelt kan bevisas honom.

Juni 27. Konungens resa till Dalarna är fastställd till den 7 juli, då han med härtigen samt en tillräcklig svit begifver sig till Leksand och Mora och sedan genom Falun till Uplands och Roslags bärgvärken samt återkommer den 28. Utan tvifvel är resan intressant och kan genom försiktighet uppfylla sitt ändamål.

Juni 29. Inmarscherade härtigen med trupperna från lägret, och skulle de återstående 8 dagarna användas att reglera statskontorets finansvärk, som finner sig uti den brydsammaste ställning. Vår flotta är väl jämte den danska utlupen, men den ryska flottan är det äfven uti Östersjön, och kejsarinnan har uttryckligen låtit förstå, att alla flottorna skola uti Östersjön kvarblifva, hvarför, då vi därmed intet förmodligen kunna uträtta, är hela entreprisen fruktlös och kostnaden förgäfves, hälst England är mästare i sjön samt håller de nordiska koaliserade en elak räkning.

Juli 4. Länge har baron Reuterholm funnit, det ståthållaren De Besche missbrukat det tillfälle, han haft att nalkas härtigens person. För en tid sedan förmådde De Besche härtigen att till Skara konsistorium gifva ett mandatorial för en ung och oförtjänt prestman, hofpredikanten Tyselius, att erhålla förslag till ett konsistorielt pastorat. Detta gjorde uppmärksamhet uti stiftet och blef hitberättadt, då härtigen, öfvertygad att han blifvit surprenerad, lät genom baron Reuterholm återfordra brefvet samt gifva De Besche en skrapa, men Tyselius ägde däraf afskrift och skriade högt öfver den orätt, honom händt genom konsistorii uraktlåtenhet att hörsamma härtigens befallning. Han blef genom justitiekansleren befald att lemna staden, gjorde det icke häller, utan skref till baron Reuterholm ett bref, därutinnan han tillät sig anstötliga utlåtelser om regeringen. Brefvet lemnades till justitiekansleren, som genom advokatfiskalen i hofrätten lät aktionera Tyselius för högmålsbrott, och är han i dag dit kallad. — I går inreddes ett nytt arrest-

rum på Riddarholmen, obekant för hvilken, man gissar general Toll, ehuru enligt andra berättelser han skall vara mankerad och fått tillfälle att rymma, sedan konungen i Polen ej låtit major Piper och kapten Wulfcrona, som sändes efter honom, passera. Det omtalas äfven, att 2:ne officerare vid namn Klick och Hasenkamph på eget äfventyr rest till Ryssland att söka Armfelt, en äfventyrlig entreprise.

Juli 7. Afreste konungen jämte härtigen. Regering förordnades som förledet år.

Juli 24. Under den förflutna tiden, som jag varit på landet, har intet annat tilldragit sig än att De Besche blifvit skild vid hofexpeditionen och de ärendena hädanefter vista till statssekreteraren Rosenblads föredragande. Tyselii protokoll trycktes jämte hans angifvelse, att lagman Krook och De Besche tagit penningar, hvaraf man med allt skäl slutar till De Besches förafskedande äfven från ståthållareämbetet. Många osanningar hafva varit utspridda kring landet och uti hufvudstaden, som ej är värdt till nämna. Tyselius är af hofrätten dömd till döden, men af konungen benådad med 14 dagars vatten och bröd.

Juli 26. Sedan hofrätten dömt i högmålet, så har högsta rätten i dag pröfvat domen, och om måndag den 28 kan den komma före i regeringen samt publiceras dagen efter. — Baron Stael, som en månad vistas uti ett jämt förtroende med baron Reuterholm och rikskanslern, reser innan kort utomlands, förmodligen till Frankrike, sedan franska affärerna taga en för dem så lycklig ställning.

Juli 28. Utflyttade enkedrottningen till Ulriksdal och återkom kungen till Drottningholm.

Juli 30. Afsades hofrättens tryckta dom uti högmålet, den fröken Rudenskiöld med de öfriga i 3 timmar afhörde; de af hofrätten frikände hade bort få njuta domen till godo, men justiekansleren anmälde, att konungen befallt, det dessa personer skulle åter träda i häkte samt där tills vidare förordnande förblifva. Med Aminoffs dom, som ställer honom under framtiden, äro vederbörande icke nöjda. Advokatfiskalen skall ock besvära sig så väl däröfver som öfver de frikände. Att general Toll kommit undan och begifvit sig till Ryssland, anses säkert.

Augusti 1. Under den 24 juli har ståthållaren De Besche blifvit entledigad och hofmarskalken baron Munck till ståthållare på Stockholms slott förordnad. De Besche och lagman Krook hafva uti

hofrätten begärt del af Tyselii angifvelse att till hofrätten låta instämma honom, däråt ingen värkställighet likväl lärer följa.

Den franske grefven St. Priest, som med sin grefvinna några år vistats här och alltid varit med hofvet, hafva denna gången icke blifvit bjudna till Drottningholm, hvilket man tillskrifver fransosernas framgång, dem man nu finner sig mera uppenbarligen kunna menagera och således ej visa en illustre émigré någon utmärkt höflighet. Att Danmark och Sverige genom ambassadören Staels uti Köpenhamn träffade öfverenskommelse med franske agenten Grouvelle af Frankrike erhållit subsidier, är en sanning, ehuru summans belopp ännu ej är bekant, men torde slutligen i franska tidningarna få läsas lika med de flera förnedrande utlåtelser, som i franska konventet fällas om Sverige.

Augusti 6. Erhöll ryske ambassadören en estafette med order att afresa, hvarför han hos statssekreteraren grefve Barck, uti rikskanslerens frånvaro, anmälde sig till erhålla afskedsaudiens om söndag. Han säger detta vara beviljandet af en permission, den han för någon tid begärt, men jag känner particuliert, att detta var honom oväntadt och oförmodadt. Legationsrådet Nootbeck, som var beordrad till Dresden, skall nu här förblifva i egenskap af chargé d'affaires. Då denna tidning kom till Drottningholm, har den i början väckt mycken uppmärksamhet, emedan man trodde hela missionen vara rappellerad, men sedan man erfor, att Nootbeck kvarblifver, har man satt mindre importance på händelsen.

Augusti 7. Blef landshöfding Tandefelt uti Vasa entledigad ifrån sin beställning och ett hofrättsråd Krabbe i hans ställe förordnad; man vet ej annat om den förstnämnde, än att han i kungens tid gjorde en oförtjänt hastig lycka, utan annan förtjänst än högmod och okunnighet. I konspirationssaken är han ej blandad.

Augusti 10. Hade ryske ambassadören afskedsaudiens på Drottningholm och afreste den 13. sjövägen; sina hästar låter han försälja, hvaraf slutas, att han icke kommer tillbaka.

Augusti 18. Under den tid af en månad, som rikskansleren är på landet, har baron Reuterholm äfven förvaltat rikskanslersämbetet och således förenat allt hvad en premierminister tillhörer. — Af blå husarerna, som äro förlagda uti Malmö, hafva 2:ne skvadroner blifvit reformerade samt införlifvade med lifhusarkåren och komma hädanefter att göra garnisonen i Stockholm, hvars militär allt mera och mera förökas. Detta är skedt på baron Cederströms

tillstyrkan, och ehuru statskontoret därigenom tillskyndas en årlig utgift af 4,000 r. har äfven baron Reuterholm därvid ej gjort någon svårighet, hälst han för den allmänna säkerheten ej finner någon utgift öfverflödig. — Att draga förmån af fransosernas framgång är nu regeringens egentliga ögonmärke, under det att misstroendet till Ryssland jämt fortfarer. Utländska penningar äro högst nödiga, hvarifrån de ock måga komma, hälst ty förutan behofven ej kunna uppfyllas. Det börjar blifva allt mera och mera sannolikt, att kungl. sekreteraren Ehrenström mister lifvet. Om detta politice är väl gjordt, skola följderna och tiden visa.

Augusti 20. Under den 14 har presidenten Carlson uti Vasa hofrätt fått afsked, sedan han, som emot sin vilja blef president, fåfängt anhållit om ackord eller pension. Till hans efterträdare bestämmes hemligen hofrättsrådet Hisinger att genom denna befordran humiliera vice presidenten Ahlman. — Sjömilitiekontoret är upphäfdt och i stället inrättadt ett värkligt storamiralsämbete, som skall sitta i Karlskrona, men hvarest härtigen som storamiral är censé att presidera. De till sjömilitiekontoret hörande ämbetsmännen äro afskedade med lönernas bibehållande och general amiralen, hvilkens ämbete nu mera är onödigt, skall här förblifva samt bevista konseljerna.

Augusti 21. Den uti Frankrike förefallna förändringen genom Robespierres och hans anhangs dödande, har här gjort uppmärksamhet. Ambassadören Stael, som genom denna liga sökt bereda vår förening med Frankrike, döljer ej sin förlägenhet. Om denna revolution, hvars rätta sammanhang man ännu ej rätt vet, härrörer af fransosernas egen böjelse, tror man ingen förändring i franska systemet uppkomma, men är det en följd af engelska operationer, kan däraf mycket blifva till befara. Emellertid torde de neutrala hofvens liaison med Frankrike blifva nog allmänt bekanta. Med Danmark är vår regering illa belåten; det uppfyller ej sina förbindelser och synes nog benägen att bedraga oss, hvilket ej bort vara oväntadt. Någon särdeles finansoperation måtte vara å bane, emedan man vet, att härtigen själf sagt åt någon, det innan september månads slut all olägenhet af riksgäldssedlar och agio skola vara försvunna. Detta måtte likväl hafva varit en mésentendu, emedan möjlighet synes sätta sig emot denna försäkran.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Augusti 27. Ekolsundsuniformen skall ändras och blifva fond

de bouteille med snören; sedan Ekolsund ej mera hörer konungen till, synes, att namnet icke häller passar.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

September 4. Konungen skall på Drottningholm kommunicera om söndagen den 14 i denna månad. Till den ändan äro efterskrifna ärkebiskopen samt biskop Wallqvist och nye biskopen i Lund, doktor Munck. Man undrar, att denna akt förrättas på Drottningholm och icke i hufvudstaden, samt att det sker, innan konungen fyllt 16 år.

September 5. För någon tid sedan hade en tysk vaxpousserare vid namn Kurtze kungjort, att han visade konung Gustaf III:s bild. Kungörelsen var vidlyftig, skrifven uti en särdeles stil och mycket tillfredsställande för dem, som ännu sörja den döde monarken. Polisen rapporterade detta till Drottningholm och erhöll befallning att genast nedtaga kungörelsen samt förbjuda konststyckets uppvisande. Häröfver har försports missnöje ibland den sämre allmänheten, men

September 6 blef genom anslag å gatuhörnen samt Allehanda kungjordt, att konungen köpt bilden, att det icke vore anständigt, det sådant visas på en källare och allmänheten belastas med utgift; att bilden därför blifvit uppsatt på arsenalen, där man kunde för intet få se honom ibland flere minnesmärken efter hans tid. Konungen sitter därå uti generalsuniform vid ett bord, pekande på Svensksunds bataljkarta. Han är uppsatt uti flygeln på Fredrikshof och samma rum, där den märkvärdiga krigsrätten 1789 hade sina sessioner. — Rummet är dekoreradt med alla de prydnader, som äro i behåll sedan karusellen 1777 — en sanglante satir, som uppväcker mycken förargelse bland konungens vänner.

Grefve Fersen, som flere år vistats i Frankrike, uppehåller sig nu i Spa, men torde för enskilda angelägenheter hitkomma. En baron Hugo Hamilton, som länge varit i fransysk tjänst, men nu blifvit sysslolös, hemkommer och lärer erhålla survivance på första hofstallmästarsysslan efter general Duvall.

En till expeditionssekreterare vid justitiekanslersexpeditionen förordnad advokatfiskal i kammarrevisionen benämnd Edman, är nu för tiden baron Reuterholms principala favorit, hvilken förtrolighetspost denne Edman tillförene haft hos presidenten grefve Munck. Edman nyttjas uti alla förekommande mål och har skrifvit uti advokatfiskalen Öhrboms namn besvären öfver hofrättens dom i

högmålet; han är en farlig man, men han döljer ej sin influence, utan gör parad däraf, hvilket torde förkorta tiden.

Uti societeten på Drottningholm är en elak ton och sämre än någonsin. De personer, som ock utgöra densamma, kunna icke hafva den annorlunda. Vid ett tillfälle, [då] fråga varit i anledning af det franska barbariet, huruvida man kunde vänja sig till se grymheter utan rörelse, har härtigen soutenerat möjlighet däraf, åberopande sig [på] gradationerna af sina känslor under kampanjerna, huru han vid den första bataljen fått tårarna i ögonen och gifvit öfver, vid den andra endast gifvit öfver och vid den tredje ej haft någon ovanlig känsla. Konungen, som hörde detta, har sedermera sagt åt någon: »Min farbror hade orätt, ty han blandade hjärtat och magen; den senare kan möjligtvis vänja sig vid grymheters åskådande, men det förra aldrig få vana därtill» — en vacker tanke, som hedrar konungens urskilning. Han är tystlåten, sparsam i det högsta, men visar ingen böjelse för saker, som fordrar jämt arbete och en fortsatt applikation.

September 13. Sedan det var beslutadt, att konungen skulle begå Herrans nattvard och äfven afgjordt, att sådant skulle ske på Drottningholm i tysthet, så voro efterskrifna ärkebiskopen med biskoparna Wallqvist, Insulin och Munck, hvilka inställde sig på Drottningholm och i hvilkas närvaro konungen i dag examinerades samt konfirmerades af doktor Flodin; akten var ganska rörande och alla utbrusto i tårar, särdeles härtig Fredrik. Ärkebiskopen höll ett tal och visade Frankrikes olycka som en följd af religionsförakt samt läste välsignelsen.

September 14. Kommunierade konungen uti kyrkan i Drottningholms slott; hans andakt var utmärkt, men han bjöd till att hålla en kontenans, som likväl emot gudstjänstens slut felades, och då han skulle fram till altaret, sprang han ifrån sitt ställe med hastiga steg. Man har varit mycket förundrad, att denna akt skett på Drottningholm och ej i hufvudstaden, såsom alltid tillförene vanligt och äfven nyttigt i anseende till den inflytelse, en sådan helig plikts fullgörande har på folket, men man har lemnat åt den stillhet, som var på Drottningholm, företräde, ehuru det annorlunda uttydes. Det tros nu, att konungen kommer till i höst bevista kollegiernas sammankomster.

September 16. I dag har högsta domstolen börjat företaga sig högmålet till afgörande, och fortskyndas härmed så, att allt kan vara

slut innan prinsessan, som hitförväntas, återkommer och då fröken Rudenskiöld bör vara borta. Det tros nu mer ej, att Ehrenström mister lifvet. — Regeringen har låtit till ministrarna vid utrikes hofven afgå cirkulär, innehållande replik på neapolitanska hofvets svar uti Armfeltska saken. Denna replik är äfven tillställd härvarande spanske ministern gref Musquitz att genom honom komma neapolitanska hofvet tillhanda; därvid äro bilagda härtigens bref till kungen i Neapel samt hans premierminister general Acton, och likaledes ett bref af neapolitanske ministern i Wien, markis del Gallo, till baron Armfelt, sedan han passerat Galicien på vägen till Ryssland, hvilket bref visar, hvad värde man sätter på hans person, och genom de polska oroligheterne nu är fallet i regeringens händer. Detta allt blir tryckt i utrikes avisor, och repliken är skrifven uti en emellan konungar ovanlig stil.

September 18. Konungen har vid sin kommunion yttrat sin åstundan, att de under minorenniteten landsförvista personer, prosten Widén, grosshandlaren Ebel samt bibliotekarien Thorild måtte benådas, hvartill ock regenten samtyckt — det vill säga att regenten begärt denna önskan af konungen, som thy förutan ej varit om dessa personer underrättad. Dylika simagréer torde ock förestå vid pröfvandet af högmålet, hvilket i morgon förekommer i konseljen, och man berättar, att fröken Rudenskiöld, beledsagad af sin broder, skall i morgon afton föras till Malmö, ehuru en del säga Västerås.

General Toll är arresterad uti Warschau på rådhuset genom Kosciuskos föranstaltande. Kungen i Polen har uti bref till härtigen begärt Tolls grace, och som Warschau nu af en rysk samt en preussisk armé är blokerad, så beror på dem vid stadens intagande, huruvida Tolls transport till Sverige kan äga rum eller ej. Kungens i Polen bref har blifvit härtigen tillställdt genom härvarande engelska minister lord Spencer.

September 19. Högsta domstolens slut i högmålet kom ej i dag före uti konseljen, utan uppsköts till måndagen den 22. Detta slut innehåller skärpning i hofrättens dom, så att Armfelts namn skall slås på kåken, Aminoff mista lif, ära och gods samt Ehrenström först echafautera och sedan halshuggas. Mineur och Forster insättas på behaglig tid. Man har influencerat på högsta rättens ledamöter, och de hafva för allehanda orsakers skull låtit afsikterna råda öfver samvete och öfvertygelse. Det blir alltid märkligt, att

tvänne domstolar kunnat uti ett brottmål hafva så olika begrepp. Hvad slut som blir hos härtigen, är baron Reuterholms ogenomträngliga hemlighet.

September 23. I dag är ändtligen högmålet pröfvadt i konseljen och fastställdt högsta rättens dom hvad Armfelt angår med den ändring, att på kåken anslås *Gustaf Mauritz, sitt fäderneslands förrädare öfver hela Sveriges rike samt dess underliggande länder fridlös*, fröken Rudenskiöld skall en timme ställas på echafaut och därefter föras till spinnhuset; Ehrenström skall 2 timmar ställas på echafaut framför kåken samt därefter afföras till Smedjegården och sedan halshuggas; Aminoff till Karlstens fästning på sin lifstid och Mineur samt Forster till olika fästningar på behaglig tid.

Värkställigheten af denna dom är otrolig i hvad fröken Rudenskiöld angår och synes föga sannolik äfven i det öfriga.

September 23. I går afton sent hade majoren af gardet, underofficerarna samt korporalerna samlade uti corps de gardet på Norrmalmstorg och förmanade dem till trohet vid den exekution, som i dag skulle förrättas; morgonstunden uppsattes en echafaut, en aln hög, midt emot Riddarholmskyrkoplanen och midt på platsen, Aminoff hämtades med 2:ne officerare under betäckning af dragoner kl. $^1/_2$ 9. Forster och Mineur voro i natt affärdade. Kl. emot 10 fördes Ehrenström till Packartorget, där han på kåken skulle echafaudera under den med Armfelts namn uppspikade taflan. Han hade blekt ansikte och rödt skägg, men god contenance. 300 man af Göta gardet höllo vakt i spetsgård och samlingen af menigheten var ej stor; sedan tiden var förbi, fördes han till Smedjegården och beredelserummet. På Riddarholmen var spetsgård af 300 man Svea garde under baron Silfverhielms kommando. Ett detachement lifhusarer höll vakt vid bron och invid kyrkan. Oansedt hastigheten och denna oväntade händelse hade en talrik menighet församlat sig. Kl. strax efter 11 ankom fröken Rudenskiöld under en husarbetäckning, gående bakom kyrkan förbi Schantziska huset; hon steg dristigt upp på echafaut, där 2:ne bödelsknektar stodo; folket höll sig tyst och stilla. Hon var klädd uti en brun etamins-klädnad med lång svart kappa, håret nedkammadt å båda sidor samt bruna handskar, ansiktet likblekt. Hon såg ömsom åt himmelen och ömsom på de kringstående. Domen upplästes, hvarefter bödelsknektarna nalkades att sätta halsjärnet på henne, då dem af slottsfogden Folker gafs tecken att därmed afstå. Hon torkade sig

med handen en och annan gång uti ansiktet, och som det märktes, att hon fick ondt, så var stadskirurgen Fröberger till hands samt gaf henne 2:ne gånger vatten; men litet efter $^1/_2$ 12 dignade hon hastigt neder och föll i en djup dåning, då Fröberger med en polisbetjänt genast framträdde och upplyfte henne, i detsamma en förhandvarande hyrvagn framkörde, därutinnan man inlyftade henne. Fröberger och polisbetjänten stego äfven i vagnen, som under betäckning af några stadssoldater afkörde till spinnhuset. En allmän indignation intog alla närvarande; folket grät, och man hörde karlar säga: detta skola de dyrt få betala. Obegripligt, hvad som kunnat förmå regeringen till ett sådant steg, där adeln, vanhedrad genom en slik medfart, ogillar densamma och där ofrälset, ännu beständigt intagen af sal. konungens minne, anser fröken Rudenskiöld vara en martyr för sin kärlek till Armfelt och denne åter för sin tillgifvenhet emot sal. konungen; när nu härtill kommer den nåd härtigen lät vederfaras dem, som i kungens mord voro så illa besvärade, så synes det särdeles att med så utmärkt stränghet hämnas egna oförrätter, hvilkas utbrott man lyckligen hindrat och uti deras egne anläggares sinnen redan voro försvunna. Allmänheten erinrar sig ock härvid, huru härtigen vid slutet af 1792 och början af 1793 mer än ofta till mycken oro för dem, som omgifva honom, förklarade fröken Rudenskiöld sin kärlek, men alltid å hennes sida med köld besvarades; detta ökar den svarta skuggan å denna tafla, och då utan tvifvel grunden till ohyggliga uppträden i framtiden genom dessa händelser påbygges, är det godt att hafva antecknat dem att följa den kedja, hvarmed försynen tillåter den svaga mänskligheten att ledas. — Prinsessan, som ifrån Quedlinburg anländt, vistas på Lambohofs egendom i Östergötland; hon berättas hafva hastat sin ankomst och i går därifrån afrest att kunna begära nåd, hvilket man genom en skyndsam exekution velat förekomma. Statssekreteraren Franc har förlorat tjänsten. Uti morgonstunden tog ceremonimästaren v. Hausswolff som rikshärold orden af Ehrenström och Aminoff. I allmänheten tviflas på den förres afrättande, och det gissas, att på stupstocken gifves honom den nåd, att han föres till någon fästning. Visst är, att han icke därom gör ansökning, och denne i sig själf nedrigt sinnade samt hittills för sitt hjärta allmänt föraktade person, hvilken äfven under kriget visat särdeles feghet, har under hela rättegången till denna stund uti tal och skrifter ådagalagt en stoisk frimodighet och en köld, blandad med förakt

öfver allt hvad honom öfvergår. Genom hans skrifters tryckande har han vunnit en célébrité, den honom ej bort tillskyndas. I konseljen den 22 hade härtigen först opinerat, att fröken Rudenskiöld borde föras till Västerås slott, men då rikskanslern ansett henne böra skämmas och äfven få ris, samt Reuterholm understödt denna grymhet, har härtigen sagt, att saken angick honom för nära till vilja därom decidera, utan lämnat sig till ledamöternas beslut. Riksdrotset har då framför allt afstyrkt risslitningen, och så har det förblifvit vid det beslut, som efter Reuterholms tanke redan var i expeditionen författad. — Märkligt att, om jäf där ägde rum, så voro alla ledamöterna i konseljen jäfviga, emedan de brottsliga om dem allesamman skrifvit sarkasmer och försmädliga utlåtelser.

September 24. Fröken Rudenskiöld har på spinnhuset tvänne rum, dem presten förut nyttjat; fönstren äro åt den inre gården med galler försedda. Man har i går afton fört till henne några af dess egna möbler, och hon är där besökt af sin svåger hofstallmästaren hos förra enkedrottningen baron Ehrencrona samt hans hustru, fröken Rudenskiölds äldre syster. — Hennes bror, kapten vid gardet och kammarherre hos enkedrottningen, hade i går ordres att ej före klockan 1 gå utur sitt hus; han är en ung man, endast känd af sin obetydlighet. — Först uti går morgon hade man kungjort fröken Rudenskiöld domen kl. 7. Hom föll då uti beständiga dåningar, och man afsände en express till Drottningholm med berättelse om hennes tillstånd samt omöjligheten att värkställa domen, men det befaldes, att hon till echafauten skulle utföras, om hon ock ej mera än en minut kunde därmed uthärda. Dagen förut hade hennes kläder blifvit henne fråntagna samt endast kvarlemnadt hvad hon vid exekutionen bar på sig. Då tidningen kom till Drottningholm i societeten, hade den gjort en allmän bestörtning, och damerna hade icke visat sig, utan förblifvit i sina rum.

En vid svenska missionen i Konstantinopel attacherad man vid namn Boucht blef för 2:ne månader sedan skickad till Sverige som kurir med depescher. Han passerade Warschau och träffade handelsman Hasselgren ifrån Amsterdam, hvilken anmodade honom att taga med sig till Danzig 30,000 r. uti dukater och juveler samt växlar på ryska krigsdepartementet i Petersburg, därom Hasselgren ock averterade sin i Danzig varande kommissionär; denne underrättade Hasselgren kort därefter därom, att kuriren icke anländt, men med

tvänne på hvarandra följande poster berättade han åter, att först växlarna och sedan effekterna kommit honom med posten utan bref tillhanda och utan att kuriren låtit höra utaf sig. Hvart denne tagit vägen, är en obegriplighet, då hvarken han eller hans medförande depescher ankommit till Sverige. Hans varelse intresserar hans släkt, som dels trott honom i Petersburg, dels i någon af de ryska fästningar uti Polen, hvilket i alla fall förutsätter en enlèvement emot folkrätten. Ännu har ej försports, att regeringen häraf gjort något väsende.

September 27 ankom prinsessan, sedan hon 2 år och 4 månader varit borta; hon inflyttade uti sitt palais vid Norrmalmstorg och for September 28 på couren på Drottningholm.

September 29. Den ofvannämnde Boucht har frivilligt begifvit sig till Ryssland att där med sina kunskaper göra lycka och lärer af svenska ambassadören reklameras; han hade ej medfört några depescher. — Ehrenströms död anses ännu osäker. Baron Silfverhielm vid gardet interesserar sig för honom. Silfverhielm är visionär, Svedenborgian med mera, och som sådan har tillträde till Reuterholm. Som man tillskrifvit rikskansleren den hårdhet, hvarmed fröken Rudenskiöld blifvit straffad, så är nödigt att anteckna sammanhanget, på det intet må läggas en oskyldig till last. Härtigen, som det endast och ensam tillkom, att uti ett sådant mål, där fråga är om jus majestaticum, taga sitt beslut, hade varit tvehågsen och tillbakahållen af de många härvid mötande betänkligheter, särdeles den nåd, som lämnades konungens mördare, och den kärlek, härtigen, ehuru fruktlöst, haft för fröken Rudenskiöld. I sådan ställning hade baron Reuterholm påfunnit, att härtigen borde kalla en konselj, där hvar oeh en skulle till protokollet få säga sina tankar samt pluralitetens beslut decidera. Detta, som uti konungamakten varit ett värkligt inbrott och i andra saker kunnat blifva ett prejudikat, hade baron Reuterholm yppat för rikskansleren, som kombatterat det, ehuru osäker med hvad succès, samt äfven nämnt det för drotset, som blifvit lika bekymrad samt sagt sig skola uppsätta sina tankar skriftligen, med hvilka rikskansleren då kunde sig konformera. Emellertid föll detta baron Reuterholms förslag och justitiekonselj utsattes till den 22 september. Föregående söndags afton voro härtigen, rikskansleren och baron Reuterholm samlade, då denne senare erinrade härtigen därom, att morgondagen skulle beslutet tagas och att man borde därtill vara beredd. Härtigen upp-

repade sin embarras och svårigheten att taga ett parti, då Reuterholm fortfor: att brottet var af en ovanlig egenskap och fordrade ett allvarsamt beifrande; *att det var större än konungamordet, emedan här varit fråga om mord på en hel nation.* Härtigen vore ock skyldig konungen att icke lämna ett så beskaffadt brott ostraffadt eller dymedelst öppna tillfällen att våga slika företaganden under hopp om nåd och befrielse. Det hade varit väl, om härtigen kunnat sluta sin regering utan någon blodsutgjutelse, men sådant lärer nu icke låta sig göra, då Ehrenström omöjligen kunde skonas. Hvad fröken Rudenskiöld anginge, så vore hon förförd, och härtigen kunde väl ej vilja låta dödsdomen henne öfvergå, men så vore dock nödigt, att ett nesligt straff henne ålades, som visade det hennes födsel och tjänst vid hofvet icke värkade emot lagarnas stränghet, och sedan brefven voro tryckta, hvarigenom hon tillkännagaf, det hon velat förgöra sitt foster, hade hon redan blifvit så vanhedrad, att allt vidare blott vore en nödig formalitet. Härtigen svarade åt allt detta intet, då baron Reuterholm proponerade rikskansleren att yttra sig, som förklarade saken grannlaga, anseende bäst, det härtigen i detta mål toge råd af sig själf, emedan det endast rörde hans rätt; det vore äfventyrligt att tillstyrka stränghet, den kunde vid förändrade omständigheter af härtigen ångras och då illa uttydas; af enahanda egenskap vore ett råd till mildhet, som kunde hafva de följder, baron Reuterholm befarat, hvilkens yttrande rikskansleren i öfrigt ansåg välgrundadt. Härtigen tog härvid upp sin klocka och fann den vara emot 9, samt utan till att taga något parti sade sig vilja gå upp i societeten och gick äfven. Baron Reuterholm sade då åt rikskansleren: Se! sådan är han, man kan ej få honom att decidera sig, och han kan i morgon i konseljen vara rådlös, hvilket blefve en skam, men jag skall ej släppa hon om, utan i afton, när han går i sina rum, skall jag följa honom och vidare förmå honom att taga sitt beslut. Klockan emot elfva om aftonenkom baron Reuterholm till rikskansleren och berättade, att härtigen nu hade fattat det beslut, som sedermera i konseljen blef kungjordt. Till baron Reuterholms råd hörer äfven att ej sätta fädernenamnet på skampålen, och då man dymedels tyckte sig spara adeln, gjorde man äfven ofrälset en höflighet, hvilkas obetydliga medlemmar sällan eller aldrig blottställa sig för sådana högmålsäfventyr. Baron Reuterholm låtsade likväl undfalla sig det enkla resonemang, att om en brottslig skall på det sätt vanhedras, fordrar själfva naturen af

straffet, det det namn, under hvilket han i världen gjort sig känd, exponeras såsom påminnande om hans ogärning, men ej det namn, han har lika med en mängd människor och hvilket ej uppväcker någon slags påminnelse. Denna förfining är dessutom i alla andra länder okänd, där en brottsling, af hvad stånd och namn han bär, straffas som sådan utan namns ombytande. — Måndagen den 22 (*som ock var Armfelts namnsdag: Mauritz*, ehuru han tagit sig det och var döpt till Magnus) hölls konselj. Riksdrotset hade med sig sitt votum, i händelse ledamöternas tankar blifvit inhämtade; men blef af rikskansleren underrättad, att det förslaget förfallit. Man har styrkt härtigen till kontenans, emedan den nu visst vore nödig, då han skulle decidera som konung uti en konspirationssak, det största mål, som kunde förefalla. Ledamöterna voro riksdrotset, rikskansleren, baron Reuterholm, justitiekansleren Lode hofrättsrådet Ewelius och professor Calonius. Handlingarna upplästes af revisionssekreteraren Wåhlin med bruten röst och darrande knän. Härtigen syntes rörd, däröfver man bekymrades, han veknade mycket synbarligen, men han hämtade sig, dikterade till protokollet sitt beslut, och därmed var allt förbi. Häraf synes, att rikskansleren ej i detta opolitiska och i flera afseenden olagliga domslut har annan del, än att han gillat, hvad Reuterholm föreslagit, och i detta liksom i annat förblifvit vid hans mening, men när det tagna beslutet i allmänheten väckt ett så generelt missnöje, så har Reuterholm eller hans subalternredskap, expeditionssekreteraren Edman, påfunnit, att man borde kasta allt det förhatliga på rikskansleren, hvilket dock icke lyckas, emedan det är ingen obekant, att Reuterholm ensam och ingen annan disponerar härtigen och att rikskansleren endast för den skull bibehålles, att Reuterholm om hans otillräcklighet till dela sitt välde är öfvertygad. — När prinsessan söndagen den 22 ankom till Drottningholm, var hon i högsta måtto indignerad öfver det som skett och hvarvid man för henne, då fröken Rudenskiöld var i hennes hof, visat ett utmärkt förakt. Hon hade föregående dagen blifvit utom staden emottagen af härtiginnan, som underrättat henne om alltsammans. Härtiginnan med prinsessan gingo till couren i kungens rum, men anlände så bittida, att ingen där ännu var inkommen. Efter en kort stund inträdde utur blå rummet rikskansleren med baron Reuterholm, på hvilka prinsessan hälsade, som om hon aldrig förr sett dem, och talade med dem intet enda ord. Detta humilierade dessa herrar

oaktadt all deras förställningsgåfva, och var detta för Reuterholm desto ömtåligare, som han rest uti Italien samt förmenade sin konversation med prinsessan borde blifva intressant.

Hvad jag här antecknat om konseljen och det, som föregick densamma, har rikskansleren själf sagt mig, angelägen därom, att ohyggligheten af fröken Rudenskiölds händelse ej måtte stanna för hans räkning. — Ehrenströms öde till lif eller död är ännu ej fastställdt. Man bör lefva denna tiden för att begripa, huru en major af Svea gardet baron Silfverhielm kan möjligtvis i en sådan sak hafva inflytelse. Denne Silfverhielm är känd för experiment i fysiken, en ung man utan uppfostran, men nygirig, försökande allt utan kunskap i något. Han dref en tid Mesmermagnetism, en annan tid Swedenborgs dårskaper och mera sådant. Han talar nu med andar och är visionär, och i denna egenskap har han tillträde till Reuterholm samt härtigen, förande på andarnas vägnar det språk, att Ehrenström ej bör dö, och han har hopp, att å hans skäl göres afseende. Det är visst, att många förnuftiga skäl talat och tala därför, hvilka kunna läsas uti ett manuskript, som denna tiden författades och var starkt skrifvet, men kändt af ganska få personer; det angår hufvudsakligast fröken Rudenskiöld. Härtigen hade om måndagsaftonen underrättat konungen om beslutet i anseende till fröken Rudenskiöld, och på konungen syntes det ej göra det minsta intryck, hvilket var oförmodadt. Man erfar, att baron Reuterholm vunnit konungens guvernör baron Mörner, och man ser, att genom honom konungens sinne ledes dit, man vill hafva det. De följande dagarna anslogs pasquillen om Reuterholm på kåken vid Packaretorget samt å Storkyrkomuren och på Barnsängshuset om Reuterholm med rikskansleren tillsammans. Dagen efter exekutionen anlände expeditionssekreteraren Edman, som kallas Reuterholms adjutant, till fröken Rudenskiölds broder kammarherren grefve Bengt Rudenskiöld, hälsande honom från baron Reuterholm med deltagande uti hans sorg och att baron önskade veta, om han något till frökens bästa och bekvämlighet i hennes nu varande ställning kunde bidraga samt att grefven i sådant afseende ville på Drottningholm se baron. Grefven svarade, att han delade sin tid emellan en döende moder och en olycklig syster, att han ej hade någonsin trott sig behöfva lära regimen på spinnhuset, och att han icke hade tid till infinna sig på Drottningholm. Dagen därefter blef grefven kallad till sin öfverste, baron Bror Cederström, som

frågade honom, om han gifvit Edman ofvan intagna svar, hvartill han jakade. Cederström sade honom då, att det varit oförsiktigt och att Reuterholm icke skickat Edman. Rudenskiöld invände, att han i sådant fall desto mindre kunde sig något förevita och att han i öfrigt ej frågade efter hvarken Reuterholm eller någon af det anhanget; det föreföll honom dock underligt, att baron Reuterholm ej skickat Edman och lika fullt var underrättad om hans erhållna svar. Dagen därefter åter anlände Edman jämte polismästaren till grefve Rudenskiöld, då Edman förklarade, det hans första beskickning skett af honom själf och att han ej därtill af baron Reuterholm blifvit befald, samt att han trodde sig göra väl och sedermera till baron Reuterholm berättade förloppet. — Man skall vara en så föraktlig person som Edman är att så låta bruka och förnedra sig. Till fröken Rudenskiölds historia hörer, att regeringen icke är sinnad låta henne på spinnhuset förblifva; att ett annat ställe för henne är utsedt, där hon skall vara ganska väl, men att sådan flyttning icke förr äger rum, än publiken upphör att tala om hvad som händt.

Fredagen den 26 september var konungen första gången uti konseljen och skall hädanefter bevista densamma; de, som göra afseende på auspicier eller omina, anmärka, att konungens aflelse började hatet emellan hans fader och farmoder; hans födelse och döpelse var utmärkt af det olyckliga tillfället på Norrmalmstorg, där många människors lif förspildes, och på dekorationen i en annan mening var måladt: sådana offer äro dig nådige. Hans anträde till regeringen en följd af hans faders mord, och hans första kommunion samt inträde till konseljen vid den tid en konspiration afdömdes.

Ej länge sedan hade härtigen inrättat ett storamiralsämbete, däröfver en förordning är utgifven med en detta ämbete uti härtigens hand tillagd vidsträckt myndighet. Detta sträckte sig endast till stora flottan. Nu är under arbete och ledamöter äro redan nämnda till samma ämbetes utvidgande till skärgårdsflottan eller arméen, och är generalamiralsämbetet redan i grefve Ehrensvärds hand förvandladt till en pension. Denna nya inrättning graverar staten med nya löner, hälst de ämbetsmän, som vid förra amiralitetskollegium varit sysselsatta, blifvit med lönernas bibehållande tjänstefria. Det synes tydligen och det begripes allmänt, att härtigen gjort detta för att vid konungens myndiga år ställa en sådan betydande andel af försvarsvärket, som hela marinen är, under sin disponisition; önskligt, att här-

tigen aldrig behöfver lita på denna styrkan, alltid otillräcklig, i händelse något sådant missförstånd mellan kungen och honom skulle uppstå.

Oktober 6. Man omtalar, att Ehrenströms exekution är fast ställd till onsdagen den 8, men som härtigens födelsedag firas i morgon på Drottningholm och prinsessans om onsdag, så slutas däraf, att intet slaktoffer på sistnämnda dag kan äga rum, utan att Ehrenström lärer få nåd. Exekutionen är utsatt på Nytorget.

Oktober 8. Ehrenström har ej velat begära förskoning för dödsstraffet, men hans gamle fader hade varit på Drottningholm och begärt nåd för honom. Man har emellertid fortfarit att bereda honom till döden, och i går förmiddag har han anammat sakramentet. Emot aftonen har man likväl sagt honom, att han hade till att vänta fästning för dödsstraffet. Icke desto mindre gjordes alla anstalter till exekution, på Nytorget var en spetsgård af 300 man Göta gardet, sand framkörd, däråt stupstocken låg samt något granris där frammanföre för kroppen. Ehrenström hämtades från Smedjegården kl. 9 under Göta gardets betäckning och några lifhusarer. Han åkte i hyrvagn med 2:ne prester, som hade böckerna uppslagna på vanligt vis. Han var orakad med långt skägg, klädd i blå surtout med piska i håret. När han anlände in uti spetsgården emellan bägge presterna, upplästes domen, hvarefter han gick några steg framåt emot stocken, då slottsfogden böd honom stanna samt emottog af underståthållaren konungens bref till öfverståthållareämbetet, som upplästes och innehöll, att sedan lagens bila var upplyft öfver Ehrenströms hufvud, hade lagen haft tillfylles, men att konungen, som hatade blodsutgjutelse, följt sin böjelse, då han efter sin farbroders åstundan, hvilken mest af Ehrenström var förolämpad, benådade honom till lifvet, och skulle han å Karlstens fängslig hållas i all sin återstående lefnad, utan hopp att kunna begripas under något pardonsplakat. Bödeln högg därvid bilan i stupstocken, och Ehrenström omfamnade presterna samt steg med en polisbetjänt uti vagnen och for dädan. Han fann vid Götgatan en resvagn, och med några dragoner fortsatte han resan genast. Packet ropade ej hurra vid benådandet, som man väntat, utan teg, och en del var fåaktig nog att beklaga sig, det de förgäfves gått den långa vägen.

Den 6 hade polismästaren låtit komma till sig åldgesällerna vid handtvärkerierna samt förestält dem angelägenheten att hålla sig

stilla och icke genom några utsväfningar störa den allmänna ron, särdeles den dagen, då Ehrenström skulle undergå sitt straff, en föreställning desto mer obetänksam, som gesällerna ingen oro åstadkommit och intet kan vara mindre väl öfverlagdt än att låta sådant folk känna, det man å deras dispositioner gör något slags afseende. En af dessa gesäller har ock svarat, att föreställningen varit dem oväntad, då de icke veta sig därtill hafva gifvit anledning; de skulle ock med lika stillhet fortfara vid Ehrenströms afrättande. Dock kunde han icke underlåta den anmärkning, att det öde, som öfvergår Ehrenström och hans medbrottsliga, synes vida strängare än deras, som deltogo i konungamordet. Polismästaren har då politiserat för dem samt gifvit dem någon anledning att icke för Ehrenström hoppas det värsta, och ändtligen sagt dem, att när allt uti stillhet aflupit, skulle de af honom blifva trakterade. I dag middagstiden infunno sig polisbetjänter uti gesällernas härbärgen och hos åldermännen med tillsägelse, att gesällerna skulle till följd af Kungl. Maj:ts till öfverståthållareämbetet gifna befallning samlas kl. 5 uti deras härbärgen, där de hade till att afvakta vidare order och emellertid erinra sig den ed de konungen svurit. Man kan lätteligen föreställa sig, hvad uppseende denna högst ovanliga beskickning skulle sig ådraga, särdeles hos alla mästare, som detta närmast rörer och de där af gesällernas otidiga sturskhet hafva närmaste känslan. Emellertid skedde samlingen, då polismästaren på härbärgena sig inställde samt talade om stillhet och trohet samt lät traktera sällskapen till sena natten. Hvad skall blifva af alla dessa så sent på hvarandra följande obetänksamheter!

I går afton var på komiska teatern ett annat uppträde, då taskspelaren Philadelphia skulle låta se sig. Teatern var utan vakt och utan polis. En kapten vid namn Donner, som gjort sig känd för orolighet, begick där med några flera osediga åtskilliga oanständigheter, som slutade med taskspelarens flykt och dekorationernas förstörande.

Oktober 13. Allmänhetens intresse för fröken Rudenskiöld fortfar. Kommersekollegium, hvars ledamöter äro henne benägna, hafva utsett för henne hyggligare rum, som blifvit med tapeter försedda samt galler sådana, att dagern kan inkomma genom fönstren, hvilka äro mot sjön belägna. Hennes frihet är äfven i så måtto förbättrad, att hon får promenera på backen utanför huset. För några kvällar sedan har fem misstänkta karlar varit där och talat

med hennes piga samt noga underrättat sig om rummens och husets belägenhet, hvaröfver pigan blifvit skrämd och gått in. Dessa torde dock hafva varit utskickade från polisen, som velat spionera, om man varit benägen att höra någon proposition i sådant ämne och hvaraf man kunnat få anledning till några nya försiktighetsupptåg.

Danska hofvet har förklarat Armfelt ovärdig att bära elefantern, och man väntar, att kejsarinnan gör detsamma, sedan hon nu fått del af domen. Emellertid fortfares att traktera de gesäller i går, som förra dagen icke blefvo samlade, men sadelmakaregesällerna hafva med flera till den föreningen hörande ämbeten icke gått, emedan de däröfver äro stötta, att under hofstallmästaren Bergencreutz' inseende allt vagnmakararbete med mera sådant göres i stallet, utan att borgerskapet därtill nyttjas. Hvad skall väl blifva af allt detta? Det var expeditionssekreteraren Edman, som exekutionsdagen kl. ½9 om morgonen förkunnade Ehrenström nåden, ehuru han af sin fader aftonen förut erhållit sådant hopp därom. Denne Edman nyttjas till allt, men är synbarligen autoriserad till intet, och han förleder baron Reuterholm på ett bedröfligt vis. Grefve Munck har från Italien gjort ansökning om lejd, hvilken blifvit förvist till högsta domstolen, som afstyrkt bifallandet däraf och hvarvid konungen äfven låtit det förblifva. Detta är en ny galenskap af honom, som ännu ytterligare vill deshonorera sig.

Jag har läst statsutredningens anmärkningar öfver grefve Ruuth, hvilken öfver sin finansförvaltning afgifvit fem räkningar af olika innehåll och med olika saldo samt företett de mest undransvärda afskrifter af hemliga protokoller, hållna inför konungen, som vederlägga statsutredningens generella anmärkningar under tvänne år, innan de blifvit gjorda. Anmärkningarna äro af den renaste egenskap och grefve Ruuth brottslig i hvar mans opinion, som läser dem. Och det är förundransvärdt, att en sak af den natur så hemligen handteras, då den för det allmänna, för krediten och hvar mans rätt är vida angelägnare än hela den misslyckade konspirationen.

Oktober 16. Att upphjälpa statskontorets penningebrist är vidtaget att sätta tullarna under arrende och därtill vidtaga ett af grefve Ruuth under sin finansförvaltning ingifvet projekt, hvaraf det hufvudsakligaste är att hos kronan prenumereras med 500,000 r. samt aktier upprättas till 100 r. stycket. Detta förslag är lämnadt

till ledamöternas utarbetning af kammar-, bärgs- och kommersekollegium samt statskontoret, men skall med 1795 taga dess början.

Oktober 17. En stafett har från Danmark bragt tidning om en under prinsens af Hessen anförande anlagd konspiration, hvarigenom Danmark skulle ingå i Englands och Rysslands intresse med grefve Berndorffs uppoffrande, men denne minister, som öfver kronprinsen har fullkomligt välde, har, försedd med alla bevisande pjäser, visat dem för kronprinsen och med honom beslutit, att alla personer, som i denna anläggning hade del, skulle bortskickas utan vidare åtgärd än att möjligheten att skada blef dem betagen.

Oktober 18. Uti Upsala har den skampåle, på hvilken baron Armfelts namn är uppspikadt och stod utmed rådstugan på torget, blifvit om natten uppryckt och ställd där bredvid, sedan den är vorden nedsmutsad. Detta har orsakat buller, och en del af borgerskapet har utlofvat 50 r. åt den, som upptäckte ogärningsmannen. Emellertid blef pålen på samma ställe åter uppsatt och med järnkramlor i muren försedd. Detsamma har ock händt i Falun, där man sökt att sönderbryta pålen samt strukit tjära öfver Armfelts namn.

Oktober 26. Kanslirådet Edelcrantz har gjort en telegraf i likhet med det franska påfundet att kunna inom hastig tid bibringa tidningar på långt afstånd. Den 1 november skall detta försökas emellan Stockholm och Drottningholm, då man inom tre minuter skall kunna gifva en kort underrättelse och få svar. Maskinen är helt enkel och blifver uppsatt, en på slottet, en på bärget vid stora Essingen och en på götiska tornet på Drottningholm.

Oktober 27. I kyrkorna upplästes en kungörelse om varning i anseende till det nu afslutade högmålet, lika vidlyftig som otjänlig och till intet ändamål lämplig; densamma åtföljde ett kort sammandrag af hela rättegången, dem enfaldigom och behöfvande till underrättelse.

Det är märkligt, att då öfverhofpredikanten doktor Flodin beredde konungen till skriftermål, har han dagen före ceremonien ibland annat sagt honom, att konungen aldrig borde förgäta, det han bestiger Gustaf Vasas tron, så utmärkt genom dennes omsorg för religionen, hvilken han rensat ifrån

den katolska villfarelsen, att i lika måtto Gustaf Adolf, om man sätter åsido de politiska orsakerna, som vållat hans deltagande i tyska kriget, icke mindre för den samma läran uppoffrat sitt lif och stadfästat sina trosförvanters säkerhet; att konung Gustaf III aldrig försummade, hvad han var religionen skyldig. Vid detta tillfälle svarade konungen med hastighet: »Min far hade ingen religion, han hade ingen gud; alla religioner voro för honom lika; också var hans senaste tid utmärkt af horreurer.» Presten förifrade sig härvid och betygade sin upprörda förundran att hafva hört en så obetänksam utlåtelse öfver en så nyligen afliden fader. Han ville aldrig lefva den dag han kunde om sin fader, som lämnade honom i fattigdom, fälla en slik utlåtelse. Han skulle aldrig upphöra att föra densamma konungen till minnes, om han långt hädanefter skulle finna honom med ett sådant tänkesätt fortfara, och han beklagade, att hans maj:t hört ovärdiga människor, som kunna bibringa honom slika tankar, så skiljaktiga ifrån *dem hans kungl. höghet härtigen lyser*, hvarföre han ej häller skulle detta för hans kungl. höghet yppa. Konungen föll då uti tårar och utmärkte någon ånger, men detta visar intet eller ringa hopp för dem, som räknat på konungens myndighet att då se slut på det rådande systemet, hvilket är mästare af konungens ungdom och har all god tid att bibringa honom de tänkesätt de åstunda.

Det är fastställdt, att protokollerna angående grefvarna Muncks och Ruuths processer skola genom trycket utgifvas, hvilket för den senare synes af äfventyrliga följder. Man förlorar sig likväl i gissningar öfver allt detta, ty det är ganska visst, att grefve Ruuths måg, grefve Frölich, i går sagt sin svärfader, det härtigen befalt honom säga svärfadern, att han skall vara vid godt mod och intet hafva något att befara.

Oktober 27. Grefve Axel Fersen, som efter ett långt utrikesvistande tagit för mycken del i det olyckliga franska hofvets öden, är nu hemkommen. Han är uti mycken vänskap med general Taube och har som sådan blifvit fördelaktigt nämnd uti Armfelts inbillade plan. Han kommer således ej att här göra någon figure. Med honom är hemkommen baron Fredrik Nolcken, minister uti Wien, men rappellerad för sitt

ehuru oskyldiga förtroende med Armfelt. Nolcken skall ej få annat än en rappellerad ministers pension 250 r., hvilket gör honom i grund olycklig, då han har intet af sig själf och i sin tjänst för detta förlorat den förmögenhet, han erhållit med sin hustru, som är lifländska, en född grefvinna Zöge von Manteuffel.

November 1. Kom konungen och hofvet från Drottningholm till ståden, bevistade operan samt sedan bal hos härtiginnan.

Borgerskapets militärkår hade på Börsen och Klas på Hörnet måltider att fira konungens dag. Åtskilliga borgarmilitärer, anförda af stadsmajoren, hade infunnit sig i dag morgonstunden på Drottningholm och anmält sig att gratulera konungen, som lät svara, att de därom hade att anmäla sig hos härtigen. Detta skedde, då härtigen lät kalla stadsmajoren samt skrapade honom för denna obehörighet, svarande genom honom de öfriga, att konungen ej emottog några uppvaktningar af kårer och att de därom kunnat af öfverståthållaren erhålla underrättelse. Detta var väl förtjänt, emedan försöket var insidiöst och endast i afsikt att visa deras förmenta köld emot härtigen, den de vid slika tillfällen icke sökt att uppvakta.

Uti tidningarna är en kungörelse införd på konungens befallning, innehållande förbud för hvarje svensk att bevista den så kallade ministersocieteten eller värdshuset, där kaffe öppet försäljes. Justitiekansleren hade förut hotat värden därstädes med polisen, hvaröfver ministrarna, som aldrig själfva bevista denna societet, tagit humör och gifvit rikskansleren en not, å hvilken de erhållit behörigt svar. Denna societet är en amfibie, och ministrarna hafva ganska orätt att vilja sträcka deras franchiser till andra hus, än dem de själfva ockupera.

November 4. Kammarrevisionens tryckta protokoller om grefve Ruuth utgifvas i dag, och advokatfiskalen gjorde i dag påstående emot honom att ersätta närmare 400,000 r. Ännu talas olika om slutet af denna sak, hvilket utom en utmärkt favör aldrig för grefve Ruuth kan blifva lyckligt.

November 5. I dag bevistade konungen Svea hofrätts sammanträden och skall nu ett år fortfara att dela sin tid emellan kollegierna på sätt testamentet föreskrifver.

Åtskilliga rykten hafva denna tiden uti publiken varit utspridda. Man har berättat, att på kungens födelsedag skulle han låta kungöra, det han prolongerade sin minorennitet samt ville icke förrän vid 21 år tillträda regeringen. Däremot har man sagt, att härtigen skulle förklara konungen myndig samt aflämna styrelsen i hans händer, vidare att ett råd skulle inrättas, att baron Reuterholm och rikskansleren borde skiljas vid affärerna, särdeles den förre, att om sådant ej skedde med godo, torde man skilja sig vid Reuterholm på hvad sätt som hälst. Vidare var berättadt, att Reuterholms fönster på Drottningholm och här i staden varit sönderslagna och att någon vore sinnad lämna konungen en mot Reuterholm och rikskanslern ställd skrift, att den förledne sommaren väl lindrigt kunnat aflöpa, men att den instundande vintern skulle nödvändigt genom någon förändring utmärkas. Till dessa rykten föras: det tullarrendet blifvit fastställdt, hvilket gör åtskilligt folk missnöjdt; den misslyckade borgaregratulationen på Drottningholm, som gjort missnöje ibland en del af borgerskapet; ministrarnas lika obilliga missnöje öfver det med ministerklubben tagna steget och hvarjämte man var underrättad därom, att de missnöjda, som dagligen öfvertygas om den harmoni, hvilken regerar emellan kungen och härtigen, anse nödvändigt att skilja Reuterholm från affärerna, hälst man i annat fall borde befara, det hans favör äfven uti konungens tid kunde fortfara, i hvilket afseende det skall vara å bane att låta presentera konungen ett bref, som skulle innehålla representationer om Reuterholms eloignerande och hvarmed ett fruntimmer skulle söka lägenhet att framkomma. Grefve Ehrensvärd har ock tagit afsked från generalamiralsämbetet samt med sin fru, en grefvinna Sparre, mycket clabauderat öfver den obetydlighet, hvarutinnan grefven genom storamiralsämbetets inrättande fallit. Alla dessa sammanslagna, dels berättelser och dels händelser sätta regeringen uti bekymmer och orsaka, att något befruktas såsom uti askan liggande, färdigt att vid tillfälle utbryta och hvilket genom de rykten, som utspridas, skall förvilla vederbörandes attention samt draga den ifrån rätta ändamålet. En borgare har sagt åt härtigens sekreterare Battram, att aldrig revolutioner i denna staten upphörde och att man värfvade sig anhang

ibland borgerskapet, hvilket denna sekreterare ej haft nog omdöme att följa med uppmärksamhet. Tiden skall nu utvisa, hvad af allt detta kan vara grundadt eller icke.

Grefve Ruuth har vänligen skrifvit till baron Reuterholm och bedt honom skaffa sig ett godt och snart slut uti processen, hvartill baron Reuterholm allvarsamligen svarat, att sådant skulle ske, såvida det med rättvisan öfverensstämde, men ej annorlunda, och att han därifrån ej afvikte, om ock hans egen fader i saken hade del.

I dag afreste baron Staël och med honom en Jacobson, som det säges till Schweiz, men många anledningar äro till att tro, att resan sker till Frankrike och att bevista de stora politiska uppträden, som nu synas förestå uti Europa. Sedan kurfursten af Mainz vid riksdagen i Regensburg yrkat, att Tyska riket borde till vinnande af fred begära Sveriges och Danmarks mediation, så anser man, att händelserna och de allierades bedröfliga ställning möjligtvis kunde föranleda till beviljande däraf. I sådant afseende tros, att baron Staël i Köpenhamn tager med sig en ung grefve Bernstorff och med honom reser till Basel såsom en neutral ort samt hvarest negociationerna, i händelse Frankrike därtill är benäget, kunna öppnas. Sverige kommer då att spela en roll, hvilken dock endast blifver efter Frankrikes önskan, som nu är uti alla fördelar och till kufvande af hvilkets makt mediatörerna hvarken äga krafter eller förmåga.

November 7. Engelska, spanska och portugisiska ministrarna fortfara att med humör följa den om ministerklubben började frågan. De hafva icke inställt sig hos rikskansleren vid konferensen samt härom affärdat kurirer äfvensom kabinettskrifverier till alla hof. Holländska och den så kallade polska ministern hafva skilt sig ifrån de öfriga, likaså sachsiska chargé d'affaires.

Vice presidenten Lagerheim har gifvit på befallning en tablå om rikets förmodliga penningetillstånd 1796 uti november eller vid konungens tillträde till regeringen. Denna tablå innehåller möjligheten, fast med mycken svårighet, att kunna till 1795 års slut bestrida rikets behof, men därmed är ock allt, och inga nu synbara utvägar att 1796 kunna uppfylla, hvad som fordras. Denna tablå har han underskrifvit.

Dessutom har han muntligen önskat, att under berörda tid en riksdag kunde kallas samt folkets hjälp godvilligt begäras, hvilken dock ej stode att erhålla med mindre säkerhetsakten uppoffrades samt förvaltningen af rikets penningevärk blefve lämnad i ständernas våld. Detta finner ingen slags benägenhet. Man anser en riksdag såsom högst äfventyrlig, lika med det minsta steg, som åsyftade en förändring i konstitutionen. Man befarar därvid Rysslands medvärkan och korruption, äfvensom en anledning, gifven åt folket, att erhålla några rättigheter, [som] snart förmådde dem att kasta hela monarkien öfverända. Det vore således bäst att lefva från den ena dagen till den andra, lita på Guds försyn samt oförutsedda händelsers fördelaktighet och då först tänka på en konstitutionsförändring, när den nu i Ryssland varande ministären är förändrad, samt någon där infallande revolution så sysselsatt denna mäktiga granne, att därifrån intet är att befara.

November 14. S:t Eriks frimurarloge hade genom subskription låtit slå en medalj öfver konung Gustaf III, hvilken nu blef färdig och föreställer på ena sidan konungens byst på en kub, nedanför hvilken ligga åtskilliga frimuraremblemer. På kuben står den lysande stjärnan, bredvid står Tiden, som med ena handen visar bysten. På frånsidan läses: Upproriska vapen omgåfvo mästaren vid midnatt. III Gustaf lefde sårad XIII dygn, dog begråten vid full middag. I exerguen 1792.

Med någon värklig anledning berättas, att grefve Munck uti Italien skall bidragit att hjälpa Piranesi att ertappa Armfelts papper; att grefven uti sin inlaga om lejd skall åberopa rikskanslerens till honom aflåtna skrifvelse, som gifver honom anledning att hoppas bifall i sin ansökning, hvilken icke desto mindre nu är afslagen.

Sedan det förr omtalta grälet med ministrarna om Société étrangère hade ingen af dem bevistat konferenserna hos rikskansleren, men engelska ministern lord Spencer hade begärt att få presentera tvänne engelska resande för kungl. familjen, däruppå rikskansleren lofvat honom svar, dock ej förrän kuren var förbi, emedan man först ville se, om ministern där infann sig. Detta skedde, och vid samma tillfälle blef af ett misstag hos öfverstekammarjunkaren grefve Posse en toskansk

kavaljer presenterad. Förliden torsdag den 13 hade rikskanslern bjudit de engelska resande till middagen, men de kommo icke, utan ursäktade sig. Fredagsmorgonen underrättade rikskansleren skriftligen lord Spencer, att de resande den eftermiddagen kunde blifva den kungl. familjen föreställda, men han svarade, att som han på kuren sett det en annan utlänning blifvit presenterad och att han om sina landsmän förut ej erhållit svar, hade han trott något hinder för dem ligga i vägen, hvarför de ock tagit andra arrangement samt åstundade nu icke någon presentation, hvilken lord Spencer nu icke häller hade tillfälle att bevista, då dagen därtill var en postdag samt missionen hindrad af sitt arbete. Detta var en oväntad ohöflighet och antingen måste lord Spencer, som äfven begärt sin rappell, hafva order att icke undvika det svenska hofvet, utan söka därmed en rupture eller ock förtjänar denne unge mannen att allvarsamt blifva näpst för sitt förhållande.

Oafsedt den ifver, hvarmed projektet till tullarrendet påskyndades, hvilar detta hos härtigen. De, som hafva interêt uti att direktionen blifver bibehållen, hafva funnit utväg att afmåla som en äfventyrlig sak att lämna en sådan makt uti privatorum händer. Andra åter säga detsamma, men frukta, att härtigen genom en så betydande tillgång som prenumerationssumman, en million, skulle blifva i stånd att undvika riksdag. Emellertid väntar regeringen, hvad baron Staël kan i Frankrike uträtta och om genom mediation något står att vinna samt franska subsidier att erhålla.

Grefve Ehrensvärd, som fått afsked på sin begäran från generalamiralsämbetet, som numera är onyttigt, får behålla sin lön 7,000 r. till den 1 april 1796 samt får därefter 1,200 r. årlig pension. Innan han fick detta ämbete, hvarför penningarna nu äro bortkastade, hade han af salig konungen 600 r. pension för sitt förra afsked.

November 17. Grefve Munck hade begärt lejd, men icke med den rättighet, som något bidragande till armfeltska konspirationens upptäckande kunde gifva. Uti sin inlaga, den han i Pisa själf sammansatt, hade han med en häftig och oredig stil farit ut emot grefve Ruuth och baron Armfelt, men ej anfört något nytt eller sannolikt. Man hade varit sin-

nad att trycka protokollerna om honom, men vid närmare eftertänkande hade man ansett sådant betänkligt med en man af hans yrsla och oförstånd och hvilken själf gjort den besynnerliga bekännelsen hos riksdrotset, som i början af Muncks olycka är anförd. Däremot har man funnit sig böra lämna konungen del af alla grefve Munck rörande protokoller, ett förtroende af en särdeles egenskap. Öfver grefvens ansökning är ett utslag gifvet af följande innehåll, såsom jag kan minnas det af en hastig genomläsning.

Kungl. maj:t har låtit sig föreläsa de till detta mål hörande handlingar samt däraf inhämtat, att sedan juden Aron Isak, hvilken blifvit anklagad för utprånglande af finska krigskommissariatets poletter eller så kallade Fanehjelmska sedlar, som funnits falska, uppgifvit sin fångesman vara för detta presidenten grefve Munck samt denne vid ett inför kungl. maj:t med honom anställdt förhör, enligt ett af honom erkändt och underskrifvet protokoll efter erhållen tjänlig föreställning erkänt, det han innehaft sådana kommissariatets poletter till en summa af 93,000 r., dem han vetat vara falska och som sådana sökt utprångla, så har kungl. maj:t ej mindre för att i detta mål följa dess högtsalige herr faders, glorvördigst i åminnelse, konung Gustaf III:s vilja och beslut, än af särskildt förekommande omständigheter velat låta därvid bero; att sedan f. d. presidenten grefve Munck med sin egendom ersatt det lidande, hvilket genom dessa falska poletter uppkommit, någon vidare undersökning därom icke må äga rum, än att grefven begifvit sig utur riket, låter anmäla sig för död samt aldrig bärer, utan genast återskickar de ordenstecken, hvarmed han varit hedrad, hvilken kungl. maj:ts nåd grefve Munck skriftligen erkänt såsom den enda utväg att befria honom från det straff, som på en slik vanhederlig brottslighet följa borde. Och alldenstund grefve Munck uti sin om lejd nu gjorda underdåniga ansökning icke förebragt några skäl, som kunnat föranleda till ändring uti hvad på berörda sätt om honom blifvit förordnadt, fördenskull finner kungl. maj:t sig icke å berörda underdåniga ansökning kunna hafva afseende eller till densamma bifall lämna, utan har grefve Munck att ställa sig till underdånig efterrättelse hvad nu honom för detta blifvit stadgadt och förordnadt, så kärt honom

är att undvika det äfventyr, som å uraktlåtandet däraf följer. Drottningholms slott den 29 okt. 1794.

Detta utslag blifver grefven tillskickadt med antydan, att om han nu vidare låter höra af sig, skall utslaget i alla främmande avisor tryckas.

November 19. Statssekreteraren och landshöfdingen Schröderheim, hvilken man uti den stora rättegången i så måtto handterat lindrigare än någon annan, som hans uppförande icke till något annat gifvit anledning, hade erhållit baron Reuterholms försäkran, att när allt var slutadt, få uppvakta konungen och härtigen på Drottningholm samt visa sig vid hofvet, men som han härom ej erhållit någon påminnelse, har han nu hemstält till rikskansleren, om icke han måndagen den 24 kunde infinna sig i ordenskapitlet. Därtill har härtigen och rikskansleren ej funnit någon svårighet, men baron Reuterholm har däröfver af den grund blifvit högeligen allarmerad, att han fruktade detta vara anlagdt af härtiginnan och prinsessan, hvilkas fortfarande förakt för Reuterholm allt ökar hans oro öfver något förestående utbrott och att dessa med damerna ville sätta Schröderheim en avant till ytterligare humiliationer för Reuterholm, som honom förolämpat. Detta skall likväl visa sig innan årets slut, och hvarför Reuterholm önskat, att Schröderheim icke förrän på nyåret ville visa sig vid hofvet, vid hvilket det ock förblifver. Man skall känna hofvet, prinsessorna och Schröderheim för att döma orimligheten af en så löjlig misstanke, men det är misstankar, som förtära denne Reuterholm och hvilkas tilltagande måtte göra honom lifvet odrägligt.

November 20. Grefve Ruuth har oförmodadt erhållit order att genast resa till sitt guvernement. Detta anses högst besynnerligt, sedan rättegången emot honom uti kammarrevisionen nu är kommen därhän, att skriftväxlingen är slutad och blott dom felas. Man tror, att han icke kommer längre än till Skåne samt torde finna order att där förblifva och sedan afsättas. Emellertid hade hans närvaro härstädes, hans inställande vid hofvet och de löften han fått, embarasserat och hvarför man ville hafva honom frånvarande, allt uti en contradictoir och despotisk ordning. Hvad värre är och ådrager sig en allmän uppmärksamhet, finnes uti de angå-

ende Ruuths process tryckta protokollen samt konseljprotokollet rörande baron Reuterholms och grefve Oxenstjernas vidimation å Ruuths protokoll samt härtigens yttrande öfver baron Reuterholms anförande.

Ingen tids historia kan företes, som visar, att regenten fördragit en så förnedrande tillvitelse om svaghet och förhastande samt skrift- och muntligen erkänt detta. Det allmänna åtlöjet, blandadt med medömkan, som häraf uppkommer, torde kunna anses till ett förebud för de förändringar, hvarmed detta fattiga land snart eller senare varder besväradt.

November 21. Engelske ministern lord Spencer har ändtligen erhållit sitt hofs tillstånd och kallelse att i samma egenskap gå till Berlin. Han har begärt sin afskedsaudiens och får den om tisdag den 25 samt undviker således all vidare explikation om de svårigheter, som angående hans uppförande de senare tider förefallit, och hvaröfver något svar ifrån engelska hofvet ännu ej före hans snara afresa kan vara ankommet.

Man omtalar i tysthet, att konungen skall den 24 intagas uti ordenskapitlet och äfven göra riddare. Detta finner inga medhållare såsom stridande emot statuterna och konungens testamente, dessutom så litet öfverensstämmande med närvarande tidens opinion om sådana leksaker, att man icke ens vill förmoda, det baron Reuterholm skulle så långt kunna glömma sig.

November 24. Hvad man knappast velat föreställa sig, är nu händt. Konungen har varit i ordenskapitlet och utnämt riddare, å hvilka förteckningen är tryckt jämte konungens och härtigens tal, skrifna af baron Reuterholm, som ock är far till allt detta. Hvilken ytterlig svaghet! Icke tillräckligt, att han, utan all ömhet om sin furstes rykte och ära, leder honom såsom ett barn samt uti tal och tryckta skrifter inför sig vara tronens stöd, närmast härtigens sida, hänger han ock till ett öfverflöd på sig det blåa bandet på bekostnad af alla författningar, ordensstatuter och konungens testamente, och på det att denna fåfänga skall uppfyllas, så kallas en mängd af människor, mer eller mindre oförtjänta, till riddare. Reuterholms broder, endast känd som en oduglig fåne, påhänges nordstjärnekommendörsbandet, likaså Lode, hvilka förut ej hade någon orden. Alla Reuterholms anhöriga och

vänner påklädas, och i allmänhet iakttages noga, att utom baron Essen var ingen enda, som icke vinnlagt sig att svärta salig konungens minne, ehuru äfven de flesta af dessa med åtlöje emottagit deras dekorationer och med ett föraktligt löje erkänna allt såsom en nödvändighet att vara en följd af baron Reuterholms behof till att påkläda sig det blåa bandet, likasom hade hans förtjänster därigenom erhållit den ringaste relief. Reuterholms far var riksråd och hade ingen orden samt ville ej emottaga den, som bjöds honom 1765, då han i egenskap af en sträng mössa icke ville pryda sig med ett påfund, som Tessin uppfunnit. Reuterholm, som för detta landet uti nullitet liknar förra favoriter, öfverträffar dem uti det för regenten vanhedrande envälde, hvarmed han styrer honom, och uti det högmod, hvaraf han uppblåses. Han hastar monarkiens fall, då han i en tid med den upplysning som vår vill binda något värde på en inrättning, som ifrån sin början varit ett oenighetsfrö och ibland allt tänkande folk ej anses annorlunda än som ett medel i hofvets hand att genom ett inbilladt värde människor emellan öka sitt anhang. Om detta dårakteligen värkställda förslag har ingen annan än härtigen och Reuterholm haft kunskap med rikskanslerens uteslutande, åt hvilken härtigen haft den falskheten att i dag säga, det endast kungen känt härtigens beslut om kapitlet sedan förliden sommar och att allt det varit en surpris för baron Reuterholm, hvarför härtigen ej häller velat nämna därom för rikskansleren. Denne hade likväl tvänne aftnar å rad funnit härtigen med Reuterholm allena arbetande samt hade [sett] listor på härtigens bord, hvilkas ändamål voro rikskansleren obekanta, till dess han nu erfor detsamma. Han är en svag man och som sådan håller han god min. Han har likväl i afton icke farit upp till härtigen, hvilket är den första kväll sedan juli månad 1792, som han ej varit med härtigen och Reuterholm och å hvilket uteblifvande han förmenar någon uppmärksamhet skall gifvas.

De riddare, som denna gången blifvit, kallas i allmänhet *omyndige riddare*.

November 23. Det berättas allmänt, att riksmarskalken grefve Oxenstjerna fått afsked och att öfverkammarherren grefve Nils Posse blifvit riksmarskalk, men denna berättelse

var ett misstag, emedan grefve Oxenstjerna, ehuru emot sin vilja och utan ansökning erhållit tjänstfrihet samt grefve Posse blifvit förordnad att förrätta hans syssla.

Uppå baron Reuterholms fönster fanns orenlighet från gatan vara uppkastad, hvarmed ock hela väggen nedanför fönstret var bestänkt. Som man förgäfves skulle bemöda sig att upptäcka dettas upphofsman, men hvaraf något äfventyrligare kunde befaras, så erhöll polisbetjäningen order att under hela denna mörka tiden patrullera omkring det hus, Reuterholm å Regeringsgatan bebor. Man hade ock väntat, att paskiller skulle blifva anslagna dagen efter ordensdagen och i sådant afseende förordnat, att polisbetjäningen bittida om morgonen skulle hafva uppmärksamhet på sådant samt slikt tidigt nedtaga; men inga paskiller blefvo anslagna.

December 1. Engelske envoyén lord Spencer, hvilken de sista tiderna, enligt hvad förr berättadt är, icke varit hofvet till nöjes, erhöll ej den vanliga ministerpresenten af konungens porträtt, entoureradt med briljanter, utan fick en gulddosa med briljanter till 1,200 rs. värde, dock utan konungens namn eller porträtt. Hos en engelsman sådan som denne, gjorde detta ingen humiliation, och reser han glad bort, innan ännu något svar kan ankomma uppå de öfver honom anförda klagomålen. Den emaljerade medaljen på dosan förestälde en paysage uti Teniers stil, hvaraf hände, att ett kvinnfolks figur, som vadade i vattnet, hade upplyft kläderna och visade bakdelen, hvilket Spencer ansåg express vara gjordt att, fastän förgäfves, humiliera honom.

Vid denna tiden uppvaktades konungen och härtigen dagligen af fullmäktige från alla stånd uti landsorten, som tackade för den upptäckta konspirationens hämmande samt den frid riket åtnjutit. Dessa uppvaktningar hade så tillgått, att justitiekanslern uti handbref till landshöfdingarna lät dem känna det sådant åstundades, i anledning hvaraf värkställigheten följer. Baron Strömfelt var föranlåten att för borgmästaren i Norrköping visa detta bref, emedan den nu illa anskrifna staden ej ville uppsända någon deputerad.

December 8. Generalen baron Bror Cederström har jämte alla sina öfriga sysslor äfven blifvit general för artilleriet, så att alla fyra artilleriregementena skola till honom rapportera.

Han äger ej den minsta kunskap af något, som till artilleriet hörer, hvarför denna dårskap är så mycket större. Till adjutant hos honom är förordnad en emigrerad fransysk officer (Suremain), som erhållit kaptens rang.

De tvänne officerare Klick och Hasenkampf, hvilka rest till Ryssland i afsikt att för de utlofvade 4,000 r. taga baron Armfelt, hafva återkommit. Klick är hans kusin och bror till den Klick, som i Anjalaförbundet gjort sig märkvärdig samt bor emellan Viborg och Petersburg. Denne Klick har berättat, att Armfelt bor 16 verst från Petersburg på en egendom, tillhörig general Lazaron, att han har 21,000 rubel i pension samt en underofficer och 6 man till bevakning. Detta synes bekymrande, då det gifver all anledning, att kejsarinnan torde vilja betjäna sig af honom framdeles.

Emellan baron Reuterholm och rikskansleren är jalousie och köld synbar. Den senare afhålles mer och mer ifrån affärerna. En explikation har äfven varit emellan dem, hvilken stannat i intet annat än att Reuterholm sagt, det han hade i sinne att retirera och man borde se med egna ögon. Härtigen, som blindvis följer Reuterholms ingifvelse, är sig äfven lik i denna saken och visar rikskansleren ohöflighet. Denne senare infinner sig icke så ofta vid härtigens aftnar, och allmänheten blifver däraf om brouilleriet underrättad. Baron Reuterholms högmod och misstänksamhet tilltager i den högsta grad. Han bemöter illa dem, som för affärer hafva att göra med honom, och bibehåller endast Edman, hvilken på de andras fall bygger sin uppkomst.

December 15. Generalen grefve Fredrik Posse är i dessa dagar afsomnad, hvarigenom ett blått band och ett regemente blifvit ledigt.

Neapolitanska hofvet har emot Sverige uti Armfeltska saken utgifvit en skrift af det starkaste innehåll, som ökar bekymret öfver all den olägenhet, som man sig ådragit genom det illa öfverlagda uppförandet emot detta hof. Man omtalar åtskilliga förändringar såsom förestående uti högre ämbeten, hvilka antecknas till att se hvad följder de hafva. Som hela baron Reuterholms styrelse är bygd på högmod och personalitet, så ledsnar han snart vid de personer, som omgifva honom, hvarför man dels får anledningar till att gissa deras ombyte,

dels låter han ock genom sina spioner, som kallas »telegrafer», sådant utsprida till inhämtande af allmänhetens tankar. Man säger, att landshöfding Ankarsvärd i Kalmar skall flyttas eller afskedas och succederas af öfverståthållaren Modée, hvars plats baron Rålamb skall erhålla; att vice presidenten Ehrenhoff i kammarrevisionen får afsked; efter honom förordnas underståthållaren Nibelius, i hvilkens ställe expeditionssekreteraren Edman skulle förordnas; att presidenten i statskontoret Ehrenbill, som är döende, skulle succederas af statssekreteraren Rosenblad, denne åter af landshöfding Wetterstedt och så en expeditionssekreterare Paykull blifva landshöfding i Upsala. Statssekreteraren Numers flyttas och ceremonimästaren Hausswolff befordras — med mera. Hvad som icke är gissning, är fortfarande penningbrist i statskontoret, som ej kan jämföras med något och är nu vida värre än under kriget.

December 18. Spanska ministern har den 15 tillstält rikskansleren en not, därutinnan spanska hofvet önskar sig ett precist svar, hvad Sverige är sinnadt mot Neapel företaga, emedan spanska hofvet icke med indifference kan åse, hvad emot Neapel intenteras. Härtigen har genom rikskansleren låtit svara, att som spanska ministern härstädes sedan brouilleriet angående ministersocieteten ej bevistat konferenserna, så kan saken om Neapel icke här traiteras, utan skall konungen förse sin minister vid spanska hofvet med instruktion att där negociera. Detta spanska hofvets steg är en seger för rikskansleren, hvilken i början sådant föresett, samt varit emot deklarationen emot Neapel, hvilken Reuterholm då drifvit. Kölden emellan dessa senare fortfar, och allt förutsätter, att Reuterholm nu har något märkvärdigt för händer. Under titel: från *Kungl. Maj:t levererade* äro nu 250,000 r. influtna i statskontoret, och säges med visshet, att dessa är $^1/_4$ af den summa, Frankrike till oss betalt, som i växlar hitkommit, hvarmed kvartalerna utbetalas, så långt det räcker.

December 20. Likasom 1781 gick här en allmän hosta och flussfeber, som plågade alla människor, ehuru den icke var äfventyrlig.

Under ett alldeles ovanligt rop öfver statsbrist och statens utblottade tillstånd, hördes, huru samma stat med onödiga utgifter graverades; således erhöll general Cederström 1,300

r. årligen till kansliinrättning för generalskapet vid artilleriet, grefve Nils Posse 1,000 r. om året för det han under grefve Oxenstjernas permission förestår riksmarskalksämbetet, grefve Hugo Hamilton 800 r. såsom förste stallmästare i survivance hos härtiginnan, ministern i Berlin Carisiens fru 800 r. i pension och ändtligen major Cardell vid ridande artilleriet ett gods i Pommern emot ett alldeles obetydligt arrende. Man underlåter ej att underrätta baron Reuterholm om rikets förlägenhet, men allt förgäfves. Endaste begäret är att kunna under minderårigheten uppehålla sakerna, hvartill man genom franska penningar hoppas finna utvägar och sedermera lämna konungen att göra, hvad han kan. Sådan är nu tonen; att den är fördärflig, det talar för sig själf, och att det är härtigens och baron Reuterholms afsikt att vid minderårighetens slut alldeles öfverlämna sig åt kungens vilja, utan föremål till att med honom bibehålla sig vid affärerna, blir svårt att föreställa sig.

December 24. Konungen har haft en lindrig känning af feber, men nu har härtigen densamma något allvarsammare. Reuterholm är återställd och har vid härtigens minsta åkomma mycken inquiétude. Den förre visar nu rikskansleren mycken vänskap och utmärkt höflighet, men i de mesta affärerna intet oinskränkt förtroende. Rykten om förestående förändringar hålla publiken uti ett slags agitation. Justitiekansleren Lode, som är hvad man kallar lefvande död, har taffelpengar, att därmed hålla bord hvar onsdag. Han bjuder då utan urskillning folk af olika tänkesätt. Där ätes och drickes med ledsnad, och man åtskiljes såsom man kan, utan allt ändamål. Espionagen går oafbruten, och uti ett imperium militare finner man endast säkerhet.

FJÄRDE KAPITLET.

1795. Januari 1. I går afton var efter vanligheten supé hos konungen till nyåret ingick; man observerade, att baron Reuterholm gick härtig Fredrik och prinsessan flera gånger förbi utan att komplimentera dem. Dessa kan Reuterholm icke fördraga sedan fröken Rudenskiölds sak, hvilken de ogilla. Baron Reuterholm först och sedan härtigen försäkrade öfverståthållaren därom, att de rykten, som gått angående hans förestående flyttning, voro ogrundade, lika med andra sådana befordringsrykten. Hvad lit man kan sätta därpå, står att vänta. Det torde ock visa sig, när presidenten i statskontoret Ehrenbill lägger sina ögon tillsammans, hvarpå man väntar.

Härtigen har i dessa dagar gjort reflexioner öfver det framfarna året och med de resurser, man väntar, hoppats att hålla sig uppe det ingående året, då man bör tacka försynen. De resurser, man påräknar, äro de väntade franska subsidierna, med hvilka man förmodar sig kunna uppehålla förmyndareregeringen.

Någon, som väl känner konungen och ofta ser honom, har sagt mig hans tänkesätt. Framtiden skall utvisa sanningen däraf. Konungen skall vara allvarsam och föga benägen till nöjen samt, ännu mindre, att gifva någon sin vänskap eller förtroende. Detta har han lärt af sin fader och underhålles däruti af härtigen, hvilken föreställer honom svenska nationen såsom afundsjuk, orolig och otacksam. Konungen är intagen af härtigen, förlitar sig på honom samt är stor öfver sin försiktighet att hafva undgått Armfelts snaror. Alla de, som ej äro nöjda med härtigens regering, anses för jakobiner, och härtigen tager med anledning af full apparence alla me-

del att äfven efter förmyndareregeringen vara mästare af konungens hjärta. Det synes ock instämma med baron Reuterholms uppförande, som utan en värklig dårskap icke med det högmod och välde skulle styra som nu sker, om han blott förelagt sig den korta tiden af återstående 22 månader. Konungen skall vara misstänksam, men ej till arbete hafva applikation, utan tröttas vid saker af vidlyftighet eller någon inbunden egenskap. Han skall ej vilja gifta sig innan han blir myndig och utan tvång aldrig taga någon rysk prinsessa, utan en prinsessa af ett tyskt furstligt hus.

I dag börjar öfverflödsförordningens efterlefnad; många artiklar däraf äro otydliga; man hade väntat en förklaring, men den torde stanna i justitekanslerens order till fiskalerna.

Januari 8. Presidenten Ehrenbill uti statskontoret afsomnade efter en långvarig sjukdom. Man anser baron Axel Reuterholm designerad till hans efterträdare af det skäl, att Ehrenbill, på det han skulle flytta från landshöfdingeämbetet uti Upsala och göra rum för Schröderheim, erhöll såsom president i statskontoret 3,000 rs. lön, ehuru staten ej består mer än 1,666 r. Denne förres lön vill nu Axel Reuterholm hafva, och då han viserar åt presidentskapet uti Åbo hofrätt efter von Post, som nästa år tager afsked, så kan han då bibehålla den större lön, han en gång haft.

Freden emellan Holland och Frankrike tyckes vara nära för handen, äfvensom emellan de andra makterna. Här fortfar man att smickra sig med hoppet att få blifva mediatör.

Januari 12. Baron Axel Reuterholm är blifven president i statskontoret, efter honom en grefve Posse, förut lagman, president i Göta hofrätt; efter honom en häradshöfding Stockenberg lagman, och så en annan person häradshöfding. Grefve Posse är son af den nyligen aflidne excellensen, grefve Fredrik Posse. Han är särdeles känd för sin utmärkta oskicklighet och undransvärda okunnighet, hade förut varit protokollsekreterare i justitierevisionen, men blef för sin otjänlighet och sitt namn befordrad till lagman. Hans upphöjelse har väckt allmän förundran. Stockenberg var af salig konungens damnés, ledamot 1792 i högsta rätten samt förestod under Gäfle riksdag underståthållareämbetet. Dessa alla hafva sammanskjutit 7,000 r., dem Axel Reuterholm fått, men i stats-

kontoret endast lönen på stat 1,666 r., samt statskommissionsarfvodet 333 r. 6 sk.

I går afton presenterades på hofvet majoren vid ridande artilleriet Cardells hustru. Detta har gjort ett litet uppträde vid hofvet. Cardells fader var rådman i Demmin, och hustrun är en judedotter ifrån Berlin, som ärft af sin fader 70,000 r. Hon blef gift med en preussisk artillerimajor, vid hvilkens kompani Cardell tjänt såsom subaltern och legat inne med hustrun, hvilken gaf sin man 30,000 r. och skilde sig vid honom samt med de öfriga 40,000 r. äktade Cardell, hvilken då tog tjänst i Pommern vid artilleriet samt sedan gjorde sin väg och protegerades af baron Cederström. Cardell har köpt sig till romersk kejserlig adelsman. Man har trott, att denna presentation fallit, då i tysthet Cederström drifvit densamma. Men ingen af de presenterade hofdamerna har velat enligt etiketten föra fru Cardell på visiter. Hennes man var således nödgad att göra det, och då han skriftligen anmälde sig hos hofmästarinnan, grefvinnan C. Piper, svarade hon sig ej vara hemma. Detta berättade Cederström för härtigen, som genom sin adjutant befalde grefvinnan att vara eftermiddagen hemma och emottaga Cardell, hvilken med sin judiska gemål sig infann, hvarefter visiterna skedde och presentationen försiggick.

Januari 24. Genom skrifvelse under den 16 maj 1794 hade kammarrevisionen i allmänhet ändrat åtskilliga principer vid taxeringen på det sämre folket i Stockholm, hvilket taxeringsmännen vid taxeringen dels följt strictissime, dels lämpat för undvikandet af eget ansvar så, att alla så fattiga som rika blifvit taxerade det högsta möjliga. Häröfver har uppstått ett allmänt klagande, och i dag har baron Reuterholm först fått kunskap om saken samt funnit den egentligen angå den fattigare delen af stadens invånare, blifvit af följderna allarmerad samt förmått härtigen att omedelbarligen upphäfva 1794 års taxering och sätta saken i det skick, den är enligt 1793 års taxering, hvarom en kungörelse i natt tryckes och till allmän förundran publicerades söndagen den 25 januari.

Februari 1. Grefve Gyldenstolpes räkningar öfver dess förvaltning med konungens handkassa äro nu så afgjorda,

att grefven efter dem har till fordra 25 r. i stället för att man sagt honom skyldig 8,000 r. Dessa räkningar äro af en sådan egenskap, att de icke kunna verifieras, och grefven har fått i pension 500 r., hvilken pension konung Adolf Fredrik tillagt honom redan för 30 år sedan. Härtigen och baron Reuterholm hade likväl lofvat honom, att han skulle få behålla allt, hvad han som guvernör ägde, men det blef förgäfves.

Fransosernas framgång i Holland gör nu hela vår uppmärksamhet, och vårt hopp uti finansvägen är bygd på de subsidier, de vilja gifva oss.

Februari 24. Uti Hamburgska avisan n:r 18 har svenska ministern Peyron låtit införa på befallning en dementi af de avisnyheter, som skulle H. E. Reuterholm resa i egenskap af ambassadör till fredskongressen eller att uppsöka gemål åt konungen. Till slut innehåller kungörelsen den märkvärdiga mening: uti öfrigt »så mycket H. Excellens förmår uti sin person af de egenskaper, hvilka försäkra honom om regentens höga förtroende och hans medborgares högaktning, så beror dock uti närvarande tidpunkt en del af regeringens omsorger för nära uppå honom, att han skulle kunna lämna sitt fädernesland». En mening af sådant innehåll finner [man] ej, att Alberoni eller Richelieu någonsin tillåto sig att skrifva. Det är dock en sanning, att i Sverige aldrig någon favorit styrt med mindre förbehållsamhet af sin makt och med mera herravälde öfver en regent än baron Reuterholm, och den afund, för hvilken han nu är ett mål, liknar endast hans myndighet. Hans bror presidenten i statskontoret är i sitt departement lika maktägande.

Statsutredningens göromål förkastas nu, och i allmänhet ångrar man allt, hvad gjordt är, såsom på despotismens bekostnad skedt. Utan att prevenera rikskansleren, hvilken i statsutredningen presiderade, mindre viceprecidenten Lagerheim, har härtigen på baron Reuterholms begäran fastställt, [att] statsutredningens protokoll, akter och handlingar, lika med sådana af dessa senare, hvilka blifvit hämtade från hemliga kabinettet, skola till presidenten i statskontoret aflämnas att under hans och en annan ledamots förvar i statskontoret förblifva. Afsikten med detta ovanliga steg anses vara antin-

gen att få sak med Lagerheim, då man misstänkte dessa papper vara distraherade eller i annans våld, eller ock att blifva mästare af papperens förstörelse samt betaga statsutredningens göromål autenticitet. Det förra misslyckades, ty allt var i ordning, och det senare är fåfängt, emedan de hufvudsakliga sammandragen ägas af många förmodligen. Beredningen samt högsta rätten äro konstituerade till den 1 november 1796, hvarigenom man tagit sig anledning att göra konungen en kompliment, ehuru ingen finnes, som tror, att baron Reuterholm vid den tiden värkligen är sinnad nedlägga sin styrelse, oaktadt allt hvad han och hans bror därom säga.

Fransosernas framgång i Holland anses med glädje. En express är ankommen från grefve Löwenhjelm i Haag om franska general Pichegrus höfligheter emot honom samt den konsideration, grefven där äger, likaledes en express från baron Staël ifrån Paris med tillfredsställande tidningar, efter hvilka baron Axel Reuterholm utsläppt apparencer, att vi hade penningar att vänta. På denna punkten är all uppmärksamhet ställd, och utom dessa franska apparencer har äfven ministern Asp uti Konstantinopel gjort sådana operationer, hvarmedelst vi hafva att vänta de sedan sista kriget arriererade subsidierna. Om regeringen skall den 1 november lämna riket i bättre stånd än den det emottagit, fordras därtill 1,800,000 r. och svårt är att tro, det sådant kan erhållas. Rikskansleren, som under hela sin ämbetstid aldrig varit utmärkt af annat än egen obetydlighet och en blind undergifvenhet för baron Reuterholm, är likväl af denne senare nu förhatad, och hans förafskedande anses säkert.

Axel Reuterholm har förtrott en af sina utskickade, kungl. sekreteraren Paykull, att Ryssland denna sommar gör oss krig, missnöjd med ministären samt *rikskanslären* och missnöjd, att konungens giftermål med en rysk prinsessa icke omtalas; att man härom underrättat grefve Bernstorff, som sagt Danmark vid slikt fall icke kunna vara behjälpligt samt ej vill erkänna baron Reuterholms statsslughet, ehuru denne icke finner sig i något afseende kunna gifva Bernstorff efter; och ändtligen att kejsarinnan skulle vara benägen lämna oss uti ro, om *rikskansleren* afskedades; uti hvilken svåra ställning man vill

finna, uti hvilket parti man är tvungen att falla. Men detta allt är uppdiktadt af Reuterholm, hälst kejsarinnan är för väl underrättad för att icke känna, det rikskansleren ej är den, som styr riket. Tiden får nu visa, hvad detta tager vägen.

Uti Skåne blifver i sommar ett stort läger, hvarefter säges, att konungen skall resa till Tyskland och själf utse sin brud, men detta anses äfven opålitligt.

General Toll skall efter eget begifvande den 31 mars vara inför hofrätten i Armfeltska saken; i annat fall blifver han contumaciter dömd.

Februari 25. Baron Staëls express, hans sekreterare Signeul, är åter i dag till Paris afrest. Man fortfar att omtala tidningarna såsom tillfredsställande och att penningar äro till att vänta. Till denna tidens besynnerligheter hörer äfven, att spelet *la belle* ånyo, dock under hand, blifvit tillåtet hos en bankrutterad lärftskrämare vid namn Lindbom i bolag med justitiekanslern Lodes kammartjänare samt några flera dylika. Oanständig tillåtelse, sedan man genom en allmän förordning upphäft slika inrättningar.

Januari 28. Rikskansleren har uti de pommerska ärenderna låtit föra och förleda sig af en vid utrikes expeditionen antagen protokollssekreterare, kammarrådet Schubert. Pommerska ständernas deputerade hafva här i Stockholm infunnit sig på härtigens befallning, samt sedan de hunnit att underrätta baron Reuterholm om rätta sammanhanget, så har härtigen, rikskansleren oåtspord, ehuru han är ordförande i pommerska beredningen, gifvit resolution efter ständernas önskan och endast meddelat rikskanslern den till värkställighet. Detta ovänliga bemötande styrker allt mera, att rikskanslerens renvoi torde vara en möjlighet.

Grefve Ruuths sak skall i kammarrevisionen afgöras och för grefven tappas. Pluraliteten i kammarrevisionen är af grefven köpt; att skingra dem har man hittat på den utvägen att uti en inbillad förrättning bortskicka tvänne de föraktligaste och egennyttigaste ledamöterna i kammarrevisionen, kammarrådena Stjernhof och Junggren. De hafva hvardera fått 100 r. med befallning att resa till Örebro. Fåfängt hafva de begärt att innan afresan få aflämna deras vota i saken.

Detta slår illa ut och gifver grefve Ruuths vänner samt äfven andra anledning till att klaga öfver våldsamhet. Det är hvad man kallar des petits moyens, utan hvilkas användande grefven både bort och säkert skolat tappa, om rättvisan är emot honom.

Af annan egenskap är, att förre ståthållaren De Besche, som sedan sin vanhedrande affär varit förvist hofvet, har åter erhållit tillstånd att visa sig vid härtigens rapport och icke uti hans garderob. I allmänhet är att märka, att missnöjet öfver baron Reuterholms ovanligt utmärkta influence och myndighet stiger till en särdeles höjd; att man hörer ohyggliga utlåtelser, som likna 1792 års förelöpare; att den fransyska frihetsandan gör förundransvärda framsteg, och Gud styre allt till det bästa.

Mars 4. Uti Finland och Kuopio län berättas något missnöje hafva utbrutit emot landshöfdingen och kronobetjäningen; man tyckes ej lämna mycken uppmärksamhet däråt, ehuru det skall inquietera i jämförelse med de allvarsamma rustningar, kejsarinnan säges vid Svensksund göra med sin skärgårdsflotta. I dag har riddarhussekreteraren Silfverstolpe tagit sitt inträde uti svenska akademien och därvid talat öfver grefve Axel Fersen. Man har funnit hans tal anstötligt i anseende till ett visst beröm öfver 1721 års regeringsform samt reflexioner öfver 1756 års riksdag. Han är kallad att i morgon infinna sig hos härtigen. Talet var dråpligt, och att därvid göra någon anmärkning, är den yttersta despotism.

Mars 6. Härtigen har sagt, att talet efter honom förekommen berättelse innehöll förgripliga tankar emot regeringssättet, att han således förbjudit tryckningen däraf, till dess han fått detsamma genomläsa. Baron Reuterholm [stod] under samtalet uti fönstret, likasom lämnade han däråt ingen uppmärksamhet. Silfverstolpe svarade, att han var förundrad öfver en sådan misstydning, men glad, det hans tal komme under så upplyst och oväldigt skärskådande samt erbjöd sig uppläsa detsamma. Härtigen hade därtill nu ej tid, men ville genomläsa det och sedermera yttra sig. Talet var förut läst af kanslirådet Edelcrantz och kanslirådet Rosenstein, och högst obetänksamt att hindra tryckningen däraf. Kanslirådet Edel-

crantz har uti sitt svar fint kritiserat Silfverstolpes principer, emedan Edelcrantz är en fullkomlig hofman; härtigen har ock med kanslirådet Rosenstein härom talat samt förklarat alla académiciens för jakobiner.

Uti ryska almanackan för 1795 står baron Armfelt för Andreasriddare med alla sina titlar, hvilket är märkvärdigt. Kejsarinnan skall vara affekterad öfver en prinsessa Paulownas död, som ehuru from sagt henne märkvärdiga saker om förgängligheten.

Mars 7. Saken med svenska akademien synes taga en violent marche. Härtigen har i dag icke allenast befalt, att akademien skall under minorenniteten vara tillstängd, utan äfven tagit ifrån akademien inkomsten af avisorna, som enligt salig konungens akademien gifna privilegium henne till fond tillhörde. Man anförer, att redaktionen af avisorna vore en nödvändighet att skilja från akademien. Hennes esprit är så bortskämd, men hvad inkomsten angår, torde man till äfventyrs låta bero. Värre är, det härtigen säger, att kanslirådet Rosenstein uti det enskildta samtalet med honom, som hördes af ingen, mankerat härtigen, att han därför vill skilja honom ifrån konungen samt ställa honom till ansvars inför hofrätten. Detta har härtigen ej allenast sagt Rosenstein själf, utan ock genom riksdrotset låtit säga honom. Ehuru sådant liknar ett fruktlöst hot, är det icke mindre farligt och för all slags säkerhet äfventyrligt. Rosenstein är af en timid och sensibel karaktär; omöjligt för honom att förgå sig eller af hetta öfverilas, men Reuterholm är hans fiende ifrån den tid akademien icke voterade in honom efter Axel Fersen, och detta kanske mindre försiktiga uteslutande är första grunden till akademiens förföljelse, vid detta tillfälle med desto större orättvisa utöfvad, som akademien en corps aldrig hört Silfverstolpes tal eller därför kunde ställas uti ansvar. Härtigen påstår, det Rosenstein frågat honom, om han ansåge sig äga makt att upphäfva akademien samt begärt härtigens tillstånd att därom få tala med kungen. Rosenstein medgifver det senare, men bestrider alldeles det förra såsom icke en i hans mun möjlig expression. Emellertid har riksdrotset i dag på härtigens befallning ytterligare sagt Rosenstein, att han hade till att välja emellan ett godvilligt afsked och hufvud-

stadens lämnande eller fiskalisk aktion uti hofrätten, och [har] Rosenstein utan betänkande antagit det senare samt därhos skriftligen underrättat riksdrotset om sammanhanget af konversationen emellan honom och härtigen.

Mars 8. Konungen har då för första gången talat med betygande af sin tillfredsställelse med Rosenstein under de 11 år, han honom uppvaktat; han har äfven ursäktat honom i det som skett emellan honom och härtigen samt förestält, huru härtigen däraf skulle lida, om han i anseende till Rosenstein skulle vara anklagare och domare, emedan ingen hört samtalet dem emellan. Han har ock talt om Rosenstein såsom införd i salig konungens testamente. Härtigen har förklarat sin förundran, att konungen kunde taga Rosensteins parti, då denne likväl vore en af dem, som allra mest sönderref salig konungens minne. Konungen har därtill svarat, att härtigen vore af Rosensteins fiender i den omständigheten illa underrättad, att Rosenstein aldrig talat med konungen om dess fader utan den vördnadsfullaste erkänsla och med den ömhet, som tvungit tårarna utur deras ögon. Konungens önskan vore således, att den saken finge falla. Konungen hade under detta ej kunnat hålla sina tårar tillbaka, och härtigen måste gifva vika. Men något skulle göras, då beslutet blef, att Rosenstein och Edelcrantz skulle af H. E. baron Reuterholm undfå hvardera en föreställning. Reuterholm hade förut talat rörande med konungen om sin förföljelse och den olycka, hvarmed han hotades. Guvernören, baron Mörner, hade determinerat konungen till det öfriga, och detta hade kunnat utblossa till en missämja emellan konungen och härtigen, om ej den senare å konungens yttrande gjort afseende. Därefter fann äfven baron Reuterholm bäst att låta bruka sig till föreställningars gifvande, såsom hvarigenom saken till konungens nöje vore aflupen. Att Edelcrantz skulle sägas få föreställning, var en komedi, på det att han skulle renas ifrån den i allmänheten löpande tanken, som hade han med Reuterholm tillstält alltsammans. Härtigen begaf sig sedermera till enkedrottningen och sade henne, att hofjunkaren Silfverstolpe uti akademien hållit ett tal, förgripligt emot regeringssättet och salig konungens minne, att härtigen därför förvisat honom hofvet och ville nu därom underrätta drott-

ningen. Hennes maj:t betygade sin förundran och önskade, att hans kungl. höghet kunde detta adoucera, men förgäfves; och som de hos enkedrottningen till tjänstgöring placerade ämbetsmännen äga konungens fullmakter, så förfaller det förra, när de senare återtagas. I följe däraf blef

Mars 9 hofjunkaren Silfverstolpe kallad till öfverkammarherren grefve Posse och härom underrättad samt hans fullmakt återtagen. Märkligt är, att då detta hände för en oratorisk pièce, läst af ingen, men blott hörd af många, så får häradshöfding Blixt i går på levén en gulddosa för ett finansförslag, skrifvet à la suite af en bok, hvilken om salig konungen innehåller de skamlösaste försmädelser. Rosenstein var i dag hos Reuterholm, fann honom höflig och föreställningen likt ett indifferent konversationsämne. Edelcrantz var ock i samma ämne.

General Toll väntas; för honom äro fröken Rudenskiölds rum på Riddarholmen preparerade; hans process blir kort, och som oskyldig befalls [han] att fara till sitt regemente och torde sedan blifva vidare befordrad. Hans mor heter Gyllenstjerna, således på mödernet släkt med Reuterholm, och har [han väl på den grund] funnit utväg göra sin fred med honom.

Mars 14. I dag har Rosenstein haft audiens hos härtigen samt gjort sin fred med honom, sådan som vanligen slika raccomodements göras. Det skall föras till hvad förr är berättadt under den 8, att sedan härtigen den dagen gifvit baron Reuterholm del af hvad som passerat, har denne visat följderna däraf, att konungen skulle vara af en annan tanke än han samt angelägenheten att få konungen öfvertygad emot Rosenstein, hvarför härtigen muntligen den 9:de åter och, ehuru saken förut ansågs afgjord, å nyo försökt att få konungen ifrån sin böjelse, men ehuru oväntadt det var, då konungen fanns lämnad åt sig själf, förblef han dock ståndaktig. Härtigen sade ibland annat, att han om Rosenstein redan talat högt och på detta sätt fick en dementi; då konungen svarade: det kan jag icke hjälpa. Följderna af allt detta äro svåra att förese, när man besinnar, att konungen i detta mål vunnit nationen på ett så utmärkt sätt, visat missnöje öfver ett fattadt beslut och det i faran för en regeringen obehaglig person, hvaraf kan slutas, det mycket mera torde vara skedt och sker stridande emot hans öfvertygelse.

De Besche, som med värklig vanheder gick ifrån hofvet och tjänsten, synes åter på förra stället. Detta är ibland de flera dementier regeringen gifver sig, och tillskrifves denna baron Essens inflytelse på Reuterholm.

Order äro gifna, att förre härvarande spanska ministern Corral ej får komma i landet. Han var senast spansk minister i Haag, reste därifrån till Hamburg och tros vilja en particulier lefva i Sverige, där han på Djurgården äger en egendom, kallad Manilla, men hans ton under sitt förra vistande här har varit regeringen obehaglig.

Mars 16. Man hade till i dag annonserat till uppförande operan Armide, hvaröfver konungen emot baron Rålamb betygade sin förundran utan att säga orsaken, som Rålamb icke begrep. Emellertid lät konungen tillsäga, att han icke for på operan, hvaröfver man förundrades och anmälde sådant hos härtigen, som gick till konungen att underrätta sig härom; då konungen sade sig ej hafva väntat att behöfva erinra därom, att hans far i dag för 3 år sedan blef mördad, och att det ej vore anständigt, det konungen på samma dag och så till sägande nästan vid samma tid skulle finna sig inom det rum, där denna ogärning skedde. Man hade antingen alldeles glömt eller låtsade glömma detta. Emellertid for nu ingen af kungl. familjen på spektaklet, men baron Reuterholm visade sig uti härtigens loge efter vanligheten.

Mars 20. Franska sändebudet Rivals är ankommen, men har icke ännu hos rikskansleren sig anmält.

Spanska ministern Musquitz och portugisiska ministern Don Souza hafva undfått deras rappeller och erhålla afskedsaudiens denna vecka.

Baron Reuterholm har uti Hamburgska avisan åter låtit införa, att det ryktet, som gått, som skulle han blifva rikskansler vore ogrundadt, att denna platsen vore honom för $2^1/_2$ år sedan tillbjuden, men af honom då refuserad, och att han med rikskanslern lefde uti allt förtroende. Det är förundransvärdt, huru högmodet kan förföra en människa till slika ytterligheter.

Mars 21. Dog riksrådet Falkenberg 73 år gammal. Denna tiden voro peripneumonier gångbara och dödade mycket gammalt folk. Hos riksdrotset hafva varit samlade baron Axel

Reuterholm, riksmarskalken, justitiekanslern Lode samt förra ståthållaren De Besche, att i närvaro af en assessor Palm, justitiarien Lind, lagman Krook och löjtnant Palmér höra sig föreläsas en af hofpredikanten Thyselius till härtigen ingifven skrift, därutinnan han angifver de sistnämnde att af honom hafva tagit penningar till att köpa honom de förstnämndes gunst. Kommissionärerna nekade och därvid stannade denna ridikyla akt. Dagen efter hade riksdrotset kallat de i konungamordet misstänkta personerna Nordell och Nystedt jämte tvänne andra samt förbjudit dem att om salig konungen hålla förklenligt tal, hvarmed de sedan hans död opåtaldt sig sysselsatt.

Mars 25. Ankom general Toll under bevakning af 2:ne officerare och insattes genast på Kungshuset uti de rum, fröken Rudenskiöld bebodde. Han har under resan varit vid godt lynne. Han inställes nu i hofrätten den 26 mars, då han tillsades att besvara de frågor, man honom till upplysnings gifvande förestälde. Han begärde att förse sig med fullmäktig, hvilket afslogs, och skulle advokatfiskalen den 28 ingifva memorial angående honom, troendes man i allmänhet, att hans process snart är slutad och hans medfart icke sträng, i hvilket senare man kan bedraga sig.

Mars 29. Den ankomna fransosen Rivals spisade i dag hos rikskansleren, där han endast anmält sig såsom en ankommen resande utan annan karaktär. Vid tullen har han emellertid kallat sig agent de France, och hans domestiker kalla honom citoyen ministre. Regeringen är dock uppmärksam på honom och hörer icke gärna, att hos honom drickes och hurras sent på nätterna. Det är svårt att vara jakobin i Frankrike och despot i Sverige.

Grefve Ruuths sak, som genom den tryckta domen är så afgjord, att grefven fått 4 månader sig förelagda till att inskaffa andra certifikater, anser man såsom en utväg, hvarmedels sakens slutliga afgörande utdrages, till dess konungens myndighet infaller, att det odiösa därutaf då skall falla på konungens räkning. Detta är en finess att komma från saken.

April 7. Det rykte, som vanligen allmänt utsprides om förestående oroligheter med Ryssland, börjar nu åter. Detta slutes däraf, att i dag blefvo till generaler nämnda baron Fabian

Wrede, öfverstarna Gripenberg, Horn och baron Essen. Den förste eller generalmajor Wrede erhöll på härtigens befallning utur statskontoret 10,000 r. och order att i morgon anträda resan till Finland öfver hafvet. Strax omtalas ryska truppers marsch samt det mera, som bådar krig. Men regeringen synes ej lämna något afseende åt dessa rykten, och den med Wrede till Sveaborg afsända summan är äfven för obetydlig att förtjäna ett krigs afseende. Emellertid växlas kurirer emellan Petersburg och Stockholm, hvilket skulle synas hafva afseende på större affärer. En del tro dock med föga sannolikhet, att baron Wrede rest till Petersburg.

April 11. Uti dagbladet Extra Posten var införd en öfversättning af de kungörelser, som angående baron Reuterholm varit intagna i Hamburgska avisan och här ofvanföre äro omtalta, hvilka här göra mycken uppmärksamhet.

April 28. Var ordensdagen. Baron Gustaf Reuterholm for uti riksmarskalken grefve Gyllenstjernas vagn, den han efter sitt vapen låtit ommåla, bespänd med härtig Karls 6 hästar, till färgen svarta, 8 lakejer och 1 jägare, hvilken senare gick efteråt och hade serafimerkedjan omkring Reuterholmska vapnet på bantlärstaskan; på vagnslocket var en baronlig krona. All denna faste nyttjade ingen af de andra riddarne, utom riksämbetena, som därtill äro förbundna. Kronan på taket klandrades allmänt; allt var obetänkt i våra tider. Musiken i kyrkan var af Vogler satt för detta tillfälle. Orden voro i vers af Edelcrantz, men i prosa honom lämnade af baron Reuterholm. De angingo egentligen honom, och varade musiken i 2 timmar samt ceremonien i kyrkan från kl. 12 till kl. 3 slagen. Konungens tal hade Reuterholm skrifvit. Konungen läste väl uti papperet, men deklamerade väl med en mogen röst och manlighet, visade sig fri, ledig och van att representera, förundrade alla och rörde många. Några riddare beskyddades af Reuterholm.

Man säger, att Fabian Wrede rest till Petersburg att dekorera baron Stedingk med serafimerorden, hvilket kejsarinnan skall vägrat såsom stridande emot testamentet. Det skall upplysas, om detta är sant.

Maj 2. General Tolls papper äro ankomna från Warschau, och som allt underligt uti Armfeltska saken skall på ett

märkeligt sätt sammanstöta, så hände äfven, att Toll af en dum oförsiktighet icke förstört sin chiffre med Armfelt, utan denna är funnen och upplyser brefven emot Tolls förra nekande. Han har i dag varit uti hofrätten till förhör, då han tillfrågad om orsaken till sitt nekande, svarat sig trott, att hans papper skolat blifva enleverade, hvilket han så förklarat genast, att han förment dessa papper skolat i de polska oroligheterna blifva förstörda. Han har den förnedring att icke på något sätt intressera det allmänna eller af någon ens ihågkommas. Hans öde lärer inom kort blifva afgjordt, men ej till hans fromma.

Maj 3. Konungen och härtigen resa den 19 till Skåne, där ett läger är sammandraget, emot hvilket förgäfves landshöfdingarna gjort föreställningar i anseende till en total brist på fourage och bröd i flera ställen, särdeles i Kronobergs län, där en varande hungersnöd icke lofvar konungen en angenäm resa uti sitt rike, där han första gången i egenskap af kung visar sig. Den 26 april var ock denna resa i stöd af dessa skäl inställd, men följande dagen determinerade baron Cederström dess värkställighet, och hästarna afgingo den 27 april.

Maj 6. Emot general Toll är påstående gjordt om förlust af lif, ära och gods; däröfver han skall sig förklara.

Baron Reuterholm skall värkligen hafva arbetat emot skånska lägret, men förgäfves, utan i den delen har baron Cederström segrat. Det är dock troligt, med det välde Reuterholm har öfver härtigen, att detta icke varit hans allvar, i hvilket fall Cederström förmodligen fått vika. Emellertid äro Reuterholm och Cederström nu ovänner, af hvilken ovänskap man får se följderna. Uti den regeringen, som under härtigens frånvaro skall sättas, är härtig Fredrik icke intagen, därvid baron Reuterholm begått samma oförsiktighet som baron Armfelt, då han 1791 uteslöt härtig Karl ifrån regeringen. Allmänheten samlar på Reuterholm allt hvad den kan, däribland äfven är, att den målaren, som till ordenskapitlet målat hans vapen, fått 100 r. i pension och blifvit hofmålare. Det berättas, att härtigen till kronan indragit den under namn af Frescati å Djurgården belägna och baron Armfelt donerade egendomen.

Maj 8. Ändtligen har en från baron Stedingk anländ kurir medbragt den tidningen, att kejsarinnan undandragit sig att dubba honom, hvarför han enligt de order, han erhållit själf, påsatt sig dekorationen. Skälen till denna ovänlighet har man ej uppgifvit, utan kejsarinnan skall därom låta en särskild kurir afgå. Emellertid har grefve Osterman sagt, att på utanskriften var ordet *alliée* uteslutet, men detta är ej skälet, utan det skall sökas i ordensstatuterna, konungens testamente och särdeles, att nuvarande konungen icke på Andreasdagen bar hennes orden, hvilket i Ryssland är så mycket mer illa upptaget, som salig konungen på denna dagen bar orden och gjorde en måltid åt Andreasriddarna, grefve S:t Priest med flere. Konungens bref till kejsarinnan är uppsatt af baron Rosenhane i granna termer, hans krigsförtjänster icke glömda. Det lästes och underskrefs af kungen såsom i denna del ansedd myndig och som deciderade äfven, att ordet *alliée* på utanskriften skulle uteslutas, efter kejsarinnan ej gifver konungen det ordet på sina utanskrifter. Detta ordet är ej brukadt förrän af salig kungen efter freden, på enskilda bref, men aldrig i kansliet, och fanns efter mycket öfvervägande utan fara kunna uteslutas. Emellertid skiljer nu baron Reuterholm sig ifrån rikskansleren, vill kasta på honom felet, att ordet *alliée* blifvit uteslutet och krigsförtjänster omtalade i brefvet, hvilket kunnat vara kejsarinnan obehagliga, då det påminte henne om kriget, men denna senare fras finnes redan i Stedingks af salig konungen erhållna ambassadörskreditiv och var då en förtjänst i kejsarinnans ögon. Däremot har konungen uti dess af baron Reuterholm skrifna tal själf sagt detsamma, jämte det att kejsarinnan nu dekorerade Stedingk. Och detta tal skyndade man sig nu att trycka utan att afbida tidningar ifrån Ryssland om utgången, den man likväl supponerat möjlig, då Stedingk fått alternativa order. Detta tal blifver väl framdeles ett särskildt afhandlingsämne.

Maj 15. På posthuset är arresterad en vid namn Boucht, bror till densamme, som förr är omtalad hafva rest kurir ifrån Konstantinopel, men i Polen rymde till Ryssland. Denne förstnämnde har korresponderat med sin bror och fått af honom bref med utanskrift till Fredrika Konstantia; han har här varit spion och handteras nu som sådan i yttersta hemlig-

het. Denna månad har hittills varit utmärkt af ett fasligt fult väder, med frost, köld och snö. Natten emellan den 8 och 9 var en i Sverige ovanlig storm, som emellan Söderfors och Elfkarleby samt i Dalarna, vid Löfsta bruk, Lenna bruk och å flera ställen nedlade hela skogstrakter, bruksägarna till en ganska stor skada. Uti södra provinserna är en tilltagande hungersnöd, och de utrikes tidningarna äro icke för regeringen tillfredsställande, utan tvärtom ganska bekymrande, ehuru omständigheterna därvid icke yppas. I dag har justitiekanslern Lode blifvit president uti Vasa hofrätt, dock att vidare föreståjustitiekanslersämbetet. Han förmenas blifva ledamot af regeringen, och öfver härtig Fredriks uteslutande är allmänheten mycket förundrad.

Maj 19. Konungen reste med härtigen middagstiden först till Gripsholm och så vidare. Uti regeringen blefvo excellenserna Wachtmeister, Sparre, Kurck och Reuterholm.

Härtigen ägde en fransysk kammartjänare vid namn Aubert, som varit med ibland franska pöbeln vid dess grymma uppträden samt, sedermera hitkommen, alltid fört bland sina likar ett upproriskt språk. Man har ofta varnat härtigen för samma man, men förgäfves; nu har han gifvit bevis på sig, och härtigen [har] beslutit att låta föra honom öfver gränsen, ledsagad af en polisbetjänt, hvilket ock i dag värkställes. General Toll är i dag i hofrätten dömd till att mista sina ämbeten samt 2:ne år hållas på fästning, hvilken dom i högsta domstolen torde skärpas.

Maj 25. Om konungens resa inlöpa tillfredsställande underrättelser; de af i går äro ifrån Norrköping. Ännu hade ingen foderbrist visat sig eller hästarna varit medtagna. Härtig Fredrik hade infunnit sig på Gripsholm, där han angående sitt uteslutande från regeringen haft med härtig Karl en vive explikation, hvilket man lämnar utan allt afseende, öfvertygad om härtig Fredriks obetydlighet.

Juni 27. Egna bekymmer hafva denna tiden hindrat mig att fortsätta dessa anteckningar; intet särdeles märkvärdigt har förefallit, och hvad som händt kan korteligen på en gång sammandragas.

Statsfrun, friherrinnan Örnsköld, som i Nyköping bebor ett hus, hade på landshöfdingens begäran, att samma hus till

konungen måtte upplåtas, svarat, det sådant skulle ske, dock med undantag af ved, kök, koppar, sängkläder samt porslin, och att landshöfdingen i öfrigt skulle vara ansvarig för hvad som förstördes. Detta var detsamma som att vägra huset, hvarför landshöfdingen nödgades taga ett annat hus. När resan skedde ifrån Nyköping, skulle frukost ätas på Kolbäcks gästgifvaregård, men som densamma uppbrunnit, så önskade härtigen att få äta frukosten på fru Örnsköld bruk, Stafsjö, hvarför ett bud ditskickades, men inspektoren svarade sig hafva friherrinnans befallning att icke för någon människa öppna huset, emedan det skulle repareras. Detta allt retade härtigen, så att ifrån Vadstena erhöllo samtliga statsfruarna deras afsked med bibehållande af lönerna för deras lifstid. Icke nog därmed, utan några dagar därefter eller den 10 juni blefvo de samtliga af slottsfogden tillsagda att genast och ofördröjligen flytta; detta senare saknade all anständig billighet. Dessa fruar, särdeles grefvinnan Fersen, hade i all sin tid tjänt och varit uppfödd uti hofvet, icke gifvit minsta anledning till missnöje och [hade] med fru Örnsköld [haft] hvarken vänskap eller förtroende; för hennes ovänlighet skulle alla dessa damer blottställas för den ledsamheten att i en olaga tid lämna deras rum och icke veta, hvarest de skola hamna, utan till dess flyttningstiden infaller, logera sig hos sina vänner. Statsfrun friherrinnan Wrangel hade ett slags liaison med baron Reuterholm och beklagade sig för honom, som ogillade hela proceduren samt skref en föreställning till härtigen, hvarå han erhöll svar, att härtigen desavouerade de senaste flyttningsorderna, påstående sådana ej existera, samt föregaf, att statsdamerna utsprida sådant till att därigenom bereda sig anledning att skrika. Flyttningsorderna äro gifna af ståthållaren Munck till slottsfogden Casström skrifteligen. Brefvet börjar med att dessa order äro en följd af en lång konversation med konungen och härtigen. Det blifver således särdeles att se, hvad följder denna besynnerliga sak kan taga.

Uti Skåne är icke den brist förspord, som här allmänt berättades. Statssekreteraren Zibeth har fått visa sig för konungen samt blifvit befald till middagen. Då kronprinsen af Danmark såg konungen på svenska amiralskeppet, placerades af misstag regerande härtigens af Mecklenburg Strelitz son

under prinsen af Augustenburg, hvilket visade, att man numera vid hofvet hade glömt etiketten. Af mera betydenhet är, att sedan Ryssland och England slutat en *defensive alliance*, så har Ryssland tillbjudit Danmark och Sverige att för dem negociera med England, det detta senare icke skulle fortfara att, som hittills sker, uppbringa danska och svenska skepp. Detta anbud, som Ryssland gjort med den höghet, hvilken alltid åtföljer dess företaganden, har danska hofvet eller hvad som är detsamma, grefve Bernstorff, antagit, och beror nu på svenska hofvets decision. Baron Reuterholm däremot, på det högsta uppbragt, har förestält härtigen, huru svagt det vore att med bekostnad af rikets själfständighet antaga ett förnedrande anbud och däremot tillstyrkt, att England bör hotas med repressalier samt embargo läggas på alla engelska skepp och effekter uti svenska hamnar, till dess våra uppbragta skepp blifva frigifna, skilja vår flotta ifrån den danska och förlita oss på Gud och vår rättmätiga sak. Detta språk, som utan tvifvel är det bästa, om äfven styrkan vore på vår sida, torde dock härtigen hafva besinnande att vidtaga och kunde äfven i våra beklagliga omständigheter hafva den värkan, att vi ådraga oss ett krig, som på en gång gjorde en ända på alltsammans.

Den 22 juli måndagen hände den olyckan under excercisen med arméns flottas kanonslupar, att en 24 ℔ kanon sprang sönder och dödade 13 man samt 3 underofficerare jämte det 1 officer och 20 man blesserades. Konungens återkomst är utsatt till den 1 juli, då han inträffar på Drottningholm. Uti finans- och hushållsmål utmärker regeringen sig af de mest förundransvärda författningar, och de, som utkomma, kunna nog gifva att befara, att maximumpriset, som i Frankrike åstadkommit så mycken ohygglighet, äfven här varder till att förvänta.

Juli 1. Konungen och härtigen hemkomna, foro inkognito genom staden till Drottningholm samt undanbådo sig all ceremoni; voro likväl uppe hos drottningen, innan de utreste.

Juli 2. Om statsdamerna talas intet. Härtigen affekterar en utmärkt kallsinnighet, som nästan går till ohöflighet emot fruntimren. Hofvet organiseras långsamt och för en hel annan ton med mindre amabilitet. Man låtsas gifva statsdamernas

flyttning anseende af ett misstag eller skriffel uti orderna och detta är enfaldigt till dumhet. Härtigen har ej vidtagit baron Reuterholms råd i anseende till den ryska deklarationen, men detta måste dock hafva skett med hans samtycke, emedan Reuterholm fortfar att regera. De utrikes ställningarna skola relativt till oss blifva mera och mera bekymrande, hvilket dock icke hindrar rikskanslern att nu, på branten af sitt förmodade fall, på 6 veckor få resa bort och sköta sin hälsa, då baron Reuterholm af honom ej besväras och får ensam styra. Han fortfar att bo på Haga samt tager icke sin egentliga sejour på Drottningholm förrän nästa vecka. Både härtigen och baron Reuterholm visa rikskanslern mycken höflighet, men de sympatisera icke i själfva värket.

Fredagen den 10 skall danska ministern grefve Bernstorff hafva audiens, då konungen kommer till staden. Baron Reuterholms fortfarande utlåtelser att icke, enligt sin föresats, vilja öfver minorenniteten kvarblifva i affärerna, förlora allt mer och mer sannolikhet, och de, som se sakerna noga, påstå honom vara sinnad att hos konungen söka till att bibehålla samma förtroende som hos härtigen.

Juli 17. Grefve Munck hade åter fallit på den galenskapen att vilja i riket inkomma samt skrifvit, det han vore sinnad bevisa, att Ruuth, Armfelt m. fl. voro bofvar. När denna tidning utkom, beordrade härtigen genast grefvens broder, hofmarskalken baron Otto Munck, att begifva sig till Hamburg och mota honom, hvilket baron Munck ock värkstält och skrifvit till sin hustru och vunnit afskedsbref samt väl beväpnad begifvit sig på resan, men han har ej råkat brodern, och nu är man villrådig, om denne gått sjövägen eller rest till Ryssland, varandes han i alla fall vid gränsorterna förbjuden att insläppas. På Drottningholm är en kungörelse anslagen, att hvilken som möter kungen eller någon af kungliga familjen och icke aftager hatten, skall af vakten gripas samt sättas i corps de gardet. Orsaken är, att någon dansk en gång mött kungen och härtigen uti promenaden samt felat uti denna skyldighet, men detta borde dock aldrig hafva kunnat värka en så ovanlig författning. Ingen kur blifver vid Drottningholm denna månaden; därigenom undvikes gifva statsdamerna tillfälle att infinna sig och äfven för franska sändebudet Rivals

att få audiens. Man synes haft nog brådska med Staëls ackrediterande till Paris, sedan Danmark ej därmed instämmer och vill däremot nu ej hasta med audiensen, hälst som det förljudes, att Rivals rappelleras och en vid namn Le Hoc efterträder honom.

Högsta rätten har afgjort preliminärfrågan i grefve Ruuths sak, och skall väl kammarrevisionen innan kort slutligen döma. Efter allt utseende är grefven förlorad.

Juli 18. Konungen var på Ulriksdal och visade drottningen plan till de rum, han i kungliga slottet hädanefter skall bebo, som äro dem, kronprinsen jämte 2:ne statsdamer uti östra flygeln förut innehaft.

Med ministrarna är den ändring skedd, att von Engeström går ifrån London till Wien, von Asp från Konstantinopel till London, baron Schulz från Regensburg till Berlin och herr Bildt, som nu är chargé d'affaires i Wien, blir minister i Regensburg.

Juli 21. Sedan konungen fastställt hofrättens dom öfver general Toll, så blef han i dag sjöledes afsänd till Wismar att där fängslighållas uti tvänne år. Han bevakades af major Wulfcrona. Hans regemente blef bortgifvet, men han förlorade icke modet, utan hoppades, att hans oskuld en gång skulle uppdagas. Jag hoppas likväl aldrig, att han, som genom sina nedriga råd är orsak till Sveriges olycka, någonsin kan återkomma uti affärerna.

Konungens dom öfver grefve Ruuth är nu tryckt lika med konungens bref till kammarrevisionen, hvilket senare egentligen hörer till vår tids ovanligheter, emedan man aldrig sett konungen skrifva tacksägelsebref till en domstol för en fäld dom, mindre betyga nådigt välbehag åt en actor publicus för dess förhållande.

Augusti 3. En smädeskrift var utkommen mot alla de i Armfeltska saken nämnda personer. Denna skrift, egentligen ömmande för dem, som hofrätten icke ens funnit anledning att uti domen nämna, sades vara ifrån tyskan öfversatt, och man vet, att detta arbete under baron Gustaf Reuterholms protektion utgafs af en vid namn Mandorf. Under en resa till Ulriksdal har i konungens vagn förefallit emellan Essen,

Morian och Klas Horn en konversation om denna pjäs, därunder baron Essen yttrat sig med mycken frihet, men konungen utan att taga parti med eller mot, likväl erkänt sig äga pjäsen och hafva läst den samt hållit för, att man *borde veta, hvad härtigen därom tänkte.* Af detta och flera sådana händelser erfor man, att de begrepp inplantas hos konungen, af hvilka man i framtiden vill sig begagna. Det är ock mycken anledning, att den 1 nov. anses konungens uppfostran fulländad. Hans vice guvernör och informator, den senare kanslirådet Rosenstein, licentieras, emedan man ej vill lämna dessa omkring konungens person vid hans myndighets början.

Af Frankrike har regeringen för sin vänlighet fordrat 18 millioner livres, men dessa röfvare hafva endast funnit godt att gifva 4 millioner, dock med vilkor att de icke förr få lyftas, än vår flotta är till Frankrikes tjänst i kanalen, uti hvilken dårskap regeringen likväl ej kan ingå och således har ett nytt tillfälle att vägra sin precipitation med franska republikens erkännande. Man säger, att Mouradgea d'Ohson, som är dragoman vid svenska missionen i Konstantinopel, blifvit svensk minister därstäder. Detta var oanständigt. Denne Mouradgea, till nationen armenier, har aldrig haft annat än en subaltern plats, som icke medför någon aktning, och en svensk ministersyssla där är en beställning, som förer till en värklig välmåga. Han är en intrigant, och de franska illgärningarna hafva här befordrat honom såsom en person, hvilken genom sina relationer med Portens ministrar skall kunna uträtta, dels att Porten betalar de efter salig konungen arriererade subsidierna, 400,000 piaster, samt äfven ingår uti andra förbindelser. Uti den penningeförlägenhet man nu är synas vederbörande vid det goda lynne, som vanligen plägar visa sig, när något godt hopp är att trösta sig vid.

Augusti 29. Kejsaren har vid danska hofvet begärt å tyska rikets vägnar dess initiativ till fred med fransoserna. Detta är här ganska illa upptaget, och ambassadören Sprengtporten har efter order i en konferens med grefve Bernstorff begärt veta, om kejserliga ministern icke vid detta tillfälle äfven nämnt svenska hofvet, hvaråt grefve Bernstorff svarat, att kejsaren ej nämnt svenska hofvet och att sådant icke var underligt, sedan Sverige genom den för Pommern under preus-

sisk mediation slutna freden med Frankrike aflagt den neutralitet, som för en mediation är nödvändig.

H. E. Reuterholm har ännu ej talat ett ord med prinsessan, mindre varit hos henne, utan vid de andra hofven låtsat, som han icke blifvit henne varse. I dag hade hela hofvet utom härtig Karl gått ifrån Drottningholm kl. ½ 5, men prinsessan hade vid Traneberg satt sig uti vagn. När hon anlände till sitt hotell, mötte henne härtig Karl med baron Reuterholm, då härtigen talade till henne sakta och hvarå hon svarade: »Sous vos auspices, mon frère, il est bienvenu.» Något därefter såg man baron Reuterholm inkomma till prinsessan, där han balbuterade några ord, kysste prinsessans hand samt blef kvar. Prinsessan, hög att hafva bragt honom till presentation, tror sig därigenom tillfredsställd, men vid hofvet sättes mycket värde på denna händelse, uti hvilken man vill se en angelägenhet hos baron Reuterholm att sluta ett brouillerie, som kunnat blifva honom i längden bekymrande, och således styrker den tanken, att baron Reuterholm sträcker sin omtanke för längre tid än blotta minorenniteten. Emellertid infalla vid denna tiden händelser, som gifva anledningar till flera gissningar; däraf förekommer, att den å Skeppsholmen med kostnad anlagda vedgården inrättas till ett larmbatteri och kanonerna nedflyttas ifrån höjden och läggas nere vid sjön midt emot Skeppsbron, att gevärsförrådet ifrån Fredrikshof flyttas till Skeppsholmen och därvarande spannmålsmagasinet, hvilket åter skall inrymmas uti Fredrikshof och orsakar kronan, genom transportkostnaden, en årlig utgift af 3,000 r., hvaremot inga föreställningar varit gällande; att order äro gifna till rikssalens städande; att ett nytt konseljrum på slottet för konungen inredes, där ett rum göres af tvänne, och ändtligen att man anser säkert, det den 1 november konungens uppfostran förklaras fullbordad och guvernören baron Mörner samt kanslirådet Rosenstein licentieras, äfvensom det tros, att generalguvernörskapet i Pommern efter grefve Ruuth är destineradt åt baron von Essen. Då blir konungen skild ifrån de personer, hvilka han syns visa någon predilektion. Hvad med allt detta kan åsyftas och hvad däraf kan blifva, skall väl tiden inom kort utvisa.

Augusti 30. Dog på Järfva, nära Ulriksdal, förre stats-

sekreteraren vid inrikesärendena, landshöfdingen i Upsala, kommendören af nordstjärneorden Elis Schröderheim, född den 26 mars 1747. Han var en man af sällsynt kvickhet och hvad man kallar geni i hög grad. Uti salig konungens tid genom sin med många törnen blandade lycka och efter konungens död genom sin olycka har han haft en roll, som uti vår historia förvarar honom ett utmärkt rum. Han förenade med ett godt och välgörande hjärta många älskansvärda egenskaper, men konungens nåd och förtroende samt hans egna behof förde honom uti ärenden, hvilka torde klandras i framtiden och Schröderheim med detsamma, då skribenten icke finner sig vid hans tid och belägenhet samt äger tillgång att kunna döma honom icke efter sakens utgång, utan efter hans afsikt. Han var den slätaste hushållare för sig själf, som kunnat gifvas. Med de största tillfällen att kunna förtjäna penningar föraktade han dem, och hans behof, som voro stora, kunde aldrig uppfyllas. Konungen gaf honom flera gånger medel att betala sin gäld, men alltid fruktlöst, och när han 1792 blef landshöfding, gaf härtigen honom, ock förgäfves, utvägar till berörda ändamål. Då han 1794, tvungen, tog afsked, erhöll han utaf sin efterträdare 14,000 r., men fann sig nu uti yttersta fattigdom. Baron Reuterholm hatade honom, sedan hans oförsiktiga bref till baron Armfelt blef bekant. Fåfängt omtalade man hans värkliga nöd och oanständigheten däraf, att en man af hans anseende skulle gripa till tiggarstafven. Han sjuknade ändtligen dödligen uti vattusot vid början af juli månad. Konungens guvernör, baron Mörner, såg honom ofta och bibehöll för honom sin vänskap samt omtalade hans lidande. H. E. baron Reuterholm skickade honom och underrättade sig om hans tillstånd. Man begick äfvenså, att konungen samt den kungl. familjen skickade enahanda bud, och som han sedan sitt erhållna afsked ej fått visa sig vid hofvet, så behagade man vid Drottningholm med den ton, som är vanlig vid hof, säga, att konungens bud ej förmått ställa Schröderheim till hälsan. På Ulriksdals kungsgårds revenu beslöts att gifva honom en pension af 400 r., men man sade honom med all möjlig hårdhet, att han ej förr skulle få konungens resolution, än han till hälsan återställdes, emedan han i annat fall icke vore i behof däraf. Han behöfde den

ej häller. Han hade tvänne månader före sin död låtit göra sin likkista och vid fötterna sätta det språket utur 90 ps. »Då det som bäst varit hafver, hafver det möda och besvär varit». Han förordnade om sin begrafning, hvilken skedde den 1 september med all tysthet uti ladugårdslandskyrkan. Han lade ock sina papper i behörig ordning och var kanske den ende, som misstänkte, hvad sedan hände, att härtigen aftonen, då Schröderheim aflidit, lät försegla hans papper. Dessa papper öppnades sedermera af presidenten Lode, och — se! — man fann intet af hvad man sökte. Några härtigens handbref till Schröderheim voro i behåll jämte några obetydliga bref ifrån konungen, och dessa borttogos till förfång för hans lagliga arfvingar, som ägde rätt till all hans kvarlåtenskap. Härtigen tillade honom 250 r. i begrafningshjälp. Länge lärer det dröja, innan någon framträder med den vältalighet som Schröderheim. Vid många tillfällen har man hört honon med nöje och förundran. Förmodligen lärer ingen tala öfver honom.

September 5. Till de rykten, som under den 29 augusti upptagas, höra äfven, att medaljören Wickman säges hafva fått befallning att arbeta på kröningspenningarna. Det synes som skulle konungen förklaras myndig den 1 november och härtigen förblifva hans premierminister samt konungens minorennitet äfven i den omständigheten likna Ludvig XV, med hvilken han har så många jämförelser. Uti de mål, där baron Cederström vill råda, där betyder baron Reuterholm intet. Den förre, som allmänheten kallar riksplågare, är en samling af allt oförnuft. Nyligen, då han hemkommit ifrån sina resor, har härtigen med egen hand och utan kontrasignation skrifvit honom en expedition, hvarigenom han af besparda mötespenningar årligen tillägger Cederström 800 r. taffelpenningar. Denna expedition är af härtigen skrifven in duplo, hvaraf Cederström behållit ett exemplar och aflämnat det andra till krigskollegium. I lika måtto har härtigen med egen hand utan kontrasignation skrifvit ett af honom kalladt intygande, hvarigenom en öfverste Ankarsvärd undfått 500 r. resepenningar af statskontoret. Detta är en äfventyrlig arbitrage och blottställer för lika ledsamma anmärkningar, som de hvilka nu följa grefve Ruuth. Denne har till tidens vinnande ur

kammarrevisionen begärt, det flera sterbhus och långväga främmande skola höras om hans sak.

September 9. Uti den så kallade Extra Posten var införd [en] emot religionen stridande öfversättning, tagen utur Luthers arbeten och ländande till att förlöjliga honom. Detta gaf anledning till konungens märkliga bref till justitiekanslern, skrifvet af hans excellens Reuterholm och innefattande mindre ett missnöje öfver hvad uti Extra Posten är infördt, än ett utfall emot jakobiner och nouvellister, hvilket utfall uti allmänheten med mycken kritik ansågs. Leopold angifver sig såsom såsom öfversättare af hvad i Extra Posten blifvit infördt, och rättegången skall i stadens kammarrätt anställas, där dock ansvaret torde lindrigare aflöpa, än med konungens bref till justitiekanslern synes instämma. Emellertid har hans excellens Reuterholm ej mindre af härtigen än af kungen fått många komplimenter för detta märkliga bref.

September 10. Ett pasquill var anslaget på Börsen, som borttogs så sent på morgonen, att flera personer hunnit afskrifva det. Det innehöll, att tiden till frihetens eröfrande nu vore inne och att man borde röja C. och R. ur vägen. Polismästaren for därmed till Drottningholm, därvid man åter fann ett tillfälle att säga baron Reuterholm vackra saker. Den, som trott allvarligheten af baron Reuterholms alltid förda språk, att han vid minorennitetens slut skulle lämna affärerna, komma nu allt mera och mera därifrån, då det blifver i samma proportion synbart, att baron Reuterholms afsikt är till att bibehålla sig.

September 17. Mångfaldiga anledningar synas nu visa sig för konungens nu förestående giftermål. Hela denna tiden har härtigen visat enkedrottningen en utmärkt höflighet, låtit presentera henne plan till hennes rum på slottet och inhämtat hennes tankar om förändringarna samt i dag varit på Drottningholm, där han länge haft ett enskildt samtal med henne. Allmänheten är nyfiken att gissa, hvilken gemålen blifver. I dag är äfven öfverstelöjtnant Morian afsänd express med order att först uti Köpenhamn få veta sin destination, och man börjar tro, att alla de anstalter, man sett, ej hafva annat föremål än den förestående förmälningen.

September 19. Enkedrottningen inflyttade från Ulriksdal

och konungens inflyttning, som sades vara fastställd till 1 oktober, är nu uppskjuten till den 18. Men en sak af större betydenhet synes bekymra de styrande. Man hade till i dag väntat de arriererade turkiska subsidierna, men de äro ej ankomna. Penningebristen i statskontoret fordrar extraordinarie tillgångar, och man blifver nu nödsakad att söka dem genom hvad medel som hälst. Baron Reuterholm har en fransysk kammartjänare, en vautrien vid namn Polon. Denne har genom Piranesis bemedlande erhållit påfvens fullmakt att vara romersk konsul i Stockholm.

September 30. Enkedrottningen har från Hamburg låtit komma sig tyg till kläder, och till generalkonsuln Gloerfelt i Helsingör äro order afgångna att med all skyndsamhet till Stockholm afsända de saker, som ifrån Hamburg ankomma. En epilog är författad af en vid namn Lindegren, att uppföras den 1 november, då äfven teatern skulle förändras och parterren upphöjas, som vid stora fêter är vanligt. Mig är med visshet försäkradt, att konungens giftermål den 1 november eklateras med prinsessan Lovisa Charlotta af Mecklenburg-Schwerin. Hon skall vara ganska vacker och väl uppfödd, 16 år gammal samt af de bästa böjelser. Detta gör ett stort uppseende i Europa. Särdeles blir märkligt att se, hvad Ryssland varder görandes. Det vill sägas, att konungen genast efter freden skriftligen till kejsarinnan yttrat sin åstundan, att storfurstens äldsta dotter måtte blifva nu regerande konungens brud och att härtigen (då uti Armfeltska konspirationen missförstånd syntes uppkomma med kejsarinnan i anseende till hennes namn, som kompromètterades), brefväxlat med henne [och därvid] äfven insinuerat den förening, som genom giftermålet vore att vänta, hvarigenom kejsarinnan jämväl förmåddes att låta sitt missnöje falla. Är detta grundadt, så kunde ledsamma explikationer däraf uppstå.

Oktober 3. Sekreteraren von Jacobson är kommen express från Paris och ambassadören Staël. I dag har Rivals haft konferens med rikskanslèren, och man börjar tro, att Frankrike värkligen gifvit oss subsidier, hvaraf sanningen snart skall visa sig. Förra franska statsministern grefve S:t Priest, som uppehållit sig här sedan 1790 och äfven varit sinnad uti Sverige sluta sina dagar, sedan han här köpt sig fast egen-

dom, har som det säges fått en avis att begifva sig härifrån, dock såsom af sig själf. Han säger ock, att enskilda angelägenheter kräfva hans bortresa på någon tid, och lämnar han sin hustru här kvar.

Uti Marstrand hafva Ehrenström och Aminoff samrådt att rymma och äfven förledt en underofficer att därtill vara behjälplig, men kommendanten Ruthensparre har fått tidig kunskap därom, hvilket blifvit hitrapporteradt.

Till händelsernas besynnerlighet fordrades ock, att *guldmakeriet* borde infinna sig. Detta har äfven händt. Kommendanten på Sveaborg De Freese har varit här för en rättegång. Han har berättat för härtigen, att på Sveaborg vore till finnandes en från Finland deserterad underofficer, hvilken kunde göra guld och äfven uppvisat en ring, som denne gjort åt De Freese. Ehuru orimligt sådant borde förefalla, har dock underofficern genast blifvit hämtad hit och satt under af baron Cederströms förtrogne underofficerares bevakning. Försöken skulle anställas på Räkneholmen och en liten egendom, tillhörig kaptenmekanikus Apelquist. Baron Axel Reuterholm skulle ock därvid vara närvarande, men guldmakaren hade funnit utväg att komma undan, och polisen måste uppsöka honom samt fann honom på ett liderligt ställe. Försöket anställdes och misslyckades.

Oktober 5. Franska ministern Rivals skall hafva audiens onsdagen den 7 såsom ministre plenipotentiaire. Han är därom i dag tillsagd af ceremonimästaren. Enskilda bref förmäla, det förra franska ministern i Hamburg Le Hoc skall vara under vägen och blifva accrediterad som ambassadör och att Rivals audiens är endast en reparation åt honom, som konventet äskat. Huruvida det varit med penningar beledsagadt, skall snart visa sig.

Oktober 6. Det är en sanning, att franska ministern Le Hoc är under vägen.

På Drottningholm omtalas konungens giftermål numera uti societeten utan någon hemlighet, och från Mecklenburg äro ankomna presenter af persikor och aprikoser, bordskifvor med mera.

Oktober 7. Rivals blef i dag presenterad för konungen och härtigen. Hans tal liknade en romares; han talade om

fransosernas segrar och deras fägnad att finna Sveriges tänkesätt oförändradt; men det hufvudsakligaste är, att Frankrike gifver 700,000 r. på en gång och 10 tunnor guld om året uti 4 år. Huru dessa subsidier blifva använda, är en annan fråga.

Oktober 10. Var konungen med hofvet uti Storkyrkan, där Te Deum sjöngs för årsväxten. Någon illasinnad lycksökare hade inbillat härtigen, att krut kunde ligga under de kungl. bänkarna, och denna orimlighet ådrog sig den uppmärksamhet, att man därom lät undersöka, dock uti all hemlighet. Konungen börjar visa, det konung Karl XII är hans hjälte och är mycket nöjd, när man säger honom, det man finner liknelse uti deras ansiktsdrag.

De som trott, att baron Reuterholm haft allvar, när han talat om sin reträtt vid minorennitetens slut, finna nu allt mera och mera deras misstag. Han lägger hand vid rikskanslerens ämbete under hans ögon, vänjer sig vid att höra rikskanslerns förslag till sin reträtt och öfvertygar, att det är det ämbete han för sig vill behålla. Härtigen följer ock salig konungens efterdöme därutinnan, att han inplantar hos konungen afsmak för hufvudstaden samt kärlek till Drottningholm, hvarutinnan baron Reuterholm nu äfven ingår, oansedt den malediktion han öfver det stället utgjutit. Jag har själf sett flera hans bref, som innehålla sådana utlåtelser uti den mest energiska stil och hans eder att kvittera, när minorenniteten är slutad, men jag har dock aldrig trott hvarken det ena eller andra.

Rivals efterträdare, en viss Le Hoc med karaktär af ambassadör, är under vägen. Denne skall hafva uppmärksamhet, huru subsidierna användas och att de nyttjas till en flottas uppbyggande, gemensamt med hvilken Frankrike lofvar att med sin sjömakt soutenera oss i händelse Ryssland ville oss oroa.

Oktober 13. Subsidierna äro af rikskanslern såsom premierminister kvitterade. De betalas af Holland uti afräkning på dess skuld till Frankrike och dragas genom Averhof genom Hamburg till Stockholm. Uti statskontoret upptagas de såsom af kungl. maj:t förskjutna medel, och rikskansleren assignerar på riksgäldskontoret, som emottager växlarne samt levererar sedlar åt statskontoret. I dag äro på sådant sätt

aflämnade 364,000 r., däraf 60,000 genast remitterade till Hamburg att betala en skuld och 220,000 utbetalas här till innestående statsskulder, kvartaler med mera. 20 tunnnor guld äro ännu kvar i riksgäldskontoret af dessa subsidier.

Oktober 18. Söndagen emellan den 7 och 8 om aftonen lossades uti kökträdgården ett skott på Drottningholm på vice korporalen vid drabanterna Netherwood. Det träffade honom uti lösa kapprocksärmen; tre karlar framrusade, kastade ikull honom och sade: »det var ett förbannadt skott», lämnade efter sig en pistol och togo till flykten. Han ropade: tag fast, men förgäfves. Han gick genast upp i kanslihuset, där mademoiselle Slottsberg bodde och där härtigen var, berättade händelsen, då härtigen strax satte sig i sin vagn, som stod utanför och med Netherwood for åt slottet, där baron Rålamb eftersändes. Man beslöt i början att hålla händelsen hemlig, men efter någon stund tillkallades presidenten Lode och baron Reuterholm, då man åter beslöt, att saken skulle undersökas. Alla anstalter sattes nu i värket. Dragoner affärdades på alla vägar omkring alla stränder. Order gingo till Stockholm om polisens aktivitet, vakt sattes vid tullarna, men ingen ertappades. Presidenten Lode for till staden, men var förekommen af polismästaren på Drottningholm, hvaraf hände, att presidenten vid tullen å Stadshagen blef anhållen, oansedt han for uti hofvagn med 6 hästar. Innan han blef underrättad om orsaken till detta, var hans första reflexion, att tro revolutionen börjat i Stockholm. Här sättes vakt vid tullarna, och alla, som foro, blefvo anhållna. Polismästaren Ullholm for nu till alla pistolsmeder, men ingen kände geväret. Pistolen var ovanligt lång och troddes vara någon mycket gammal tysk.

Oktober 19, Undersökningen fortfar uti poliskammaren i anledning af den oroande kungörelse, som i dag blef införd i de tryckta bladen. Alla klädmäklerskor blefvo hörda, om de sålt geväret, åtskilliga misstänkta och sysslolösa personer blefvo förhörda. På samma sätt fortfor på Drottningholm denna dag, och

Oktober 20 blefvo på Drottningholm flera häktade, men frigifna.

Oktober 21. Man hade beslutat att genom kungörelse i

morgon låta den upphittade pistolen exponeras till allmänt åskådande den 24 och 25, ifall någon infunne sig, som igenkände densamma, men denna anstalt blef i dag emot middagen inställd. Jag sluter, att man torde fått någon upplysning, som ganska väl vore, hälst allmänheten nog offentligen börjar yttra sig, det den anser saken uppdiktad antingen af Netherwood att vinna belöning eller genom honom uti något politiskt, ehuru till dess ändamål obegripligt afseende.

Storamiralsämbetet i Karlskrona har för något subordinationsbrott låtit arrestera amiralen grefve Klas Wachtmeister, hvilken ej skall velat göra dem redo för det under hans befäl varande manskapet å den nu inlupna flottan, hvilken han kommenderat som storamiralsämbetet äskat. Både grefven och storamiralsämbetet hafva härom till härtigen afsändt kurirer, och denna händelse, som träffat en så förnäm man, gör uppseende.

Oktober 23. Sedan ingen upplysning var att hämta om händelsen på Drottningholm, börjar man ändtligen att tro, det Netherwood själf skjutit på sig i afsikt att bereda sig någon belöning. Uti den slottsrätt, som hålles på Drottningholm, har varit fråga att arrestera honom, och i dag är han visad ifrån konungens dejeuner.

Oktober 24. Hofvet ankom till staden, och hos härtigen var bal. Man omtalar stora avancementer såsom förestående till den 2 november. Jag antecknar dem att se, hvad däraf manifesterar sig. Man säger, att baron Axel Reuterholm blir president och serafimerriddare, presidenten Lode excellens, baron Jan Jacob De Geer öfverkammarherre hos drottningen, baron Fleming, som visar sig vara konungens utmärkta favorit, hans öfverkammarherre, baron Nolcken öfverstemarskalk hos drottningen. Öfverstekammarjunkarne få afsked med bibehållande af deras löner, 400 r., och hvad de därutöfver hafva indrages, emedan konungen liksom i Adolf Fredriks tid vill uppvaktas af kammarherrar. Grefvinnan Jan Jacob De Geer, född Aurora Taube, är utsedd till underhofmästarinna hos unga drottningen. Man undrar, om konungen kan förmås att samtycka därtill, emedan denna grefvinna är den enda person, om hvilken konungen yttrat sig föraktligen och äfven närvarande humilierat. Hon är äfven känd för den mest

fria i sina seder, hvilket gått nästan till liderlighet, och salig konungen, som ej var grannlaga, kunde dock ej familiarisera sig med henne.

Baron Fleming är en ung man med god uppfostran och egen förmögenhet, emellan honom och hans excellens Reuterholm är ett godt förtroende etableradt, och man börjar allt mera och mera öfvertygas, att konungen för det närvarande ej känner någon annan influence, än baron Reuterholm vill medgifva.

S. D. ankom nya franska ambassadören mr Le Hoc och skall bebo baron Dübens eller Schefferska huset på Blasieholmen, som franska ambassadörerna uti förra tider alltid innehaft. Den nye holländske ministern herr Todt van Dedem var förut anländ och hade

Oktober 25 första gången företräde hos rikskansleren.

Oktober 26. Sedan alla försök voro fruktlösa att om den å Drottningholm funna pistolen erhålla någon underrättelse, så blef densamma i dag enligt utfärdad kungörelse till allmänt åskådande exponerad uti poliskollegii förmak på rådhuset.

Oktober 27. Franska ambassadören Le Hoc hade audiens hos konungen och härtigen. Han tager emot att kallas excellens och af fransoserna monsieur; han ser väl ut och är något öfver 50 år, son af en regementsfältskär vid franska gardet, som tillika betjänade Vaudreuils hus, där den unge Le Hoc blef väl emottagen och genom härtig Polignac befordrad. Vid amerikanska kriget anförtroddes honom en priskommitté. Sedan blef han genom Polignacs rekommendation antagen vid inrikesaffärerna och slutligen härtigen af Choiseul-Gouffier följaktig som legationssekreterare till Konstantinopel. Då härtigen brouillerade sig, for Le Hoc till Frankrike och blef sedan minister i Hamburg, därifrån han nu kommer. Då man reprocherat honom [hans] demokrati såsom otacksamhet emot Vaudreuils familj, har han svarat: »Je paraissais à la maison de Vaudreuils comme Solon à la cour de Denys le tyran. Hans visitkort är så skrifna: Le citoyen Le Hoc, ambassadeur extraordinaire de la republique française à Stockholm, men man anmärkte, att ordet *ambassadeur* började med litet *a* och ordet *à Stockholm*. såsom

important; han talar väl och rechercheradt och man citerar flera af hans propos. Han har sedan gifvit afskrifter af sitt tal, hvaraf man i avisan gjort utdrag, men infört de obetydligaste dragen och äfven ändrat hvad starkt kan vara. Själfva talet lyder som följer:

»La republique française, forte par ses victoires et sa liberté, s'occupe dans ce moment, moins des ennemis qui lui restent, que des amis qu'elle a sue se conserver. Je ne presente point à V. M. des adulations flatteuses. Je porte les voeux d'une peuple libre pour le bonheur du chef d'une nation fière et valeureuse. Je ne fais ces voeux, Sire, que parceque votre peuple les repête avec moi. Déjà V. M. promet tout ce qu'on a droit d'attendre d'Elle. Déjà les inclinations les plus heureuses font cherir les premiers élans de votre âme et tout annonce à votre patrie un autre Gustave. Parceque vous aviez les hommes, Sire, vous regnerez par les lois. Vous regnerez par l'amour et la reconnaissance, les seuls liens qui desormais peuvent subsister entre soumission et le pouvoir. Peut-être la revolution française va-t-elle imposer aux rois des devoirs plus pénibles. Dussiez V. M. n'y trouver que des jouissances. Droiture, franchise et loyauté dans les engagements réciproques, une amitié éternelle entre deux peuples fièrs de leur resemblance et de leur liaisons. Voilà, Sire, ce que par mon interprête vous offre la nation francaise. L'ambassadeur de la republique vivement penetré de ces sentiments joint au respect dû à l'autorité legale le respect personnel, que V. M. justifiera par ses vertus. Il se croira dans sa patrie, s'il peut rester temoin du bonheur de ce pays.»

Man är vid hofvet obeskrifligen intrigerad att veta konungens tänkesätt, och det kan ingen upptäcka. Man observerar det minsta, det obetydligaste. Således har man funnit, att då konungen for från Drottningholm, har han varit ganska tankfull och den dagen knapt ätit eller druckit. Man undrar, huru det varit honom möjligt att för baron Mörner och Rosenstein dölja, det de äro nära deras afskedande, hälst han för dem visat mycken böjelse.

Till de vidare befordringar, som man tror vid konungens giftermål eklateras, är äfven, att öfverståthållaren blifver ordförande för arméens flotta i Karlskrona samt baron Ceder-

ström öfverståthållare och serafimerriddare, Baron Nolcken president uti Wismarska tribunalet och baron Klinckowström öfverstemarskalk hos drottningen. Riksmarskalken grefve Oxenstierna riksjägmästare och grefve Posse riksmarskalk med flera dårskaper, den ena sämre än den andra, alla utmärkta af högmod och hämd, som nu äro de rådande passionerna. De stämplades alla, då franska ambassadören for öfver riddarhustorget och folket klappade händerna.

Grefve Klas Wachtmeister har på härtigens befallning blifvit entledigad utur arresten. Han är uppkommen. Utan att erhålla satisfaction är han ej sinnad åter tillträda sitt ämbete.

Oktober 30. Utgafs underrättelsen eller ceremonielet om hvad som komme att tagas i akt vid fêterna, då konungens giftermål deklareras den 2 november. Kungl. kollegierna blefvo genom en hofjunkare budne, men magistraten och de 50 äldste intet; de senare voro ifrån underrättelsen alldeles uteslutna, som dock efter påminnelse blef rättadt i Dagligt Allehanda.

Man säger nu, att amiral Puke skall falla för Wachtmeisterska saken och att man destinerar Puke till öfverståthållare.

November 2. Deklarerades konungens giftermål jämte alla de gracer, som vid detta tillfälle äro utdelta och särskildt tryckta. Om Rosenstein icke erhållit sin pension af salig konungen genom dess förseglade förordnade, hade han väl nu blifvit den utan. Landshöfdingekaraktären, den han nu erhöll, var ett öfverflöd. Konungens guvernör baron Mörner fick endast behålla 800 r. af de 1,500 han i lön åtnjutit. Det öfriga vet man efter hans exc. förordnande. Många blefvo efter vanligheten missnöjda och otillfredsställda. Om morgonen hade baron Reuterholm af konungen erhållit stora och lilla serafimerstjärnan uti juveler jämte ett ganska nådigt bref, hvilket senare han önskade sig häldre kunna bära än ordenskorsen. Vid beskickningarna anmärktes baron Schwerin (till Ryssland), hvilken var page hos salig konungen 1792, men nu är baron Reuterholms favorit. Han kan ganska illa franska, har inga kunskaper och ingen uppfostran och således särdeles olämpligt, att han sändes till ryska hofvet, som i alla fall är missnöjdt med konungens giftermål och fordrade en

man af kunskaper och konsideration. Efter couren stannade baron Reuterholm kvar uti dörren till hvita rummet, då en särskild cour gafs åt honom, som emottog den af ministrarna och alla dem, hvilka sökte sin lycka. Vid couren, spektaklet och bal paré syntes konungen kall och föga animerad. Den senare var ganska brilliant och värkligen magnifik. Den tillkommande drottningen beskrifves såsom ett mönster af skönhet och talanger. Vid bal paré dansade konungen menuette med härtiginnan och dansade väl, men utan affektation; dansade sedan en kontradans i åtta par, men ej mera. Konungen syntes i öfrigt embarraserad, talade litet och sakta om indifferenta ämnen och visade all den blygsamhet, som åtföljer ungdomen, började nu få skäggväxt, som man märkte på öfverläppen, var mycket väl växt, men ännu uti växten. Vid bal paré var han klädd i drap d'or, randigt med rödt clinquant.

Vid couren såg man statssekreteraren Zibeth, hvilken nu var uppkommen och efter härtigens gifna tillstånd presenterades med kanslikollegium efter sin förra fullmakt och således först af statssekreterarne, hvaröfver de andra i tjänst varande förklarade sitt missnöje. Det var ock i så måtto ovanligt, som Zibeth redan 1793 fått afsked.

November 5. Dog öfverdirektören Theel vid kirurgiska societeten, känd af sin lyckliga skicklighet att operera sten, hvilken vetenskap han här i riket ensam ägde och nu med honom försvinner.

November 6. Ambassadören var ej på spektaklet. Man berättar i anledning däraf, att den ännu härvarande förre holländske chargé d'affaires Loofs satt ambassadören åtskilliga pretentioner i hufvudet, såsom att han bordt hafva tabourette på spektaklet, att han bordt äta vid konungens och ej vid rikskanslerns bord vid bal paré. Loofs har blifvit af rikskanslern bannad för denna talträngdhet, men ambassadören har sagt sig vara opasslig.

Beskickningarna till de främmande och besläktade hofven äro besynnerligen valda. Baron Schwerin, som förr är nämd, har endast en vacker figur och en viss acquis, som vinnes vid hofvet. Baron Munck är i det närmaste lik den föregående, men har det felet att höra illa. Baron Fleming

anses för konungens favorit, har mycken skicklighet och god uppfostran. Alla dessa hafva fått hvardera 1,500 r. Tillförene fick den, som skickades till Berlin, 1,200 r., och den till Danmark 800.

Presidenten von Post uti Åbo hofrätt har på sin af baron Reuterholm tillstyrkta begäran fått afsked med bibehållande af hela lönen, och man anser presidenten i statskontoret baron Axel Reuterholm såsom hans utsedde efterträdare. Man gläder sig, att denne torde snart bortresa, men förmodligen blifver han kvar till nästa höst. Med öfverståthållaren är man missnöjd. Man bjuder hans ämbete åt flere och däribland åt landshöfdingen Ugglas, men ändtligen är ännu ingen så oklok att vilja åtaga sig detta ämbete, som saknar alla andra agrementer än blott ett beständigt tillfälle att föredraga de emellan folket och konungen uppstående missnöjen.

November 12. Härtigen har yttrat sig, att allmänheten skall inom kort få någon underrättelse om det på Drottningholm lossade skottet. Saken är likväl den, att sedan man mer och mer blifvit öfvertygad om det, att Netherwood själf lossat skottet så har man sagt honom det samt också, det man väl finner, det utan hans egen bekännelse han ej därför kunde dömas, men man skulle icke desto mindre träffa honom; däremot och om han godvilligt bekände samt styrkte sin bekännelse, skulle han få tillgift och kanske mer. Han har då bekänt. Uti förhoppning att få något understöd eller belöning hade han själf lossat skottet, hvilket han bevisat med maken till den hittade pistolen. Det säges, att han skall få resa bort och allmänheten skall få någon underrättelse, till hvilken ingen sätter tro.

Svenska ambassadören Staël, som med glömska af alla de förbindelser han är skyldig franska hofvet, varit värkande i franska revolutionen, har ock underrättat, såväl att subsidier blifvit oss gifna, som äfven att Le Hoc är hitkommen. Den vänskap, som var emellan baron Reuterholm och baron Staël, är dock nu slutad, då den förre icke kan vänja sig vid den senares demokratiska principer.

Förre franske statsministern, grefve St. Priest, som sig här uppehållit, reser nu till Petersburg, ehuru han sagt sig skola resa till Hamburg. Som han har en pension af Ryss-

land, så gör detta uppseende, men han har om orsaken explicerat sig med härtigen, och synes han ej med honom vara missnöjd. Emellertid talas i allmänhet illa om Rysslands dispositioner, och ibland annat vill man säga det oroande, att kejsarinnan har ett godt tycke till Gotland för Slite hamn, men detta måtte önskeligen föras till ogrundade gissningar.

November 16. Är tryckt konungens bref till baron Rålamb såsom ståthållare på Drottningholm angående inställandet af undersökningen om skottet, hvilken skrifvelse är ganska inbunden och kontradiktorisk emot hvad förut blifvit sagdt i detta ämne. Netherwood är bortrest, man vet ej hvart, men det torde inom kort upplysas, att han förmodligen fått någon beställning.

Ett nytt prof af tidens despotism är, att vice presidenten Lagerheim uti statskontoret i dag fått befallning till att taga afsked. Denne mannen, drifven af rena afsikter och ett rent patriotisk nit, har af h. exc. Reuterholm 1792 blifvit, som den tidens anteckningar visa, uppsökt, employerad uti ärenderna, sedan hans planer af Reuterholm samt härtigen blifvit gillade. Dessa planer, ländande till ordning uti finanserna, men med minskning uti arbitraira maktens inflytelse hafva sedermera, då den senare funnits behaglig, misshagat. Lagerheim, brouillerad med presidenten Axel Reuterholm, har öfvertygat honom om han ineptie och vid de i affärerna förekomna tillfällen emot rättvisa och sundt förnuft förlorat. Detta har nu fordrat hans slutliga eloignerande, administration till nesa och honom till heder.

November 20. Härtigen lät genom statskontoret af de franska subsidiemedlen betala ambassadören i Petersburg baron von Stedingks skuld med 21,000 r. Hans ministeriella uppförande förtjänar utan allt tvifvel belöning, ehuru särdeles det förefaller att betala en enskild mans gäld med rikets pengar.

De denna förlidna höst ofta infallna stölder hafva orsakat, att brandvakten erhöll befallning till att icke ropa, hvaraf hände, att tjufvarna ej kunde göra sig säkra.

Brunnarna vid Brunkeberg (som dels genom vägens anläggande till Drottningholm, dels genom påfyllningen af Norrmalmstorg blifvit borttaget och jämnadt till ett torg) blefvo

uti september månad anlagda och däremot den gamla brunnen på Smedjegatan igenfyld.

Den uppmuntrande lindrighet, hvarmed delatorer denna tiden handteras, har nu åter förorsakat, att en vid namn Lindgren angifvit grosshandlarne Björkman, Philipson och Ekholm samt bryggaren Abraham Westman såsom anläggare af en konspiration. Ehuru orimligt detta var, då dessa personer äro af skiljaktiga partier, lånte man dock öronen därtill och sysselsatte sig att följa dessa välfrejdade personer, och när man ändtligen öfvertygades om orimligheten af angifvelsen, kallas dessa välmående män jämte Lindgren uti polisen, då denna icke kände en enda af de angifne samt bekände, att han gjort angifvelsen i förhoppning om någon belöning. De angifne yrkade, att han måtte straffas till förekommande af dessa ohyggligheter, men däråa har ännu ej följt något svar.

November 27. Oansedt den hastighet, hvarmed man begärde vice presidenten Lagerheims afsked, har icke ännu däråa följt någon värkställighet. Man synes fastmer angelägen att öfvertyga publiken därom, att han otvungen och af egen böjelse begärt detta afsked, hvilket likväl blifver fruklöst, då Lagerheim haft den försiktigheten att åt andra personer visa det bref, han i detta ämne skrifvit till presidenten Axel Reuterholm.

Med öfverståthållaren Modée är man alldeles ledsen. Man har bjudit detta ämbete åt landshöfdingen af Ugglas och åt hofstallmästaren baron von Essen. Ingen är särdeles benägen att det emottaga. Man exigerar isynnerhet af den senare att han skall emottaga det. Han har ock konsulterat mig, och hans beslut är ännu osäkert.

December 3. Baron Essen är ännu villrådig, men efter all liknelse blifver han föranlåten att emottaga öfverståthållareämbetet. Han är utan allt förbehåll mästare af villkoren, och man sätter därpå ett besynnerligt värde. Förändringar fortfara att följa hvarannan. Amiral Puke, som är ordförande uti storamiralsämbetetet i Karlskrona, har begärt afsked, sedan honom ej skett den reparation, han äskat uti frågan med grefve Klas Wachtmeister. Till ordförande i storamiralsämbetet är däremot öfverståthållaren Modée utsedd. Lands-

höfding Franc i Örebro lämnar sitt ämbete åt sin måg, hofstallmästaren baron Hamilton, och hofmarskalken Thure Cederström skall ackordera landshöfdingeämbetet uti Västerås af grefve De la Gardie.

Kejsarinnan, som visar sitt humör, har rappellerat grefve Romanzoff ifrån sin ambassadörsplats och endast till chargé d'affaires nämnt en baron Budberg, däraf man tager anledning att sluta i sammanhang med Stedingkska gäldens betalande, att han torde äfven få tillstånd att resa hem och Jennings emellertid blifva chargé d'affaires. Hvad denna köld i längden skall betyda, det utvisar tiden.

Här har några dagar sig uppehållit den i Paris afrättade Duc d'Orleans eller sedermera Egalités son, som i välmakten skulle bära titeln af Duc de Chartres, men nu reste i Norden under namnet Müller med en grefve Montjoie, som kallade sig Freudberg. Denne senare hade varit adjutant hos Dumouriez. De kommo ifrån Norge och återreste till Tyskland öfver Ystad. De hade ett kreditiv på Wahrendorf på 800 louisd'or. Den unge Orleans var skicklig och modest samt röjde på intet annat sätt sin härkomst än genom en särdeles likhet med sin far. De voro här alldeles okända, till dess en ifrån Hamburg ankommen resande yppade deras hemlighet.

December 4. Vid hofvet har man nu den nyheten, att friherrinnan Munck lämnat sig åt härtigens böjelse, och hafva de profiterat af baron Muncks vistande i Berlin att värkställa början af deras kärlekshandel. Man tror, att mamsell Slottsberg får en pension, och härtigens sammanlefnad med henne upphör. Vore fru Munck en vettig intrigant, hvad hon likväl icke är, kunde detta för härtigens favoriter blifva äfventyrligt.

December 8. Ändtligen har här inträffat en händelse, hvars följder kunna blifva de äfventyrligaste. När ambassadören Stedingk vid ryska hofvet annonserat baron Schwerin, har kejsarinnan refuserat att emottaga honom. Jag har läst det protokoll, som vid detta tillfälle är hållet för grefve Osterman och hvilket i korthet förmäler, att då kejsarinnan blifvit underrättad om Schwerins ankomst, har hon befallt grefve Osterman gifva baron Stedingk tillkänna, att hon ej emottager en sådan beskickning, ovanlig emellan hof,

som ej pläga med hvarandra en vänskaplig relation och således minst lämplig emellan härtigen och henne, hvilken furste gifvit henne så många anledningar till missnöje, sedan han genom dess propositions illusoires sökt uppehålla henne. Det vore motivet, att han af de franska regiciderna tagit penningar och gifvit en ny vanära åt sin vördade bror, då han allierat sig med dem, som åt hans brors mördare upprest en minnesstod. Han arbetade ock på en fred med dem, hvars ändamål var att armera mot Ryssland. Allt detta med mera hade gifvit kejsarinnan tillräckliga orsaker att taga det beslut hennes ära fordrat, om hon icke väntat, att den unge konungens myndighet snart skulle gifva sakerna ett helt annat utseende. Vidare omtalar hon, hvad vid giftermålet är tillgjordt och särdeles, att grefve Stenbock på härtigens befallning förlidet år begärt den unga prinsessan. Protokollet innehåller, att vid slutet af denna deklaration har baron Stedingk varit nära att falla i défaillance, men hämtat sig och svarat, att han med en särdeles surpris åhörde allt detta, att hvad alliansen med Frankrike angår, vore den ogrundad; de fransyska penningarna voro sådana arrérages, som återstodo efter äldre traktater, att giftermålet ansetts försvunnet, sedan kejsarinnan nekat utleverera Armfelt, och det med dédain och ändtligen att baron Schwerin vore helt nära samt att hans excellens Reuterholm erbjudit sig själf komma och begära prinsessan, men att man svarat, det hans person vore obehaglig samt [att man] kunde honom ej emottaga. Till detta har grefve Osterman svarat, att han skulle gifva ambassadören ett pass för en kurir, som kunde resa emot baron Schwerin och bedja honom vända åter, och att giftermålet på kejsarinnans sida ej varit vägradt och det, som anfördt blifvit, af sådan egenskap, att det icke kunde vederläggas. Ambassadören har således skickat en kurir emot Schwerin, hvilken nu återvänder. Den ryske chargé d'affaires Budberg, som är hitkommen, har order att uti orsakerna till kejsarinnans mesyrer sätta all publicité, men betäcker hennes öfriga intentioner med all möjlig obscurité.

Uti ryska Finland skall nu vara 20,000 man, och 20,000 man hafva order att infinna sig där uti vår, kommenderade af general Suvarow, som redan är uti Viborg. I denna stund

har Ryssland ej krig med någon makt, är säker för turken, trygg om Polen, allierad med Österrike och Preussen, med ett ord, har all god tid att endast sysselsätta sig med oss, och hvart detta skall taga vägen, må Gud veta. Märkligt är, att den ryska storfursten Konstantin, som nu gift sig med en prinsessa af Sachsen-Koburg, hade man förut varit sinnad att gifta med den mecklenburgska prinsessan, som konungen af Sverige skall hafva, att i sådant afseende generalen baron Budberg varit i Mecklenburg, men att hans rapport förmodligen icke varit fördelaktig. I annat fall tros, att det schwerinska huset häldre accepterat det ryska partiet än det svenska. Här säger man, att konungen anser detta såsom en offense personelle, därutinnan han ej vill blanda nationen, att han skall på samma sätt handtera kejsarinnans beskickningar och för öfrigt låta saken blifva därvid, men att en deklaration i anledning häraf blifver en nödvändighet. Önskeligt, om ryska hofvet i denna omständighet tänker på samma sätt. Emellertid äro order afgångna till baron Stedingk att svara på detta sätt. Prinsessan Alexandra, som här är uti fråga, skall vara ganska väl uppfödd och skön efter alla regler, lärt att tala svenska, och ryktet om hennes destination till Sveriges drottning har uti Ryssland varit allmänt. Vid en bal, som gafs vid tillfälle af prins Konstantins förlofning, dansade prinsessan Alexandra, och engelske ministern, lord Withword, som stod bredvid kejsarinnan, berömde dansen med utlåtelsen: Si des gens que je connais voyaient ceci, ils se morderont bien les doigts.

Regeringen befinner sig således uti de mest bekymrande omständigheter, då man på ena sidan visar sig Rysslands öfverhängande makt, om hvars bruk man förlorar sig uti konjekturer, och på den andra ingen enda makt uti Europa, på hvilken vi kunna lita, hälst Frankrike, om ock aflägsenheten ej låg uti vägen, är inom sig själf så ockuperadt, att därpå ej kan räknas. Därtill kommer äfven, att de 700,000 r., vi fingo, äro blott till hälften accepterade i Holland att betalas månatligen till den 2 juni, men andra hälften är ej accepterad, förrän holländska staterna utsett medel därtill, och ehuru riksens ständers riksgäldskontor emellertid avancerar hela summan, medförer dock detta ledsamheter. Väl

vore, om man under allt detta ej hade reprocher att göra sig. Emellertid är detta den tredje märkliga epoken i konungens lefnad: först hans födelse och de därmed förenade troubler och olyckor, sedan orsaken till hans tidiga upphöjelse och så denna sällsamhet vid giftermålet.

December 20. Kl. $^1/_2$ 3 om morgonen dog öfverhofmästarinnan, grefvinnan Fersen, född friherrinna Charlotta Sparre, 77 år gammal. Hon var hvad man med skäl kan kalla en ärans fru och den sista lefvande af dem, som 1744 var vid hofvet vid drottning Lovisa Ulrikas trolofning, hvilken grefvinnan Fersen ock uti Berlin hämtade.

December 22. Hade polska grefven Potocki afskedsaudiens, sedan ryska kejsarinnan uti konungens af Polen namn gifvit 5,000 dukater till hans gälds betalning, som på långt när ej var tillräckligt, men likväl till honom ej förr fick utbetalas, än han var färdig till afresa. Han var krediterad af Polen vid revolutionen därstädes, men sedan ryssarna gjort ända på alltsammans, har han uppehållit sig här i mycken fattigdom och varit underhållen af enkedrottningen hos hennes tanddoktor Bonny. Han räknade sig på mödernet släkt med oldenburgska huset.

December 28. Konungen har skrifvit ett egenhändigt bref till kejsarinnan af Ryssland, uppå hvilket bref man väntar det svar, som deciderar om utgången af de händelser, här uppstått. Konungens bref skall vara höfligt, men tillika allvarsamt, och med dess innehåll skryter man nu tillsvidare. Baron Fleming är återkommen ifrån Danmark och jämväl en grefve Baudissin hitkommen för att felicitera till giftermålet.

December 29. Ankom en kurir ifrån Danmark med tidning, att ambassadören friherre Sprengtporten ganska hastigt dött af slag, och som hos honom ej var någon ambassadsekreterare, så afsändes genast en express till ministern Ehrenheim att strax begifva sig till Köpenhamn.

December 31. Sedan öfverståthållaren Modée den 20 blifvit förordnad till öfverkommendant i Karlskrona med 4,000 r. lön och härtigen den 23 till öfverståthållare utnämnt förste hofstallmästaren baron von Essen, så installerades denne se-

nare af härtigen i dag uti ämbetet, därvid han behåller omkring 7,000 r. årlig lön.

S. d. visade sig vid hofvet baron Schwerin, återkommen ifrån Finland, och blef mot aftonen ett extra ordenskapitel, då konungen uti ett tal, som upplästes, yttrade sig, att ehuru baronen för oförutsedda händelser ej kunnat fullgöra den beskickning honom varit uppdragen, voro hans trogna tjänster emot salig konungen och hans trogna nit sedermera sådant, att det borde belönas. Konungen ville därför lämna honom en öfverofficiants dekoration med survivance på den första lediga plats ibland öfverofficianterna, dock utan att detta må lända till något prejudikat. Konungen, som vanligen prononcerar sina tal långsamt och väl, läste detta med så låg röst och var själf så affekterad, att de närmast kringstående ej kunde höra honom. Om denna förlägenhet kom af missnöje med personen eller med saken, därom kan man olika döma. Emellertid är nu detta året tillryggalagdt, märkvärdigt i flera afseenden ända till slutet.

S. d. afled generalen grefve Fredrik Horn och slutade sin märkliga lefnad, sedan han 1772 vid revolutionen varit ett värkande redskap, men en bedröfvad fader åt den i konungamordet delaktige grefve Horn. Redan 1778 började han blifva missnöjd med konung Gustaf III, därmed han fortfor, tills konungens död gjorde slut på deras tvister.

FEMTE KAPITLET.

1796. Januari 6. Ankom tidning ifrån Livorno, att generallöjtnanten baron Georg Wrangel därstädes aflidit, sedan han kort förut antagit katolska läran. Han var märklig genom upphofvet till kronobrännerierna, hvarför han hade fått namn af Bränvins-Wrangel, sedermera minister i Italien, då han för de genuesiska lånen bodde i Genua, därvid han efterträddes af baron Armfelt. Han lefde i många år med en italienska, och hans härvarande enka, som varit statsfru samt är god vän med baron Reuterholm, har fått den pension af 500 r., hennes man åtnjutit. Man fortfor att förlöjliga den dekoration, baron Schwerin fått, och har däröfver äfven gjort verser.

Baron Cederström, som njuter härtigens förtroende äfven uti den grad, att han stjäler fram saker emot de löften härtigen gifvit *[eftersatsen uteglömd]*. Baron Reuterholm har förmått härtigen att ändra det bref, som till baron Essen skulle om hans ämbetes rättigheter expedieras och hvarvid nu en tvist uppkommer, hvars utgång blir löjlig att se. Cederström har friat till baron Karl De Geers dotter, men fått nej, ehuru han därvid berättat, att generalguvernörsämbetet i Pommern vore honom destineradt, så snart grefve Ruuth förlorar det. Detta har man berättat baron Reuterholm, som blifvit furieux och svarat, att sådant aldrig skulle komma i fråga att värkställas.

Emellertid har Cederström i dag utgifvit på generalorderna, att härtigen befriat honom ifrån befälet öfver gardet och uppdragit detsamma åt öfversten och majoren baron Bennet i anseende till de trägna göromål, som vid generaladjutantsämbetet förefalla.

Januari 8. Det är nu upplyst, att baron Cederström om-

skrifvit det bref, som skulle till baron Essen afgå, samt förmått härtigen att med egen hand omskrifva detsamma och lämna sitt koncept till statssekreteraren Rosenblad. Härom, såsom alldeles stridande emot den öfverenskommelse, hvilken blifvit med baron Essen ingången, hafva baronerna Essen och Reuterholm med härtigen i går afton haft en häftig explikation, då härtigen varit bragt i mycket trångmål och slutat att åter lofva ändring, hvarom i afton närmare skulle öfverläggas. Emellertid har härtigen måst bekänna, att Cederström skall bort, och denne är uti en ångest, som liknar rådlöshet, samt söker allt att explicera sig med baron Essen och genom list vinna hans vänskap.

Januari 9. Brefvet, som här omtalas, blef åter ändradt och baron Essen vid det erhållna löftet bibehållen.

Januari 20. Det anses säkert, att konungens kröning på en gång med hans giftermål skall värkställas. Detta skall då ske i juli månad och konungen eftergifvas det återstående af minderårigheten. Ständerna skola ej därtill kallas, hvilket då blir det första exemplet uti svenska historien, att en kung är krönt utan ständers närvaro. Hyllningen skall sedan ske under eriksgatan och folket därmed tröstas, att ingen kröningshjälp begäres. Huru länge detta blifver möjligt att uppskjuta, det utvisar tiden, men om ständerna icke till 1797 blifva oumbärliga, så hafva alla finansiärer missräknat sig. Emellertid synes hans excellens Reuterholm allt mera och mera stärka sig uti konungens sinne, och anledningen, att han vid majorenniteten drager sig ifrån affärerna, allt mera och mera försvinna,

Januari 26. En rysk general, baron Budberg, som varit nyttjad vid prins Konstantins frieri, kommer hit och har hyrt Sprengtportska huset för 8 månader, lärer således här förblifva öfver konungens giftermål, som en particulier utan titel, ehuru i hemlighet minister. Denne skall vara en aimable man och anses desto mera farlig, hvaremot man däraf tager någon säkerhet, att ifrån ryska sidan intet är att befara. Den engouement, som är vanlig vid nya inrättningar, visar sig särdeles i anseende till baron Essen, hos hvilken allt nu är godt och fullkomligt.

Februari 4. General Zöge von Manteufel afled efter 78 års ålder.

Februari 8. Generalen baron Bror Cederström fortfar att tvista med h. e. Reuterholm om väldet, och denne senare förmår ej att rödja den förre utur vägen. Kollisionen om befälet emellan den förre såsom generaladjutant och öfverståthållaren baron von Essen skall nu visa, hvad hans excellens förmår. Emellertid begagnar sig baron Cederström af härtigens benägenhet för honom, den han vid alla tillfällen missbrukar.

Penningetillgångarna i statskontoret visa sig i aftagande, och man är ganska bekymrad, hvar det skall tagas, som erfordras till konungens förmälning.

Februari 20. Till en allmän förundran erfor man, att förre landshöfdingen i Nyköping Lagerbring, som i Armfeltska konspirationssaken var så illa antastad, blifvit öfverpostdirektör. När han tvingades att taga afsked ifrån Nyköping, erhöll han 12,000 r., och med det ämbetet, han nu undfått, är hans lycka solid. Orsaken härtill är, att Lagerbring är morbroder till den baron Schwerin, som gjorde en fruktlös resa till Ryssland, hvilken åter är favorit åt hans excellens Reuterholm och nu visat, hvad han förmått i ett ämne, som haft allt anseende af en omöjlighet. Icke mindre särdeles är, att baron Cederström skall om några dagar resa till Pommern, som föregifves att stilla uppror i Greifswald, men dessa uppror äro redan stillade. Man är särdeles villrådig, om detta är en utväg att eloignera honom eller ett steg att gifva honom generalguvernementet efter grefve Ruuth. Hans efterträdare till generaladjutantssysslan är ej bekant, men skulle detta blifva hans svåger grefve Leyonstedt, så är resan utan all betydenhet.

Ett rykte hade utspridt sig med mycken framgång, att konungens giftermål vore inställdt, till och med upphäfdt, Man förmärkte, att ryska chargé d'affaires Budberg afsände tvänne kurirer efter hvarandra, och detta troddes angå denna sak. I går afgick med posten cirkulär till alla ministrar att vid [deras] hof dementera detta rykte uti de kraftigaste termer. Icke desto mindre äro några, som ännu vilja draga värkställigheten i tvifvelsmål.

Februari 26 afreste baron Cederström med tvänne adjutanter och en sekreterare till Pommern. Uti traktamente be-

stods honom 16 r. 32 s. om dagen. Generaladjutant blef majoren af gardet öfversten baron Bennet, och ehuru mycket man vill smickra sig, att Cederström ej kommer tillbaka, tror jag dock tvärtom, dels i anseende till Bennet, som nu är hans vän, dels i anseende till härtigens uppmärksamhet på de ärenden, som kunna angå Cederström.

Mars 3. Mecklenburgska hofmarskalken Bützow, en aimabel man, som hitkom den 29 februari, har först i dag haft audiens, hvilken audiens påstod knappa 5 minuter utan all intérêt. Detta gifver mycken styrka åt dem, som tro giftermålet uppskjutet eller inställdt, och ibland dessa senare är äfven ambassadören Le Hoc, hvilken med sin afresta sekreterare Comps skall berättat detta till Paris. Man säger ock, att baron Munck, som återkommit, skall från härtigen af Mecklenburg fört en solitär till hans excellens Reuterholm, hvilken denne vägrat emottaga. Publiken förlorar sig uti gissningar, men den allmänna tron är, att giftermålet är uppskjutet och ej mera.

Mars 11. De mest synnerliga omständigheter sammanstöta i det politiska oväsendet. Franska ambassadören, som framförallt önskat att här kvarblifva, har offentligen förklarat, att han skulle anse det för sin olycka, då han ej ville hafva något odelt med en regering af så ombytliga principer. Han säger sig säker, att giftermålet är romperadt, oaktadt allt hvad man anför. Han har begärt tvänne gånger särskild audiens hos härtigen, men blifvit visad till rikskansleren, och under allt detta är säkert, att baron Fleming sagt ambassadören sig på konungens egen befallning hafva till att förklara honom, att konungen är nöjd med alla ambassadörers demarcher och att de behagade honom, att konungen icke ärnade ändra systemet, utan för sin del förblifva i de sentiments emot Frankrike, som äro började under regeringen. Detta steg af konungen är det första, där han visat någon avis, och förundransvärdt, om sådant skett med eller utan härtigens vetskap.

Den ryska generalen Budberg, som anländt, väntade sig att blifva presenterad på kuren den 6 mars, men kuren blef afsagd under pretext af konungens opasslighet. Budberg har dock sagt, att orsaken var, det konungen icke ville visa

honom den accueil, som härtigen fordrat. Denne Budberg har ock sagt i Helsingör, att han innan kort väntade sig instruktioner, hvilka skulle sätta honom i stånd att uti Sverige föra ett högt språk, Emellertid och då ingenting synes med giftermålet avancera; då intet synes af hvad som borde visa sig, att värkställigheten vore nära, så uppstå gissningar af alla slag. Man tror, att baron Reuterholm förstår sig med Ryssland, att emellan honom och general Budberg existerar en relation; andra åter, att man ej är angelägen om giftermålets fullbordan och således preterar sig efter konungens önskan att därmed uppskjuta till majorenniteten. Midt uppe i allt detta inträffar här en resande vid namn Christin, som säger sig vara köpmansson ifrån Schweiz och Bern, genom händelser inblandad uti den olycklige Ludvig XVI:s resa till Varennes och nödsakad att emigrera. Han skulle nu vidare resa till Ryssland. Utan något synbart rekommendationsbref blef han under baron Hugo Hamiltons protektion presenterad af baron Taube vid hofvet, bjuden till alla supéer och baler, intog allt ungt folk, familiariserade sig med alla damer, och uti hans konversation fann härtiginnan mycket nöje. Man erfor snart, att han med Budbergarna hade en intim och aldrig afbruten liaison och likaså med engelska chargé d'affaires, men det dröjde ej länge, innan man fick veta, att denne Christin hade varit sekreterare hos franske finansministern Calonne. Han begärde ock en audiens hos härtigen, och där förde han ett diplomatiskt språk om konungens nuvarande intérêt, då härtigen genast frågade honom, ifrån hvem han vore ackrediterad, hvarpå han svarade, att blotta erkänslan för härtigens godhet föranlåtit honom därtill, att hans liaison med Ryssland, där han någon tid sig uppehållit, gaf honom anledning till att känna kejsarinnans tänkesätt; att hon önskade den köld upphöra, som rikena emellan uppstått, att hon kände våra behof och ville fylla dem, att en rapprochement kunde förekomma krig m. m. Härtigen svarade sig ej känna någon mesintelligence med Ryssland och kunde i öfrigt ej tala i affärer med Christin. Han anhöll då om härtigens tillstånd att få en audiens hos baron Reuterholm, därtill härtigen styrkte Christin att sig på vanligt sätt anmäla, utan att härtigen ville sig därmed befatta. Christin

som ej förlorade modet, sökte baron Reuterholm, och denne ehuru ogärna nödgades tala med honom. Han förde där samma språk som hos härtigen, talade om ett förestående krig såsom oundvikligt, med mindre en förening emellankomme, att Reuterholm icke borde tro kejsarinnan prevenerad emot sig; hon ville tvärtom göra honom till arbitre, gifva penningar, flera millioner, till våra behof, dem hon kände; att med mycken nytta för Sverige häraf endast uppstod förändring i politiska systemet, hvilket icke vore något ovanligt. Baron Reuterholm svarade honom ganska väl, viste honom inkongruiteten af sitt steg, omtalade hans liaison med Budberg, baron Reuterholms förundran öfver detta steg och det tänkesätt, han trodde kejsarinnan hysa, ehuru Reuterholm var god svensk, men elak ryss, hans obenägenhet att ändra sina principer och ändtligen, att om kejsarinnan hotade med krig, så uträttade sådant intet, utan Sverige kunde försvara sig. Christin talade då om hennes styrka och om Polens öde, men baron Reuterholm fruktade ej den förra och fann all jämförelse emellan det senare och Sverige olämplig. Christin fick ock höra många stränga sanningar om ryska chargé d'affaires Budberg. Han tröttnade och gick, då baron Reuterholm tillstyrkte honom att begagna sig af årstiden och resa till Ryssland. Detta skedde den 7 mars. Onsdagen den 9 vid konferensen var Budberg såsom upp- och nedvänd, syntes vilja säga något starkt, men vågade intet, och sedan hans embarras var för alla märklig, for han, men skickade den 10 sekreteraren Middenburg som kurir till Petersburg. Om allt detta afgick en depesch till baron Stedingk, den jag läst, och Christin har sedermera icke synts vid hofvet eller i societeten. Ibland annat sade han ock till baron Reuterholm, att allt hvad han visste om affärerna, det visste äfven baron Suremain, som är informationskapten vid artilleriet och en favorit af baron Cederström, hvilket åter för denne Suremain kan vara ledsamt.

Mecklenburgska kavaljeren Bülow har den 9 besett Amphion, hvilken skall föra drottningen ifrån Dalarön. Äfvenså har härtigen den 12 befalt drottningens stat, men detta allt bevisar intet, och ännu är intet debrouilleradt.

Mars 13 var cour. Ryska generalen Budberg hade genom

danska ministern grefve Bernsdorff låtit anmäla sig att blifva presenterad, men courdagen pretexterade han sjukdom och blef borta — hade dock sällskap samma afton och sade åt spanska ministern Anduaga, att om han ej varit opasslig, hade han dock afhållit sig från couren, emedan han visste, det alla skulle fästa uppmärksamhet på honom och på den accueil, han skulle erhålla, som efter hvad man sagt honom skulle blifva kall. Som han icke kunnat undgå att rapportera till sitt hof och han icke ville säga något, hvaraf missnöje skulle uppstå, utan tvärtom söka till att rapprochera sinnena, så hade han ansett säkrast att blifva borta uti afvaktan af de vidare instruktioner, han kan erhålla. Under det att general Budberg här kallsinnigt bemötes, får man veta, det kejsarinnan befallt till sitt bord en ung baron Klingspor och en kapten Virgin, hvilka uppehålla sig såsom resande hos ambassadören Stedingk.

Mars 22. Var den vanliga stora frimurarekapitelsfêten. Till densamma hade ärkebiskopen blifvit anmodad genom itererade bref ifrån hans excellens Reuterholm att sig infinna, hälst denna fête var den sista af det slaget, som baron Reuterholm här i landet ämnade bevista. Detta förekommer dock mindre troligt.

Grefve Ruuths process är tappad i högsta rätten och han dömd att betala 19 tunnor guld. Han har uppvist sin stat samt anhållit om anstånd i afsikt att träffa någon förening med sina kreditorer samt äfven bjudit kronan förlikning, men man vill ej höra på allt detta. Han nödgas nu cedera bonis samt lämna generalguvernementet, då man tror, att baron Cederström där kommenderar tills vidare, hälst han har generaladjutantskäppen med sig, och att generalguvernörsämbetet blifver vakant, till dess minorenniteten upphör, då konungen nämner härtig Karl till generalguvernör, hvilket han emottager samt etablerar sig uti Stralsund, men behåller storamiralsämbetet och färdas emellan Pommern och Karlskrona. Baron Reuterholm följer ock med och blifver president i Wismarska tribunalet eller regeringen. Sådana äro de utsikter nu visa sig. Skulle detta ske vid majorennitetens början, så lämnas konungen allena med sin väl uppfödde, men oerfarne favorit baron Fleming, allmänna ärenderna

invecklade i den aldra största oordning, brist på allting och särdeles på folk af kunskaper.

Mars 24. Christin, som förr är omtalad, bevistade den sista couren, men då hans uppehåll härstädes började inquietera, blef han på härtigens befallning tillsagd att resa. Han fann detta underligt, emedan han ej trodde sig till något missnöje hafva gifvit anledning och trodde, att i andra länder ett slikt bemötande emot en främling skulle göra uppmärksamhet. Man svarade honom, att af detta senare intet vore att befara och att konungen i sitt land vore mästare af sin vilja. Han tillade då, att han väntade bref från Ryssland, och så snart han dem erhöll, skulle han 24 timmar därefter resa. Samma afton skref han till härtigen, berättade, hvad rikskanslern sagt honom, anhöll att få taga afsked af kungl. familjen före sin afresa, men genom rikskanslern blef honom svaradt, att den receuillement, hvarutinnan kungl. familjen fann sig under helgen, var ock en orsak, hvarföre han ifrån afskedet dispenserades. Han fortfor icke dess mindre att säga, det han skulle resa, så snart han erhölle sina bref ifrån Ryssland. Man tror nu, att han i dessa bref väntar sig något, som gifver honom en caractère public, men icke desto mindre är fråga att genom polisen affärda honom till Grisslehamn.

Mars 27. Sedan Christin icke visat någon anstalt till sin afresa, blef han i går af rikskanslern befald att genast begifva sig hädan. Engelska chargé d'affaires Arbuthnot begärde i går afton ett pass för Christin såsom kurir, hvilken i afton afreser, som det sades till London, men förmodligen öfver Pommern till Petersburg.

Mars 30. Hela denna månad har man funnit något ovanligt vid hofvet i så måtto, att konungen varit mycket allena med baron Fleming; superat en järpe. Vid härtiginnans supé har konungen visat sig, men bortgått och vissa gånger ej ens infunnit sig. Att en kallsinnighet visar sig emellan härtigen och konungen, är otvifvelaktigt, och man jugerar, att baron Fleming underhåller den. Härtigen har i går afton sagt vid frågan om ett militärhospitals inrättande, hvilket han mycket åstundat, att sådant finge hvila och att det vore obetänkt af honom att göra inrättningar, som sedermera

skulle ändras, blott för det han gjort dem — en expression, den första i sitt slag och hvars betydelse tiden skall utvisa. I afton var en supé hos konungen, som syntes morne och allvarsam. Vid det andra bordet talades högt, och konungen skickade sin page till kammarjunkaren Palmfelt samt befalde, det man ej skulle sorla. Palmfelt behöll det för sig och steg upp, men som inte tystnaden följde, så skickades ännu ett bud till baron De Geer, som icke hade annan värkan; tredje budet skickades till hofmarskalken Strömfelt. Detta gjorde mycket uppseende. Man omtalade konungen såsom sträng och allvarsam och fruktade, att societeten skulle blifva ledsam.

Mars 31. Ändtligen ankom kurir från Petersburg, kapten Virgin samt till ryska generalen Budberg hans kurir vid namn Seminoff. Den förre var allvarsam. Kejsarinnan, som svarat engelska hofvet, att egna bekymmer nu mera hindrade henne till att taga någon närmare del i de koaliserade makternas operationer emot Frankrike, armerar mot Sverige till land och sjöss. Emot aftonen ankom en annan kurir från general Klingspor, att trupper defilera emot gränsen. Giftermålet är egentliga orsaken, ehuru ett manifest torde en gång innehålla mycket annat att därmed betäcka rätta motivet. General Budberg har i dag den 1 april afsändt en kurir, utan att hafva talat med någon om hvad hans ankomne kurir medbragt. Detta har satt regeringen uti yttersta bekymmer. En express är sänd efter general Wrede, som vistas 7 mil härifrån. Han ankom

April 2, då han bevistade en konselj, där konungen var jämte härtigen, h. e. Reuterholm och rikskansleren. Hvad däri är beslutadt, vet man ej annat om, än att general Wrede reser den 4 till Finland, sedan man emot konungens egna hypotheker negocierat 100,000 r. Emellertid felar allt, och kriget torde vara för porten, om ej konungen beviljar allt hvad kejsarinnan fordrar. Uti konseljen voro äfven kallade riksdrotset och presidenten Kurck. Kejsarinnans onda dispositioner omtalades lika med hennes armement och anledningarna, att hon bryter med oss. Härtigen fann, att ingen humiliation kunde emottagas. Man borde undvika kriget, om möjligt vore, men i vidrigt fall försvara sig i det yttersta

och dö med fäderneslandet. Anfaller kejsarinnan, kan hon i början hafva någon avantage, men sedermera hoppas man bättre och att Europas ögon skulle öppnas på hennes obillighet. Det är en sanning, att medel synas fela, men man får gripa till det yttersta. Det kreditiv, ständerna lämnat vid 1792 års riksdag, får öppnas, ehuru salig konungen i alla sina detresser aldrig emellan riksdagarna öppnade sådana kreditiver. Emellertid lånar man på konungens egna och ärfda säkerheter 200,000 r. i diskonton, däraf baron Wrede, som i afton reser till Finland, får med sig 100,000 r. Genom ministrarna vet man, att kejsarinnan låtit säga engelska ministern, det hon af oförsedda händelser vore själf kommen i den belägenhet, att hon äfven i år ej kunde taga någon närmare del i de franska affärerna. Man igenkänner härutinnan ryska kabinettets vanliga perfidie att undandraga sig de koaliserade makternas krig, hvarpå hon ej ser sig något kunna vinna. Man vill äfven däraf draga anledning till det hopp, att detta allt torde stanna i demonstrationer, men om endast det så vore, fordrar det på vår sida dylika, som äro fylles för vårt fördärf.

April 3. Kapten Virgin går i afton tillbaka till Petersburg som kurir. Sakerna äro till den höjd, att man anser osäkert, huruvida han kommer fram eller om depescherna honom fråntagas. Man väntar, att kejsarinnan begär, det konungen genast förklaras myndig och själf deciderar om sitt giftermål; att härtigen skiljer sig från all befattning med regeringen; att baron Reuterholm skickas utur riket och att alliansen brytes med Frankrike och vår flotta gemensamt med den ryska beskyddar vår handel. Af detta kan ingen punkt beviljas; endast att giftermålet uppskjutes.

Det berättas, att baron Reuterholm låtit säga kommerserådet Wahrendorff, som är grefve Ruuths svärfar, att exekutionen af konungens dom emot grefven skall anstå till majorenniteten; detta vore emot konungen en elak gärning. Emellertid har grefven begärt afsked.

April 5. Den i dag ankomna finska ordinära posten medbragte mångfaldiga privata bref om det förestående kriget och ryssarnas anmarsch samt våra truppers marsch emot gränsen. Ännu här i staden äro inga krigiska order gifna, än

endast att alla finska officerare fått order att resa till deras regementen. Tonen i Stockholm är emot kriget i högsta måtto och sådan, att önskligt är, det ytterligheter ej däraf må uppstå. Härtigen synes vid godt lynne, anseendes emot dem han yttrar sig saken för obetydlig, men i kabinettet skall man vara bekymrad. En total découragement är i öfrigt hos alla. Man omtalar öfverallt, att armén har brist på allt, särdeles ammunition och gevär. Af krut skall ej finnas mera än 16,000 centner och af goda gevär endast 18,000. Finska armén skall utgöra 10,000 man och 450 man kavalleri. Att svenska armén skall öfverkomma, anses säkert omöjligt till den tid, som fordras för försvar. Ryska flottan har emot vår en förfärlig superiorité; allt visas på den äfventyrligaste sidan. Man vet, att det kreditiv, ständerna lämnade 1792, är 60 tunnor guld, otillräckligt ens för början af kampanjen. Tonen är således att antaga för fred hvad vilkor som hälst.

April 6. Konungen har i dag varit i statskontoret, där presidenten lagt uppenbart för hans ögon statsvärkets sannskyldiga tillstånd, sådant det var vid konungens död, sådant det nu är och de otillräckliga resurser man har för innevarande år. Denna ohyggliga målning slutade med att assignera 13,000 r., då man hade 150,000 r. kontanta skulder och behof. Konungen har synts förundrad och vid bortgåendet ganska upprörd, men aldrig yttrat sig ett ord. Man undrar, hvad orsaken var, att detta så öppenhjärtigt blef kommuniceradt, som ej kunde tjäna att gifva konungen någon ljuflig försmak af regementsbördan.

April 7. I dag utgifvas generalorder, att alla öfverstar skola infinna sig vid sina regementen, sätta dem i marschfärdigt tillstånd och afbida vidare.

April 8. Order äro gifna till arméns flotta om dess utrustande, till krigskollegium om hvad på detsamma kan bero. De vakanta numren vid indelta armén skola ej rekryteras nu genast. Lifhusarerna och gardesregementena skola marschera samt lifregementets kavalleri och indelta infanteri utgöra garnisonen i Stockholm. Märkligt är, att ingen annan militärperson ännu i krigskonseljen är synter än generaladjutanten baron Bennet, som i kriget var regementskvartermästare och aldrig längre än till Borgå. Utredningen skall

egentligen anförtros öfverste Ankarheim. Riksgäldskontoret, som på härtigens befallning öppnat kreditivet, har däraf lämnat 250,000 r. till en början. Emellertid fortfar den elaka tonen och all bitterhet emot baron Reuterholm, som man tillskrifver alltsammans, och sådant oaktadt förmodas, att någon slags negociation förekommer krigets utbrott. Man säger, att grefve Måns Stenbock är efterskrifven ifrån landet, där han vistas. Han var för tvänne år sedan i Petersburg, och man tror, att han åter ditskickas, om negociationen äger rum, hvarom man ej har den ringaste kunskap, innan en kurir från Ryssland återkommer.

April 9. I dag är i Allehanda infördt ett bref, supponeradt till en vän på landet om krigsryktet. Detta är på befallning skrifvet af baron Reuterholms favorit, expeditionssekreteraren Edman, och af de små moyens, som 1788 nyttjades att bereda sinnena, men nu fallit utur modet.

April 11. I dag är arbetet börjadt vid Skeppsholmen med galerernas och kanonsluparnas utredande. Emellan Helsingfors, där general Klingspor vistas, och Stockholm gå hvarannan dag extra poster; den sist ankomna berättade dock endast fortsättningen af försvarsanstalterna. Med general Budberg har man sökt en indirekt gemenskap, dels i baron Schwerins, dels i härtigens, dels i kungens namn, men generalen har svarat sig ej kunna kommunicera med någon, så länge baron Reuterholm vore i affärerna. Om han eloignerades, ville generalen åtaga sig, att allt blefve bilagdt. Man har sagt baron Reuterholm, att publiken önskar hans eloignerande. Han börjar nu själf omtala det, såsom hvarpå saken beror, anser gloriöst, att denna stora kejsarinna vänder emot honom sitt hat, visar, att han, som nu är fattig, kunde hafva kastat sig i hennes armar och gjort en gyllene brygga åt sig. Detta anses som förelöpare till det beslut, han tager, i händelse negociationen ej äger rum. Man räknar dagen och stunden till dess kuriren Virgin kan återkomma, och man tror, att giftermålets afbrytande är beviljadt ambassadören Stedingk att förklara. Baron Reuterholm vet sitt lif vara i fara. Man har rådt honom att om aftnarna ej fara ifrån slottet i sin egen vagn och ej med fackla. Han har berättat sådant för öfverståthållaren, som lika uppriktigt sagt honom.

att ehvad det går illa eller väl, är skulden hans, men att några mordiska anslag ej kommit för polisen.

April 12. En utkommen berättelse stadfäster sig i min öfvertygelse och efter de upplysningar jag erhållit med full visshet. Den af sin namnkunniga ryska resa bekanta baron Schwerin låter anmäla sig hos general Budberg, som undanbeder sig hans visit. Han låter ånyo insinuera, det han af härtigen vore chargerad med en kommission till samma general, som svarar, att han icke haft den äran blifva för härtigen presenterad eller göra sig känd af honom, hvarför han undanbad sig denna visit. Man anmäler då tredje gången, att konungen befalt baron Schwerin att tala vid generalen, men han svarar sig ej hafva instruktioner att tala vid någon i affärer; att han för öfrigt kunde försäkra, det alla steg i närvarande omständigheter voro fruktlösa, så länge baron Reuterholm vore inom riket, men då han funnes på andra sidan om gränsen, trodde generalen det blifva lätt att arrangera sig till konungens nöje. General Budberg ser i öfrigt ingen annan svensk än sin läkare, doktor Gahn, som besöker honom i anseende till en ögonsjuka, hvaraf han plågas. Han skall vara en artig och mycket belefvad man, talar aldrig om våra politiska affärer, men då otålighet någon gång öfverfaller honom, kan ock något echappera. Han har således en dag varit affekterad och, på tillfrågan om orsaken, svarat: on me chipotte, on m'envoye des miserables de la cour. General Budbergs ofvanstående svar kunde väl hafva afseende på beskickningar från baron Reuterholm. Emot denne blifver tonen allt mera och mera förbittrad; man omtalar det på källare och allmänna samlingsställen, och så intressant det är att följa gradationen härutinnan, så mycket förtjänar det ock uppmärksamhet att se, hvad parti som tages, innan sakerna bringas i det yttersta. Går han bort, kan härtigen ej behålla styrelsen, emedan han då skulle sakna all energi, och det är en omöjlighet att kunna göra sig en föreställning om styrelsen sedermera. Är kejsarinnan mästare att äska och erhålla Reuterholms reträtt, är hon ock lika mäktig att fordra en annans, och denna inflytelse är utan allt tvifvel af de svåraste följder, men kriget är för ögonblicket det mest kännbara, och då är det bättre att nu vika och vänta bättre ti-

der och omständigheter, då freden en gång återställes i Europa. Uti en engelsk avisa är infördt, att konungens i Sverige giftermål genom ryska kabinettets operation är upphäfdt. Baron Reuterholm har begärt att få tala med grefve Brahe, och detta har skett i dag. Grefven har ålagt sig att ej dölja sanningen, utan styrker till hans reträtt. Värkan däraf skall nu tiden visa, därvid jag erinrar mig, huru evenemanger uti politiska mål ofta äro stridande emot alla apparencer, men svenska handelns totala förlust, i händelse krig utbrister, är utan all fråga.

Grefve Charles Emil Lewenhaupt, som till sin vanära 1789 var landtmarskalk, är död.

April 13. Konungen var i går i statskontoret, där man underrättade honom om allt hvad ännu vidare kunde återstå att känna af statsvärkets belägenhet, däribland äfven att hans egen handpenningesumma till teaterskuldens betalande disponerades till 14,000 r. för nästkommande år 1797. Äfvenväl uttogos 200,000 r. af riksgäldskontoret till krigskostnader, och som man tagit förut 300,000, så är hälften af kreditivet nu redan användt.

Ifrån Ryssland höres direkt intet, och allmänheten, begifven på nya tidningar, börjar här att låta attentionen falla, till dess någon ny händelse den åter upplifvar. Enskilda bref ifrån Borgå och Helsingfors berätta, att 8,000 man ryssar ligga uti det numera befästade Svensksund, som fått annat namn och kallas Kotka, och att 24,000 skulle den 3 marschera ifrån Petersburg. Finska allmogen är obeskrifligen benägen att befordra arméns rörelser, och 7,000 man våra trupper voro den 5 vid gränsen. Ryska chargé d'affaires Budberg talar nu mera ett höfligt språk, säger sig framförallt önska fredens bestånd, känna inga vilkor, men gör ingen hemlighet af nödvändigheten, det baron Reuterholm retirerar.

Aprll 15. I går afton syntes vid hofvet någon oförställd munterhet, hvaraf de uppmärksamma ville döma till bättre utsikter. Ifrån Petersburg är ingen direkt tidning kommen, men möjligt att vår ambassadör kunnat finna tillfälle till att meddela något åt general Klingspor. Man vet således, att ryska armén, som hade order att uppbryta den 3, fått uppskofsorder till den 11. Däraf kan icke utan anledning slutas, att ambassadören förmått uppskof, till dess kuriren, kapten

Virgin, kunde återkomma, och detta uppskof vore redan af betydenhet samt kan vara bekant utan någon kommunikation med ryska kabinettet. Af annan egenskap var, hvad som säges, att ryska kejsarinnan i sitt beslut skall vara vacklande, [hvilket] är en tidning, som saknar trovärdighet. Emellertid har baron Reuterholm sagt i går åt flera, att han med all ifver arbetar på fredens bibehållande: *att intet af hvad på honom kunde bero, skulle blifva åsidosatt.* Häraf är man strax färdig att sluta, det han ärnar retirera sig, om kejsarinnan sådant fordrar, hvilken slutsats är förhastad, då i en omvänd ordning hon efter en vid kabinett vanlig princip afgör alla sina interets med baron Reuterholm själf i samma stund, han vill bekväma sig efter hennes önskan. Emellertid är det en sanning, att baron Budberg, som vill arrendera Ropsten öfver sommaren, bedt ägaren därtill, grefvinnan St. Priest, uppskjuta, till dess man får se, om det blir krig eller ej, hvaraf följer, att han ser möjligheten i det senare, oaktadt han fortfar att för sina vänner förklara, det baron Reuterholms eloignement ifrån ministären är en nödvändighet.

April 16. I dag kl. 11 f. m. befaldes, att cour hos konungen skulle annonseras för i morgon. Detta var ovanligt och oväntadt, men man föreställer sig sådant hafva afseende på att gifva ryska generalen Budberg tillfälle till presentation, med mindre han ej önskar att såsom utlänning af konsideration blifva konungen föreställd i morgon efter predikan. Hans opasslighet fortfar, och man väntar af morgondagen att få se, hvad slutsatser man kan draga, hälst denna opasslighet icke är af värre beskaffenhet, än att han väl kan utan hinder däraf fara ut. Till negociationen med general Budberg har man nyttjat madame St. Priest, spanska sekreteraren, chevalier Moreno och förste stallmästaren hos härtiginnan, baron Hugo Hamilton. Den sistnämnde [är] en ifrig fransysk rojalist, som genom franska revolutionen förlorat sin välfärd.

April 17. General Budberg kom ej på couren och hade icke ärnat sig dit, men i denna natt har han skickat en sin sekreterare Seminoff såsom kurir till Petersburg. Sakerna developpera sig nu allt mera och mera ändtligen. Det är öfverståthållaren baron v. Essen, som är fredsstiftaren. Ge-

neral Budberg har rent af förklarat genom madame St. Priest, att han ej ville tala vid någon annan än baron v. Essen och det utan att känna honom. Baron v. Essen var härtill ej benägen, men härtigen och baron Reuterholm öfvertalade honom och emottogo detta anbud med öppna armar. Baron Budberg erbjöd sig att utan hinder af sin opasslighet komma till baron v. Essen, som åter prevenerade honom och for dit. Han fann Budberg aimable, instruerad och fredlig. Han visade Essen egenhändiga bref af kejsarinnan, föreslog sina konditioner, dem jag ignorerar, men vet endast, att däribland var intet förnedrande, intet, som visade någon nödvändighet att renvoyera baron Reuterholm eller bryta med någon utrikes makt. Baron Essen fann det mesta antagligt. Baron Budberg sade, att han väntade en express med order att resa inom 24 timmar, men lofvade på sin parole att visa sin ankommande depesch och att inte resa utan vidare order, sedan han nu afsänder sin express, i händelse baron v. Essen gifver honom nöjaktigt svar. Detta svar dröjde ej länge och kuriren for. Härtigen var färdig att genast låta desarmera. Baron Budberg afstyrkte detta, på det intet må honom förevitas, i händelse honom okända hinder i Petersburg uppstått. I afton ankom en officer vid namn Rosvall från Helsingfors med depescher från baron Stedingk af den 9 april, som han sändt till sistnämda ort. Sakerna voro ännu in statu quo och ryska trupperna ej i marsch, utan endast samlade vid Petersburg, men svenska armén var på gränsen. Detta allt synes förebåda fredens bibehållande, men vilkoren äro svåra att förese. Man tror, att svenska ministern Mouradgeas rappell är däribland. Detta var mycket drägligt, men ock för litet objekt för kejsarinnan att väpna sig. Det berättas med anledning af ett från Danmark ankommet bref, att baron Reuterholm köpt ett gods i Holstein för 60,000 r. Huruvida detta är grundadt eller ej, lämnas därhän. Att kgl. sekreteraren Mandorf, som är hans protogé, rest till Tyskland, vill man gifva någon vikt.

April 18. Rikskansleren underrättade baron Bülow därom, att sedan konungen för härtigen yttrat sin önskan, det giftermålet måtte uppskjutas i anseende till konungens ännu fortfarande svaga konstitution och härtigen ej annat kunnat än

göra allt afseende på en sådan föreställning, så komme ock giftermålets värkställighet i anseende härtill att anstå. Baron Bülow svarade, att han skulle sådant till sitt hof rapportera och afbida dess vidare order, hvilket förra rikskansleren åter förklarade icke blifva det hofvet främmande, emedan regeringen redan genom baron Klinckowström låtit sådant i Mecklenburg tillkännagifva. Således är nu detta värkställdt, som ökar allt det förunderliga uti minderårighetsstyrelsen.

Franska ambassadören omtalar sin resa såsom helt nära.

April 21. Franska ambassadören har i dag haft sin afskedsaudiens och reser den 23 till general Budbergs innerliga förnöjelse, som gärna ser den mannen borta.

Till Stockholm har anländt 800 man af Södermanlands regemente att arbeta på Skeppsholmen, där man nu endast har arbete för 130. De öfriga äro således sysslolösa. Försvarsanstalterna tyckas allt mera sakta sig, och besynnerligt är att följa allmänhetens opinion i Stockholm, som med allt möjligt bekymmer såg kriget såsom oundvikligt efter den första därom ankomna tidning och nu ser freden lika säker blott af den anledning, att baron v. Essen talat med general Budberg och denne afsändt en kurir, hvars svar man åtminstone bör afbida, innan något med visshet kan slutas. Agio, som de första dagarna stigit till 17 procent, har nu fallit till 10, och sjöassuranskompaniet, som vägrade teckna assuranser, har nu tecknat för all fara. Allmänheten dömer, att som baron v. Essen och baron Reuterholm äro vänner, så kan ock denne senares reträtt ej komma i fråga. Konungen synes vid allt känslolös i det yttersta, och om honom eller de under honom styrande är ej möjligt för de aldra närmaste att göra sig något begrepp.

I dag har grefve Ruuth fått afsked och general Platen blifvit generalguvernör i Pommern samt excellens. Han är en gammal och förtjänt fältherre samt måste efter naturens ordning snart göra ledighet. Emellertid äro nu de gissningar misslyckade, att härtigen skulle för sig behålla denna plats. Generalen baron Bror Cederström anser man vara utsedd till general Platens efterträdare, då man ändtligen synes slippa honom från Stockholm.

Till franske ambassadörens efterträdare är general Piche-

gru utsedd, men den förestående alliansen med Ryssland torde lägga hinder i vägen för hans hitkomst. Villkoren för denna allians säges nu vara, att rikskansleren torde få sin reträtt, alliansen med Frankrike brytas, men neutraliteten bibehållas samt Ryssland gifva oss subsidier; men detta senare torde dock fordra några villkor å vår sida, som torde blifva svarande emot kostnaden.

April 23. I dag, morgonstunden, afreste franska ambassadören. I natt har general Budberg åter afsändt en kurir till Petersburg, därtill anledningen var ett af konungen till kejsarinnan egenhändigt skrifvet och till generalen lämnadt bref af den orsak, att generalen visat baron Essen, huru kejsarinnan uti ett egenhändigt bref till den förstnämnde beklagat sig däröfver, att man sökt inbilla konungen, det hon emot honom hade elaka afsikter, då likväl hon vore »sa meilleure amie, qui ne desirait que son bonheur.» Detta har baron v. Essen åter berättat samt hvaraf man tagit anledning för konungen att skrifva ett bref, som, helt kort, är uppsatt af baron Reuterholm, men väl tourneradt och uppfyldt med alla möjliga vänskapsbetygelser. General Budbergs empressement att genast härmed sända en kurir till sitt hof visar, det han var säker, att brefvet blefve välkommet. Rikskansleren vet om allt detta intet. Han finner med skäl, att man mankerar honom, men som [han] af hjärta och själ hörer till det franska partiet, så kan ej häller med honom afhandlas. Förmodligen blifver den i sal. konungens tid med Ryssland slutna traktaten basis till den fred, som nu upprättas.

April 26. Med en express ankommo tidningar ifrån Petersburg af den 19. Baron Stedingk hade haft tvänne konferenser med grefve Osterman och en med Zouboff, men ej förmått dem afstå ifrån påståendet om baron Reuterholms reträtt. Detta afhandlas uti ett särskildt bref till baron Reuterholm, hvaraf för rikskansleren göres en hemlighet. Det är märkligt, huru ärendena föras, då kansleren, som bör känna allt, känner intet och skall likväl föra den ministeriella korrespondensen. De nu ankomna tidningarna äro svar på dem, som härifrån afgingo, sedan beslutet var taget att uppskjuta giftermålet. General Budbergs kurir afgick senare; således är det med honom man väntar hoppet. I Finland tror man, att

det är vi, som vilja angripa ryssarna, och detsamma är sagdt i ryska kabinettet, men af vår ambassadör vederlagdt. Man säger ock i Petersburg, att giftermålet med en rysk prinsessa är säkert, och att konungen själf skulle komma dit samt sådant afsluta. Detta senare säges äfven här skola ske inom trenne veckor, ehuru det är utan anledning.

April 20. I går, ordensdagen, var cour, men ryska chargé d'affaires Budberg kom ej förrän emot courens slut, då konungen likväl hälsade på honom samt talade några ord med honom, hvilket senare var första gången och orimligt, emedan konungen aldrig talar med chargés d'affaires.

Budberg hade genom en till rikskansleren anländ extra post fått ett bref af den 19:de, hvars dechiffrerande nu sysselsatte honom och innehöll order till general Budberg att genast afresa härifrån, hvartill han ock gör sig färdig att i morgon värkställa. Som han nu lofvat baron Essen, att, äfven i händelse han finge order, skulle han dock ej afresa, innan han erhållit svar på de depescher, han afsändt med Seminof, så skulle nu baron Essen härom i afton explicera sig med honom. När kejsarinnan erhöll de med kapten Virgin afsända tidningarna och däribland att konungen uppskjutit sitt giftermål, hände sig, att det var den 1 april gamla stilen, hvarföre kejsarinnan sagt: »*Cest un poison d'avril, je ne m'y fais pas.*» De ryska ministrarna säga, que tant qu'une certaine personne est à la tête des affaires, on ne peut rien conclure. Man tror ock de svenska soufflera baron Budberg att påstå baron Reuterholms reträtt i öfvertygelse, att äfven det lyckas. Emellertid är man i ett stort bekymmer öfver utgången. Därtill kom, att sedan baron Bror Cederström blifvit general en chef i Skåne efter general Platen och härtigen gifvit gardet åt grefve Fabian Fersen samt hvita gardet efter denne åt majoren vid Svea garde baron Bennet, hvilken under Cederströms frånvaro kommenderat regementet, så infann sig i dag hos härtigen hela officerskåren af Svea garde, anförd af majoren Jägerhorn, och begärde att få behålla baron Bennet till chef — ett ovanligt och vågsamt steg, hvilket härtigen väl skall afslagit, men hvarå dock ej syntes följa något allvarsammare, som likväl icke bordt uteblifva, hälst då ett krig kan vara nära och disciplin nöd-

vändigare än någonsin. Ett annat och ej mindre märkvärdigt ämne var, att grefve Ruuths sak föredrogs i konseljen, då härtigen först yttrade sig, att hvad högsta rättens dom anginge, så blef den som på lag och goda skäl grundad fastställd, men hvad åter beträffade grefve Ruuths ansökning, att i händelse af sådant fastställande då af nåd njuta förskoning, så ansåg härtigen det vara en sak, hvilken anginge eftergifvande af kronans rätt och han fann sig icke tillkomma, utan lämnade konungen att själf vid tillträdet af sin regering därom döma. Till alla närvarandes förundran såg man konungen härvid ömsa färg och med särdeles allvarsamma ögon infalla, sägande, det han skulle bedja sin farbroder själf decidera denna fråga och icke lämna honom vid tillrädet af regeringen det oangenäma att yttra sig i ett ämne, hvaraf en hel släkts välfärd eller olycka berodde samt af hvilken sak han hittills ej tagit någon kunskap. Härtigen, som ej mindre än de öfriga fann detta oväntadt, emedan det var första gången kungen yttrade sig i någon sak, utlät sig då, att som hans maj:t med detta mål ej ville vara besvärad, så vore hans kungl. höghet föranlåten decidera, att ingen anledning till förskoning var för grefve Ruuth. Därefter förekom hans tredje ansökning, därutinnan han proponerar förlikning. Denna understöddes af drotset och presidenten baron Kurck på den grund, att kronan därigenom kunde erhålla 9 till 10 tunnor guld, men därest grefven tvingades till cession och egendomarna kommo under kuratorers förvaltning, äfventyrade kronan att allt förlora, men härtigen svarade, att nationen skulle då säga, att man eftergifvit dess rätt och att mera varit att erhålla, om saken gått sin lagliga gång. Konungen invände då, att det syntes honom bäst att följa lagen, och så afslog härtigen äfven denna ansökning. Baron Reuterholm var ej i konseljen, men blef bestört, då han fick höra detta, och fann, att man skulle lägga härtigen det till last såsom hade det varit emellan honom och konungen en förut uppgjord sak, då likväl man ej skulle talat förut med kungen härom. Är detta grundadt, så är konungens conduite desto märkvärdigare, då han därigenom undvek den snara, man för honom utlagt.

April 30. Baron Essens konferens i går med baron Budberg var märklig. Han visade ej det bref, han fått, men

talade om sin förestående resa såsom oundviklig. Baron Essen erinrade honom sitt löfte att afbida svaret på de med Seminof afsända tidningarna, men han åberopade sig, att hans order voro precisa, tycktes likväl ej fastställa sin resa till i morgon, beklagade sig, att han ej ägde någon domestik, som förstod svenska och tyska, då baron Essen erbjöd honom en af sitt folk, hvilken höflighet förundrade Budberg. Under ett långt samtal framkom ändtligen, att baron Budberg betygade sin förundran, att baron Reuterholm icke tog sitt parti och reste, hvarigenom alla svårigheter kunde undanrödjas. Baron Essen invände då, att det var emot hans och Budbergs första öfverenskommelse att tala om particuliera personer; att sedan de stora intressena voro undanröjda såsom giftermålet och franska alliansen, var Reuterholms person obetydlig; att kejsarinnan ej kunde glömma sin ära och föra krig emot en enskild person; att hon fastmera borde finna sig nöjd till att behålla honom, som nu helt och hållet hörde henne till, och ändtligen att detta var nog till att rompera, emedan hvarken konungen eller härtigen ingick i en så förnedrande proposition att låta en utländsk makt befalla om en svensk undersåte; att förr fick kriget decidera saken. Budberg invände, att baron Reuterholms nu tagna parti var en följd af tvång, att han vore hatad af nationen, inte pålitlig, och om han blefve kvar, skulle han en annan gång soufflera kungen ifrån all allians med kejsarinnan. Baron Essen åter, att en changement politique en affaires vore vanlig vid alla hof, äfven i Ryssland m. m. Sedan man talat i $2^1/_2$ timma fann man sig ackurat, där man börjat, och baron Essen sade sig komma tillbaka om söndagen 1 maj att finna generalen bättre disponerad.

I dag börjar åter tonen emot baron Reuterholm att blifva på börsen och i bland allmänheten lika animerad, och krigsryktet utbreder sig, därtill chargé d'affaires Budberg och engelska chargé d'affaires Arbuthnot bidraga.

Maj 1. Oansedt det var ovanligen kallt, sågs konungen till häst på Djurgården ibland mycket folk.

Gardesofficerskåren har i dag lyckönskat sin chef grefve Fersen, och major Bennet är befriad från majorstjänstgöringen vid gardet, men står dock kvar i regementet och behåller

käppen såsom generaladjutant. I afton ankom en kurir, kapten Stjernvall, från Petersburg; han hade i själfva stadsporten mött Budbergs kurir Seminof och därför gjort bättre att då vända om. Stjernvall hade ett kort bref ifrån Stedingk till rikskansleren, som rapporterade sig på ett långt och omständigt [bref] till baron Reuterholm, men hvilket sedermera den dagen icke med rikskansleren kommunicerades. Tidningarna af den 23 hade icke varit allarmenta, tvärtom gifvit hopp, att ovännerna icke skulle få sin glädje. Till rikskansleren skrifver Stedingk, »que dans ce qu'on appelle des reflexions, on dit des raisons pourquoi on nous vexe. Mais que si nous ne nous fâchons pas et que nous montrons de la fermeté, il faut esperer, que le danger passe sans autre mal que de nous avoir fait dépenser beaucoup d'argent, qui cependant reste dans la paix.» Baron Essen var hos Budberg hela natten; han påstod, att icke själfva Potemkin, om han lefvat, vågat dröja så länge, men att han reser à petites journées, och om han möter sin kurir på vägen, så återvänder han. Skulle han ock vara föranlåten att resa till Petersburg, så skola hans pacifika dispositioner där vara oss gagneliga. Stjernvall berättar, att vid hans afresa lågo 18,000 man vid Petersburg, men ibland dem syntes ingen ovanlig rörelse, äfvensom man i Petersburg ej ansåg kriget förestå. Detta senare encouragerar baron Reuterholm mer än något annat att ej tänka på sin reträtt.

Maj 2. General Budberg reste, men i dag endast till Örby, $3^1/_2$ mil från Stockholm.

Maj 9. General Budberg fortsatte sin resa, och man har alltsedan varit utan några tidningar. Den 5 expedierades en kurir till Petersburg, hvilken uti vägen skulle aflämna 30,000 r. åt baron Klingspor samt medförde depescher till baron Stedingk. Svenska ambassadören Staël är rappellerad och skall resa från Paris till Italien. Man underskrifver således allt hvad Ryssland kan begära. Uti Petersburg har förefallit en konferens emellan Markoff och baron Stedingk, där den förre med mycken loyauté synts yttra sig om de svenska affärerna, endast uppehållit sig vid giftermålet och nödvändigheten af Sveriges allians med Ryssland samt mycket obetydligt blandat baron Reuterholms person i dessa saker.

Emellertid fortfar man här att armera, men svagt, och gör man för litet att däraf kunna betjäna sig till försvar, men för mycket i anseende till våra moyens otillräcklighet.

Uti den sist ankomna Gazette de Leyde var under artikeln Hamburg införd ryska hofvets i anledning af konungens giftermål förklarade missnöje och detta på ett sätt, som med allt, hvad hitintills om denna saken blifvit tryckt, är ojämförligt.

Maj 10. Från ambassadören Stedingk äro bref med ordinära posten ankomna af den 29 april, som innehöllo en ytterligare förklaring på de reflexioner, hvilka med sista tidningarna äro afsända och nu för alla inquietuder försäkra samt undanrödja farhågan om kriget. Man borde vänta sig armementets inställande, men ännu äro inga sådana order gifna. Utlänningarna tro, att kejsarinnan drager ut på tiden, till sommaren är öfverstånden [för att] dymedelst undgå att lämna de koaliserade makterna hjälptrupper. Det blir märkligt att se, hvad Frankrike gör med oss i denna ställning.

Maj 12. Anlände kapten Virgin kurir från Petersburg med bref af den 7. Innehållet hade han i Helsingfors meddelat general Klingspor, som i anledning däraf låtit inställa all vidare armement samt hemförlofvat regementena, som voro närmast kring gränsen belägna, men behållit österbottningar, tavastehus- och åbolänningar. Virgin blef vid ankomsten hit genast major, och all armement härstädes upphörde. Detta senare var en följd af härtigens order, gifna utan kommunikation hvarken med baron Reuterholm eller baron Essen och väcker deras bekymmer, men kunde utan en ny dementi icke ändras. Fredsvärket är sig själf icke närmare, än att kejsarinnan förklarat sig benägen till höra på våra propositioner och hennes tillfredsställande, men Markoff har sagt baron Stedingk: »Je vous conseille de ne pas désarmer.» Ryska trupperna ligga ock kvar vid Petersburg, där ett läger formeras af 18,000 man, och 2:ne ryska regementen ligga vid gränsen.

Maj 13. Mecklenburgska sändebudet baron Bülow har afskedsaudiens och fick den vanliga ministerpresenten med porträtt. Denna märkvärdiga audiens skall särskildt blifva här nedanföre beskrifven.

Maj 14. Ankom en rysk kurir till baron Budberg. Ge-

neralen af det namnet hade fortsatt sin resa till Petersburg. Denna kurir medbragte svar på de bref, kungen och härtigen egenhändigt skrifvit till kejsarinnan. Svaret till kungen är uppfyldt med ömhet och i den ton, som en kär moder kan skrifva till en älskad son; att i allmänna ordasätt hon exigerar intet; men svaret till härtigen är märkvärdigt — det är hvad man kallar en värklig sarkasm, talar om hennes nöje att se honom komma tillbaka ifrån sina »erreurs», reprocherar honom sin allians med les regicides, hans köld emot henne, önskar att se hädanefter värkligheten af hans förändring, innan hon determinerar sig, och slutar, att det är af de beslut han varder vidtagande, hon skall veta, huru han kan säga sig vara hennes »bien sincèrement attaché» etc. Jag har läst dessa bref, om hvilka man är ganska ömtålig, emedan man är tvungen att blygas för brefvet till härtigen, och detta bevisar mer än något, att freden icke är uppriktig, åtminstone ej mot härtigen.

S. D. Härtigen eller rättare fröken Rudenskiölds ovän baron Reuterholm har ändtligen beslutat att göra henne grace. Man har köpt henne en egendom på Gottland, men det är ännu en hemlighet. Hon vet endast, att hon har hopp om sin frihet, men ej om sitt namn. I detta ämne har hon skrifvit till baron Essen, och jag har i dag varit hos fröken Rudenskiöld på spinnhuset. Jag fann henne mycket förändrad till sitt utseende, i öfrigt af en jämn karaktär och utan en affekterad munterhet, dock vid gladt lynne. Hon hade sin frihet att gå omkring holmen och till de närmaste grannarna, tycktes ock föga bekymrad att äga den vidsträcktare, med mindre hon erhöll reparation till sitt namn och heder. Hon kände väl, hvad som i världen passerade, såg ofta sin bror kammarherren grefve Rudenskiöld samt öfverhofstallmästaren hos prinsessan grefve Gustaf Stenbock. Hon imponerade all möjlig interet. Frågan är nu att få henne reparerad till sin heder och vistande efter sin önskan i Östergötland eller Upland. Denna månad nedrefs ett hus, som stod midt emot Myntet och i många år varit hinderligt för uppkörseln till slottet åt den sidan. Det var nu inlöst till kronan för 5,555 r. Äfvenledes fördeltes nu Stadshagen uti malmgårdar, som blefvo af staden utarrenderade.

Maj 22. Baron Bülow har rest till Danmark, som han låtit förstå i afsikt att intressera danska kabinettet i giftermålssaken, men detta kabinett lärer nog taga sig härför tillvara. Man hade sagt baron Bülow, hvad han äfven hos rikskansleren vid sitt afsked anmälde och hvaröfver han sig beklagade, att man skulle erinra honom om nödvändigheten af denna bortresa, i händelse han därmed uppsköte. Detta har värkligen varit uti fråga, ehuru icke beledsagadt af någon värkställighet, men rikskansleren nekade sådant alldeles och påstod, att ett dylikt rykte ej var annat än en calomnie. I dag är en kurir afgången till baron Staël i Paris, som efter senare order ännu ej quitterat denna ort. Till våra ministrar vid de främmande hofven skrifves, att missförståndet med Ryssland är under negociation, hvaraf man hoppas god framgång, ehuru ännu intet definitivt är afslutadt, men att ingen fråga är om något eftergifvande. Emellertid har baron Staël med denna kurir erhållit positiva order att lämna Paris såsom på permission. Han och alla därvarande svenskar äro ganska illa ansedda af allt sådant folk, som älska ordning och skick. Dessa svenskar, hvaribland är den i konungamordet dömde grefve Ribbing, äro utmärkta för jacobinism, hvilken nu endast de fem direktörerna eller, som man i Paris kallar dem, les cinq sires, med den sämsta och af dem betalta pöbeln äro tillgifna. Deras regering förmår dock ännu att uppehålla sig, till dess eländet och fattigdomen härpå gör en ända. En oväldig därifrån kommen resande har sagt mig particulariteter, dem våra dåraktiga novatörer icke erkänna.

En kurir är ankommen från baron Stedingk, som ständigt säger sakerna vara in statu quo, ogilla vår desarmement och kan icke försäkra, om vi äro kriget närmare eller längre därifrån. Uti Petersburgska arsenalerna arbetas så väl för flottan som för landtarmén. En armé af 11,000 man är sammandragen vid Wasiliostrog och en af 9,000 vid Czarsko Zelo. Ryktet om konungens ditkomst fortfar och vägen lagas emellan Abborfors och Viborg.

Maj 26. Oförmodadt fick major Virgin order att i afton resa kurir till Petersburg. Man är bekymrad öfver de ryska tidningarna och vill allt utdraga på tiden. Baron Stedingk skrif-

ver ej rent ut, utan vill menagera termerna, däraf regeringen här underhålles i hopp, som kanske är fruktlöst. Konungen skall vara determinerad att ej vilja låta tvinga sig till giftermål, men tager väl den ryska prinsessan, om han är nöjd med henne, af egen böjelse. Konungen har ifrån arsenalen hämtat konung Karl XII:s värja, den han hos kapten Appelquist låtit reparera, samt uppå klingan inrita sitt vapen och valspråk, men till öfverflöd de höga frimurartecknen.

Galären Seraphim, den sal. konungen nyttjade på resorna emellan Finland och Stockholm, är under reparation. Någon har däraf tagit sig anledning att fråga härtigen, om konungens resa till Ryssland vore grundad, men härtigen har svarat, att sådant med hans vett och vilja aldrig skulle ske; att Seraphim repareras, emedan man därtill nu hade penningar, och att kungen ändå skulle betjäna sig af den, när resan skedde, vare sig i år eller nästa år. Emellertid tager man sig häraf anledning att stärkas i ryktet.

Grefve Ruuth har varit några dagar på Ulfsunda och äfven visat sig uti Stockholm samt återreser till Skåne den 1 juni. Hans dom är honom tillställd, och han har uti Göta hofrätt ingifvit sin cessionsansökning.

Maj 30. Ankom kapten Stjernvall såsom kurir ifrån baron Stedingk. Ställningen i Ryssland i anseende till armementet är oförändrad, men kejsarinnan har ändtligen genom Markoff låtit säga ambassadören, att hon önskade, det konungen ville komma till Petersburg i år; att det var det säkraste medlet att återställa harmonien på goda grunder; att hennes ålder icke medgaf något uppskof uti hennes åstundan att se konungen, och att denna resa på hans sida ej kunde mötas af några svårigheter. Ambassadören har invändt konungens testamente, som förbjöd den unga konungen att minderårig resa utur riket, men det har Markoff vederlagt såsom obetydligt och erinrat, att konungen var förlidet år utom riket på danska farvattnet; att detta undantag vore litet emot det nöjet att förbinda sig sin granne och stifta bägge rikenas lycka m. m. Anledning gafs ock, att general Budberg kan åter hitkomma samt fullfölja denna proposition. Detta sätter härtigen i stort bekymmer. Han vill för all del ej till Petersburg, där han befarar en humiliation, och konungen kan

han ej släppa allena. Man vet icke, hvad som blifver till görande, och man befarar, att kejsarinnan bjuder att möta på gränsen, hvilket åter aldrig utan en ohöflighet kan afslås, då hon på sin sida vill göra en sådan resa. Om giftermålet nämnes aldrig ett ord.

Juni 1. Uti konferensen hos rikskansleren har franska chargé d'affaires Marivault förmält, att fransoserna, missnöjda med Rysslands uppförande emot Sverige, skulle gärna se, om detta på det senares politiska ställning skulle hafva någon inflytelse. Att Frankrike, som nu ej själf kunde bidraga till vårt försvar, befalt sina ministrar i Konstantinopel och Holland arbeta på en diversion till vår fördel, till dess händelserna medgifva Frankrike att göra oss kraftigt bistånd. Detta har spanska envoyén Anduaga vidare utfördt, och rikskansleren, som icke känner negociationerna med Ryssland, utan endast sina instruktioner, som äro oförändrade, har svarat, att negociationen med Ryssland var i gång, ehuru ännu intet hufvudsakligt vore afgjordt, att man ej ännu förändrat systemet i rikets allians eller medgifver några avilissanta villkor, utan bibehåller rikets heder, och att Frankrike således gjorde väl, då det agerade i sammanhang härmed. Detta blef genom andra ministrar genast berättadt för baron Budberg, som tog eld och lågor, trodde hela negociationen med Ryssland vara ett bedrägeri, vände sig till baron Essen och hotade med en not. När baron Reuterholm härom blef underrättad, allarmerade han med vanlig ifver, utan att erinra sig, det rikskansleren ej kunde tala annorlunda än efter de instruktioner, han äger, och beslöts därför, att konferenserna skulle inställas under pretext, det campementet sådant förhindrade.

Juni 4. Med anledning hvad som hände den 1, afsändes Stjernvall som kurir till Petersburg att förklara rikskanslerens yttrande samt besvara propositionen om konungens resa, den baron Stedingk, om möjligt är, söker undvika, men om det ej kan ske, får värkställas, i hvilken senare händelse man omtalar, att den 24 juni därtill är utsatt.

En för detta öfverste i fransk tjänst (och öfverstelöjtnant vid svenske amiralitetet, därifrån han dock för några år sedan afsattes) von Schantz, hade nu åter varit i Frankrike och vid Robespierre's fall återkommit. Han visade sig här

i staden med franska nationalkokarden och ville ej lämna afseende åt den erinran, han fick att aflägga den. Han påstod sig vara fransos och ej svensk, men ville ej afsäga sig sitt adelskap. Han var en man af nära 63 år, men af häftighet nästan bragt till galenskap. Han erhöll befallning att innan den 9 resa utur staden; i annat fall blefve han bortskickad.

Juni 6. Om den sista konferensen och baron Budbergs inquietude har med rikskansleren förefallit en explikation, som orsakat, att han nu reser på landet, och konferenserna afstanna. Ministrarna få hos grefve Barck anmäla deras angelägenheter, om de hafva några sådana. Detta är alldeles ovanligt, emedan rikskansleren vanligtvis ej reser förrän i augusti månad och konferenserna ej inställas, förrän Drottningholmssejouren börjas. I dag var på konungens namnsdag paradering i lägret, hvilket består af Svea och Göta garde, lifregementets värfvade bataljon, Uplands regemente, lifregementets husarer, artilleri samt Nerikes och Värmlands jägare. Konungen hade själf anfört drabanterna, då dessa alla utmarscherade ifrån staden den 2. Konungen gaf i dag dejeuner och diner samt uppfördes en ny opera, hvarefter härtiginnan gaf supé uti det till salong förändrade orangeriet i Kungsträdgården, hvilken trädgård nu öppnades, sedan den genom ståthållaren på Stockholms slott, baron Muncks föranstaltande blifvit alldeles omändrad i anseende till anläggningen och hvarmed man varit så lycklig att i ett allmänt missnöje förena allas omdöme.

Juni 7. Man har vid ryska hofvet låtit anföra konungens ditresa såsom omöjlig af den grund, att salig konungens testamente sådant uttryckligen förbjuder och att konungen och härtigen icke på en gång kunna lämna riket, hvaremot härtigen åter icke kan lämna konungens person. Men allt detta skulle man dock öfverse, om ej denna resa uti närvarande tidpunkt finge anseende af ett tvång och en humiliation. Man börjar fastmer att finna, det konungens giftermål med en rysk prinsessa är för riket det nyttigaste samt för konungamakten det säkraste, och sådant desto mera, som man ändtligen erfarit, att danska och preussiska hofven uti ryska kabinettet med all makt sökt afböja föreningen Ryssland och

Sverige emellan samt däremot föreslagit en sådan traktat, hvarigenom Ryssland skulle taga Finland, Preussen Pommern och Danmark Göteborg och Bohuslän. Detta är ej uppdiktadt, hvarken af ryska kabinettet eller det svenska, utan ett rent faktum, passande med dessa makters intressen och efter deras omdöme nyttigt att utföra nu, då Sveriges svaghet är allmänt bekant. Det är endast kejsarinnans hug att göra sin sondotter till drottning, som hindrat, det hon ej härutinnan ingått.

Juni 10. Prins Fredriks mätress mamsell Hagman, den han haft uti flera år, har öfvergifvit honom och rest till Frankrike i inbillning, att en fransysk handlande, den hon här känt, skulle gifta sig med henne. Prinsens förslag att gifta sig med en engelsk prinsessa synes allt mer och mer gillas. Sådana hafva penningar och en betydande hemgift, och det är hvad prinsen behöfver. Man omtalar, att han på en fregatt reser från Göteborg i början af juli månad. De engelska prinsessorna äro af ett fruktsamt släkte, men prinsen, som är i 47 året, har ännu ej visat något prof af progéniture.

Juli 11. En rysk kurir är anländ med tidning, att general Budberg återkommer ofördröjligen såsom rysk ambassadör, har 4 kavaljerer och en stor träng med sig. Han önskar sig någon landtgård, där han kan bo under sommaren. Detta var en glad tidning, som synes bevisa fredens bestånd, ehuru kejsarinnan har sin flotta i ett fruktansvärdt tillstånd samt skärgårdsflottan ej mindre uti Svensksund och äfven låtit ett regemente marschera från Moskva till ryska Finland. Snart måste nu visa sig, hvad allt detta följer. Utlänningarna vilja påstå, det general Budberg är skickad att yrka på konungens resa till Ryssland, men man vill just så föreställa sig, att denna resa genom Budbergs hitkomst kan undvikas.

Härtig Karl har på generalorderna låtit utgifva, att han åtagit sig efter general Cederström såsom general en chef kommendera artilleriet. Således förenar han nu under sitt befäl båda flottorna, artilleriet och lifregementet samt har satt sig i ett värkligt försvarsstånd, hvilket för konungen en gång kunde blifva betänkligt, om härtigen vore remuant till sin karaktär och älskad i armén, men nu är han ingendera.

Kommendanten i Varberg har inberättat till hofrätten, att general Pechlin aflidit i fängelse, utan att hafva gjort någon ytterligare bekännelse. Han har således slutat sitt oroliga lif vid en hög ålder och sedan han från barndomen visat en orolig böjelse.

Juni 17. Ändtligen är beslutadt, att fröken Rudenskiöld blir rehabiliterad, får sitt namn och sin heder tillbaka, men skall bo på Gottland, där man köpt en egendom åt henne och dit hon torsdagen den 21 skall afsändas. Detta är således en reparation, som hörer till de öfriga motsatser, hvarmed denna regering varit uppfyld. Härtigen, hvars besynnerliga engouement för baron Bror Cederström fortfar, har gifvit honom förordnande att bevista undersökningarna i Pommern öfver de i pommerska städerna uppkomna oroligheterna oaktadt där är generalguvernör och oansedt den mängd löjligheter, hvarmed Cederström där förut utmärkt sig.

Härtigen har ock för sig som general en chef för artilleriet utfärdat en ny instruktion med mera makt än Cederström ägde och enligt hvilken instruktion generalfälttygmästareämbetet är härtigen subordonneradt samt alla tyg- och förrådshus under hans disposition, hvarför han icke är någon annan än konungen redo skyldig. Han har ock behållit i sin tjänst det kansli, Cederström för sig inrättat och de vanfrejdade personer han nyttjat.

Juni 20. Började en simulacre vid lägret, där härtigen med en del af armén drog sig till Stocksunds färja, hvarifrån kriget började och skulle fortsättas till den 22 om aftonen. Detta, som i alla afseenden liknar krigsrörelser, kostar mycket penningar. Alla åkare och hyrkuskhästar äro beordrade från staden, och denna artikel allena kostar flera 100 r. Under examen för några dagar sedan hände, att en laddstake vid en afskjuten salva for härtigen förbi samt nedföll något därifrån. Detta gaf anledning till alla gevärens genomseende, men besynnerligt, att intet gevär fanns utan laddstake, hvaraf åter flera gissningar uppstodo. Sedan har konungen och härtigen icke tillsagt, hvad kår de skulle kommendera, utan tagit än en än en annan. Åtskilliga olyckor hafva händt i lägret, hvilket icke är ovanligt. Äfven har emellan Svea och Göta garden visat sig någon oenighet, och

order äro utgifna, att under de nuvarande evolutionerna ingen trupp får komma hvarandra närmare än 150 steg.

Juni 23. Afreste fröken Rudenskiöld på jakten Tokan, hvilken jakt tillhört baron Armfelt, men nu kronan och kommenderas af en marinofficer. Hennes bror, kammarherre grefve Bengt Rudenskiöld, fick göra henne sällskap, och regementsfältskären vid Svea lifgarde doktor Tidström beordrades att vara med på resan i händelse af något behof, hvarför honom tilldelades 50 r. Åt fröken Rudenskiöld, som af nåd återfått frihet och ära med namnet, äro för 3,100 r. inköpta tvänne hemman på Gottland, som tillhört en chartæ sigillatæ ombudsman vid namn Levin. 300 r. erhöll hon till nödiga utgifter samt fick en vagn med selar och vid gården fulla inventarier jämte 1,900 r. till nödiga byggnaders uppförande i stället för de bristfälliga — allt detta ledsagadt med gåfvobref uti härtigens eget namn, dessutom resolution, att efter moderns frånfälle få åtnjuta den pension, 600 r., som hon af staten uppbär, hvilken resolution fröken Rudenskiöld först erhöll 1792, samma dag Armfelt lämnade Drottningholm, men vid hennes olycka blef henne fråntagen att nu återställes. All möjlig grannlagenhet är iakttagen vid denna nåd, hvilken emot den hårdhet, hvarmed fröken Rudenskiöld bemöttes 1793, ökar de disparater, hvarmed denna regering framför alla andra är uppfyld.

General Budberg, hvilken nu länge är väntad, har enligt ambassadören Stedingks bref, i Petersburg blifvit af en ögonsjuka så besvärad, att han sig ännu där uppehåller, men var nämnd till ambassadör vid svenska hofvet. De härvarande utländska ministrarna anse denna opasslighet politisk. Uti Petersburg har åskan grufligen grasserat, uppbränt flera galärer och magasiner till flera millioners skada och äfven slagit in i kejsarinnans bibliotek. I Petersburg säges skadan vara obetydlig, men det är icke så.

Till Stockholm har anländt en ny chargé d'affaires Perrochel, som förr varit fransk adelsman och skall vara ett intrigant snille.

Juni 25. Från Petersburg ankom kapten Stjernvall med berättelse, att ambassadören Budberg fått order att genast därifrån afresa.

Juni 26. Ankom från Petersburg major Virgin med depescher. Han hade lämnat ambassadören i Åbo den 22, då han väntade på vind. Budberg var kejsarinnans egen nomination, hennes favorit Zouboff hade till denna beskickning utsett sin svåger, men detta måste återgå, hvaröfver Zouboff visade humör, och när Budberg kom till honom att taga afsked, lät han Budberg vänta en timma i förmaket.

Eldsvådan i Petersburg, som varit en följd af åskan och till en del felaktiga eldsläckningsanstalter, har varit grufvelig: 113 galärskjul uppbrända med 206 större och mindre fartyg, däribland 79 galärer, däraf 5 voro tagna af oss under förra kriget; de öfriga voro kanonslupar, flytande batterier, pråmar, jakter, båtar med mera, större delen onyttigt, men uti skjulen voro magasiner med nödiga saker för flottans byggnader, och räknades skadan till 5 millioner rubel. I Petersburg sade man, att elden var en följd af svenska pengar, men kejsarinnan förbjöd att ens omtala detta och befalde genast, det 36 galärer skulle inom 6 veckor vara färdiga, därtill hon anslog 2 millioner rubel. Åskan, som skadade många människor, utom 200 som omkommo vid elden, slog äfven ner i kejsarinnans slott, Eremitage, och skadade ramar kring taflor.

Juni 27. Ehuru kejsarinnan ännu icke desarmerat och 36,000 man uti flera läger ligga emellan Petersburg och Abborfors, så äro dock i dag order afgångna till general Klingspor att genast hemförlofva finska regementena. Det skulle således synas, som skulle man här vara determinerad att samtycka till allt hvad kejsarinnan äskar, särdeles konungens resa till Petersburg, hvilken dock är konungen emot och af honom anses som en humiliation utan ändamål. Han yttrar sig däröfver ganska sundt och finner sin person där utan allt ändamål, då han som omyndig intet kan decidera och härtigen åter icke så nära emot förmyndarskapets slut skulle vilja något besluta, hvarför konungen hälst skulle se denna resa uppskjuten till nästa år, då han, sig själf lämnad, gärna skulle göra den. Som man ännu fortfarer att fälla förböner för prinsessan af Mecklenburg, så [har] biskop Flodin sagt konungen, att allmänheten härå fästat uppmärksamhet och att önskligt vore, om konungen med härtigen ville fast-

ställa en ändring härutinnan, hälst denna prinsessa efter all anledning icke blifver Sveriges drottning och konungens tanke icke tillåter, att man gäckas med bönen. Konungen svarade: Tron I, att allmänheten vore tillfredsställd, om den kände, att jag ej härtill är vållande? Biskopen invände, att allmänheten ej förestält sig, att konungen vore uti detta mera värkande än uti andra ärenden. Konungen tillade: Om man följt mitt råd, hade man icke bedt för denna prinsessa och sålede icke nu funnit sig uti förlägenhet, men för det närvarand kan jag i denna sak intet uträtta. Biskop Flodin har själ berättat mig denna konversation, så mycket märkligare, som det är en sanning, att konungen, i hvars karaktär är något uppriktigt, har bedt härtigen under Bülows vistande härstädes rent af låta honom veta, att giftermålet är romperadt.

Rikskansleren har i ett långt bref till härtigen explicerat sig samt slutligen bedt härtigen disponera om sin tjänst, då omständigheterna syntes styrka, att härtigens förtroende nu var borta. Baron Reuterholm har uppsatt det svar, som härtigen honom gifvit och innehåller i början, [att] utom [det att] politiska orsaker fordrat, det en hemlighet vore rikskansleren gjord af en viss negociation, borde han som en gammal statsman ej finna detta underligt. För öfrigt var härtigens vänskap för honom lika, och att tala om en reträtt nu, då härtigens regementstid är så nära sitt slut, vore olämpligt. Härtigen ville icke hindra rikskansleren att nyttja den vackra årstiden, och när ärendena fordrade hans närvaro, skulle härtigen låta honom det veta.

Juni 28. Ändtligen ankom den länge efterlängtade ambassadören Budberg. Han blef genast beneventerad af kgl. sekreteraren, grefve Mörner, som berättade honom, att H. E. Reuterholm nu förestod rikskanslersämbetet. Ambassadören svarade, att han i morgon skulle göra hans excellens visit. Man bör erinra sig, att denne ambassadör, då han förra gången var i Sverige, sade åt alla utlänningar, att kejsarinnan ej lät traitera med Sverige, så länge baron Reuterholm vistades inom riksgränsen, att baron Reuterholm, som ej är älskad af nationen, önskades borta och att det oaktadt ryska ambassadören ändå är föranlåten att om freden traktera med honom. Hans fåfänga är tillfredsställd, och är det väl, att han

ändrat sitt politiska system, men ej desto mindre sant, att Ryssland, relativt till en enskild man, vikit ifrån sitt påstående. Här är ock orsaken till rikskanslerens afsändande åt landet, emedan Reuterholm ty förutan ej kunnat njuta denna heder.

Juni 29. Ryske ambassadören gjorde visit hos hans exc. baron Reuterholm, agerade med en uppriktighet, en grannlagenhet och en klokhet, som är denna negociatör egen, samt yrkade egentligen på konungens resa, vederläggande alla de inkast, som däremot kunde göras. Baron Reuterholm blef af honom alldeles intagen, och då han om aftonen kom till härtigen, sade han sig aldrig hafva känt en mera älskvärd man än ambassadören, »som slutar att föra Eders kungl. höghet och oss alla till Petersburg.»

Juni 30. Hade ambassadören audiens hos konungen och den kungl. familjen. Konungen bjöd honom själf att se generalexercisen, där han infann sig uti det för drottningen uppbygda tältet och hvarest baron Reuterholm under hela exercisen stod bredvid honom samt affekterade det förtroligaste samtal. Ambassadören blef ock befald att supera med konungen, en emot etiketten lika stridande höflighet, som det var underligt, att ingen af de andra ministrarna vid generalexercisen sig infunnit.

Juli 1. Inmarscherade trupperna, då konungen anförde drabanterna. Den 4 juli är utsatt för flyttningen till Drottningholm.

Juli 2. Ryske ambassadören skall bebo Ulfsunda, som genom ett arrangemang med grefve Ruuths fullmäktig och kronans ombud, expeditionssekreteraren Edman, blifvit möjligt, utan afseende därpå, att grefvens borgenärer ej ännu däröfver kunnat höras eller ingå uti författning om egendomens disposition. Det förtroende, ambassadören är så angelägen att bibehålla, grundar sig därpå, att han skulle traitera med baron von Essen, sedan första ceremonien med baron Reuterholm föregått, och detta är enligt med ambassadörens instruktioner, men instämmer ej med baron Essens önskan, ännu mindre med baron Reuterholms, som vill föra saken till slut. Baron Reuterholm är hel och hållen för konungens resa, men hvarken konungen eller härtigen. Baron Essen önskar, att resan såsom i denna stund humiliant kunde undvikas, men anser

den häldre böra företagas än blottställa riket för oroligheter. Detta gifver anledning att tala om konungen. Han är envis i sitt beslut, kär i sin vilja, sträng emot sina närmast uppvaktande, alldeles ovan vid förställningar och oskicklig att förställa sig. Detta senare ökar bekymren för resan, emedan kejsarinnan föreställer sig en glad och i all måtto älskvärd prins, men finner där en tvär och tystlåten herre, af hvilken man kan befara, att han med sitt lynne skämmer bort alltsammans. De, som nu omgifva konungen, nalkas honom med en smickrande vördnad, äfven baron Reuterholm, som en längre tid stält sig med konungen på det mest förödmjukande sätt och gjort hvad man kallar allt för att skämma bort prinsar. Baron Essen är den ende, som fortfar att tala med honom uppriktigt. Han säger sanningar, som oansedt konungen ofta skiftar färg, dock bibehålla sig. I förrgår under ett samtal med baron Essen och baron Reuterholm om ryska resan har konungen sagt, att denna resa ej konvenerade honom, emedan han roade sig långt bättre på Drottningholm, då baron Essen svarade: »detta är ett skäl, som Eders Maj:t efter 4 månader icke lärer nyttja. Eder Majt:s nöjen måste i alla fall komma efter de angelägenheter, däråt rikets väl bero, med mindre Eders Maj:t icke vill blanda sig med de konungar, som glömskan mottagit.» Konungen ömsade färg, men tycktes gifva med sig. Baron Reuterholm däremot var förundrad och sade sedan åt baron Essen, att han varit för sträng, då baron Essen åter förevitade baron Reuterholm, att han med de flera genom ett otidigt smicker förstörde konungen, hvilken om aftonen yttrade sig till någon annan, att baron Essen syntes honom nog hugad för en resa till Ryssland. Baron Essen, som är ganske sensibel och en man af ära, som vill sitt fädernesland väl, tog detta till misstycke samt yttrade sig till härtigen: »Eders kungl. höghet är ej obekant, att titlar och höghet icke göra min ambition, att hvad jag i den vägen har, är mig tillkommet utan min begäran, men nu har jag en grace att af Eders kungl. höghet utbedja mig: att icke befallas till resan åt Petersburg, ifall den värkställes.» Härtigen, förundrad, frågade orsaken, då baron Essen nämnde konungens expression, tilläggande, att det vore angeläget, det konungen visste, att det funnes

män af ära utan andra afsikter än det allmännas. Härtigen afbröt detta och sade, att vi alltid få talas vid, men nämnde det genast för baron Reuterholm, som tog illa vid sig samt sade baron Essen, att utan honom fore baron Reuterholm icke med och att han absolument skulle låta öfvertala sig. Emellertid arbetas på utvägar att förekomma resan och vinna tiden, och har major Virgin i dag fått order att vara färdig till den 4:de samt då göra all möjlig skyndsamhet.

Juli 4. Major Virgins resa är uppskjuten, under det man tager beslut om kungens resa och afbidar, huruvida ryska ambassadören kan svara på de propositioner man gör, ibland hvilka äro subsidier, svarande emot dem Frankrike lofvat; men en kurir är ankommen ifrån ambassadören, baron Staël, med berättelse, att direktorium [i] Frankrike vägrat emottaga herr Rehausen som chargé d'affaires, emedan han varit en favorit af sal. konungen och sedermera här blifvit skild från tjänsten, i anseende till hvilket vägrande ambassadören varit nödsakad att blifva kvar. Detta tages här ganska illa, och uppstår nu fråga, huruvida man kan emottaga franske chargé d'affaires hr Perrochel. Detta torde påskynda ryska negociationen, med mindre man vill äfventyra att finna sig illa på båda sidor. Konungen inser allt mer och mer, huru han är illa underrättad, huru han nu genom smickrare blifvit hållen i okunnighet om hvad man ej velat låta honom veta. I dag utflyttade hofvet till Drottningholm.

Juli 6. Spisade ryske ambassadören med baron Reuterholm middag hos baron Essen, då konferens skulle förefalla om de viktiga frågorna. Den konferensen var märkvärdig. Kungl. maj:t, som ej ville resa af de orsaker, [som] framföre äro upptagna, har dock sagt sig vilja därtill accedera, när rikets väl sådant fordrar samt sakerna blifva så afgjorda, att hans sejour i Petersburg icke måtte utmärkas af den obetydlighet, därutinnan han finner sig, att som omyndig ej kunna något decidera, och ändtligen att ingen fråga där uppstår om giftermålet, hvilken han finner oanständig, hälst man ännu fortfar att här fälla förböner för härtiginnan af Mecklenburg. Dessa skäl, dem utan tvifvel härtigen hos honom understödjer, hafva värkat, att baron Reuterholm exigerat af ambassadören, innan resan sker, det 1:o frågan om gränsens reglerande till vår

fördel i stöd af Drottningholmstraktaten afgöres; 2:o att kejsarinnan betalar oss subsidier, som svara emot hvad vi genom franska alliansens upphäfvande förlora; 3:o att kejsarinnan använder sina bona officia hos England och de öfriga makterna till vår handels skyddande emot Frankrike i hvad möjligt är och 4:o, att intet talas om giftermålet. Ambassadören fann dessa påståenden nog stränga, anseendes dem ej olika med dem, som skett konungen af Sardinien och härtigen af Parma, sedan man öfvervunnit dem. Han önskade, att som detta ej vore frågan, man endast hölle sig vid resan samt lämnade allt det öfriga till ett afgörande på stället, då det kunde ske med mera agrement och säkerhet, men baron Reuterholm yrkade enständigt sina påståenden, och som ambassadören ej var auktoriserad att svara däruppå, så skulle han afsända en kurir, hvars återkomst man borde afbida, ehuru han ej gaf någon anledning att hoppas bifall. Denna kurir, en Wellamof, afgick

Juli 7. Sedan [har] ambassadören uti ett enskildt samtal med baron Essen beklagat sig öfver det opolitiska i dessa pretentioner samt önskat, att man endast ville hålla sig vid giftermålet, då han var öfvertygad, att man med en lineal på kartan skulle utmärka gränsen öfver vår förmodan samt [att konungen skulle] uti hennes dot erhålla en så betydande summa, att all fråga om subsidier skulle förfalla. Han tviflade nu fastmera på en lycklig utgång af allt detta. Baron Essen däremot kunde ej annat än gilla konungens skäl och åstundan, men ehuru homme d'esprit ambassadören är, undföll honom dock den frågan: qui sera du voyage? en fråga, som aldrig ägt rum, om han ansett påståendenas antaglighet omöjlig och således resan inställd. Därpå svarades honom, att baron Essen låtit öfvertala sig emot sin vilja och öfvertygelse att följa med och att de öfriga voro konungens vakthafvande kavaljerer. Om utgången af allt detta, som är hvarken kallt eller varmt, har jag inga glada aningar.

Juli 12. En arabisk prins ifrån Libanon är hitkommen, en man af 50 år, som under förra kriget mellan turken och ryssen rebellerade emot den förre. Sedermera tvungen att fly har han rest omkring Europa och varit 2:ne år uti Ungern, men efter kejsar Josefs död [blef han] föranlåten att lemna det landet,

dit han dock nu återvänder, sedan han får respenningar. Han talar flera europeiska språk med en bruten ton, men är genom sina öden intressant.

Juli 14. Tillförene torde vara antecknadt, att förordningen om hattens aftagande för militären orsakades af konungens misstycke, det man i allmänhet med anledning af denna förordning tog en orsak att ej blotta hufvudet. En ung köpman, Wennerquist, hade särdeles ådragit sig konungens uppmärksamhet, och konungen talade om honom med öfverståthållaren samt yttrade sig hafva varit benägen att med sitt ridspö lyfta hatten af honom. Wennerquist blef tillsagd härom samt varnad och lofvade att rätta sig. En tid har ock förbigått, men nu har han åter felat, och konungen har genom baron Essen låtit säga honom, att om han vidare fortfar, så bör han vänta sig att blifva skickad utur landet. Det är anmärkningsvärdt, att konungen vid sådant lappri fäster uppmärksamhet, och det vittnar med mera om hans sinne, som är högt och ömtåligt.

Ibland hans många orsaker att vilja undvika den ryska resan bör äfven den förvaras, att han sagt åt baron Essen, *det han funne underligt, att denna resan nu så mycket understödes af baron Reuterholm, och han befarade som skulle baron Reuterholm tro sig därigenom vinna en styrka att bibehålla samma myndighet i kungens tid med den han nu äger.*

Juli 20. Härtigen har åt drottningens hofmarskalk baron Stjerncrona omtalat konungens resa såsom en förestående händelse. Härtig Fredrik var ock kommen tillbaka att i slikt fall taga befälet. Hans tillärnade resa till England är uppskjuten, men torde dock emot hösten värkställas. Konungens resa klandras af allmänheten, särdeles af den mängd fransyskt sinnade, hvarmed hufvudstaden är uppfyld och hvilka uti en så nära förening som ett ryskt giftermål befara ett oöfvervinnerligt hinder för allt revolutionsutbrott; med mycken otålighet återväntas den ryske kuriren, som deciderar härom.

Juli 26. Ändtligen anlände den ryske kuriren och med honom en svensk, skickad från ambassadören Stedingk. Kejsarinnans svar på de ämnen, som här frammanföre finnas upptagna, äro de mest tillfredställande. Kejsarinnan lofvar

allt som begäres, och uti ett egenhändigt långt bref till ambassadören Budberg yttrar hon värkligheten af sina tänkesätt. Glädjen är således öfver alla gränser och

Juli 29 beslöts resan samt befaldes amiralen baron Lagerbjelke att skyndsamligen göra galeren Seraphim färdig, på hvilken konungen skall färdas samt i svit därmed jakterna Amadis och Esplendian samt tvänne kanonslupar. Ryska hofvet gör all möjlig höflighet; därtill hörer, att ambassadören sagt det skulle göra kejsarinnan nöje, om baron Schwerin annonserade konungens ankomst, hvarför ock han med kammarjunkaren Jennings till reparation för deras sista misslyckade resa affärdas om 6 dagar. Kavaljeren baron Budberg afreser i natt från ambassadören med tidningen, att konungen kommer. Ambassadören Stedingk har blifvit en af rikets herrar, hvarom baron Schwerin skall öfverföra kallelsebrefvet.

Juli 30. Afsändes major Virgin kurir till Petersburg. Hans depescher äro egentligen muntliga. Uti konungens svit skola vara baron Reuterholm och baron Essen, som resa postvägen och vänta konungen i Helsingfors. På galeren äro härtigen med konungen och grefvarna Stenbock, Fabian Fersen och Piper, baron Fleming, kammarjunkaren Coyet, hofmarskalken Strömfelt och härtigens kaptenlöjtnant, grefve Rosen, kavaljeren baron Kurck samt adjutanterna König och Schröderstjerna. Härtig Fredrik skall föra befälet uti Stockholm och blifver ingen annan regering. Det har sagts med all visshet, att rikskansleren i sådant afseende skulle återkomma, men nu är beslutadt, att kanslirådet baron Rosenhane förestår utrikesärendena och rikskansleren förblifver på landet. Baron Reuterholm har om honom haft föraktliga utlåtelser, hvilket bort vara högst oväntadt och för Reuterholm vanhederligt. Resan är utsatt om 12 dagar. Baron Essen har äfven blifvit en af rikets herrar. Kejsarinnan har tillbjudit, att en af storfurstarna skulle uti Lovisa infinna sig och bjuda konungen, men detta har man afböjt, emedan orten icke tillåter att emottaga ett så förnämt främmande. Baron Reuterholm är utom sig af glädje, han gifver [sig] nu med lika häftighet uti den ryska alliansen, som han förut varit däremot, och han gör ambassadören alla avancer, så att han däröfver förundras. Märkligt är, att hans sista ord till den

afgångne kuriren, major Virgin, var, det ambassadören Stedingk för den förbindelse, han hade [till] baron Reuterholm, som en uppriktig vän skulle så laga, att hvad kejsarinnan lofvat angående gränsen, måtte före konungens återresa blifva underskrifvet, ty annars vore baron Reuterholm olycklig. Han har ock till baron Stedingks ömmare vänskap rekommenderat baron Schwerin, att han som en ung man måtte i allt vägledas, hvarvid baron Reuterholm nyttjade evangelii ord: hvad I gören en af dessa små, det gören I ock mig; varande denne Schwerin hans intima favorit eller hvad man kallar ganymed, emedan man äfven gifver honom den lasten.

Ibland de propositioner, man gjorde kejsarinnan, var äfven, att hon skulle betala de förluster, vår handel kunde vidkännas i händelse Frankrike borttoge våra skepp. Detta har hon funnit orimligt och så besvarat, att hon genom de makters biträde, hos hvilka hon influenserade, skulle göra allt till vår handels försvar; men till en odeterminerad ersättning kunde hon ej förbinda sig. Till ambassadören Budberg hade hon skrifvit ett egenhändigt bref, börjadt den 4 juli och dag för dag kontinueradt till den 10, då kuriren från Petersburg afgick. Första dagen hade hon funnit propositionerna så obilliga, att hon dem ej kunde emottaga, utan att ambassadören hade att lämna all proposition om konungens resa, förblifva här kvar samt fortfara att göra konungen sin cour, till dess man efter myndigheten finge se, hvad ställning sakerna togo. De följande dagarna hade hon allt mera och mera begynt att gifva med sig samt ändtligen beviljat alltsammans och afsändt brefvet sådant det var. Ambassadören har visat detta åt baron Essen. Man kunde säga, att kejsarinnan härigenom spelat komedi, men det är ej så, utan hon har härutinnan följt sitt lynne. Uti hela landet är ett uppenbart missnöje mot den ryska resan, emot giftermålet och mot regeringen, för den sistnämnda förenadt med förakt. Laglöshet tager öfverhanden, och att tala om författningar blifver löjligt. Riksdrotset, som rest genom södra delen af riket, har själf hört och låtit sig sådant berätta samt ej fördolt det hvarken för härtigen eller Reuterholm. Folket befarar att genom detta giftermål blifva bragt under ryska oket, och intet stånd vill sig sådant underkasta. Under allt detta har franska

chargé d'affaires Perrochel ingifvit en not af innehåll, att sedan de neutrala makterna gjort så litet till deras handels beskyddande samt England fortfar att borttaga våra skepp, så äro fransoserna nödsakade att göra detsamma. Detta hafva de väl gjort redan, ehuru ej till den grad som engelsmännen, men på baron Reuterholm gör detta intet intryck, emedan hans omdöme om handel är af en statsman det mest oväntade, då han anser det som blott en köpmannavinst, för hvilket stånd han har allt möjligt förakt och finner det för rikets väl af ingen angelägenhet.

Augusti 5. Afreste baron Schwerin med kammarjunkaren John Jennings att uti Petersburg annonsera konungens ankomst. Konungen antager titel af grefve af Haga och härtigen af grefve till Vasa. De vanliga uniformerna medtogos samt röda och svarta hofdräkten samt lilla ordensdräkten för kommendörerna. Dessutom göres en frack af samma gröna färg som Drottningholmsuniformen med hvita knappar, som hafva konungens chiffre med en krona öfver. Ifrån Hamburg äro presenter ankomna, som skola utdelas till Ryssland. Man är äfven sinnad att gifva något åt kejsarinnan, men man vet ej, hvad det skulle kunna blifva. Statssekreteraren Numers är bortrest och expeditionssekreteraren Lyckou föreståt expeditionen. Denne har uppvist i statskontoret en härtigens till honom skrifven biljett att af kreditivet uttaga 60,000 r., som med en kurir skulle afgå till Finland. Vid denna utdelning gjordes svårighet uti riksgäldskontoret, som dock genast undanröjdes, men för hastighetens skull kunde Lyckou ej få andra sedlar än 300 buntar af 2 r., med hvilka han for till Drottningholm, där de deponerades uti ränteriet. Häraf hafva alla fått, som skola med af resan, mer och mindre, och kan denna summa till alla kostnader ej på långt när förslå. Man tror, att sejouren i Petersburg ej skall blifva mer än 8 dagar, men detta synes mycket för kort. Baron Fleming har varit mycket emot resan, men sedan konungen nu determinerat sig så har Fleming tagit det partiet att säga sig därtill vara orsaken, hvilket han förtrott madame St. Priest, [och] af henne begärt bref till markis de St. Lambert, hvilken är en emigré, men därhos ett slags favorit hos kejsarinnan. Baron Schwerin påstår ock, att han är den, som vållat resebeslutet, med ett ord,

svagheten röjer sig något härstädes. Emellan baron Fleming och Reuterholm är säkert ett hemligt förstånd. De dölja det med all försiktighet, men det märkes ändå af den klarsynte. Konungen har ansett sin kröning nödvändig och ständernas sammanträde därvid oundviklig. Denna reflexion är Rosensteins. Man har visat konungen äfventyret af ständernas sammankallande, och har ändtligen blifvit beslutadt, att kröningen tills vidare utsättes. Politici tro, att kejsarinnans motiv till all denna höflighet emot Sverige är det, att hon nästa år vill angripa turkarna samt köra dem utur Europa, och i den händelse vill man vara säker på svenska sidan. Man förmenar ock, att emellan henne och fransoserna ej är så ondt, som det synes, och att hon för sina vasta planer gärna ser kejsaren utmattad.

Augusti 10. Afreste postvägen excellenserna Reuterholm och Essen.

Augusti 12. Tog konungen afsked af enkedrottningen på Ulriksdal.

Augusti 13. Under ett stort tält var en gouté tillställd på Skeppsholmen. Där var bjuden ryske ambassadören med några svenska herrar; dit ankom kungen, härtiginnan och prinsessan kl. 6. Efter en liten stund togs afsked, härtiginnan och prinsessan gräto, men kungen syntes oförändrad. Embarkeringen skedde, sedan alla besett galeren. Prinsessan följde med till tullen uti konungens eschaloupe, och där roddes galeren nära samt togs afsked. Vid afresan från Skeppsholmen var ganska mycket folk samladt, men ingen glädje eller lyckönskningsbetygelse hördes, utan allt ganska tyst och stilla. Folket, missnöjdt med resan, yttrade endast en förundran, att enkedrottningen saknades. Härtig Fredrik följde icke med på slupen, utan for tillbaka till Drottningholm, där han kommer att residera. Han har velat bo på Bellevue; men på det han i hastighet ej något skulle företaga, har man funnit godt att fixera honom vid Drottningholm. Han har erhållit en insignifiant instruktion samt ett förseglad kreditiv och en förseglad instruktion, de tvänne senare att öppna i händelse af något oförmodadt oroligt. Ett bref till honom tryckes den 15. Det är ridikylt motiveradt, skrifvet af Edman och likt allt det politiska elände, som går af hans penna.

Augusti 14. Med någon anledning säges, att baron Armfelt torde blifva benådad, men ej få tillstånd att uti riket återkomma. Orsaken skall vara, det våra herrar ej kunna emottaga Andreasorden, så länge baron Armfelt som deshonorerad bär den, att kejsarinnan ej kan förmås att taga den af honom och att hans grace således blir en nödvändighet.

Augusti 19. Ankom en kurir med berättelse, att konungen den 16 anländt till Åbo, hvarom en tryckt berättelse utkom i tidningarna.

Augusti 21. Ankom åter tidning, att konungen fortsatt resan och skulle den 22 vara i Lovisa samt den 25 i St. Petersburg.

Ambassadören Budberg har fått en kurir ifrån Petersburg, som var oförmodadt, emedan man vid densammas afgång icke kunde vara i okunnighet därom, att konungen rest från hufvudstaden och att således ingen var här, med hvilken ambassadören kunde traitera. Konungen skulle den 24 ligga på grefve Czernischefs gård.

Augusti 22. Anlände baron Staëls kammartjänare med den tidning, att herr Rehausen af direktoriet icke emottogs, utan blifvit tillsagd att afresa därifrån, äfvensom baron Staël vid kurirens afgång gjort sig färdig att resa och skulle franska chargé d'affaires Perrochel blifva härifrån rapellerad. Denna tidning, som

Augusti 23 stod införd i tidningarna har gjort mycken uppmärksamhet på börsen, där de handlande häraf befara ett fredsbrott med Frankrike. Grefve Bernstorff, härvarande danske ministern, har fått order att resa till Petersburg, där det för närvarande är ingen dansk minister. Detta visar danskarnas misstroende till hvad sig tilldrager. Baron Reuterholm lät taga med på resan stora kartan öfver finska gränsen samt tvänne stora pergament med 2:ne silfverkupor till traktaten. Man har åtminstone varit uppmärksam, ehuru det med mycken anledning befaras, att resan blifver utan allt ändamål.

Augusti 30. Var införd berättelse om konungens resa och ganska platt nämndt, att han begifver sig till Petersburg, utan att man ens säger honom vara ditbjuden. Baron Schwerin, som den 22 var återkommen till Lovisa, har af kejsarinnan fått 1,000 dukater samt en dosa värd 2,000 r. Jennings,

som följde honom, har fått en ring om 600 r. värde. Öfverste Ankarheim, hvilken ej längesedan erhöll den kommission, att i Helsingfors undersöka intendentsgöromålen, i anseende till krigsanstalterna, har blifvit aftackad samt åtskilliga officerare belönta. Perrochel är ännu kvar och inbillar sig att ännu blifva det, i hopp att ryska resan ej har de följder, som man sig föreställer.

September 2 erhöll franska chargé d'affaires Perrochel order att afresa. Ifrån härtigen är ännu intet svar ankommet på den kurir, som afgick den 23 augusti med underrättelse om franska direktoriets beslut; man afbidar detta svar såsom deciderande om den ställning, hvilken emellan oss och Frankrike hädanefter skall äga rum. Man befarar, att härtigen torde besluta [sig] till de repressalier emot Perrochel, hvarigenom han lika med Rehausen i Paris skulle genom polisen afvisas, äfvensom den försäkran direktorium gifvit: att *bibehålla svenska nationen dess vänskap*, af härtigen med samma skäl torde finnas anstötlig, som sal. konungen sådant ogillat i ryska ministärens not före kriget 1788.

September 5. Ankom ryska posten och med densamma den journal om konungens resa, som är införd i dagbladen för i morgon. Denna journal är illa redigerad efter vanligheten. Konungen har ej visat sig generad eller tvungen, utan höflig med vänlighet, och våra svenskar hafva varit särdeles nöjda med honom samt kejsarinnan och ryska hofvet äfvenså. Konungen ankom en dag för bittida genom baron Reuterholms inquietude, som skyndade ifrån Lovisa emot innehållet af baron Stedingks underrättelser. Man måste väl återvända till Lovisa, men nödgades, sedan bagaget var afskickadt, åter begifva sig därifrån. Konungen distinguerar ambassadören Stedingk ganska utmärkt, och baron Reuterholm synes det icke mera än de öfriga. Alla svenskar finna de unga storfurstinnorna värkliga skönheter. Återresan tros ej ske förrän den 12 eller 13.

September 9. Ankom åter en kurir med berättelse om hvad vid konungens resa förefallit ifrån och med den 29 till och med den 2 september. Utom hvad den i tidningarna införda berättelsen innehåller, är härvid endast att tillägga, att ännu den 2 september ingen fråga var, hvarken om åter-

resan eller affärer. Inga negociationer voro började, man fortfor att finna storfurstinnan Alexandra ovanligt skön, men hvad konungen själf tänkte, var allom obekant. Man hade endast förmärkt, att konungen första afton, sedan han återkommit ifrån Eremitaget, sedan han sett prinsessan, blifvit ifrån kl. half 1 till 4 med baron Fleming, hvilken således ensam torde veta hans beslut. Man började befara, att intet under konungens vistande i Petersburg torde afslutas, ehuru man dock sett, att konungen gjorde prinsessan vissa höfligheter, som syntes styrka, det hon ådragit sig hans attention. Kejsarinnan generade sig för att göra konungens vistande angenämt, och den utmärkta höflighet, hon visade honom, gjorde ock, att ryska hofvet fann honom förundransvärd. Man trodde, att kejsarinnan genom allt detta ville intaga honom och förmå honom att förklara sig för prinsessan. Härtigen är den, som allra mest önskar sig hem och finner allt detta mindre roligt. Baron Reuterholm visas all égard, men hoffolket märker noga, att kejsarinnan ej emot honom nyttjar det vänliga ansikte som emot de andra af konungens svit.

September 19. Franske chargé d'affaires Perrochel afreste för några dagar sedan och likaså franske generalkonsuln Delisle, den senare dock endast till Göteborg. Perrochel hade före sin afresa skrifvit till grefve Barck: que le Directoire se voyait dans la necessité de rompre toute liaison avec *le gouvernement actuel* de la Suède, se reservant de ne pas moins maintenir cette amitié avec le Roi et la nation suédoise que le directoire aimait à cultiver. Det höres ej, hvad värkan detta haft i Petersburg, hvarifrån sedan den 2 i denna månad icke häller några tidningar inträffat, hvilket börjar blifva oroande. Hofvet på Drottningholm har haft bud hos ryske ambassadören och begärt underrättelse, den han ej äger. Häraf uppkomma nu mångfaldiga gissningar, ibland hvilka den märkligaste är ifrån Finland, att en riksdag där skulle utskrifvas till den 15 november och att konungen ej dessförinnan kommer tillbaka. Det är kanske obetänksamt, att härtigen på sådant sätt lämnar styrelsen och gifver folket anledning till tro, att man kan vara utan regering, hvilket nu blifvit ett ordspråk.

September 20. Ankom ändtligen ordinarie posten, som dock ifrån konungen ej medbragte annat än hvad för i morgon i tidningarna finnes infördt. Emellertid innehålla enskilda bref af auktoritet, att giftermålet med ryska prinsessan anses afgjordt, och som öfverenskommelse var, att ingen proposition härom skulle göras å ryska sidan, så väntade man, att konungen själf före afresan skulle formellement begära prinsessan. Afresan sades vara utsatt till den 19:de. Konungen skall vara allmänligen älskad i Petersburg, och hans uppförande i högsta måtto välbetänkt. Äfven det sämre folket visar honom utmärkt tillgifvenhet, och när han synes på gatorna, kalla de honom Paduschka eller lille far och röra hans kläder. Kejsarinnan kalla de Maduschka. Hon har gifvit härtig Karl Andreasordens kors med juveler till ett värde af 200,000 rubel.

September 24. Ankommo tidningar ifrån den 14, som trycktes den 26. Konungen har oansedt alla prinsessans behagligheter ej velat bekväma sig att begära henne. Ambassadören Stedingk, plågad på alla sidor, har haft oändliga bekymmer. Man började anse allt förloradt, och missnöjda ansikten visade sig så inom som utom ambassadörens hus eller vid ryska hofvet, då konungen den 13 kallade ambassadören och efter ett långt samtal med honom fattade sitt beslut att gifta [sig med] prinsessan.

Samma afton var fest hos kejserliga ministern, grefve Cobentzl, där saken vidare afgjordes och kejsarinnan i allas närvaro omfamnade härtigen. Villkoren sägas vara oss förmånliga, särdeles hvad vår gräns angår. Äfven äro order hit ankomna till justitiekanslern, att bönen skall ändras och endast nämnas »utkorade drottning» med uteslutande af mecklenburgska prinsessans namn. Den vid svenska hofvet ackrediterade envoyén, grefve Bernstorff, som den 7 ankommit till Petersburg, har där inga condescendence, utan synes bemötas med köld. Utan allt tvifvel är med detta giftermål förenadt en allians, hvars framdeles följder för Sverige tiden allena kan upplysa. Kejsarinnan har beslutat att secondera kejsaren uti kriget emot Frankrike med 60,000 man samt begär därför af England en million [pund] sterling om året eller lika mycket som betalades åt Preussen. Kurirer härom äro af-

gångna till Berlin och London samt äfven härigenom till Danmark. Skulle Preussen bistå fransosen, så utsprides krigslågan, och Sverige torde äfven därutinnan i sådan händelse blifva deltagande.

Till tjänstgörande vid härvarande ryska mission har blifvit utnämnd den ej längesedan afreste baron Budberg samt fransosen Christin, som ej länge sedan i dessa memoarer finnes nämnd i anledning af hans tjänstaktighet vid början af detta årets missförstånd med Ryssland och hans samtal med härtigen och baron Reuterholm, ifrån hvilken senare han skildes missnöjd. Detta senare utnämnande visar ingen grannlagenhet å ryska sidan, och vill jag önska, att det stannar endast därvid. Konungens återresa synes vara utsatt till den 24 eller i dag samt hans ankomst till Stockholm utan all ceremoni till den 3 oktober, men

September 26 har ryska ambassadören fått bref af den 17:de därföregående, därutinnan konungens resedag först varit utsatt till den 28:de och hans hitkomst således senare. Den prakt och det öfverflöd, som råder i Petersburg, uppväcker hos våra svenskar en vämjelse. Konungen skall hafva erhållit en diamant af stort värde. Han eller härtigen har förordnat, att ingen ceremoni vid konungens hemkomst skall iakttagas, utan konungen fara genom staden till Drottningholm. Sådant oaktadt har härtig Fredrik befalt, att trupperna skola paradera vid konungens hemkomst och, då tecken gifves genom telegrafen ifrån Katarina kyrka och konungen synes vid Vaxholm, så skall sådant här med 10 skott tillkännagifvas, på det trupperna må vara i rörelse, hvilket allt illa passar med den incognito, konungen vill iakttaga. Emellertid är det särdeles och knappast i historien med något dylikt till att jämföra, att ett rike på så lång tid lämnas åt sig själf utan styrelse. Mångfaldiga riksvårdande angelägenheter hvila, ej att förtiga enskilda personers välfärd så uti rättegångs- som andra ärenden. De flera uppskofven med återresan ha ock fört allmänheten på de tankar, att konungen icke före den 1 november återkommer, hvilket ändtligen vore orimligt. Det säges, att man med en kurir låtit till Petersburg hämta konungens testamente, hvaraf åtskilliga slutsatser göras, och att annat där är i fråga än blott konungens gifter-

mål, hvilket man ock anser möjligt, att det ännu under konungens varelse där å orten torde värkställas.

Oktober 7. Med en rysk kurir ankom ett bref till mig af den 28 september, angående hvad i Petersburg passerat och hvad vidare nu var till görande samt hvarom jag uppsatt en särskild berättelse. Sammanhanget är detta, att konungen vid ankomsten till Petersburg funnit sig ganska nöjd med ryska hofvet samt särdeles med prinsessan Alexandra, att han flera gånger det omtalat, då man tillstyrkt honom begära henne, att han det under en promenad med kejsarinnan äfven värkstält, då hon svarat sig därmed vara nöjd, men att prinsessan borde rådfrågas; att konungen den 13 september under en bal hos kejsarinnan friat till prinsessan samt sedan sagt det för härtigen och prinsessan åter för kejsarinnan, hon därom genast talat med härtigen samt uti hela hofvets närvaro omfamnat honom, då ock saken ansetts vara afgjord. Följande dagen har Markoff därom talat med svenska ambassadören samt förklarat, att kejsarinnan för prinsessan yrkade libre exercice de sa religion, hvilket konungen ej ansett sig kunna bevilja, hvaraf åter elakt humör några dagar uppstod, till dess konungen ändtligen förklarade, att han ej tänkte på något sätt genera prinsessan, utan lämnade henne liberté de conscience par rapport à la religion; därpå följde åter en raccommodement. Prinsessans moder lade konungens samt prinsessans händer tillsammans, välsignande dem, och gaf dem lof att omfamna hvarandra. Konungen såg prinsessan alla förmiddagar, dejeunerade med henne, såg henne åter eftermiddagen, var kär i henne och hon i honom, hvarunder äfven händt, hvad konungen själf erkänt, att prinsessan lofvat honom changera religion, när hon kommer hit. Man talade äfven om tiden till giftermålet, som härtigen ansåg böra uppskjutas till våren, men konungen ville hafva utsatt till den sista dennes. Kejsarinnan var äfven härmed nöjd samt persiflerade härtigen, som ansåg årstiden äfventyrlig för prinsessans hälsa. Det beslöts, att prinsessan skulle fara norra vägen samt härtigen möta henne i Torneå. Ändtligen utsattes förlofningsdagen till den 22 september. Ringarna, som skulle utväxlas, voro äfven gjorda af en händelse af en och samma guldsmed. Archimandriten, som skulle

förrätta akten, var uppkallad på slottet, prinsessan klädd och främmande befalde, men kontraktet skulle förut underskrifvas. Detta hade ambassadören Stedingk med sig, som skulle visas konungen, hvilken befalde, att frågan om religionen därutinnan ej skulle nämnas, emedan konungen vore med kejsarinnan öfverenskommen i den omständigheten. I sådant skick sammanträdde ambassadören Stedingk med baronerna Reuterholm och Essen med ryska ministrarna prins Zouboff, grefve Osterman och von Markoff. Kontraktet lästes, men när dessa senare därutinnan saknade försäkran om religionen, anmälde de det, då ambassadören Stedingk svarade, att kejsarinnan med konungen om den punkten särskildt [hade] öfverenskommit. Ryska ministrarna svarade då: alors notre authorité cesse, och uppstego. Man talade vidare härom, då ambassadören Stedingk vare sig af distraktion eller med betänkande sagt prins Zouboff: Le roi n'y consentira jamais, samt begaf sig med de svenska herrarna hem att föra konungen till slottet, och i det ögonblicket konungen skulle gå att sätta sig i vagnen, ankom grefve Markoff med en biljett från kejsarinnan, af innehåll, att hon begärde, det i kontraktet måtte införas försäkran för prinsessan af libre excercise de sa religion. Konungen blef häröfver ganska ond och härtigen samt de svenska herrarna högeligen förtörnade. Man sökte förgäfves att beropa sig på konungens till kejsarinnan gifna löfte; man sökte lika förgäfves att få kungen till att samtycka. Saken var redan så långt kommen och en skandal oskiljaktig från uppskofvet, men konungen ensam mot alla blef ståndaktig vid sitt beslut samt svarade, »qu'il s'était engagé de ne gener la princesse en rien et de lui accorder liberté de conscience par rapport à la religion, qu'il s'était flatté, que sa majesté imperiale se fierait à sa parole sacrée et qu'il trouvait toute assurance ulterieure superflue». Dessa beskickningar räckte till kl. $^1/_2$ 10, då ett bud ankom ifrån kejsarinnan, att hon mådde illa och kunde ej se någon. Vid hofvet hade det blifvit en consternation och bedröfvelse: prinsessan fallen i gråt, hennes moder i konvulsioner med mera. I ambassadörens hus var det ej bättre. En häftig explication föreföll mellan konungen och härtigen, hvilken förre icke lät imponera sig. Lika fruktlöst var baron Reuterholms och

de fleres föreställningar. Dagen efter var en bal på slottet, där härtigen och baron Reuterholm sig icke instälde, men konungen och baron Essen samt de flera voro närvarande. En utmärkt köld regerade emellan kejsarinnan och konungen samt storfursten, och efter en kort stund slutades balen. Konungen var tvänne dagar inne i sina rum och såg ingen utom grefve Stenbock och baron Fleming samt härtigen och baron Reuterholm, som någon gång kunde gå in och ut. Ändtligen öfvertalte man honom att besöka kejsarinnan, dit han med härtigen begaf sig, då frågan åter upptogs, då kejsarinnan anfört, att hennes vidskepliga presterskap gjorde detta förbehåll å hennes sida nödvändigt. Härtigen appuyerade härpå, men konungen var oföränderlig. Kejsarinnan tröttnade och sade: Monsieur le Comte, vous avez pour vous vos vingt ans et moi l'expérience de 35 ans de règne. Konungen svarade: Madame, je respecte en vous votre âge et votre expérience, mais j'ai aussi mes devoirs. Kejsarinnan fortfor, att som hon såg härtigens vänskap och hans bekymmer, så ville hon ock visa honom tillbaka värkligheten af sitt tänkesätt samt i sådant afseende underteckna traktaten, hvilken till Sveriges fördel var uppsatt rikena emellan, men att värkställigheten hvilade, till dess konungen densamma såsom myndig ratificerade. När konungen kom hem, gaf baron Reuterholm det rådet att konsultera ärkebiskopen med Stockholms stads konsistorium, hvilket konungen vidtog och förklarade, att om emot förmodan dessa samtyckte, så ville han äfven bifalla. I följd häraf afsändes en express till Stockholm med bref från baron Essen till mig och hvaraf sedermera händt allt hvad jag uppsatt uti en särskild berättelse. I Petersburg åter fortsattes konferenserna samt underskrefs traktaten, då ministrarna på båda sidor fingo 16,000 r. Prinsessan fick ej se konungen sedan scenen den 22. Man beredde sig nu till afresan och presenter utdelades på båda sidor. De presenter, som voro de svenska herrarna ämnade med baron Fleming, nämligen Andreasorden åt de förre och Alexander Newski åt den senare, allt med briljanter till 40,000 rubels värde, de ägde icke rum, utan i stället dosor och ringar. Härtigen upptog af Hasselgrens hus ett lån, stort 500,000 (?) gyllen till konungens depens. Den 30 september togs afskedet.

Kejsarinnan omfamnade konungen och härtigen, men talade aldrig ett ord med excellenserna, däremot något med de mindre betydande af sviten, och så var det slut i Petersburg, där ock baron Reuterholms oskicklighet för stora affärer fick sin stämpel. Emellan konungen och härtigen började nu en köld, som fortsattes. Uti Finland yttrade konungen sig åt baron Essen, att han ej ämnade bifalla något högre ackord än ackordsreglementet innehåller. Däraf följde, att Essen och alla, som ville sälja sina militärtjänster, med en obegriplig skyndsamhet använde den återstående tiden. Den 10 oktober ankommo till staden baronerna Reuterholm och Essen samt med dem flera. Då yppades hvad förut otroligt var, att konungen icke af egen böjelse begärt och önskat presternas svar; då fortsatte baron Reuterholm den mest förundransvärda maladresse, då han ej allenast förtrodde detta åt ärkebiskopen och doktor Murray, utan äfven förklarade sig missnöjd med presterskapets svar, hotade att desavouera sin egen åtgärd, i fall den ej blefve konungen behaglig, återfordrade sitt expeditionssekreteraren Edman skrifna bref, ehuru han ej fick det, samt bar sig alldeles åt som den, hvilken förlorat hufvudet, och uti denna yrsla fortfors till den 15, då konungen hemkom förmiddagen på sätt tryckta berättelsen innehåller.

Ärkebiskopen fann lägenhet att göra konungen föreställning emot det svar, han och konsistorium gifvit, samt hade sedermera tvänne samtal med härtigen, som gjorde honom föreställningar, men förgäfves. Ärkebiskopen sökte ursäkta sig, men anklagades för svaghet. Likaledes hade härtigen ett samtal med riksdrotset, som fann religionsfrågan emot lagarna och sade sig ej kunna undgå att säga sådant åt konungen, och härtigens hela ifver var fruktlös att kunna förmå drotset till ett annat beslut. I sådant skick skedde utflyttningen till Drottningholm, där konungen icke under eller emellan spektaklen talade med ryska ambassadören, utan först efteråt, hvaröfver ambassadören var förundrad. Man föreställde sig, att en kavaljer genast skulle skickas till Ryssland med tidning om konungens ankomst, hvartill redan före afresan öfversten Borgenstjerna varit utsedd och äfven nu, ehuru i all hemlighet, gjort sig färdig, men kungen ansåg detta kunna uppskjutas

till efter den 1 november. Öfver allt hvad uti Ryssland i anseende till giftermålet och traktaten passerat, är ett protokoll hållet, som konungen påskrifvit samt härtigen och de tre excellenserna undertecknat. Sedan konungens hemkomst märktes synbarligen kallsinnighet mellan konungen och härtigen samt missnöje med baron Reuterholm. Detta tilltog dagligen. Konungen visade däremot förtroende för riksdrotset och landshöfding Rosenstein, såg dem dagligen och med dem öfverlade. Baron Reuterholms fall blef allt mer och mer synbart. Han visade någon angelägenhet att äfven därutinnan indraga öfverståthållaren baron von Essen, men denne hade samtal med konungen, som visade honom vanlig nåd och hvarigenom all farhåga i den vägen förföll. Emellertid under en på Drottningholm fortfarande ledsnad förehades de vanliga konseljmålen och lediga tjänster bortgåfvos, hvaribland presidenten Lode flyttades till presidentsämbetet i Åbo samt presidenten Reuterholm till samma ämbete i Vasa. Konungen visade sig vid dejeuner och måltiderna vid sitt vanliga lynne, men härtigen icke så och ännu mindre baron Reuterholm. Detta, oväntadt för alla, ökade sig dagligen genom nya händelser. Man hade väl alltid trott, att baron Reuterholm ej skulle under konungens regering kunna sig länge uppehålla, men att han före minderårighetens slut skulle vara fallen, kunde väl ej af någon människa föreses. Detta visade sig närmare

den 23 Oktober, då härtigen och baron Reuterholm sig hos konungen inställde och den förre bad konungen underteckna ett kvittobref på hans penningeförvaltning. Konungen frågade då, om detta var af den egenskap, att konungen därefter hade bundna händer och icke kunde ändra hvad gjordt var. Detta oväntade svar satte härtigen i ett slags förlägenhet, däröfver att konungen behöfde besinna sig på underskriften. Härtigen fortfor att önska sig underrättad, huru konungen vore sinnad göra med de tjänster, härtigen innehade. Han hade upprättat en kommitté till artilleriets förbättrande, och han ville veta, om han skulle låta denna kommitté börja sitt arbete. Konungen svarade sig ännu vara osäker, om han icke själf toge artilleriet och att kommittén således kunde dröja. Härtigen sade ytterligare, att han såsom för-

myndare hade ökat sitt apanage med 2 tunnor guld, men sådant oaktadt var uti mycken skuld, hvarför han önskade att detta tillökade få hädanefter behålla. Konungen svarade, att han vore härtigen mycken erkänsla förbunden, men att hvad finanserna angingo, kände härtigen mer än konungen, huru de kunde tåla slika utgifter. Konungen hade beslutat göra en stor reform på sig själf och sitt hof samt kunde ännu intet utfästa sig, hvad härtigens begäran anginge. Baron Reuterholm önskade sig därefter underrättad, huruvida konungen ansåg sig i behof af hans tjänst, då konungen svarade, att som president i kammarrevisionen såge konungen intet hinder, det han kvarblefve. Baron Reuterholm trodde sig däraf kunna döma, att hans tjänst icke vore hans maj:t behaglig, då hans maj:t icke vore obekant, att baron Reuterholm uti allmänna ärendena haft en betydande del, hvarför han hemstälde, huruvida hans maj:t bifölle, att han vid sin reträtt finge begagna sig af härtigens långt för detta honom gifna resolution vid afskedstagandet af 3,000 r. Konungen förklarade sig detta så mycket mindre kunna bifalla, som statsvärket icke medgaf att gifva särskild lön åt presidenten uti kammarrevisionen, men hvad de 1,000 r. beträffade, dem baron Reuterholm hade i pension efter salig konungen, så var konungen nöjd, att baron dem behöll. Härtigen invände då, att konungen ej funnit svårighet att låta sin informator njuta 2,000 r. pension, hvartill konungen svarade, att sådant hade hans fader tillagt landshöfding Rosenstein och att således därvid ej vore något till görande. Konungen var emellertid icke sinnad att göra något afseende på alla de survivancer, lettres de retenue och kungsgårdsdispositioner, som under denna tiden voro gifna. Det är lätt att föreställa sig, hvad värkan denna konversation skulle hafva. Också svarade baron Reuterholm, att han af sig själf hade intet; att 1,000 r. för honom voro otillräckliga, och då konungen ansåg hans belöning såsom en last för statsvärket, så undanbad han sig alltsammans.

Generalerna Klingspor och Wrede voro ankomna från Finland. Den förre hade fått all upprättelse emot den undersökning, man emot honom åsyftat, men fulminerade icke

mindre emot baron Reuterholm, ehuru de ifrade för ryska giftermålet.

Rikskansleren hade ock anländt emot baron Reuterholms önskan, som affärdade honom i juni månad och själf ämnat sig den platsen. Rikskansleren inställde sig på Drottningholm måndagen den 24. Härtigen låtsade knapt se honom, men konungen var däremot vänlig och ovanligt nådig samt förundrade sig att hafva saknat honom vid sin ankomst, då kanslern svarade, att han på härtigens befallning varit borta.

Konungen har för härtiginnan samt sin förre guvernör baron Karl Mörner omtalat sitt vistande i Ryssland, äfvenså för biskop Flodin, samt för dem alla sagt, att han älskade den ryska prinsessan, att hennes karaktär instämde med hans och att han aldrig skulle hafva någon annan, men att kejsarinnans höghet ej kunde konvenera honom. Man börjar nu omtala de förändringar, som förestå. Den nogaste och mest inskränkta hushållning kommer först och främst i allt att iakttagas. Konungen har sagt grefve Posse, att hans bord, som på Drottningholm en gång var 80 personer, kommer hädanefter att blifva 8.

Konungen ärnar tillbringa de första dagarna uti stillhet på Haga och med anledning af den djupa sorg, som anlägges efter enkedrottningen af Danmark, inställas spektaklen. När och huru de öppnas, blir en annan fråga. Allmänna ärendenas beredning skall upphäfvas, hvarom drotset redan underrättat amiralen Stedingk samt förkunnat honom konungens önskan, att han afsade sig den plats, han hade i beredningen. Däremot skall en konselj permanent inrättas, hvarest ledamöternas tankar skola föras till protokoll, ehuru decisionen alltid är konungen förbehållen. Dessa ledamöter tros blifva drotset, presidenten Kurck, envoyén Celsing, öfverstemarskalken Wachtmeister, generalen grefve Schwerin och amiral Lagerbjelke, hvilken senare äfven skall hafva plats i statskontoret såsom president. Hvad ofrälse ståndén torde säga om detta, kan dömas af Gefle biafsked. Vidare skall riksmarskalken insättas i sitt ämbete samt ambassadören Stedingk emot våren blifva president i kanslikollegium, då ock rikskansleren får afsked. Hvad Rosenstein skall blifva, höres intet. Under allt detta skall man fortfara att söka värkställa ryska gifter-

målet och således undvika krig, i hvilket afseende grefve Måns Stenbock skall afsändas till Ryssland strax efter den 1 november och då negociera om det ena och det andra. Grefve Fersen hade redan i Finland begärt lof och fått sälja Svea garde åt baron Bennet, däraf man tagit sig anledning att göra Fersen till öfverståthållare och baron Essen till riksstallmästare, men det tros, att grefve Fersen blir öfverkammarherre efter grefve Posse, som vill taga afsked.

Hvad prinsessan af Mecklenburg angår, så är förhållandet, att presidenten baron Klinkowström blifvit till Ludvigslust skickad att förkunna giftermålets upphäfvande samt tillbjuda härtigen skadeersättning uti penningar, att härtigen begärt veta hans auktoritet, då han icke ägt annat än ett på härtig Karls befallning ifrån Petersburg skrifvet bref af baron Reuterholm. Härtigen hade svarat sig därpå ej kunna göra afseende, då kan icke kände baron Reuterholm, som vore en particulier, att han i ett [så] viktigt ämne väntade bref från kungen och att all penningeersättning vore vida under de propositioner, som honom kunde göras. Härtigens minister, en baron von Dewitz, har sedermera sagt baron Klinkowström att det enda medel för härtigens tillfredsställande vore, om konungen cederar honom Wismar med därunder lydande land. Detta allt lärer nu ankomma på framtiden.

Oktober 27. Baron Reuterholm har tagit afsked, och man tror, att härtigen expedierar det; likaså säges, att härtigen tagit afsked från sina ämbeten i armén. Baron Reuterholm har velat, att presidenten Lode skulle nedlägga justitiekanslersämbetet, men han har undandragit sig det, till dess konungen honom därom tillsäger. Äfvenså har han önskat baron Essens afsked, men denne har om sig talat med konungen samt funnit honom nådig och uppriktig, hvarför han är långt ifrån att med baron Reuterholm göra gemensam sak. Baron Essen har äfven i dag tagit konungens order om hvad som skall göras den 1 november samt funnit honom nådig och önskande upplysning. Man omtalar nu, att riksrådet baron Ramel är efterskrifven för de utrikes affärerna. Detta är en älskvärd och artig man, och de, som på sådant sätt synas komma att omgifva konungen, äro män af allmän konsideration. Baron Wrede förmenas blifva generaladjutant

den 1 november samt den under Cederströms tid inrättade generaladjutantsexpeditionen upphöra Denne baron Cederström är äfven uppkommen, men synes ej hos konungen hafva något insteg. Man omtalar, att härtigen vill lämna honom lifregementet. Den 1 november blifva gala och operan Karavanen, sedan tyst.

Oktober 31. De föregående dagarna och denna föregående natt samt ännu i dag eftermiddagen fortfares med befordringar och nominationer samt ackorder. Vid lifregementets stab är en stor förändring skedd, men härtigen behåller regementet som chef. Dessa befordringar uti senaste dagarna göra uppmärksamhet, äfvensom man uppehåller sig med gissningar, om hvad vidare blifver till görandes. Man nämner nu grefve Magnus Stenbock eller general Klingspor som utsedda att resa till Ryssland. Man förundrar sig öfver, att säkerhetsakten icke i ceremonielet är införd efter konungaförsäkran, och uti bekymmer och konjekturer är denna epok märkelig. En rysk kurir är ankommen, som det säges med storfurstens bref till härtig Karl till svar på det bref, han skrifvit till dem ifrån Lovisa. Denna kurir skall ock hafva bref ifrån ambassadören Stedingk af innehåll, att han sedan konungens afresa blifvit med kallsinnighet bemött, men att kejsarinnan fortfar att ådagalägga mycken vänskap för härtigen och mycken nåd för baron Reuterholm. Det vore godt, om detta aldrig kom för publiken, emedan sådant gör härtigen tort, då hennes vänskap för honom såsom svensk prins aldrig kan möjligen blifva ett behof. Konungen har inställt alla allmänna fröjdebetygelser, hvarmed man kunnat fira hans antagande af regementet, hvaremot borgerskapet i Stockholm anslagit 10,000 r. till ett hospital, därtill magistraten af stadens medel lagt 1,500 r., och hvartill sedermera ett allmänt sammanskott bör ske.

SJÄTTE KAPITLET.

November 1. Lästes uti allmänna dagbladen, att hans excellens Reuterholm under den 22 oktober nedlagt alla sina ämbeten samt erhållit hans maj:ts nådiga afsked uti de mest tillfredsställande ordasätt. Man fann dagen ej mindre än orden till denna kungörelse särdeles obetänkt, hälst äfven därtill kom, att tidningarna icke förrän kl. 10 utgåfvos, på det att annonsen, som först aftonen förut blifvit sänd till trycket, där skulle finnas, då tidningarna redan förut voro satta. Ceremonien på rikssalen gick i dag för sig enligt tryckta ceremonielet. Konungens tal var kort och vackert samt af honom med en manlig och behaglig stämma uttaladt; men när härtigen manade konungen att aflägga sin ed och sin försäkran, och bönestolen blifvit framsatt samt konungen stigit emot densamma, sedan han afdragit handsken, så saknades edsformuläret. Statssekreteraren Rosenblad framkallades genast och så riksdrotset, hvarpå den förre afsändes, men kunde vid denna tid, då alla voro med ceremoniens betraktande sysselsatta, icke återkomma förrän om en ½ timma, då han hade funnit 10:de tomen af Modées värk, hvarest eden står uti 1772 års regeringsform, och efter hvilken konungen då aflade den. Detta uppväckte hos alla då närvarande en högst obehaglig känsla; men besynnerligt, att detta var utan all afsikt en glömska hos alla, ehuru eden var en så hufvudsaklig omständighet, att hela akten däraf berodde. Den hade bort vara förut skrifven samt inbunden uti ett saffiansband, med kupa försedd, och i sådant skick kunnat med värdighet lämnas drotset, hvilket allt fordrar flera dagars beredning. Af ej mindre betydenhet var, att säkerhetsakten alldeles saknades uti ceremonielet, hvaröfver borgerskapet och de ofrälse voro särdeles bekymrade. Om aftonen var operan Karavanen och sedan supé hos enkedrottningen. Emellertid hade statssekreteraren Rosenblad på konungens befallning kallat

deras excellenser, hofstaten, kollegierna, konsistorium, magistraten och stadens femtio äldsta till den 2 november — då konungen skulle underteckna förenings- och säkerhetsakten; de infunno sig ock

November 2. uti stora galleriet i närvaro af härtigarna, då konungen förklarade, att, sedan han gårdagen fullgjort, hvad efter ceremonielet honom tillhörde, hvilket ceremoniel var skrifvet före hans tid, hade han funnit, det salig konungens testamente äfven innehöll, att konungen skulle underskrifva föreningsakten, och som hans maj:t var sorgfällig att uti akt taga allt, hvad salig konungen förordnat, så hade Hans Maj:t kallat de ofvannämnde att se, det konungen nu underskref sin försäkran och säkerhetsakten, hvilken senare man förklarade sig hafva glömt i ceremonielet, men var förvarad i härtigens gömmo. Vid denna i dag begångna akt hade hans excellens Reuterholm sig ej infunnit.

November 3. Tillät konungen den första rapporten, då äfven general Toll visade sig och blef konungen presenterad, som väl lät generalen kyssa sin hand, men talade ej ett ord med honom. Baron Reuterholm var uppe, och general Toll omfamnade honom i allas närvaro, hvilket gjorde en löjlig värkan. Konungen inkallade baron Reuterholm och gaf honom en föreställning så väl för sitt uteblifvande den 2 november som för den af honom införda annonsen den 1:sta om sitt afsked. Han ursäktade sig hvad det första angår, att han ej blifvit budad, och hvad det senare beträffade, att kungörelsen var lika med det afsked han erhållit; båda ursäkterna äro svaga, och synes det, som baron Reuterholms för affärer alldeles otjänliga hufvud nu blifvit omvändt helt och hållet. Önskeligast vore, det han reste, emedan hans närvaro endast skadar, dels i anseende till möjligheten att han tager något obetänksamt steg, som framför allt bör undvikas, då konungen skall följa den clemence, hvaraf hans fader 1772 gaf ett stort prof, dels att han hos härtigen underhåller ett elakt lynne, som lätt honom förutan skulle försvinna, och harmonien emellan konungen och härtigen återställas.

Konungen emottog i dag stadens deputerade angående sammanskottet till hospitalets inrättande samt svarade dem nådigt och särdeles väl med kännedom af saken.

Konungen har visat rikskansleren synnerlig nåd och försäkrat

honom att om honom draga omsorg, då hans år och krafter icke medgifva hans arbete, och emellertid arbetar han med konungen postdagarna allena. Med öfverståthållaren har konungen haft en hans hjärta i högsta måtto hedrande konversation. Öfverståthållaren, som alltid älskat konungen, är ock nu med honom oändligen nöjd.

I dag har varit justitiekonselj, där tvänne för grofva brott till döden dömda personer om nåd anhållit, men konungen på det skäl afslagit, att där lagen uttryckligen talar, ägde nåden ej rum. Detta anses olika i allmänheten, då en del tror, att vid de första mål, dem konungen som myndig pröfvade, skulle ej varit illa, om han gifvit nåden rum, såsom mest öfverensstämmande med hans unga och till ömhet böjda sinne. Det anses nu som afgjordt, att general Klingspor reser till Ryssland, och däraf kan ej dragas annat än goda slutsatser så i anseende till hans eget kända tänkesätt om nödvändigheten af ryska giftermålet, som hans anseende och den goda kredit, uti hvilken han står hos kejsarinnan.

November 4. Det är nu säkert, att general Klingspor far till Petersburg, öfverhofstallmästaren Hamilton till Berlin och öfverstekammarjunkaren grefve Stenbock till Köpenhamn. Uti den penningebrist statskontoret är, har konungen förklarat sig själf vilja bestå dessa beskickningar af sina enskilda medel. Detta var något nytt och oväntadt. Han hade af presidenten baron Kurck erhållit 16,000 r. besparade medel för Gripsholms bränneri, som drifves till konungens egen förmån. Med dessa medel har konungen äfven till 4,000 r. bestridt sorgpenningarna vid tillfället af den nu anlagda sorgen efter enkedrottningen i Danmark; och då grefve Posse hos konungen anmält, att statskontoret icke kunde betala den anordning, som regeringen gifvit på berörda summa, har konungen sagt, att denna sorg var ej rikets, utan hans enskilda samt således billigt, att han själf bestridde kostnaden.

November 7. Var en justitiekonselj uti närvaro af drotset, rikskansleren och president Kurck. Den på Marstrand fångne öfversten J. Fr. Aminoff fick nåd och frihet, emedan konungen ansåg sig tillhöra att lindra dom, men ej skärpa den, hvilket senare skett med Aminoff i Armfeltska processen. Han benådade på samma skäl Forster och Mineur, som äro förda till S:t Barthélemy, ehuru ej af hofrätten till något straff skyldiga kände. Han befalde, att en ovädig berättelse skulle gifvas honom om Armfeltska saken. Ko-

nungen afslog tvänne ansökningar om äktenskapskillnad, som under minderårigheten alltid beviljades, men konungen ansåg böra gå genom laga domstol. Samma noggrannhet visade han ock uti äktenskaps beviljande för personer, som voro skylda. Öfverståthållaren hade förestält hans excellens Reuterholm, huru oangenäm hans varelse här nu vore, då man tillskref honom allt, hvad som hände samt följderna däraf; att han således gjorde bäst att resa bort och låta stormen sakta sig, samt återkomma, om omständigheterna sådant medgåfve. Detta har orsakat, att Reuterholm i dag begärt konungens tillstånd att resa samt erhållit det, och begagnar sig däraf innan kort, hvilket beslut är oändligen godt, då däraf försvinna alla de olägenheter, som hans härvaro och hans karaktär kunde orsaka, samt anledning blifver till förmoda en förening emellan härtigen och konungen. Man säger uti publiken, att konungen afslagit resan, men det är orätt.

November 8. Var en krigskonselj uti närvaro af konungen, rikskansleren och general Klingspor, hvilken senare fortfor att väcka uppmärksamhet. Emot middagen inställde sig på befallning amiral Puke, som var uppe på amiralitetets vägnar att bevaka dess fordringar till 600,000 r. och däribland tre kvartalers aflöning för arbetsfolket. Konungen sade sig vara underrättad, att statskontoret icke kunde åstadkomma denna utbetalning, men konungen ville af egna medel förskjuta till kvartalet 5,000 r. Amiralen, häröfver förundrad, betygade konungen det uti de ömmaste ordalag och anhöll att få gifva konungen kvitto, men konungen ansåg äfven det onödigt, då amiralen lät dessa medel i räkenskaperna upptaga.

November 9. Efter middagen var konselj till reglerande af instruktion för general Klingspor, som med drotset och rikskansleren därvid var närvarande, men konungen berättade dem, att han äfven kallat general Taube såsom den, hvilken kände salig konungens tänkesätt närmast och huru långt han avancerat sig uti den ryska alliansen. Det är högst märkligt, huru konungen imponerat på alla, både riksdrotset och Rosenstein därunder beräknade. Ingen är säker att hos honom vara väl anskrifven med något uteslutande förtroende, och ingen talar till honom den förste rådslagsvis, med mindre konungen själf börjar eller frågar. Man tror, att general Klingspor, som redan i Finland på bortresan enskildt talat med konungen, äfven sagt honom det härtigens mindre framgång härrört

däraf, att han stält sig som en chef de partie, att konungen således uti afseende på tänkesättet bör söka meriten där den finnes, hvilket ock är hvad han nu synes göra, men rikskanslerens fortfarande ensamma handläggning vid utrikes ärendena lofvar intet tillfredsställande, då man af hans ålder icke kan sådant vänta,och han uti ryska hofvets ögon aldrig kan blifva behaglig. Vid den konferens, han i dag haft med ministrarna, har han i lika allmänna termer om fortfarande vänskap talat med ambassadören som med de öfriga, hvilket ambassadören funnit underligt.

November 10. Konungen gifver efter middagarna audiens, där mycket folk sig inställer. I dag voro 60 personer antecknade, af hvilka han talade med 30, och var slutligen så trött, att hans knän darrade. Ibland dessa var äfven förre vice presidenten i statskontoret Lagerheim, som blifvit befald att sig infinna i anledning af de kunskaper, han hade om statsvärket och dess förbättrande, hvarmed han började under minderårigheten och inom kort brouillerade sig. Man har haft svårt, eller rättare sagdt: drotset har haft det, att förmå regeringen att rådföra [sig med] denne mannen, som härtigen sagt honom vara smittad af jacobinism, men nu har kungen visat honom mycken nåd, sagt sig vilja använda honom, och han börjar åter med en utredning, som efter mitt omdöme slutar lika illa [som] den förra.

General Toll hade ock företräde, men syntes sedermera ej tillfredsställd.

November 11 var supé hos konungen. Där var äfven ryske ambassadören bjuden, hvilket var en alldeles ovanlig distinktion, emedan enligt etiketten ambassadörer aldrig i staden supera med konungen, som emot denne var ganska nådig samt talade med honom fyra gånger Ambassadören, som, okunnig om dispositionen, tagit en komponerad kontenance, var nu af denna besvärad, och allt hade det vänligaste utseende Härtigen var ock närvarande, men syntes ej glad, utan tycktes känna skillnaden att nu finna sig konfonderad med de öfriga. Det är ynkligt att höra, huru tjänstaktiga belackare söka till att vinna konungens öra. Man har således berättat honom, att baron Reuterholm dagligen såg ryske ambassadören, men detta är en uppenbar osanning. Reuterholm, fruktad och förtjänt däraf, beljuges, som är likaså föraktligt. Han har tvärtom ej sett ryske ambassadören, sedan den förre kom ifrån Finland, och hvaröfver ambassadören ej dolt sitt missnöje. Lika

sant är det också, att Reuterholm äger intet annat, än hvad han i Ryssland fått. Han är i förlägenhet, öfvergifven af alla, och nödgas nu till sin resa använda hvad han äger emot baron Essens caution, att det från Petersburg skall hit ankomma. Han har ej sagt åt konungen [med] visshet, att han reser utur riket, men icke desto mindre begärt latinskt pass, som ifrån kansliet expedieras, hvarför konungen i dag erinrat, att detta pass var onödigt att underskrifva, om Reuterholm ej tagit sitt vissa beslut. Konungen har talat om honom vänligt, sagt honom ej behöfva resa utur riket af fruktan för olägenhet, emedan konungen var öfvertygad, det Reuterholm lika med baronerna Essen och Stedingk haft konungens bästa för ändamål efter deras sätt att se sakerna, ehuru deras skäl ej med konungens åstundan instämde Konungen underrättades därom, att Reuterholm värkligen vore sinnad att resa, hvarför konungen slutade med att bifalla passets utgifvande.

Uti en utrikes konselj har öfverstemarskalken baron Wachtmeister jämte envoyén baron Celsing varit kallade. Envoyén i London von Asp är efterskrifven, som det tros, att emottaga hofkanslersämbetet, då rikskansleren får afsked, och det förmenas, att ingen rikskansler eller kanslipresident antages.

November 12. Var supé hos prinsessan, dit ambassadören äfven var bjuden. Öfverstelöjtnant Sandels, som utan skäl blef arresterad uti Armfeltska konspirationssaken och sedermera frigifven, har begärt att få söka rekonvention, och är honom beviljadt att därom göra ansökning, med mindre till hans arresterande kan visas härtigens ordres. Dessa skall presidenten Lode icke äga skriftligen, hvarför Sandels ämnar emot Lode utföra sin talan.

General Toll har äfven begärt att få börja rättegång, men som han är dömd af hofrätten, så har drotset hindrat det. Generalen får däremot tilltala den, som i en bok, kallad Gustaf Mauritz, förolämpat Toll med flere. Generalen presenterades konungen uti generaladjutantsuniform och får vara kvar uti armén som generallöjtnant och generaladjutant, men att återfå regementet, som han förlorat, [lär däremot] möta svårigheter.

November 16. Afreste general Klingspor till Petersburg. Han var försedd med instruktioner, som isynnerhet yrkade på prinsessans religionsförändring såsom en nödvändighet enligt Norrköpings beslut 1604. Han hade ock erhållit fransyska öfversättningar af alla de giftermålskontrakt, som med den kgl. familjen på 100

år voro upprättade. Härtig Karl fortfar att vara missnöjd och beklagar sig, dels däröfver att han förlorat den tillökning, han tillagt sig såsom förmyndare, dels däröfver att han ej har rum uti konseljen; men man tror, att konungen utur sin egen handkassa hjälper det ena och nu, sedan Reuterholm är borta, äfven kallar härtigen uti krigskonseljen.

November 17. Decouvrerades Gustaf Adolfs staty på Norrmalmstorg. Konungen anförde Svea och Göta gardesregementena samt formerade en fyrkant på torget, saluterade statyn och lät skjuta tvänne salfvor, hvarefter 128 skott lossades af de på Blasieholmen placerade kanonerna. Regementena aftackades på torget, sedan konungen ridit till prinsessans palats, och denna aftackning åstadkom en oordning, som ej var vacker. De å statyns piedestal fästade 4 medaljongerna förestälde generalerna Wrangel, Banér, Torstenson och Königsmark. Konung Gustaf III var sinnad att vid denna staty låta uppsätta Oxenstierna, som åt historien dikterade Gustaf Adolfs storvärk. Dessa figurer äro äfven af Sergel modellerade, men lära nu för alltid uteblifva.

November 18 erhöll baron Reuterholm latinskt respass till utrikes orter, som afsändes till Helsingborg och Bjärsgård, där han hos sin släkting baron Gyllenstjerna sig uppehöll. Under sin nedresa skickade han sig med en sådan otålighet och ett sådant hastande, att han mot sig uppväckte misstankar. Det tros, att han reser till Schweiz, emedan intet annat land finnes, där han ej brouillerat sig. Härtig Karls sekreterare Battram har emottagit vården om baron Reuterholms mobilier, som här var det enda han ägde.

Förre vice presidenten Lagerheim är nu förordnad att under vakansen förestå presidentsämbetet i statskontoret utan lön. Han skall ock nu bestyra en ny statsutredning, hvars ändamål är att undersöka tillståndet under förmyndaretiden och därför gifva en tablå, som skall visa otillräckligheten af tillgångarna samt föreslå medlen, som bestå uti indragningar och besparingar. En mängd missnöjde skola efter vanligheten häraf uppstå. Man föreställer sig, att konungen indrager operan hel och hållen, men hvarpå man sig bedrager.

Kungsgårdarna komma att undergå en förändring, hvaraf många blifva lidande, ehuru de hittills olagligen äro förvaltade.

Konungen for i afton till Haga ensam med vakthafvande kammarjunkaren Möllersvärd.

November 20. Var ett sammankalladt ordenskapitel, där man skulle pröfva, huruvida öfverste Aminoff, sedan han nu fått nåd, äfven kunde erhålla tillstånd att bära svärdsorden, hvilket bifölls.

Baron Wrede kallade härtig Fredrik till ordenskapitlet i morgon, och som ingen af härtigarna voro bådade till kapitlet i afton, så frågade härtig Fredrik, hvad nu förehades, och då han förestälde sig, att saken kunde angå Aminoff, hvilket han ansåg som en kritik på härtig Karls styrelse, så uppstod däraf med baron Wrede en ordväxling, som snart kunnat utbryta till ytterligheter.

November 21 erhöllo i ordenskapitlet generalerna baron Klingspor och Wrede blå banden. Det förra var förut allmänt bekant, men det senare oväntadt. Härtig Fredrik syntes vid elakt lynne i anseende till gårdagen, och härtig Karl ej mindre. Af grannlagenhet för den senare nämndes i dag intet om Aminoffs sak.

Härtiginnans förste stallmästare baron Hamilton fick gula bandet, hvarför härtig Karl tackade.

Konungen förklarade sig ej vilja gifva vasaorden åt andra än dem, som enligt statuterna därtill voro berättigade, däribland landthushållning skall ihågkommas, hvarför ock nu endast nämndes major Wahlfeldt, som därför är särdeles utmärkt. Till nordstjärnan ville konungen ej nämna, innan antalet nedgått till hvad det bör vara enligt statuterna, och då fordras att 17 göra vakans. Att fältmarskalken grefve Meyerfelt vid detta tillfället ej blef ihågkommen, har väckt en billig förundran.

November 23 blef vice presidenten Lagerheim nämnd till chef för statskontoret och statsberedningen börjad. Detta åstadkommer nu uppmärksamhet, då man befarar reduktioner och indragningar. Sal. konungens folk, af hvilka många äro åter synliga, frukta jacobinisk list och sakernas föreställande på den ohyggliga sidan, att konungen vid en riksdag skulle vilja allt uppoffra. Det torde hända, då konungen om allt detta med dess följder underrättas, att statsberedningens inrättning och göromål kunna få en mindre gagnelig stämpel.

November 25. Konungen for denna fredags afton åter till Haga och finner sig road af vistandet därstädes, ehuru han endast har sin kammarjunkare med sig.

General Toll får ej något vidare för denna gången, utan reser hem till Skåne att afbida en annan period.

November 27 var den första kur, som konungen gaf, och den var

talrik. På konungens tillsägelse hade sig därvid instält grefvinnorna Höpken och Löwenhjelm, hvilka tillförene varit statsfruar, men ej visat sig vid hofvet sedan den 1 november 1795.

Med dem infann sig äfven den ifrån sin man, generalen baron Wrede, frånskilda grefvinnan Stanislas Sparre, som nyligen ifrån Frankrike hitkommit. Härtigen hälsade ej på någon af dessa tre; hvaraf man slöt, att de på härtiginnans supé ej blifva befalda, hvilket konungen åter tager illa, hvaraf olägenheter uppstå.

Konungen är ganska precis på timmen i allt, hvad han företager, och tycker illa vara, när någon kommer sent. Detta senare hände ryske ambassadören på en supé den 26 hos prinsessan, då ock konungen ej talade ett enda ord med honom. Prins Fredriks omtalade giftermål med en prinsessa af England hade nu afstannat och syntes alldeles förfallet, sedan prinsen tagit en ny mätress, mamsell Löf, som var en illa beryktad person. Engelske chargé d'affaires Arbuthnot frågade härtigens förste stallmästare general Pauli offentligen hos ryske ambassadören, hvart detta projekt tog vägen, hvilket satte generalen i förlägenhet; men i dag har generalen skrifvit till Arbuthnot en biljett af innehåll, att resan endast för den sena årstiden blifvit uppskjuten, men skulle företagas nästa vår. Detta är officielt, men besynnerligt, att sådant ej går den ministeriella vägen.

November 24 var en kammarkonselj, som bevistades äfven af baron Essen, då beslutet blef, att kaffe åter frigifves emot tull, emedan bruket däraf utan violenta medel ej kan förhindras, och blef äfven tillåtet, att officerare få bära porte-epée af guld efter förra vanligheten. Det förra skall nog allmänt bifallas; men det senare torde icke vinna bifall, emedan man däraf skall befara nya kostnader för militären.

November 28. Konungen var ej underrättad om den här framanföre nämnda negociationen emellan general Pauli och engelske chargé d'affaires Arbuthnot; konungen var däröfver förundrad och skall höra generalen. Konungen syntes anse prins Fredriks giftermål såsom mindre angeläget och endast tjänande att med statens känning öka kungl familjen, hvilket konungen uti hvad successionen angår, ansåg så mycket mera onödigt, som han hoppades innan kort vara själf gift och med detsamma successionen assurerad.

Fälttygmästaren baron Silfversköld har blifvit generalfälttygmästare samt befälhafvare öfver artilleriet.

December 1. Konungen, som tvänne dagar varit något opasslig, for i dag till Haga. Statsberedningen fortsätter sina arbeten, och i öfrigt höras inga förändringar, och torde sällan något exempel kunna visas på en kung, som nu en månad regerat, utan att genom så få ändringar eller befallningar utmärka sin styrelse. Ambassadören baron Staël har fått afsked med 20,000 livres pension; däruti har konungen uppfylt ett af härtigen gifvet löfte.

December 4 publicerades förordningen, hvarigenom nyttjandet af kaffe åter blef tillåtet, hvilken förändring härstädes gjorde en allmän glädje hos det sämre folket.

December 6. Enkedrottningen hade hos konungen förklarat sin önskan, att hofjunkaren Silfverstolpe, som vid Svenska akademiens upphäfvande skildes ifrån hofvet, måtte få sin tjänst åter, hvilket konungen bifallit, och presenterades Silfverstolpe i dag för konungen och enkedrottningen. Att Svenska akademien återupplifvas, anses som en följd häraf; men man är osäker, om sådant sker på den vanliga högtidsdagen den 20 december, eller om därmed uppskjutes till den 24 januari. Konungen spisade i dag middag på operahuset, såsom salig konungen brukade de dagar, det var spektakel. Operan, den man trodde inställd till årets slut, har i dag åter börjat.

December 6. I dag morgonstunden ankom en kurir ifrån Ryssland med den tidning, att kejsarinnan den 17 november af slag aflidit. Hon plågades af rosen, hvilken uppstigit i hufvudet och tillskyndat henne döden. Ambassadören Stedingk skref mig till, att den vänskap, kejsarinnan visat konungen, förvandlat sig till hat; men att bladet vändt sig, och att hennes son kejsaren, som på tronen uppstigit, synes visa den fredsammaste böjelse.

Hon hade med en jämn framgång regerat sedan den 9 juli 1762, och historien visar icke något exempel af en regent, som uti ära och glans med henne kan jämföras. Det är uti detta ögonblick ej möjligt att förutse, hvad värkan detta dödsfall kan hafva på världen, på Europa och på oss. Kejsaren har hit skickat sin generaladjutant och favorit [Golowkin] att berätta dödsfallet, och af denne utskickades värdighet kan till allt godt dömas. Härtiginnan hade i går afton en supé, till hvilken ryske ambassadören var bjuden, men i anseende till dödsfallet blef supén afsagd. Kej-

saren var som storfurste icke bekant för någon talang, utan blott som en skicklig *caporal;* man har alltid tviflat, att han skulle sig uppehålla. Genast vid[sitt] tillträde till regementet har han låtit svära sig tro- och huldhetsed samt förvist prins Bariatinski, som var öfverste-marskalk, men en af dem, hvilka 1762 kväfde storfurstens fader Peter III. Dennes lik, som i all tysthet blef begrafvet, har han låtit upptaga och med moderns på en lit de parade uppsätta, där Zouboff till vakthållning beordrades. Detta visar något mera besynnerligt än klokt, då fadern var en svag och klen man, men moderns ära ojämförlig. Kejsaren har sagt åt ambassadören Stedingk, att giftermålsafhandlingen utan hinder af denna händelse kommer att fortsättas, och åt prinsessan Alexandra har han sagt, att han förestälde sig, hvad som gjorde hennes önskan, den han ock ville befordra. Kejsarinnan hade dagen före sin död tecknat öfverenskommelsen med England att uppsätta en armé, kejsaren i Österrike till biträde, varande ock den person redan nämnd, som skulle för korrespondensen medfölja. Detta har den nye kejsaren genast kontramanderat samt förklarat sig ej vilja börja sitt regemente med krig, men i allmänhet dels själf, dels genom grefve Osterman, den han till kansler upphöjt, låtit de utrikes ministrarna veta, att han vore sinnad att bibehålla sin moders allianser. Markoff har han skilt ifrån all ministeriell befattning. Han är hittills styrd af sin gemål, hvilken som savante och artiste icke har till fransoserna det hat som prinsar i allmänhet, och således förmått kejsaren till det nu tagna steget med hjälparméns inställande. Dock har han låtit säga engelske ministern Withworth, att han vore sinnad hålla 10 krigsskepp i sjön. General Klingspor har fortsatt sin resa till Petersburg, men hitsändt en kurir efter nya ordres och kreditiver.

December 7 anlände ryske kejserlige kammarherren grefve Golowkin att notificera kejsarinnans död samt medförde till ambassadören Budberg ett nytt kreditiv, hvilket ock ambassadören till konungen i dag öfverlämnade lika med underrättelsen om dödsfallet. Ambassadören synes således blifva kvar, och för honom som för Sverige var Markoffs eloignement en lycka, emedan denne af båda var en afsvuren fiende.

December 17. Aminoff [har] återfått sin tur uti armén som öfverste och generaladjutant, och sedan denna senare beställning nu blifvit ombytlig samt förre guvernören öfversten baron C. Mörner aflöst baron Bennet, så förmenas, att Aminoff torde vid

nästa ombyte få generaladjutantskäppen. Han har haft audiens hos härtigen och härtiginnan samt fått konungens löfte om det första ledigblifvande regementet. Ehrenström har fått den nåd att flyttas från Marstrand till sin fader på Vaxholm; fröken Rudenskiöld uppehåller sig hos sin syster grefvinnan Ehrencrona uti Östergötland. Således förminskas de Armfeltska konspiratörernas öde allt mera och mera; återstår nu endast att se, hvad mildrande baron Armfelt har att vänta. Grefve Ruuth är ock ankommen, bemötes nådigt af konnngen och synes äfven äga det hopp, att hans sak tager en lycklig vändning. Under allt detta upplifvas åter Svenska akademien, och enligt en helt vanlig, i dag införd kungörelse firar [den] sin högtidsdag den 20 december.

December 23 ankom ifrån Petersburg baron Klingspor med tidningar ifrån generalen, sin far, om den särdeles utmärkta höflighet, med hvilken han vid ryska hofvet blifvit emottagen, samt de fortfarande vänskapsfulla dispositioner, kejsaren och kejsarinnan visade; men något värkligt ländande till giftermålets fullbordan hördes intet. Som baron Klingspor var afrest, innan till Petersburg anlände major Suther, hvilken med nya kreditiver och instruktioner för generalen Klingspor härifrån affärdades, så afbidar man ytterligare tidningar, innan kurir härifrån ytterligare afgår.

December 24. Konungen har låtit inom den kungl familjen aflägga julklappars gifvande. Dels emedan sådant orsakar kostnad, och dels emedan det vore svårt att finna, hvad hvar och en synnerligen anstod, har konungen hos sig i afton ett lotteri, men tillbragte juldagen på Haga.

Ryske ambassadören jämte grefve Golowkin voro med [vid] alla supéer hos konungen, härtiginnan och prinsessan och njöto all möjlig höflighet.

December 31. Gaf konungen i staden supé för 195 personer, som efter kl. 12 aflade den vanliga nyårskomplimangen, och därmed slutade detta året, i flera afseenden för oss märkeligt. Man vet af bref, att baron Reuterholm lemnat Hamburg och begifvit sig till Schweiz.

SJUNDE KAPITLET.

1797. Januari 3 ankom major Wirgin kurir från Petersburg. Med honom följde en rysk kurir, som hade bref från kejsaren till konungen, hvilket ambassadören baron Budberg i dag till konungen öfverlemnade. Giftermålets fullbordan beror på konungen själf, men religionsförändringen vill kejsaren i Ryssland ej höra omtalas. Han förlitar sig på konungens löfte och äskar icke, att någon annan förbindelse i kontraktet införes. Hvad beslut konungen fattar, därpå beror nu detta viktiga ämne. Det kan vara möjligt, att konungen äskar, det religionsombytet skall ske i Petersburg, på sätt som Lovisa Ulrika gjorde det i Berlin, och i sådan sakens ställning torde äfven detta giftermål förloras.

Januari 5. Det är bekant, att arfprinsen af Sachen-Gotha begärt prinsessan af Mecklenburg, men att härtigen svarat, det han funne denna proposition besynnerlig, då det vore allmänt kunnigt, att prinsessan vore trolofvad med konungen af Sverige. Det synes således, att värkställigheten af detta hopp sysselsätter mecklenburgska hofvet, ehuru allt talar för detta hopps försvinnande.

Engelske ministern Hailes är hitkommen. Emellan förre chargé d'affaires Arbuthnot och general Pauli fortfar att samtalas angående härtig Fredriks giftermålsförslag med en engelsk prinsessa, men besynnerligt är, att konungen synes detta alldeles ignorera och äfven därom frågat general Pauli, som nekat till saken. Man gissar, att engelska hofvet torde tala om mecklenburgska affären. Åtminstone är säkert, att det sistnämda hofvet söker för sig intressera ej mindre England än Danmark och Preussen.

Januari 6. Ett rykte utsprides allmänt, att konungen determinerat sig att antaga ryska hofvets vilkor och att giftermålet skall eklateras om söndag den 8, men därtill synes ingen anledning. Konungen har väl erhållit ett handbref af kejsaren, som ambassa-

dören Budberg öfverlemnat, men innehållet däraf är obekant. Af mera sanning är general Taubes fortfarande influence; han har nu förmått, att statssekreteraren Franc återfår sin postdirektörssyssla, den statssekreteraren Lagerbring lemnar för att emottaga statssekreterarebeställningen för krigsärendena, hvars innehafvare, statssekreteraren Numers, blifvit president i kammarrevisionen. Man sluter häraf till general Tolls användande, med hvilken Lagerbring är nära förbunden, och att general Taube torde emottaga de utrikes affärerna.

Den förste, som visat sig missnöjd under denna regime, är öfversten vid drabanterna Skjöldebrand, hvilken tror sig förfördelad emot de villkor, hvarmed han emottagit tjänsten samt nu lemnar den.

Januari 7 presenterades engelske envoyén Hailes; därefter var cour.

Januari 10 affärdades baron Klingspor åter till Petersburg. Man berättar, att kammarherre Platen, hvilken vid upphandling af presenter till förra ryska resan gick tillhanda, nu har fått en lika kommission samt äfven af konungen därtill mottagit penningar, hvaraf man sluter, att saken måtte vara afgjord.

Januari 17 afreste ryske kammarheren grefve Golowkin, rikeligen begåfvad med ett dyrbart porträtt och en dosa. Man hade märkt, att det synnerliga förtroende konungen visat honom hade fallit de sista dagarna efter senaste kurirens ankomst.

Januari 19 reste konungen till Upsala endast med sina vakthafvande. Orsaken till denna resa, därifrån konungen återkommer den 21, sades vara att bese den gustavianska konungagrafven, då fråga uppstått om salig konungens liks ditflyttning; men värkliga orsaken torde vara att bereda krigsakademiens ditflyttning, hvilken inrättning, såsom härtigens värk, öfverklagas besynnerligen af Upsala akademi, som däraf finner sig förfördelad.

Guvernören vid krigsakademien grefve Cronstedt är ock illa anskrifven samt ställd under generalkrigsrätten emot förre stallmästaren därstädes Levin, hvilken af konungen fått tillstånd att aktionera grefven för emot honom begångna felaktigheter, och är mycken anledning, att krigsakademien går öfver ända. Konungen har farit mellan Upsala och Haga på 4 timmar, hvilken hastighet med hans faders sätt att resa jämföres.

Januari 31. Under det en synnerlig tystnad rådde angående ryska giftermålshandeln, förspörjes, att konungen uti december månad låtit bref afgå till mecklenburgska hofvet, därutinnan giftermålet uppsäges, men hvarå härtigen svarat med föreställning, att

konungens ära och redlighet fordrade ett närmare eftersinnande uti en sak, som redan är lagd under Europas ögon, och hvarför härtigen icke kan härmed åtnöjas, utan förmodar, att konungen låter giftermålet gå i fullbordan. Man antager, att härtigen söker för sig att intressera engelska, danska och preussiska hofven, hvilket sistnämnda nu först nämnt den kavaljer, som skall lyckönska konungen till anträdet af dess regemente och dymedelst visat kallsinnighet. Det är väl afgjordt, att ambassadören Stedingk med ryske kejsaren reser till Moskva, men ännu är ej säkert, om baron Klingspor medföljer. Skulle ryska hofvet antaga nu senast härifrån afgångna propositioner, så torde väl general Klingspor komma tillbaka, men i vidrigt fall följa med till Moskva för negociationernas fortsättande. Emellertid anses ryska giftermålshandeln icke som afgjord. De främmande ministrarna tro, att kejsaren icke kan bevilja prinsessans religionsförändring mer än hans moder kunnat det, att han icke åt denna sak, såsom före hans tid börjad, gifver lika importance med henne. Han kan således väl se utvägar att förse sin dotter med gemål utan denna vidlyftighet och emellertid förvara åt konungen en kallsinnighet, till dess han finner godt att låta den utbryta. I sådan händelse blifver den mecklenburgska saken af mera vikt, än man föreställer sig, då intet band hindrar de med detta hus allierade hof att åtaga sig dess sak, och denna tidpunkt blifver för Sverige obekväm.

Man berättar, att kammarherre Platen är utsedd att vid mecklenburgska hofvet bereda en accomodement uti den tvistiga frågan, med hvilket grannlaga ämne ingen annan vill sig befatta. Konungen skall vara benägen därtill använda H. E. Klinkowström, som i allo måtto söker att detta undvika.

Konungen är ej prevenerad emot grefve Cronstedt, utan synes tvärtom böjd att finna rättvisan på hans sida.

En major vid namn Kellenberg, tillförene beskyddad af baron Cederström och i sig själf en föraktlig människa, hade förliden vår på öppen gata med käpp slagit en ryttmästare vid lifregementet vid namn Silfverstolpe. Detta var ett rent duellsmål, men härtigen, som i slikt ämne icke ville hafva någon rättegång, befalde, att Kellenberg skulle insättas på Danviks hospital, som ock genom öfverståthållaren värkställdes. Han fick tillfälle att undanrymma samt ifrån Norge begära lejd, vändande sin talan emot polismästaren, som värkstält befallningen samt förklarade sådan vara honom gifven af

öfverståthållaren, hvilken åter åberopade den befallning, han muntligen fått af härtigen. Högsta domstolen, som äskar denna befallning skriftligen och ej kan få den, ämnar förvisa frågan om fängelset till justitiekansleren samt gifva mannen lejd. Till förekommande af det förra begär man, att öfverståthållaren förser sig med härtigens befallning och hvarom nu är fråga. Detta härtigens förordnande ankom ändtligen, och därmed blef den saken bilagd. Konungen har tillåtit, att dramatiska skådespelet samt Stenborgs eller komiska teatern få spela äfven söndagarna på sätt uti sal. kungens tid var vanligt. Detta vinner icke allmänhetens bifall. Ett paskill om konungens gifna tillstånd var äfven uppslaget, mycket dumt och af någon högst olärd person författadt; äfvensom en gesäll arresterades, för det han om konungen fält oanständig utlåtelse, men konungen befalde, att denne skulle näpsas och släppas, äfvensom han åt paskillet lemnade det förakt, det förtjänade. Konungen fortfar att lefva ganska stilla och indraget. Däraf följer ock, att han mycket litet uti publiken omtalas.

Januari 10. Kadetterna vid krigsakademien hafva rebellerat och sönderslagit en trädbur, som grefve Cronstedt uppbygt till deras bestraffning. Den, som anfört detta, en vid namn Carlstén, blef bortkörd; men akademien är dock nämnd att af statsberedningen föreslås till indragning.

Februari 12. Ambassadsekreteraren Jennings ankom kurir ifrån Petersburg. Man hade skickat honom, på det saken en gång måtte slutligen blifva afgjord. Bågen är nu spänd i det strängaste, och kejsaren kan icke cedera mer än han gjort. Han gör oss icke krig ännu, om konungen icke antager hans dotter, men han förblifver oss kallsinnig. Detta låter väl så länge. Grefve Golowkin återkommer hit med den serafimerorden, som kejsarinnan burit, hvilket äfven anses för ett godt tecken, men ingen vet, hvad allt detta värkar på konungen, som man tror icke numera hör någon annan än general Taube. Denne har alltid varit en förfäktare af konungamakten, men råder han ej konungen till ryska giftermålet, så råder han honom illa; ty då denna underlighet äfven skall öfvergå oss, så ser följden illa ut.

Februari 19. Ankom grefve Golowkin. Han tros vara utsedd att i ambassaden succedera baron Budberg. Denne grefve Golowkin är en ovanligt instruerad karl, men fin courtisan, lika böjd att befordra ett oroligt ändamål, som han befordrar ett godt, allt enligt

med hvad hans afsikter fordra, hög till sitt väsende och kännande sin styrka. Han och ambassadören Budberg äro redan brouillerade med rikskansleren i anseende till den ringa delikatesse, han satt uti det tillfället, då han gaf grefve Golowkin förra afskedspresenten. Grefve Golowkin skall nu slutligen lägga hand vid giftermålssaken. Kejsaren afstår alldeles ej ifrån sitt beslut, att prinsessan skall hafva fri religionsutöfning, och kungen synes lika fast uti sitt beslut att äska, det prinsessan afsäger sig grekiska läran. Det yttersta bekymmer följer alla dem, som vid denna saken lägga hand, och det ser för det närvarande ut, som blefve det romperadt. Konungen är om det allmänna tänkesättet högst ofullkomligen underrättad; han tror, att det allmännas kärlek hörer honom till, att ingen jacobinism här är rådande och att den allmänna viljan är för honom, därvid han endast gör undantag af den högre adeln. Beklagligen är det icke så. I det allmänna talas föga eller intet om konungen. Alla revolutionärer hafva utrymme att tänka på sina förslag och använda äfven tiden under afbidande af en riksdag, då förslagen kunna komma i dagsljuset. Man omtalar äfven dessa senare, och hörer till oenighetens underhållande emellan adeln och de ofrälse ständen, att 1792 års högmål äfven då skall upptagas. Gud styre allt detta till det bästa.

Februari 20. General Toll, som för få dagar sedan uppkommit under föregifvande att köpa sig en landtegendom samt till densamma låna penningar, har i dag haft säte uti konungens konselj, hvarifrån han varit utesluten sedan 1788 beredningar till kriget förehades. De till förra oppositionen hörande börja nu se märkvärdiga ut och döma till hela 1789 års ministärs återkommande. General Toll har den olyckan att vara ansedd såsom upphofsman till Sveriges genom kriget utiråkade olycka. Detta visar synbarligen den uteslutande inflytelse, general Taube äger. Allmänheten talar intet om ryska giftermålssaken, utan visar för detta, likasom för allt annat, hvilket ej närmare rörer det dagliga utkommandet, en synnerlig köld. Konungen är ej glad, utan tankfull, mycket enslig och lämnar sig åt egna betraktelser.

Mars 9. Ambassadsekereteraren Jennings återreste i dag till Petersburg, som det tros med konungens svar på kejsarens yttersta proposition. Detta högst viktiga och riksvårdande ärende förtjänar uti ett sammanhang att antecknas, enligt hvad till min kunskap kommit.

Kejsaren vill alldeles icke veta af någon prinsessans religionsförändring, utan yrkar, att hon skall hafva en obehindrad religionsfrihet inom sina rum; men äfven detta anses i Petersburg så litet hindrande för giftermålets fullbordan, att, sedan konungen själf begärt prinsessan samt erhållit henne, finnas alla andra villkor endast kunna anses såsom accessoirer. Man har börjat samla prinsessans hemgift, och man låter visa den. Kejsarinnan, som själf varit lutheran och ännu är det, har dock vägrat att styrka till religionsförändring, därmed alla svårigheter undanröjdes, men kejsaren har svarat henne: »Je crois, Madame, que vous êtes pensionée de la Suède.» Någon hade en gång emot kejsarinnan gjort giftermålet tvetydigt, då hon åter invändt: »Que le roi de Suède est trop plein d'honneur et de loyauté pour qu'il soit capable de briser des liens si sacrés.» Generalen, baron Klingspor, hade användt allt hvad möjligt är att utvärka religionsombytet, men förgäfves, och i det skick afsändes ambassadsekreteraren Jennings att förklara kejsarens åstundan att erhålla ett definitivt svar före kejsarens till den 20 mars utsatta resa till Moskva, hvarefter kejsaren ej med denna sak ville vara besvärad. Detta allt hade generalen Golowkin befallning att vidare utbreda och explicera. Jennings hade dagen efter sin ankomst ett samtal på Haga med konungen uti nära 4 timmar, hvaraf intet godt slut syntes vara att vänta, då konungen förblef uti sitt beslut, att religionsförändringen vore nödig, att han ej kunde säga annat nu, än han sagt i Petersburg, att Jennings fortfar att se alla dem, som på nära, långt eller längsta afstånd kunde hafva någon inflytelse. Kejsaren hotade icke i fall af afslag, som ej sättes i fråga; icke häller sökte han genom löften förleda — villkoren voro kända, nämligen arriererade subsidiers behållning: 1 ½ million rubel, prinsessans trousseau: 400,000, rubel och hennes årliga apanage, så länge hon lefver: 300,000 rubel. Men det är ej svårt att föreställa sig, det ett afslag i ett så grannlaga och så långt avanceradt ämne icke kan hos en man af kejsarens häftighet och styrka lämnas *ohämnadt*, ehuru mycket det var utur sin ordning att nu därom tala. Därtill kommer, att mecklenburgska hofvet vid det danska och ännu mera vid det preussiska söker bistånd till dess saks förfäktande; att kallsinnighet mellan Ryssland och Sverige gifver Mecklenburg styrka och att i en sådan evenement krig på ett eller annat sätt blefve oundvikligt. Jennings fann general Taube, drotset, rikskansleren samt alla öfriga öfvertygade om nödvändigheten att

ingå [öfverenskommelse] med Ryssland, hälst till alla andra skäl äfven kom den vidtutseende ställningen i anseende till de inhemska ärenderna, då konungen, uti behof af en riksdag, skulle falla uti folkets händer och konstitutionens uppoffrande däraf blifva en följd. Rikskansleren författade sina tankar skriftligen, dem han lämnade konungen, men därmed stannade ock saken. General Taube var den ende, med hvilken kungen härom talade. Dock togs intet beslut. Jennings bemöttes med en alldeles ovanlig distinktion för en man af hans stånd. Vid hofvet gjordes honom de utmärktaste höfligheter. Intet tillfälle förbigick, att han icke var ihågkommen. Grefve Golowkin på samma sätt, och med honom talade konungen på supéerna hela timmar och längre. Man dömde efter konungens och hans närmastes ansikten än till godo, än till ondo.

Drottningen gaf en supé den 9 mars, där hon befalde, att ryske ambassadören skulle sitta bredvid henne vid bordet, som vanligen var härtiginnans plats, och konungen hade den aftonen talat 1 ½ timme med grefve Golowkin. Saken ansågs ock nu efter allas önskan afgjord, men dagen efter fick man spörja, att grefve Golowkin ansåg allt som romperadt, och att han äfven på ryska sagt det åt ambassadören aftonen förut vid spelbordet, ehuru ingen det då förstod; emellertid skyndade tiden, och grefve Golowkin skref till konungen den 4 ett bref, därutinnan han anmäler nödvändigheten af ett kategoriskt svar, emedan hans instruktioner fordrade dess afsändande före Moskvaresan. Detta skulle besvaras med fierté i anseende till expressionen, [blifva en] réponse cathégorique och därvid rapportera sig på konversationen hos drottningen; men [jämte] ett sådant svar uppsattes ett annat, däruti konungen sade sig vilja svara kejsaren själf, såsom det fordrades af konungens vänskap för honom och attachement för prinsessan, försäkrande Golowkin om sin etc. Detta senare bref utvalde konungen, och det afskickades måndagsmorgonen den 6:te med ursäkter af baron Taube för dröjsmålet i anseende till kabinettssekreterarens sjukdom Grefve Golowkin var med detta svaret oändligen nöjd och ansåg det nästan oväntadt. Emellertid hade på rikskanslerens föreställning, att saken nu ej längre kunde uppskjutas, till eftermiddagen den 6:te blifvit kallade drotset, kansleren, general Taube och presidenten baron Kurck, då saken diskuterades och de tillkallade instämde uti tillstyrkande såsom enda utvägen att, i den ställning riket är, befordra dess anseende, hälst riket icke äger några allierade; alla förråder och maga-

siner äro uttömda samt utrikes makters anspråk utan all vederläggning; börandes ock konungen besinna, att han ej allenast är regerande för sig, utan ock för sitt folk, men konungen svarade, att han ej kunde säga något annat nu, än han sagt, då han var i Petersburg, att han i sitt beslut var oföränderlig, och att han i händelse af främmande makters anfall litade på Gud och svenska folket. Denna s. k. konselj, utan protokoll, åtskildes, men emellan konungen och general Taube togs sedan det beslut, som värkställes, att uti ett mycket vänligt bref till kejsaren förklara konungens fortfarande goda böjelse till giftermålet, men till undanröjande af den genom religionsämnet uppkomna frågan önska sig en entrevue med kejsaren efter dennes återkomst till Petersburg. Af detta resultat lemnades hvarken drotset eller baron Kurck del, hvarför de voro missnöjda; men konungen, som kommit ifrån ett särdeles bekymmer, visade sig följande dagarna vid godt lynne, lät om middagarna harmonimusiken spela de danser, som under konungens vistande i Petersburg blifvit komponerade, talade om Ryssland och bortblandade så korten, att man återigen trodde allt vara afgjordt efter önskan. Onsdagen den 8 lät konungen ambassadsekreteraren Jennings komma upp till sig aftonen kl. mot 10, gick med honom till kl. 12, [dock] utan att nämna beslutet, endast ockuperande sig med detaljen af kejsarens hus, kejsarinnan och prinsessan, emot hvilken senare man fortfar att tro, det konungen har en beständig tillgifvenhet. Jennings reste den 9, men grefve Golowkin blir kvar, säger sig komma att här hafva ledsamt, till dess ännu ett svar återkommer; och med allt detta uppstå ännu andra gissningar, såsom att konungens svar icke innehåller, hvad berättas, utan tvärtom, att konungen accederat till kejsarens proposition, eller att general Taube om denna biais med entrevue med kejsaren öfverenskommit med grefve Golowkin såsom den enda utvägen att förekomma en rupture; att resan kan ske utan särdeles kostnad, blott konungen af general Taube och en liten svit beledsagas med mera sådant, som nyfikenheten och inquiétuden alstra uti en sak, där allas uppmärksamhet är spänd och man tror sig äga mer eller mindre del.

Mars 10 blefvo de speglar upptagna, som konungen och härtigen erhållit i Petersburg, den första och största af 8 alnars höjd alldeles söndersprucken uti små bitar. Denna prognosti ansågs elak. Uti hvita rummet står det porfyrbord, som konungen 1796 om våren erhöll från Petersburg. Det var nu ämnadt att borttaga detta samt

placera spegeln emellan bägge fönstren från tak till golf, men spegeln är sönder och bordet står kvar.

Mars 10. Konungen, som i går afton varit hos härtiginnan, hade bedt henne till Haga som i dag. Ryske ambassadören och grefve Golowkin voro äfven bjudna, men anmälde sig sjuka; den förre hade varit det några dagar, men man tror, att den senare förebär en diktad opasslighet. Konungen talade med öfverståthållaren om de gående berättelser i staden, tycktes visa någon ovanlig nyfikenhet att veta, hvad som säges; hade hört, det man gaf honom favoriter, men berömde sig af ståndaktighet i det beslut att aldrig öfverlemna sig hel och hållen åt någon, att höra hvar och en i sitt parti samt taga beslut af sig själf.

I följd af traktaten med Danmark skola 3 fregatter armeras, hvilken i sig själf onödiga kostnad sätter statskontoret i förlägenhet och minskar dess otillräckliga penningestock. Statsberedningens tablå öfver tillståndet blir nu snart färdig, och statskontoret äger en brist af 3 millioner.

Konungen fortfar att tillbringa de trenne sista dagarna i veckan på Haga, synnerligen med kammarjunkaren Stockenström, promenerar dock ofta allena med en stallkusk bakpå vagnen. Att Stockenström har konungens öra, därtill är äfven så liten anledning, som att någon annan har det med en uteslutande rätt.

Mars 13 var eftermiddagen konselj, blandad af civil- och krigsdepartementsledamöter; där föredrogs ändtligen statsberedningens tablå och generella betänkande om rikets bedröfliga finanstillstånd, jämte jämförelse af nuvarande staten och den af år 1792 samt den af 1778, på hvilken senare statsberedningen egentligen rapporterade sig. Dessutom medföljde 10 detaljerade betänkanden om de särskilda ämnen, som till beredningen blifvit förvista, såsom om hofstaterna, armén, flottorna med mera. Konungen åhörde allt med uppmärksamhet, syntes ingå i principerna och förklarade, att hvad Haga angick, ville konungen af egna medel besörja dess återstående embellerande. Emellertid blefvo betänkandena lemnade till statssekreterarna att hvar i sin konselj föredraga. Detta gjorde mycken uppmärksamhet, särdeles hos den mängd personer, som uti indragningarna voro mer eller mindre intresserade.

Mars 17. Var krigskonselj, då fastställdes, att af Svea och Göta garden, jämte den här förlagda bataljonen af lifregementets värfvade brigad, indragas 20 man på kompaniet, lifhusarerna förvandlas till

dragoner, såsom de voro i salig konungens tid, och reduceras 12 man af hvarje skvadron, äfvensom 2 skvadroner gå till Skåne att införlifvas med därvarande blå husarer, af hvilka äfven 12 man på kompani reduceras. Ridande artilleriet reduceras till ett kompani af artilleriet, som det tillförene varit. Arméns beklädning återföres till 1778 års principer. Brigadcheferna indragas och mönstringarna vid regementena förrättas af närmaste generalspersoner. Statsberedningen hade i början trott, det indragningarna borde gå långsamt och efter hand som personer afgingo eller blefvo befordrade, men sedan konungen inser, [att det är] så mycket allvar med den saken, hvilken är enlig med hans till sparsamhet böjda sinnelag, — så långt, att man fruktar för en ytterlighet härutinnan, — så har vice presidenten Lagerheim, hvilken är själen uti beredningen, äfven antagit, att indragning af löner och pensioner borde ske genast efter en fastställd plan och princip, hälst man på annat sätt ej kunde komma åt dem, som af härtigen njutit välgärningar och

Mars 21 förehades denna fråga i statsberedningen, då till vinnande af stort exempel 3,000 r. minskades på rikskanslerens lön och lika mycket på drotsets, hvarefter man vidare examinerar alla sysslor och ämbeten samt minskar, där det med 1778 års stat icke öfverstämmer; äfvensom alla pensioner undergå en lika reduktion. En mängd af lidande uppkomma häraf. Dessas missnöje torde dock icke värka på allmänheten, som, mera böjd till afund, skall gilla reduktionen, så långt den icke träffar sådana, med hvilka en eller annan har närmare relationer.

Man har några dagar sagt härtiginnan hafvande. Detta börjar nu mera allmänt omtalas. Härtigen har själf sagt: hon skall i barnsäng i augusti månad. Hennes läkare med minnet af de förra händelserna, då anledning visat sig till hennes fruktsamhet, vill dock ännu ej yttra sig i detta ämne, förrän säkrare kännetecken visa sig.

Mars 23 ankom en rysk kurir med ordres till grefve Golowkin att genast afresa. Ambassadören anmälde detta för rikskansleren med begäran af en snar afskedsaudiens, som utsattes till den 27. Tidningen var oroande; man visste, att denne kurir var densamma, som den 6 härifrån afgick med Golowkins berättelse om dess konversation med konungen hos enkedrottningen den 3 mars, och man var säker, att Golowkin vid kurirens afgång icke kunde veta det beslut, som togs uti (eller rättare efter) konseljen den 6 angående

entrevue med kejsaren, hvilket beslut Golowkin af konungen först fick veta den 7 om aftonen hos härtiginnan. Ambassadsekreteraren Jennings åter hade anländt till Petersburg den 17 samt 2:ne poster hitom mött den nu ankomne kuriren. Man smickrade sig således, att Jennings depescher skulle tillfredsställa kejsaren, ehuru ambassadören Budberg berättade, det general Klingspor skulle resa ifrån Petersburg och icke vara följaktig till Moskva, dit ambassadören Stedingk afreste den 15. Ryska ministrarna visade emellertid elakt humör. Ambassadören hade sagt återbud till ägaren af en lustegendom på Djurgården, den ambassadören för sommaren var sinnad arrendera och

Mars 25 kommo de ryska herrarna sent till prinsessans supé, sedan konungen redan ingått i de inre rummen.

Mars 26 for konungen morgonstunden kl. $^1/_2$ 7 genom staden och hade befalt sin vagn kl. 7 till Danvikstullen. Man var obeskrifligen förundrad, hvart han tagit vägen. Han hade kammarjunkaren Stockenström med sig och återkom efter middagen kl. 4. Han hade varit på Värmdön och Skeviken hos de där boende sectairerna, Gråbröderna kallade. Han hade spisat vid Skuru färja. Detta var en blott nyfikenhet, till hvars tillfredsställande hvarken årstiden eller väglaget syntes särdeles tjänligt. Salig konungen var äfven en gång och besökte detta folket.

Mars 27 hade grefve Golowkin afskedsaudiens samt spisade jämte ambassadören hos konungen, som talade med dem, dock icke med det vanliga intresset. Rikskansleren lät anmoda dem att efter audiensen komma uti kansliet att emottaga den vanliga presenten.

Mars 28. Men ambassadören svarade (ehuru emot usagen och bruket), att han en gång tillförene invändt emot det stället till presenters emottagande; och grefve Golowkin svarade, det han så nyligen erhållit de presenter, hvilka han som dyrbar erinran af [konungens] nåd förvarade, men att han nu, då ämnet för hans mission misslyckats, icke kunde emottaga någon särskild present, hälst hans ärende med ordens återställande det icke förtjänte. Detta högst ovanliga vägrande hade aldrig kunnat ske utan kejsarens uttryckliga befallning, och öfver hvilket utmärkta bevis af köld man högeligen förundrades. Han sade sig skola resa i morgon och blef ej bjuden

Mars 29 till härtiginnans vanliga supé, där ambassadören ensam infann sig samt litet talade med konungen, som syntes ganska

distrait och tankfull. Grefve Golowkin hade sjuknat och uppskjutit sin afresa.

Mars 30 ankom en express från general Klingspor, hvilken rest från Petersburg den 23, dit ambassadsekreteraren Jennings anländt den 18 och med general Klingspor, som gjort sig färdig att resa till Moskva, begifvit sig till Gatschina den 19, men Jennings depescher hade ej den värkan, man hoppats, utan generalens resa till Moskva inställdes, och han erhöll sin afskedsaudiens den 20 samt återkom den natten till Petersburg. Kejsaren reste ifrån Gatschina till Moskva den 10, och general Klingspor gjorde sig färdig att resa till Sverige den 27 eller däromkring. Det hopp, hvarpå man grundat Sveriges välgång, synes således allt mer och mer försvinna samt de politiska molnen sammandragas. Frankrike, som fortfar att göra svårigheter vid mottagandet af svenska chargés d'affaires, låter likväl genom sina ministrar utsprida, att det med Sverige är i den lyckligaste författning och ganska nöjdt med hvad här göres. På lika sätt berätta de danska ministrarna, att den fullkomligaste harmoni råder mellan Sverige och Danmark och att en particulière correspondance är emellan konungen och kronprinsen. Sådant är idel osanning, uppdiktadt att uppväcka misstankar hos Ryssland, hvars förening med Sverige berörda makter å allt upptänkligt sätt vilja förekomma. Vi synas således tjäna dem emot vår vilja och afsikt. Om kallsinnigheten med Ryssland väl manifesteras, lärer det icke dröja länge, innan Preussen talar utur en högre ton för Mecklenburg.

April 4 afreste grefve Golowkin till Petersburg.

Samma dag var konselj angående statsberedningens ärenden och föreslagna ändringar uti pensions- och benådningsstaten jämte principen, hvarefter löningsstaten, till erhållande af en likhet med 1778 års stat, bör rättas. En mängd af människor af alla klasser, stånd och kön komma härigenom att förlora, men totaliteten, som intet härvid förlorar, gillar ock dessa indragningar, dem behofvet gjort till en nödvändighet. Statsutredningens betänkande är väl skrifvet utan några hårda reflexioner eller förslag.

Vid hofvet förestå stora indragningar och synes allt närma sig till hvad hofvet var uti konung Adolf Fredriks tid.

April 6. Man hade några dagar hört, att konungen icke var nöjd med öfversten baron Gyllengranat vid artilleriet och öfversten baron Bennet. I dag efter rapporten lät konungen den senare in-

komma och förkunnade honom, det han var öfverste vid Jönköpings regemente. Baron Bennet visste häraf ej det ringaste och blef helt förvånad. Baron Gyllengranat erinrades att taga afsked. Han begagnade sig nu utaf en ledig blifven öfverstepension samt ackord efter reglementet. Till öfverste för artilleriet nämndes öfversten vid Jönköpings regemente baron Friesendorff, men han blir genast flyttad till gardet efter Bennet; artilleriet får öfversten i armén baron Otto Wrede, som i regementet är stabskapten och var en af Gustaf III:s hjältar vid Fredrikshamns första belägring 1788. Baron Gyllengranat stod i dag på orderna såsom afskedad, likväl på underdånig begäran. Han är mycket älskad i regementet, men hade den olyckan att finna sig arresterad 1792, och man fruktar, det konungen håller alla dem en elak räkning, som på ett eller annat sätt vid detta tillfälle för någon slags medvetenhet misstänktes. Ibland de flera, som förlorat sina pensioner, är äfven general Kaulbars, hvilken under kriget blef dömd ifrån tjänsten, men af härtigen fick 1,200 r. pension, som nu är indragen.

April 9. På palmsöndagen fortsatte statsberedningen sina arbeten, dem drotset vill uti allt möjligt skynda i anseende till sin förestående resa åt Skåne. Konungen finner uti allt detta synnerligt behag. Det ingår uti hans enda passion, som är hushållning och sparsamhet. Han ledes utan all fråga af god afsikt och går till sitt mål utan att störas af några föreställningar eller uppehåller sig vid personer. Drotset själf, benägen till hushållning och dessutom af sig själf mycket förmögen, njuter under allt detta ett slags glädje att finna sig äga en betydenhet, olik det skick, hvarutinnan han fann sig under förmyndareregeringen. Härmed förenas ock en förmåga att hämnas på dem, som då åtnjöto fördelar, uti hvilket han af vice presidenten Lagerheim understödes. Häraf uppstå små moyens, tillräckliga att väcka missnöje, att göra konungalöften osäkra och utan värkan samt öka de ändå nog tilltagande jacobinska principerna, men hvilka moyens förlora sig uti statsvärket och uti dess belägenhet ej kunna göra något biträde. Alla dessa indragningar å de andra illa lönade ämbetsmännen äro ock oskiljaktiga ifrån orättvisa vid deras tillämpning, då hvar och en emottagit sitt innehafvande ämbete under försäkring om åtnjutande af de därmed förknippade förmånerna samt många, kanske de flesta gingo gärna tillbaka till sina förra sysslor, om sådant rimligen lät sig göra, och alla dessa indragningar vid civilståndet samt genom pensionsstaterna bereda endast

för det närvarande den måttliga summan af 57,000 r. samt visa uti längden, att alla sysslor vid innehafvarens afgång kunna i anseende till antal återföras till deras första inrättning i en summa af 170,000 r. Statskontorets skuld är nära 3 millioner r. och dess närvarande årliga brist omkring 300,000 r, af hvilka 1,600,000 r. i år skola betalas. Statsberedningen hade räknat på de ryska arrierade subsidierna samt drottningens brudskatt och med dessa tillgångar jämte indragningar, som hvad å kronans inkomster kan förbättras, trott sig kunna godtgöra skulden på 6—700,000 r. när, men då de ryska förmånerna ej med någon visshet kunna påräknas, så blir ock allt detta arbete fruktlöst. Till inkomsternas förökande räknar man förändring med tullarna samt charta sigillata författningens förbättrande, och allt beror på den politiska ställningen i Europa samt särdeles Ryssland, hvilket statsberedningen ej tager i något öfvervägande, då likväl utan en visshet, att riket kan påräkna fred af någon varaktighet, allt hvad nu göres blifver utan ändamål.

April 11. Uti en i dag [hållen] blandad konselj fortsattes indragningarna. Således indrogs riksstallmästareämbetet, hvarigenom baron Essen, som förestod samma ämbete, förlorade 1,500 r., och kommer stallet med stuterierna att lyda under riksmarskalken, hvilken dock förlorade 3,000 r. samt inskränktes till 4,000 r. Underståthållaren i Stockholm hade 1,500 r. men nedsattes till 800 r. och så vidare med alla de ämbetsmän, hvilka innehade höga förmåner. Af härtig Fredrik togs 4,000 r., af prinsessan 3,300 r., och härtig Karl, som förlorade 35,000 r., dem han tillade sig i egenskap af förmyndare, erhöll en obetydlig tillökning i sitt apanage. Konungens bevågenhet för allt detta är undransvärd; han är af yttersta stränghet, och hjälper intet emot den princip han fattat. De missnöjdas antal ökas äfven af sådana, de där önskat indragningen, men icke förmodat, att den skulle träffa dem. Af det hastiga ombytet med garnisonscheferna har man tagit sig anledning att utsprida, att [en] konspiration skulle vara å färde; att man ifrån Smyrna och Konstantinopel varit varnade för sådana med flera orimligheter, som i denna tiden äro i svang. Emellertid fortfar härtiginnans grossess. Den första, hon gifvit förtroendet om osäkerheten af sitt tillstånd, är konungen, hvilken hon redan jultiden meddelat detta. Fostret kännes nu hafva lif, men på det intet må anticiperas, skola allmänna förböner icke börja förrän slutet af maj månad, då ock härtigen meddelar konungen det officiellement.

April 21. Ankom ändtligen general Klingspor, som varit på vägen sedan den 28 mars ifrån Petersburg. Tidningarna ifrån Ryssland äro ej tillfredsställande. Kejsaren har afslagit entrevuen med konungen såsom ländande till ingenting. Han anser sig såsom chef för grekiska kyrkan, kejsare och far, hvilken icke kan prononcera anathema öfver sitt barn och således ej samtycka till någon religionsförändring. Han finner konungens svårigheter för sig humilierande och har befalt, att ett läger af 60,000 man skall anläggas vid Petersburg i maj månad samt 30 linjeskepp gå ut i Östersjön. Konungen låter sig af detta icke förfära, och man vet följaktligen icke, hvad af allt detta skall blifva. Kammarherre Platen, hvilken reste till Mecklenburg som particulier, ehuru chargerad med en hemlig kommission, har ej därstädes blifvit emottagen eller fått presenteras; och ryktet är allmänt i Tyskland, att konungen i Preussen ämnar antaga sig mecklenburgska husets sak. Öfverståthållaren baron Essen är ganska upprörd öfver hvad honom händt genom statsberedningens åtgärd, särdeles att hela stallstaten och öfverståthållareämbetet blifvit så hårdt medtagna; han hyser den tanken att nedlägga sitt ämbete.

April 24. Öfverståthållaren begärde i dag värkligen afsked, men kungen ville ej höra däruppå. De explicerade sig med hvarandra angående proceduren. Konungen var ej onådig, utan gaf sig godt tålamod, och saken stannade för i dag därmed, att man å ömse sidor skulle besinna sig.

Emellertid omtalas detta genom missbrukadt förtroende och den vanliga benägenheten att berätta, hvad man tror sig veta. Öfverståthållaren är en man, som känner sig och har mycken grannlagenhet. Han tror sig förfördelad, då konungen icke visat honom förtroende angående riksstallmästareämbetet, hvarifrån han är skild. Han finner sig sårad genom de indragningar, hans underhafvande fått vidkännas. Detta anser han fordra den upprättelse, att konungen förordnar honom till att förestå riksstallmästareämbetet tills vidare, samt gifver årliga gratifikationer åt underståthållaren och polismästaren, svarande emot hvad de förlorat. Förmodligen lärer konungen ej bekväma sig till något af allt detta, och öfverståthållaren, som intet viker ifrån sin föresats, torde ock lemna sitt ämbete, utan att besinna följderna för sig och sin framtid. Hans många vänner vid hofvet, hvilka alla ogilla hans beslut, synas mindre sysselsatta med frågan om hans bibehållande än med den om hans

efterträdare. Till detta senare föreslås grefve Ruuth, general Klingspor, general Toll, baron Rålamb eller grefve Klas Wachtmeister.

April 26. Europas ställning innevarande år och Frankrikes förundransvärda vapenlycka, då wienska kejsarens belägenhet synes upptaga all omsorg, gör att man äfven här hoppas, det intet ofredligt detta år är till befara, hälst Ryssland vill bidraga att gifva fred åt denna världsdel och således ej genom nya oroligheter störa lugnet, som möjligen kan vinnas. Detta är ock hvad hos konungen gör äfventyret af kejsarens lynne mindre betänkligt, men äfven uti denna uträkning kan man möjligen misstaga sig.

Härtig Karl har af en peripneumonie nu på femte dygnet varit ganska farligt sjuk och i går nästan utan hopp. Denna sjukdom har ej gjort någon uppmärksamhet. Härtigen har åt härtig Fredrik sagt, att han skulle lämna det jordiska samt bestyret om sitt hus. Konungen har ock dagligen sett honom, men den sämre allmänheten har ansett sjukdomen såsom diktad samt en följd af chagrins. De mest orimliga tidningar hafva i sammanhang härmed varit kringspridda.

April 27. Konungen har i går afton ifrån kl. 8 till kl. 2 varit inne hos härtigen, som ömsom med honom funnit sig allena, och har konungen varit ganska rörd. Man börjar nu att göra slutsatser, hvad värkan denna sjukdom kan hafva på ställningen emellan konungen och härtigen. Mången befarar, att vänskapen emellan dem kan återställas; andra åter tro intet blifva till befara

April 28. Härtigens tillstånd är försämradt. Den i dag vanliga ordensprocessionen har till undvikande af oroande buller ej gått öfver borggården utan genom rummen och rikssalen. Den tillsagda couren samt publika spisningen är åter afsagd. Man har utspridt i staden, att härtigen vore död och att det hålles hemligt. Konungens tal uti riddarsalen hördes endast af de närmast omkringstående. Konungens målföre, vanligen högt och ljudande, vart det ej i dag. Han talade om den aflidna ryska kejsarinnan med utmärkt distinktion, men när han emot slutet kom till ett ställe, där han nämnde detta tidehvarfvets köld i moralitet och religion, så tårades hans ögon och han kunde svårligen fortfara. Ingen riddare utnämndes i kapitlet. För härtigen bads ifrån predikstolen, och bönen var författad i de ordasätt, att den syntes gifva föga anledning [till] hopp för hans vederfående. Konungen var i går afton inne hos härtigen samt fullbordade sitt tal uti hans kabinett. Han har ock

i dag varit där. Härtigen, som haft starka anfall af blodhostning och näsblod, anses till hälsan förlorad, om han ock skulle öfvervinna sjukdomens våldsamhet. Denna är en följd af häftig förkylning, den härtigen sig ådragit, då han mycket gått omkring i staden dagarna före sin sjukdom uti en vanlig surtout, tunnare än den elaka väderleken medgaf. Härtigen hade hela vintern hållit sig inom de varma rummen, men funnit nödigt att visa sig uti allmänheten, sedan man börjat utsprida, det han var häktad samt under bevakning, och beledsagat detta med de mest nedriga orsaker.

April 29. Den föregående natten syntes hafva gifvit härtigens sjukdom en fördelaktig vändning och viste sig nu något hopp om bättring.

April 30 gjordes i kyrkorna allmänna förböner för härtigen, men

Maj 1 kungjordes hans förbättring uti allmänna papperen. Konungen underrättades om hvad som i allmänhet talades om härtigens sjukdom, och syntes konungen däröfver något förundrad, men gladde sig åt hans förbättring.

Maj 6 gjordes uti kyrkorna tacksägelse för härtigens återställande till hälsan.

Maj 7 gjordes allmänna förböner för härtiginnan i anseende till hennes med lifsfrukt välsignade tillstånd. Allmänheten fann denna senare förbön oväntad, jämförd med föregående dagens tacksägelse, och hade man ej haft den omtanken att i förbönen införa det härtiginnan var i 7 månaden. De rum, på Stockholms slott, dem ståthållaren baron Munck bebott, inredas nu till det tillkommande kungl. barnet.

Maj 8. Sedan öfverståthållaren genom öfverstekammarjunkaren baron Wrede låtit hos konungen insinuera sin önskan att tills vidare förestå riksstallmästareämbetet utan lön samt att få gifva underståthållaren och polismästaren gratifikationer, svarande emot hvad de i löner förlorat, men konungen ansett detta vara en dementi, den han ej kunde gifva sig, så har baron von Essen i dag åter talat med konungen, som förnyat sitt missnöje öfver hans afsked, flera gånger sagt, det han noga skulle påminna sig, att konungen aldrig bedt honom därom eller sagt sig vara missnöjd med honom, men någon ändring uti hvad gjordt är, kunde icke vinnas, och [att] kungen icke hade för någon annan af de reformerade omtalat sitt beslut; att konungen svårligen kunde tro detta vara baron Essens allvar, att han borde tala därom 3 gånger — med mera. Baron Essen insisterade all-

tid därpå, att konungen lärer vara missnöjd med honom, efter han ej vill göra något för hans skull. Konungen svarade slutligen, att ehvad parti baron Essen ock toge, skulle han alltid finna konungens vänskap och gunst för sig oförändrade. Baron Essen befaldes till middagen, men ingaf icke dess mindre sitt afskedsmemorial. Man tror nu, att general Klingspor blir öfverståthållare, hvarigenom konungen medels generalens dubbla regementen vinner nära 3,000 r. dem han då förlorar, ifall han blir öfverståthållare

Maj 9. Beviljades öfverståthållaren baron von Essen afsked ifrån öfverståthållareämbetet. Han var af magistraten och Stockholms borgerskap synnerligen älskad, och ehuru han var långt ifrån den applikation och den flit, en vanlig öfverståthållare äger, hade han dock all nit ospard uti de mål, som angingo stadens bästa, och dess angelägenheter befordrades under hans tid med den framgång, som gör, att han länge skall saknas.

Maj 10 anmälde ryske ambassadören hos rikskanslern, det kejsaren befalt honom tillkännagifva sitt missnöje öfver ambassadörens samt grefve Golowkins beslut, då den senare vägrade emottaga den honom destinerade presenten, och att han, Golowkin, hade befallning presenten nu emottaga, om hans maj:t konungen genom en rest af dess godhet nu ville gifva honom den. Ambassadören tillade, att sedan han nu fullgjort sin erhållna befallning, finge han tillägga, att då han gillade grefve Golowkins beslut, ville han iakttaga, hvad den tidens omständigheter fordrade. Som man är säker, att grefve Golowkin på kejsarens befallning vägrat [mottaga] presenten, så anser man hvad nu skett såsom ett prof, att kejsaren vill rapprochera sig.

Maj 11 var en konselj om ryska giftermålet, vid hvilken general Toll äfven assisterade. Därom han intet echapperat, men konungen och de öfriga syntes i afton vid ganska elakt lynne; dock afsändes

Maj 15 kammarjunkaren Jennings som kurir till Petersburg, dit kejsaren dock ej väntas förrän den 13 juni, och får ambassadören emellertid preparera [sin] esprit. Man vet, att i konseljen har konungen icke velat gifva Golowkin den ifrågavarande presenten, af orsak att konungen befarade göra första steget till rapprochement, att man förestält konungen, det kejsaren redan gjort detta steg och att konungen vore högst ovänlig, om han nu icke begagnade sig däraf. Ändtligen bekvämade sig konungen därtill, och nu får ryske ambassadören emottaga presenten att till grefve Golowkin afsända.

Maj 16. Uti Marstrands hamn har inlupit en fransysk kapare med en engelsk pris, hvilken han satt under franske konsulns protektion, samt gått ut att göra andra priser. Härvarande engelske minister har gjort föreställning och fordrat prisen lös, hvartill konungen ej allenast var benägen, utan äfven sade engelske ministern på couren, att konungens order i sådant ändamål voro afgångna, men 1761 års traktat med England gifver väl anledning, det vid sådant förevettande folket skall frigifvas, men ej skeppet, och detta synes äfven enligt med principen, att en neutral makt icke kan upphäfva sig till domare öfver de krigförande. Konungen, som är ganska uppbragt emot fransoserna, ville ej höra omtalas detta senare, men i en konselj med rikskanslern baron Kurck och baron Taube måste han ändtligen finna sig därvid och rikskansleren förkunna engelske ministern, att konungen misstagit sig. Engelske ministern var äfven så billig, att han fann sig ej kunna äska annat slut. Frågan blir nu, huru fransoserna anse detta.

Maj 17. Öfver den förändring, som förestår med krigsakademien, är satt en kommitté af amiralerna Lagerbielke och Cronstedt, guvernören vid akademien, grefve Cronstedt, professor Schultén, öfversten Tersmeden och landshöfdingen Rosenstein.

Maj 19. Ryske ambassadören hade begärt att få resa till Karlsbad, men kejsaren, hade afslagit det, och ifrån Moskva skrifves, att kejsaren, som ogillat Golowkins vägrande af presenten, väntar att få se, hvad värkan detta gör på konungen, och tros vara benägen att uti giftermålsfrågan åter göra allt, hvad möjligt är. Man omtalar kejsarens resa till Fredrikshamn i juli månad, äfven som man här berättar konungens ditresa vid samma tid.

Maj 20. Bryggaren Abraham Westman har i sitt namn gifvit konungen ett projekt att upptaga ett inrikes lån af 2 millioner emot 5 % och tecknat sig för 10,000 r. Detta är författadt af lagman Håkansson, som gärna vill hafva sin hand i affärerna, dock ännu ej synas, men konungen har däråt ej lemnat något afseende.

Maj 23 afgjordes i konselj general Klingspors sak. Statsberedningen har tillstyrkt, att honom skulle afdragas 666 r. 32 sk. samt lemnat därhän, huruvida han kunde behålla reducerade indelningen af Nylands infanteri jämte underhåll för tvänne adjutanter, men konungen afslog för denna gången betänkandet och bibehöll generalen vid alltsammans. Emellan honom och general Toll med Lagerbring är mycken kallsinnighet, men den gången förmådde dessa ingen-

ting uträtta. Konungen har på 6 veckor icke talat med general Toll eller befalt honom till middagen, oansedt han bevistat alla krigskonseljer. Hans medtäflare hafva utmålat honom på den fula sidan, hvilket han vet, och till deras framgång har [ej] litet bidragit, att uti Hamburger avisan var för någon tid sedan infördt, det general Toll vore konungens principalfavorit. General Klingspor och hans vän, general Fabian Wrede, synas däremot vara ganska väl, särdeles den sistnämnde. Konungen har sagt åt general Klingspor, att konungen lärt känna general Toll, att han i vissa detaljer ansåg godt begagna sig af honom, men att konungen aldrig lemnade honom någon värklig ämbetsdetalj. Således är ännu ingen fråga om hans utnämnande till öfverståthållare, ehuru stor böjelse han därtill hafver.

Maj 34. Uti dagbladen fann man infördt om upproret på engelska flottan. Redaktörerna fingo befallning att ej repetera detta. Icke desto mindre införde Posten en fortsättning, och konungen, som låtit ge denna varning, tog detta ganska illa samt ville ställa utgifvaren till ansvars, men lät ändtligen öfvertala sig, att saken äfven denna gången med varning afstannade. Det förtjänar att följa denna konungs kännedom af sin makt och se hvad med dess tillämpning lider.

Maj 27. Uti Göteborg äro tvänne franska kapare ingångna, och 20 kapare af bägge de krigande nationerna äro uti Kattegatt. Landshöfdingen i Göteborg har begärt och fått förhållningsorder i anseende till dessa gäster. Vi äro för närvarande med Frankrike i så elakt förstånd, att man befarar till och med ett krigsutbrott. De handlande äro mycket allarmerade, hafva velat uppvakta konungen med deputerade, äfvensom Ostindiska kompaniet, men man har afböjt detta och kungjort en konvoj. Högst besynnerligt är, det konungen, som så mycket är uppretad emot Frankrike, så långsamt tager sitt beslut i anseende till den ryska alliansen, då likväl detta är den endaste utvägen att upprätthålla riket emot aflägsna fiender.

Maj 30. Öfversten baron Otto Wrede har blifvit därjämte öfverdirektör öfver allt artilleriet samt fått 500 r. traktamentspenningar. Att göra detta med ett sken af rättvisa förklarade konungen, att de fyra öfverstarna vid artilleriet, hvilka hittills haft rang öfver dem i armén, nu icke hade annan rang än dessa senare, och som baron Wrede då var den äldste af dessa 4, så blef han di-

rektör framför dem. Det var besynnerligt, att konungen kunde bekvämas till denna arrangement, som innefattar en slags advokatyr och ej alldeles öfverensstämmer med rättvisan.

Juni 1. Konungen utförde trupperna till lägret och anförde själf drabanterna. Hans häst var ostyrig, så att han vid Blasieholmen måste byta om. Man börjar nu tala om konungens resa till Finland och att lägret icke skall vara längre än till den 18 juni.

Härtig Karl, som var återställd till hälsan, hade rest till Rosersberg att där tillbringa helgdagarna. Härtigen hade ej emottagit de 2,000 r., hvarmed konungen velat öka hans appanage emot de 35,000 r. härtigen under förmyndareregeringen sig tillade. Härtigen har svarat, att förstnämnda summa vore mycket otillräcklig emot hans behof och att konungen ändå kunde bättre använda den. Däremot har härtigen reformerat sin musik, större delen af sitt stall samt indragit alla sina pensioner, äfven ifrån dem af hans adjutanter, dem han i synnerhet älskat, och ändtligen alldeles skilt sig ifrån sin mätress, mamsell Slottsberg, hvilken minst är att beklaga, emedan man anser henne äga nära 70,000 r.

Juni 3. Härtiginnan promenerade och körde själf, då en liten hund, som hon hade med sig, hoppade utur vagnen och sprang framför hjulet, som gick öfver honom, att han dog på stället. Härtiginnan blef häftigt altererad och man fruktade för elaka följder. Härtigen efterskickades genast, men hann ej till staden förrän

Juni 4 då härtiginnan mådde bättre och var

Juni 5 uti lägret.

Konungens resa är nu säker. Han far postvägen med en liten svit till Finland. Man har ingen säkerhet, att kejsaren vid samma tid finner sig i Fredrikshamn, men man tror, att han ej kan emotstå den frestelsen, då han får höra konungen vara så nära, samt att ett rendez-vous således kan äga rum och den stora giftermålsfrågan muntligen blifva afgjord.

Författningen, hvarigenom brännvinsarrendet åter utbjudes på 10 år och hvilket anbud allmänt antages, visar, att man tror sig kunna umbära ständerna, hvarför detta äfven ogillas af alla dem, som önska sig riksdag.

Juni 8. Tvänne karlar, tämligen väl klädda, gingo uti lägret, och konungen med generaladjutanten baron Fabian Wrede samt kaptenlöjtnanten grefve Mörner passerade. Den ene af karlarna aftog hatten, men den andre icke. Baron Wrede gaf honom några

slag af generaladjutantsbattongen, och som han fortsatte sin gång utan hattens aftagande, så gaf grefve Mörner honom några slag af sin vaktkäpp, hvilken gick sönder. Karlen gick alltid, då baron Wrede befalde sin husarordonnans att gifva honom 25 slag af platta sabeln, dem han ock erhöll. Dessa karlar sade på tillfrågan icke deras namn, utan den ene föregaf, att den, som ej aftog hatten, var från landet. Emellertid har denna händelse gjort en elak värkan, och var väl, att den glömdes.

Förre underståthållaren Liljensparre var kommen till staden och har i dag blifvit för konungen presenterad. Hans oroliga hufvud synes icke vara af hans frånvaro korrigeradt, och det blir kuriöst att se, hvad olägenhet hans vistande härstädes kan orsaka.

Amiralen Cronstedt har blifvit generaladjutant vid flottorna med 1,200 r. lön årligen. Han skall hafva säte i konseljen uti alla de mål, som röra flottorna, och med sina förra löner har han nu 4,000 r.

Juni 13. Reste general Klingspor till Finland. Konungen har gifvit storfursten Alexander serafimerorden och låter lyckönska kejsaren till den öfverståndna kröningen. Man tror, att general Klingspor afreser till Ryssland med dessa ärender och att konungens resa sedan blir en följd däraf, med mindre de ankommande depescherna dessförinnan icke äro desto mera tillfredsställande, i hvilken händelse konungen reser förut. General Klingspor är emellertid rätt väl. Ifrån Skåne var tidning anländ, att hans excellens Reuterholm dit ankommit. Man visste genom svenske chargé d'affaires' rapport från Köpenhamn, det han vistades där under annat namn. Hans ankomst var högst oväntad. Konungen ansåg honom icke farlig eller oroande i annat afseende, än att han kunde blifva besvärlig i anseende till härtigen. General Taube tillstyrkte, det baron Reuterholm borde befallas att hädanefter vistas i Skåne eller på sin egendom uti Finland. Få se, hvad om honom decideras.

Juni 14. Krigsakademien är nu inskränkt till 120 kadetter Underguvernören är indragen och guvernörens lön minskad till 800 r., så att han förlorar 1,100 r. De öfriga kadetterna af de lägre klasserna skola i höst afmönstras.

Juni 15. Konungen har bifallit statsberedningens projekt, att värfvade armén skall inskränkas till de rätta tjänstgörandes antal samt permitteringar blifva för kronans räkning och de tjänstgörande däremot lönas bättre, men till statsberedningen är förvist att till

konungen inkomma med nya förslag och kalkyler öfver kronans vinst genom en sådan förändring. Kompanicheferna skola få sin ersättning i penningar, men som denna ej kan blifva svarande emot hvad cheferna nu åtnjuta, så komma äfven dessa att med sina lidanden förena deras klagorop.

Liljensparre försummar ej att infinna sig vid rapporterna på Ladugårdsgärdet, har tvänne gånger haft audiens hos konungen och gör allt hvad han kan att åter blifva employerad. Konungen är emot honom mycket prevenerad, anser honom för det han är, och man föreställer sig ej, att han användes, men tiderna äro så underliga, att äfven detta ej är en omöjlighet Konungen tycks äfven visa general Toll mindre förtroende, sedan i tyska avisorna var infördt, att generalen hade konungens förtroende, synnerliga ynnest och inflytande i affärerna. Däremot är generalen baron Fabian Wrede hos konungen särdeles väl bibehållen.

Juni 18. Ankom grefvinnan Armfelt och med henne den landsförviste major Peyron. Han hade lemnat baron Armfelt uti Kaluga för tre månader sedan, men grefvinnan Armfelt, som passerat vintern uti Petersburg, var därifrån rest den 2:dra i denna månad. Ändtligen har man riktiga underrättelser om Armfelt, hvars historia korteligen är, att på förra kejsarinnans egenhändiga bref ankom han till Petersburg vid samma tid som kort förut den förre härvarande ambassadören grefve Romanzoff dit anländt. Han hade beskrifvit konungen såsom ett barn, utan någon böjelse, nästan hébété. Ryska ministrarna, som trodde detta lika med kejsarinnan, underrättade Armfelt därom vid sin ankomst, anseendes förloradt att göra något till konungens bästa, som till äfventyrs aldrig skulle hålla dem någon räkning därför, utan att bättre vore lemna honom och gifva Sverige en annan konstitution, därvid Armfelt ej skulle blifva glömd. Men Armfelt ville ej tro Romanzoffs notioner om konungen och hade för mycket manifesterat sina rojalistiska sentiments att kunna blifva republikan. Kejsarinnan befalde honom då resa till Kaluga med 5,000 rubels pension, allt lika med hvad generallöjtnanter i Ryssland äga. All relation mellan honom och Sverige har alldeles upphört. Han föraktar sitt fädernesland, sörjer fröken Rudenskiölds öde och sin fader, den han tror sig hafva lagt i grafven. Hans underhåll är knapt tillräckligt för hans bärgning, societeten elak och han olycklig och ledsen. Hans hustru skall nu tillse, om hans återkomst till Sverige är möjlig; i annat fall far

hon tillbaka till honom. Han kallar sig Brandt, bär ingen dekoration eller uniform.

Peyron hade audiens.

Juni 21. Konungen syntes honom nådig, lofvade icke glömma honom, frågade efter Ryssland och ryska prinsessan, äfven efter grefvinnan Armfelt, men gjorde nu intet för Peyron, hvars omständigheter fordra snar hjälp.

Juni 23. Kom konungen till staden och gaf grefvinnan Armfelt audiens, men huru nådigt hans maj:t säges hafva bemött henne, synes det allt vara utan värkan, så länge hennes mans namn finnes på kåken uppspikadt.

Juni 24. Det berättas, att general Taube skall resa utrikes. Man har varit mycket intrigerad att veta hvart, och man tror sig nu hafva anledning att förmoda, det han skickas till den allmänna fredskongressen att där tala å Sveriges vägnar såsom garant af Westfaliska freden, ehuru liten interêt Sverige tagit i kriget.

Om Reuterholm talas intet. Man påstår, att han lemnat Skåne, men ingen vet, hvar han sig uppehåller. Hans folk säga, att han vill köpa sig landtegendom vid Stockholm. Härtiginnan har sagt, att härtigen ej vill se Reuterholm, att härtigen, ehuru liten anledning han har att vara nöjd, dock ej vill synas gifva sig någon aire d'intrigue.

Juni 27. Ankom kuriren Östbom från Petersburg. Uti Finland hade han lemnat depescher till general Klingspor. Kejsaren skulle med sin flotta, som utrustades, manövrera uti Finska viken samt gå i land i Svensksund och sedan resa landvägen till Petersburg genom Fredrikshamn. Uti Finland sades allmänt, att kungen skulle dit ankomma, men här omtalas nu intet sådant. Romerske prinsen Ruspoli, hvilken några dagar sig här uppehållit, sedan han tillbragt flera månader i Petersburg, har berättat, att konungens giftermål där ansågs såsom förfallet, sedan konungen ej vill skicka sig efter kejsarens åstundan. Emellertid har grefve Golowkin icke efter sin önskan fått blifva kejsaren presenterad vid dennes återkomst till Petersburg och det emedan han här vägrat [mottaga] presenten. Sådana motsägelser äro obegripliga, hälst det är ostridigt, att grefve Golowkin till detta vägrande haft kejsarens order, men kejsaren spelar komedi med honom till det längsta. Om giftermålet talas här intet, men man var angelägen att besvara de ankomna depescherna, ty kuriren återreste till Petersburg.

Juni 30. Samma dag var generalexercis på Ladugårdsgärdet, den härtiginnan bevistade med prinsessan under mycket regnaktigt väder.

Juli 1. Införde konungen regementena förmiddagen samt for till middagen till Haga, där hans sommarresidens blifver och där konseljerna hädanefter skola hållas. Emot aftonen började härtiginnan känna sig illamående, fick kräkningar, ett blodflöde samt barnvärkar. Man hämtade genast läkarna, och ehuru härtiginnans nedkomst ej väntades förrän den 20 juli, fann man dock saken allvarsam. Bud afgick till konungen, som var på Haga och ankom kl 11, äfvensom härtigen kom om natten. Rikskansleren kallades med h. e. Posse, h. e. Essen samt grefvinnorna Piper och de la Gardie. Bud gick åt landet efter grefvinnan Brahe och grefvinnan Stjerneld, hvilken senare var utsedd till barnets hofmästarinna. Äfvenså efterskickades ärkebiskopen och härtigens biktfader, doktor Murray. Plågorna påstodo hela natten, hvarunder man skref protokoll öfver händelsen, det de närvarande sedan skulle underteckna, konungens tillståndsbref för härtigen att bjuda faddrar, fadderbref för den kungl. familjen och kejsaren samt kejsarinnan af Ryssland, kallelsebref för dem af rikets herrar och fruar, som skulle vara tillstädes; allt gjordes, som man trott sig hafva god tid att göra till den 20:de. Konungen och härtigen voro ständigt inne, en skärm stod vid sängen, men allt hvad som sades där bakom hördes i hela rummet, lika med härtiginnans klagorop, som voro grufveliga. Konungen, hvilken ej hade någon idé om sådana saker, underrättade sig in arte obstetrica af rikskansleren och det med all ungdomens nyfikenhet. Om söndagsmorgonen den 2 juli kl. $^1/_2$ 9 ankom enkedrottningen, som tog sitt ställe nära sängen, äfvensom prinsessan ankom. Alla af bägge könen gingo uti rummet in och ut. Och saken gick nästan till indécence. Läkaren började tvifla om utgången och man trodde fostret vara dödt. Ackuschören Alm fann intet tecken till liflighet. Härtiginnan ropade under plågorna: pourvu que l'enfant vive, men kl. $^1/_2$6 framkom ändtligen en dödfödd prinsessa. Man dolde det för härtiginnan, som begärde se barnet, och då man sade henne, att det var en prinsessa, svarade hon: à bas, une fille! Hon frågade vidare och man sade, att barnet var svagt, då hon svarade: c'est bien mort. Man badade barnet med vin, satte tobaksclystère, blåste uti munnen, men allt förgäfves, hälst fostret framkom blått och kallt. Ändtligen på härtig-

innans enträgna frågor måste man säga sanningen. Hon tycktes i början ej mycket affekteras, men efter någon stund föll hon i häftiga konvulsioner, hvilka tilltogo så, att man fruktade för hennes lif. Generaldirektören Akrell sade äfven det åt härtigen, hvilken förut desolerad, nu blef så illa, att man måste sysselsätta sig med hans hjälp. Han hade i början hållit fostret för en gosse och tagit nafvelsträngen för något annat, äfvensom konungen vid fostrets påseende trott det vara brutet i armar och ben. Nu var allt hopp förbi. Man lät nedtaga signalen, som skulle nyttjas för kanonerna, hvilka på Kungsholmsbron voro uppsatta, och folket liknade hofvet därutinnan, att det tyckte det vara bäst som skedde.

Juli 3. Befann sig härtiginnan bättre och

Juli 4 nedsattes fostret emot aftonen uti kungsgrafven i en med blått sammet öfverklädd kista och i närvaro af riksmarskalken samt härtiginnans förste stallmästare baron Hamilton. Doktor Murray föreläste den andakt, handboken vid sådana tillfällen föreskrifver.

General Taube var rest den 28 juni. Föremålet för hans resa hade varit ett ämne för många gissningar. Han tog med sig en ung grefve Piper, som är hans egen son med grefvinnan Sophie Fersen, att placera [honom] uti kadettskolan i Berlin. Man säger, att han reser vidare till Wien, och tros, att han där skall insinuera, att han, å Sveriges vägnar, bör bevista förestående kongress de krigande makterna emellan såsom garant af Westfaliska freden. En annan gissning är, att preussiska hofvet med något allvar synes omfatta mecklenburgska husets sak och att ändamålet med generalens resa är till att förekomma de häraf möjliga olägenheterna. Emellertid är af statskontoret inga penningar till honom utbetalta, och det är sagdt med auktoritet, att han reser uti konungens enskilda ärenden. Det är ock tämligen klart, att en man, som synligen har konungens särskilda förtroende samt uti allmänna och egentligen de utländska ärenderna har en influence, ej lemnar konungen och far utomlands, med mindre viktiga orsaker föranleda.

Juli 12. Konungen hade hela tiden bott på Haga. Riksdrotset, som ej väntades förrän den 17, hade kommit den 2:dra, hvaraf man slutade, att han varit efterskickad, som han dock nekade, men publiken några dagar ansåg för tecken till konungens resa. Denna resa har dock ej omtalats förr än i dag, då man berättar, att

konungen om lördag far till Karlskrona och sedan sjövägen till Reval eller Svensksund att möta kejsaren.

Juli 15. For konungen kl. 10 förmiddagen. Resevagnen hade kört till Liljeholmen och konungen for dit uti kalesch. Med honom voro kaptenlöjtnanten grefve Piper, kammarjunkaren Möllersvärd samt kabinettssekreteraren grefve Mörner, alla tre unga herrar; ingen enda af den vanliga äldre eller yngre hofstaten medföljde. Han sades skola blifva borta 3 veckor, men de permissioner, han gifvit sina pager och andra, syntes båda 5 veckors frånvaro. Af en kammarherre Platen, som uppkommit och fått tala med konungen, vet man, att baron Taube väntar uti Ystad, äfvensom en plats i konungens vagn är ledig och en vache på ett vagnstak tom till en uti sviten felande persons tjänst. Man förlorar sig uti gissningar, hvart detta tager vägen. Skall baron Taube resa till Karlskrona, att sälja konungen till Ryssland eller skall konungen öfver Ystad gå till Tyskland? Detta senare vore det värsta. Han har tagit tvänne sina miniatyrporträtter med sig, dem Gillberg målat. Ryske ambassadören säges resa hem och det inom kort. Hvad skall allt detta betyda? Och den hemlighet, som i allt råder? Regering förordnades: riksdrotset, kanslern, landshöfdingen baron Ugglas, hvilken tillika skulle föreståöfverståthållareämbetet under konungens frånvaro, generaladjutanten af armén baron Mörner samt generaladjutanten af flottorna amiral Cronstedt. Ugglas var i Finland och Cronstedt i Karlskrona, men blefvo genom kurirer efterskickade. Man har aldrig sett någon sådan sammansättning —Ugglas, af alla känd, utan annan förtjänst än blinda lyckans, som upphjälpt honom ifrån intet, Mörner och Cronstedt, unga och oförfarna alla tre, utan någon slags konsideration, härtigarne samt alla rikets herrar förbigångna! Hvart skall detta taga vägen? Att konungen ämnar sig långväga, kan man döma af den dubbla expression, som undfallit vederbörande om hans återkomst.

Juli 18. Man har nu fått tidning, att baron Taube den 9 juli gått öfver Ystad till Tyskland att vidare begifva sig till Wien för att bekväma kejsaren att antaga en svensk kommissionär vid kongressen. Därtill är utnämnd grefve Axel Fersen och honom till biträde en ung pomeranare vid namn Pomeresche, som endast 9 månader i egenskap af extraordinarie arbetat i kansliet. Man tviflar ej, att grefve Fersen emottager denna kommission, aldra minst när han får se sin sufflör, af hvilkens ungdom ingenting är

att vänta. I alla händelser, om ock Sverige kan tigga sig hos kejsaren att vid kongressen hafva en kommissionär, så återstår, att fransoserna i den egenskapen icke lära antaga grefve Fersen, den de anse såsom en emigré, ifrån den tiden han var i fransk tjänst samt befordrade, ehuru olyckligen, konungens flykt. Man tror ock nu, att konungen reser till kejsarens möte sjövägen, men hvarest är dock obekant.

Juli 20. Höll landshöfding Ugglas såsom öfverståthållare sitt inträde. Borgerskapet är ej nöjdt med detta förordnande, emedan man icke var missnöjd med underståthållaren Nibelius och anser Ugglas' förordnande såsom ett förolämpamde af ofrälset, emedan Nibelius lika väl kunnat förestå öfverståthållareämbetet i konungens frånvaro, som det skett, då han var tillstädes. Detta riket har då den olyckan, att intet kan med allmänt bifall göras. Med personerna i regeringen, nämligen Ugglas och de tvänne adjutanterna, är missnöjet allmänt. Man hör med förundran härtigens förra belackare skrika högt, att konungen gjort illa, som ej bjudit sin farbroder en plats i regeringen. Det är en sanning, att konungen genom drotset tillbjudit hans excellens Kurck säte därstädes, men att han undanbedt sig det såsom sjuk och i behof af en landtresa. Uti västra delen af riket är ej tonen för konungen, och brännvinsanstalten har där gjort en elak värkan.

Ryske ambassadören är illa vid sitt hof såsom en värklig vän af kejsarinnan samt af Soltikoff. Han är dock en försiktig man, hvilken icke gifver någon [partie] prie emot sig. Han har begärt afsked, men fått tvänne års tjänstefrihet, hvaraf han sig nu begagnar.

Juli 22. I morgon skall generaladjutanten baron Mörner uti regeringen uppbryta de förseglade order, han fått och man vet innehålla, att grefve Gustaf Wachtmeister då emottager generaladjutantkäppen samt rum i regeringen. Samma dag, konungen reste, befalde han baron Mörner att låta bära konungens papper, som i tvänne koffertar voro af konungen inlagda och förseglade, uti landshöfding Rosensteins rum, hvilken var på landet. Man erinrade väl, att papperen säkrast förvarades på slottet, men konungen sade, att hans folk då kunde komma öfver dem. De blefvo således burna i det hus, Rosenstein på Fredsgatan bebodde, och rummet försegladt samt nyckeln emottagen af baron Mörner. Likaledes begärde konungen samma dag af baron Mörner ordensdekorationer, som medtogs på resan.

Brefven ifrån general Klingspor af den 13 juli omtala väl, att man väntade konungen till Finland, men allt är idel gissningar.

Då konungen reste, gick härtig Karl med riksmarskalken samt baron Rålamb fram och tillbaka i konungens garderob och syntes vid mycket elakt lynne. Konungen, sysselsatt att inlägga sakerna till resan, visade sig ej synnerligen angelägen att tala med härtigen, men tog ändtligen kort afsked. Härtigen affekterade att gå stora vägen till och ifrån konungen öfver stora borggården. Hans missnöje att icke vara i regeringen var lika synbart som allmänhetens förundran att icke finna honom där.

Juli 28. Konungen hade uti Karlskrona afsändt order till Ystad, det postjakten skulle vara i beredskap att föra honom öfver till Stralsund, och en kapten vid namn Hjelm beordrades att föra postjakten. Uti Karlskrona besåg konungen varfvet och dockan med all hastighet, men gaf sig icke tid att se tyghuset samt for därifrån den 20.

Baron Taube har uti Berlin yttrat sig, att han skulle resa till Wilhelmsbad, där grefve Fersen sig uppehåller, och börjar man nu allt mer och mer tro, att konungen reser till Hanau i Hessen-Darmstadt samt friar till den därvarande prinsessan. I dag är en kurir härifrån till konungen afgången med presenter, som kammarherre Platen haft med sig och som hos juveleraren Sander blifver iordningsatta. Detta blifver allt mer och mer besynnerligt.

Sverige, brouilleradt med Ryssland, med Preussen och Frankrike, står på sin egen botten och lärer utan alla allierade få erfara, hvad dess egen styrka förmår. Ambassadören Stedingk har från Petersburg begärt tvänne års permission.

Augusti 3. Konungen passerade Ystad den 24 juli och for, efter aviserna, till Stralsund, men man tror, att vägen togs till Lübeck eller någon annan hamn, som faciliterade ingången till tyska riket och hvarigenom konungen undvek både Pommern och Mecklenburg. Det är så mycket mindre anledning, att konungen ämnade sig till sina tyska stater, som generalguvernören Platen ej förrän den 29 skulle vara i Stralsund. Pommerska regeringen har vakanser och ingen anstalt möjlig för konungens emottagande, hvilken icke kan första gången som kung se sina tyska stater utan den värdighet, honom tillkommer. Konungens yttersta svar till ryske kejsaren, hvaraf svenska ambassadören icke erhöll någon afskrift efter vanligheten, var af innehåll, att som hans kejserliga maj:t icke kunde

finna sig uti det villkor, konungen enligt sitt lands grundlagar utan förbehåll äskat, så var ock konungen nödsakad renoncera [från] den käraste af sina önskningar samt föranlåten att å annat ställe söka den brud, hvarmed hans trogna undersåtares enträgna begär är, att han sig förser, men ehuru en union de famille dymedelst icke äger rum, hindras icke däraf en union politique, den konungens böjelse vore att med kejsaren på det fastaste knyta, i denna stund så mycket angelägnare, då de franska principernas framgång synes visa behofvet af alla furstars närmaste harmoni. Kejserliga hofvet har af denna händelse blifvit särdeles ledsen. Prins Kurakin såsom kansler har frågat kejsaren, hvad han befalde härom skola svaras, då kejsaren yttrat sig, att »med mindre jag skall lyckönska honom till hans ingående giftermål, äger intet svar rum.» Konungen hade skickat kejsarinnan handskar, dem hon vägrat mottaga. En fest blef gifven den 22 juli, då kejsaren och kejsarinnan väl höfligt talade med svenske ambassadören, men till supén blefvo alla främmande ministrar bjudna utom han, hvilket gjorde uppmärksamhet. I denna ställning voro sakerna med Ryssland, då ambassadören Stedingk, okunnig om konungens resa, anhöll om tvänne års ledighet.

Onsdagen den 26 har härvarande preussiske minister Tarrach hos rikskansleren framfört konungens af Preussen önskan, att mecklenburgska huset måtte blifva tillfredsställdt. Detta var första gången preussiska hofvet talat utur den tonen, hvaraf följderna skola afbidas. Man vet, att konungen bjudit penningar åt mecklenburgska huset, som med indignité afslagit det, då härtigen däremot ville hafva Wismar och distriktet.

Augusti 7. Onsdagen den 5 har ryske ambassadören tillställt rikskansleren ett kejsarens bref till konungen, innehållande förmodligen svar på det här framföre omtalta brefvet, ehuru detta svar syntes vara ambassadören obekant.

Augusti 8. Utrikesposten medförde den tidning, att konungen efter den 26 passerat i största inkognito Stralsund, Wismar, Ratzeburg samt gått öfver Elbe. Man väntade icke detta i Hamburgska avisen, emedan man föreställde sig, att konungens resa och ankomst dit var af yttersta hemlighet, men han är igenkänd i Wismar af postmästaren och af en jude i Stralsund. Man berättar nu, att han i Stralsund lämnat grefve Piper och Möllersvärd samt fortsatt resan allena med grefve Mörner på postvagnen under namn af en svensk löjtnant. Hans ekonomi och drabanter äro hit åter tillbakakomna.

Denna resa ogillas här allmänt. Man anser den nog hasarderad och romanesk. Man är särdeles missnöjd med hemligheten häraf, och utgången allena kan justifiera alltsammans.

Augusti 11. Posten innehåller, att konungen den 25 juli passerat Hamburg i strängaste inkognito samt på samma sätt Lüneburg, och [att han] där sades begifva sig till Pyrmont att nyttja hälsovattnet. Uti hans svit sades endast vara tvänne personer och lifmedikus Rung. Man berättar ock med denna posten, att konungen i Preussen skall vara död, hvilken tidning synes ogrundad.

Augusti 18. Med utrikesposten berättas, att konungen passerat Hannover samt öfver Halberstadt anländt den 5 till Leipzig, allt uti strängaste inkognito. En ifrån honom afsänd kurir är i dag ankommen med bref ifrån Leipzig. Konungen hade ock skrifvit till enkedrottningen samt till baron Ugglas, men detta sista utan datum och ort. Kuriren var förbjuden att säga, hvar han lämnat konungen, utan skulle föregifva, att det skett i grannskapet af Hamburg. Uti Hamburgska tidningen var införd en satirisk annons om konungens resa, hvilket skett på härtigens af Mecklenburg föranstaltande, som högeligen är förtörnad att ej hafva träffat konungen, hvilken, då han ankom till Stralsund, emot sin destination, som var till Travemünde, ej talade med general Pollet och presidenten Thun, som anmälde sig, utan for direkt genom staden, så snart hästarna voro spända för vagnen. I Wismar har konungen blifvit igenkänd på värdshuset af värden, benämnd Gartz, och farit klockan 1 om natten därifrån i stället för kl. 8 om morgonen, då hästarna för de öfriga voro beställda. Uti samma värdshus hvilade härtigens minister von Dorn, men hvilken ej fick kunskap om konungens resa, förrän han var borta. Konungen for förbi lustslottet Doberan på en half mil nära, där härtigen af Mecklenburg sig uppehöll, hvilken då reste efter konungen, men fann honom icke, utan anlände 6 timmar senare till Rostock. Hade härtigen träffat konungen, så hade ofelbart en scen dem emellan uppstått, emedan härtigen är en häftig man. Konungen har vid resan genom Gadebusch besett det ställe, som af grefve Stenbocks tapperhet är utmärkt. Missnöjet öfver den hemlighet, hvarmed konungens resa fortsättes, tilltager och utspridés i hela landet.

Augusti 21. Lät regeringen införa i avisen, att konungen fortfor att uppehålla sig uti Tyskland, hvilken uti allmänna termer författade underrättelse fanns för regeringens räkning löjlig.

Augusti 25. Den ankomna tyska posten berättade, att konungen, som ännu den 10 uppehöll sig uti Leipzig, varit uti Dresden samt genom general Taube, som uppehållit sig i Karlsruhe, begärt och erhållit prinsessan Fredrika Dorothea Wilhelmina af Baden. Hennes fader arfprinsen och moder tillika med prinsessan hade rest ifrån Karlsruhe, och förlofningen skulle ske i Weimar eller Leipzig. Detta bestyrktes också af de bref [som de] främmande ministrarna erhållit, men regeringen erhöll med denna dagen ingen tidning från konungen. Någonstädes här framföre borde det stå antecknadt, att då Gustaf III 1791 var i Spa, samt under hvilken tid han genom baron Armfelt lät underhålla härvarande ryske ambassadören, grefve Stackelberg uti hoppet om dåvarande kronprinsens giftermål med en rysk prinsessa, var baron Taube då redan i Karlsruhe att se de den tiden uppväxande prinsessorna, i hopp att ibland dem finna kronprinsens brud. Detta giftermål är således bland salig konungens förslag, och badiska huset räknar släktskap med Vasafamiljen. Äldre prinsessan af Baden är gift med storfursten Alexander i Petersburg, och denna prinsessa var sin moder 1793 till Ryssland följaktig, då den äldre kvarstannade. Tvänne prinsar af Baden äro nu i Petersburg att af dem utvälja en man åt den prinsessa, som var konungen ämnad. Af allt detta borde den slutsatsen dragas, att konungen ej kunnat afsluta detta giftermål utan ryska hofvets bifall. Om ock konungen trodde sig ej i behof däraf, borde icke badiska hofvet hafva vågat ett sådant steg. I sådant afseende kan detta giftermål vara så godt som något annat, ehuru det ej föreställer några allianser eller betydande inflytelser.

Augusti 26. Erhöll rikskansleren tvänne kurirer ifrån kungen och med dem ett tjockt bref till enkedrottningen, som genast aflemnades. Däribland var ock bref från den utvalda prinsessan, hvilken nyhets sannfärdighet manifesterar sig, ehuru det ej är lofgifvet att tala därom. Kungen skulle den 18 afresa ifrån Leipzig, uppehålla sig ett par dagar uti Berlin samt skyndsamt hemresa. I morgon afgå härifrån drabanterna samt ekonomien, hvilken skall möta konungen först uti Karlskrona och, om han där icke träffas, uti Ystad. Konungen befaller rikskansleren säga många höfligheter åt ryske ambassadören, den konungen önskade, innan ambassadören afreser ifrån Sverige, råka och tala med om de förestående förändringarna. Konungens expressioner om ambassadören voro ganska smickrande. De blefvo ambassadören i afton meddelade, och han

var däröfver särdeles nöjd. — Konungen skrifver om den permission, baron Stedingk begärt, att det vore opolitiskt i denna stund att bevilja densamma, då ryske härvarande ambassadören bortreser och en sådan ömse sidors ambassadörers bortresa skulle gifva anseende af ett brouillerie båda hofven emellan. Dessutom skrifver konungen: »Jag känner Stedingks tänkesätt, men det skadar ej, att han något pinas, ty med mera ståndaktighet och fermeté förlidet år hade de ledsamheter undvikits, som jag sedan den tiden fått vidkännas.» Jag har sett konungens bref. Han skrifver redigt och väl samt uti en konungastil, och att döma efter hans bref, som är en säker stämpel, är hans tankegåfva väl organiserad. Konungens expression om ambassadören Stedingk visar, huru den ryska giftermålssaken ligger honom om hjärtat och huru han håller dem en elak räkning, som därtill bidrogo. Detta gör mig ondt för Stedingks och baron Essens skull, som i detta mål oskyldigt blefvo inblandade och blandade andra.

Augusti 27. Afreste ryske ambassadörerna och emottogos affärerna af en chargé d'affaires Wasilief.

Augusti 28. Riksmarskalken grefve Oxenstierna hade äfven erhållit bref af konungen med lista på de personer, som skola emottaga drottningen, af hvilka en del den 22 oktober skola infinna sig i Stralsund och andra afbida hennes ankomst i Karlskrona. Denna lista innehöll hofstatens titlar, men ej deras namn. I följd häraf lät grefve Oxenstierna afgå bref och kallelser till alla dem, som utgjorde drottningens hofstat, sådan den 1795 fastställdes. Besynnerligt, att giftermålet på sådant sätt kungöres, oansedt regeringen säger ingenting och desavouerar alltsammans under afvaktan af konungens order. Man är tvungen att tro något förhastande vara begånget å grefve Oxenstiernas sida. Order äro gifna, att ett örlogsskepp jämte fregatten Bellona skola öfverföra prinsessan.

September 1. Emellan den 11 och 15 hade konungen med badiska familjen samt härtigen och härtiginnan af Sachen-Weimar varit i Erfurt och där förlofvat sig med prinsessan Fredrika, så återrest till Leipzig, varit en afton i Potsdam hos konungen af Preussen och en dag i Berlin hos därvarande kungl. familjen samt den 21 om aftonen rest från Berlin till Stralsund.

September 2. I dag ankom bref från konungen, att han i morgon trodde sig kunna vara vid Haga. I dag skulle han anlända till Upsala, sedan han tagit vägen öfver Enköping.

September 3. Anlände konungen strax efter middagen till Rosersberg hos härtigen, for därifrån till Ulriksdal till enkedrottningen, där det ömmaste emottagande väntade honom, begaf sig därifrån till prinsessan och [var] kl. 10 på slottet, där regeringen var sammankallad samt upplöstes. Han var så oväntad, att rikskansleren ej begifvit sig till staden, icke häller amiral Cronstedt, emedan man uträknat, det konungen icke förrän den 5 skulle anlända.

September 4. Emottog konungen rapport och spisade sedan på Ulriksdal med prinsessan samt uppehöll sig där till kl. 8 om aftonen. Föregående dagen och äfven i dag hade konungen länge enskildt samtal med drottningen och visade sig uti societeten mera ledig och språksam än tillförne. Han omtalade alla händelser under sina resor samt de ställen han besett, var särdeles nöjd med Pommern och det mottagande han där njutit, men undvek med all otvungen försiktighet att tala ett enda ord om badiska familjen eller sitt giftermål, hvaröfver man dagligen afbidar en kungörelse, sedan nu alla anstalter vidtagas för värkställigheten, såsom redan till hofstaten och dess afresa, krigsskepps utrustande att öfverföra prinsessan till Karlskrona, därifrån hon landvägen skall gå till Fittja och så till Drottningholm. Uti slottet jämkar man sig tillsammans med rummen så godt man kan, till dess enkedrottningens nya rum blifva färdiga. Emellertid har general Taube med kabinettssekreteraren grefve Mörner stannat kvar uti Berlin att negociera, hvad som återstår för det mecklenburgska husets tillfredsställelse samt gör en arrangement med Ryssland, om några svårigheter där skulle möta, emedan det numera är säkert, att ryska hofvet i denna sak ej varit rådfrågadt.

Prinsessan, som under sitt vistande därstädes erhöll mycket juveler, har äfven fått en pension af 30,000 rubel, hvilken nu upphörer, men hennes far har äfven en pension, den han ogärna torde sakna, i händelse ryska hofvet skulle ogilla, hvad nu blifvit gjordt. Detta allt skall snart upplysas.

Ett engelskt örlogsskepp har uti Göteborgs hamn skjutit och sänkt en fransysk kapare. Detta våldsamma steg emot folkrätten har gjort mycken uppmärksamhet, men konungen har låtit bero därvid att uti de mest pressanta termer begära engelska hofvets satisfaktion. Uti ett starkare förhållande hade man bemäktigat sig örlogsskeppet, till dess satisfaktion var gifven. Emellertid kan häraf betydande olägenheter uppkomma. Franske ministern vid danska hofvet

Grouvelle är efter en resa genom Norge hit anländ under det namnet Duvernois. Han är den, som uppläste dödsdomen för konungen af Frankrike, och ärnar här endast uppehålla sig några dagar.

September 5. Hade landshöfdingen baron Ugglas sammankallat borgerskapet och nedlade genom ett långt tal det öfverståthållareämbetet, han under konungens frånvaro förestått. Man ansåg detta såsom en komedi och väntade, att ett nytt konstitutorial skulle bibehålla honom längre vid ämbetet.

September 8. Konungens giftermål skall eklateras den 10 med gala och grand concert.

Uti tyska avisen innehålles, att prinsessans af Mecklenburg förlofning med prinsen af Sachsen-Gotha den 27 augusti blifvit kungjord i Ludwigslust, *ehuru den var afgjord redan i juni månad*, hvilket härtigen af Mecklenburg funnit godt att tillägga, såsom hade han gjort första steget till försoning med konungen.

Förordningen eller kungörelsen om giftermålet är ganska kort utan alla reflexioner om det framfarna.

September 10. Genom 4 gånger 128 skott samt kungörelsers upplåsande på predikstolarna gjordes konungens giftermål bekant. Om aftonen var cour och gala. Härtig Karl mådde ej så väl, att han kunde bevista aftonmåltiden, ehuru han var på couren. Ministrarna blefvo härom notificerade och innehöll notifikationen: Que le roi par cette alliance s'était rendu aux voeux de son peuple. Man arbetar nu på Heiratskontraktet, och blifver Gripsholm enkesäte samt kontraktet i öfrigt lika som för enkedrottningen 1766. Hvad hemgift prinsessan medförer, är obekant, men kan i alla händelser ej blifva betydlig.

Det bref, som under den 7 augusti är upptaget, att ryske ambassadören tillställt rikskansleren såsom svar på konungens ultimata bref till kejsaren, innehöll, att då konungen fann oöfvervinnerliga hinder på sin sida för ryska giftermålet och kejsaren ej kunde göra någon ändring i sin föresats, så fick det äfven därvid förblifva, men hvad den af konungen proponerade alliansen anginge, så fann kejsaren intet, som därmed hastade.

September 16. Man sysselsätter sig nu endast med giftermålsanstalterna, därvid magnificence väl skall iakttagas, dock under bibehållande af all möjlig sparsamhet, hvilka sällan gå väl tillsammans. Sviten reser den 20 och 24 samt konungen den 30. Okunnig-

het och villrådighet ha herraväldet vid alla anstalter och röjer sig, att ingen med kunskaper uppletas eller användes.

Grefvinnan Armfelt med major Peyron återreste till Ryssland den 14. Hon har för sin man ej vunnit annat, än att reklamationen vid de främmande hofven är återkallad samt han får resa i Europa, hvart han vill, att han återfår besittningen af Frescati, och att de flera barn hon fått eller får med sin man, sedan han biltog blef, få bära hans namn. Peyron blef öfveradjutant hos konungen, hvilken värdighet han såsom major förut innehaft, men erhöll ej det minsta understöd eller annan upprättelse.

September 18. Ankom ifrån Baden den underrättelsen, att prinsessans fader sjuknat och att hon på några dagar måste uppskjuta sin afresa. Frågan blef då, om ock konungens afresa borde anstå samt bud därom afgå till orterna, men då man befarade, att obehagliga rykten häraf skulle uppstå, så förbef det vid den fastställda resedagen. Dessa rykten infunno sig äfven; man tog för afgjordt, att Ryssland lagt hinder i vägen, och att äfven detta giftermål skulle misslyckas. Emellertid afreste sviten till Ystad och Karlskrona under loppet af denna vecka.

September 20. Beslöt magistraten i Stockholm att till drottningens intåg låta bygga en äreport vid Fredsgatan samt illuminera stadens hus, hvilket hos konungen skulle anmälas, på det illuminationen måtte blifva allmän.

September 22. Förordnades landshöfdingen baron af Ugglas att åter förestå öfverståthållareämbetet under bilägret af högtidligheterna.

September 25. Tillade konungen härtig Karl 8,000 r., samt härtig Fredrik och prinsessan 4,000 r. hvardera till deras förestående kostnader under bilägret.

Vid en konselj på Haga om ceremonien vid intåget uppstod fråga, att de tvänne yngsta excellenserna borde emottaga drottningen vid Drottningholm, och då föll ordningen på baron v. Essen. Man invände, att han icke hade statsekipage och osäkert, om han, som nu tagit afsked, ville göra sig denna depense, då konungen kastade pennan ifrån sig och sade med hastighet: »det är en tique emot mig, att baron Essen aflagt mina livréer; då man tjänat hofvet så länge, är man berättigad att behålla dem, och det kan han icke ignorera.» Man invände vidare, att han ej ägde någon annans exempel att åberopa sig och att han, med nedläggandet af riksstallmästare-

ämbetet, äfven trodde livréerna följa. Men konungen hade humör och saken föll samt baron Ruuth med baron Ridderstolpe förordnades till drottningens emottagande. Efter supén inkallade konungen baron Rålamb och sade honom, det konungen på sin sida försäkrade honom, det han icke förrän tvänne dagar där framman före haft sig bekant, att baron Essen aflagt konungens livré, att baron Rålamb skulle skrifva honom till, det konungen tilläte honom bruka dem, att konungen icke hade tillfälle af sina egna vagnar lämna baron Essen någon, men tilläte honom sätta konungens chiffre på sin vagn och ändtligen, att konungen erinrade sig, att baron Essen vid konungens tillträde till regeringen nedlagt den pension af 333 r. 16 sk. han af salig konungens handkassa innehade, att konungen då accepterat detta, men nu då baron Essen icke af allmänna medel något åtnjuter, så finner ock konungen sig ej kunna annat än gifva honom denna pension tillbaka. Detta allt värkställdes och visar konungens reflexion att sätta baron Essen i tort samt undanrödja minnet af den hastighet, konungen visade i konseljen. Konungen hade ock af baron Ugglas underrättat sig, om baron Essen lemnat öfverståthållarehuset, emedan konungen i händelse af någon med prinsessan ankommande resande kunde finna sig uti behof däraf, hvarföre baron Essen nu erbjöd sig att lemna konungen huset möbleradt såsom det stod; i annat fall skulle han föranstalta om en snar flyttning, jämte det han undanbad sig livréernas bruk såsom numera honom för dyrt och icke passande.

September 26. Konungen har erinrat rikskanslern därom, att han, enligt öfverenskommelse med honom vid början af konungens regering, mot slutet af detta året kan erhålla sin ledighet och äfven nämnt honom hans efterträdare såsom kanslipresident, emedan rikskansler ej mera förordnas. Allmänneligen gissas på grefve Axel Fersen eller general Taube till denna post, men ingen af dem kan blifva. Jag gissar envoyén Celsing. Konungen har gifvit rikskanslern löfte om 3,000 r:s pension, utom 1,000 r. han njuter såsom konungens guvernör och 7,000 r. till hans skulds betalande. Detta allt är ganska magnifikt och rikskanslern oväntadt. I denna sak har konungen icke rådfrågat någon människa, som är rikskanslerens lycka. Hans gäld är 10,000 r. Han hade om allt detta skrifvit till konungen ett rörande bref, och kännes detta ej af någon annan än mig, emedan konungen förbjudit rikskanslern att det för någon omtala, innan värkställigheten efter bröllopet följer,

hvaraf rikskansleren i anseende till den nära kännedom, jag har om hans affärer, gjort ett undantag.

September 28. Hans excellens Reuterholm har ifrån Skåne långsamt rest upp till Örby, en riksmarskalken grefve Gyllenstjerna tillhörig nära Stockholm belägen gård, [och] har nu för 10,000 r. däraf grosshandlaren Schön lånat honom 5,000 r., köpt Danvikshemmanet Nyckelviken, utan att ens bese det, men funnit dess solitära läge passande med hans lynne, som hatar människosläktet och där han på ett afstånd vill bese de här förefallande händelserna.

September 29. Ifrån Ryssland ankom en depesch med extra post, som innehöll, att kejsaren låtit prevenera ambassadören, det han icke önskade någon notifikation genom beskickning om konungens giftermål. Ambassadören åter hade härifrån haft order att insinuera vid ryska hofvet, det konungen hälst önskade vid berörda tillfälle icke afsända särskilda notifikationsbeskickningar, men ambassadören hade icke hunnit att fullgöra denna befallning, innan kejsaren förekommit honom. Här är man nöjd med detta såsom ett bevis, att kejsaren och konungen tänkte lika, men i en annan ordning visar det ovänliga dispositioner. Svenske ambassadören är nu åter uti en utmärkt indifference, och med svenska beskickningen umgås ingen ryss utan den högsta nödvändighet. Man smickrar sig dock här med den desorganisation, hvaruti kejsaren fortfar att sätta sin armé och hela administrationen samt befarar intet ondt af honom. Gifve Gud, att denna uträkning må vara fästad på goda grunder.

September 30. Afreste konungen till Karlskrona, och förordnades under hans frånvaro regering af drotset, rikskansleren, baron Kurck, baron Ugglas samt generaladjutanten, om hvilken förseglade order äro gifna att öppna om måndag den 2 oktober vid regeringens sammanträde och då innehålla, att generalen baron Fabian Wrede är generaladjutant. Man hade trott, att regering ej vore nödvändig, då konungen vore uti riket, men konungen har ansett det nödvändigt för ärendernas lopp.

Oktober 3. En express ifrån konungen, afsänd uti Linköping, medbragte tidning, att konungen nämnt grefve Fersen till ambassadör vid freden med Tyska riket och Frankrike samt envoyén Bildt till plenipotentiaire minister, hvilket förefaller desto mer oväntadt, då någon fråga nu icke är om fred, utan kriget fastmer är åter så godt som decideradt. Man anser detta såsom ett steg,

hvarigenom konungen till det badiska husets tillfredsställelse visar det intresse, han tager uti Tyska rikets konservation, men olyckligtvis lärer detta föga bekymra Frankrike, som ej häller någonsin torde admittera grefve Fersen till fredsstiftare, då han anses för emigré.

General Taube har fått 5,000 r. i traktamentspenningar och 100 r. om dagen, så länge hans mission varar.

Konungen har låtit genom grefve Posse befalla riksmarskalken, att ifrån det redan färdigskrifna och till någon del tryckta ceremonielet skall utgå det, som i början angår hvad vid prinsessans emottagande i Pommern samt kopulationsakten i Stralsund skall iakttagas, och att ceremonielet börjas med prinsessans ankomst till Karlskrona.

Oktober 10. Ankom ifrån Karlskrona konungens svar till hans excellens Essen genom baron Rålamb, att konungen ej ville nyttja hans möbler, utan rapporterade sig på det första genom baron Ugglas' gifna utlåtande, att huset till den 20 skall vara tomt. Då man nu icke har någon anledning att tro, det prinsessan har någon af sin släkt med sig, för hvilken kungen kunnat vara i behof af huset, så finner man denna procedur kanske ovänlig, och är nära till tro den vara ett misstag, genom baron Rålambs oförsiktighet tillkommen.

Oktober 14. Ankom tidningar ifrån Karlskrona, att drottningen där stigit i land den 11 samt i morgon därifrån afreser att den 23 inträffar på Drottningholm. När intåget sedermera sker, är obekant. Drottningen beskrifves skön, men ganska blyg. Uti detta senare instämma alla, som sett henne, ehuru hvar och en söker att fernissa det så godt han kan. Hon bär ryska Katarinaorden. Hennes blygsamhet har konungen berömt för enkedrottningen, och denna egenskap torde göra drottningens sällhet hos dem båda, med hvilkas karaktär det nära instämmer. Konungen har varit ganska glad att finna henne på svensk botten.

Oktober 16. Hans excellens Reuterholm har nu ökat sina sällsamheter därmed, att han slagit upp handeln om Nyckelviken samt gifvit 500 r. uti förlikning. Han har begärt af härtigen att få komma till staden och uppvakta honom, men härtigen har svarat, att han sig detta undanbad, emedan baron Reuterholm icke uppvaktat konungen före dess afresa och det således kunde gifva härtigen ett anseende, som han ville undvika, att nu i konungens frånvaro

mottaga baronen. Detta bref har konungen visat åt sin förste stallmästare baron Nolcken, och är det ganska säkert, att härtigens ögon öppnat sig samt han funnit, huru baron Reuterholm missledt honom. Härtigen har det undfallit på Rosersberg den expressionen, att han äfven vore tvungen föda baron Reuterholm samt gifva honom 2,000 r. om året. Detta har åter kommit till baron Reuterholms kunskap, som, humilierad att dela den med allmänheten, önskat sig en explikation med härtigen.

Konungens giftermål gör icke i allmänheten och, hvad sällsyntare är, hos allmogen den känsla af glädje, man bort vänta. Äfven det sämre folket blandar härmed reflexioner om osäkerhet och hysa en farhåga för följderna i anseende till Ryssland. Folket uträknar ock, att prinsessan är fattig samt ej medför något, ej häller i deras tanke nog hög till börd och stånd. Detta allt försvinner snart, om vi få behålla lugnet.

Oktober 18. Af det utkomna ceremonielet finnes, att baron Taube, som är ambassadör, vid konungens giftermål blifvit excellens.

Borgerskapet har beslutat att låta upptaga de i strömmen nedan om slottet år 1781 nedfallna bropelare, som hindra grundläggningen för nya bron samt befordra samma bro till värkställighet, ett arbete, som öfverträffar borgerskapets moyens och som de knapt lofvat, förrän de det ångrat, och knapt kunna verkställa. Detta är ett foster af baron Ugglas fjäsk, som är den oredigaste ämbetsman, man någonsin kan framte och styrker den blinda lyckans urskilningsgåfvor, hvilken på honom vräkt ägodelar och titlar, men ej kunnat gifva honom städadt begrepp.

Oktober 23. Anlände konungen och prinsessan till Drottningholm, dit en mängd människor sig begifva, dels af skyldighet och dels af nyfikenhet. Prinsessan skall vara ganska fin, gå lutad och icke hafva någon maintien. Med de kavaljerer, som på Gripsholm komplimenterade henne ifrån enkedrottningen och den öfriga kungliga familjen, talade hon intet. Hennes kläder voro illa gjorda, med mera sådant, som hoffolket anmärkte.

I går, när sluparna skulle ifrån Rosenbad afgå till Fittja, hände, att en slup blef genom oförsiktighet neddrifven i strömmen och en karl omkom, då slupen kantrade. De öfriga räddade sig; en fastnade ibland bjälkar och bröt af armen. Man tror, att uti successionen efter general Mörner, som hade blå husarerna och nu är död, skall

general Toll kunna återfå det regemente, han under härtigens tid förlorade.

Konungen synes ej på något sätt skilja sig ifrån sin vanliga kallsinnighet. Han talade på operan blott en enda gång med prinsessan och på supén endast tvänne gånger, af hvilka prinsessan endast hörde det den ena gången. Hon synes ganska intressant, men tyst, blygsam och förundrad. Konungen har genom grefvinnan Piper förbjudit prinsessans fröknar att hafva någon familiaritet med henne, och att den, emot hvilken hon visar ett uteslutande förtroende, bör anse det lika med ett afsked. Detta visar konungens grannlagenhet att alldeles skilja henne ifrån all influence, men tilllika att hon ej får en rolig lefnad. Enkedrottningen visar henne mycken vänlighet; hon gick emot prinsessan ända till trappan, omfamnade henne, och så snart hon inkom i rummet, gaf [hon] henne en collier af briljanter med porträtt, värd 7,000 r. Vid operan och vid supén talade hon ofta med prinsessan samt viste henne attentioner vid alla tillfällen. Intåget blir den 31 oktober.

Oktober 24. Anlände som kurirer från Petersburg major Peyron och fältväbeln Östbom. Detta gjorde mycken uppmärksamhet, emedan man ej väntar något godt från Ryssland. Frågan säges nu vara ett missförstånd, uppkommet vid gränsen, där ryssarna utan att erlägga tull velat från svenska sidan lurendreja bräder, därvid en rysk officer som contrebandier blifvit arresterad, men genast släppt. Kejsaren har tagit parti med officern och fordrat upprättelse. Detta är hvad man vet. Förmodligen blir det väl värre. Vår ambassadör är ganska illa, och prinsessan Elisabeth, som är syster till vår tillkommande drottning, handteras äfven med kallsinnighet. Regeringen gör ännu här bonne mine en mauvais jeu. Kejsaren har förklarat, att om man icke gåfve honom satisfaktion, så toge han sig själf den, och ambassadören hade funnit utseendet sådant, att man kunde befara kriget i hvart ögonblick.

Oktober 31. Sedan prinsessan tillbringat den förlidna veckan på Drottningholm, så hölls i dag intåget. Det var tämligen mesquint. Alla livréer gamla och ekipagerna ej bättre. Allt hvad till polisen hörer, gick ordentligt, utan någon olycka, men inom slottet var mycken oordning. Kyrkan och rikssalen voro väl dekorerade och målade, men [det hade] kunnat vara mera ljust å båda ställen. Drottningen syntes ganska fatiguerad, men täck, sådan som unga flickor äro det, men har intet kungligt anseende. När konungen

anlände till rikssalen, var bordet ej serveradt, och man väntade servisen öfver en fjärdedels timme, då konungen kallade riksmarskalken, grefve Oxenstierna, och sade honom, att kungen länge skulle komma ihåg detta.

November 1. Voro gratulationer och utdelades gracer efter vanligheten, stämplade af hoffavör. All denna fåfänga har ock nu fallit i det förakt, att man däråt lemnar föga afseende, och kontradiktoriskt är, att konungen, som visar mycken stadga och allvarsamhet, ens vårdar sig om sådant lappri, hvilka de, som nalkas hans person, endast nyttja att därmed göra sig kreatur. Baron Taube undanbad sig excellenstiteln och grefvevärdigheten, och då konungen omtalade detta i kapitlet, kommo honom tårarna i ögonen. Drottningen dånade, då damerna skulle presenteras, men kom sig åter före samt bevistade publika spisningen och äfven spektaklet, som var ganska långvarigt. Allt, som hörer till [en] omständlig beskrifning, är tryckt och behöfver icke här uppskrifvas. Om aftonen superade konungen med drottningen och hofvet i stillhet. Emot kl. 12 kom till rikskanslern åter en kurir från Petersburg. och man befarade, att kriget utbrutit. Men denna kurir hade fredliga tidningar och man anser åter faran förbi. Man skrifver ifrån Petersburg, »l'orage est passé pour ce moment, grâce à la religion de l'empereur et aux conseils du prince Bedsborodsko. Le cri de guerre est général, en partie parceque l'orgueil n'est pas accoutumé à une humiliation, en partie parcequ'on est las des excercises dont les troupes sont tourmentées, outre que plusieurs personnes la desirent pour faire fortune.» Dessa tidningar voro ganska kärkomna och får man nu återlemna sig till hvilan, så länge det varar. Ibland befordringarna var den enda viktiga, att general Toll återfick sitt regemente, hvarefter han ock måttat, sedan han kom utur fängelset.

November 2. Drottningen hade blifvit sjuk om natten, läkarna efterskickades att stilla kräkningen samt andra plågor. Konungen hade legat för sig själf. Illuminationen för i dag är kontramanderad, äfvensom bal paré till i morgon, Drottningen var af en svag complexion. Man tror, att de föregående dagarnas fatigue samt förkylning vållat hennes opasslighet, men publiken plaisanterar ändå däröfver, att opassligheten infunnit sig efter första nattens äktenskap.

Till rikskanslerens efterträdare börjar man nu nämna statssekreteraren Franc under baron Taubes inseende eller som det var sista dagarna af konungens tider.

November 3. Ännu fortfar drottningens opasslighet, fast man anser den obetydlig, men äfven i dag är illuminationen inställd.

November 10. Ändtligen berättades, att drottningens hälsa är återställd, och operan Gustaf Vasa uppfördes med gala andra gången. Man talade nu åtskilligt om drottningens nu öfverståndna opasslighet, hvilken med kräkningar infunnit sig alla aftnar. Man anser dem som simagréer och en utväg att göra konungens seger svårare. Ändtligen påstås den vara vunnen, och man har förmärkt mera munterhet hos dem bägge, ehuru detta är blotta nyanser. Konungen monterar sitt hof på det allvarsammaste sätt, all möjlig distans emellan honom och drottningen samt det öfriga hoffolket. Den senare får ingen tilltala, icke ens hennes hoffröknar, och ej häller fruntimren besöka henne. Vid bordet om middagarna hos kungen talas ej ett enda ord. I går hade kungen för första gången bjudit främmande, och det är kungjordt, att rapporterna, då konungen visar sig, äro måndagar och torsdagar. Om aftonen är supé hos drottningen. Konungen spelar schack med öfverkammarherren baron De Geer, och drottningen med grefvinnan Piper samt baron Taube sitta djupt i rummet. De öfriga tillbringa tiden i tysthet. Konungens beslut synes vara att till undvikande af all möjlig influence ifrån drottningens sida betaga henne alla främmande relationer. Hofvet är således ej det roligaste stället och vida skildt ifrån hvad man väntade sig af konungens och drottningens ungdom. Denna senare skall af naturen vara böjd för glädtighet. Detta lefnadssätt har likväl något anständigt och värdigt, som felades i sal. konungens hof, liknar mycket hofvet i konung Adolf Fredriks tid, och är icke utan, att konungen i längden har en nyttig inflytelse på lefnadssättet i allmänhet.

En ifrån Reval ankommen skeppare berättar, att kejserliga order dit voro anlända, det alla svenska skepp, vare sig lastade eller olastade, skulle gå utur hamnen. Detta väckte mycken oro, men förklaras nu hafva varit en följd af det förra brouilleriet, som visat sig uti en värklig hostilité, då det kunnat föranleda till dylika order.

November 13. Var den allmänna illuminationen och i anseende till anstalter genom utvändiga illuminationer vackrare än någonsin tillförne. Trängseln på nya bron visade, att en enda kommunikation mellan staden och malmarne ej är tillräcklig. Konungen hade framför sig en skock pojkar, som följde honom genom hela staden och beständigt ropade hurra, till dess hesheten förvandlade deras

läten till klagorop. Detta var af polisen med mycken maladresse föranstaltadt, emedan mångfaldiga personer sågo de polisbetjänter, hvilka följde med hopen och bestyrde om ropningarna. Detta uti oroliga tider af salig konungen nyttjade medel att bestyrka folkets glädje är uti nuvarande lugn ett konungen ovärdigt smicker, vittnande om ingenting och öfverflödigt, emedan konungen är allmänt älskad. Han distinguerar mycket baron Ugglas, men denne har ock därför många ovänner, därtill äfven bidrager det sällsynta högmod, som hos honom är rådande och skulle kväfva många dygder. Likväl har man sagt, så i salig konungens som i denna konungens tid, att baron Ugglas aldrig nyttjade det tillträde han ägt till konungens person att skada någon, men nu börja hans ovänner äfven berätta, det han gifver konungen elaka notioner om många. I fall så är, gör han ganska illa emot konungen, hvilkens unga sinne ej får fyllas med misstankar, de där tids nog komma att göra hans krona tung.

November 14. Var efter middagen en ovanlig konselj af konungen med drotset, baron Taube och baron Ugglas. Man gissade härom åtskilligt; en del trodde, att någon polisrapport härtill gifvit anledning, andra åter att baron Reuterholm uti sitt mörker begått någon galenskap, hvilket värre vore.

November 15. Återkom den senaste till Petersburg afskickade kuriren Östbom. Allt var nu därstädes appaiseradt och harmonien emellan makterna återställd, såsom en man skrifver: »que cette harmonie ressemble à l'harmonie de l'univers, qui ne consiste qu'en differences.»

November 15. I morgon afgår grefve Hamilton till Danmark och grefve Gustaf Stenbock till Berlin att notificera konungens giftermål. Till Petersburg går ingen, enligt hvad förr är antecknadt. Grefve Stenbock har order, huru han skall förhålla sig, i händelse konungen af Preussen vid hans framkomst skulle vara död, därtill mycken anledning är. Man tycker sig nu kunna se mycken aktivitet hos alla dem, som tro sig kunna nalkas styrelsen af de allmänna affärerna, och man tror, att konungen efter festerna reser till Drottningholm eller Gripsholm samt hvarifrån sedermera skall emanera hans beslut om administrationen och personerna. Sveriges utrikesställning synes nu bekymrande. Danmark och Preussen äro uti höjden af deras glädje att se konungens giftermål med en rysk prinsessa och de därifrån oskiljaktiga förbindelserna echouerade, däraf likväl icke följer någon anledning, som skulle dessa makter antaga sig vår sak,

i fall det behöfdes, utan Danmark med en vanlig otrohet begagna sig af vår olycka. Freden emellan romerske kejsaren och Frankrike har satt ryske kejsaren i författning att icke åt detta krig behöfva lemna någon uppmärksamhet, utan däremot hafva allt rådrum att omfatta oss, om han det behagar. Kronprinsen af Preussen är en ung herre, som snart bestiger tronen, intagen af Fredrik den stores spådom att likna honom, och osäkert är, uti hvad relationer han kommer med Ryssland. England, sysselsatt af sitt krig med Frankrike, lemnar åt oss föga uppmärksamhet. Man skulle således tro en sund politik fordra att alliera sig med Frankrike, som, ehuru icke direkt, dock genom sin influence kunde förmå romerske kejsaren och Preussen att oss biträda, men konungen, af de bästa skäl intagen af en billig vedervilja emot dessa ohyggliga regicider, hvilka, upplösande samfundsbandet, göra stora framsteg, visar ingen böjelse att [begagna sig af] denna utväg. Fransoserna påstå, att konungen bör skicka dem en minister. Detta är väl omtaladt, men ej värkställdt; däremot nämnes grefve Fersen till konungens ambassadör vid den förestående fredskongressen, och denne grefve Fersen anses uti Frankrike såsom émigré samt [är] efter konungens olyckligen misslyckade resa till Varennes som sådan straffad in effigie. Det är föga anledning, att fransoserna med deras nuvarande framgång och högmod emottaga denne ambassadör, och deras vägrande anses af konungen såsom en offence, hvarmed allt hopp uppå dem försvinner. Sverige är således isoleradt, dess belägenhet eftertänklig och konjunkturerna ledsamma, till dess något evenement, som ej kan förutses, skingrar dessa bekymmer. Med räddhåga och afsky betraktas Rysslands makt, hvarest en gränslös despotism och en med öfvermod blandad styrelse gör mänskliga varelsen odräglig. Ett defensivt krig med denna makten blefve nationens, som, styrd af en ung och modig konung, dyrt skulle sälja segern, men allmänna kalamiteten vore därifrån oskiljaktig, den Gud afvände.

Man omtalar ett stort läger på Parola Malm för nästa sommar. Ett sådant var 1783, därefter konungen såg kejsarinnan i Fredrikshamn att, som man sade, göra amende honorable.

November 16. Ändtligen blef baron Reuterholm ihågkommen, och hans gamle vän, hofstallmästaren baron Schwerin, erhöll i går konungens befallning att säga baron Reuterholm, det han innan den 20 skulle vara 10 mil ifrån Stockholm. Baron Schwerin frågade, hvart hans maj:t befalde, att Reuterholm skulle begifva sig, då

konungen svarade: till sin egendom i Finland, till Skåne eller till riksmarskalken grefve Gyllenstjerna i Östergötland. Baron Schwerin invände, att Reuterholm ämnade köpa en egendom Brollstad, och då han på konungens tillfrågan svarade, att denna vore fyra mil från Stockholm, yttrade sig konungen, det sådant vore för nära, men vid vidare hemställan om en egendom vid Västerås, fann konungen, att det kunde tillåtas. På konungens befallning blef af statssekreteraren Rosenblad baron Reuterholm tillskrifvet ett bref af innehåll, att baron Reuterholm skulle tillkännagifva, huruvida han vore sinnad begagna en pension af 1,000 r., den konungen honom tillagt på beneficie- och benådningsstaten, men hvilken i annat fall skulle indragas. Med upprepande af orden svarade baron Reuterholm strax och tackade i underdånighet samt lyfte pensionen. Öfverste Aminoff, förföljd i Armfeltska processen, hade tillskrifvit baron Reuterholm en défi, hvilken mycket allarmerade honom, och genast meddelade [han detta till] härtigen samt anhöll om hans beskydd, jämte det baron Essen anlitades. Denne senare hade mycken pouvoir på Aminoff och bragte saken därhän, att Aminoff endast önskade uti baron Essens närvaro af baron Reuterholm återfå de papper, denne senare efter Armfeltska processen kvarhållit, men Aminoff tillhörde, hvilket ock värkställes. Baron Reuterholm afreser, utan att man vet hvarthän. Intet omtalas, hvarutinnan han förgått sig, men sedan hans förr omtalade brouillerie med härtigen har han åter förlikt sig med honom, och bref skola tvänne gånger vara växlade. Till förekommande af allt sådant tror man, att hans eloignement är funnen nödig.

Då Gustaf Vasa förliden gårdag uppfördes, saknades de verser uti 1 akt 6 scen, som börja med dessa orden: *tro att det gifs* och sluta *skall våga* och vidare börja med orden *thy ägde* och sluta *icke slaf.*

November 17. Om morgonen kallade konungen öfversten vid Svea gardet baron Friesendorff och sade honom, att konungen icke kunde se kammarfröken hos drottningen fröken Friesendorff, utan att hon inom 24 timmar skulle vara ifrån hofvet och staden. Öfversten, hvars brorsdotter detta var, blef bestört och anhöll om underrättelse, hvad fröken Friesendorff kunnat gjort att ådraga sig en sådan konungens onåd, då konungen svarade, att ingen crime kunde henne förevitas, men att konungens beslut ej vore till att ändra. Öfversten anhöll om tillstånd att beledsaga sin nièce, då konungen frågade: hvarför det, hvarpå öfversten upplyste, att fröken ej hade någon annan anhörig, och lemnade konungen härtill bifall.

Fröken Friesendorff afreste genast ifrån slottet och November 18 till Östergötland. Detta gjorde en obeskriflig uppmärksamhet, var inom kort bekant inom hela staden, och mångfaldiga gissningar uppkommo om förhållandet, som likväl är, att konungen icke vill, det drottningen äger någon favorit eller särskild confidente; att drottningen ifrån början distinguerat fröken Friesendorff; att hon en gång är funnen i drottningens rum förmiddagen, hvarför öfverhofmästarinnan, grefvinnan Piper, bannat fröken, som det oaktadt en annan gång åter varit hos drottningen, men råkat konungen, hvilken frågat henne, hvad hon gjorde där, och på hennes svar, att hon skulle underrätta sig om drottningens hälsa, invändt, det sådant kunde ske genom en beskickning uti garderoben med en hoflakej eller jungfru. Detta oaktadt hade fröken Friesendorff den 16 varit åter hos drottningen, då kungen inkommit i rummet och fröken väl hastat ut genom en annan dörr, likväl så att konungen blifvit henne varse, vid hvilken olydnad konungen fattat sitt beslut att eloignera henne. Allmänheten tager härutinnan del och kan icke begripa, huru det kan vara drottningen förment att äga någon vän samt tror hennes lefnad på det sättet blifva ledsam och isolerad.

Kallsinnigheten med Ryssland gör, att konungen nu söker nalkas Frankrike. Genom svenske ministern i Haag, grefve Löwenhjelm, är en negociation öppnad, och som både spanska hofvet och Bataviska republiken erbjudit sin mediation, så har man emottagit det förra. Af Sverige och Frankrike skola på en gång ministrar utnämnas samt nominationerna utväxlas i Haag hos spanske ministern Anduaga. Till svensk envoyé i Paris nämnes von Asp i London, då däremot grefve Fersen, som ej trifves i sitt fädernesland, erhåller sistnämnda beställning. Under sista vistandet i Berlin hade baron Taube ofta konfererat med franske ministern därstädes Caillard och oansedt sin obenägenhet för fransoserna dock funnit, att denna nation ej vore till att förakta. Genom freden emellan Österrike och Frankrike samt det förras äganderätt till Venedig har turken erhållit mäktiga grannar, hvilka gifva honom bekymmer. Man finner däraf tillfälle för svenske ministern att som rådgifvare vid Porten hafva en roll och vinna förtroende. Les intrigues des cabinets sättas således i rörelse, men hvad ryssen därom säger, blifver en annan fråga, då kejsaren af en harmoni emellan oss och Frankrike kan befara inquietuder samt förekomma häldre än förekommas. Det är icke utan

att Frankrike äfven söker förlika sig med Ryssland, och deras gemensamma intressen fordra det. Ministern Caillard i Berlin har ofta samtal med ryske ministern grefve Panin därstädes, och gifve Gud, att icke nu sker, hvad ofta händt: [att] Sverige blifver dupe af negociationerna. Ryske kejsaren, oaktadt allt det bizarreri, som är uti hans lynne, skall dock vara en homme d'honneur samt icke oroa oss, så länge han tror oss på rena vägar, men däremot lätt kunna lockas utur lugnet, om han förmärker något tvetydigt å vår sida. Man väntar stundeligen tidning om kungens i Preussen död, och man tror hans efterträdare vara vår konungs synnerliga vän, som tillvunnit sig honom under sitt vistande i Berlin.

November 20. Som all uppmärksamhet är vänd på det höga parets sammanlefnad, så erfar man, att sedan fröken Friesendorffs eloignement har varit elakt humör, att konungen tvänne dagar spisat allena med en kammarjunkare uti sina rum, att han om kvällarna ingått i drottningens sängkammare, men efter $^1/_4$ eller ½ timme återgått till sina rum, låtit kalla vakthafvande kammarjunkaren samt legat allena där.

Vid fyrvärkeriet den 21 anmärktes, att drottningens namn ej kunde tändas på en gång med konungens, men brann mycket längre, sedan det förra slocknat, hvaraf allmänheten gjorde explikationer.

November 30 hade baron Ugglas tillstält, att konungen uppkallat magistraten och borgerskapets äldste samt, under upprepande af deras förtjänster emot hans fader, tackat dem för de högtidligheter, de vid konungens förmälning anstält och den trohet de visat. Baron Ugglas är dagligen och länge inne hos konungen. Man tror sig vid hofvet hafva anledningar, att han i behof att göra sig nödvändig uppfyller konungen med dikter och berättelser samt falska notioner om människor. Han är en farlig favorit, om han blifver det. Hans högmod förvillar honom och hans äregirighet är ojämförlig. Han trifves icke i det lugn, som värkligen här ännu råder, och han vill ändtligen söka parti där, det ej finnes.

December 2. Duellerade på pistoler majoren vid husarerna baron Höpken med öfverstelöjtnant Stockenström, en nedrig persedel, känd af många bofstreck. Denne senare blef illa blesserad i höften. Man befarade häraf ledsamma följder.

December 5. Nedlade baron Ugglas åter öfverståthållareämbetet med ett tal, uppfyldt af allt det skryt och den fåfänga, som upp-

väckte vämjelse, hvartill ej litet bidrog lågheten af justitieborgmästaren Ulners svar och det oanständiga smicker, han anförde.

Emellan konungen och drottningen råder och fastmera tilltager kölden. Han superar ej med henne och de talas ej vid. De, som nu se henne, finna endast barnslighet utan stadga och utan uppfostran, och detta lofvar ej synnerligen.

December 6. Löjligheten af baron Ugglas högmod blef i dag uppfyld med rågadt mål, då bryggaren Abraham Westman hos de femtio äldste proponerade att öfver baron Ugglas slå en medalj, hvilket de femtio af vanlig fromhet biföllo, de fleste i det hopp, att baron Ugglas skulle sig det undanbedja såsom en oförtjänt ära, hvilket dock var långt ifrån hans enskilda och ensamma omdöme.

December 12 dog Stockenström i följd af blessyren, han fått vid duellen med baron Höpken. Denne senare, tillika med sekundanterna, grefve Mörner och Löwenhjelm, rymde i osäkerhet om det afseende konungen kan gifva saken.

December 14. Nedlade rikskansleren sitt ämbete uti en inrikes konselj. Konungen hörde hans skrift under tårars utgjutande. Rikskansleren behåller 4,166 r. 32 sk. pension samt får 7,000 r. till sin skulds betalande. Saken skall hållas hemlig till tisdagen. Man tror nu, att ministern i Köpenhamn von Ehrenheim är utsedd att emottaga ministrarna vid konferenserna. Det synes ock, som nalkades baron Taubes favör sitt slut, därtill baronerna Fabian Wrede och Fleming bidraga. Denne senare har på någon tid ej visat sig, oansedt han i början var synnerligen väl med konungen. Nu har han åter synts i konungens förtroende och flera aftnar superat allena med honom. Håkansons förslag att inträngа sig vid finansexpeditionen, har misslyckats, och i dag är statsberedningens berättelse om statsvärkets tillstånd uppläst uti konselj samt var lysande, så att det visade 600,000 r. minskning uti den årliga statsbristen, hvaraf skulle följa, att statsbristen genom en lika uti tvänne år fortsatt hushållning vore alldeles ersatt samt en behållning af 100 till 150,000 r. uppkommen. Men förhållandet i anseende till rikets tillstånd är ej mindre betänkligt, där 18 pr agio och stigande växelkurs gör bekymmer.

December 20. Tog rikskansleren afsked hos konungen och hos kanslikollegium samt erhöll utaf konungen en gulddosa med porträtt och briljanter, värd öfver 2,000 r. Von Ehrenheim emottog utrikes affärerna såsom konstituerad hofkansler, men blef därjämte envoyé i

Köpenhamn med 6,000 r. appointement; huru länge detta varar, är osäkert.

I afton for konungen till Haga med en liten societé, hvilket gör bekymmer, då drottningen får tillbringa helgen allena i Stockholm. Harmonien emellan dem är ej den bästa. Hela hofvet vet, att han passerat med henne hela natten emellan den 6 och 7 december, men ännu påstår man, att äktenskapet icke är consommeradt. Kongressen i Rastadt hotar Sverige med moln. Man väntar dagligen, att grefve Fersen blifvit tillsagd fara därifrån, och man tror, att fråga blir om Wismars och Pommerns afträdande till Preussen. Med Frankrike var äfven illa.

December 26. Konungen passerade julhelgen med sin societé på Haga och drottningen med sitt hof i staden, hvilket gör i allmänheten en ganska elak värkan. I dag har drottningen superat på Haga. Baron Fabian Wrede gör hvad han kan att förena dem, har äfven därmed så långt kommit, att drottningen lemnas mera [tillfälle] att öfverlemna sig åt sin frihet samt roa sig, men närmare kommer det inte.

December 30. Konungen har några kvällar efter supén farit till staden att passera natten med drottningen, men andra säga åter, att han tillbragt den i sin kammare och endast rest till staden att förmå publiken att tro, det han var hos sin gemål. De fransyska papperen innehålla en persiflerande försmädelse på svenska missionen i Rastadt och grefve Fersens ambassad samt hans samtal med Bonaparte, hvilket allt här finner mycket medhåll, emedan alla förutsett denna utgång af Fersens mission. Emellertid slutar detta året märkvärdigt för Europa och för Sverige, som nu åter gått miste om den enda återstående utvägen att blifva betydande in- och utvärtes genom det romperade giftermålet i Ryssland.

ÅTTONDE KAPITLET.

1798. De kavaljerer, som äro med konungen på Haga, hade bjudit honom och drottningen till Ulriksdal att spisa uti confidencen, men konungen hade fått kolik af förkylning morgonstunden och kunde ej komma. I går afton var den vanliga nyårssupén hos konungen.

Januari 6. Härvarande franske generalkonsuln Delisle gör sig all möda att förmå de handlande till ett steg: att genom deputerade hos konungen begära upplifvandet af franska beskickningen, och att baron Stael skulle åter blifva ambassadör, en önskan, den direktorium äfven nog tydligen yttrade, men de handlande våga icke detta steg, hvilket ock endast skulle tjäna att ännu mera eloignera konungen ifrån det franska systemet, som man annars förmenar honom vara nära att omfatta, oansedt hans medfödda repugnance. Konungen har för hofkansleren Ehrenheim yttrat sitt missnöje öfver de franska papperens innehåll angående entrevuen emellan grefve Fersen och Bonaparte samt hållit före, att man på något sätt borde möta denna försmädelse, men då Ehrenheim visat, att allt hvad man i denna vägen kunde göra blefve utan ändamål och endast ledande till ledsamheter, har kungen yttrat sig: »I kunnen ha rätt, med det folket är intet att göra.»

Januari 8 och 11. Var konungen i staden samt hade sistnämnda dag konselj. De andra dagarna voro konseljer på Haga, där konungen fortfor att vistas. Rikskansleren kallas till alla konseljer, så länge han förblifver i staden, en alldeles ovanlig distinktion, sedan han lemnat sina ämbeten, en distinktion, den ännu ingen annan i dylik ställning åtnjutit. Konungen synes vara angelägen [att] vid alla tillfällen visa, att han ej varit missnöjd med rikskansleren. Denne senare har sedan 1792 haft under sin vård och af statssekreteraren Schröderheim emottagit det skottet, hvarmed salig konungen dödades [och som] vid likets öppning uttogs. Detta skulle efter den tidens

beslut, uti en gulddosa insatt, förvaras i räntekammaren, men som härå icke följt värkställighet, så har konungen nu befalt, att det aflemnas till hofkansleren Ehrenheim att nedsättas i riksarkivet och där förvaras.

Konungen fortfar att vistas på Haga, men är förmiddagarna i staden, särdeles måndagar och torsdagar. Hans humör är sombre, och, intagen af bekymmer, är han inom sig icke lycklig. Han visar det mjältsjuka lynne, som han hade i Petersburg, sedan brouilleriet började. Han sitter på Haga förmiddagarna i sitt bibliotek utan att läsa eller låta läsa för sig, går någon gång uti societeten, och om där disputeras, deltager han däruti med hetta. Han är om nätterna länge vaken och sofver länge om morgnarna. Det händer ofta, att dechiffrerade depescher bringas honom på eftermiddagarna, dem han lämnar olästa till natten. Hofkansleren Ehrenheim söker determinera honom att nämna baron Staël till ambassadör i Paris efter direktorii önskan. Man tror ock, att den saken lyckas, men ehuru angeläget det är att vara i godt förstånd med Frankrike, var dock detta nämnande mycket under konungens värdighet samt en stor förändring i hans tänkesätt, om han kan taga det på sig, då baron Stael är och bör vara honom en obehaglig varelse.

Amiralen Cronstedt har synnerligen konungens öra samt uppehåller honom med nödvändigheten att hafva stora flottan uti fullt stånd äfven inom den tid af 10 år, hvarå enligt en upprättad plan man gjort räkning. I sådant afseende har han styrkt konungen till ett lån utrikes och i sammanhang därmed att upptaga ett mindre lån, hvarigenom all statskontorets enskilda skuld likvideras. Detta har vice presidenten Lagerheim grundligen vederlagt uti ett konungen lemnadt betänkande, och kunde det i alla afseenden, om ock rikets tillgångar sådant medgåfve, icke blifva annat än af synnerliga följder, om uti en ung konungs hand alla försvarsanstalter voro i det goda skick, att intet felade, då man föga kunde räkna på fredens bibehållande.

Januari 27. Den fortfarande kallsinnigheten emellan det höga paret utgör endaste konversationsämnet. I går var konungen i frimurareloge, for sedermera utan att se drottningen på supé hos härtiginnan och reste därefter till Haga. Drottningen var ej hos härtiginnan, och denna indifference gjorde vid hofvet allmän uppmärksamhet.

Af rikskansleren har konungen återköpt för 2,000 r den honom

gifna dosa samt gifver den åt den siste härvarande kgl. franske ambassadören marquis du Pons, hvilken i Paris förer ett ängsligt lif.

Januari 29. Drottningen superade på Operahuset, och syntes åter vänskapen vara förnyad, sedan konungen i går haft en lång konversation med henne, hvarefter man funnit drottningen gråtande. Hon är ganska barnslig och föga resurs med henne.

Februari 1. I dag afreste rikskansleren till Åkerö, och i dag hade för första gången sammanträde den tullkommitté, som konungen på statsberedningens tillstyrkan förordnat, uti hvilken kommitté man för första gången under denna regering ser använd riksrådet Liljencrantz, vice presidenten Stjerngranat, lagman Håkanson, utom de flera vanliga.

Februari 23. Intet annat synnerligt föreföll denna tiden, än att kursen var uppstigen till 57 à 56 p. på Hamburg och agio till 20 pr.. hvilket väckte mycken oro och hvaröfver konungen äfven hörde Lagerheim. Han tillskref alltsammans handelns underbalans samt styrkte till hushållning. I följd däraf befaldes ett allvarligare ifrande emot lurendrejerier och öfverflödsförordningens öfverträdelse. Bref afgick till kommersekollegium att inkomma med betänkande om manufakturerna samt handtvärkeriernas tillstånd, uppgifva orsakerna till deras dyrhet och odugliga arbeten, jämte medel att hjälpa det ena och andra. Flera gånger äro sådana utvägar tagna utan framgång.

Tillförene är nämndt, att man arbetar på Staëls utnämnande till minister i Paris. Hans hustru, Neckers dotter, var mätress åt den nuvarande franske ministern för utrikesärendena Talleyrand-Perigord, och hon har funnit sin varelse i Paris fordra, det hennes man äfven där vore beklädd med någon publik karaktär. Detta är orsaken, hvarföre direktoriet yrkar hans utnämnande — för honom i alla afseenden vanhederligt, då han ganska noga känner, att hans demokratiska anda gjort honom för konungen lika ohygglig, som han varit det hos hans fader och bör blifva det ännu mera, då han begagnar sig af Frankrikes influence att förmå konungen emot sin vilja nämna honom till en förtroendepost. Det lärer emellertid gå därtill. Kurirer äro därom växlade, konungen har yrkat, att Frankrike erkänner grefve Fersen i Rastadt och nämner minister till Sverige på samma gång, som en härifrån nämnes. Fransoserna, återställda af sin framgång, låta ej föreskrifva sig något villkor, men Staëls utnämnande anses det oaktadt säkert, då legationssekretera-

ren Brinkman uti Berlin blifvit uti samma egenskap sänd till Paris att på Staël hafva ett vakande öga, som likväl ej förminskar tyngden af den humiliation, Sverige vid detta tillfälle får vidkännas, utan att däraf draga den ringaste fördel.

Fransosernas dekret till Englands skada, att alla neutrala skepp äro priser, om de ifrån engelsk hamn föra engelska varor, äro emot folkrätten samt har orsakat engelska ministärens här och i Danmark gjorda anbud, att svenska skepp skola ifrån England få gå under engelskt konvoj, å hvilket anbud konungen genom hofkansleren svarat, att med erkännande af konungens af England bevågenhet hade Sverige redan fogat anstalt om dess handelsfartygs konvojerande och kunde ej i annat fall af anbudet sig begagna, än därest våra skepp funno sig uti sådana farvatten, där konvoj ej vore att tillgå, uti hvilket fall de af den engelska konvojen må sig begagna. Detta svar blifver dock i Frankrike utan allt tvifvel illa upptaget.

Grefvinnan Armfelt har efter återkomsten till Ryssland hos kejsaren anmält, att konungen upphäft reklamationerna mot hennes man samt därföre anhållit, det han måtte få begifva sig ifrån Kaluga, hvilket kejsaren illa upptagit, anseende sig till detta tillstånds meddelande ej hafva behöft afbida något utlåtande af konungen uti Sverige samt förordnade, att Armfelt skall få resa utur Ryssland på någon tid och sedan återkomma med tillstånd att antaga sitt namn och vistas i Lifland. Han har därför nu begifvit sig till Berlin.

Februari 26. Grefvinnan Wright (moder till baron Nils Höpken, som i duell skjutit öfverstelöjtnant Stockenström) var uppkommen att under den med sonen vid hofrätten började rättegången begära nåd för honom. Konungen emottog henne med all möjlig grace och hade uti sina fasoner med henne all upptänklig grannlagenhet. Hon blef i dag befald att supera med drottningen, det första exemplet sedan konungens giftermål, att någon främmande blifvit befald till drottningens dagliga supé.

Drottningen fortfar att emot konungen vara ovänlig, svarar honom knappast, då han tilltalar henne eller ock vänder bort ögonen. Konungen bemödar sig att vara något mera familjär, men förgäfves.

Det fransyska dagbladet le Redacteur [innehåller] en högst oangenäm beskrifning öfver den disharmoni, som råder emellan konungen och drottningen sedan början af giftermålet. Den säger ock, att le baron de Yobe, orätt skrifvet [för] Taube, hvilken varit orsaken till giftermålet, fallit i onåd. Man har märkt, att baron Fleming

afskrifvit detta utur det exemplar, som finnes på societeten, och utan allt afseende får konungen således se det, hvilket hos honom måste öka det elaka lynnet.

Förre kaptenen vid gardet Henrik Sparre, hvilken 1787 lemnade regementet och är orsaken till de uppträden, då äro antecknade, kom nu till staden och infann sig vid rapporten, men blef på konungens befallning af kammarjunkaren baron Bonde afvist. Han har dock haft audiens hos konungen samt begärt upprättelse för sitt lidande, en orimlig begäran, sedan han ej i sal. konungens tid sådant yrkat, mindre erhållit.

Mars 14. Man hade flera dagar omtalat, att konungen skulle resa och då förliden den 12 general Klingspor erhöll generaladjutantskäppen, talade man om resan med mera visshet. En del sade till Berlin, tilläggande den orimligheten, att konungen, ledsen vid drottningen, ville negociera om hennes återställande, andra att resan ställdes till Karlskrona. I dag anför man, att konungen far till Ekolsund samt därifrån till Strömsholm samt skall återkomma den 22. Man tror konungen köper Ekolsund af Seaton samt låter enkedrottningen få det slottet i stället för Strömsholms slott, med hvilket senare konungen visar sig särdeles nöjd. Med konungen följde kabinettssekreteraren baron Rosenhane och grefve Mörner, hvaraf man ville sluta att resan torde blifva långvarigare.

Mars 19. Konungen väntas hem den 22, då han tager vägen öfver Gripsholm. Han har några dagar uppehållit sig vid Strömsholm att taga stuteriet i ögonsikte, då han ock låtit underrätta sig om hushållningen att stadga sina tankar om stuteriets upphäfvande eller förändrande, som statsberedningen föreslagit, men hvaremot baron Rålamb på stallets vägnar synnerligen arbetar.

Alla anfall emot vice presidenten Lagerheims förstörande synas fruktlösa. Riksrådet Liljencrantz har äfven blandat sig därmed för egen räkning, men lika förgäfves, då hans ålder och aftagande sinnesstyrka föga passa till ett sådant värf. Lagerheims medel äro sparsamhet och hushållning, intet förhastande, utan tålamod; för öfrigt ser han intet i stort, utan endast små moyens. Han har dock nu förmått konungen att upptaga ett lån uti riksgäldskontoret af 250,000 r. till afbetalande af statskontorets kuranta skulder att om två år återbetalas. Statsbristen är minskad med en half million r., och nu börjas att sysselsätta sig med kronans domäner och deras fördelaktiga förvaltning.

Mars 21. Kom konungen tillbaka. Härtig Karl hade förlidne gårdag haft ett anfall af seriöst slag med domning uti sidan, sansningens förlust och ögats dragning uppåt. Läkarna voro häröfver mycket bekymrade.

Mars 23. Härtigen hade i går afton åter haft spasmodiska anfall med mattighet, men är ömsom bättre.

Mars 26. Uti ett utkommet nummer af dagbladet Telegrafen var en öfversättning införd, innehållande bland[annat] anstötliga reflexioner öfver kejsarens politiska förhållande uti Tyskland samt öfver frihetsandans utbredande öfver södra delen af Europa, då däremot despotismen uti den norra delen fastställer sig allt mer och mer, men man borde hoppas, det upplysningen segrar och icke stannar förrän vid Nevaströmmen. Detta blad gjorde uppmärksamhet. Konungen kallade auktorn, en kapten Nordfors vid Göta garde, och lät honom veta sitt missnöje, under det bladet konfiskerades samt omtrycktes, men med detsamma blef en förklaring öfver tryckfrihetsförordningen afgjord, hvilken den 1 april skall publiceras, men emellertid hålles i yttersta hemlighet.

Mars 31. Fick man af tyska avisorna se, att baron Staël blifvit utnämnd till svensk kommissarie vid franska regeringen. Han har således vunnit sitt ändamål och inom kort lära vi väl få en dylik till Stockholm, då bekymren först lära taga sin början.

April 1. Kungjordes den öfver tryckfrihetsförordningen utkomna förklaringen, som gjorde mycken uppmärksamhet och vann föga bifall.

April 2. Berättas en kurir vara ankommen från Paris, hvilken vid danska hofvet skall aflemnat depescher af innehåll, att Frankrike äskar, det sundet stänges för alla engelska skepp, samt här skall äska, att våra hamnar äfven måtte för engelska skepp vara stängda. Detta gjorde mycken uppmärksamhet ibland de handlande, dem regeringen intet meddelar, däraf de kunna döma, om saken sig så förhåller eller icke.

Härtig Karl har haft ett nytt anfall af slag, som kallas reumatiskt, och är i dag ganska illa.

April 4. Den ankomna tyska posten innehåller, att franska direktorium icke emottagit baron Staël uti egenskap af kommissarie, utan begär, att han må blifva minister af första eller andra rangen, hvilket också är beviljadt och

April 6. en kurir därom expedierad.

April 7. Sedan tidning ankommit, att baron Schoultz von Ascheraden som minister vid berlinska hofvet därstädes aflidit, så är hofkanslern von Engeström förordnad till envoyé, därvid konungen mindre följt sin böjelse för personen, än sin hushållning, emedan Engeström som minister vid Wienska hofvet drog ännu sin appointement.

April 12. Det är en sanning, det fransoserna begärt, att hamnarna i Göteborg, Marstrand och Uddevalla skola stängas för engelsmännen, hvilket dock konungen afslagit, och får man vidare se, hvad däraf följer.

April 14. Baron Ugglas, hvilkens med dumhet förenade högfärd aldrig upphörer att locka konungen till de göromål, som förnedra eller förlöjliga konungamakten, hade nu åter förmått honom att sammankalla magistraten med borgerskapets äldste på rådhuset samt underrätta dem, att då Adolf Fredrikstorg icke i anseende till den träskaktiga grunden passade för obelisken, konungens till Ugglas af denna anledning afgifna bref skulle uppläsas samt han få anledning hålla ett af hans skrifvare författadt tal, som å stadens vägnar besvarades i ett ämne, hvarom aldrig något bref behöft skrifvas, och om äfven det till öfverflöd ej kunnat undvikas, åtminstone varit mer än tillräckligt, om borgerskapet på vanligt vis fått det sig skriftligen meddeladt.

April 16. Förre franske statsministern, grefve St. Priest, hvilken åter någon tid sig här uppehållit, reser i dag till Mittau, där den olycklige Ludvig XVIII sig uppehåller.

April 26. Sedan den 17, då drotset var bortrest, har baron Ugglas sutit uti konungens konselj öfver konstituerade hofkanslern, hvilken å alla andra ställen sitter öfver landshöfdingar och statssekreterare, men konungen har motiverat detta af den grund, att baron Ugglas tvänne gånger sutit i regeringen samt tvänne gånger varit konstituerad öfverståthållare och var en ganska hederlig karl. Den ascendant, baron Ugglas vunnit hos konungen, är obegriplig, då man känner hans oredighet och oskicklighet, men han förer adulationsspråket och underhåller konungen i begreppet om sin makt samt fjäskar på ett för alla andra människor plågande och ridikylt sätt.

Piranesi har återsändt nordstjärneorden, den han som ledamot af romerska republiken ej mer kan bära.

Maj 7. Konungen reser den 10 till Karlskrona, men återkommer vid månadens slut att sedan föra trupperna till lägret.

Den för delaktighet uti Armfeltska konspirationen kände öfversten J. F. Aminoff har fått sitt förlorade Björneborgs regemente åter, sedan innehafvaren däraf, generalen baron Fabian Wrede, fått lifgrenadiererna.

Kursens stegring fortfar och med detsamma ett högt agio. Detta orsakar allt mer och mer dyrhet, hvaraf följer missnöje. Man börjar anse riksdag nödvändig, likasom ständerna förmådde åstadkomma mera hjälp än konungen, som likväl med sin koncentrerade makt ensamt kan uträtta allt det goda, som är till görande. Man röjer allt mera och mera ineptie och elände hos dem, som hafva konungens öra samt kunna tala och råda. Sanningen om sakernas rätta förhållande dristar ingen utföra af fruktan att misshaga, att förlora förtroende eller åstadkomma privationer, obetydliga, då man gör dem själf, men hiskeliga, då man tvingas därtill. Det under salig konungens tid rådande partiet hvilar under askan och väntar på behofvet af dess kredit, färdig att lämpa den efter omständigheterna. Böndagen den 5 hade gossar i oskyldig afsikt upprest en till stranden fluten gran vid röda bodarna. Man berättade genast, att ett frihetsträd där var upprest och man lopp att bese det. Polisen lät i tysthet borttaga trädet, hvarmed saken förföll.

Polon, som var en favoritkammartjänare hos baron Reuterholm, har sagt, att konungen genom Aminoff var sinnad låta mörda Reuterholm, men att Reuterholm hade uti Hamburg relationer, som skulle göra alla konungens anslag om intet. Denna usling skall i morgon förhöras i polisen. Konungen vill skicka honom genast utur riket, som bäst vore.

Hofkanslern von Engeström, som blifvit minister i Berlin, får nu på permission komma hem att reglera sin hushållning. Hofkanslern von Ehrenheim skall få ämbetet med 1,800 r. lön, och tros, att ministern i Portugal, baron Oxenstierna, blir minister i Köpenhamn.

Maj 10. Polon blef afskickad med en polisbetjänt till Helsingborg att därifrån gå utur riket med förbud att någonsin återkomma. Man genomsåg hans papper, då man fann en ganska intim korrespondans emellan honom och h. e. baron Reuterholm, denne senare till föga heder. Konungen ville ej se dessa bref, utan de lämnades till Polon. Man erfor af dem, att förtroendet emellan Reuterholm och baron Schwerin var försvunnet.

Maj 11. For konungen till Karlskrona och förordnades ingen regering, utan allt förblef i stillhet. Den kurir, som den 6 april expedierades till Paris, hade med sig kreditivet för baron Stael att vara svensk envoyé därstädes. Hans önskan är således uppfyld till hela dess vidd.

Maj 18. Återkom konungen från Karlskrona och omtalas nu, att han efter kampementets slut skall fara till Medevi att sköta sin hälsa.

Juni 1. Utförde konungen trupperna till lägret, där generalmajor Liljehorn var generaladjutant.

Juni 28. Detta år är märkvärdigt af den ovanliga torkan, då nu på 11 veckor intet regn fallit i Stockholm och de kringliggande provinserna, ej att nämna den 17 maj och 25 juni, då det knappa 10 minuter regnade. Denna torka gör på allt en faslig skada, särdeles går vårsäden förlorad, men äfven träd och allt hvad finnes på marken tager skada. Skogseldar utbryta på flera ställen af vårdslöshet och kunna ej under hettan dämpas. Ännu synes icke, att regeringen vidtager anstalter att möta det onda, som hotar. Fransoserna hafva utnämnt La Marque till ambassadör, ett streck af baron Stael, som därigenom vill tvinga sig till samma karaktär. Man har både emot La Marques person och karaktär gjort föreställningar, hvarvid saken hvilar.

Juni 29. Konungen, som hela den förflutna tiden tyckts bemöta underståthållaren Nibelius ganska nådigt och väl, kallade honom i dag och sade honom, att han vore förordnad till vice president uti kommersekollegium, en på rikets stat ej uppförd, orimlig och sysslolös tjänst, därvid Nibelius ock uti sina inkomster af 1,000 r. förlorade 200 r., dem alla hans böner hos konungen icke kunde förmå att bibehålla. Till underståthållare förordnades hofrättsrådet uti Åbo hofrätt Georgii, en ung man, hvilken 1787 som extra notarie gick till Finland samt blef sedan nyttjad under kriget som aktor vid de finska krigsrätterna och efter krigets slut belönad med assessorssysslan i hofrätten. Nibelius är själfva dygden och samvetsgrannlagenheten, icke gjord för detta tidehvarfvet, nu förföljd af baron Ugglas, hvilken är allrådande och som sådan utöfvat sin makt. Han har hemligen konungens instruktioner att öfver polisen eller espionagen hafva inseende och regerar Stockholms stad synbarligen. Till hans redskap passade icke Nibelius. Man

måste således välja en annan och den är funnen. Ugglas lemnar konungens till lugn och stillhet böjda karaktär icke i ro. Man kan icke göra sig nog angelägen, då allt går väl, man måste uppveckla konster, intriger, partier med det mera, som föda lycksökande oroliga andar. Detta är det första steg, konungen utöfvat, som har anseende af despotism samt icke stämplas af rättvisa. Det missbilligas allmänt — man inser med fruktan början till mera.

Juni 30. Inmarscherade trupperna från lägret och konungen flyttade med hofvet till Drottningholm. Där var talrik societet emot vanligheten.

Juli 2. For konungen till Medevi med Rålamb, grefve Piper, baron Rosenhane och grefve Mörner. Regering förordnades af drotset, grefve Kurck, grefve Oxenstierna, baron Ugglas, hofkansler Ehrenheim samt generaladjutanten.

Juli 2. Superade härtiginnan på Bellevue och mådde

Juli 3 något illa. Mot aftonen kl. 6 infann sig födslovärken, då en express genast sändes efter konungen samt en gick till Drottningholm. Sedermera på aftonen blef saken allvarsammare. Drottningarna utkommo jämte regeringen samt de få rikets herrar och fruar, som här äro. Kl. half 12 framföddes en prins och afsändes kammarherren grefve Löwenhjelm kurir därom till konungen samt lossades 256 kanonskott. Ackuschören doktor Gestrin samt barnmorskan väntade ej härtiginnans nedkomst förrän om 5 veckor och påstå således, att hon genom en åkommen indigestion nu kommit för bittida. Barnet är klent, men synes fullgånget. Härtigen var utom sig af glädje. När grefve Kurck annonserade prinsens födelse, föll härtigen gubben om lifvet och dånade, men kom sig genast för.

Juli 4. Bevistade hela hofvet tacksägelse uti slottskapellet, men af stadens innevånare voro ej 50 personer tillstädes. Allmänheten är om händelsen ganska liknöjd, finner endast underligt, att 24 år af härtiginnans giftermål fruktlöst förbigått och påstå, att grefve Fabian Fersen är barnfadern. Man tror, att kungen återkommer i morgon och att dopet därefter fastställes.

Juli 6. Ankom konungen om morgonen, och sedan han sett härtigen samt gifvit befallning om döpelsen, afreste han till Drottningholm. Döpelsen skulle ske den 10, och samma dag förmiddagen lyckönskningar hos konungen och den kungl. familjen afläggas, men

Juli 9 om aftonen var barnet så svagt, att det måste nöddöpas och

Juli 10 afled [det] kl. half 10 om morgonen, då alla till felicitationen voro samlade samt af öfverstekammarherren grefve Posse om händelsen underrättade. Begrafningen anställdes den 12. Hvad därvid såväl som [vid] dödsfallet händt, är sanningen likmätigt tryckt i avisen och ceremonielet.

Juli 13. Afreste konungen åter till Medevi, där det nu säges, att han i 21 dagar skall förblifva. Härtigen och härtiginnan, som mycket bedröfvat sig, synas nu åter trösta sig

Juli 27. Ankom den underrättelsen, att engelsmännen tagit vår fregatt Fröja, kommenderad af grefve Wrangel, tillika med de under hans konvoj varande 22 handelsskepp och afförd [dem] till Portsmouth — en humiliation den svenska flaggan får lida!

Juli 28 återkom konungen oförmodadt från Medevi, sedan han varit där illamående och det af humör öfver förenämnda händelse.

Någon tid hade en jude vid namn Raphael på börsen ådragit sig uppmärksamhet genom växlars dragning till lägre kurs och agio än någon annan handlande. Man misstänkte denna operation, såsom var den konungens, emedan all anledning saknades, att en enskild man skulle vilja åtaga sig en sådan förlust. Det blef ock bekant, att juden Raphael producerat i Hamburg ett konungens kreditiv, kontrasigneradt af hofkanslern von Ehrenheim, till ett penningelåns upptagande på 100,000 r., men som summan var otillräcklig och juden till operationen oskicklig, så upphörde snart hans kredit, kursen steg och villervallan blef allt värre och värre. En del mindre grosshandlare samt minutörer till ett antal af 40 och flere samlade underskrifter och vände sig med inlaga till konungen samt begärde, att han ville förordna om denna oredas afhjälpande, och föreslogo äfven medel lika våldsamma som det onda. Det blef väl lemnadt obesvaradt, men gjorde mycken uppmärksamhet, hälst man erfor, att sådana skrifter äfven ifrån Göteborg, Norrköping och Gäfle äro att vänta, och man trodde ändamålet vara att tvinga konungen till riksdag. Raphaels misslyckade försök, som var ett redan i härtigens tid förkastadt projekt, hotar ock rådgifvaren därtill med efterräkning. Riksrådet Liljencrantz jämte hofkansleren von Ehrenheim äro dessa projektmakare, den förre gammal och oredig, den senare i slika mål alldeles oförfaren. Emellertid har agio stigit till 28 och 30 pr. och klagan däröfver blifvit allmän. Saken är ock af den mest grannlaga beskaffenhet samt omöjlig att afhjälpa, så länge konungen ej med allvar lägger

därvid hand, att handelsbalansen blir till rikets favör. De medel af 6,000 r. månatligen, konungen anslagit till hofförtäringen, äro otillräckliga. Under riksmarskalken grefve Oxenstiernas styrelse går hofförtäringen till 10- à 12,000 r. månatligen, hvarför ock alla leverantörer för det förlidna året äro obetalta. Man omtalar således nödvändigheten af riksmarskalkens renvoie eller att en aktiv hofmarskalk under honom måtte tillsättas, därtill man föreslår hofmarskalken Silfversparre hos prinsessan.

Härtig Karl har länge omtalat sin utrikes resa, därtill äfven penningar fordras, som allt ökar bekymret.

Augusti 10. Sedan härtiginnans kyrkotagning försiggått och konungen vid det tillfället gifvit hofvet en stor måltid, så blef härtigens resa ett allvarsammare ämne, och anslog konungen därtill 15,000 r., men härtigens kreditorer, ibland dem kramhandlaren Wiberg samt juveleraren Wilhelmson, begärde audiens hos konungen och anhöllo skriftligen, att de med härtigen i anseende till sina fordringar måtte få procedera som med andra undersåtar. Konungen sade sig ej med denna saken vilja befatta, utan lemnade skriften åt härtigen, som däraf ej blef litet bekymrad.

Härtiginnan begärde vid sin kyrkotagning nåd för baron Höpken, som i duell ihjälskjutit öfverstelöjtnant Stockenström, och denna nåd beviljades.

Augusti 14. Som de 15,000 r. konungen gifvit härtigen till resan icke äro tillräckliga, så har härtiginnan beslutit att resa med, då all hushållning för henne upphörer och hela statssumman till resan användes. De skola resa den 22 till Karlsbad i Böhmen och så vidare till Pisa samt i vår återkomma.

Augusti 12. Publicerades ny konkursstadga, ny exekutionsstadga samt förordning om bolagsmäns uppgifvande, allt goda författningar till kreditens bibehållande och bedrägeriers hämmande.

Augusti 15. Baron Rålamb erhöll på begäran afsked från direktionen öfver de kungl. spektaklen. Till hans efterträdare är förordnad härtiginnans förste stallmästare, baron Hamilton.

Augusti 23. Afreste härtigen och härtiginnan. Med dem afreste öfversten vid Närikes och Värmlands regemente baron Bunge, kavaljeren grefve Mörner, fröknarna Piper och Modée. Vägen togs till Tullgarn till härtig Fredrik, vidare till Finspång att där taga afsked af prinsessan, så öfver Ystad till Wolgast samt vidare till Karlsbad; hvarest vintern skall passeras, är osäkert. Härtigens stall bortsäljes

genom auktion den 29 och därmed skall någon gäld betalas. Sammanhanget med denna resa är, att härtigen visade förlidna vinter någon böjelse att fara med en af konvojfregatterna till Medelhafvet. Konungen fann intet hinder därvid och lofvade härtigen respengar. När härtiginnans hafvande tillstånd sedermera blef vissare, så förföll detta projekt med resan, men konungen erinrade härtigen därom såsom för hälsan nyttigt och äfven angeläget. Härtigen invände, att han ej till en sådan kostnad hade nödiga penningar, dem konungen honom då åter lofvade. När härtiginnan efter sin kyrkogång var på Drottningholm, hade hon förestält sig, att konungen skulle bjuda henne dit öfver sommaren, men konungen gjorde det icke, och då tog härtiginnan sitt beslut att följa sin gemål under resan, hvartill hennes hofmästarinna grefvinnan Adolf Piper länge styrkt och äfven så intrigerat, att bjudningen till Drottningholm ej ägde rum, men nu, då hon vunnit sitt ändamål, förklarade sig ej resa med härtiginnan, utan reste med generalen baron Taube ensam, sättande sig alldeles öfver folkets tal, såsom hon hittills gjort, då hon lefvat med baron Taube uppenbarligen. Härtigens respenningar tagas utur statskontoret. Man undrar mycket i allmänhet på denna resa, hvarigenom 50 till 60,000 r. gå utur landet och tynga handelsvågen. Tillståndet genom uppjagad kurs och agio är bedröfligt samt blifver allt värre, inga solida medel påtänkas, och att genom ständernas sammankallande göra något värkligt, är konungen med de svartaste färger förestäldt samt blifver förmodligen sista resursen. Svaghet råder i hela administrationen på det mest bedröfliga sätt.

September 19. Var drottningens namnsdag. Man roade sig på Drottningholm med en ringränning, den allmänheten kallade karusell, och for dit att se den, men blef bedragen, emedan denna ringränning var utan all pretention. Om aftonen speltes en fransysk fars och uppfördes en balett. Händelserna hafva den föregående tiden varit och äro bekymrande. Engelsmännen hafva borttagit 2:ne våra konvojer med 45 svenska skepp samt infört dem i engelsk hamn. De 2:ne konvojfregatterna kommenderades af grefve Wrangel och baron Cederström. De sköto intet skott [och] äro på konungens befallning arresterade på Ulla Fersen, som kommer hem tillbaka. Cheferna skola aktioneras i Karlskrona. Engelska örlogsmän utöfva tilltagsenhet uti våra vid Nordsjön belägna hamnar. Därför är en fregatt beordrad till Göteborg, 100 man af Älfsborgs regemente till Älfsborg och 100 man af Närikes och Värmlands regemente

till Karlsten. Utrikes har riket ingen konsideration. Den minister, som konungen vägrat emottaga ifrån Frankrike, är just den, som blifvit skickad, och La Marque är under vägen redan ankommen till Hamburg, där man ej vet, om han afbidar vidare order eller om han kommer hit.

Finanserna fortfara att öka omsorgen. Ministern Peyron ifrån Hamburg var här i enskilda ärenden. Han blef rådfrågad, kunde intet råd gifva och återreste. Till det Raphaelska projektets understödjande var hofkansleren von Ehrenheim öfvertalad af baron Bonde. Det kostade, som sagdt är, mycket penningar. Hofförtäringen kostar på Drottningholm 12,000 r. och här i staden 7 till 8,000 r. i månaden. När behofven påtränga, kommer riksdag i fråga. Den understödjer amiral Cronstedt samt gamla gustavianska ligan, men drotset, baron Ugglas, Rosenblad m. fl. äro däremot, och konungen vill det ej häller, ehuru han därtill af någon kunde öfvertalas, då allt torde blifva jämkadt. Sedernas upplösning tilltager allt mer och mer, synnerligen i residenset, där oordningen ökas. Emellertid tager man dagen som den kommer, sysselsätter sig endast med palliativer, och ingen enda man af hufvud visar sig.

Oktober 1. Gårdagen utfärdades och publicerades en öfverståthållarens på konungens befallning författad kungörelse angående det sämre folkets skyldighet att hålla sig stilla om aftnar och nätter. Den påföljande natten var mera oljud och buller än tillförene. Liderliga sällar sökte äfven att inkomma inom skranket, där piedestalen till konungens staty är uppställd och då det ej lyckades, inkastade de stenar och ofredade posten.

Konungen låter uppsätta en bataljon af 250 man, så kallad kungsgårdsvakt, som tages af indelta regementena och skola kaserneras på Drottningholm samt vara där den 25 oktober. De blifva välklädda och hållas bättre än garnisonssoldater, hvaraf jalousie skall uppstå. Kostnaden till denna kårens underhåll är betydande, och man är mycket sysselsatt med gissningar, hvad detta vill betyda.

Oktober 8. Ryske kejsaren har befalt sin minister i London, grefve Woronzoff, att använda sina bona officia för vår konvojs lösgifvande, som dock skett så lamt, att konvojen där utlastas och försäljes.

Konungens kammarjunkare Möllersvärd gifter sig med fröken Klinkowström. Konungen etablerar dem, och de skola bo uti slottet, hvilken favör nu är ovanlig.

Oktober 15. Furst Hessenstein, som sedan 1787 icke varit uti Sverige, är nu ankommen samt [har erhållit] säte uti krigs- och utrikeskonseljerna. Likaså är fältmarskalken grefve Meyerfelt anländ ifrån Pommern, där han sedan 1789 sig uppehållit.

Oktober 20. En i anseende till sammansättning väl och af en van hand författad jacobinisk budkafle var under kuvert skickad till skomakaregesällerna att vid deras sammankomst uppläsas, som ock skedde, ehuru utan all värkan på dem. Emellertid var man angelägen att veta författaren, men som polisen oaktadt flera gissningar bar sig oskickligt till, så blef författaren okänd. En skomakare, som af gesällerna fått pjäsen, lämnade den i konungens egna händer, och konungen tillställde den underståthållaren.

Oktober 25. Anlände till Drottningholm det för utgörandet af kungsgårdsbataljonen beordrade manskapet, som konungen mönstrade. De skola den 6 november börja tjänstgöring.

Riksgäldsdirektionen har hos konungen sökt att få utgifva kopparpoletter till intrinsekt värde 50 procent sämre än det nu gångbara kopparmyntet. Det är förvist till kammarkollegium samt statskontorets utlåtande, som däremot lärer göra alla erinringar. Det är ej den minsta, att opinionen kunde antaga, som gifvit det agio för 50 pr.* Penningevärket blifver mer och mer inveckladt, och därmed tilltager dyrheten samt en elak ton hos det sämre folket. Långt ifrån att polisen föres med allvarsamhet, ändrar högsta domstolen, hvad som dömts i polisen, alltid i förmildrande mått o.

Konungens enskildta revenuer bestå uti 100,000 r. af statskontoret, 30,000 r. af Gripsholms bränneri samt 20,000 r. räntemedel på hans faddergåfvokapital. Till spektaklerna och sal. konungens pensionärer åtgå 82,000 r. och kungsgårdsbataljonen skall hållas af dess enskilda medel med 20,000 r. årligen. Konungen är ej knapp om andra medel än statsvärkets egna, han är hjälpsam och gifmild mot behöfvande. Nu är frågan att åter låta inkomma en fransysk komeditrupp samt genom en stor reform af operan underhålla den förra utan nytt tillskott. Detta är ett förslag af den nya operadirektören baron Hamilton, och anser man det drottningen behagligt.

November 1. Bevistade kgl. familjen operan Armide, superade hos enkedrottningen samt for sedan åter till Drottningholm.

November 6. Nämde konungen till Örebro pastorat den prosten Widén, hvilken uti förmyndareregeringen blef dömd från lif-

* Meningen synes här vara fördärfvad.

vet samt benådad med landsflykt för en emot härtigen skrifven högst förgriplig paskill, hvilket utnämnande gör en ganska elak värkan. I allmänhet synes det vara antaget att ändra allt hvad härtigen gjort och sålmedelst förändra hans styrelse. Önskligt, att det nu måtte visa sig bättre, men vacillationerna äro ej mindre sällsynta än den tiden.

November 12. Sex ströskrifter äro genom konungens bref till kanslikollegium förbjudna och det i grund af den senaste tryckfrihetsförordningen. Denna tiden hade en ovanlig torka och lugnt väder vållat, att vatten och väderkvarnarna nästan afstannat, hvaraf uppkom mjölbrist i Stockholm, till hvars afhjälpande man vidtog anstalter, som, om väderleken icke ändrar sig, blifva ändock otillräckliga, dyrheten alldeles ovanlig och agio 38 till 40 pr. Kommittén förordnar att utarbeta författningar, men intet hufvudsakligt göres.

På en gång synas de politiska vändningarna ändra sig.

Ryske kejsaren, i fruktan för det farliga grannskap, en demokratisk esprit kunde medföra, har visat konungen en oinskränkt vänskap samt förklarat sig benägen att befordra till värkställighet den sedan Wärelefreden uppskjutna gränsregleringen och i sådant afseende till sin gränskommissarie nämnt kommenderande generalen i ryska Finland Kutusoff. Konungen däremot har å sin sida nämnt generalen en chef i Finland, baron Klingspor, hvilken stadd på resa till Stockholm uti Åbo erhållit order att vända om samt med general Kutusoff börja arbetet. Icke nog därmed; förre härvarande ryske ambassadören, baron Budberg, som afreste vid det misslyckade giftermålet och sedan uppehållit sig i Wien, har fått order att sig härstädes skyndsamligen åter inställa samt därigenom undanrödja allt missförstånd och äfven förekomma, att ingen fransysk ambassadör må infinna sig. Kejsaren har genom ambassadören Stedingk sagt konungen, att kejsaren fått veta, det en faktion skulle existera uti Sverige, hvilken ville förmå konungen till riksdag samt därvid sätta hans prerogativer i fråga, men att kejsaren vid ett sådant förevettande erbjöde konungen hela sin makt samt äfven penningar, om så behöfdes. Konungen har svarat, att med erkännande af kejsarens vänskap förmodade han sig af detta anbud icke blifva i behof, då han till sina undersåtar hade fullt förtroende samt icke befarade någon orageuse riksdag. Emellertid visar man ett slags angelägenhet att göra dessa kunskaper bekanta samt

dymedelst lägga en grimma på vederbörande. Ryske härvarande chargé d'affaires Wasilief, hvilken är ett klokt hufvud och till denna operation mycket bidragit, är blifven af kejsaren befordrad till conseiller d'état actuel och ledamot af utrikesdepartementet samt reser hädan, när ambassadören ankommer.

November 19. Statsberedningen hade föreslagit, att en ekonomihofmarskalk skulle antagas, hvilken närmare kunde handhafva hushållningen inom hofvet samt få rum på slottet med 1000 r. lön. Därtill skulle fordras en man af synnerlig intégrité, skild ifrån all egennytta. Konungen har därtill utnämnt förre ståthållaren på Stockholms slott De Besche, hvilken under härtigens tid blef disgracierad för en öfverbevist sak att hafva tagit penningar af presten Thyselius för att skaffa honom pastorat. Denna process är tryckt, onämnt allt annat dylikt, som gjort De Besche i publiken illa känd. Det är lätt att föreställa sig allt det löjliga denna nomination uppväcker. Konungen gaf honom förliden sommar en öfverstefullmakt med tour ifrån konungens myndiga år 1796.

November 20. Västindiska kompaniets hemkommande skepp är vid Skottland sjunket och likaså är därstädes en från Marocko hemförväntad kronokutter, Dragon kallad — allt sådana händelser, hvilka värka på de olyckor, hvarmed handeln detta år besväras.

November 26. Uti denna dagens ordenskapitel upplästes de nya statuter, konungen uti en föregången kommitté låtit utarbeta. De äro samlingar af allt hvad som blifvit ändradt och tillgjordt, sedan de sista statuterna 1751 blefvo utgifna.

December 3. Den ryska prinsessan Helena skall nu giftas med arfprinsen af Mecklenburg-Schwerin, som med henne erhåller 1 million rubel och 100,000 rubel om året. De skola bo i Rostock. Prinsessan af Mecklenburg-Schwerin, hvilken först var förlofvad med konungen och sedan gifte [sig med] prinsen af Sachsen-Gotha, är skild ifrån denne sin man samt åter hemflyttad till sina föräldrar.

December 8. Sedan genom förolyckandet af västindiska skeppet 200,000 ℔ kaffe sjunkit och det hinder blifvit undanröjdt, hvilket baron Ugglas, såsom en stor delägare i berörda kompani, anfört af kompaniets förlust, så är kaffeförbudet nu decideradt, ehuru påkostande det är att åter vidtaga en [af] härtigens upphäfda författningar. En förordning emot lurendrejeri är äfven till att vänta, lika med ny växelstadga samt förordning emot de större å landet anlagda brännerierna. Slika inrikesförfattningar göras nu för ti-

den så, att hos riksdrotset sammanträda baron Ugglas, statssekreteraren Rosenblad och vice presidenten Lagerheim; där fattas besluten, sedan man diskuterat ämnet, och så framföres det till approbation i konungens konselj. Tvänne författningar äro vidtagna angående att agio ej tecknas i växelslut och att riksgäldssedlarna med 3 procent upphöra, hvilka författningars värkan på kurs och agio i högsta måtto är obetydlig.

Konungen, som ej trifves i Stockholm, flyttar den 23 till Haga med drottningen samt några få personer af hofvet, de öfriga till afundsjuka och de därvarande till ledsnad.

Härtig Karl är i Wien, där han roar sig och förblifver öfver vintern.

December 10. Ankom ryske ambassadören baron Budberg.

December 13. Man har länge varit okunnig om den indemnisation, konungen gifvit härtigen af Mecklenburg för det afbrutna giftermålet. Nu är man underrättad, att härtigen emottagit 100,000 r. att på terminer betalas, och fortfar han att visa svenska [hofvet] enahanda höflighet som förut.

December 14. Franska direktoriet har nu underrättat ministern Staël, att Frankrike icke i den egenskapen kunde erkänna honom, sedan konungen i Sverige vägrat emottaga La Marque såsom fransysk ambassadör. Hvad af detta vidare kan följa, få händelserna utvisa.

December 21. Ankom kuriren Fontaine ifrån Paris med föregående underrättelse.

Ryktet om riksdag är man angelägen om att allt mera och mera underhålla. Konung Gustaf III:s folk synes åstunda densamma, i hopp att därigenom återkomma i anseende, men ännu synes ej, att konungen därtill visar benägenhet eller att något därigenom vore att vinna.

Ryske ambassadören tyckes endast åsyfta att utestänga all fransysk influence, och med hopp, att detta ändamål är vunnet, afreste ryske chargé d'affaires Wasilief till Petersburg.

NIONDE KAPITLET.

1799. Januari 9. Den uti förlidna julhelg publicerade växelstadgan har hos de handlande väckt mycket missnöje, som den ock innehåller flera omständigheter, de där för handeln äro olägliga. Kommersrådet Berge, hvilken var ledamot uti den kommission, där denna författning utarbetades, men sedermera hos konungen omgjordes, har velat trycka sina uti lagkommissionen gifna yttranden till protokollet, hvilken tryckning riksdrotset förbjudit, som åter var ett despotiskt steg.

Om enskilda stora bränderier är äfven en förordning utkommen, hvarmed dessa bränvinnsägare äro illa belåtna.

Grefve Fersen är ändtligen rappellerad ifrån den onyttiga beskickningen till Rastadt, där hans vistande kostat riket öfver en tunna guld. Han skall tillbringa vintern i Berlin hos baron Taube och sin syster grefvinnan Sophie Fersen och förmenas hemkomma i vår att emottaga de utrikes affärerna, dem man tror Ehrenheim då lemnar. Denne senare, hvilken nu har hofkanslers lön, har undanbedt sig fullmakt på det ämbetet och föreser sin reträtt. Hofvet förmenas återkomma från Haga den 13. Under vistandet därstädes har konungen ej velat vara besvärad med allmänna ärenden. Till en fortfarande förändring af allt hvad härtigen gjort hörer äfven, att konungen gifvit order, det bruket af trekantiga hattar vid militären skall upphöra den 16 januari, äfvensom dragonerna och gardet återfå galoner på deras kläder och uniformer lika med hvad de brukade i sal. konungens tid. Hofstallmästarna hafva redan anlagt denna prydnad, hvilken illa passar med den hushållning och sparsamhet, som dagligen predikas.

Januari 21. Den ifrån Staël senast ankomna kuriren medförde hans af franska direktoriet insinuerade förslag, att, om konungen endast ville förklara sig nöjd att emottaga den hit destinerade

franske ambassadören La Marque, ville direktoriet lofva, det han aldrig skulle hitskickas, men konungen har svarat, det han alldeles intet vore benägen att spela sådana komedier, och har nu La Marque ändtligen rest ifrån Hamburg.

I dessa dagar är utkommet ett paskill på rim, ganska kvickt, men otidigt författadt emot landhöfding Rosenstein samt grufligen hårdt emot hans kusin statssekreteraren Rosenblad, anklagande dem för egennytta, regeringssjuka med mera uti konungens namn föröfvadt ondt. Detta är läst för konungen af underståthållaren, det utsprides i staden, och som det på alla rådande innefattar en bitter kritik, så läses det med begärlighet. Man önskade sig förgäfves att veta auktorn. Härtill finnes berättelse om en händelse, huru bonden och fullmäktigen i riksgäldskontoret, Knut Persson, till en sin son i Småland skrifvit ett i oriktiga händer fallet bref, angående att bemälde son, öfver hvilkens uppförande fadern sig mycket besvärade, såsom den där redan kostat honom mycket, nu ökade hans bekymmer därigenom, att besvär hos konungen blifvit anförda öfver hans befordran till kronobefallningsman, i hvilket ämne riksoxen (drotset) vore bonden obenägen och den skurken Rosenblad ej mindre; att bonden till denne senare måste betala 500 r., samt 300 r. till kammarrådet Lagerheim och dessutom ett gästabud åt kammarkollegium m. m. Allmogen i orten, som ej ville hafva Knut Perssons son till kronobetjänt, uppsände en bonde till konungen, hvilken lemnade konungen brefvet, som läste det, befalde bonden bära det till drotset, hvilken efterskickade Knut Persson, men denne nekade sitt namn och stil. Emellertid är denna saken, liknande ett faktum, ledsam och [för] vederbörande ganska kompromitterande, men synes dock, att konungen däråt ej lånar någon uppmärksamhet.

Af en mera allvarsam egenskap är pommerska ständernas föreställning om det för nära trädande, hvaröfver de sig beklaga och konungen såsom härtig af Pommern dem skall tillfoga. Detta är skarpt skrifvet, och söker man att göra det allmänt, hvilket föga med den svenska konstitutionen öfverensstämmer.

Februari 21. Ifrån den 4 i denna månad har en ovanlig sträng och fortfarande köld ensam upptagit allas omtanke. Den var nämligen 24, 25, 26 gr. på Celsius'-termometern, samt om nätterna omkring 30 och däröfver. Uti Falun och de norra orterna var kölden om dagarna 30 och om nätterna 40. Konungen lät till Stockholms

fattiga utdela 300 famnar ved, äfvensom allmänt sammanskott skedde till nära 1,000 r. Denna köld har innevarande vinter plågat hela Europa samt börjat uti dess södra och östra delar, däraf man i Italien, Österrike och Tyskland haft hårda vedermälen.

I dag efter rapporten lät konungen inkalla drotset, riksmarskalken, hofkansleren, general Toll och amiral Cronstedt som generaladjutanter att bevittna konungens till dess innehåll dem obekanta testamente, som konungen förseglade och hvarå tecknades: »Min yttersta vilja och förordnande, huru i händelse af olycksfall eller mitt dödliga frånfälle, *det Gud nådeligen afvände*, med regeringsärendena förfaras skall uti frånvaro af rikets lagliga arftagare, hans kungl. höghet härtig Karl af Södermanland. Stockholms slott den 21 februari 1799. Gustaf Adolf.» Denna påskrift är ej väl mediterad, ty nog kan konungen i sakernas nuvarande ställning göra testamente, men äfven i händelse af hans förtidiga frånfälle, följer ej, att härtig Karl är arftagare, innan utrönt blifvit, det drottningen ej med lifsfrukt är välsignad, [från] hvilket senare hopp man efter en sådan påskrift skulle tro sig böra renoncera.

Februari 22. I dag på morgonstunden är taflan öfver baron Armfelt i tysthet på konungens befallning nedtagen ifrån kåken på Packaretorget. Strax var allmänheten färdig att tro hans grace oinskränkt och hans hitkomst en följd däraf. Detta taflans nedtagande vägrades grefvinnan Armfelt, då hon förliden sommar därom gjorde ansökning, men har nu skett genom baron Taubes intercession, som i Berlin åter gjort fred med Armfelt. Om detta bereder något vidare, kan man icke veta, ehuru det försäkras, att ingen vidsträcktare nåd häraf följer. Taflorna i de andra städerna skola ock nedtagas.

Mars 1. Porten, som bland de arresterade fransosernas papper funnit åtskilligt, [som] vittnade, att svenske ministern Mouradgea varit med dem i godt förstånd, har begärt hans rappell och varit redo att arrestera honom. Han har därför fått tjänstledighet, ehuru han aldrig kommer mer till sysslan, och förre ambassadsekreteraren König är förordnad att som chargé d'affaires gå till Konstantinopel.

Svenske ministern i London von Asp är hemkommen på permission, sedan erfarenheten visat, att han till förmån för vår handel intet vid engelska kabinettet kunnat uträtta.

Mars 16. Början af detta år visar icke särdeles goda utsikter. Förlidet års torka och den nu tillryggalagda stränga vintern ha

vållat en sådan vattenbrist, att alla kvarnar stannat; därtill kommer, att fortfarande lugnt väder göra väderkvarnarna onyttiga. På somliga orter finnes ej mjöl för pengar, och i Stockholm är mjölbristen äfven så märklig som till sina följder äfventyrlig. Anstalter vidtagas väl att ifrån kronans förråd förse de fattiga med mjöl, men dessa anstalter äro svaga och otillräckliga.

Brännvinsbränningen på landet blef genom en vid förra årets slut utkommen förordning inställd, landtmannen till missnöje, ehuru blott till den 15 april. Nu är den åter inställd, hvilket ökar missnöjet hos allmogen, som säger sig hafva bibehållit sin boskap i förhoppning om dess framfödande genom den efter den 15 april fallande drank, men nu finner sig i det hoppet bedragen.

Växelkursen rasar och är nu i vintertiden 72 sk. pr. r. b., som vill säga 108 mark eller lika med hvad den var 1764, då finanserna ansågos i grund förstörda. Nu väcker detta en allmän klagan, utan ändamål, emedan de konungen omgifvande ej uti deras fattade system finna någon hjälp därför, utan föra allt till tiden och tålamodet.

Den gamla gustavianska ligan, lika med den gamla så kallade patriotiska, ropa på riksdag, troende sig hvar å sitt kunna styra riksens ständer, men de, som ännu höras af konungen, anse riksdagen äfventyrlig, då osäkert vore, hvad ständerna kunna sig företaga, konungens makt komma ifråga och han icke äga det snille och den fintlighet, som fordras att föra den till honom behagligt ändamål. Emellertid predikar amiral Cronstedt nödvändigheten af flottans iståndsättande såsom hvarförutan konungens konsideration i Europa är alldeles förlorad, och detta värkar på konungen, hvilken äfven yrkar medel till flottans uppbyggande, inseendes ingen, att hon alltid vore nyttigast, om hon nyttjades i hamnen, då hennes nyttjande i ett krigiskt afseende vore rikets undergång.

Med Pommern är ett fortfarande missnöje. Statssekreteraren grefve Bark anser det landet såsom sin personliga fiende samt försummar intet tillfälle att handtera det i den egenskapen och konungen att följa hans råd, okunnig, det han allmänt med skäl anses som en svag och litet underbygd man. Nu skall det sättas en revisionskommission öfver Wismarska tribunalets göromål, en actus, grundad i pommerska författningarna, icke utöfvad sedan 1688, onyttig till sitt ändamål och ej mindre för konungen än för Pommern ganska kostsam i anseende till de ledamöter och den stat, därvid skola

underhållas. Konungen har tillbjudit prins Hessenstein presidium, men som han har sig det undanbedt, så tror man, att grefve Ruuth blifver därtill förordnad. Konungen och drottningen lefva tillsammans i största förtrolighet. De hafva i dag utflyttat till Haga att där öfver påskhelgen förblifva. Det förljudes ock, att konungen i sommar reser till Finland samt att drottningen medföljer, och osäkert är, om i Stockholm blifver något långt läger; åtminstone är visst, att dragonerna, i anseende till dyrheten på foder, blifvit ifrån denna skyldighet befriade. Med allt detta blandar sig en hofanekdot, tjänlig att förvara för dess löjlighet. Prinsessan har en kammarfru, mamsell Forsberg, dotter af en assistent i poliskollegium, för flera år sedan genom döden afgången. Förra enkedrottningen upptog barnet och uppfödde det. Sedan hon blef fullvuxen, antogs hon till kammarfru hos prinsessan. För tvänne år sedan erhöll prinsessan ett anonymt bref med en åtföljande ask, som innehöll pärlor, juveler och konung Adolf Fredriks porträtt i miniatyr till ett värde af nära 2,000 r. Uti brefvet förmäldes, att de följaktiga juvelerna af kung Adolf Fredrik blifvit lemnade den okände till ett framdeles understöd för mademoiselle Forsberg, som var kung Adolf Fredriks dotter med förra hoffröken, friherrinnan Liewen, sedermera gift med kammarherren Karl De Geer, men död för flera år sedan; att anonymen icke yppat detta förr, emedan han sett mamsell Forsberg ej vara i behof däraf, men att han nu ej ville längre dröja därmed, då hans tid kunde vara osäker. I anledning häraf och som anonymen sade sig hafva bref, som skulle visa sanningen af hvad han anfört, så blefvo mångfaldiga mystiska kungörelser införda i avisorna att förmå honom till närmare uppgift, men allt förgäfves. Prinsessans förste stallmästare grefve Gustaf Stenbock hade emellertid blifvit kär i denna mamsell Forsberg och skulle nu gifta sig med henne samt hade förmodligen tillika med sin broder tillstält hela denna komedi för att gifva bruden en illustre härkomst och förmådde nu prinsessan att anmäla saken hos konungen till mamsell Forsbergs erkännande, men konungen fanns därtill på goda skäl icke benägen, utan att därför lägga något hinder i vägen för giftermålet. Prinsessan har skrifvit till sin moster, prinsessan af Braunschweig, att mamsell Forsberg var hennes syster utan att vidare nämna sammanhanget, på hvilket sätt saken kommit för prinsarna Henrik och Ferdinand, som trodde meningen vara, att enkedrottning Lovisa Ulrika var modern, tagit saken illa

samt skrifvit till prinsessan ett ganska foudroyante bref, frågat ministern von Engeström om sammanhanget, som vetat ingenting, samt härifrån begärt underrättelser, hvilket åter föranlåtit prinsessan till en lång konversation med hofkanslern von Ehrenheim.

Mars 27. Det parti, som yrkar riksdagen, tyckes nu hafva tagit öfverhanden samt smickrar sig med konungens bifall. Håkansson gifver finansplanen — palliativt, som allt hvad man i den vägen hittills sett. Tiden determineras till sena hösten. Man gissar grefve Ruuth till landtmarskalk och utgången står i försynens hand.

April 8. Konungen har åter deciderat sig emot Håkanssons plan samt uppskjutit riksdagsprojektet. Emellertid stiger agio dagligen och är nu 41 sk.

April 10. Mjölbristen fortfar ännu att allt mera och mera låta känna sig. Tillgång på spannmål upphör äfven. Uti Värmland och Västergötland visar sig värklig hungersnöd. Spannmålen kostar rågen 6 r. 16 sk. tunnan, och här i Stockholm betalas den med 6 r. 16 sk. Ingen anstalt med allvar göres att förekomma detta onda. 24 bagare hafva intet mjöl och följaktligen intet bröd att sälja. Den fattige, som med prestattest kan bestyrka sin fattigdom, får köpa pundtals mjöl, men hushåll intet. Kronans bränneriер gå lika fullt, och ingen fråga är om bränneriers inställande hos bryggarne, oansedt man nu börjat att nyttja deras hästkvarnar till mjölmalning.

April 14. Kungjordes åter förbudet emot kaffes nyttjande, hvilket tager sin början den 1 juli, men importen upphörer genast. Detta till ett allmänt missnöje ledande steg är en följd af vice presidenten Lagerheims uppgifna finansplan uti opposition emot lagman Håkansson. Till utrönande af denne senares finansprojekt hade konungen beslutit ett sammanträde emellan statssekreteraren Rosenblad, vice presidenten Lagerheim, kammarrådet Lagerheim och lagman Håkansson. De tvänne förstnämnda voro af en tanke, att realisationen ej kunde forceras, att handelsbalansen genom förbud af alla utländska och till införsel ej tillåtna varor borde leda till rikets fördel samt näringarna och landtbruket under fredslugnet uppmuntras. Håkansson åter, att riksgäldssedlarna borde ombytas emot bankosedlar, ehuru banken icke är i stånd att inlösa dessa senare, att agio därigenom skulle förfalla, att ständerna borde kallas och härom taga beslut, att genom taxeringsvärkets inrättande efter säkrare principer gifva konungen utvägar att sätta flottan

samt försvarsvärket i stånd. Med denna Håkanssons plan förenade sig kammarrådet Lagerheim, men konungen, som måste själf genomläsa alla dessa långa betänkanden, förblef vid vice presidenten Lagerheims tanke, genom hvilken riksdagen ännu afhålles och man drager sig fram under en stegrande kurs samt tilltagande agio. Få nu se, huru länge värket på detta sätt kan uppehållas. Med konungens lynne öfverensstämmer, att kaffeförbudet skall lydas. Han är böjd till stränghet, hvilket grefve Wrangel och öfverstelöjtnant Cederström, de där förliden sommar konvojerade handelsfartygen, som England upptagit, äro nära att erfara. Krigshofrätten har beslutit deras hitförande under arrest, och man fruktar, att med Wrangel torde synnerligen strängt förfaras.

Till ledamot uti direktion öfver generaldiskonten med 800 r. lön har konungen förordnat underståthållaren Georgii uti aflidna direktör Grills ställe. Denna kommission är den bäst lönande, konungen kan gifva, och detta utnämnande visar, hvad kredit baron Ugglas hos konungen äger och vid detta tillfälle bevisat, då han förmått leda konungen till detta val emot statssekreteraren Rosenblads begäran, som äfven om denna plats gjorde ansökning.

En till Petersburg för någon tid sedan afgången kurir är återkommen med de mest synnerliga berättelser om ryske kejsarens fortfarande uppförande, endast grundadt på kapriser, och hotas hans regering med föga beständighet.

April 19. Nöden uti landsorterna är uti en tilltagande bedröflighet. Det allmänna ropet är, att brännvinsbränningen måste inställas, men detta ropas förgäfves. På sina ställen hålla bönderna högst förgripliga tal om dem, som idka bränderier, och det är omnämndt, att konungen i denna angelägna omständighet icke blifver förd på rätta vägen. Däremot föreställer man honom, att kronan icke kan umbära mera eller mindre af de inkomster, som bränderierna förorsaka.

Borgmästaren Fagerström, hvilken 1792 var aktor uti kungamordsaken och sedan fullmäktig uti riksgäldskontoret, hade nu genom döden afgått. Till hans efterträdare anmälde sig lagman Håkansson, men detta gjorde mycken oro, emedan lagman Håkansson i det värket, med de principer han hyser uti finanserna, skulle blifva emot det rådande systemet ganska bekymrande samt ändå föra sakerna till riksdag, hvilket han anser nyttigast. Man förmådde konungen att låta genom underståthållaren förstå, det han

hälst såge justitieborgmästaren Ullner till denna kommission förordnad, och beror nu på, huru detta kan uträttas, då Håkansson ibland det väljande borgerskapet har mycket anhang.

April 24. Blef föregående val till Ullners förmån värkställdt.

April 29. Var ordensdagen. Grosshandlaren Didrichson, som undfick lilla vasaorden, hade nyårsdagen gifvit 50,000 r. till de för de fattiga härvarande inrättningar.

Maj 1. Syntes konungen ensam med sin svit på Djurgården. Drottningen hade några dagar varit opasslig, Man är vid hofvet säker, det hon finner sig uti välsignadt tillstånd, men att konungen ej förr vill eklatera det, än prinsessan bortrest, som inom kort begifver sig till Quedlingburg att där öfver vintern förblifva.

Maj 21. Hela tiden förbigick uti ett jämnt och hela tiden oerhördt klagomål öfver brist på lifsmedel, som mjöl, bröd, spannmål och äfven kött här i hufvudstaden, där nu äfven slaktarna, uppretade af deras orolige ålderman Lucas Stahre, förklarade sig icke kunna sälja kött till stadens invånare samt genom en efterlåtenhet hos stadens styrande icke blifva med den allvarsamhet bemötta, som de förtjäna. Icke nog därmed, utan äfven i landsortena var den mest bedröfvande brist och klagan, synnerligen uti de södra provinserna, där allmogen var färdig att af hunger uppgifvas och där den mest oroande ton utmärkte sig emot regeringen, som den anser icke ömma deras nöd. Allt detta elände ökades i dag med den underrättelsen, att ryske kejsaren förbjudit utförsel af spannmål till Sverige och andra orter, en underrättelse, hvars värkställighet hotar med en oundviklig hungersnöd. Konungen har i dag skrifvit ett egenhändigt bref till kejsaren om denna angelägenhet, som med en kurir afsändes och hvarå svaret med ens väntas. Uti denna belägenhet är det icke dess mindre fastställdt, att läger blifver den 1 juni, då konungen utförer infanteriet af garnisonen, hvilket lägers inställande var vida bättre, men ej påtänktes.

Ändtligen publicerades den 26 maj förbudet att bränna brännvin ifrån denna dag till den 1 september, äfven af kronans brännerier och bryggare här i Stockholm, en tid, då naturen vanligen själf inställer denna genom missbruket landsfördärfliga tillvärkning. Förut var förbud utfärdadt om bränningens inställande på landet. Af det första togo bryggarna sig genast anledning att uppsätta brännvinspriset till 50 pr., och äfven detta själfsvåld lämnas obeifradt.

Maj 28. Bortreste prinsessan till Quedlinburg. Hon hade ärnat

afresa den 23, men en då åkommen opasslighet hindrade sådant. Emellertid hade hela landet igenom uppbådade hästar väntat henne i 36 timmar, allmogen till största men och tunga i denna eländes tid. Uti Småland voro hästarna så utdöda, att man nyttjar oxar för de resande. Drotset har på sin resa till Kristianstad fått höra folkets allvarsamma klagomål.

Juni 1. Utförde konungen infanterigarnisonen till lägret, där han vistas de tre första dagarna i veckan samt de tre senare på Haga, hvarest likväl konseljerna hållas.

Från Petersburg är kuriren återkommen med den underrättelsen, att kejsaren frigifvit spannmålsutförseln till Sverige. Med detsamma fick man här veta, att kejsaren, då han inställde spannmålsutförseln, äfven låtit 20,000 man marschera emot finska gränsen med kanoner och all krigsutrustning, men jämväl nu samma order återkallat. Han sade sig veta, det man i Finland armerade; ingen underrättelse var så påtagligen falsk som denna. General Klingspor gaf vid första tidning om denna ryska truppernas marsch order att inställa alla regementsmöten i Finland, hvarmedels det landets invånare trankiliserades. Kejsarens afsikt måtte dock vara någon annan, som torde visa sig.

Juni 7. Drottningen är sjuk af feber på Haga. Kungörelsen om hennes grossess är nu uppskjuten till den 1 juli, hvilket uppskof gör, att man i allmänhet tror saken tvetydig.

Juni 11. Läste man på en gång uti tyska och svenska aviserna härtigens af Pommern märkvärdiga deklaration emot Frankrike vid riksdagen i Regensburg. Denna pjäs, hvars följder kunna i anseende till svenska handeln blifva märkvärdiga, säges vara en följd af de ryska demonstrationerna samt skrifven under grefve Fersens inseende i Berlin och hitskickad. Svenska deklarationen visar ock, att den är en öfversättning. Följderna här blefvo genast, att ingen assurans emot all fara kunde erhållas samt att kurs och agio stego. Man befarar, att kungen af samma tvång kan förmås att sända hjälptrupper åt de koaliserade, och denna första demarche emot Frankrike gör mycket bekymmer. Själfva pjäsen är illa skrifven samt saknar den värdighet, som anstår konungen af Sverige, men vare sig härmed huru det vill, så fortfar general Taube att ifrån Berlin styra de utrikes ärendena, då baron Ugglas uti de inhemska har en oafbruten korrespondans. De senare lida ock uti den beklagligaste måtto, och den regeln bibehålles utan undantag, att

allt hvad gjordt är under minderårigheten måste omgöras, utan afseende om det är godt eller sämre. Det är upplyst, att konungen själf författat denna deklaration, som ock synes af själfva skrifsättet; [att]hofkansleren von Ehrenheim emot beslutet gjort honom alla möjliga föreställningar, samt, då det intet kunnat värka, uppsatt en deklaration, som konungen ogillat och förblef vid sin egen.

Juni 14. Afsändes oförmodadt general Toll till Petersburg. Af denna beskickning drog man betydande följder, anseende den uti ett ofelbart sammanhang med pommerska deklarationen samt ledande till ett närmare Sveriges deltagande uti operationerna emot Frankrike. Handeln har emellertid uti det närmaste afstannat och ingen assurans på skepp kan här erhållas.

Svenske ministern i London, herr von Asp, har hemkommit.

Juni 25. Ankom den obehagliga underrättelsen, att svenska skeppen under första konvojen blifvit dömda till priser vid engelska domstolen af den grund, att kommendanten på den konvojerande fregatten hade order att försvara sig. Detta är för svenska handeln en obotlig skada, såsom det af England är en oerhörd våldsamhet. Genom Rysslands bemedling hoppas man vinna rättelse härutinnan, hälst detta beslut är [fattadt], innan man i England kunde känna pommerska deklarationen. Till det omtalta ryska armementet finnes orsaken nu vara, att härvarande rappellerade ministern Hailes genom de i aviserna införda årliga och vanliga kungörelserna om upphandlingsauktioner för arméns och flottornas behof trott sig se anstalter till ett armement, hvilket han rapporterat, och [ryktet har] möjligen kommit till Petersburg, men ganska snart genom ambassadören rektifierats.

Efter direktören vid Ostindiska kompaniet och kommendören af vasaorden J. A. Grills död gaf handelshuset under firma Carlos & Claes Grill tillkänna hos domaren sin oförmögenhet. Skulden var 425,631 r. b. ostridig och 224,000 r. stridig samt tillgången 484,703 r. och således i alla afseenden den största stat, som här i riket är uppgifven. Huset bestod nu af tvänne värnlösa änkor.

Juni 26. Var en stor artillerimanöver uti lägret, den drottningen äfven bevistade. Man anser hennes hafvande tillstånd ostridigt, ehuru man nu säger henne vara i femte månaden.

Juli 7. Började allmänna förböner för drottningen.

Juli 23. Ankom franske direktoriets deklaration, som förklarar, att som konungen genom sin i egenskap af härtig af Pommern

gjorda förklaring visat sig vara helt och hållet uti Rysslands intresse och samma esprit med de koaliserade makterna, så har Frankrike tagit det provisoriska steget att låta lägga sekvester på alla svenska skepp i franska hamnar samt dem, som vidare kunna komma dit, i afvaktan, att konungen genom en annan förklaring visar sig neutral, då Frankrike vill ersätta skadan. Detta steg kunde ej vara oväntadt för konungen, men väckte mycken oro på börsen och hos de handlande.

Juli 29. Fem ostindiska skepp, som i förra månaden bort vara hemma, gifva ännu ej den minsta underrättelse om sig. Detta är desto mer bekymrande, som förlusten däraf vore odräglig. Emellertid anser man nu för visst, att de i England under konvojen tagna skeppen blifva återgifna. Baron Cederström, som kommenderat andra konvojen, är nu af krigsrätten dömd att arkebuseras, och samma öde väntar grefve Wrangel, som förde den första, ehuru kungen dem förmodligen benådar.

Förre ambassadören baron Staël sägs hemkomma. Om general Tolls mission vet man ingenting annat, än att han är väl emottagen.

Konungen roar sig på Drottningholm med karusell. Salig konungen gjorde äfven så, då han hade några större förslag i projekt, hvarifrån publikens uppmärksamhet borde dragas. Man skulle tro, att vi snart vore i fientligt tillstånd med Frankrike, men några däremot svarande anstalter synas härstädes ännu icke.

Augusti 5. Öfver karusellerna präglas en jetton föreställande konungens bröstbild och på frånsidan en lagerkrans samt därinom orden: »Karusellspel på Drottningholm år 1799.»

Riksrådet Liljencrantz har med konungen haft ett märkligt samtal om följderna af pommerska deklarationen emot Frankrike i anseende till det äfventyr och den förlust, svenska handeln däraf ofelbart skall lida. Konungen har därvid röjt en märklig afvoghet emot de handlande samt det falskaste begrepp om handelns nytta för riket, anseendes de handlandes nytta enskildt för dem och deras skada indifferent för konungen och riket. Sådana instruktioner äro dem, han bibehållit ifrån sin farbroder och förmyndare, hvilken på samma [sätt] resonnerade. Emellertid har konungen nu genom legationssekreteraren von Brinkman svarat fransyska direktoriet, att konungen och Sverige ämnar så hädanefter som hittills iakttaga den strängaste neutralitet, och att hvad härtigen af Pommern som sådan gör, kan icke med Sverige och dess intresse inblandas. Förmodligen

lärer direktoriet med denna förklaring vara desto mindre tillfredsställd, som Sverige vid freden i Basel på Pommerns vägnar gjorde fred med Frankrike.

Augusti 29. Gick karusellen för sig första gången. Väderleken var regnaktig, och de, som sett dylika karuseller i Gustaf III:s tid, funno denna mesquin samt obetydlig i allt afseende.

Augusti 21 (sic!). Göts konung Gustaf III:s staty af kapten mekanikus Appelquist med all god framgång. Han är den ende nu lefvande uti Europa, som gjort ett sådant arbete.

Augusti 31. Ankom den underrättelsen, att generalen baron Taube uti Karlsbad genom döden aflidit. Detta notificerades konungen af hans exc. grefve Nils Posse. Man var förut preparerad, att generalens sjukdom var obotlig, men händelsen har ändå mycket affekterat konungen, som äfven uti baron Taube förlorade en vän, till hvilkens råd uti politiska ämnen han mycket lyssnade, hvars tänkesätt äfven voro så prononcerade, att konungen ej genom någon kan remplacera honom. Förmodligen torde ock detta dödsfallet medföra synbar värkan på det svenska kabinettet.

Konungen har tillbjudit grefve Axel Fersen missionen i Wien. Han vistades hos baron Taube och han undanbad sig detta. Konungen har ej väl tagit grefve Fersens refus, och hans vidare influence blir obetydlig, likasom det är osäkert, om han uti fäderneslandet sig etablerar.

September 2. Var åter karusell under elakt väder.

September 4. Var tredje karusellen. Utom hofvet bevistade endast sämre folk dessa fester. Stadens bättre invånare ansågo dem icke höra till tidehvarfvet och togo i dem ingen del.

September 6. Grefvinnan Armfelt hade blifvit antagen till hofmästarinna för det tillkommande kgl. barnet med 500 r. lön och villkor att icke falla konungen besvärlig med ansökningar om sin mans grace. Denne eller baron Armfelt har förlorat mycket genom baron Taubes frånfälle uti hoppet om en tillkommande retablissement.

September 12. General Toll vistades ännu i Petersburg. Han var beordrad att mönstra lifgrenadierna, hvilket regemente konungen skulle bese under sin nu företagna resa till Karlskrona, men som general Tolls kommission nu måtte uppdragas en annan, så blef emot all förmodan förre öfverståthållaren baron von Essen härmed ihågkommen samt till mönstringen beordrad. Baron Essen hade icke sett konungen sedan mars månad 1798, och af denna nu före-

fallna händelsen slutade man, att konungen åter ville nalkas honom. Det beror nu därpå, om baron Essen efter slutad förrättning far till Drottningholm personligen eller skickar skriftlig rapport. Det senare ensamt vore ovärdigt; ehuru konungen skulle återkomma den 24, fordrades icke dess mindre regering.

Att underskrifva akten vid drottningens nedkomst blefvo kallade deras excellenser riksdrotset, rikskansleren, öfverstemarskalken grefve Wachtmeister, grefve Nils Posse, riksmarskalken och presidenten grefve Kurck jämte 6 grefvinnor.

September 24. Återkom konungen från Karlskrona. Rikskansleren erhöll af konungens handkassa penningar till sin resa.

Oktober 4. Ankom baron Essen till staden och var den 6 och 7 på Drottningholm, och bemötte [konungen] honom med all den nåd och den förtrolighet, man möjligen kunde vänta och mycket därutöfver. Han befaldes att infinna sig vid drottningens nedkomst, och ehuru han därvid gjorde svårigheter, yrkade konungen det dock enständigt. Hoffolket ansågo honom genast såsom åter ingången uti affärerna, hvilket dock torde vara långt borta.

Oktober 9. Ehuru de excellenser, hvilka skola bevista drottningens förlossning, äro först till den 18 kallade, börjar man dock därom vara osäker. Corps de garde är inrättadt vid Blasieholmen, där kanonerna äfven äro planterade samt order dagligen gifna om den officeren, som skall vara på vakt hos kronprinsen, i förmodan det blifver en dylik. Konungen och hofvet inflyttade i dag från Drottningholm.

Oktober 12. Majoren baron Cederström, som förlidet år kommenderade fregatten Ulla Fersen och därmed borttogs jämte konvojen af de engelska, hade blifvit dömd att arkebuseras, som i dag skall på rännarebanan värkställas, sedan allt därtill jämte likkistan var i ordning, men efter domen upplästes konungens nåd, hvarigenom Cederström dömdes att mista tjänsten samt ett halft år vara fången på Kristianstads fästning. Folket, som om Cederström och hans brott ej hade minsta underrättelse, men nu lupo att se exekutionen, betygade öfver nåden dess missnöje, och när generaladjutanten ropade: lefve konungen, sekunderades han af ingen.

Oktober 13. Ankom grefve Axel Fersen. All uppmärksamhet är fästad på hans employerande, som man vet är innehafvare af baron Taubes sista vilja.

Oktober 14. Afskedades baron Klinkowström ifrån president-

ämbetet uti Wismar och grefve Bark blef därtill befordrad samt generalen baron Bror Cederström förordnad till generalguvernör såsom vikarierande i stället för hans excellens Platen, som på begäran fick bevista högtidligheterna vid drottningens nedkomst och ej väntade sig denna vikarius. Pomerinkarne äro med det ena och andra ganska missnöjda.

Oktober 18. Voro de första visitationerna i bodar efter lurendrejeri enligt sista förordningen under en myckenhet folks tillopp. Fånget var dock obetydligt.

Faddrarna vid det kungl. barnets födelse blifva enkedrottningen, markgrefven och markgrefvinnan af Baden samt prins Peter af Holstein. Högtidligheterna blifva icke betydliga.

Oktober 19. I dag är tilländalupen den med ryssen 1791 den 19 oktober slutade traktaten. Förmodligen är general Tolls mission mycket med denna omständighet sammanhängande, ehuru om honom och hans återkomst intet höres.

Förre kungl. sekreteraren Ehrenström, sedermera uti Armfeltska processen kallad Johan Albrecht, har fått tillstånd att vistas hvar han vill med bibehållande af den pension 300 r., han erhöll då han lämnade tjänsten. Grefvinnan Armfelt har fått 3,500 r. årligen för det bord, hon skall hålla för sig och tvänne fröknar, uti hvilket allt man vill finna baron Armfelts nåd icke långt borta, ehuru det påstås, att konungen icke ännu är därtlll benägen.

Oktober 20. Rikskansleren, som uppkommit att bevista drottningens förlossning, har blifvit kallad att efter vanligheten sitta i alla konseljer.

Grefve Fersen gör visiter hos alla ämbetsmän af den högre graden, hvaraf man vill sluta, det han ofelbart blifver en af dem. Order äro gifna till förre statssekreteraren Zibet, att han skall uppkomma och återtaga sitt ämbete. Man anser Ehrenheims entledigande från de utrikes affärerna oundviklig, och i den händelsen torde Zibet efterträda. Hofkansleren Engeströms ifrån sin mission uti [Berlin] anses äfven som en afgjord sak, sedan man börjar omtala, att det är hos honom på en supé, som baron Taube blifvit med aqua tofana förgifven.

Oktober 22. Öppnades baron Taubes testamente. Utom några obetydliga legater till hans anhöriga har hela hans succession blifvit gifven till grefve Axel Fersen, som skall öfvergå 7 tunnor guld — förundransvärdt, då man vet, att baron Taube aldrig ägt det ringaste,

Baron Taube var amant åt grefvinnan Sophie Fersen, enka efter grefve Adolf Piper. Med henne hade han uti mannens lifstid 2 barn, som egendomen förmodligen tillfaller, ehuru under morbroderns namn.

Oktober 31. Redan 14 dagar hade man känt ett arbete, kalladt: »Tankar om franska monarkiens upprätthållande», ganska försmädligt emot dem, som tro möjligheten att åter upplifva franska monarkien och försmädligt emot nuvarande styrelsen. Ryske ambassadören talade därom med hofkansleren utan att beklaga sig, och följden blef arbetets förbud samt exemplarens konfiskation, sedan man sålt 1,700 och 130 endast voro kvar. Riksdrotset föranstaltade själf om detta hos bokhandlaren Silfverstolpe, hvilken ej namngaf auktorn (som var dåvarande adjungerade assessor H. Hjerta.)

November 2. Åtskilliga personer, egentligen handlande samt köpmansbokhållare, hade i dag bjudit franske generalkonsuln Delisle till ett värdshus Mon bijou att fira tidningen om Bonapartes återkomst till Europa. Man hade på bordet ett lagerbärsträd, omgifvet med de franska trefärgade banden samt Bonapartes byst, och på ett litet bord en bål med vatten för dem, som ville dricka Suworoffs skål. Man höll här en ordentlig orgie, bar Bonapartes byst omkring bordet och sedan själfva generalkonsuln, ropande: Vive la république, vive Bonaparte, vive le roi, vive la Suède etc. Påföljande morgon tog generalkonsuln sig det orådet före att berätta saken för hofkansleren, som åter anmälde den för konungen och blef ganska illa tagen. Konungen hade så när arresterat hela sällskapet, men saken stannade däruti, att de, hvilkas namn man fick veta, blefvo af underståthållaren uti poliskammaren utan protokoll skrapade. Konsertmästaren Dupuy, som var fransos och amant åt grefvinnan Taube, gift med baron J. J. De Geer, blef befald att göra sig resfärdig, och vidare en här naturaliserad fransos vid namn Robinot, som varit värd. Dupuy var tillika en utmärkt aktör, och hans grace ansågs säker vid drottningens förlossning, men den 7 november, då konungen bevistade spektaklet på dramatiska teatern, där *Lilla matrosen* gafs, och Dupuy visade sig, applåderades vid det han utsade de i pjäsen förefallande orden: Jag blir kvar jag, det så häftigt af åskådarna, som vände sig åt konungen, troligen ock, efter hvad på andra ställen brukligt är, för att uttrycka sin tacksamhet, men de, som med konungen voro, ibland dem baron Fleming, uttydde det så, att vildhjärnorna moquerade sig åt konungen,

som däraf så förtörnades, att Dupuys bortresa blef fastställd, och han med en polisbetjänt i tysthet affärdades den 9. Hans vänner gåfvo honom 2,000 r. och 300 dukater. Han passerade natten på Snickarekrogen, dit flere af dem begåfvo sig följande dagen att med honom spisa middag. Dupuy har egentligen sjungit vid den omtalta middagen.

November 3. Ankom härtig Karl. Härtiginnan, hvars vagn gått sönder på vägen, anlände först den 5. Härtigens koffertar blefvo i tullen kvarhållna, som ansågs oanständigt. Härtigen var

November 4 på konungens [mottagning]. Hans utseende [var] friskare än vid bortresan och hans humör gladt och muntert.

November 9 kl. $^1/_4$ till 2 om morgonen föddes kronprinsen. Drottningen hade mått illa i 24 timmar. Kungl. rummen voro fulla med hoffolk och adel, konungens glädje den synbaraste. Härtig Karls conduite hade varit den bästa möjliga, om hans glädje icke haft anseende af att vara komponerad; härtiginnan likaså, som ständigt uppehållit sig vid drottningens säng. Kl. mot 3 om morgonen gick konungen med enkedrottningen och hela hofvet i Storkyrkan, som efter ceremonielet likväl ej bort ske förrän följande dagen. Uti ceremonielet var infördt, att adeln skulle följa konungen i kyrkan. Detta förtörnade, och tonen är nu i Stockholm den mest anstötliga, man någonsin öfverlefvat: den fransyska espriten öfver allt rådande, kronprinsens födelse, ehuru dyrbar för riket, utan all sensation, och allmänheten mera bekymrad med Dupuy och Robinot än med det kungl. huset. Man må ock bekänna, att tidehvarfvet är det ohyggligaste och de konungen omgifvande ej i något afseende af händelrerna sekunderade. Således har ett i flera månader fortfarande regn skämt grödan på marken samt hotar detta årets höstsäde med en total förstörelse. Hamburgska bankrutterna[ha]orsakat de handlande lidande, kursen [är] uppjagad till 84 sk. och agio till 55 pr.; dyrheten ojämförlig med allt hvad man kan hämta ifrån föregående tider, och alla steg, som vidtagas, små, obetydliga, utan annan värkan än individuelt lidande samt missnöje. Borgerskapet har vägrat sig att göra något vid kronprinsens födelse, men torde dock med godo eller ondo låta öfvertala sig.

November 11. Voro borgerskapets äldste tillsammans och tillbjödo att illuminera staden samt anställa allmänna fröjdebetygelser, dem man visste, att konungen ej skulle antaga. Däremot beslöto borgerskapets äldste, därtill genom alla medel öfvertalade, att

gifva 3,333 r. 16 sk. till Danvikshospitalet. Men själfva expeditionen tydde gåfvan närmare såsom gifven till staden att därmed underhålla det å Danviks grund af staden inrättade kurhuset för veneriska sjuka, hvilket kurhus staden ej har råd att underhålla och därför var i behof af denna hjälp. Grosshandelssocieteten gaf särskildt till Gubbhuset, som borgerskapet inrättat, 3,000 r., hvilket var en förbindelse, som med detta tillfälle ej hade annan gemenskap, än att man tog sig däraf anledning förbindelsen uppfylla. Man fick nu höra, att Bonapartes återkomst till Europa blifvit firad af de studerande i Upsala samt äfven uti Norrköping, där man illuminerat husen, hvilket väl passar med en kronprins födelse.

November 15. Var kronprinsens döpelse enligt med det tryckta ceremonielet, med en skillnad, att riksdrotset bar barnet hela vägen, ända till dess det skulle framhållas till dopet, då enkedrottningen det emottog samt till drotset öfverlemnade efter förrättadt dop, och frambar [drotset] barnet till konungen att därpå sätta ordenstecknet, och bar sedermera barnet åter upp i slottet, hvarest var måltid för flera främmande vid 5 bord.

November 16. Voro lyckönskningar hos konungen, där äfven härtigen och härtiginnan stodo, och sedan hos enkedrottningen. Härtig Fredrik var sjuk under allt detta. Samma dag utdelades gracerna och ibland dem ändtligen hvad man trott aldrig hända: *att baron Armfelt fick nåd och rättighet att åtnjuta alla sina adeliga förmåner.* Baron Ugglas blef grefve och kommendör af konungens orden, men därigenom icke förminskadt det förakt, denne gunstlings falskhet och okunnighet honom länge uti allmänheten följt och följer. En mängd af gracer och dekorationer utdelades, stämplade af händelsen, men ej af förtjänsten, hvilken här uti riket allt mer och mer försvinner samt, där han finnes, icke uppletas, utan förbigås. Om morgonen före riddarekapitlets kallande sade konungen åt härtigen det fattade beslutet om baron Armfelt, hvaremot härtigen då gjorde föreställningar, dem konungen därmed besvarade, att saken redan var så långt kommen, att den ej kunde gå tillbaka. Konungen inkallade äfven härtiginnan, som med tårarna i ögonen kom i galleriet och förtrodde grefvinnan Wright händelsen; härtigen åter underrättade riksdrotset därom, som synbarligen ömsade färg. När konungen kungjorde Armfelts grace uti ordenskapitlet, affekterade han en kungaton, men darrade på benen, så att det syntes. Drotset, som dömt Armfelt och borde vara värst af alla humili-

erad, hade brådtom att säga [åt] hvilken [som] ville höra det, [att] en restitution för Armfelt skulle utfärdas, dock med villkor att aldrig komma till Sverige. Man vände drotset ryggen och satte föga tro till hans spådomar. Detta villkor är ock en ny löjlighet, emedan man väl aldrig skulle hafva hört en serafimerriddare exilerad. Armfelts grace är en följd af baron Taubes förordnande, hvilken därom öfverenskommit med ryske ministern i Berlin furst Repnin såsom en sak, hvilken skulle göra ryske kejsaren nöje, den där icke tagit Andreasorden ifrån Armfelt. Men Danmarks conduite, som fråntog honom elefantern, blifver nu märklig att se. Grefvinnan Armfelt är en illslug kvinna, och hon försummar ej sin mans bästa. Uti allmänheten gjorde detta en lika elak värkan som vid hofvet. De, hvilka varit Armfelts vänner, fråga föga efter honom, sedan Gustaf III är borta; alla dessa äro nu för tiden republikaner.

Baron Fabian Wrede, den konungen synts visa en synnerlig nåd, har nu allvarsamt förestält konungen [allt] i landet tilltagande missnöje, den olycka, som penningeställningen vållar, och [det] äfventyr, hvarmed allt är förenadt, samt det förakt, som Ugglas sig ådragit, den man anser som konungens rådgifvare uti finanser och hvars personliga förmån, som stor bruksägare, är förenad med all den oreda, det agio, det förakt för kreditsedlar, hvarunder riket nu suckar. Baron Wrede ansåg riksdagen nödvändig, med mindre man ville blottställa sig för den händelsen, att folket, okalladt, sammanträdde. Kungen har hört på detta, svarat intet och sedermera ej talat med baron Wrede om affärer, utan lät Ugglas göra sig till grefve.

Hofkansleren Ehrenheim har föresatt sig att på enahanda sätt tala med konungen om rikets nöd och riksdagens nödvändighet, förmodligen med lika liten framgång.

Konungen, glad att vara far, äter middag hos barnet och vistas hos drottningen beständigt, så att de, hvilka skola göra affärerna, knapt få rå om honom.

Sedan allmänna lyckönskningarna voro förbi, så införde härtigen till konungen de fyra graderna af frimureriet att särskildt lyckönska och därefter till kronprinsen, på hvilken de höga tecknen lades. Konungen och härtigen gräto samt omfamnade hvarandra flere gånger, och under allt detta får man veta, att grefve Munck är i Hamburg, sedan hans i Cisalpinien köpta gods återgått till kejsaren.

November 22. Ankom med en express från Göteborg den underrättelsen, att om aftonen den 17, då man firade kronprinsens födelse, [hade] under en därvarande assemblée flera tusende personer, så ifrån landet som staden, samlat sig samt med stenar förstört fönstren å handelsman Björnbergs hus, hvilken där arrenderar kronans bränneri, hotat att dränka honom, men[då] han tagit flykten till därliggande fregatten Fröja, utslagit hans brännvinsmagasin och låtit det på gatan bortrinna. Landshöfding Forselles, som visat sig, har åter blifvit insänd i sina rum, och till uppploppets hämmande[har] ingen anstalt vidare blifvit gjord, hvarken af honom eller öfverkommendanten, amiralen Frese. Folket har ändtligen åtskilts, men återkommit måndagsaftonen och då antastat Björnbergs bränneri samt förstört hvad där fanns och under ropandet: bröd, men ej brännvin, förmått amiral de Frese att försegla spannmålsmagasinet. Denna sak gjorde här en särdeles uppmärksamhet. Konungen kallade en konselj och det blef beslutadt, att tre kompanier Västgöta kavalleri skulle inmarschera i staden samt assessorn i Svea hofrätt Boheman, en protégé af riksdrotset, ditresa att å justitiekanslersämbetets vägnar bevista undersökningen. Saken var den, att Göteborgs stad och län, som mycket lidit af spannmålsbrist förlidet år, hade hos konungen anhållit, det brännvinsbränningen måtte förblifva förbjuden, hvaremot staden och länet ville förse sillsalterierna med utländskt brännvin samt ändå betala kronan en summa penningar. Detta hade ett patriotiskt anseende och vann allmänt bifall, men kronan, som af brännvinsarrendet af Björnberg årligen njöt 34,000 r., kom härigenom till korta. Och då olyckan så fogat, att kronans inkomst är bygd på landets fördärf, beviljades Björnberg att få bränna halfva kvantum samt därtill nyttja skämd säd och potäter jämte 4 ℔ rågmjöl till hvarje tunna med mera, som vidtogs för kontroll och säkerhet. En handlande i Göteborg erbjöd sig att gå i bolag med Björnberg, hvilken afslog sådant, och denne handlande, vid namn Bagge, uppväckte emot honom ett hat och en afund, som, understödd af landshöfdingen, slutligen utbrast uti de ytterligheter, hvilka föregått och dem man 3 veckor förut såsom förestående omtalat. Landshöfding Forselles är af konungen särdeles protegerad, och konungen har ganska svårt att misstro honom. Förmodligen blifver detta mycket lamt handteradt och landshöfdingen med de rätta brottsliga antingen

öfvertygade eller skonade. Uti detta tidehvarfvet är händelsen emellertid värd uppmärksamhet.

November 25. Utgafs riksens ständers riksgäldskontorspoletter af koppar. ½ sk. innehöll uti värde femtedelen af en dubbelslant eller 6 öres stycke. Att dessa poletter skola eftergöras uti landet och hos utlänningen med mycken fördel är ej svårt att förutse. Sedan kursen nu så stigit, att den på Hamburg är 86 sk. och agio 56 proc., så är det förbjudet att införa kursen i tidningarna. Den ena författningen efterträder den andra med en hastighet, som knapt kan följas. Ingen enda anstalt vidtages, som stämplas af klokhet och förstånd, utan allt små moyens, de där förebåda en gruflig villervalla.

November 26. Lät ryske ambassadören baron Budberg mig förstå, att osäkert kan vara, huruvida han sig härstädes längre komme att uppehålla, hvilket såsom märkligt till sina följder jag vill hafva antecknadt. Kammarjunkaren Möllersvärd var till Petersburg afrest att tillställa storfursten serafimerorden, den han såsom konungens svåger lika med kurfursten af Bayern erhållit. Denne senare skulle orden tillställas af svenske ministern Bildt, som däremot fick nordstjärnan.

November 28. Utfärdades konungens kallelse för underståthållaren Liljensparre att vara ledamot i tulldirektionen, dock utan lön. Detta väckte en allmän förundran och farhåga, då man trodde, att häraf kunde befaras denne mannens vidare insteg. Hans elaka hjärta, långt ifrån att med åren förbättras, har hämtat en ny föda af den hämndgirighet, han hyser emot dem, som vållat hans bortskickande 1792. Ingen af de styrande vill vidkännas att hafva honom rekommenderat, utan det stannar för konungens ensamma räkning, som man vill säga hafva blifvit rörd af hans [efterhängsenhet] att få någon employ. Han hade föreslagit, att [han skulle blifva] generalpolismästare öfver riket, men detta skulle medföra kostnad och kunde ej bifallas. Han påstår sig dock hafva hopp att återfå de 1,700 r. han som polismästare åtnjöt.

November 29. Ankom landshöfdingen i Göteborg Forselles, men undfick konungens order att genast afresa. Händelserna synas honom ej gynnande. Landshöfding Liljehorn i Vänersborg är beordrad att uti Göteborg hålla undersökning och assessor Boheman att, som sagdt är, å justitiekanslersämbetet undersökningen öfvervara.

December 1. Afgick majoren grefve Gustaf Löwenhjelm som kurir till Petersburg, som det säges med ratifikationerna på den traktat, general Toll med kejsaren afslutat, sedan förra traktaten den 19 sistl. oktober gått till ända. Detta skall nu hafva varit orsaken till general Tolls långsamma vistande där.

December 3. Återkom general Toll kl. 6 om morgonen, sedan han emellan Petersburg och Stockholm varit nära 3 veckor.

Konungen skall den 5:te resa till Upsala med vanlig svit af de vakthafvande. Orsaken till denna resa är obekant. Ärkebiskopen, som ännu vistas i Stockholm, är sjuk af podagra och kan ej infinna sig, oansedt konungens kallelse. Uti Upsala hafva de studerande i förening med adelsmännen varit ganska oroliga, allt under täckmantel att fira Bonapartes återkomst till Europa. En så elak ton råder ibland den ungdomen, att fråga är, om icke en garnison bör ditsändas.

December 30. Den förflutna tiden har jag ej haft tid att anteckna hvad som förelupit, men vill mig det på en gång till minnes föra. Konungens oförmodade resa till Upsala, hans afsägelse af kanccllariatet samt grefve Fersens utnämnande äro tryckta händelser. Akademien var ganska humilierad öfver hvad dem händt, hälst att skrapan, konsistorium fick, skedde i allas närvaro för öppna dörrar. Grefve Fersen har aldrig varit vid någon akademi och är således uti detta värket främmande samt kommer visserligen ej där att något uträtta, med mindre han adjungerar sig någon annan man af kunskaper, hvilket är svårt att finna. Uti städerna hafva denna tiden orolighet visat sig på flera ställen, såsom uti Malmö, där folket slagit tvänne handlande, röfvat deras hus och magasiner samt klagat öfver riksgäldssedlarnas föga värde med mera, hvilket varat tvänne dagar, men genom vice landshöfdingen öfverste Tolls omsorg blifvit dämpadt och äfven genom dom afgjordt samt de brottsliga till straff befordrade. Uti Norrköping hafver folket spolierat bryggares brännvinsförlag och varit så oroligt, att 300 man af lifgrenadiererna blifvit inkommenderade. Uti Linköping [har] folket några timmar efter uppträdet i Norrköping samlat sig, men genom magistratens omsorg blifvit skingradt. Uti Ystad [har] folket utanför staden slagit köpmansbetjänter, som uppköpt spannmål. Uti Karlstad [ha] fönstren blifvit inkastade uti landshöfdingens hus, under det han anställde en fest för kronprinsens födelse, och ändtligen ånyo uti Göteborg [har] man afstraffat en dräng, som burit händer på sin husbonde, hvilken hade den oförsiktigheten att under exekutionen vara närvarande,

hvaraf folket retades och slog denne husbonden jämte länsmannen, som förde exekutionen — med mera sådant. Alla dessa oordningar äro sällsynta i detta landet. Lyckligt så länge lugnet i Stockholm bibehålles. Där blefvo tvänne riksgäldssedelförfalskare hängda, hvilket straff sedan 1770 ej här är värkställdt.

Kammarjunkaren Möllersvärd, som till Ryssland afsändes med serafimerorden för storfursten, är af kejsaren antagen till riddare af malteserorden, sedan kejsaren ändrat denna ordens statuter, samt gifvit honom ett kommenderie med 1,000 rubels årlig inkomst. Ryske öfversten Ribinin förde däremot S:t Andreasorden till kronprinsen och blef af konungen antagen till kommendör af svärdsorden, dock ej med stora korset, hvaröfver kejsaren syntes något missnöjd.

Sedan militärkårerna gifvit konungen en måltid på börsen, ville borgerskapet göra något dylikt, men de femtio äldsta vågade ej att låta detta gå af allmänna medel, utan kostnaden skulle genom subskription insamlas samt fem subskribenter räknas på en röst och magistraten äfven anmodas att därutinnan deltaga, men det utsatta antalet subskribenter kunde ej insamlas, icke af ovilja, utan af oförmögenhet, hvilket de femtio äldste strax bort inse jämte omöjligheten att samla så många subskribenter uti vissa klasser, där ingen var att påräkna. Emellertid fick jag tillfälle att låta insinuera hos konungen, det han häldre skulle emottaga en bal med supé, sedan drottningen vore kyrktagen. Härtill var konungen benägen, och magistraten samt 95 af borgerskapet gåfvo denna bal uti magistratens och borgerskapets namn på börsen den 29 december, en uti sitt slag alldeles egen fest, som lyckades öfver all förmodan väl. Hela uppränningen med alla anstalter blefvo mig uppdragna att besörja, emedan underståthållaren Georgii vid sådant var alldeles ovan och borgarna rådlösa. Konungen var ganska nådig samt talade med alla utan undantag. Drottningen gjorde ock sitt bästa. Jag har aldrig sett en fest, där likväl 600 personer voro, som mera ordentligt aflupit och där ingen enda påminnelse eller kritik ägde rum. Detta slutade detta året, märkvärdigt i alla afseenden, och där ändtligen man i Frankrike gifvit förste konsuln Bonaparte kungl. makt och myndighet, sedan man förut mördat en hel kungl. familj, fört krig emot Gud och naturen samt all moralitet, skilt millioner människor ifrån världen att utrota konungaväldet. Hvilken fasa utmärker icke detta tidehvarf!

TIONDE KAPITLET.*

1800. Januari 15. Ifrån nyårets början hade oroligheter utbrustit på flera ställen, synnerligen uti Nyköping, Linköping, Malmö med flera ställen, såsom nämndt är. Ordningen kom ock så vida till Stockholm, att det sämre folket började knota öfver dyrhet, sig emellan omtala bagarnas spolierande samt på gatorna gäckas med konungens livré med mera dylikt. Ett bref med utanskrift till poliskammaren blef funnet på börsen Däruti låg ett till konungen, som honom tillställdes och innehöll försmädelse emot administrationen och dem, som utgjorde hans konselj, författningarnas efterlåtenhet, hot af missnöjets utbrott. Ett dylikt bref [blef] funnet uti konungens eget rum. Detta allt väckte uppmärksamhet.

— — — — — — — — — —

Baron Wrede, som kommenderade uti Norrköping, hade under riksdrotsets ditresa med honom haft samtal samt visat nödvändigheten af en riksdag, [som] borde hållas där, hvarest han med lifgrenadiärregementet var för säkerheten ansvarig. Detta understöddes af hofkanslern von Ehrenheim, grefve Ugglas samt statssekreteraren Rosenblad, hvilka tvänne senare väl ej voro därför benägna, men sågo ingen annan råd. Uti en i dag hållen hemlig konselj blef således riksdagen besluten, ehuru därom intet annat echapperade, än att man hela tiden omtalade riksdagens nödvändighet samt gissades, att den skulle hållas i Åbo, Upsala eller Stockholm, alltid anseendes detta senare det bästa i anseende till den förestående kröningen, hvilken ej på annat ställe kunde efter det begrepp, man fattat, förrättas.

Den 16 omtalade konungen beslutet för ryske ambassadören, som den 17 om morgonen afsände en estafette norr om till Petersburg,

* I detta kapitel har med hänsyn till arbetets redan väl stora omfång några uteslutningar företagits af mindre viktiga notiser.

och samma dag om aftonen afsändes en kurir till vår därvarande ambassadör, jämte kallelsen till Finland, men uti Stockholm spordes intet med någon visshet förrän om aftonen den 25, då vederbörande voro glada att lätta sina samveten, och om söndagen den 27 publicerades kallelsen till Norrköping den 10 mars. Kallelsen är efter vanligheten illa skrifven samt enfaldeligen motiverad. Den gjorde här i Stockholm mycken uppmärksamhet och mycket missnöje. Borgerskapet fördolde ej sitt lynne, som nu erfor, att kröningen skulle ske annorstädes än i Stockholm och all förtjänst vid det tillfället gå dem utur händerna, då de likväl gjort allt sitt bästa att vara konungen till nöjes. Man föregaf i Stockholm det svaga skälet, att dyrheten skulle i Stockholm tilltaga och att kröningen skulle för bättre pris förrättas uti Norrköping — det ena svagare än det andra. då man besinnar, att all proviant skall tagas härifrån och alla transporter upptaga, hvad annars kunde besparas, ej att förtiga byggnader, arrangement och möblering för hofvet, traktamenten, truppers transport m. m. Orsaken var, att man ej såg sig säker i Stockholm för folket samt att ständerna där hade flera oroliga rådgifvare. Man förklarade likväl, att all uppriktighet skulle å konungens sida iakttagas, ingen sanning fördöljas, utan allt ärligen uppgifvas jämte konungens plan till hjälp och rättelse samt äfven den icke annorlunda, än att konungen vore färdig antaga en annan och bättre, om ständerna framlade någon sådan. Emellertid kan konungen med statsvärkets brister och otillräcklighet ingenting uträtta, äfvensom alla låntagande civile och militäre ämbets- och tjänstemän äro uti de högst beklagansvärda omständigheter, dels genom 8 pr. afdrag på lönerna, dels genom otillräckligheten af det återstående. Kurirer voro nu till alla orter afsända med kallelse om valens förrättande. Vid dessa senare var beslutadt att alldeles lemna de väljande full frihet, utan något konungens inflytande, och detta hölls äfven på konungens sida med all ärlighet. Uti Stockholm visade sig genast ett nit och hug ibland borgerskapet att blifva riksdagsmän. Dem emellan uppstego partier, som med all häftighet sökte råda öfver hvarandra. Valet förrättades den 6 februari, och visade sig den rådande tonen här vara densamma som emot 1792 års riksdag eller enligt med förra oppositionen. Konungen reste ned till Norrköping och kom efter några dagar tillbaka. Emellertid utspriddes här, att riksdagsorten var ändrad, men det förhöll sig icke så. Fullmakternas verifierande, som tillhörer kansleren, blef uppdraget riksdrotset, men rikskansle-

ren erhöll konungens avis genom dess svåger, general Wrede, att konungen ville se honom i Norrköping vid kröningen och under

Februari 6 afgingo cirkulärer till alla rikets herrar så väl uti tjänst som utan tjänst att infinna sig vid riksdagen samt i fall af sjukdom sådant skrifteligen styrka. Något traktamente blef dem ej tillslaget, och var det något hårdt emot dem, som ingen tjänst hade, att efter order underkasta sig en sådan depense. Hans excellens baron Reuterholm erhöll äfven en lika befallning, Rikskansleren skref till konungen, att han ej kunde komma, om han icke fick utöfva, hvad af representation till hans ämbete hörde, och skref manneligen; han blef ock därvid bibehållen samt erhöll särskildt, hvad för tillfället fordrades.

Ambassadören och ministrarna blefvo underrättade om riksdagen af hofkansleren, och ansågo de, att konungen skulle defrayera dem, men detta blef ansedt som ett misstag, utan fingo de hyra sig hus emot ganska dryga villkor samt underrättades äfven, att de icke mera än 14 dagar eller öfver kröningen skulle där förblifva.

Februari 17. Ehuru allt är hemligt, anser man dock, att grefve Brahe blifver landtmarskalk. Till bondesekreterare äro åtskilliga uti förslag och äfven jag, som deklinerar det. Kronprinsen skall föras med till Norrköping samt ligga första natten på Ekolsund, sedan Strömsholm, så Örebro och sedan vidare. Konungen och hofvet reser den 28 hujus. Man berättar, att drottningen åter är hafvande, hvilket kommer väl till pass, i händelse kronprinsen ej tåler den långa resan denna årstiden.

— — — — — — — — —

Ryske ambassadören erhöll en kurir med befallning att afstyrka riksdagen för det närvarande, men den var då redan kungjord. Alliansen med Ryssland skulle gifva konungen stor konsideration, om icke kejsaren allmänt passerade för en underlig man, på hvilken ingen lit kan sättas.

— — — — — — — — —

Februari 24. Utan att någon blef underrättad om orsaken eller ämnet, lät underståthållaren Georgii kalla magistraten och stadens äldsta att i dag infinna sig på rådhuset kl. ½ 12. Han berättade dem då, att konungen nämnt landshöfdingen grefve Ugglas till öfverståthållare, och litet därefter uppkom genast denne öfverståthållare samt installerade sig själf. Hans fullmakt var daterad den 20 februari. Han bibehöll tillika landshöfdingeämbetet, och på

hans anhållan hade konungen icke tillagt honom någon lön vid öfverståthållareämbetet. Magistratens och borgerskapets förundran vid detta tillfälle kan ej beskrifvas öfver denne öfverståthållare, hvilken flere af dessa senare nyttjat såsom kommissionär och nu som deras förman skola akta. Denne lyckans gunstling, framkastad utan annan förtjänst än oförsynt tilltagsenhet och den rikedom, han genom gifte sig förvärfvat, hade genom sin försiktiga omtanke vid vården om konungens penningar så intagit den unge herrn, att han, utan erfarenhet och utan urskillning, icke inser det ömkliga i Ugglas hela väsende, och det allmänna förakt, hvarför han är ett mål, kommer ej för konungens öron. Hans installation var utan all anständighet och sådan som han själf är. Transporterna till Norrköping fortsättas alla dagar. Kostnaderna voro obeskrifliga och missnöjet däröfver tilltog, då riket uti hufvudstaden ägde de byggnader, dem riket till sådana behof betalt. Man beklagade den unge konungen, som fallit uti sådana rådgifvares händer. Man persiflerade hvad som gjordes, man parodierade kröningstexten, och början visade sig till den opposition, hvilkens följder snart eller senare uti detta riket visa sig allvarsamma.

Februari 28. For konungen med drottningen och kronprinsen, togo vägen öfver Ekolsund och Strömsholm samt Örebro och skulle anlända till Norrköping den 5 mars. Den därvarande hofintendenten Sundvall hade till grefve Posse rapporterat, att konungens rum ej till den dagen kunde blifva färdiga, men konungen svarade, att han hade så befalt och reste. Man undrade, att den unge prinsen, som var 4 månader gammal, medsläpades, hälst kölden var ganska stark, men ingen föreställning hjälpte.

Mars 6. Nu voro alla till riksdagen afresta, och i Stockholm var ganska tyst. Ambassadören med ministrarna skola resa den 11. Kröningsceremonielet är väl utgifvet, men dagen är icke utsatt.

Finanserna sysselsätta alla tänkande, och utgången af riksdagen är ännu en oupplöslig gåta för alla. Statssekreteraren Rosenblad skall föra protokollet uti hemliga utskottet samt presidenten Lagerheim vara sekreterare. Det förra hade tillhört hofkanslern, som afsagt sig det.

Mars 10 öppnades riksdagen och blef hans excellens grefve Brahe landtmarskalk och ärkebiskopen prestståndets talman.

Mars 12. Blef justitieborgmästaren Ullner talman för borgareståndet, justitiarien Segerström bondeståndets sekreterare och

bonden Olof Larsson det ståndets talman. Denne bonde var 1789 uti oppositionen samt sade salig konungen allvarsamma saker, blef ståndets förste ledamot uti riksgäldsdirektionen, hvilket han var till 1792. Man undrade mycket öfver detta val, men konungen synes vara öfver alla partier samt vill amalgamera dem tillsammans, hvarför han ock lät förlika presidenten Lagerheim med dess antagonist lagman Håkansson, hvilken sedermera lofvade att vara helt och håller uti konungens intresse.

Mars 15 hölls riksdagspredikan och den 17 plenum plenorum. Adeln är talrikare än vid Gäfle riksdag, men bestående mest af ungt folk. Ganska få af de betydande hafva infunnit sig. Ständerna tyckas visa mycken enighet och tala ännu om nödvändigheten att göra något betydande gagneligt, men härom tviflas mycket. Hofvet är indraget samt lefver såsom i Stockholm inom sig och visar ingen benägenhet att genom någon slags korruption vinna den ena eller andra.

Mars 21. Den enighet, hvaraf man vid riksdagen berömt sig, har de senare dagarna visat sig såsom ett förställdt värk uti så måtto, att det gamla gustavianska partiet, sådant det var vid riksdagen uti Gäfle, nu har på en gång öfverhanden uti alla de tre ständen, hvarför adeln intet uträttar. Enär denna senare beslöt en tacksägelseadress till konungen efter plenum plenorum för det berömliga i hans regering, hvaröfver beskrifningen väckt ett slags entusiasm, voro de andra ständen af samma tankar, men tillade, att salig konungens död borde beklagas och ständernas indignation förklaras, hvilket biskop Wallquist, som anförde deputationen till adeln, utförde med bittra sarkasmer, äfvensom bondeståndet därtill lade, att man borde stadga något särskildt grufveligt straff [för] den, som är nedrig nog att begå en sådan afskyvärd gärning. Hämndlystnaden är mycket färdig att utbryta, och om adeln begår den minsta oförsiktighet, så är det gjordt. Riksdagen visar sig ledsam och tyckes blifva långvarigare än man sig föreställt. Förmyndareregeringen nedsmutsas att däraf göra den senare desto mera lysande.

Mars 27. En major Holst har uti ett ingifvet memorial tillstyrkt, att all hemlighet angående banken och riksgäldskontorets förhållande måtte upphöra och således ingen tysthetsed äskas af bankutskottets ledamöter. Detta är understödt af en kungl. sekreterare baron Hans Hierta samt en mängd unga karlar, som nu intaga Riddarhuset. Saken misshagar hofvet och kan som sådan orsaka

en schism samt föranleda till andra obehagliga ämnen. Som detta gjort uppehåll uti ärendena, så hafva preste- och borgareståndet hos adeln härå yrkat slut, på det att riksdagens aktivitet ej må uppehållas.

Hofkanslern Ehrenheim och öfverstekammarjunkaren Bonde hafva i Riddarhuset ibland elektorerna sagt konungen gärna se, om statssekreteraren Lagerbring blefve ledamot af hemliga utskottet. De andra elektorerna ville välja general Lagerhjelm och funno Lagerbring såsom ämbetsman icke passa samt frågade landtmarskalken, om konungen ändtligen vill detta senare. Konungen lät genom landtmarskalken förklara, att man missbrukat hans namn, att han ej ville influera i valen, utan var nöjd med general Lagerhjelm. Ehrenheim nedlade elektoratet, och hans uppförande var lika så oförsiktigt, som det med skäl klandras. Hemliga utskottet har delat sig i tvänne utskott att arbeta.

— — — — — — — — —

April 3 kröntes konungen och drottningen uti Norrköping. Drottningen var förut sjuk och hade ännu häftig feber den 2, så att man tviflade kröningsdagen om morgonen, om hon kunde uthärda ceremonien, men hennes ståndaktighet öfvervann sjukdomen, och oansedt ett ganska hårdt och elakt väder, blef hon krönt. Kröningshästen gick blott några steg med konungen, då han blef så envis, att han ej kunde förmås utur stället. Konungen blef föranlåten att byta häst med hans excellens [baron] Essen, som förrättade riksstallmästareämbetet, hvilken senare red kröningshästen under hela högtidligheten till kyrkan, där man sedermera omsadlade. Hyllningen skedde den 5:te, då adeln för första gången, clara voce, besvor säkerhetsakten. Huru riksdagen sedermera gått och huru adeln sysselsatt sig med ungdomsöfverläggningar, de där vittna om kitslighet och ovana, det synes af de tryckta protokollerna och förtjäna ej att här vidare upptagas.

— — — — — — — — —

Efter kröningen hemsändes en stor del af hofvets ekonomi och livrébetjänter. De utrikes ministrarna foro åter till Stockholm, och flera hofbetjänter hemförlofvades vid slutet af månaden; men oväntadt [var], att konungen nämde förre öfverståthållaren hans excellens baron Essen till generalguvernör i Pommern och tillade honom full lön, oansedt förre generalguvernören Platen tagit afsked med bibehållande af halfva lönen. Baron Essen ansågs vid

riksdagen såsom uti opposition emot konungens folk, men hans conduite har varit, är och blir af en ärans och fredens man, och detta val gillas af alla, undantagande dem, som brigerat denna plats.

Maj 12. Drottningen, som hela denna tiden varit sjuklig, plågad af feber samt den gångbara influensan, fick missfall, ett fyra månaders foster och ämne till en prinsessa.

Biskop Wallquist dog ovanligen hastigt strax efter middagen, sedan han i ståndet, det han styrde, förifrat sig. Han hvilade på soffan, då en åder sprang i hufvudet, som dödade honom genast. Han öppnades, begrofs och glömdes. Emellertid är det nu oafgjordt, hvilken som styrer ståndet. Enligt regeringsformen bör riksdagen vara slutad den 10 juni, men ännu synes ej något hufvudsakligt vara gjordt, och bevillningens bestämmande återstår samt därom mycket gräl.

— — — — — — — — —

Maj 30.

— — — — — — — — —

En baron Lars Hierta hade af härtig Fredrik blifvit nedskickad, att genom konungen hos ständerna för härtigen utvärka något understöd till en utrikes resa för återställandet af härtigens hälsa. Denne hade konungen väl bemött och tillåtit honom att skaffa sig en fullmakt samt bevista Riddarhuset. Där inställde han sig den oroliga dagen samt ropade emot landtmarskalken värre än någon annan. Han erhöll befallning att icke visa sig vid hofvet och återresa inom 24 timmar. Genom hans excellens baron Essen fick han sedermera audiens hos konungen och ett bref till härtigen, som innehöll konungens missnöje, hvilket ock konungen allvarsamligen honom förestält. Eftermiddagen var plenum uti hemliga utskottet. Alla adelns ledamöter, däribland grefvarna Schwerin, Hamilton, Gyllenborg samt herrar Stedt, Schultzenheim, Klingspor hade förut genom landtmarskalken begärt en audiens, och som konungen frågade, hvad deras ärende var, samt landtmarskalken genom grefve Hamilton tyckte sig hafva utrönt, att de ville nedlägga sina rum som ledamöter uti utskottet, så lät konungen svara, att de skulle få audiens efter sessionen, ty ämnet vore sådant, att det uti sessionen borde omtalas. När sessionen började, anmälde sig grefve Hamilton till att tala, sägande, att han genom landtmarskalken begärt, men ej fått audiens, då konungen föll honom i talet, att som ämnet var af den egenskap, att det i utskottet borde

anmälas, nämligen afsägandet af ledamotskapet därstädes, så hade konungen ej kunnat antaga någon enskild anmälan därom. Grefven invände, att detta aldrig varit hans afsikt. Konungen, häraf upprörd, kallade landtmarskalken, som på tillfrågan svarade sig ej annat af grefve Hamiltons samtal kunnat vänta. Häraf en explikation emellan grefve Hamilton och landtmarskalken. Ändtligen var grefve Hamiltons och de fleres ämne att beklaga sig öfver det, som händt på Riddarhuset. Biskop Lindblom däremot höll ett patetiskt tal öfver konungens moderation, som frälsat fäderneslandet utur våda, och önskade, att samma moderation till riksdagens slut måtte fortfara. Efter sessionen fingo ofvannämnda herrar företräde, då konungen likväl hörde dem en och en och det uti drotsets närvaro under protokoll af hofkanslern. De ville då åter nedlägga sina platser i utskottet, men konungen antog endast grefve Schwerins samt professor Schultzenheims förfall, hvilken senare med assessor Zettzells attest bestyrkte sin sjuklighet. De andra blefvo kvar.

— — — — — — — — —

Augusti 22. Resor och angelägna göromål hafva hindrat mig den framfarna tiden att fortsätta dessa anteckningar, hvarför jag nu får sammandraga, hvad som efter den 3 juni förelupit. De missnöjda af adeln lemnade riksdagen, och det beslut, konungen tog med dem, som antingen helt och hållet eller villkorligen afsade sig adelskapet, är tryckt lika med ståndens protokoll, som i det närmaste upplysa sammanhanget.

— — — — — — — — —

Grefve Brahe förlorade [den] existimation han haft. Han försummade att som en belöning af konungen begära nedläggandet af all rättegång i anseende till riksdagen, och denna försummelse lägger grunden till mycken oreda och gör mycket ondt. Konungen får personella fiender, dem han kunnat och bort undvika. Utsikten för framtiden är oroande för den, som älskar samhällets bestånd med ordning och lugn. Ehuru konungen icke kan sägas följa någons råd eller öfverlemnar sig åt någons ingifvelser, emedan han fruktar allt sådant och är af sin karaktär misstänksam, sträng, om icke mera, synes dock klarligen, att general Tolls råd äro uti dessa riksdagar och politiska saker de mest betydande, hvilket alla blifva varse, utom konungen själf. Med Toll följa Håkansson, Nordinerna med flera, hvilka en gång tillförene störtat detta land i olycka.

Toll blef serafimerriddare, och andra belöningar utdeltes efter förtjänster. Man visste, att landshöfdingen i Karlskrona baron Raab, en eländig person, skulle få tillsägelse att taga afsked och att lagman Håkansson skulle blifva landshöfding, som äfven någon tid därefter värkställes.

Konungen begaf sig öfver Strömsholm till Haga och Stockholm, och sedan han förordnat en regering samt låtit drottningen börja att dricka hälsovatten, reste [han] öfver Karlskrona till Skåne att där se det läger, som af skånska regementena var sammandraget. Under vistandet därstädes gjorde konungen med baron Rålamb och De Besche uti största inkognito en resa till Köpenhamn. Händelsen fogade, att den i konungamordet delaktige grefve Horn bebodde samma värdshus med konungen, som ehuru han ej såg honom, dock blef därom underrättad, och när konungen sedermera igenkändes, gick han utur staden samt lät baron Rålamb komma efter med postvagnen. Konungen såg ingen af hofvet, och när kronprinsen sände öfverstemarskalken, grefve Hauck, att bedja konungen komma till Fredriksborgs slott, afslog konungen sådant genast samt fortsatte resan till Helsingör och så vidare till Skåne. Danska hofvet afsände en kavaljer att komplimentera konungen uti sitt läger. Åt denne yttrade konungen själf sin förundran att finna grefve Horn och förre baron Ehrensvärd uti Köpenhamn. Detta, som ej af danska hofvet kan anses delikat, har flera gånger fruktlöst åt danske ministern blifvit anmärkt, men utan att man däråt lemnat afseende. Konungen misstycker denna brist på delikatess å danska hofvets sida, och tiden torde visa, om icke general Toll begagnar detta att utföra någon riksfördärflig eröfringsplan Men vet, att officerare och synnerligen nu en ryttmästar König följer svenska gränsen samt där i största hemlighet upprättar rekognosceringskartor. Man tillägger ett läger, hvarvid trupperna uti en fredlig tid vänjas, och man gör däraf slutsatser.

Konungen for till Pommern, hvilken resa han genom statssekreteraren Zibet lät säga härvarande generalguvernören baron Essen hafva varit helt oförmodad, men som pommerska ständerna lågo med konungen uti uppenbar delo, så förmodade man, att afsikten var att hålla en pommersk riksdag samt, lika lyckligen som vid den nu öfverståndna svenska, bilägga alla tvistigheter. Man trodde ock, att konungen kunde göra en resa till Berlin, och man ville ändtligen uti denna resa uppleta något politiskt, som kunde hafva af-

seende på någon förment nordisk koalition, därtill man slutade däraf, att general Toll och statssekreteraren Zibet voro uti konungens följe, men konungen reste endast ett slags eriksgata genom Pommern, gjorde uti största inkognito ensam med general Toll en kort resa till Hamburg, samt, återkommen till Hamburg, lät genom Zibet göra [pommerska] ständerna vissa propositioner, till hvilkas närmare utarbetande statssekreteraren Zibet kvarlemnades, då konungen lemnade Pommern och återkom till riket och hufvudstaden, där regeringen upplöstes.

Emellertid hade till Göta hofrätt på regeringens befallning blifvit instämd friherre Silfversköld och frih. Kurck, öfverste Skjöldebrand, öfverstelöjtnant Gripenvald, ryttmästaren Axel Adlersparre och förre stallmästaren Schultzenheim, nu mera Schultz, att stå till ansvar för deras emot landtmarskalken hafda utlåtelser. Utan undantag var ingen enda, utom general Toll, som gillade denna rättegång, emot hvilken drotset med de flera, dem konungen kunde höra, gjorde alla möjliga föreställningar, ehuru förgäfves, och det är att befara, det konungen, ju mera han af de anklagades skrifter blifver öfvertygad om sitt förhastande, tager humör och uti humöret gör, hvad han ångrar. Protokollsekreteraren baron Hans Hierta, som i en af *honom fordrad* afgifven förklaring öfver ett af honom fäldt tvetydigt uttryck på Riddarhuset afsagt sig adelskapet, hade åtagit sig fullmäktigskap för de anklagade. [Han] blef nu af konungen äfven emot riksdrotsets råd och tillstyrkan ansedd sin lön och tjänst uti kansliet förlustig, af den grund att fullmakten var utfärdad för friherre Hans Hierta, och då någon sådan ej mera finnes, så vore den utfärdade fullmakten utan värkan, hvilken förklaring ansågs arbitraire och stridande emot säkerhetsakten. Löjtnant Tham vid lifregementet afsade sig ock adelskapet lika med Adelheim och Adlersparre, hvilken senare likväl explicerade sig och behöll det, men afsade sig rättigheten att sitta på Riddarhuset, men en studerande vid namn Netherwood blef däri[från] hindrad genom sin fader bankkommissarien af det namnet. Alla dessa ådrogo sig nu en uppmärksamhet, den de aldrig kunnat ambitionera, samt blefvo intressanta i den mån de hotades med olycka eller sådan dem öfvergick. Stilla och trogna undersåtar häpnade för följderna af allt detta, som grundlade hat och tvedräkt, hvars utplånande man önskade öfverlefva.

— — — — — — — — —

Under tiden hade en obelisk (som i salig konungens tid beslöts) blifvit genom major Lidströmers föranstaltande upprest, och så vackert monumentet är, så olämpligt är det på det stället, där det alltid skall vittna om elak smak och felande urskillning hos grefve af Ugglas, som nu är öfverståthållare.

Augusti 23 började tornérspelet på Drottningholm och fortsattes till och med den 31, då en läktare nedföll, hvarigenom flera personer blefvo mera och mindre illa skadade, ibland hvilka tvänne fruntimmer afbröto benen. Grefve Frölich vann det utsatta priset, och en utebliven okänd riddare blef återstämd till nästa tornérspel.

September 12 skall konungen sjövägen resa till Strömsholm att bevista lägret, men drottningen reser landvägen. Vid denna tiden hade en engelsk flotta anländt till sundet samt gjort allvarsamma demonstrationer i anledning af några emellan England och Danmark uppkomna misshälligheter. Som denna engelska flotta nu var uti grannskapet, så beordrade konungen, att under general Horns befäl de uti Skåne förlagda regementena skulle formera en kordong längs kusten samt förekomma, att ingen engelsman där landade.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

September 5 ankom med posten den underrättelsen, att tvisten emellan England och Danmark blifvit genom Rysslands bemedling till Danmarks bästa bemedlad, hvarför engelska flottan bortseglade samt alla anstalter å vår sida blefvo öfverflödiga. Ju närmare uppskattningsanstalterna nalkas, ju mera förklarar sig missnöjet i det allmänna, hvaremot ock planen anses mera och mera fautif. Vissa provinser hafva lidit hungersnöd och deras skörd har äfven varit klen samt hos åtskilliga missväxt. Brännvinsbränningen är således genom en förordning af den 30 augusti alldeles inställd på obestämd tid.

September 12. Afseglade konungen till Strömsholm och det där samlade lägret, hvarest en simulacre skulle anställas samt generalmajoren baron Bror Cederström föra befälet emot konungen. Drottningen for landvägen med hofvet. Samma dag kungjordes, att baron Armfelt ändtligen får komma hem till fäderneslandet. Uti den resolution, som utfärdades, var infördt, att detta tillstånd blifvit honom beviljadt uppå hans grefvinnas därom gjorda anhållan, på det han måtte trösta sina barn och sin mor. Han väntas således och med detsamma börja alla gissningar om hans destination samt de sviter, som hans ankomst kunna orsaka i anseende till dem, som

befordrat [hans] olycka. Förmodligen yrkar han en ännu felande reparation, och då konungen återgifvit honom serafimerorden, måtte han väl ej i kungens ögon vara brottslig.

Löjtnanten Tham vid lifregementet, som afsagt sig adelskapet, har genom konungens resolution blifvit skild ifrån sin tjänst på den grund, att hans afsägelse vore stridande emot ridderskapets och adelns värdighet. Han är en skicklig karl, älskad uti regementet af högre och lägre, hvarför äfven detta steg gör en elak värkan. Rättegången vid Jönköpings hofrätt hvilar af det skäl, att advokatfiskalen därstädes sjuknat, likasom kunde ingen annan än han utföra aktionen. Man tror och önskar, att häraf tages anledning att nedlägga hela rättegången.

September 24. Konungen återkom landvägen med drottningen ifrån Strömsholm, sedan han funnit sjöresan långsam och lidit af motvinden. Trupperna komma ännu långsammare därifrån och voro hela elfva dygn på vägen samt ledo brist på proviant. Anstalterna hade varit ganska eländiga.

Oktober 3. Huru obelisken aftäcktes samt hvad sig därvid tilldrog, synes af protokollet, som om den saken är tryckt. Konungen var ensam uppstigen på trapporna af obelisken, hvilket hade ett ganska ledsamt utseende samt påminte om händelser, de där vid detta tillfälle ej bort komma i fråga, men därtill den af garnisonen formerade fyrkanten samt alla svartklädda borgarna gifva en icke obetydlig anledning. Ibland folkhopen gjordes äfven de oanständigaste tillämpningar, så att försiktiga personer funno rådligast eloignera sig. Att öfverståthållaren grefve Ugglas nedlade sitt ämbete på gatan, var ej mindre ovant och oväntadt, än att konungen äfven där komplimenterade honom. Med ett ord: denna anstalt var den mest maladroite man någonsin kunnat vidtaga, och önskligt vore, att den glömmes.

— — — — — — — — —

November 24. Under hofvets fortfarande vistande på Drottningholm är hela den förbigångna tiden intet annat förefallet än hvad med spannmålsbrist och dyrhet kan äga gemenskap. Kuriren från Ryssland återkom vid slutet af förra månaden med kejsarens tillstånd att utskeppa 60,000 tunnor råg, men genom en oförlåtlig försummelse med den härifrån sent afgångna expeditionen hade man glömt införa, att alla från Sverige kommande skepp voro till denna spannmåls afhämtande auktoriserade, utan endast inskränkt sig

till 2 fartyg, som fyra stockholmshandlande afsändt till Riga på eget äfventyr före tillståndet. Däraf hände, att de andra fartygen i brist af auktorisation fingo intet, och ännu är intet spannmål ankommet, utan priset på denna vara stiger dagligen här i staden till 10 r. för rågen samt i orterna vida därutöfver. Man gör början bland enskilda personer att införa den s. k. Rumphordska soppan, men det fattiga folket vill icke förstå sig på densamma. Emellertid är nu all brännvinsbränning förbjuden till oktober 1801, och hvad elak värkan detta kan hafva på landet, då, enligt ständernas beslut, en del af bevillningen lika fullt skall utgå, är lätt att sig föreställa.

Under denna olyckliga tid söker man att genom skådespel skingra bekymren. En teatermani är kommen öfver hofvet, där societeten spelat komedi hela hösten och där härtig Karl nu inrättat en kungl. dramatisk akademi, hvars ledamöter, utöfver 200 personer, betala 12 r. entré samt sedermera 12 om året. Dessutom en dramatisk société af pagerne och en mindre under bokhandlaren magister Silfverstolpes styrelse, kallad *Sanning och nöje*. Denne senare Silfverstolpe, som är ett oroligt hufvud, har uti Allehanda infört, att han sålde Mémoires secrets de la Russie, en skandalös bok, och annonsen därom fann sig af en händelse införd uti samma blad, som kungjorde, att ryske kejsaren tillåtit införsel af 60,000 tunnor spannmål. Ambassadören beklagade sig häröfver. Boken blef konfiskerad samt Silfverstolpes hela bokhandel och tryckeri satt under censur.

Uti svenska Pommern visade sig orolighet ibland folket af anledning att spannmål såldes till England. Detta blef genom generalguvernören baron von Essens fermeté dämpadt, spannmålsutförseln förbjuden samt endast tillåten till Sverige och hofmarskalken Platen uppdraget att för konungen upphandla uti Pommern 100,000 tunnor säd, hvilka dock ej förr än våren kunna hitkomma.

Uti det i dag hållna ordenskapitlet nämndes storfursten Konstantin till riddare af serafimerorden. Öfversten Borgenstjerna uppdrogs att afresa till Petersburg med denna orden. Man började då omtala, att konungen skulle själf anträda resan och

November 25 sades detta såsom afgjordt och gjorde mycken sensation, då man fick veta, att resan till den 29 var fastställd. Man föreställde sig, att ämnen af högsta vikt måtte härtill gifva anledning, då konungen uti denna sena årstiden anträdde en sådan resa. Allmänt förmodade man en koalition vara å färde emot England

(likväl under det att baron Ehrensvärd var skickad till London för att negociera med engelske ministern om konvojens återställande), hvars välde man ville stäcka genom en armerad neutralitet samt, därest den ej antoges, då isolera England, stänga för detsamma alla Europas hamnar och tvinga det till villkor, man kan finna nödiga. Detta kan vara betänkligt för Sverige, men ryske kejsaren, som redan lagt embargo på alla engelska skepp i sina hamnar och hvars land icke eller obetydligt idkar för egen del någon handel, är icke nöjd härmed, [utan] vill hafva Malta, hvilket England ogärna medgifver. Andra förmena, att konungen, betänkande sin egen och detta rikets vanmakt, söker undvika allt annat deltagande i dessa ämnen, än endast hvad neutraliteten angår, men sammanhanget härmed lärer väl framdeles utrönas. Emellertid är denna konungens resa länge mediterad samt efter hvad ambassadören därom sagt, har konungen flera dagar varit väntad uti Petersburg, och bref om hans resa så tidigt afgångna, att densamma redan uti Wien och Berlin är bekant, ehuru man här hållit den hemlig.

November 29. Afreste konungen. Med honom voro general Toll, amiral Cronstedt, kaptenlöjtnanten grefve Gyllenstolpe, hofmarskalken De Besche samt kabinettsekreteraren baron Lagerbjelke. Första nattlägret skulle blifva Grisslehamn. Af general Toll och amiral Cronstedt väntade man intet de mest fredliga förslag.

1801 1801. Januari 4. Under konungens vistande i Ryssland fördes regeringen här hemma af grefvarna Wachtmeister, Brahe, Kurck, Ugglas och Fersen samt Klingspor och hofkansleren Ehrenheim. Allt har gått lugnt, och man måste göra regeringen den rättvisan, att mycken uppmärksamhet blifvit iakttagen på Stockholm och dess provianterande. Ifrån Ryssland hade före jul ankommit 17,000 tunnor spannmål, om hvars fördelande goda anstalter blefvo vidtagna samt priset nedsatt till 8 r. 6 sk. tunnan. Detta har ock för Stockholm haft en god värkan, ehuru inflytelsen däraf på landsorterna varit omärklig, emedan spannmålen där förblifvit uti sitt pris. Ordningen i Stockholm, hvad polisen beträffar, är ock berömlig.

Ifrån Ryssland innehålla de uti aviserna tryckta bulletinerna de underrättelser, som vittna om en nära förening och ett fullkomligt förtroende, men hvad resans ändamål beträffar, därom talas intet. Konungen skall hafva lemnat Petersburg den 27 december samt den 4 januari vara i Åbo, determinerad att fortsätta resan öfver hafvet, därtill väderleken är gynnande, då vintern ännu ej infallit. Uti

enskilda bref berömmer sig konungen mycket af kejsarens attentioner. Hvad presenter, som blifvit vid afresan utdelade, vet man ännu intet, men en päls har konungen fått af 40,000 rubels värde. Att en traktat om armerad neutralitet är slutad, därtill har jag af ett enskildt betydande förtroende fullkomlig anledning.

Juldagen afgick äfven härifrån en med kurir från Hamburg ankommen låda, innehållande 10,000 dukater att utdela till ministrarna vid traktatens undertecknande, uti hvilken Danmark äfven ingått; men under allt detta fortfar hoppet, att freden med England ändock kan bibehållas, hälst England icke utan allt för mycken egen förlust kan skrida till en krigsförklaring emot Ryssland. Å vår sida åter förmodar man, att konungen vill inse betänkligheterna af ett krig, men man är villrådig, då man besinnar det förtroende, man ser konungen hafva fattat för general Toll, hvars böjelse till conquêter Sverige redan dyrt betalt, och befarar [man] ett lika försök emot Norge, då tillfälle därtill yppas. Man vet, att genom ryttmästar König, en snäll ingenjör, äro rekognosceringar åt den sidan hela hösten gjorda, hvarifrån han först nu nyligen återkommit.

För baron Armfelt har man trott sig vara säker, sedan hans grace var författad i så oangenäma termer, men uti ett enskildt bref till en vän har han nu yttrat sig, att han uti mars månad skulle återkomma samt intaga öfverståthållarestolen, då han äfven skulle meddela konungen underrättelse om orsakerna, hvarför grefvarna Brahe och Klas Lewenhaupt vid riksdagen varit konungen så tillgifna. Detta senare har afseende på 1792 års händelser och någon dessa grefvars förmenta medvetenhet af dem. Om baron Armfelt återkommer med hämndgiriga dispositioner och konungen kunde förledas att lemna åt dem uppmärksamhet, så kunde många ohyggliga uppträden ännu återstå. Till dessa senare hörer den vid Jönköpings hofrätt fortfarande rättegången emot de under riksdagen för vanvördnad emot landtmarskalken anklagade adelsmännen. Denna rättegång, den orimligaste i sitt slag, hade man trott vid flera tillfällen nedläggas, då den nu åter uppvaknar samt är instämd till den 26 januari. Den blifver uti alla fall arbiträr och med detsamma olycklig.

Ryske härvarande ambassadören Budberg, som konungen under sitt vistande i Petersburg utnämnt till serafimerriddare erhöll ordenskorset härstädes den 2 januari af sekreteraren vid de kongl. ordnarna grefve Karl Mörner samt anlade orden genast med bortläggandet af

Alexander Nevskyorden, han förut bar. Han hade således till det förra erhållit kejsarens tillstånd.

Januari 11. Middagstiden kl. ¾ till 12 anlände oförmodadt konungen, som inställt posten samt förbjudit telegrafen att annonsera, det han var anländ till Åland. Hans resa öfver hafvet hade varit ganska oangenäm på öppna Ålandsbåtar, däraf den, som förde konungen, stötte på grund, men blef genast lossad. Den åter, som förde grefve Löwenhjelm, baron Lagerbjelke och lifmedikus Rung, stötte äfven på, men gick till botten, då de stannade på ett skär, men blefvo sedan af andra båtar bärgade. Konungen anlände till Kapellskär, hade tagit en öppen vagn med sig från Åbo, tillhörig landshöfding Willebrand, samt fortsatte resan genast öfver vatten.

Januari 12. Var stor lever, och lyckönskades konungen till sin återkomst af magistraten och stadens äldste. Man vet, att neutralitetstraktaten blifvit undertecknad den 16 december i Petersburg, men de återkomna herrarna hafva inga presenter erhållit, som lärer varit en konvention emellan kejsaren och konungen, att ingen skulle gifvas.

— — — — — — — — —

Januari 26. Till försvarande af neutraliteten göras nu alla anstalter under general Toll och amiral Cronstedts styrelse. Den förre har blifvit general en chef uti Skåne, och på västra kusten är general Carpelan, som tillika är landshöfding i Göteborg, till general en chef förordnad. 7 linieskepp och 3 fregatter skola utrustas samt kommenderas af amiral Puke, 24 kanonslupar vid sundet under amiral Rosenstein och 16 dylika i Göteborgs skärgård under amiral Frese. 17,000 man skola till besättningar, garnisoner samt strandposteringar användas, men ingen anledning är, hvarifrån penningar skola tagas, utan alla vederbörande föra det språk, att sedan England finner freden på fasta landet vara sluten, så får det väl accedera till mera billiga pretentioner. Skulle utslaget blifva annorlunda, så är Sverige förloradt, emedan ett års krig hindrar all export och import, hvilket riket ej kan draga, och skulle de mest oväntade bankrutter däraf uppstå, men de tydligaste skäl värka intet emot Rysslands tvång och ärelystnad.

Konungen har ej något kreditiv på riksgäldskontoret, utan ett på banken att lyfta, sedan realisationen är börjad. Danmark tror oss icke rätt väl och vet konungens af general Toll understödda begär

till Norge. Kommer saken till allvar, så torde Sverige ensam sitta emellan.

— — — — — — — — —

Januari 18 började allmänna förböner för drottningen, som nu befinner sig med lifsfrukt.

Februari 4. Är uti aviserna kungjord den emellan engelske statssekreteraren Grenville samt svenske ministern baron Ehrensvärd växlade korrespondensen och det i sammanhang därmed å engelska regeringens sida fattade beslutet att med embargo belägga alla svenska skepp uti engelska hamnar, i följd hvaraf äfven här kungjordes konungens befallning att bruka reciprocitet samt med embargo belägga engelska skepp i svenska hamnar. Dessa senare äro till antalet ett enda i Göteborg, men svenska skeppen i engelska hamnar äro 133.

Bestörtningen är allmän ibland de handlande och den mängd människor, hvilkas välfärd därmed är förenad. Man befarar vidare följder, och ehuru regeringen låter utsprida trankilliserande rykten, som vore allt detta hvad genom vidare negociationer kan förekommas, tyckes man därmed ej anse sig belåten. Det torde ock snart visa sig, hvad med denna underhandling kan uträttas.

Hos konungen och hans rådgifvare, general Toll och amiral Cronstedt, visar sig mycken förlägenhet, hvilken dagligen tilltager. Utan att rådfråga möjligheten hade man kastat sig uti detta äfventyr, förmodat foglighet å Englands sida, men icke hvad tillgångar man ägde att värkställa en rustning. Dessa tillgångar äro inga, därest konungen icke vill bruka violenta medel och sådana, som störa ständernas om penningevärket fattade beslut, hvilket han försäkrat presidenten Lagerheim icke vore hans afsikt, oansedt han nu första gången visade honom misstroende samt befalde drotset med general Toll uti Lagerheims närvaro examinera den plan, han uppgifvit för statsvärket år 1801, då konungen var förundrad att finna tillgångarna för militären så ringa. Dessa herrar genomsågo planen, och general Toll måste punkt för punkt medgifva, att allt hade sin riktighet, men det synes häraf, som vore Lagerheims säkerhet uti densamma.

Februari 20 reste konungen till Göteborg, och med detsamma blef bekant, att general Toll den 17 var blifven generalguvernör i Skåne med en ganska vidsträckt auktoritet enligt den instruktion, som blifvit tryckt samt göra landshöfdingarna där i orten till intet. De voro äfven klena karlar, och man förmodar, att åtminstone baron Wran-

gel, som är landshöfding i Kristianstad, tager afsked. Att vidare visa general Tolls influens är hofmarskalken Löwensköld förordnad till landshöfding i Örebro. Han var tillförene general Tolls adjutant samt en protégé af honom. Men af mera vikt är hvad konungen denna dag undertecknat, att kanslikollegium under den 17 är alldeles upphäfdt och de dithörande ärendena emellan ett kanslersgille och en tillkommande president uti kanslikollegium och hofkansleren fördelta. Detta blifver framdeles tryckt. Uti konungens bref till kanslikollegium säges, att projektet redan varit salig konungens samt kollegium ej passade med regeringssättet.

Mars 13. Under konungens vistande i Göteborg föreslogs de handlande ett lån af 100,000 r., däraf endast 54,000 r. tecknades. Detta, som var ett påfund af general Carpelan, vann ej allmänt bifall samt ansågs såsom ett bevis på tillståndets svaghet, då konungen skulle vara nödsakad att låna en så obetydlig summa, hvilken ej för en månads underhåll för armén var tillräcklig. Konungen hade besett försvarsanstalterna, men röjt mycken böjelse för sparsamhet, hvilket vederbörande ej ansågo enligt med ändamålet, i händelse detta senare skulle komma till någon värkställighet.

Under konungens vistande i Helsingborg hade han besök af danske kronprinsen, och ömsom i general Tolls, ömsom uti fransyske ministerns närvaro talade konungen med prinsen om närvarande belägenhet.

— — — — — — — — —

Ännu den 20 mars var ingen anledning till att sluta om de engelska dispositionerna, ehvad de blifva fredliga eller icke, ej häller om värksamheten af Preussens deltagande uti den nordiska koalitionen. Konungens i England sjukdom, som anses såsom en rechute af dess galenskap, gjorde ett uppehåll i alla saker, och engelske ministären tycktes vara i en villrådighet.

Mars 23. Anlände med express ifrån konungen den underrättelsen, att en engelsk flotta af 52 segel, däribland 27 örlogsskepp, passerat Varberg samt tagit vägen åt sundet. Detta blef mycket oroande, då man om dess vidare destination gissade åtskilligt, men osäkerheten om ett snart slut med England desto större. Konungen afsände en kutter till Riga eller Reval, äfvensom kurirer härifrån afgingo till Petersburg.

April 3. Efter åtskilliga konjekturer mot och med inlopp i dag underrättelsen, att engelska flottan den 28 mars passerat Kronoborgs

fästning samt låg för Köpenhamn. Denna allvarsamma händelse blef det ännu mera därigenom, att en extrapost ankom från Abborfors med underrättelse, att ryska allmogen på gränsen berättade kejsaren vara död samt att de ryska regementena svurit kejsar Alexander tro-och huldhetsed, men denna underrättelse meddelades endast ryske ambassadören och hölls hemlig i öfrigt, emedan man ej ansåg den nog autentisk. Dock blef en estafette till konungen afsänd.

April 4. Ankom kurir från ambassadören Stedingk, som bekräftade tidningen om kejsarens död. Partikulariteterna blefvo här obekanta, emedan depescherna ej få brytas af hofkansleren, utan gå ouppbrutna till konungen, hvarigenom ärendena mycket lida, och de främmande ministrarna i synnerhet äro i all okunnighet. Kuriren berättar, att kejsaren dött natten emellan den 23 och 24 mars, att han säges dött af slag. Men sammanhanget skall vara, att sedan missnöjet öfver hans regering stigit till en särdeles höjd samt storfursten Alexander dagligen fått inviter att emottaga styrelsen, så har [han] ändtligen resolverat sig till detsamma och arresterat fadern. Alla determinerade officerare hafva åtagit sig denna grannlaga kommission och ingingo uti kejsarens sängkammare, men han hade försvarat sig, och under kombatterandet hade officerarne funnit tjänligast och säkrast att afhända honom lifvet, som skett antingen med värja eller genom kväfning. Detta värkställes kl. 10 om aftonen. Kl. ½11 svor senaten den unge kejsaren trohet, och fyra regementen inmarscherade att bibehålla ordningen, som ej vidare blifvit störd. Om följderna af detta gissas nu åtskilligt. Man tror, [att] den nye kejsaren [bibehåller] sin farmoders ministrar och rådgifvare samt [att han skall] vara angelägen att bibehålla freden och således ej fortsätta kriget med England, hvilken förändring, om den inträffar, kunde för oss hafva ledsamma följder.

Detta föregående rättas nu således, att kejsaren utgifvit någon proprieteten för nära trädande författning, emot hvilken senaten vid inregistrerandet vågat göra en föreställning. Att kejsaren därefter blifvit mycket onådig och hotat senaten, som då vändt sig till kejserliga familjen samt med anledning hvaraf storfurstarna Alexander och Konstantin äfven gjort fadern föreställningar, dem han besvarat med den anmärkning, att de till [ett] dylikt steg voro af modern förledde, hvarföre han befalt såväl moderns som prinsarnas arresterande. Senaten förklarade då kejsaren oskicklig att föra styrelsen och anmodade storfursten Alexander emottaga den samt göra sig försäkrad

om kejsarens person, därtill Alexander sig bekvämade. Senaten utfärdade i enighet härmed ett edikt och begaf sig, beledsagad af en mängd officerare, till kejsarens nyss inrymda palats, S:t Michel kalladt, som han på tvänne år uppbygt samt med ett slags fästningsvärk försett. Man passerade slottet och de första rummen utan motstånd, men uti de inre rummen vägrade les chevaliers gardes ingången. En af dem blef nedstött, och kejsaren, som med en af sina sonhustrur nyss slutat supera, utkom, då en af senaten föreläste honom det fattade beslutet, då han genast gaf densamma en örfil; en annan gaf kejsaren en dylik, att han föll, och under detta tumultet kväfdes han, ehuru andra säga, att man rände en värja igenom honom. Jag slutar till det förra, emedan nuvarande kejsarinnan skrifvit till sin syster eller här regerande drottningen: »Entre le 23 et le 24 j'ai passé une nuit affreuse. L'empereur est mort, mais heureusement il n'y a point de sang répandu.» Senaten svor genast den nye kejsaren huldhet, och i Petersburg gjorde detta ej mera uppmärksamhet, än att baron Armfelt, som följande dagen den 24 skulle kl. 7 om morgonen hafva audiens hos kejsaren, var okunnig om händelsen samt infann sig på sagda timme och fick först vid ankomsten till slottet veta kejsarens aflidande. Den andra dagen utropades den nye kejsaren; man sade den förre vara hastigt död. Fyra regementen inmarscherade att bibehålla ordningen, som ej störtes.

— — — — — — — — —

April 16. Underrättelserna om kriget blifva allt mera och mera oroande af de anledningar de tryckta bulletinerna innehålla.

— — — — — — — — —

Till Ryssland har kurir afgått, och sedan Danmark är skildt ifrån konventionen (förmodligen genom stilleståndet, som amiral Nelson ingick efter bataljen vid Köpenhamn) samt Ryssland icke tyckes därutinnan taga värksam del, så blef Sveriges ställning mera betänklig.

April 22. Men den 13 utlupna flottan hade tagit det visa partiet att den 16 återvända. Konungen var flyttad till Malmö, och drotset hade fått order att besörja om allt hvad till drottningens barnsäng och barndopet hörer, äfvensom ordensdagen utan konungen får firas.

Ifrån Petersburg var ankommen grefve Pahlen att notificera kejsarens död, men hvilken ej blifvit inviterad att resa till Skåne,

där konungen vistas, som visar någon köld å konungens sida. Tidningen om kejsarens död har mycket affekterat konungen och ännu mer general Toll, som därigenom förlorat ett stöd. Ryssarna erkänna, att han hos kejsaren stod uti utmärkt ynnest. Konungen har ock om sammanhanget med kejsarens död fått en berättelse, som ej skall vara mindre än uppbygglig.

All handel och rörelse har upphört. Dyrheten tilltager med en obeskriflig hastighet. Uti Göteborg kostar en tunna råg 20 r. Brist på föda gör, att tre regementen blifvit därifrån hemförlofvade. Med ett ord, ställningen är högst bekymrande. Regeringen har order att taga anstalter till Stockholms försvar, som är onödigt, emedan ingen engelsk flotta möjligen kan passera denna skärgård.

April 27.

— — — — — — — — —

Af den uti riket tilltagande spannmålsbristen samt hungersnöd å flera orter är konungen blifven missnöjd med de handlande här i staden, som skrämda af [engelska] flottan icke vilja sända deras skepp att afhämta spannmål från Ryssland. Konungen befalde därför, att de handlande skulle af öfverståthållaren erhålla en föreställning, den de äfven i dag undfingo, då därjämte en tidning ifrån general Toll inlopp, att engelska flottan lemnat Östersjön samt gått tillbaka till sundet, hvilket man här tillskref ryske kejsarens till amiral Parker gjorda direkta föreställning, och ansåg man med vanlig lättsinnighet detta steg såsom det första ofelbart ledande till ett slut på de engelska oroligheterna. Konungen hade ock nu fått möta de rykten, som om hans person för mer än en månad sedan här lupo, nämligen, att han var sjuk, blesserad m. m., hvilket härtiginnan haft den oförsiktigheten att omtala för drottningen. Konungen tog dessa rykten illa, och uti ett bref till drotset förklarade [han] sitt missnöje, att polisen ej härå haft uppmärksamhet samt särdeles grefve Ugglas, hvilken spioneringen är uppdragen. Konungens vilja vore, att den, som omtalar sådana rykten, hög eller låg, skall ställas till ansvar, och den, som ej kan leda berättelsen ifrån sig, straffas såsom författare däraf. Detta var man angelägen att utsprida, på det hvar och en skulle däraf taga sig varning. Saken ansågs dock af konungen förhastad och ej liknande, hvad hans fader samt stora regenter vanligen gjort, då de åt rykten icke lämnat något afseende. En sådan slags inkvisition skulle ock i alla fall blifva ledsammare än själfva saken.

Baron Armfelt hade den 17 passerat Abborfors och väntas till Stockholm först uti maj, där man är mycket nyfiken att se hans emottagande. Hans grefvinna är mycket angelägen att utsprida, att han ej länge ämnar sig här uppehålla, hvaråt likväl ingen uppmärksamhet lemnas. Han har uti Finland berättat alla anekdoter vid kejsarens mord, och det är märkligt att se, om konungen här trycker sådana för Ryssland obehagliga berättelser.

— — — — — — — — —

Maj 7 bittida om morgonen ankom baron Gustaf Mauritz Armfelt och bodde på Norrlandsgatan, uti hörnet af Jakobsbergsgränden samt det så kallade Rothliebska huset. Han besöktes genast af flera, sade sig skola nerresa till konungen samt dessförinnan ej visa sig vid hofvet eller göra visiter. Tillbragte eftermiddagen hos grefvinnan Adolf Piper och hennes broder hans exc. Fersen, hvilka bägge han utrikes sett och frekventerat.

Maj 8. Inlopp oförmodadt underrättelse, att konungen återkommer till staden och reser i morgon ifrån Linköping. Baron Armfelt får således här göra honom uppvaktning.

Maj 10. Ankom konungen om morgonen kl. 4. Generaladjutanten general Liljehorn med sina adjutanter samt underståthållaren med magistraten och stadens äldsta skola hela natten uppehållit sig på Liljeholmen och emottaga nu konungen vid tullen. Regeringen var äfven samlad, den konungen vid ankomsten till slottet upplöste. Samma afton var cour, och man väntade att där få se baron Armfelt, men han hade hos konungen erhållit audiens kl. 5 och syntes ej på couren, där härtigen var. Man förmodade konungen velat undvika det mötet [dem emellan]. Baron Armfelts audiens hade varit ganska ömmande på hans sida, och han blef besvärad med en häftig näsblod. Han hade blifvit något förvånad vid skillnaden af konungens kostym emot konung Gustaf III:s, då den förre var klädd såsom Karl den tolfte uti drabantuniform, svart halsduk och tvära stöflar. Måndagen var Armfelt sjuk, men tisdagen anmälde han sig till presentation hos enkedrottningen, drottningen samt härtigen och härtiginnan. Hos de tvänne förstnämda fick han dag, men de sistnämnda eller härtigen lät svara honom, att han ej före sin afresa till Rosersberg kunde honom emottaga, därvid han svarade [den utskickade], att han skulle sådant berätta för konungen.

Baron Armfelt var i anseende till figuren mycket förändrad

samt hade blifvit gammal, ehuru han ej fyllt mer än 44 år, men hans sätt att vara och tal fann jag alldeles oförändradt.

Den ankomne ryske kavaljeren, grefve Pahlen, som uti Jönköping skulle afbida konungen, lemnades där 6 dagar, då landshöfdingen Stedt erhöll konungens befallning att såsom af sig själf säga honom, det konungen ännu var i Karlskrona, dit grefven sig begaf.

Man hade trott, att ambassadören i dag den 10 skulle erhålla audiens och presentera sitt kreditiv, men sådant skedde ej förrän

Maj 12, då ambassadören väl var med konungen en timme, men blef ej befald till den supé, som var samma afton vid hofvet, hvilket allt visar, att harmonien nu icke är enahanda som uti kejsar Pauls tid. Konungen är öfver den senares mord högeligen uppbragt.

Maj 14. Ankom kurir från Petersburg. Engelska espriten tyckes vara i ryska kabinettet mera rådande, än man gör sig begrepp om. Man gör sin fred med [England] och lemnar Sverige att göra så med. Ambassadören rapporterar sig [beträffande] berättelsen om kejsarens mord på hvad baron Armfelt skulle konungen berätta. Kreditivet till ambassadören Stedingk afgick den

Maj 15. Konungen hade därutinnan ändrat alla de ställen, som utmärkte någon fägnad öfver kejsarens uppstigande på tronen.

Kejsar Alexander är under aristokraternas våld, och ehuru hans makt icke är genom bokstafvens lydelse inskränkt, är den dock så uti effekten (kanske mer i inbillningen; åtminstone fann jag honom ganska självrådande, och man anåg endast polackarna uti senaten visa någon energi vid ett och annat tillfälle). Han nödgas nu se omkring sig sin faders mördare eller driffjädrarna därtill, hvilket, om ej annat, visar hans svaghet

— — — — — — — — —

Maj 21. Torsdagen kl. $^1/_4$ till 12 föddes en prinsessa, som döptes den 26 och kallades Sophia Wilhelmina.

Maj 28. Voro allmänna lyckönskningarna, uti hvilka baron Armfelt äfven deltog, sedan han köpt den ordensdräkt, general Duvall lemnat. Konungen bemötte ambassadörerna och ministrarna med mycken köld. Orsaken var, att de icke underrättat sig om drottningens hälsa, men hvaremot de ursäktat sig, att de icke i likhet med hvad skedde vid kronprinsens födelse blifvit underrättade hvarken om drottningens nedkomst eller att deras efterfrågan emottogs.

Hofkansleren Ehrenheim, som var färdig att lemna tjänsten och

alldeles retirera sig på landet, då h. e. Fersen skulle i hans ställe uppträda såsom utrikesminister, har i dag till allmän förundran blifvit nämnd till kanslipresident. Hvad underrättelsen till ministrarna angår, hade baron Ehrenheim förmodat, att en sådan förra gången ej annorlunda blifvit dem meddelad, än vid en dagen efter kronprinsens födelse hållen vanlig konferens, men ministrarna voro däremot försedda med hofkanslerens skrifvelse, hvartill han likväl icke förvarat något koncept och således fallit honom utur minnet. Ministrarna ingåfvo hvar sin not, och hofkanslerns omsorg blifver att sätta detta i ordning.

Samma dag utdelades gracer. Statssekreteraren Zibet blef hofkansler, och uti de öfriga grenarna af administrationen igenkände man efter vanligheten deras influens,som värka på konungen till förmån för sina klienter, Någon erinrade sig vid detta tillfälle en vers utur komedien *Le méchant:* des protégés si bas, des protecteurs si bêtes.

I dag hade drotset haft besök af baron Armfelt, och man såg äfven på couren att baron Armfelt talade med drotset. Sedermera inlemnade drotset uti hofrätten alla de originalpapper, som rörde baron Armfelts process och tog å dem hofrättens protokollsutdrag att utbyta emot sitt kvitto samt befalde, att baron Armfelt, om han så åstundade, skulle få genomse dessa papper uti någon af hofrättens ledamöters närvaro.

INNEHÅLL

Sid.

FÖRSTA KAPITLET (mars 1792—dec. 1792)... 1

ANDRA KAPITLET (jan. 1793—dec. 1793)..... 28

TREDJE KAPITLET (jan. 1794—dec. 1794)..... 66

FJÄRDE KAPITLET (jan. 1795—dec. 1795)..... 123

FEMTE KAPITLET (jan. 1796—okt. 1796) 165

SJÄTTE KAPITLET (nov. 1796—dec. 1796) ... 221

SJUNDE KAPITLET (jan. 1797—dec. 1797)..... 233

ÅTTONDE KAPITLET (jan. 1798—dec. 1798).. 283

NIONDE KAPITLET (jan. 1799—dec. 1799)..... 301

TIONDE KAPITLET (jan. 1800—maj 1801)..... 323

LIBRARY
APR
14
1965
OF TORONTO
UNIVERSITY

AUG 13 1966

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

DL
644
.5
H63A36
1909
D.3
C.1
ROBA